APOŠTOLÁT

SV. CYRILA A METODĚJE

POD OCHRANOU

BLAHOSLAVENÉ PANNY MARIE

—

Redaktor

FRANTIŠEK JEMELKA

1932

Nákladem Ústředí Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje v Olomouci.

OBSAH XXII. ROČNÍKU

—a: Z vypravování ruského poutníka, str. 6—8, 48—49, 91—92, 128 až 129, 175—176, 211—213, 250—251, 254—255, 300—303, 334—335, 371 až 372, 421—423.

V. Bourgeois Vasyl T. J.: Podkarpatští Rusíni v Grand Combe, str. 129—131.

Herman dr. Emil T. J.: Římské ústavy a studia východní, str. 230 234, 295—296, 325—327.

Hrdý Ferdinand, msgr.: Katolicismus v Srbsku za poslední století, str. 53—54, 96—98.

Jemelka Fr.: Deset let na Stolci Petrově, str. 38—40.

Josafat br., CSsR.: Mučedníkům solovjeckým, str. 117.

Jurák O. J., O. S. D.: Rusko před 40 lety, str. 167—170, 207—209. Nový ruský kostel v Římě. Str. 403—406.

Kalikin M.: Babka Luša, str. 9 až 12.

„Kraljestvo Božje": Ruští bezvěrci odpovídají římskému papeži, str. 14—15. Malá apoštolka, str. 56.

Křivánek P. Eduard, T. J. z Prahy: Z letošních apoštolátních misií, str. 171—172.

L. P. A.: Obrázky z Bulharska, str. 238—240.

Lazecký P. Alois, S. V. D.: Z letošních apoštolátních misií, str. 170 až 171.

M. B., CSsR., Obořiště: Svatý Josafat českému národu, str. 361.

M. dr. J.: Slovanský den Matky Boží v italské Grottaferratě, str. 2—6.

Mikulka dr. M.: Věřím „v jednu svatou Církev katolickou", str. 15 až 17, 51—53, 92—94, 134—136, 176 až 177, 215—216, 257—258. Svatý Cyril Jerusalemský o nejsvětější Eucharistii, str. 303—305, 332—333, 369—371, 412—414.

N. N.: Katolická osada Čechoslováků ve Švédsku, str. 54—56.

Stojanův příborský konvikt: „Noviny zpod Radhoště", str. 209—211.

Jar. Olbrovec, Stojanův odkaz, str. 401.

Olšr Jos., T. J.: Josef Siemaško a jeho dílo, str. 243—246, 288—292, 322—325, 365—369, 406—408.

Pecháček P. Metod, O. S. B. z Břevnova: Listy z Afriky, str. 161 až 163, 201—204, 240—243, 286 až 288, 335—336.

Pius P. P. XI. m. p.: List Svatého Otce Pia XI. k velehradskému sjezdu unionistickému, str. 77—78.

Porfirius P. Pop. T. J.: Katolictví a působení jesuitů v Rumunsku, str. 247—250.

Polevoj Sevir: Nový člověk, str. 41—43, 85—87. Veliká noc, str. 120—124. Dost, str. 158—161. Zasypané katakomby, str. 204—206. Poslední „posvátné" místo, str. 235 až 238. Obraz Matky Boží, str. 292 až 294. Přítelkyně, str. 327—329. Zloději, str. 373—376, Básník, str. 408 až 412.

Peterek P. Fakundus, S. D. S.: Krajané v Jugoslavii, str. 305—307, 336—338, 376—378.

Remeš dr. M.: Moje vzpomínky na P. Antonína Cyrila Stojana, str. 43—45, 94—96.

Střížovský Frant.: Dru Hynku Dostálovi k šedesátinám, str. 12 až 14. Nová mešní píseň unionistická, str. 197—198. Našim Otcům, str. 229.

Spolek sv. Rafaela: Péče salesiánů o naše krajany v Argentině, str. 98—99.

Šarič dr. Jan, arcibiskup (z pastýřského listu): Zlatni jubilej Vrhbosanski, str. 117—120, 165—167.

Šestý unionistický sjezd na Velehradě, str. 260—264, 297 až 300, 339—342, 378—382, 414—420.

Šorm Antonín: Svatyně svatoklimentské v naší vlasti, str. 131 až 134.

Šida B.: Kult cyrilometodějský — a česká Vídeň, str. 163—164. Poklady duše Stojanovy, str. 255—256.

Šilhán František, Maastricht: Z letošních apoštolátních misií, str. 172.

Štancl dr. Aug.: Z letošních apoštolátních misií, str. 172—173.

Šuránek Antonín: Světová oktáva za sjednocení Církve, str. 1 až 2 Světlo k osvícení pohanů, str. 37. Vezměte a jezte!, str. 78—79. Panenské české srdce, str. 82—85. Hlava svaté Rodiny, str. 124. Malomocní, str. 157. Srdce pastýřské, str. 198—201. Děti, děti..., str. 234 až 235. Tatry, str. 285—286. Království

rozdělené, str. 321—322. Otče, mluv dále, str. 361—363. Aj, Pán Bůh přichází v síle, str. 402.
Vilinský dr. S. G.: Pravoslaví v Bulharsku, str. 46—48, 79—82, 125 až 128.
Vilinský dr. V.: Ruská mládež, str. 363—365.
Zháněl dr. Rud.: Sväz katolikov vo Francii, str. 213—215, 259—260.
Žůrek dr. Kl.: Misionáři našich krajanů na Slovensku, str. 49—51. Apoštolát, str. 88—91. Z letošních apoštolátních misií, str. 174.
Redakce: Malým apoštolům, str. 17—18. — Radostné dni Čechů volyňských, str. 329—332. — Práce cyrilometodějského družstva Velehrad. Str. 423—429. — Šestý unionistický sjezd na Velehradě, str. 260—264, 297—300, 339—342, 378—382, 414 až 420. — Jména účastníků šestého sjezdu unionistického, str. 252—253. — Ústřední ACM., Mostar, str. 8—9. — Křesťanský východ, str. 18—25, 57—64, 99—106, 136—143, 177—185, 216—222, 265—273, 307—312, 342 až 351, 382—292, 429—437. — Katolický obzor, str. 25—32, 64—72, 107 až 112, 143—152, 185—191, 222—226, 273—282, 312—318, 351—356, 392 až 397, 437—448.
Literatura: Obálka, str. 112, 152 až 153, 191—193, 448.

SEZNAM OBRÁZKŮ

1. Památný klášter Grottaferrata u Říma, sídlo OO. basiliánů východního obřadu, str. 3.
2. Ruský poutník, str. 7.
3. Mostarský biskup msgr. Alois Mišić slouží pontifikální mši svatou pod širým nebem, str. 9.
4. Město Mostar v Hercegovině. Starý „Rimski most", str. 11.
5. Redaktor amerického „Hlasu" dr. Hynek Dostál šedesátníkem, str. 13.
6. Bolševická karikatura Sv. Otce, str. 15.
7. Svatý Otec Pius XI., str. 39.
8. Řecko-katolická katedrála svatého Jura ve Lvově, str. 42.
9. † dr. Ant. C. Stojan ve 4. třídě piaristického gymnasia v Příboře, str. 44.
10. Boží tělo v Sofii (Bulharsko), str. 47.
11. Misionáři našich rumunských krajanů, str. 50.
12. Památník cara Osvoboditele v Sofii na náměstí před parlamentem, str. 81.
13. Blahoslavená Anežka Česká, strana 83.
14. Oltář blah. Anežky ve chrámu Páně v Sloupnici, str. 84.
15. Slavnost vánočního stromku u krajanů ve Vesoulu v Alsasku, strana 89.
16. Biřmování slovenských a českých dělnických dětí kardinálem Henrichem Binetem 10. května 1931 ve Vesoulu v Alsasku, str. 90.
17. Dr. Josef Stadler, první arcibiskup vrchbosenský v Sarajevě, str. 119.
18. Františkánský dorost na gymnasiu a v semináři ve Visokém v Bosně, str. 123.
19. Katolická hierarchie v Bulharsku, str. 127.
20. Rusíni z Podkarpatské Rusi v Grand Combe ve Francii, str. 130.
21. Papežský východní seminář v Dubně v Polsku, str. 132.
22. Římský papež — ruským dětem, str. 159.
23. Pyramida Cheopsova v Egyptě, str. 162.
24. Arcibiskup vrchbosenský dr. Jan Šarić ze Sarajeva, str. 166.
25. Mariborský biskup M. Slomšek, jehož beatifikační proces se připravuje, str. 169.
26. Nový cyrilometodějský kostel v Olomouci-Hejčíně, str. 198.
27. Vrchbosenská hierarchie. Arcibiskup dr. Ivan Šarić ze Sarajeva a františkánští biskupové Al. Mišić z Mostaru a Josef Garić z Banjaluky, str. 200.
28. Svatá Hora u Příbramě, str. 203.
29. Apoštolský visitátor msgr. Mikuláš Čarneckij, byzantsko-slovanského obřadu, v nově sjednocené obci Horodle nad Bugem v Polsku, strana 206.
30. Sousoší sv. Cyrila a Metoděje v průčelí nového cyrilometodějského kostela v Olomouci-Hejčíně (od sochaře Pelikána), str. 230.

31. Církevní průvod s ostatky sv. Cyrila do nově posvěceného kostela cyrilometodějského v Olomouci-Hejčíně (5. července 1932), str. 232.
32. Svěcení zvonů pro cyrilometodějskou svatyni v Olomouci-Hejčíně (18. října 1931), str. 235.
33. Z posledního unionistického sjezdu na Velehradě (Před oficielním fotografováním účastníků), str. 238.
34. Bulharský biskup msgr. Cyril Kurtěv slouží o unionistickém sjezdě mši svatou obřadem byzantsko-slovanským v basilice velehradské, str. 241.
35. Prelát univ. prof. dr. Fr. Grivec přednáší o unionistickém sjezdě ve „Slovanském sále" na Velehradě, str. 247.
36. Skupiny sjezdových účastníků debatují na nádvoří velehradském, str. 251.
37. Účastníci VI. unionistického sjezdu velehradského. Jména účastníků zachycených na fotografii, str. 252 až 253.
38. Biskupská katedrála v Užhorodě, str. 257.
39. Starobylý chrám Deir-el-Bahari u Théb v Egyptě, str. 287.
40. První misionářky přerovského domu sester Neposkvrněného Početí Panny Marie, které letos v září odjíždějí do práce misijní v britské Guianě, str. 293.
41. První tři slovinské postulantky v přerovském klášteře Neposkvrněného Početí Panny Marie, str. 297.
42. Slovenská skupina na unionistickém sjezdě velehradském, str. 301.
43. Po misijní pobožnosti v osadě Kraska, lucká diecése, která se sjednotila s katolickou Církví: kněz a jáhen nově sjednocení a dva redemptoristé východního obřadu, str. 323.
44. Ikonostas Východní kaple v semináři sv. Basila Vel. v Lille, str. 326.
45. Řeckokatolický seminář ve Lvově, str. 328.
46. P. Stříž káže krajanům v Ludhardově za Dubnem, str. 331.
47. Osada Zdžary, lucká diecése na Volyni s byzantsko-slovanskou duchovní správou, str. 367.
48. Malabarský arcibiskup Mar-Ivanios z jižní Indie, veliký apoštol sjednocení, který spolu s biskupem Teofilem přivedl za dva roky 10.000 odloučených jakobitů k Církvi katolické, str. 370.
49. Prelát C. K. Mattam, tajemník arcibiskupa Mar-Ivaniose v Trivandrum v jižní Indii, str. 374.
50. Slomškův pomník v mariborské katedrále, str. 379.
51. Obrázky ze svěcení katolického ruského kostela sv. Antonína Poustevníka v Římě. Průvod se svatými obrazy, str. 404.
52. Scéna ze svěcení, str. 407.
53. Průčelí nového ruského kostela, str. 411.
54. Vnitřek ruského kostela s hlavním ikonostasem, str. 417.
55. Přenášení svatých ostatků, str. 425.

APOŠTOLÁT

SV. CYRILLA A METHODĚJE

pod ochranou bl. Panny Marie

Olomouc 1932
Ročník XXIII. Číslo 1.

Používání známek novinových pro Apoštolát sv. Cyrila a Metoda povoleno ředitelstvím poštovním v Brně číslo 7844-VI. z 21. ledna 1910.

Redakce a administrace Apoštolátu je nyní v Olomouci, Wilsonovo náměstí čís. 16, II. poschodí ve dvoře.

Časopis vychází každý měsíc. Roční předplatné 12 Kč, pro Ameriku 1 dolar.

Zakladatelé časopisu v Pánu zesnulí: Arcibiskup olomucký dr. Antonín Cyril Stojan a P. Adolf Jašek, katecheta kroměřížský. Redaktor: František Jemelka, tajemník ÚACM.

OBSAH:

Světová oktáva za sjednocení Církve 1
Slovanský den Matky Boží v italské Grottaferratě 2
Z vypravování ruského poutníka . . 6
Mostar 8
Babka Luša 9
Dru Hynku Dostálovi k šedesátinám 12
Ruští bezvěrci odpovídají římskému papeži 14
Věřím „v jednu svatou Církev katolickou" 15
Malým apoštolům 17
Křesťanský Východ 18
Katolický obzor 25

Hovorna redakční.

Chtěli jsme se v novém roce představit své milé čtenářské obci v novém šatě obálky, zdrželi jsme proto vydání tohoto prvního čísla, ale obálka není dosud hotova. Prosíme tudíž za prominutí, co odloženo, není však zmařeno. — Do Nového roku všem spolupracovníkům i čtenářům upřímné pozdravy!

Z Hambornu na Poryní. (Dopis krajanský.) Českokatolický spolek „Sv. Václav" přeje všem členům ACM. veselé vánoce a šťastný Nový rok. Též naše děti rády vzpomínají na poslední svůj prázdninový pobyt na pohostinné Hané a své dobrodince srdečně pozdravují, také pana „pastora" J. a G., kteří je vítali a vyprovázeli.

Zítra (23. prosince 1931) odpoledne ve 4 hodiny přijede k nám dp. P. Theisselmann z Walsum (na Rýně, který umí česky) a bude nás Čechy zpovídat. Na první vánoční svátek (Boží hod) máme tu, jako obyčejně, mši sv. s českým zpěvem. Zpíváme vánoční písně a krásné koledy, však jsem se jich naopisoval, 40 půlarchů, popsaných na obou stranách!

V hluboké úctě vždy oddaný
Václav Voláček, t. č. předseda.

Za vzpomínky dík a pozdravy srdečně opětuje *red.*

Věstník Společnosti sv. Cyrila a Metoděje, vycházející v Praze, má v posledním dvojčísle (3. a 4. roku 1931) bohaté zprávy ze slovanského náboženského a kulturního života. Tuto rubriku vzal si na starost osvědčený znalec slovanského Východu a Jihu, profesor *Fr. Pechuška*, jednatel pražského odboru ACM. — „*Věstník*", který je orgánem vědeckého odboru *Křesťanské akademie pražské*, časovými zprávami slovanskými velmi získal.

Na sirotčinec budovaný v Prešově sebralo se dosud 29.643.90 Kč. Ve sbírkách se pokračuje.

Zahraniční misie. Nejmenovaná, Olomouc, 20 Kč; M. Hrubčicová, Neobuza, 10; dr. H. Dostál, St. Louis, U. S. A., 100; M. Switek, Lieszyn, Polsko, 47; P. Frgál, Řím, Italie, 18 Kč. Pán Bůh zaplať!

Knihy, staniol, známky darovali: Mariánský ústav, Brno; E. Michálek, Praha-Střešovice; P. V. Zapletal, katecheta, Černotín; Ústředí katolického studentstva, Praha II. Pán Bůh zaplať!

Kde budou exercicie v lednu a v únoru? 1. Na Velehradě pro jinochy od 11. do 15. ledna. 2. Na Velehradě pro dívky od 18. do 22. ledna. 3. V Hlučíně pro jinochy od 21. do 25. ledna. 4. V Hlučíně pro vdovy od 25. do 29. ledna. 5. Na Velehradě pro absolventy hospodářských škol od 25.

APOŠTOLÁT

sv. Cyrila a Metoda pod ochranou bl. Panny Marie.

Ročník XXIII. Leden 1932. Číslo 1.

Světová oktáva za sjednocení Církve.

(Konaná i protestanty od 18.—25. ledna.)

Ant. Šuránek.

Jako veliká rodina shromažďujeme se u jeslí. Před námi Kristus — Dítě; jednou rukou drží vesmír, druhou žehná. I nám, kteří se družíme k jeho sv. *Matce* a k sv. *Josefu*, při rodinné slavnosti *obřezání* i při slavném *zjevení se* zástupcům národů, sv. Mudrcům, nesoucím zlato, kadidlo, myrhu.

Obřezání. První kapky krve za spásu světa. V Getsemanech a na kříži bude pokračování. A obětní úmysl na rtech trpícího Dítěte? „Aby všichni jedno byli, jako ty, Otče, ve mně a já v tobě; aby i oni v nás jedno byli; aby svět uvěřil, že ty jsi mě poslal." Jaké to bylo *sjednocení* u jeslí! Andělé, pokorní a štědří pastýři — *Izraelité*, pokorní a štědří učenci, vládcové — *pohané*. Kdo je sjednotil? Andělé a hvězda je vedli z různých končin a různými cestami k *Jedinému*.

Nemáme *andělů?* Máš ty a má každý člověk svého. Což kdybys poprosil anděla strážného, aby upozornil své druhy, ať dorážejí na srdce svých svěřenců v oktávě sjednocení: „Slyšíš, je jeden Bůh, jeden Betlem! Dej se na cestu k němu! A sezvi známé. Volej kolem. Sejděte se u jeslí: *pokorni a štědří.* Jen pyšní a lakomí zůstanou mimo Betlem, kde je uchystán pokoj srdcím. Slyšíš? Kristus — Dítě čeká! Je oktáva sjednocení. Spěchej, volej! Vezměte s sebou dary. Že nic nemáš? Svou chudobu a bídu, hlad a opuštěnost polož k nohám Kristovým. V zlato ti je promění, světlo si poneseš zpátky!" — Proč my zapomínáme, že i nevěřící a bloudící mají anděly strážné — a ti že mají *zájem* o sjednocení!

Nemáme betlemské *hvězdy?* Betlem, česky: *Dům chleba.* Není to náš svatostánek a hvězda *věčné světlo?* Není ten „Chléb" ve svatostáncích celého světa, není u bratří odštěpených? Na kolena! Podej své dary: Kadidlo *modlitby* za sjednocení, myrhu denních *utrpení* na týž úmysl — a *zlaté* srdce; ne prázdné; to, které přijalo Krista — *Sjednocovatele.*

Proč my tak málo přijímáme? Kdybychom tak činili často my i bratří na Východě: *jeden* Kristus žijící, pracující, kralující v pokorných a štědrých, královských srdcích Západu i Východu, nesrazil by těch srdcí *dohromady, nesjednotil* by jich?

Zamyslí se na kolenou, buď štědrý, jednej! Modlí se denně od 18. — 25. ledna modlitbu za sjednocení Církve tuto modlitbu:

Antifona: (Jan 17, 51): „Aby všichni jedno byli, jako ty, Otče, ve mně a já v tobě; aby i oni v nás jedno byli; aby svět uvěřil, že ty jsi mě poslal."

V.: Já pravím tobě: ty jsi Petr.

R.: A na té skále vzdělám Církev svou.

Modleme se!

Pane Ježíši Kriste, jenž jsi řekl apoštolům svým: „Pokoj zůstavuji vám, pokoj svůj dávám vám," nehleď na moje hříchy, nýbrž na víru své Církve a utvrď ji podle vůle své v míru a jednotě. Jenž žiješ a kraluješ, Bůh na věky věkův. Amen. (Odp. 200 dní denně po celou okt.)

NB.: Doporučuje se, aby věřící se pomodlili denně alespoň 1 desátek růžence na zvláštní úmysl každého jednotlivého dne. Ke stolu Páně nechť přistoupí tak často, jak možno, nejraději denně: jistě však prvního nebo posledního dne oktávy, aby získali plnomocné odpustky.

Denní úmysly:

18. ledna: Za návrat všech, kteří jsou mimo církev, do jediného stádce svatého Petra.

19. ledna: Za návrat všech odloučených Východanů ke katolické jednotě, zvláště však za sjednocení všech odloučených Slovanů podle úmyslu Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje.

20. ledna: Za odstranění propasti vzniklé v XVI. století mezi Anglií a Římem.

21. ledna: Aby luteráni a ostatní protestané Evropy našli cestu do sv. římské církve.

22. ledna: Aby všichni křesťané v Americe sjednotili se ve víře a spojili se se Stolcem Petrovým.

23. ledna: Za obrácení všech vlažných katolíků a odpadlíků.

24. ledna: Za obrácení Židů.

25. ledna: Za vítězství misionářů na celém světě pro Krista Pána.

Slovanský den Matky Boží v italské Grottaferratě.

(Podle „Osservatore Romano" sděluje dr. J. M.)

Církevní sněm efeský dal před 1500 roky podnět k velkolepým oslavám Matky Boží na Východě; odtud přešla pak úcta Královny nebes na Západ. O posledním jubileu závodili na Západě katolíci všech národů v úctě a lásce k Bohorodičce. Oficielním vyvrcholením a zakončením těchto jubilejních oslav byly slavnosti ve staroslavném klášteře sv. Nila v italské Grottaferratě.

Ubírá-li se poutník z Říma na jih cestou zvanou via Latina, upoutá ho jistě krásná vyhlídka na Albánské hory, v jejichž klínu hledávali už staří Římané osvěžení a zotavení, zvláště v Tusculu, nynějším *Frascati*. Na úpatí hor Albánských našel si útulek i papežský letohrádek Castel *Gandolfo*.

Cestou z Frascati do Castel-Gandolfa zahlédnete v nádherné poloze staroslavný basiliánský klášter Grottaferratu. Imposantní stavba činí dojem mocné pevnosti. V dávných dobách byla na tomto místě zamřížovaná jeskyně (proto název „Grotta-ferrata" = „železná jeskyně") a v ní se uchovával prastarý obraz Matky Boží, který dosud požívá v klášteře veliké úcty. Zakladatelem kláštera je vlastně *sv. Nilus*, jehož jménem bývá také označován. Když ke konci desátého století Saracéni ohrožovali pobřeží jižní Italie, odebral se sv. Nilus do Gaety bos a oděn

Památný klášter Grottaferrata u Říma, sídlo OO. basiliánů východního obřadu.

v černou kozí kůži jako kajícník. R. 1002 obdržel dovolení od hraběte z Tuskula, aby se usadil u Železné jeskyně. Tak vznikl starobylý klášter Grottaferrata. Čtenáře Apoštolátu bude zajímati, že v tomto klášteře žil též veliký horlitel pro svatou jednotu církve, kardinál *Bessarione*, jemuž papež Pius II. jej odevzdal jako obročí. Kardinál Bessarione zemřel 1492. — Nyní bydlí v Grottaferratě otcové basiliáni východního řeckého obřadu.

V tomto klášteře byla tedy oficielně ukončena oslava efeského jubilea. Po 1500 letech jako by byla ona dávná sláva Bohorodičky neztenčeně

znovu zajásala na Západě v nádherné východní liturgii. Vedle obřadu armenského, řeckého, maronitského splácela i staroslovanská liturgie povinnou daň úcty a lásky k Bohorodičce, takže „Osservatore Romano", úřední list římský, mluví dokonce *o slovanském dnu Matky Boží* v Grottaferratě.

Pontifikální mši sv. v obřadě slovanském sloužil biskup *Petr Bučyš*, jenž vede duchovní správu všech ruských katolíků — vystěhovalců v Evropě. Spolucelebrovali s ním msge Alexander *Sypjagin*, papežský prelát, bývalý poslanec v carské dumě a zakladatel ruského internátu sv. Jiří v *Namuru* (v Belgii), nyní člen komise pro kodifikaci kanonického práva východního v Římě a pak spirituál římské ukrajinské koleje Theodosij *Haluščynskyj*. Přisluhovali chovanci ukrajinské koleje. Mezi jáhny byl též jeden náš krajan z Podkarpatské Rusi. Bohoslužbu doprovázeli nadšenými mnohohlasnými zpěvy chovanci ukrajinské koleje. Zvláště dojímaly zpěvy tak zvané troparion, chvalozpěvy k poctě Matky Boží *(„Dostojno jest")* a slovanský překlad známé modlitby *„Pod ochranu tvou"*. Slavnostním řečníkem byl prelát *Sypjagin*, který velmi případně vylíčil *úctu Matky Boží u národa ruského.*

„Vychvalujme zpěvy Bohorodičku, Matku Světa!" Na tato slova jitřních ruských hodinek navázal kazatel svoji promluvu pln radosti nad tím, že může oslavovati Matku Boží v zemi po výtce mariánské, v zemi papežů, zástupců Krista, Syna Mariina. Úcta k Matce Boží je pramenem naděje, že též ruský národ najde cestu k sv. Jednotě. Národ ruský je sice křesťanský, ale jeho víře chybí blažená nauka o nejvyšší moci Apoštolské Stolice římské. Všechny ostatní poklady víry má téměř společny s katolíky. Úctu k Matce Boží zdědili Rusové od církve východní, kde od počátku kvetla tak vroucí a upřímná.

Rus v žádném životním okamžiku nezapomíná „své Přečisté" Bohorodice. Církevní obřady, liturgie je mu nejlepší školou úcty mariánské. — Ve svých chrámech nachází obrazy, ikony Matky Boží v hojném počtu vystaveny k úctě a před nimi vidí konati mnohé důležité liturgické úkony.

Skoro každou modlitbu posílá k Bohu skrze přímluvu „Blahoslavené nade všechny tvory, slavné naší Paní, Matky Boží a vždy Panny Marie". Při mši sv. vzpomíná slovanská liturgie Bohorodičky hned po pozdvihování, tedy před jejím Synem přítomným na oltáři. Kněz vyzývá v tom okamžiku věřící, aby vzdali úctu P. Marii, a okuřuje oltář je doprovázen významným chorovým zpěvem: „Je vskutku spravedlivo vždy Tebe chváliti, blahoslavená Bohorodičko . . . velebnější nad cherubíny a slávou vyvýšená nad serafíny . . ."

I v ostatních částech posvátných obřadů je vyhrazeno P. Marii čestné místo. Při nešporách a v jitřních hodinkách se dodávají k doxologii: „Sláva Otci i Synu i Duchu sv." veršíky povahy věroučné, v nichž se činí zmínka o vtělení Syna Božího a tudíž i o jeho přesvaté Matce . . . Skoro všechny liturgické úkony končí též vzpomínkou Matky Boží: „Kriste, pravý Bože náš, na přímluvu své svaté Matky slituj se nad námi a spasiž nás!" Uvážíme-li všechny tyto projevy liturgické úcty mariánské v ruské církvi, nebudeme daleko pravdy, řekneme-li, že

tu ruský věřící prožívá city apoštolů ve večeřadle, kde při lámání chleba a modlitbách bývali vždy spojeni s Matkou Kristovou.

Maria je v duchu blízka ruskému věřícímu po celý život, ale zvláště v posledním okamžiku života k ní upírá svůj zrak a slovy kněžské modlitby k ní úpěnlivě volá: „Duše má je zachvácena hrozným strachem . . . ó, sešli jí slova útěchy . . . hle, vhodný čas k pomoci, hle toť okamžik, pro který jsem tě vzývával dnem i nocí!" A ještě nad otevřeným hrobem kněz znovu dovolává se ve východní liturgii Marie, prose ji o mocnou přímluvu: „Pros, plač a učiň laskavým svého Syna, který prolil svou krev pro mé vykoupení!"

Tyto modlitby dokazují, jaké *bohaté liturgické poklady* jsou skryty v mariánské úctě u Rusů. Je v ní dokonce ještě více. Nevědomky činí věřící Rus i zmínku efeského sněmu, kdykoliv se modlí „Zdrávas, Maria". Na začátku pozdravení andělského přidává totiž slova, která obsahují věroučnou nauku v Efesu slavnostně prohlášenou proti bludařům „Bohorodičko, Panno, raduj se" a na konci připojuje dodatkem důvody veškeré úcty mariánské: „poněvadž jsi porodila Spasitele našich duší" . . . Nesčíslné jsou názvy, jimiž uctívá ruská liturgie P. Marii.

V soukromém uctívání Bohorodičky neužívají sice Rusové sv. růžence, ani neslaví májové pobožnosti, ale ve všech obdobích ročních ji pozdravují jako „Matičku". — Je znám obyčej modlitby, při němž ctitel mariánský recituje dlouhou řadu modliteb doma nebo i v chrámu za mrazu a zimy. Je to tak zv. úctyhodná *paraklisis* nebo *akafist*. Dalším zvykem je vzývati s nejsvětější Trojicí i Matku Boží. Děje se tak v klášteřích nebo i v soukromých domech. Po jídle pozvedá představený kláštera nebo otec, hlava rodiny, kus chleba podoby trojúhelníkové, aby ctil Trojjediného a vzýval pomoc a přímluvu Mariinu.

Úctu mariánskou na Rusi dosvědčují nesčetné *krásné obrazy Matky Boží*, prostá díla lidového umění. Byly kdysi na Rusi celé dědinky, které se věnovaly jediné vyrábění těchto svatých ikon. Mezi nimi shledáváme mnohé, které se uctívají i u nás na Západě. Tak na př. obraz, u nás známý pode jménem „Matka Boží Ustavičné pomoci", jest uctíván i na Rusi a je nazýván „Strastnaja — Bolestná P. M.", a to proto bolestná, poněvadž andělé na obraze přinášejí nástroje umučení Páně. O tomto obraze prohlásil velký papež Lev XIII., že není náhodou jen uctíván u nás i Rusů, ale že je to pokyn Prozřetelnosti Boží.

Mezi svátky mariánskými vyniká zvláště Zvěstování P. M., 25. března (jako u nás) a pak 1. říjen, slavnost Ochrany Matky Boží. Kdo chtěl poznati úctu mariánskou na Rusi, ten musel navštíviti poutní místa mariánská, sledovati mariánské průvody. A tu by byl býval svědkem nadšení a úcty, která byla vzdávána kdysi na svaté Rusi jen „Královně nebes". O tuto úctu mariánskou opírá též nynější Sv. Otec své naděje. Pod ochranu Matky Boží denně se utíká v modlitbách a pracích za nešťastné Rusko, nabádá celý katolický svět k vroucím modlitbám k Bohorodičce za všechny ty, kteří trpí v okovech pekla na Rusi. Nezdolná a důvěryplná láska papežova začíná působiti i na ruská srdce. Rusové vidí, že všechno na světě je dnes hnáno do zmatků a zoufalství,

vidí však, že je tu jeden člověk, Hlava Církve, jehož slovo je pevné, rozhodné a jasné: „ano, ano, ne, ne!"—„Modlete se k Bohu," končil kazatel svou jubilejní promluvu, „vzývejte Marii, aby naděje Velekněze Církve Kristovy se brzy uskutečnily. Volejte s ním úpěnlivě: Spasiteli světa, zachraň Rusko!"...

Z vypravování ruského poutníka.

(Překládá —a.)

V loňském ročníku jsme uveřejňovali zajímavé ukázky z náboženského života *ruských poutníků*, jejich skromného, sebezapíravého a zbožného života. Připojujeme i letos nové doklady někdejší ruské mystiky, která je, bohužel, bolševictvím též odsouzena k smrti.

I.

Jsem z Boží milosti křesťanský člověk, skutky svými veliký hříšník, povoláním poutník bez přístřeší, pocházející jen z nízkého stavu, putující s místa na místo. Mým majetkem je: na zádech brašna se suchary, pod paží Svaté písmo a Dobrotoljubie — toť vše...

Dlouho jsem putoval po různých místech a všude mne provázela modlitba Ježíšova, posilujíc a utěšujíc mne na všech cestách, ve všech příhodách a těžkostech.

Konečně přišla mně myšlenka, že by bylo lépe někde se usadit na jednom místě, jednak abych se lépe duchovně usebral, jednak abych poznal svou knihu Dobrotoljubie. Čítal jsem ji sice někdy, dostav se na nocleh pod střechu anebo odpočívaje někde přes den. Ale stále jsem po tom velice toužil, abych se mohl do ní nepřetržitě zahloubávat a s věrou čerpati z ní opravdové poučení pro spásu duše ve vroucí modlitbě.

Podle své tužby nikde jsem nemohl najít práce přiměřené mým silám, poněvadž od svého mládí mám levou ruku úplně bezvládnou. Nemaje tedy naděje na stálé přístřeší, vydal jsem se na cestu do Sibiře k biskupu Innokentijovi irkutskému. Myslil jsem si, že cesta po lesích a stepích bude tichá a nerušená a tudíž i příhodná k modlitbě a četbě. Šel jsem tedy a stále jsem říkal ústní modlitbu. Zakrátko jsem však zpozoroval, že modlitba mi přechází sama sebou do srdce. Pocítil jsem pak v srdci jemný bol a v mysli takovou lásku k Ježíši Kristu, že se mně zdálo, kdybych ho uviděl, že bych mu k nohám padl a nepustil jich z rukou, nýbrž sladce bych je zlíbal se slzami v očích na poděkování za to, že v milosti a lásce svojí tolik útěchy ze svého jména popřává nehodnému a hříšnému tvoru svému.

Abych nezpyšněl nad úspěchy své modlitby, putoval jsem většinou v noci, ve dne jsem především čítával Dobrotoljubie, sedě pod stromy v lese. Ach, kolik nového, moudrého a dosud nepoznaného zjevila mi ta četba. Při ní pociťoval jsem takovou sladkost, jaké jsem si dosud nemohl ani představit. Pravda, třebas některá místa byla při čtení mé-

mu hloupému rozumu nepochopitelna, účinky vnitřní modlitby mi je ujasňovaly. Kromě toho vídával jsem nezřídka ve snách zemřelého svého duchovního otce, jak mně dával mnohá vysvětlení a moji nerozumnou duši víc a více nabádal k pokoře. Skoro po dva letní měsíce jsem oplýval takovou blažeností. Volil jsem raději cesty lesní a postranní, a když jsem přišel do vesnice, vyprosil jsem si brašnu sucharů a hrst soli, nalil do nádobky vody a opět ušel pár set verst (kilometrů).

Ruský poutník.

Ke konci léta přišly na mne zkoušky. Tak se stalo, že jsem se dal kdysi na hlavní silnici, a tu v podvečer mne přepadli dva muži podobní vojákům. Chtěli po mně peníze. Když jsem jim odpověděl, že nemám ani kopějky, nevěřili a surově vykřikli: „Lžeš! Poutníci nasbírají mnoho peněz!" A tu jeden z nich zavolal: „K čemu mnoho řečí!" a udeřil mne kyjem po hlavě tak silně, že jsem padl na zem v bezvědomí. Nevím, jak dlouho jsem tak ležel omráčený, ale když jsem přišel k sobě, viděl jsem, že ležím u lesa blízko cesty celý roztrhaný a bez brašny. Zůstaly mně jenom provázky, na kterých jsem brašnu nosil. Díky Bohu, že mně nevzali průvodního listu (pasportu), který jsem nosil ve své ošumělé čepici, abych jej mohl co nejrychleji na požádání ukázat. Povstal jsem a hořce zaplakal, ne tak od bolesti hlavy, jako nad ztrátou svých knih, Písma sv. a Dobrotoljubie, které mně s brašnou sebrali. Ani ve dne ani v noci jsem neustával se trápit a plakat. Kde je nyní má Bible, kterou jsem od svého mládí čtával a vždy při sobě nosil? Kde je moje Dobrotoljubie, z kterého jsem čerpal poučení a útěchu? Ztratil jsem, já nešťastný, první i poslední poklad svého života, nenasytiv jím ještě duše svojí. Lépe by bylo, kdyby mne byli vůbec ubili, nežli nechat mne žít bez této duchovní stravy. A nyní už nemohu jich opět nabýti.

Dva dny jsem sotva nohy zvedal pod tíží svého hoře, třetího dne pak jsem úplně vysílen klesl pod keř a usnul. A hle, tu vidím ve snách, jako bych byl v pustině, v cele svého duchovního otce a oplakával své hoře. A stařec utěšoval mne a pravil: Tvojím úkolem je býti lhostejným k věcem pozemským, abys tím snadněji kráčel k nebi. A co se stalo, bylo dopuštěním, abys neupadl v duchovní rozkošnictví. Bůh zajisté

chce, aby se křesťan dokonale zřekl své vůle, tužeb a jakékoliv náruživosti a odevzdal se zcela v Jeho božskou vůli. On všechno obrací k prospěchu a spáse člověkově. „Bůh chce, aby všichni lidé spaseni byli." (Tim. 2, 4.) A proto se vzmuž a věř, že „Bůh s pokušením učiní také úspěch, abys mohl snésti". (1 Kor. 10, 13.) I ty se brzo potěšíš mnohem více, než nyní truchlíš!

Při těchto slovech jsem se probudil. Pocítil jsem vzpružení tělesných sil a v duši rozjasnění a pokoj. Děj se vůle Boží, řekl jsem, požehnal jsem se křížem, vstal a bral se dále. (Pokračování.)

Mostar.

Ústřední ACM. obrátil se na české katolíky s vroucí prosbou, aby přispěli na pomoc chudým kostelům *mostarské diecése* v Hercegovině. Sbírka peněžitých příspěvků a štědrých darů bohoslužebných rouch a prádla pro Mostar dopadla opravdu skvěle — plné tři bedny paramént a prádla liturgického mohl ACM. odeslat mostarskému biskupu msgru *Mišićovi* darem. Aby obětaví čtenáři viděli, že obdarovali potřebné bratry na slovanském Jihu, přinášíme krátkou aspoň zprávu o diecési mostarské s dvěma obrázky.

V mostarské diecési v Hercegovině žije vedle 164.000 katolíků asi 68.000 mohamedánů a 99.000 pravoslavných. *V Mostaru samém* mají mohamedáni více mošejí (modliteben). „Cerkva" pravoslavných stojí na význačném místě města a imponuje svojí velikostí i stavbou — je to dar ruského cara. Katolíci navštěvují kostel OO. františkánů, který slouží zároveň za biskupskou katedrálu. Městská farnost mostarská čítá 7.500 katolíků. Vedle nich žije tam 7.300 mohamedánů a 6.000 pravoslavných. Františkánský konvent v Mostaru má 12 kněží a v jeho semináři studuje 17 bohoslovců. Také katolické řeholnice mají v Mostaru dva domy, a to *sestry sv. Vincence z Pauly* čili Milosrdné sestry počtem 14, které vydržují čtyřtřídní normální školu. Katolických hochů chodí do školy 320. *Sestry III. řádu sv. Františka*, čili školské sestry — počtem 45 — vedou diecésní sirotčinec se 45 sirotky a dětskou „zahrádkou". Jejich dům je zároveň řádovým noviciátem. Mostarská diecése přes svoji bídu hmotnou je bohata kněžskými i řeholními povoláními.

Poněvadž je celá krajina hornatá a skalnatá, nemůže se biskupská visitace jinak díti *nežli koňmo*. O posledním podzimu od 19. září do 7. listopadu navštívil mostarský biskup *msgre Mišič* 16 farností koňmo a udělil 5.300 dětem sv. biřmování. Bohužel *celá polovice* z těchto farností — 8 ze 16 — *nemají žádného kostela*. Proto musel všude tam sloužiti biskup pontifikální mši sv. pod širým nebem, často úplně promoklý deštěm a po kolena se brodě v blátě, s mitrou zcela promočenou — tak to chudáci — kněží a věřící zakoušejí každou neděli a svátek, když vydáni na milost a nemilost vichřici, dešti a sněhovým vánicím pod širým nebem účastní se mše sv. Což divu, že mnozí to odnášejí pak nemocemi, churavostí, ba někdy i smrtí.

Mostarský biskup msgre Alois Mišič slouží pontifikální mši sv. pod širým nebem.

Z posledně visitovaných farností mostarské diecése nemají žádného kostela a proto mívají mši sv. denně a po celý rok pod širým nebem tyto osady: Čitlak, Kruševo, Ploča-Dobro selo, Blizanci, Medjugorje, Studenci, Veljaci, Klobuci, Grljevići a Hrasno. Ale to nejsou ještě všechny. Celá diecése mostarská čítá 57 farností, z nichž má sotva 20 jaký taký kostel, ostatní buď úplně chrámu postrádají anebo jen v úkrytech, kde aspoň střecha nad hlavou chrání věřící před deštěm a sněhem, obcují bohoslužbám. Že tato bída a chudoba zaviňuje také nedostatek přiměřeného posvátného nádobí a rouch bohoslužebných, je na bíle dni. Zato místo zlatých a pozlacených kalichů najdete mezi katolíky hercegovskými *zlatá srdce*. Víra jejich připomene vám leckde zlatou dobu apoštolskou a starokřesťanskou, tak je živá, tak se obráží v dobrých křesťanských mravech. Zvláště rodinný život vyniká patriachální čistotou, neporušeností, manželskou věrností a požehnáním dětí. Novodobé mravní pohanství dosud se nedotklo tohoto prostého slovanského lidu, až snad na některé výjimky v městech, kde dlouhá válka zanechala setbu koukole mezi pšenicí.

Hornatá a skalnatá krajina mostarská činí živobytí obyvatel těžkým. Pěstují vetšinou jen víno a tabák, který je sice znám svou výbornou jakostí, ale musí být lacino odváděn pro státní monopol.

Babka Luša.

(Obrázek z přelomu společenského života ruského.)

E. Kalikin.

V zapadlé vesničce v Podurálsku udála se zvláštní příhoda. Lidé tam žijící jsou vzdáleni rychlého běhu života. Ani občanská válka roku

1918-20 jich nevzrušila. Slyšeli sice, že někde nablízku byly boje mezi rudými a bílými. Pak se dověděli, že zvítězili rudí a že nyní nastane nový, bezstarostný život. Zkušení staří mužíci nedůvěřivě sice kývali hlavami a tiše jen vzdýchali, mladí však s nadšením naslouchali řečem potulných bolševických agitátorů, když jim slibovali a kreslili ráj na zemi; zatím však žádali nové a nové oběti pro vládu dělníků a sedláků.

V oné vesničce pod Urálem žila stará babka jménem Luša. Také jí se zdálo, že se doposud nic nezměnilo, že je stále všecko takové, jaké bylo během jejího dlouhého života. Mnoho, mnoho let bylo už této stařeně. Nikdo, ani ona sama nevěděla kolik. Dobře se pamatovala na Krymskou válku z roku 1855. V druhé válce za osvobození balkánských Slovanů (r. 1877) zahynul jeden z jejích synů ... Léta ubíhala, přišly nové války a v každé zahynul někdo z jejích milých. Vzpomínala na ně na všechny. Cítila tíhu stáří zvláště, když tak těžko už vystupovala na malý kopec, na jehož vrcholku stál starý kříž, o mnoho starší ještě než ona. Postaven byl z hrubých kamenů, neznámo kým. Mezi lidmi kolovala jen pověst, že tam byli kdysi pochováni kozáci, kteří s atamanem Ermákem šli dobývat Sibiře pro cara Ivana Hrozného a pro ruský národ a v této výpravě zahynuli. Lid měl ten starý kříž na kopci ve velké úctě, a kdykoliv do jejich vesničky zavítal bařuška, konal vždy u kříže s lidem pobožnost.

Babka Luša začala k němu pravidelně choditi od té doby, co ztratila prvního syna ve válce. Oznámili jí, že byl zabit v boji u Plevna, ale nikdy nespatřila jeho hrobu. A tak ten hrob neznámých kozáků stal se jí hrobem jejich vlastních dětí. Chodila tam modlit se za ně a dlouho tam sedávala, hledíc do dálky k vysokým urálským horám. Nacházela v tom jediné potěšení svého života. Jinak pracovala na statku svých dětí anebo vypomáhala jiným lidem, pokud potřebovali její pomoci. Ve vesnici nic se nedálo bez babky Lušy. I rady udílela, všude byla zvána, ať ke křtinám, či svatbě nebo pohřbu a narozeninám. ... Byla všeobecně oblíbena pro svoji dobrotu a bodrost. Vykonala-li něco dobrého, vždy tiše odešla, nečekajíc díků. I když nastaly nové poměry, žila babka Luša svým způsobem dále; proto se jí zdálo, že se nic nezměnilo.

Pracovala již s velkým namáháním a těžkostí, ale na všecky domluvy, aby si odpočinula, odpovídala klidně: „Dost si odpočinu až v hrobě."

Začátkem května r. 1930 přijel do vesničky instruktor provádějící kolektivisaci (zespolečnění majetku) v průvodu několika ozbrojených členů komunistického svazu mládeže. Svolal schůzi, na níž jednoduše prohlásil, že ve vesničce zavádí kolchoz ...

„Kdo je proti?" otázal se instruktor podle svého úředního zvyku a díval se zvědavě kolem sebe.

Sedláci mlčeli, ohlížejíce se jeden na druhého a nesměle pošilhávajíce po instruktorovi.

„Tak, co je? Proč mlčíte?" mrzutě zeptal se instruktor.

„Babička Luša tu není, továryši ..." vysvětloval jeden mužík.

„Jaká babka Luša? Co je nám do ní? ..."

„Naše babka ..." ozvalo se několik hlasů najednou.

„Musíme se jí zeptati o radu. Ona je stará a zkušená ... ví všecko ... uvidíme, co nám řekne ..."

„Vy hlupáci!..." rozčiloval se instruktor, ale pak si to rozmyslil a dodal: „A kde máte u čerta tu vaši babku?"

„Je asi u kříže, za vesnicí..."

„Tak ji sem přiveďte."

Uplynula asi hodinka. Instruktor byl rozčilen nepředvídanými překážkami, přece však nechtěl použíti násilí, jelikož se domníval, že s jednou takovou babkou půjde to snáze dojednat nežli s celým davem. Vesnička měla ostatně pověst osady protirevoluční, obával se tedy, že by se mu mohlo násilí špatně vyplatiti. —

Město Mostar v Hercegovině. Starý „Rimski most".

„Tož kde máte tu babku?" zeptal se, když se poselstvo vrátilo.

„Nepřijde sem ... Máte vy přijíti k ní," oznamovali.

Instruktor zbledl hněvem. Protože však mužíci stáli na svém a chtěli stůj co stůj vyslechnout radu babčinu, šel s nimi za vesničku ke kříži na kopci.

Pod vysokými borovicemi stál tam kříž. Pohled od něho do dálky k Urálu byl tak úchvatný, že sám instruktor rozhlédnuv se kolem, přestal se zlobiti.

„Tak kde je babka?"

„Zde, prosím."

Jako vždy seděla stařenka Luša u kříže, sepjaté ruce měla složeny v klín a její ústa šeptala slova modlitby. Celý dav seskupil se kolem ní a nejstarší ze sedláků vylíčil jí, co žádají komunisté, a prosil ji o radu.

Stařena pozvedla své oči k instruktorovi, kterého obklopoval průvod ozbrojený puškami.

„Sovětská vláda, babičko, si přeje, abyste u vás dobrovolně zavedli kolchoz, a je marné tomu se vzpírati..." začal komunista vlídně.

Babka chvíli mlčela a pak odvětila jasným hlasem:

„Proč pravíš, že si vláda přeje, abychom přešli *dobrovolně* do kolchozu? Kdyby to bylo pravda a vedlo to k dobrému, nebyl bys přišel sem s ozbrojenými lidmi . . . Tomu Bůh nepožehná," pravila a odmlčela se.

Všichni sedláci osmělili se nyní a jedním dechem zvolali: „Ano, je to pravda . . ."

Instruktor kousl se do rtu, dobře vycítiv, že prohrál, a hned se posměšně na ně obořil: „Tak jen poslouchejte tu starou babu, vy hlupáci . . ."

„Ano, budeme poslouchat . . . Je zbožná a Bůh ji požehnal dlouhým věkem . . ." odpověděl na to z davu mužíků úctyhodný stařec.

Ale tu už vybuchl instruktor zlostně: „Copak ještě nevíš, že není žádného Boha? . . ." a obrátiv se ke svému průvodu poručil: „Strhněte ten kříž!" Ochotné ruce komsomolců dřív, než se sedláci nadáli, rozbily starý kříž, který tam staletí stál, jako pomník národních hrdinů . . .

Babka Luša ztrnule zírala na dílo zkázy . . .

„Za to tě Bůh potrestá . . ." posledního slova už nedořekla, zapotácela se a klesla mrtva k zemi . . .

Mrzut a rozčilen odjížděl instruktor z vesnice Nepořídil ničeho, všude se setkával jen s pohledy plnými nenávisti, tak že každou chvíli mohl propuknout hněv podrážděného vesnického lidu. Dovedl by ho zkrotit, vždyť jeho komsomolci přišli ve zbrani, ale chtěl dbát příkazu samého Stalina. Bolševický vládce nařídil sice kolektivisaci venkova a vyhubení boháčů (kuláků), ale z opatrnosti zapověděl používati k tomu násilí obávaje se zlých následků pro sovětskou vládu.

Na ztemnělé obloze mihly se zlověstné blesky, když instruktor se svými druhy opouštěl vesnici. Byli by tam zůstali na noc, ale nedůvěřovali sedlákům rozčileným zvláště nad smrtí babky Lušy. Proto raději se dali na cestu do noci a bouře, která se brzo rozpoutala ve vší hrůze. Spustil se prudký liják, burácel hrom a jenom siné blesky ukazovaly jim cestu. Neměli již daleko k cíli. Jen ještě přebroditi malý jindy potůček v lesním údolí. Tentokrát byl však rozvodněn. Instruktora pojala jakási zlá předtucha a marně se namáhal zapudit vzpomínku na hrozbu stařeny . . . Nechtěje ztráceti času, směle se pustil do vody, ačkoliv mu to komsomolci zrazovali. Instruktor chtěl jim dát příklad statečnosti . . .

Náhle se zablesklo tak silně, že všichni leknutím padli k zemi. Když se poloomráčení komsomolci vzpamatovali, instruktora nikde již neviděli. Jeho tělo našli teprve na druhý den ve špinavém potoce . . .

Frant. Střižovský:

Dru Hynku Dostálovi

k šedesátinám.

Let šedesát že máš již, americký strýčku náš? —
Což také obecnému zráni času podléháš?

Též hlava tvá se skloni k zemi jako plný klas
a zdrobní postava a zešedivi temný vlas? —
Ach, nikdy nezestárneš, drahý, v našich představách!
My stále zříme Tě tak živě, jako v blahých snách,
jak v stejnokroji slavné americké armády,
jež mečem bránivala vždy jen práva zásady, —

Redaktor amerického „Hlasu" dr. Hynek Dostál — šedesátníkem.

jak heros chvátáš českou vlastí po městech a vsích
a učíš svobodě, jež vzešla z krve umrlých,
a učíš vděčnosti, již národ Bohu povinen,
že přezázračně změnil v živou pravdu věků sen.
My zříme, nadšením jak plane tváře tvá,
když v Brně v čele katolického šels Sokolstva
při orlí přehlídce. — A vlast Tě vítá po třetí,
by chorého Tě vyprostila smrti z objetí. —
Však po čtvrté zas v čele bratří za několik let

se přes oceán do své vlasti v nový dáváš let,
bys u mohyly knížete a světce Václava
hold složil za ochranu jeho, jíž se dostává
nám, dětem často nehodným, po tisíc roků již.
Čím české Americe svatý kníže byl, ty nejlíp víš. —
— Ó, nestárni nám, nechuravěj, stále svěží buď!
Živ svaté ideály v nás a dávej k práci chuť! —
Co je Ti oceán, jenž dělí s Novým Starý svět?
V plod stromu tvého žití uzrál Moravěnky květ
a její dech je dechem tvým a její čest cti tvou.
V ní objímáš svým srdcem širou oblast slovanskou
a v sjednocení víry čekáš její spasení.
My za tvou šlechetnost a lásky svaté nadšení
a za dílo tvých šedesáti let Ti děkujem
a přes oceán tisknouce Ti ruku, vzkazujem:
Bůh živ Tě, žehnej, do let nejzazších buď tvoje stráž! —
A zas k nám brzy přijeď, americký strýčku náš.

Ruští bezvěrci odpovídají římskému papeži.

Bolševická nevěra je si dobře toho vědoma, že katolická Církev s římským papežem v čele je hlavním obráncem víry, společenského řádu a mravnosti. Proto jí vypověděla nejrozhodnější boj. Od té doby, co Sv. Otec Pius XI. dne 2. února a 19. března 1930 pozvedl svůj hlas proti pronásledování křesťanstva v Rusku, počali bolševičtí bezvěrci zběsile napadati papeže jakožto vůdce všech protivníků bolševismu. Bolševické listy, radio, přednášky, divadla a letáky jsou plny nejostudnějších útoků. A nejen to. Odpovídají mu též válečným zbrojením ve vzduchu, na zemi i pod vodou. Jako odpověď na papežovu výzvu k modlitební křižácké výpravě nasbírali bojovní bezbožci prostředky k vybudování jednoho válečného letadla a jednoho válečného tanku, nejstrašnějších zbraní ve válce pozemní. Nyní zase sbírají peníze na podmořskou loď.

Bolševické listy nepřestávají přinášet potupné obrázky (karikatury) proti papeži. Vydali celou sbírku — album — takových hanebných obrázků. Sbírka obsahuje obrázky, které byly uveřejněny během šesti měsíců r. 1930. Obrázky jsou tak potupné, že jich nemůžeme podrobně popisovati, tím méně otisknouti. Přinášíme ukázkou jen obrázek s titulní stránky. Vedle nadpisu je nakreslen na rudém poli kapitalista, který se šibalským, zlobným úsměškem diktuje papežovi list proti ruským bezbožníkům, v rukou pak drží smyčku nachystanou pro papeže. Tím duchem je psáno potupné úvodní slovo.

Západní kapitalisté a imperialisté prý se poděsili úspěchů bolševického hospodářství. V zběsilém hněvu připravují prý se západní vykořisťovatelé a zloději lidského majetku k válce proti Rusku. Podle válečných pravidel třeba však útok skrývati, maskovati. Za tím účelem prý si vymyslili pohádku o pronásledování křesťanstva. Tím heslem

Bolševická karikatura sv. Otce.

jitří neuvědomělé masy. Jinak si prý na Západě papeže mnoho nevší mají. Ale nyní jim přišel vhod jako spojenec, ba dokonce i jako vůdce v boji proti bolševikům. A papež prý se postavil v čelo štvanic a válečných příprav — jako zajatec kapitalismu a jako zbraň krvavého imperialismu. Píše sice, jak drahý je ruský národ jeho srdci, ale vskutku je prý drahým jen jeho kapse . . . Nemůžeme zde podrobněji uvésti všech nestoudných útoků.

Pak následuje 80 stran karikatur provedených barvotiskem: Papež bije na válečný buben, s požehnáním sype granáty a smrt, mává mečem, střílí z děl, zuří jako zvíře atd., až stydno je člověku z těch lživých, nenávistí vymyšlených karikatur. A to je v albu sebrána sotva polovice bolševických hanebností protipapežských. Později vyšla v bezbožeckých listech ještě dlouhá řada takových ostudných útoků slovem i obrazem.

A výsledek? Bezbožníci se utvrzují ve víře, že je papež po Bohu a Kristu největším nebezpečím jejich plánů. Věřící Rusové však poznávají tím jasněji požehnanou moc katolické Církve vedené římským papežem, jak se už vícekráte odborně a krásně vyjádřil ruský učenec Struve. Bolševici bezděčně odstraňují východní předsudky proti papeži a katolické Církvi. *(Kralj. Božje.)*

Věřím „v jednu svatou Církev katolickou".

Dr. M. Mikulka.

V tomto pojednání věnujeme pozornost jednomu z vynikajících učitelů křesťanského Východu, biskupu „apoštolského" stolce jerusalemského, *sv. Cyrilu*, jehož spisy pocházející z roku 351. mají pro otázku církevní jednoty veliký význam.

Ukazují nám, jak tehdy na Východě nahlíželi na tuto jednotu, jak ji milovali a bránili, jak nám ji doporučují a na srdce kladou. Proto poohlédneme se krátce po spisech *sv. Cyrila*, abychom seznali jeho názor na Církev katolickou. Uvedeme nejprve jeho stať z Katechesí, v níž podává souvislé poučení o Církvi svým posluchačům.

„Katolickou (nebo všeobecnou) se nazývá Církev, protože jest v celém okrsku od nejzazších krajů světa až do končin jeho rozšířena,

a poněvadž všeobecně a zcela neporušeně učí všem pravdám, jež mají lidé věděti o věcech viditelných i neviditelných, nebeských i pozemských; pak také proto, že podrobuje celé pokolení lidské správné bohoslužbě, knížata i prosté občany, učené a nevzdělané, a konečně, protože všeobecně léčí a uzdravuje každý druh hříchů, jichž se dopouštíme duší nebo tělem. Církev však vlastní si také všechen druh ctností, ať se nazývá jakkoliv, v skutcích a slovech a duchovních darech jakéhokoli způsobu.

Církev (neboli *shromáždění*) má nejvhodnější jméno, jelikož všechny *shromažďuje* a svolává, jako psáno jest v Levitiku (8, 3.): „praví Hospodin: Shromáždi (ekklesiason) všechen lid ku vchodu do stánku zákona." — Je také dlužno poznamenati, že tohoto slova „ekklesiason" po prvé bylo použito tenkráte, když ustanovil Hospodin Arona nejvyšším knězem. A v Deuteronomiu (4, 10.) praví Bůh Mojžíšovi: „*Shromáždi* ke mně lid, aby slyšeli mé řeči, aby učili se mne báti." O názvu Církve také se zmiňuje, když mluví o deskách (Deuteronomium 9, 10.): „a na nich jsou napsána všechna slova, která k vám promluvil Pán na hoře uprostřed ohně v den *shromáždění*." Jako by zřejměji chtěl říci: v den, kdy jste svoláni byvše Hospodinem byli *shromáždění*. Také žalmista dí (34, 18.): „budu tě velebit v *shromáždění* valném, v lidu četném chváliti budu tebe."

Dříve totiž zapěl žalmista: „V *shromáždění* dobrořečte Pánu Bohu, ze zřídel Izraele." — Od těch dob, kdy byli Židé vyloučeni z milosti pro úklady, jež zosnovali Spasiteli, vybudoval sobě Zachovatel z pohanů druhé naše svaté křesťanské shromáždění, o němž řekl Petrovi: „a na té skále vzdělám Církev svou a brány pekelné jí nepřemohou." O obou pravil David zřejmě prorokuje, o první, která byla zavržena (žalm 25, 5): „Nenávidím společnost zlomyslných;" o druhé však, která byla vzdělána, dí v témž žalmu (8): „Hospodine, miluji skvostný dům tvůj;" a hned nato: „ve sborech budu tě chválit, Hospodine!" Když byla tedy ona zavržena, jež byla v Židovstvu, po celém okrsku scházejí se nyní *shromáždění* Kristova, o nichž je v žalmech řečeno (149): „Zpívejte Hospodinu píseň novou, chvála budiž mu vzdávána ve sboru svatých." S tím souhlasí také prorok říkoucí Židům (Mat. 1, 10.): „Nemám zalíbení ve vás, praví Hospodin všemohoucí," a dále přidává: „pročež od východu až na západ jméno mé oslaveno jest mezi národy." O téže svaté katolické Církvi píše Pavel Timoteovi (I. 3, 15.): „abys věděl, jak obcovati máš v domě Božím, jímž jest Církev Boha živého, sloup a utvrzení pravdy."

Protože však název církve dává se mnohým věcem, jako také omnožství, které bylo v divadle efeském, napsáno jest (Skut. 19, 40): „a když to řekl, rozpustil shromáždění," podotkl by někdo vlastně a právem, že shromáždění zlých jsou společnosti bludařů, Marcionistů pravím a Manichejských a ostatních: proto ti nyní Církev sdělila co nejurčitěji, že máš takto věřiti: a v jednu svatou katolickou Církev, abys vystříhaje se jejich nebezpečných společností přilnul navždy k svaté katolické Církvi, v níž ses znova zrodil.

A poputuješ-li městy, netaž se toliko, kde je dům Páně — neboť také ostatní sekty bezbožných snaží se skrýše své povznésti jménem domů

Páně, ani kde je církev výhradně, nýbrž kde jest Církev *katolická*. Neboť toto jest pravé jméno této svaté a matky nás všech. Ona přece je také nevěstou Pána našeho Ježíše Krista, jednorozeného Syna Božího, vždyť napsáno jest k Efeským (5, 25): „jakož i Kristus miloval Církev a vydal sebe sama za ni," a ona nese znak a podobenství onoho Jerusalema, který pochází shůry, který jest svoboden a nás všech matkou, která byla dříve sice neplodná, nyní však zplodila nesčetné potomstvo.

Když byla zavržena první, v druhé, katolické Církvi totiž, jak praví Pavel (I. Kor. 12, 28): „Bůh ustanovil předem apoštoly, po druhé proroky, po třetí učitele; potom (udělil) moci divotvorné, potom dary uzdravování, pomáhání, vedení správy, rozličné jazyky, vykládání řečí a všechny druhy jakékoli ctnosti, moudrost totiž a rozum, mírnost a spravedlnost, milosrdenství a pokoru, nezdolnou trpělivost v pronásledování. Ona totiž vykoupila zbraněmi spravedlnosti zprava i zleva, slávou a prostností, nejprve v pronásledováních a úzkostech svaté mučedníky pro různé a z pestrých květů spletené koruny, nyní však za dob pokojných milost Boží dochází zasloužených díků od králů a mužů důstojnostmi vynikajících a konečně od lidí všech rodů a druhů, co zatím králové národů obývajících jednotlivé kraje mají moc omezenou hranicemi, jediná svatá Církev katolická vládne mocí neomezenou po celém okrsku. Učinil totiž Hospodin, jak psáno jest (žalm 147), „hranicemi jejími pokoj". O ní vypovědětí všechno, vyžadovalo by řeči na mnoho hodin. Vtéto svaté katolické Církvi jsouce vyučeni přikázáním a vzácným mravům dosáhneme království a v podíl obdržíme život věčný, pro který přece všeho se podjímáme, abychom se ho stali účastnými od Hospodina. Neboť cílem naším není dosíci, nepatrných věcí, nýbrž po životu věčném se snažíme. Proto ve vyznání víry učíme se, abychom věřili po onom: A těla vzkříšení, to jest z mrtvých, o němž jsme již hovořili. A život věčný, o který jest nám křesťanům podstoupiti boj!

Až sem sahá souvislá řeč Cyrilova o Církvi katolické. Za hlavní znak její prohlašuje její *všeobecnost* na rozdíl od církve starozákonní, která se omezovala na vyvolený národ. Jiný znak projevuje se její *jednotou v učení*, „abys vystříhaje se nebezpečných společností (bludařů) přilnul navždy svaté katolické Církvi". Jest *svatá*, protože jest s nebe, učí ctnostem a vede nás k svatosti a vždy měla svaté ve svém středu, svaté, kteří se vyznamenali heroickými ctnostmi nebo svatost svou potvrdili smrtí mučednickou. Její *apoštolský* původ zračí se v tom, že byla vzdělána Ježíšem Kristem na skále Petrově a apoštolé nazývají se „hlasateli pravdy". (X, 11.) vyslanými Ježíšem do celého světa.

Pokračování.

Malým apoštolům.

„Maličký narodil se nám, Syn Boží dán jest nám." Ó, kolik lásky, štědrosti a dobroty provázelo svátek narození Ježíškova. Světélka vánočního stromku odrážela se v rozradostněných očkách dětských, vždyť

pod stromek nakládal dárky hodným dětem sám Ježíšek. I ty nejmenší děti, které jen od maminky vědí o Ježíškovi, poněvadž dosud do školy nechodí, mohly si očka vyhledět a hlavu vykroutit před „betlemkem" v kostele, kde všechno viděly spěchat k jesličkám Ježíškovým, anděly, pastýře, ovečky i hlídací psy. Jak by mohli k Ježíškovi nepospíchat všichni, kdož jsou mu svým dětstvím tak blízci. Vánoce — největší svátek božského Dítěte — byly vždycky nejradostnějším a nejmilejším svátkem dětí. Dětská ústa a dětská srdce uměla je oslavovat nejtklivějšími zpěvy vroucí zbožnosti. „Ježíšku, panáčku, my Tě budem kolébati!" znělo to nadšeně z vánoční dětské koledy.

Ale tam kdesi daleko — v zemi slovanského zbožného citu — už přestávají být vánoce svátkem dětské radosti. Poslyšte, jaké dopisy psaly mnohé ruské děti svým rodičům k vánočním svátkům:

„My, četa mladých bojovných bezbožníků, sedmileté děti, voláme k boji proti vánočním svátkům, proti vánočním stromkům. Pryč se slavením vánoc, pryč se strojením stromků. Nenoste na prsou medajlek a křížků. Pryč se sladkými vánočními jídly! Dolů s vánocemi! — Četa borců bezbožníků." —

A jestliže přesto rodiče vánoce slavili a stromek připravili, na udání bezbožných dětí čeká je — ubohé — ještě žalář! — *Křesťanské děti*, pamatujte svých rudých bratří a sester zvláště o letošní světové oktávě modliteb za sjednocení. Usmiřujte zlobu svedených!

Dějinná úloha katolických Čechů a Slováků je získati východní Slovany pro jednotu s Církví sv. Náš časopis je určen právě k tomu, aby stále uvědomoval o tom lid, připomínal mu tu jeho dějinnou úlohu a vědomostmi ho uschopňoval k jejímu provedení. Též k tomu, aby jednotlivi pracovnici vytrvali, je třeba, aby byli stále informováni a povzbuzováni časopisem, řízeným z ústředí. Opětovně všechny přátele prosíme, aby časopis rozšiřovali.

Křesťanský Východ.

ZE SOVĚTSKÉHO RUSKA

Uveřejňujeme v tomto čísle obšírnější zprávy o hospodářském životě sovětského Ruska proto, abychom ukázali, jaký důsledek má bolševické bezbožectví v životní praxi. Nadělalo z lidí otroků stroje a půdy, podvrátilo společenský mravní řád a nahražuje křesťanskou bázeň Boží a hlas svědomí lidským strachem před kontrolou, trestem a osobní škodou.

Staré, věřící Rusy udivovaly kdysi krásné ikony (obrazy), velkolepé cerkve, skvělá liturgie a zbožné a úchvatné zpěvy — bolševika má zajímat jen — mašina, stroj — ať v průmyslu či zemědělství; to je systém jejich výchovy. Zatím co kulturní Západ octl se před hrozivou otázkou, jak osvobodit člověka od nedůstojného otroctví strojové techniky učí bolševický Východ své lidi adorovat stroj, zbožňovat technickou výstavbu Rusi. Je to psychologicky vysvětlitelno. Automobily, traktory a všechny ty moderní hospodářské stroje byly zaostalému ruskému zemědělci jako novým zjevením, jako zase obrovské Dněprostroje, Magnitostroje, Kuzněcké závody a sta a sta ohromných průmyslových podniků zdály se slibovat ruskému dělníku ulehčení práce a zvýšení blahobytu. Proto se pracovalo a pracuje na Rusi se sebezapřením, za trpkých existenčních podmínek, o hladu leckde a

hmotné bídě, namnoze snad ještě i s nadšením, jež věří v příští ráj. Ruský člověk dovede trpět a mlčet, ale dovede také pozorovat a usuzovat. A běda, až si kdysi v duchu řekne zotročený kolchozník či sovchozník, že mu ty traktory nepřinesly lepšího živobytí, a až pozná dělník takové nižgorodské velkotovárny na automobily, že zůstává nadále jen mechanickým kolečkem velkého továrního stroje, který slibovaný ráj nevyrobil, ozve se v nich utlačovaná lidská duše a pak začne nový zápas o její nezadatelná práva pošlapané svobody!

Z dějin „odkulákovací" činnosti sovětů. „Odkulákováním" pojmenována byla násilná změna, kterou sovětská vláda chtěla donutiti rolníky („kuláky") ku přijetí kolektivního (společného) zařízení hospodářského. Znamenalo to pro ně ztrátu majetku a úplné zotročení. „Odkulákování" mělo se týkati především větších hospodářství, ale v praksi rozhodovala jen bolševická zlá vůle a bolševické názory.

Bolševismus neuznává ovšem práva jednotlivé osobnosti a proto neuznává ani jejího práva na soukromý majetek. Podle jeho zásad musí každý jednotlivec zaniknout v celku, v kolektivu. Proto Lenin usiloval založit vládu jedné třídy, třebas na troskách svobody a štěstí jednotlivých údů ruské společnosti. Občan proletářského státu Leninova není ničím jiným, nežli jen článkem řetězu nového hospodářsko-společenského řádu.

Do takového řetězu museli býti chtěj nechtěj zakování ruští „kuláci". Jak se to dálo, vylíčil ve svém díle „Násilí a teror v revolucí" bývalý Leninův soudní komisař Steinberg, který se později s bolševiky rozešel. Uvádíme několik jeho dokladů:

Ve Voznesensku, gubernie Archandělsk, určila obecní rada ve svém sezení dne 1. února 1930 asi 25 hospodářství k odkulákování. Všem byla uložena pokuta od 3000 do 25.000 rublů. O 3 hodinách v noci byl pak proveden soupis jejich veškerého jmění až po hadry a odpadky.

V gubernii novgorodské, v kraji, kde kolektivisace nebyla ještě vůbec prováděna, nařídil nejnižší soudní úřad zajati správní cestou celé tucty rodin a jejich jmění zabaviti. To vše mělo se státi během 24 hodin. Příštího dne počali si pak sovětští úředníci jmění sami rozdělovati.

Třetí případ z onoho nepřehledného množství: Ve vesnici Molosino, gubernie samarská, byl zřízen zvláštní vojenský oddíl, který měl obstarávati obili. V noci 16. října 1929 mobilisoval tento „štáb" 30 chudých rolníků, uzavřel vesnici se všech stran a pověsil černé prapory s nápisem: „Bojkot obce Molosina — příjezd a odjezd zakázán." Nato určil štáb všeobecnou domácí prohlídku a zabavil úplně jmění všech obyvatel bez rozdílu. Vesnice, ano i nemocnice zůstala pak po několik dní uzavřena.

Štáb tam pracoval asi měsíc a jeho činnost pozůstávala jen v tom, že svolával rolníky a nařizoval jim přísně, aby každý z nich odvedl určitou dávku obilí. A běda těm, kteří se odvážili odporovati. Byli ihned zatčeni a uvězněni ve studeném sklepě. Takový trest postihl více než 30 rolníků a mezi nimi byli i 70letí starci. Ženám bylo slíbeno vrácení zabaveného majetku pod podmínkou, vyhoví-li tělesné vášni zlotřilců!!

V roce 1930 bylo pověřeno 25.000 městských dělníků k provádění odkulákování. Již tato číslice dává tušit, že počet ožebračených a úplně zotročených rolníků byl jistě obrovský. Ještě výmluvnější obraz poskytuje zpráva z jediného území severního Kavkazu, podaná tamním státním zástupcem: Soudní orgány odsoudily 3403 kuláky kromě těch, kteří byli podle všeobecných (administrativních) opatření ze země vypovězeni. Z odsouzených bylo určeno 62 procent do vězení, a to na rok i více, a pak do vyhnanství. Celkem 66 proc. odsouzených muselo opustiti domov a zaměnit ho za nehostinnou Sibiř.

(Kdo by se zajímal o násilné zproletarisování Ruska, najde obšírnější vylíčení v knize red. P. Fr. Muckermanna, S. J., vydané v Kolíně nad Rýnem pod názvem „Der Bolschewismus droht", z níž isou čerpány i tyto zprávy.)

„Sovchozy" a „kolchozy". K porozumění hospodářským poměrům nynějšího ruského venkova třeba znát význam těchto dvou často užívaných slov. Sovchozy (zkratka ze slov: sovětskija chozjajstva = sovětská hospodářství) jsou „vzorná" státní

hospodářství utvořená už před lety z nejlepších statků vzatých ruským velkostatkářům, opatřená nejlepšími stroji a spravovaná osvědčenými komunisty, „nadějnými továryši". Sovchozy byly vždy základní součástkou „socialistického sektoru", v nějž skládala sovětská vláda veliké naděje, a měly dávat příklad všem venkovským sedlákům, měly být pevnostmi socialistického hospodaření. Kolchozy (kolektivní hospodářství) selské vznikly násilným sjednocením jednotlivých selských hospodářství v obcích v jeden celek (komunu), který je obhospodařován společnou prací na poli i v domácím hospodářství. „Kolchozy" byly zavádény sovětskou vládou hlavně proto, že měly umožnit zdar „pjatiljetky". Přes všechnu ostražitost vládní pronikl do „kolchozů" přece jen duch „kuláků" (sedláků), jakési smýšlení „buržujní". Sovětský tisk nazýval „kolchozy" s hrdostí „zernovymi fabrikami", ale dosavad se nesplnily veliké naděje sovětů, že hospodářství „kolchozů" zaplaví ostatní Evropu chlebem. Není ho dosti ani doma. A „sovchozy"? Sovětská vláda uveřejnila dne 28. listopadu 1931 dekret „o rabotě zernovych sovchozov" (o činnosti obilních sovchozů), který začíná těmito slovy: „Vyšetřování, které o činnosti obilních sovchozů vykonaly pověřené komise, ukázalo žalostnou nehospodárnost a nepřípustné poškozování státního majetku". Dekret poukazuje na „ohromné ztráty při sklizni, výmlatu a odvádění úrody" a na zmatené vyúčtování. Správcové „sovchozů" zmenšovali úrodu, schovávali ji, prodávali obilí postranně a nesplnili „povinnosti — odevzdat obilí státu". — Sověty zde narážejí zase — jako na poli průmyslu — bezděčně na otázku mravní, již chtěli a dosud chtějí řešit jen přísnějšími tresty vinníků a pro budoucnost ostřejší kontrolou sovchozského hospodářství. Ustanovují pro každý „sovchoz" zvláštního kontrolora, který bude nezávislým na správci „sovchozů" a jako zástupce komisariátu (ministerstva) zemědělství bude podřízen přímo ústředí. Jeho povinností bude každodenně dohlížet, jak plní „sovchozy" svůj závazek v odvádění zemědělských produktů státu. Policajtským systémem ještě nikdy a nikde nebyla však šťastně rozřešena otázka mravní — o tom se přesvědčí i bezvěrecké sověty!

(„Jedinstvo".)

Sověty a umění. Moskva byla odedávna nejenom středem ruské národní tradice, ale i městem bohatých sbírek uměleckých. Nikde na světě na př. neměli tak nádhernou a úplnou sbírku národního umění malířského, jako měla Moskva v Treťakovské galerii. Vybudoval ji kupec Treťakov, který nashromáždil do ní nejvzácnější poklady umění, postavil pro galerii vhodnou budovu a štědrou nadaci postaral se i o její budoucí rozkvět — daroval ji Moskvě — národu. Bolševici přes deset let se báli sáhnout na Treťakovskou galerii. Ale když už rozprodali cizincům Museum čtyřicátých let, Museum porculánu, Ikonopisné museum, Museum orientálního umění a potřebovali zase peněz — došlo i na galerii Treťakovskou. Podle zpráv z konce loňského roku vyprázdnila už barbarská ruka bolševiků 4 sály Treťakovské galerie, v nichž bylo uloženo umění XVI. a XVII. století. Také některé obrazy slavného Vereščagina zmizely a z obrazů náboženského malíře Nesterova zůstaly tam dva. Aby prázdnota na stěnách tak nekřičela, zakryli ji bolševici velkými plakáty: „Pětiletka za 4 roky", „Dostihnem a předstihnem Ameriku" anebo nějakým zrcadlem či kusem nábytku. — Jiným národům vykradli jejich musea, obrazárny, knihovny, chrámy a kláštery vítězní nepřátelé — bolševici toto dílo zhouby konají sami. — Začali chrámy a kláštery, obrali církev, zašantročili zlaté brokáty liturgických rouch a drahokamy posvátných nádob a slavných ikon americkým Židům (na př. do St. Louisu) a nyní rozprodávají vše, co souvisí s „buržujní" minulostí.

Z kněžského martyrologia v sovětech. V Jaroslavi jsou uvězněni už delší dobu kněží P. Josef Karpiński z Machnówky a P. Stanislav Borecki z Chalaimgródka. P. Matouš Brynčak z Berdyčeva byl poslán do vyhnanství do Tomska a tam byl uvržen do žaláře. V Berdyčevě ve vězení zemřel už dříve P. František Piasecki, ale jeho mrtvoly bolševici nevydali.

Ruští mniši vyhnaní od bolševiků ze svých klášterů postavili si v blízkosti nich malé poustevny (skity), kolem nichž se usadilo několik sedláků, aby jim pomáhali. Jiní mniši putují jako „poutníci" (stranící) a konají kázání po vsích. „Bezbožník" upozorňuje už sověty na tyto skryté mnichy a volá po rozhodném boji „proti armádě černých vyžiračů".

Agitace sektářů na Rusi. Boj vede se tu o vliv na ženy a na mládež. Sektáři snaží se je získat svojí „blahozvěstí", koncerty, deklamacemi, smyčcovým orchestrem a čajovými večírky. Na takovém večírku vždy vystupují dívky, členky té společnosti, oblečené po bílu a ozdobené květy. Nazývají je „Kristovými nevěstami". A podívejte se, jak se představuje taková „nevěsta Kristova" v kvítí a hedvábných punčochách, jak pozvedne ke stropu své unavené oči a trhaně začne zpívat: „Proč jsi, můj druhu, opustil Boha? — Či málo štěstí On tobě dal? — Myslíš, že tobě nyní mátoha — ukáže lepší los v života dál?" V „buňce Christomola" je 45 lidí — z nich 15 dívek — a všichni ve věku od 18 do 26 let. Dívky přilákaly do „společnosti" mnoho selské mládeže. Sličné dívky jsou vybírány za „Kristovy nevěsty", jejichž povinností je obsluhovat stoupence „Christomola" (nové sekty).

„Boží starci." Ve vsi Nižně-Děrevenkách zůstala „cerkov" (kostel) místem kontrarevoluční agitace protibolševické. Ovšem nevystupují tam popi (duchovní) sami v úloze agitátorů, nýbrž jejich místo zastoupili potulní „starci". V chrámovém nádvoří zpívají tito „Boží starci", jak je nazývají, žalmy o tom, „že z Východu na Západ poteče ohnivá řeka a zničí vše". Zároveň „předpovídají" tito „starci" blízká leta hladu, vyzývají lid k opatrnosti a varují je, aby neodevzdávali státu chleba. Nějaká bláznivá pasačka rozdává pak brožury „o brzkém příchodu Kristově na svět" a zve všechny, aby se „přiblížili Bohu" a nevcházeli v „kolchoz" (= zespolečněné bolševické hospodářství). S ikonou na prsou agituje proti novému společenskému řádu bolševiků.

Trosky. Podle zpráv listu „Bayerischer Kurier" žije v Rusku ještě 60 německých katolických kněží, ale z nich 37 úpí v žalářích nebo ve vyhnanství, tři se skrývají před sovětskou policií a 20 je dosud v duchovní správě, která je ovšem spojena s nevýslovnými těžkostmi. Na podzim bylo odsouzeno 9 katol. kněží německých na 10 let žaláře a jeden na pět let. Takové vyhlídky mají též ostatní.

Opožděné zprávy o nových obětech bolševického násilí. V létě r. 1931 (6. července) byl zastřelen pravoslavný biskup ze Sěropuchova, ponévadž odepřel uznat metropolitu Sergija, který je povolným nástrojem sovětů, za hlavu ruského pravoslaví. Ze stejné příčiny byl odsouzen k smrti pravoslavný kněz Roman Nedvěd, podřízený arcibiskupa Bartoloměje, ale trest smrti byl mu pak změněn v 10letý těžký žalář! To jest jediná úsluha bolševiků pravoslavné církvi Sergijově, že odstřelují a zavírají do žalářů nepohodlné biskupy a kněze — a celý kulturní svět, který se nepřestává po staletích pohoršovat nad výstřelky španělské inkvisice, prostě mlčí — nic nevidí, a nic neslyší.

Ruská emigrace právem volá k svědomí všech civilisovaných národů, aby zakřikly systematické barbarství bolševiků, kteří ničí právě nejslavnější pomníky národní kultury ruské. Jenom v Moskvě — nečítajíc celé řady zneuctěných a zničených menších svatyň, klášterů a kaplí — zbořili bolševici památnou kapli Iverskou z roku 1669, klášter čudovský z roku 1365, klášter Nanebevstoupení z roku 1389, katedrálu Kazaňské Matky Boží z roku 1630, klášter simonovský z roku 1370, při čemž museli použít i dynamitu k zboření mohutného zdiva, stejně jako to učinili i nedávno, odstraňujíce nádherný chrám Krista Spasitele v Moskvě. Kéž by ruským vlastencům zkormouceným do hlubin duše nad bolševickou ohavností zpuštění na místech svatých zbývala aspoň naděje, kterou kdysi prorok těšil na zříceninách Jerusalema národ vyvolený, že budoucí jejich chrámy budou slavnější, ponévadž do nich vejde Spasitel národa vykoupeného a očištěného od předsudků a chyb minulosti.

Z POLSKA

Katolická Polska má mezi svými vojvody (krajovými správci) zajímavé-

ho zástupce útočné nevěry a protikatolické nenávisti. Je to vojvoda novogrodský, proslulý velitel vězení v Brzešciu, Kostek Biernacki. Kromě své činnosti vězeňské, jež nadělala v Polsku tolik hluku, proslavil se vojvoda jako spisovatel knihy novel nadepsané významně: „Ďábelvítěz." Kniha je přeplněna neobyčejným pohrdáním vůči katolické Církvi a náboženství vůbec. O Bohu mluví ošklivě a nízce a dává satanské moci vítězit nad Bohem. O mravnosti píše zcela výsměšně. Hrdiny vojvodových novel jsou zloději, prostitutky, lidé degenerovaní a pod. Ani Svatá Stolice římská nezůstala ušetřena lživých narážek. Je přirozeno, že taková daremná publikace vysokého vládního činitele vyvolává jak v katolickém obyvatelstvu domácím, tak i za hranicemi bouři nevole. „L'Osservatore Romano" — vlivný římský list katolický píše o tom článek pod titulem: „Vojvoda bezbožník" a očekává, že si uvědomělí polští katolíci nedají líbit takovou pohanu své víry od úředníka republiky!

Novým delegátem carihradského patriarchy při pravoslavné metropoli varšavské byl jmenován archimandrita Hilarij, který bude současně profesorem na pravoslavné universitě ve Varšavě. Předchůdce jeho, biskup Zotos, netěšil se důvěře varšavského metropolity Dionysija a byl proto odvolán.

Chystaný návrh nového manželského práva v Polsku podrobil učený odborník dr. Stanislav Trzeciak zajímavému rozboru. Srovnal jeho zásady a zásady bolševického zákoníku manželského s předpisy židovského talmudu a našel ve mnohém nápadnou shodu. Jinými slovy reformátoři starých křesťanských řádů rodinných a manželských na Rusi a nyní v Polsku si svoje „reformy" vypůjčili od židovských talmudistů. Polský návrh v otázce rozluky manželské liší se od předpisů talmudu jen tím, že ji řeší po lhůtách, kdežto talmud najednou!

Počet malých seminářů v Polsce byl před válkou velmi skrovný, celkem 11: metropolitní seminář ve Lvově (z r. 1840), kněží misionářů v Krakově (1877), redemptoristů v Tuchově (1895), diecésní v Krakově (1895), diecésní v Tarnově (1901), salesiánů v Daszavě (1907), OO. saletinů v Póžnikách (1907), diecésní ve Wloclawku (1908), OO. palotinů ve Vadovicích (1908), OO. piaristů v Krakově (1910) a OO. reformátů ve Lvově (1913). Až na wloclawský byly všecky tyto ústavy na území bývalé říše rakousko-uherské. Bezprostředně před světovou válkou činil počet všech seminárních chovanců 680 hochů. Po válce však počet malých seminářů rychle vzrostl, poněvadž smutná zkušenost ukázala, že je to jediná cesta, aby diecése a řehole doplňovaly dostatečně řady svého duchovního dorostu. Tak povstalo v poválečném desítiletí na 40 nových ústavů výchovných; celkem má nyní katolická Polska 49 seminářů latinského obřadu se 4020 chovanci a 3 východního obřadu se 413 chovanci. Profesorů učí na těchto ústavech asi 230 duchovních a přes 100 světských.

Jaké živly ovládají polské ministerstvo školství a národní osvěty, prozradila podivná anketa tohoto ministerstva, které se obrátilo na dívčí střední školy s dotazníkem, co soudí žákyně VI.—VIII. třídy o literárním díle Štěpána Žeromskiho, autora knihy „Dzieje grzechu", v níž je vylíčen pikantní život velkoměstský. Mezi otázkami, jež mají studentky už ze 6. třídy zodpovídat, jsou také tyto: „Pokud znáš „Dzieje grzechu", co soudíš o jednání Evy (hrdinky románu), odsuzuješ ji, či ospravedlňuješ? Odůvodni svůj úsudek. Která scéna (obraz) z „Dziejów grzechu" utkvěla ti nejvíce v paměti? Čteš Žeromskiho jako spisovatele vlasteneckého, sociálního, či tě lákají více jeho líčení milostných zážitků nebo krás přírodních? — Je to opravdu při nejmenším převrácenost, když o mravní hodnotě spisovatelově mají soudit žákyně střední školy, které mají být teprve školou vychovávány, a když jejich pozornost obrací nejvyšší instance školská k takové knize, jako jsou „Dějiny hříchu". Takové reklamy ministerské jistě si zasloužily knihy daleko lepší výchovné ceny, než jsou „Dějiny hříchu". Místo výchovné mravní posily přináší ministerská anketa dospívajícímu mládí jitření fantasie v tom věku beztak všelijakou četbou ohrožené. Nejlepší odpověď daly ministerstvu školství

ony katolické studentky, které prohlásily: „Dějiny hříchu" jsem nečetla, ta knížka mne nezajímá!

Karikaturu z velké myšlenky sjednocení Církve dělala vždy politika a národnostní šovinismus. Místo spásy nesmrtelných duší hledala zisku svého smýšlení, místo království Božího snažila se rozšířit svou jazykovou nebo národní oblast co nejvíce a nejdále, místo velikého cíle náboženského sledovala jen líbivá hesla svého prostředí. Jakési padělání peněz! Zlato pravých mincí zůstane sice nadále zlatem, ale padělaním mincí vzbuzuje se a šíří nedůvěra k jeho praktickému „vtělení", ve formě nejhodnotnější zlaté měny v očích lidských. Hodnota Boží myšlenky, Spasitelovy nejvroucnější touhy, aby „všichni jedno byli", nemůže být ovšem porušena žádným nešlechetným a úskočným podnikáním lidským, jemuž je Kristova jednota jen nepoctivou zástěrou jakékoliv sobeckosti, ale takové falšování je s to, aby podkopalo vážnost a lidskou důvěru k ryzím snahám unijním. Jako padělání peněz mělo by býti stiháno a znemožňováno! V Krakově vychází nějaký měsíčník, který podle svého obsahu (aspoň 1. čísla roč. VIII. z července roku 1931) naprosto nemá práva nazývat se „Unja" ve smyslu velikého hnutí unijního papeže Pia XI. To, co propaguje a čemu slouží, těžce jenom poškozuje myšlenku sv. jednoty. Stačí uvésti jen jeden doklad: „Není možno jinak zachránit polskost na východě a budoucnost Polsky, nežli sjednocením toho, co bylo dávno jednotou, a uznáním té základní pravdy, že není zvláštních národů běloruského a t. zv. západně ukrajinského, třebas mluví zvláštními nářečími, nýbrž jen jeden velký národ, ať už to nazveme polským, či polsko-slovanským, to je lhostejno; a jedním z prostředků k tomu je vzkříšení dávné polské Unie s polským charakterem mezi naším lidem na kresách, takové unie, jakou nám vzala carská Rus." Proto „Starajmy sie odzyskać duchowieństwo i inteligencje unicka dla polskości!" Proti takovému zneužívání myšlenky unijní by měli protestovat především její upřímní pěstitelé v Polsku!

„Tovarystvo im. mitr. Petra Mogily" ustavilo se v Lucku na Volyni dne 19. listopadu 1931. Má za účel „seskupit přátele pravoslavné osvěty a udržovati tradici pravoslavné víry". Zakládající schůzi byl přítomen též pravoslavný metropolita varšavský Dionysij. Přijaté resoluce zdůrazňují potřebu vybudování opravdového náboženského života v církvi pravoslavné, aby „se stala jednou z nábožensko-kulturních mocností proti smrtonosnému závanu, který vane duchem antikristovým od Východu". Pro toto své vysoké poslání musí prý se pravoslavná církev v Polsku „osvoboditi od ústavy synodální a obnovit tradici „sobornosti", tradici živého ducha. To znamená, že se chce uvolnit úplně od Ruska a být samostatnou. Jen tak se prý uchrání všeho zla, které ji ohrožuje se strany sektářů a unie". — Půjdou-li snahy „Tovarystva imena metropolity Petra Mogily" za opravdovým budováním křesťanského života na Volyni, budou stavět pevnou hráz i proti bolševickému bezvěří i proti rozkladu sektářskému, ale budou též připravovat cesty k sjednocení Církve, jehož se divným způsobem nové Tovarystvo více bojí než všech ostatních nebezpečenství. A přece jde tu o splnění Kristova přání a odkazu, aby všichni jedno byli!

Rozhodný protest katolických biskupů polských proti nekřesťanskému návrhu nového práva manželského našel živelný ohlas po všech diecésích. Do jednotlivých úřadoven Katolické akce docházejí tisíce listů s podpisy věřících katolíků, kteří žádají zachování nerozlučitelnosti manželského svazku. Na nesčetných schůzích manifestují polští katolíci pro svá práva ve státě. Zvláště v pohraničních diecésích, vilenské a podlašské, kde lid z blízka vidí a slyší o zpustošení rodinného života sovětským zákonodárstvím manželským, zachvátily protestní projevy na schůzích i podpisovou akcí nejširší lidové vrstvy. Platí-li v moderním státě demokracie, pak nemůže poctivá vláda nedbat vůle katolického lidu.

Z JUGOSLAVIE

Katoličtí studenti chorvátští, sdružení v organisaci zvané „Domagoj", oslavili koncem roku 1931 dvacetipé-

tileté trvání svého spolku. V prostorné kapli Mariánských družin v Záhřebě sloužil jim metropolita arcibiskup dr. Bauer mši sv., při níž přistoupili členové „Domagoje" korporativně k sv. přijímání. K jubilejní jejích bohoslužbě dostavili se delegáti všech katolických spolků chorvátských. Z vděčnosti k svému velikému dobrodinci, který se v těžkých počátcích „Domagoje" vždy ujímal, zemřelému biskupu Mahničovi, položili katol. studenti na jeho hrob věnec. K jubilejní akademii „Domagoje" poslali svá blahopřání všichni katoličtí biskupové jugoslavští vedle velké řady církevních a světských hodnostářů, zdůrazňujíce i minulé zásluhy Domagoje o myšlenku katolickou, i radostné naděje do budoucnosti chorvátského katolicismu.

Kulturní oasou jižního Srbska nazývají právem slavný monastýr, Visoki Dečani. Jeho chrám, kde pravoslavní mniši pějí Bohu chvály, je perlou umění, která by byla ozdobou i největších měst evropských. A plán tohoto kostela pochází od katolického františkána, fra Vita od Menších bratří z Kotoru. Stavba chrámová je provedena vlastně dvojím slohem: zvenčí ve slohu západním připomínajícím poněkud monumentální katedrálu sv. Jakuba v Šibeniku, vnitřek pak ve slohu východním. Pěkně ztělesňuje myšlenku někdejší náboženské jednoty Jihoslovanů a časovou potřebu sblížení církevního.

Sv. Antonín Paduánský nepatří sice mezi úřední světce pravoslavné církve, ale jeho úcta mezi pravoslavným lidem v Jugoslavii je velmi rozšířena. Stačí přijít v Bělehradě v úterý večer do malé kaple zasvěcené sv. Antonínu Paduánskému v Bregalnické ulici, abyste shlédli zajímavou podívanou. Kaple je za večerní pobožnosti plna lidí, z nich je polovice pravoslavných, ale ti se nikterak necítí tam cizími, nýbrž zároveň s katolíky rozsvěcují svíce před sochou světcovou, z plna srdce zpívají s nimi zbožné písně za doprovodu harmonia, důvěrně vzývají sv. Antonína o pomoc v různých tělesných i duchovních potřebách a děkují mu za vyslyšené prosby. A při tom se klidně žehnají třemi prsty pravice po způsobu pravoslavném.

Řeko-katolíci križevacké diecése v Jugoslavii vzpomínali v neděli, dne 20. prosince 1931 jubilea svého záhřebského semináře, který byl před 250 roky založen. Pontifikální mši sv. sloužil v kostele sv. Cyrila a Metoděje vladyka D. Dionizije Njaradi a slavnostní promluvu měl probošt križevacké kapitoly a gen. vikář dr. Dane Šajatovič. Na odpolední akademii vedle úvodního slova biskupa Njaradiho a vedle hudebních a zpěvných čísel, měl jubilejní přednášku univ. profesor a kanovník dr. Janko Šimrak, nejlepší znatel církevní minulosti križevacké eparchie. Výsledek svých badání dějepisných vydal k jubileu též knižně („Spomenica—Kalendar grko-katolika Križevačke biskupije za god 1932", stran 348, cena 45 dinarů), vypsav obšírně historii založení diecésního semináře.

Sbírky pro stavbu nové katolické katedrály v Bělehradě nevynesly dosud tolik, aby dávaly naději na brzké započetí se stavbou katedrály. Proto uspořádal arcibiskup Rafael Rodič ve prospěch novostavby své katedrály velikou loterii, která by vynesla 50 milionů dinarů, budou-li všechny losy rozprodány. Celková cena výher obnáší 8 milionů, losy se rozprodávají po 100 dinárech. Zbožným přáním nejen bělehradských katolíků, ale celé katolické Jugoslavie je, ab nová katedrála byla zcela dobudována do pětistého výročí smrti sv. Jana Kapistrána, jemuž má být zasvěcena. Pod hradbami bělehradskými právě rozplameňoval kdysi Jan Kapistrán křesťanské bojovníky proti Turkům k boji za „krst časni i slobodu zlatnu". — Čeká tedy pro nejbližších 20—30 let jugoslavské katolíky veliký ale čestný úkol.

„Sdružení srbského pravoslavného kněžstva" vydává svůj časopis „Vesnik Srpske Crkve". Redaktora jeho, protojereja Bogoljuba Miloševiče zbavili nedávno redaktorství, poněvadž ve „Vesniku" uveřejnil článek katolického kněze, konsultora bělehradského arcibiskupství, O. Petra Vlašiče, „Katolicizam i pravoslavlje u Srbiji", psaný v duchu bratrské lásky a touhy po vzájemné snášenlivosti mezi katolíky a pravoslavnými v Jugoslavii. Letos je to už třetí změna v redakci „Vesnika" — znamení, že vydavatelstvo je zmítáno jakousi vnitřní krisí. A její o-

vece je smutné. Za nové redakce uplatňují se ve „Vesniku" útoční bojovníci nesnášenlivého pravoslaví, jako jsou Najdanovič a Nedeljkovič, kteří se nerozpakují ostouzet katolicismus i za cenu vlastní směšnosti. Katolicismus je prý vinen svobodným zednářstvím, protestantismem, socialismem, bezbožectvím, zkrátka vším zlem na světě. A Najdanovič je členem duchovního soudu u patriaršije! Jeho prázdné, nenávistné fráze vzbuzují sice odpor i u rozvážného kněžstva pravoslavného, ale jsou přece s to, aby vyhlubovaly a šířily propast mezi duchovenstvem pravoslavným a katolickým. Aspoň článek protojereje a faráře šibenického, Konstantina J. Krstanoviče, který chce býti také pravoslavnou odpovědí O. Vlašičovi ve „Vesniku", je psán s takovou nesmiřitelností a připomíná tolik drobných konfliktů pravoslavně-katolických (zvláště v otázce smíšených manželství), že pobouřený cit znemožní pak jakékoliv klidné uvažování rozumové. Běda sjednocené Jugoslavii, kdyby v ní takovým psaním byla vybičována náboženská zaujatost a vášnivá bojovnost. Běda dvojnásob, kdyby protikatolický tón pravoslavného „Vesniku" měl najíti ohlas mezi lidem. Na štěstí není nynější „Vesnik" — jak časté změny jeho redakce dokazují — ani tlumočníkem smýšlení všeho pravoslavného kleru v Jugoslavii.

Z PALESTINY

Světový sjezd musulmanský (mohamedánský) v Jerusalemě zaujal, jak se dalo očekávat, ostré stanovisko proti rostoucímu vlivu Židovstva v Palestině. Zvláště schválil protest proti rozhodnutí mezinárodní komise v otázce „Zdi nářků" v Jerusalemě, jímž se mohamedáni cítí zkráceni ve svých náboženských právech. Na obranu svých práv vyhlásili Arabové bezohledný bojkot židovského zboží a tovaru v Palestině.

Katolický obzor.

Doma.

MORAVA

K šedesátinám (29. prosince 1931) našeho amerického horlitele a důvěrníka ACM., dra Hynka Dostála, zaslalo ústředí ACM gratulační projev, který s předsedou panem arcibiskupem, drem *Leopoldem Prečanem*, podepsalo na 60 olomuckých přátel jubilantových. Redaktor *dr. Dostál* stojí už po 30 let věrně na svém těžkém stanovišti náboženském a vlasteneckém v Americe. Je uznávaným *vůdcem* v životě českých katolíků amerických, je pohotovým novinářem, výborným řečníkem a obětavým apoštolem cyrilometodějských ideálů za mořem. Má-li dnes náš ACM. tolik horlivých a obětavých členů ve Spojených státech, mohl-li v posledním desítiletí vykonat doma na poli nábožensko-obrodném a za hranicemi pro myšlenku unionistickou tolik požehnané práce, má o to nepomíjející, převelikou zásluhu právě red. *dr. Hynek Dostál*. A nebyla to práce lehká a bez překážek! Ale v tom je *krása celého životního díla Dostálova*, že žádná trpkost a nevděčnost nezkalila nikdy jeho radostného optimismu a ideálního nadšení pro Církev i vlast. Na mnoga ještě ljeta!

Sociální ústav v Bílsku u Litovle. Budova jeho byla dříve klášterem redemptoristů, kteří tu mnoho vykonali, takže i dnes je Bílsko a blízká Loučka oasou dobrého duchovního života. Krásný kostel je prvním u nás zasvěcený Božskému Srdci. Dr. Žůrek přikoupil selskou usedlost a spojil ji s budovou bývalého kláštera. Jeden zámožný rolník, pan S., věnoval 30 měřic pro ovocnářskou školku a její výnos patří ústavu. Mimo to má ústav 100 měřic pole, jež chovanci sami obdělávají. Školka i pozemky jsou co nejracionelněji obdělávány, takže obilí ústavu je prvotřídní a ústav mohl uspořádati krásnou výstavu svého ovoce. Chovanci navštěvují hospodářskou školu v Litovli a hudební ústav litovelský. Ústav má svůj divadelní sál a sál exerciční. Na exercicie se přijímá pouze 12 účastníků, aby exercitátor se mohl každému jednotlivě věnovati. Doporučuji ústav k exercicím zvláště

pro důstojníky a úředníky, kteří z různých ohledů se nemohou súčastniti exercicií na Velehradě neb na sv. Hostýně. Původně zamýšlel dr. Žůrek, aby v ústavě tomto byli vychováváni katoličtí sekretáři a vedoucí činitelé katolických organisací. Myšlenka jistě velmi dobrá. Nyní je ústav určen hlavně pro katolické české jinochy ze zahraničí. Je tam na příklad jinoch z Volyně, mladý důstojník z Rumunska, Čech z Maďarska, z Jugoslavie atd. Tito po nejméně dvouletém pobytu, když vystudovali hospodářskou školu, vracejí se domů, aby tam působili jako laičtí apoštolové náboženského obrodu a zároveň učili své krajany lepšímu hospodaření. Z ústavu vyšlo již od roku 1924 přes 80 mladíků, kteří zůstávají věrni víře, s ústavem udržují styk, pracují horlivě ve svém okolí v duchu cyrilometodějského „Apoštolátu", a to i v Americe, jak jsem poznal z dopisů jejich, na příklad z Argentiny.

Zřízení ústavu je bratrské. Ředitel *dr. Žůrek*, duchovní správce *P. Krybus* i vedoucí kapitán stravují s chovanci u jednoho stolu a jedí totéž. Chovanci sami obdělávají pole a sami konají všechny práce hospodářské i ve stájích. Jeden chovanec stojí denně pouze 12 Kč. Výdaje ústavu činí ročně přes 200.000 Kč. Někteří chovanci studují také střední školu, na příklad v Kroměříži na arcib. gymnasiu, ale na svátky a prázdniny se vracejí do ústavu, jenž je darmo živí a šatí. Ústav bílský přijímá také sirotky a chce být i útulkem a výchovnou pro pozdní kněžská povolání. Má podobný cíl i zařízení jako známé sociální domy a ústavy v Brémách a v Brânici v Prusku. Chce být otcovským domem, ohniskem Katolické akce a školou eucharistickou. Proto se snaží pěstovat ducha upřímné veselosti, družnosti, nelíčené zdvořilosti a vzájemné srdečnosti. Má-li však ústav bílský prospívati trvale, je nutné řádné a stálé *duchovní vedení*. Při nevelkém počtu chovanců se dá a musí individuelně vychovávati. Správa ústavu musí míti jasný cíl, určitý program a plán. Nic se nesmí ponechávati náhodě. Jistě by prospělo ústavu, kdyby dr. Žůrek mohl stále se ústavu věnovati. Ale zase jeho zahraniční cesty získávají ústavu jinochy a finanční podporu! Ústav je ve zdravé krajině a má svůj les. V létě i v zimě poskytuje příjemný pobyt. Je též pravým misijním ústavem pro okolí. Ročně je v jeho kostele až 10.000 sv. přijímání; lidé domácí i z okolí rádi tam přicházejí na krásné pobožnosti a též pro pěkný církevní zpěv. Doporučuji proto bílský sociální ústav pozornosti a podpoře i širší katolické veřejnosti.

Dr. Ot. Tauber.

Společnost božského Spasitele — salvatoriáni — oslavili dne 8. prosince 1931 *padesáté výročí* svého trvání. Zakladatelem salvatoriánů je bývalý malířský tovaryš, P. *Jordán*, rodák z Bádenska, který teprve v 21 letech začal soukromě studovat, aby se mohl stát knězem. Vysvěcen byl ve *Frýburku* (v Brysgavě) roku 1878, ale prvotiny musil slavit ve Švýcarsku, poněvadž ve vlasti zuřil právě kulturní boj. Po vysvěcení studoval dále v *Římě*, zvláště východní řeči. Za návštěvy Sv. země uzrála v P. Jordánovi myšlenka, založit Společnost božského Spasitele. Když Lev XIII. jeho úmysl schválil, začal si hledat ve vlasti pomocníky. V den založení řehole — 8. prosince 1881 — měl pouze dva. A z tohoto nepatrného počátku vzrostla za 50 let svého trvání tak, že dnes čítá 60 klášterů a přes 1261 členů. U nás mají salvatoriáni své domy ve *Valašském Meziříčí* (od roku 1895), kde je též řeholní noviciát a juvenát, *v Krnově* (1902), v *Husovicích* (1910), a na poutním místě *Vranově*. Od roku 1924 utvořena samostatná čsl. *provincie*, která čítá 14 kněží, 6 bohoslovců, 2 novice kleriky, 17 studentů, 12 bratří-profesů, 4 bratry kandidáty, celkem tedy 57 osob. Salvatoriáni působili od roku 1889 v zámořské misii v *provincii Assam* (vých. Indie), kterou však museli po válce opustiti a převzali nové působiště misijní v Číně. A právě v jubilejním roce (1931) tekla v misii čínské první mučednická krev salvatoriánská. Požehnaná setba pro vzrůst řehole!

Projev sympatií Ústředního ACM., zaslaný pražské ruské emigraci k pietní schůzi, kterou měly býti uctěny oběti bolševického režimu a kterou pražská policie zakázala, i k protestní schůzi proti bourání moskevského chrámu Krista Spasitele, vzbudil v celé ruské emigraci zahraniční veliký dojem. Ruská tisková kancelář „Russunion" rozeslala překlad obou a-

poštolátních projevů do všeho emigrantského časopisectva světa. To není nadsázka. Rusové mají své noviny nejen v Praze, ale i v Berlíně, Paříži, Bělehradě, Sofii, New Yorku, Filadelfii, Charbině, Šanghaji, San Paolo v Brasilii atd., a jejich tisková propaganda je opravdu pohotová, ač nevládne takovými finančními prostředky, jako různé vládní tiskové ústředny. Společnou bolest nad zkázou své vlasti cítí všichni Rusové, ať si je rozptýlila národní katastrofa do všech koutů světa. Odtud ta jejich pohotovost!

ČECHY

Česká akademie věd a umění kandiduje jako zahraničního člena v hudebním odboru ruského skladatele *Igora Stravinského.* Toto členství Akademie jest však podmíněno souhlasem čsl. vlády.

Ruský literát, bývalý redaktor petrohradského sborníku „Zavěty", nyní stálý spolupracovník pražského ruského sborníku „Volja Rossii" — *S. P. Postnikov* — uveřejnil otevřený dopis čsl. novinářům, který je smutnou obžalobou mravního úpadku jistého druhu našeho tisku. Postnikov píše: „České listy, zvláště „Rudé právo", někdy také „Šejdrem" a nyní i „České slovo" (ve svém čísle z 22. listopadu m. r.) otiskují taková *ruská oplzlá slova,* jichž není možno nalézti ani v nejohavnější a nejvulgárnější laciné ruské literatuře. Vůbec pak takových slov a výrazů v ruském tisku ani není. Velmi mnoho takových „vulgárních" výrazů a slov obsahuje „Dobrý voják Švejk". Tento populární spis se vyskytuje ve dvou ruských překladech, a ovšem není ani jediného takového sprostého nebo oplzlého slova v ruském vydání. Za žádného režimu a za žádné censurní praxe taková slova nesmějí do ruského tisku. Před několika lety v Leningradě bylo dokonce vydáno nařízení, podle kterého za užívání takových slov na veřejné ulici nebo ve veřejných místnostech byla zavedena pokuta jako za každé jiné neslušnosti. Aby Čech pochopil neslušnost takových slov a nepřípustnost jich ve společnosti, možno říci, že pronášeti je nejenom v ženské společnosti, ale i mezi muži, každý řádný a slušný hostitel bude pokládati za urážku svého domu. Nás Rusy nesmírně zaráží objevování se takových výrazů v českém tisku. Ještě nesnesitelnější a trapnější je pak naše postavení, když mladé dívky a také dámy se obracejí na Rusa, aby jim vysvětlil ta neb ona slova, jim nesrozumitelná."

Převor P. Prokop Neužil O. S. B. sedmdesátníkem. Dne 2. listopadu dožil se 70 let česko-americký benediktin P. Prokop Neužil, převor kláštera sv. Prokopa a ředitel semináře v Lisle, Ill. Jubilant je rodák z Bechyně v Čechách. Do Ameriky se vystěhoval s rodiči roku 1874. Po studiích vstoupil do řádu sv. Benedikta a byl roku 1888 vysvěcen na kněze. Stal se profesorem nové české koleje v Chicagu, založil a redigoval časopis „Přítel dítek", byl ředitelem tiskárny českých benediktinů, zakladatelem sirotčince sv. Josefa v Lisle, hybnou silou všech podniků řádových. Převorem kláštera je od roku 1914. Po převratu byl jubilant několikráte ve staré vlasti, posledně o svatováclavských slavnostech, kdy navštívil posv. Velehrad, a měl tam tklivé kázání. Voláme mu přes moře: Ad multos annos!

SLOVENSKO

I na Slovensku hlásí se k slovu pesimismem otrávená generace nejmladších literátů ze sdružení zvaného „Smer". Vydali „Almanach 3. literárnej generácie"; je v něm zastoupeno hodně jmen — ale ta jejich literatura?! Blázinec, nemocnice, šibenice a žalář jsou obvyklá místa, kam tato generace chodí pro náměty k své tvorbě. Správně ji posuzuje katolický kritik slovenský: „Je zrejmé, že kto chodí pod šibenicu, alebo je duševne chorý, alebo chce visieť na nej, aby zažil duševný stav obesenca, alebo chce nadobudnúť šibeničného humoru... 3. generácia má byť majákom a nie nočnou hyenou... Najpriliehavejšie bolo by vám napísať: Do videnia v pekle! No, neodkazujem vám to..."

Vydaná Pravidla slovenského pravopisu neuspokojila v mnohém Slováků, poněvadž je pokládají za zatížení a ne zjednodušení dosavadního pravopisu. Chybou proti duchu jazyka slovenského prohlašují pravidlo, aby se česká *místní* jména skloňovala podle spisovné češtiny. Náš *Olomouc* skloňují však — v ženském rodě — zda ho udělali Olomoucí čeští či slovenští filologové, není z Pravidel jisto.

PODKARPATSKÁ RUS

Úprava hranic diecése mukačevské. Kapitulní vikář osiřelé mukačevské diecése, *msgre Alexander Stojka*, uveřejňuje v úřední části posledního čísla (12.) *„Dušpastyra"* příp s pražské a poštolské nunciatury (ze 16. listopadu 1931), která oznamuje změnu hranic mukačevské diecése ve smyslu modu vivendi. Svatá Stolice římská zřídila pro řecko-katolické věřící rumunského a slovanského obřadu novou *diecési marmarošskou v Rumunsku.* Následkem toho připadlo prozatím 6 řecko-katolických farností rumunského obřadu, které náležely dříve k diecési heřlánské, ale leží na území republiky československé, k diecési mukačevské. Jsou to: *Nižnja Apša* horní a dolní, *Serednja Apša* též horní a dolní, dále *Běla Cerkov a Selo Solotvina* s filiálními kostely.

Ústřední kancelář Obrany víry v Užhorodě rozdala během roku 1931 v 76 farnostech řecko-katolických diecési 18.942 knížek apologetických, modlitebních a kalendářů, celkem bezplatně chudým věřícím. Jistě záslužný kus práce nejen náboženské, ale i kulturní.

Proti zprávám, které v novinách i radiu ohlašovaly už jmenování nového řecko-katolického biskupa pro *Užhorod,* prohlašuje v „Dušpastyru" sám kapitulní vikář msgre Stojka, že postrádají pravdivosti. Napřed musejí býti řešeny důležité záležitosti, jako na příklad majetková otázka mukačevského biskupství, a pak teprve dojde k jmenování nástupce zemřelého biskupa msgra Gebeje.

Podle nejnovějších statistických dat počet pravoslavných na Podkarpatské Rusi od roku 1920 do 1930 klesl z 73 tisíc na 60.000, kdežto řekokatolíci vzrostli v téže době o 50.000 Rozdělení obyvatelstva na Podkarpatské Rusi v ohledu náboženském je podle nového úředního sčítání lidu toto: Řekokatolíků: 50.0 proc.; Židů 14.1 proc.; protestantů 10 procent; římských katolíků 9.8 proc.; bez vyznání 0.7 proc.; příslušníků čsl. církve 0.3 proc.; pravoslavných 15.1 proc. — To je skutečný stav věcí. Jestliže tedy pravoslavná církevní obec pražská vykazovala na Podkarpatské Rusi počet svých věřících 108.000, je to nepravda, která odporuje úředním datům statistickým.

A. Ilnický.

Za hranicemi.

Z ŘÍMA A ITALIE

O světové hospodářské krisi zmínil se Sv. Otec Pius XI. u příležitosti, kdy bylo jednáno ve vatikánském paláci o hrdinských ctnostech ctihodné služebnice Boží, *Gemmy Galgani.* Ny ější krise žádá po člověku *ducha víry,* který ve všem uznává svrchovanost Boží a se jí ochotně podrobuje, a *ducha kajícnosti,* jenž vede k trpělivosti v těžkých zkouškách přítomné doby. Bohužel se dnes jméno Boží při mezinárodním řešení hospodářské krise vůbec nevzpomíná. Největším neštěstím lidstva bylo by však, kdyby je Bůh ponechal osudu, jejž si samo připravuje!

Centrála italského Spolku sv. Cecilie, který měl dosud své hlavní sídlo v městě Vicenza, byla přeložena na přání Sv. Otce do Vatikánského Města, kde jí byly nabídnuty místnosti v papežském ústavě pro církevní hudbu. Sv. Otec chce tím povznést církevní hudbu ve Vatikáně.

Svatá Stolice římská soustřeďuje ve svých úřadech správu náboženských záležitostí celé světové Církve katolické. Je to ústředí na světě největší. Zajímavy jsou zprávy, které nedávno sdělil veřejnosti správce vatikánského *finančního úřadu,* Bernardino Nogara, o finančním stavu Svaté Stolice. Nynější rozpočet obsahuje roční vydání *Sv. Stolice* na 180 milionů lir, nepočítajíc v to vydání *Propagandy* na misijní účely v obnosu 70 milionů lir. Kdežto vydání rostou, příjmy Sv. Stolice jsou namnoze závisly na hospodářských a církevně-politických poměrech jednotlivých zemí. Revoluci ochuzení katolíci *mexičtí* nemohou posílat svých příspěvků Sv. Stolici, stejně zmenší se dary katolíků *španělských,* kteří dříve ročně posílali asi 5 milionů lir do Říma. Hospodářská krise postihuje i bohatou a štědrou katolickou Ameriku.

Protestantská propaganda, kterou v Italii prováděly některé bohaté sekty americké, silně upadá. Příliv amerických dolarů ustal, a bez něho se sotva udrží různé založené protestantské školy, pensionáty, rodinné útulky

a ozdravovny. Celkem bylo v r. 1930 prodáno v Italii asi čtvrt milionu protestantských biblí. Ty lákají svou lácí.

Noví strážcové katakomb sv. Kalista. Římští trapisté, kteří dosud byli strážci katakomb sv. Kalista, přenechali celé území salesiánům, kteří tam postaví velký kostel. Trapisté odeberou se do své nové residence ve Frattochia u Albano.

Z ANGLIE

Protestantské Skotsko má několik památných míst, která se těší veliké úctě tamějších katolíků. Je to především *Carfin* — vzdálený několik kilometrů od *Glasgova*. Povstalo před desíti lety jako ohlas lurdské pouti z popudu a přičiněním tamějších horníků. Je zasvěceno Panně Marii a sv. Terezičce Ježíškově. Na dosti obšírném prostranství jsou tam zbudovány kopie (nápodobeniny) nejslavnějších svatých míst světa, jako jeskyně lurdské, jeskyně betlemské, hory asijské, kaple sv. Filomeny, a postaveny jsou tam četné sochy světců. Během krátké doby stal se Carfin jedním z nejpopulárnějších katolických poutních míst ve Skotsku. Druhé takové poutní místo má památný ostrov *Jona*, v souostroví *hebridském*, kde už roku 563 sv. Kolumbán, apoštol pikteků, založil klášter. Dnes ovšem nezůstalo po tomto klášteře ani památky; na jeho místě nachází se tu z pozdější doby katedrální chrám sv. Orana a rozvaliny kláštera benediktinského. Jsou tam pochováni první králové skotští i jejich vítězové, králové norvéžští a irští, kteří tam sídlili až do krále Duncana, oběti vlastní ženy Macbeth. Ostrovy hybridské nejdéle odolávaly pronikavému vlivu protestantismu a zůstávaly ještě delší čas katolické, třebas už ani neměly kněží.

Do Skotska vracejí se po dlouhé době katoličtí řeholníci, OO. dominikáni, které násilná reformace byla kdysi vyhnala ze země. Edinburský arcibiskup Mc Donald svěřil jim náboženskoosvětovou péči o katolické studentstvo edinburské university. Budou pro ně konat přednášky z oboru apologetického a z filosofie. Mezi prvními pracovníky dominikánskými přichází do Edinburgu též konvertita O. Black, který byl dříve duchovním skotské episkopální církve.

Z FRANCIE

Z Francie. (Krajanské misie.) V době železnic, automobilů, aeroplánů není divu, že se mnoho cestuje, a že ve všech zemích jsou cizinci. Ve Francii je velice mnoho cizinců, takže říkali, jako by skoro každý desátý člověk, jehož potkáte na ulici, byl cizincem. — Ke chvále Francouzů dlužno říci, že je tu též postaráno o duchovní správu cizinců. Vždyť mají v Paříži i své vlastní duchovní kroužky, kněze, kláštery, nemocnice, domy a podobně též Francouzi podle svých krajů. V duchovním schematismu archidiecése pařížské je věnována těmto sdružením zvláštní kapitola. Tak jsou tu zvláštní kněží pro Bretonce, Basky a rodáky Pyrenejské, pro Alsasany a Lotryněany, Savoyardy, ale též pro Lyonské (kteří mají též svůj zvláštní obřad lyonský, latinský sice, ale lišící se poněkud od našeho římského), Normany, Auvergnaty a pod. — Všichni tito jmenovaní jsou Francouzi, třebas mluvili i řečí jinou, než je francouzská; školy jsou veskrz francouzské, takže mladší generace vesměs ovládá jazyk francouzský. — Zvláštní péče věnuje se duchovní správě cizinců, kteří mluví jiným jazykem než francouzským. Pro ně jsou tu zřízeny misie, jež jsou většinou vydržovány příslušnými státy. Tak jsou v Paříži tyto krajanské misie: anglická, armenskokatolická, belgo-flámská, gruzínskokatolická, holandská, italská, luxemburská, maďarská, maronitská, německá, polská, rumunská; rusko-katolická, španělská, švýcarská, syrská, a ovšem též naše *československá* (po francouzsku tchécoslovaque).

V každém kostele pařížském je zvláštní vyhláška, na které jsou jmenováni a udány adresy kněží, zpovídajících v různých jazycích. (Zpovědníka československého tam najdete též, jenom nesmíte hledati pod písmenem č, nýbrž pod písmenem t; píší nás Francouzi: tchécoslovaque). Nejvíce zpovědníků je pro Angličany, Italy, Němce a Španěly; *český* zpovědník jest pouze jeden. Některé z těchto misií mají své zvláštní kostely, nebo kaple, jako na příklad Angličané, Armeni, Španělové, Italové, Lucemburští, Maronité, Poláci, Rusovékatolíci, Syrové a jiní. V kostele cizinců (église diocésaine des étrangers, Paris VI, 33 Rue de Sevres), konají

se každé neděle tyto bohoslužby s kázáními v řeči národní: československé v 8 hodin 30 minut, německé v 9 hodin 30 minut, maďarské v 10 hodin 15 minut, italské v 11 hodin, georgienské občas ve 12 hodin.

V Paříži je pro řízení duchovní správy cizinců zvláštní biskup, nyní msgre *Emanuel hrabě Chaptal*, biskup z Isiondy a světící biskup pařížský, který má po svém boku generálního vikáře Karla Quénceta, kněze, který dlel za světové války na Sibiři, jsa přidělen francouzské vojenské misi, jež provázela naši čsl. armádu sibiřskou. — Všechny tyto krajanské mise mají několik kněží; zvláště Italové a Poláci mají v celé Francii po 60 až 80 kněžích, Španělé jenom v Paříži 6, Maďaři asi 3, *Čechoslováci 1.*

Nyní dlí v Paříži též řádový kněz P. Ch. Bourgeois S. J., který umí též česky; prodlelť několik let u nás na Velehradě a na Podkarpatské Rusi, kde konal misie mezi řekokatolíky. Kněz tento slouží mši svatou staroslovanskou liturgií byzantskou, rovněž jako mladý kněz Abbé Pavlin Scolardi, doktor věd orientálních, rodem z Toulonu v jižní Francii. V měsíci listopadu 1931 dlel kněz tento v čsl. osadě Chalette-Vesines, konaje tam obřady a slouže mši svatou obřadem staroslovansko-katolickým; vysílal ho tam biskup d'Herbigny. V Chalette-Vesines je dosti řeko-katolíků z Podkarpatské Rusi, rovněž i z bývalé Haliče. — Dojista je to zajímavá statistika, dosvědčující, že Církev katolická pojímá úkol svůj vážně jako matka všech národů! Kde jsou ty časy, kdy se musil kněz bát promluviti ve smíšených krajinách ke krajanům rodným jazykem českým! Kéž by se nikdy nevrátily! Zde ve Francii nikdo se nepozastaví, když kněz mluví a káže jiným jazykem ke svým sourodákům. U budské jeskyně modlili se na podzim 1931 Němci hlasitě růženec německy, též tak tam zpívali i při průvodu světelném. Nikdo se nad tím nepozastavoval! Tak má býti: všichni katolíci jsme dítkami téže společné matky, naší Církve svaté římsko-, nebo řecko-, nebo syrsko-, ale vždy *katolické!*

U příležitosti smrti ministra Louchera, který byl v politice stoupencem radikální strany, přiznávají francouzské katolické listy jeho velké zásluhy při obnově svatyň, zničených za světové války. Za jeho úřadování v ministerstvu a jeho blahosklonným přičiněním bylo obnoveno 2226 svatyň, poškozených válkou. Loucher činil to sotva z pohnutek náboženských, jako spíše z důvodů vlasteneckých. Přece však liší se jeho radikalismus od radikalismu na př. českého, který po válce bořil náboženské památky významu národního.

Pařížský Katolický ústav, řízený už 24. rok msgrem Baudrillartem, zřídil v rámci své vyšší školy pro vědy hospodářské a obchodní kolonijní (osadní) oddělení. Počet studujících na ústavě dostoupil největšího počtu, totiž 2298 posluchačů. Bylo proto třeba i budovu ústavu rozšířit.

Zemřelý (18. prosince 1931) kardinál Billot, T. J., vynikl jako profesor dogmatiky na papežské universitě Gregoriáně zvláště svým bojem proti modernismu. Papež Pius X. jmenoval ho proto kardinálem, kteréžto hodnosti se však Billot r. 1927 zřekl pro vysoké stáří — byltť už tehdy starcem téměř osmdesátiletým. Stoupenci nacionálního směru ve Francii, tak zvané „Action Française", vysvětlovali tehdy tento krok kardinála Billota jako protest proti papežovu odsouzení „Action Française", byli však usvědčeni z nepravdy, když sám kardinál Billot zvláštním veřejným listem rozhodně odmítl falešnou jejich domněnku a prohlásil nutným, podrobit se úsudku papežovu.

Z NĚMECKA

Dr. Algermissen, vůdce protikomunistického hnutí při německém katolickém svazu „Volksvereinu", uveřejnil nedávno spolehlivé zprávy o nevěrecké propagandě v Německu, která vystupuje pode jménem „Volné myšlenky". Obě mezinárodní organisace volnomyšlenkářské, komunistická a socialistická, spojené s buržujními volnomysliteli — zednáři, mají v Německu asi 740 tisíc členů. Z tohoto počtu připadá na komunisty 120 tisíc bezbožníků, kteří mají svůj časopis. Orgán ostatních nevěrců vychází v 427 tisících exemplářů! Je to varovné memento pro katoliky nejen v Německu, ale i jinde, aby odložili hříšnou netečnost a nevšímavost ke katolickému tisku. Běda, nedovedou-li katolíci dobrovolně a

zavčas obětovat ze svého majetku nic pro katolický tisk, hříšně spoří pro budoucí kořistníky — uchvatitele moci i majetků.

Evangelický pastor-komunista suspendován. Evangelický církevní disciplinární soud v Karlsruhe se usnesl suspendovat manheimského faráře Eckerta. Soud se přiklonil k názoru nejvyšších církevních úřadů, podle nichž evangelický duchovní nemůže býti členem komunistické strany, církvi nepřátelské. Kromě toho přitěžující okolností byla cesta faráře Eckerta do sovětského Ruska, kterou podnikl bez dovolení.

V Trieru zachovaly se vzácné památky na sv. Alžbětu. Mateřinec Milosrdných sester má schránku s kajícím rouchem světice, v chrámovém pokladu trierského dómu je stříbrný kříž pozdně-gotického tvaru s pěti ostatky sv. Alžběty a sestry z městského útulku sv. Irminy mají stříbrný pohár, který byl majetkem světice. Teprve nedávné jubileum sv. Alžběty uvedlo v širší známost trierské památky po světici.

Německo má 14 akademických konferencí sv. Vincence se 419 činnými členy. Každoročně o svátcích svatodušních konají společný sjezd. Pro nejbližší dobu stanovili si za úkol, získat pro své dílo všechny university Německa. Dosud polovici členstva činí bohoslovci.

Z RAKOUSKA

Německý protestantismus a křesťanský Východ. Na mezinárodním protestantském sjezdě Společnosti pro vnitřní misii v Upsale přednášel svého času také docent dějepisu z vídeňské protestantské fakulty Hans Koch, který svůj referát vydal tiskem. (Das kirchliche Ostproblem der Gegenwart, Wichern-Verlag, Berlin—Spandau.) Pojednává v něm o rozkladu pravoslavné církve na bolševické Rusi, o stanovisku katolické Církve k náboženské otázce v sovětech a o úkolu protestantismu na ruském Východě. Unijní snahy Říma vzhledem k Rusku posuzuje dr. Koch ovšem hodně pesimisticky se stanoviska jen zevnějšího úspěchu — pro malý počet ruských konvertitů v emigraci. Jako příčinu nedůvěry pravoslavných Rusů k Římu uvádí protestantský docent: zavádění kněžského bezženství v církvi sjednocené, zřizování latinských biskupství na pravoslavném území v Polsku a soudní vymáhání zabraných za carství katolických chrámů a majetků farních na polských kresách. Takové vysvětlování je však příliš povrchní, náhodné a místní — nehledíc k jeho částečné nepravdivosti — nechápe otázky sjednocení v jejím nejhlubším významu jako díla milosti Boží, k němuž lidské přičinění má připravovat cesty vzájemného poznání a lásky.

Evangelici v Rakousku se slučují. Ústavodárný evangelický generální Synod rozhodl se pro administrativní sloučení všech luteránských a reformovaných náboženských obcí v jedinou církev.

ZE ŠPANĚLSKA

Ze Španělska. Při velké smírné pobožnosti, uspořádané Mariánskými družinami v madridské katedrále sv. Isidora, přistoupilo přes 4000 členů ke společnému sv. přijímání. — Výroční pouti na Montserratě súčastnilo se 8000 mariánských poutníků za vedení kardinála z Tarragony.

Exerciční svaz, „Liga de la Perseverancia" má už 25.000 členů. Pronásledování Církve zavolalo nyní i spolky čistě náboženské k veřejným projevům, které mají ráz vyznání víry a budí potřebné sebevědomí katolické.

„Požehnání" poslední revoluce zjistila už městská rada v Seville. Revoluční chátra nadělala na kostelích a klášteřích škody za 26 milionů peset. Celé řadě poškozených společností povolila sevillská rada podpory.

Na společné konferenci v Madridě usnesl se španělský episkopát zavést dobrovolnou náboženskou daň, poněvadž vláda odepřela plnit své právní závazky k Církvi (smlouvu z 10. května 1892). Každý měsíc budou se tedy o určité neděli sbírat příspěvky pro církevní potřeby španělských katolíků po všech kostelích a kaplích země. Sbírku bude rozdělovat episkopát.

Proti vypuzení jesuitů ze Španělska nasbírali dělníci, obchodníci a továrníci v Salamance množství pod-

pisů a žádají vládu, aby měla ohled aspoň na současnou hospodářskou krisi. Jesuité mají v jejich městě 2 velké domy; budou-li zrušeny, utrpí tím všichni velkou škodu.

Z AMERIKY

Z Kanady. (Píše P. Florián, S. V. D.)

Toronto 7. října 1931.

Ve Winnipegu jsem si zase odpočinul u OO. oblátů. A krev mi nedala pokoje. Chtěl jsem se dostat do Beausajour Ladyswood. Než jsem dostal odpověď, shořel v Beausajour kostel i fara. Nedal jsem se tím však odstrašit a zajel tam. Na Ladyswood zůstávají Češi, Moravané i dva Slováci. Odsloužil jsem krajanům aspoň mši sv. a zdržel se celý den u jednoho z nich — českého farmáře. Na druhý den přišli ostatní a měli velkou radost.

Do St. Joseph si mne odvezl z nádraží 28 mil autem stařičký francouzský kněz, víc než sedmdesátiletý, a doprovázel mne pak i po krajanských farmách. Má v osadě sektářské menonity a bojí se, aby mu nezlákali některé z našich vlažných krajanů. V rodině jednoho Moravana jsem připravil dvě děti k první sv. zpovědi.

Úspěšná byla sv. misie ve Fort William, která trvala po 10 dní. Kostel — každý den plný, ke sv. zpovědi přistoupilo 718 krajanů, i misijní kříž jsme posvětili a postavili. Lidé prosili, abych tam zůstal. Ale musel jsem dál — do Toronto. U p. arcibiskupa jsem se dověděl, kde mám krajany hledat. Účastníků sv. misie mohlo tu být víc ještě, nežli ve Fort Williamu, ale zlé poměry odcizily namnoze náš lid kostelu. Dříve navštěvovali krajané polský kostel, nyní jsou připojeni k St. Mary, Irish Church — ke kostelu irskému. Kněží tamější se všemožně přičiňují, ale u mnohých nadarmo, nepřijdou do kostela — vždyť i mne přivítali nadávkakou, nebo ani do domu nevpustili. Loni tam zlákalo jedno odpadlé děvče, kterému se ve vlasti nelíbilo, 50 dětí k sektě baptistické. Letos, bohudíky, agitace už ustala! Každou sobotu odpoledne učí krajanské děti jeden mladík v mateřštině číst a psát.

Dá-li Pán Bůh zdraví, rád bych ještě zajel do Hamiltonu, London-Chatam-u a Windsoru. Ale jsem velmi sláb a necítím se dobře. Děkuji však Pánu Bohu za veliké radosti duchovní: přes 800 sv. zpovědí jsem měl od poslední zprávy, 2 první sv. zpovědi, dvojí sv. misii s 21 kázáními a 4 kázání nedělní. Je to veliká práce při zdejších cestách a v nynějších zlých časech a poměrech. Více budu moci o všem vyprávět ústně, až se vrátím domů.

ODZNAKY orelské, spolkové, organisační, sjezdové, Mariánských družin, pamětní medalie, upomínky slavnostní ke svěcení zvonů a eucharistickým kongresům zhotovuje vkusně a levně

ALOIS LOUDA, Žel. Brod 356, Čechy.

Korouhve - prapory
paramenta - baldachýny
vyrábí odborný závod

M. Nedomová a sp. v Olomouci

Kalichy, ciboria, svícny a všechny církevní věci ve velkém výběru na skladě.

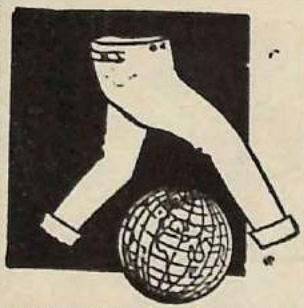

KALHOTY ve kterých můžete dobýt CELÝ SVĚT

Prádlo, které neroztrháte i kdybyste chtěl, pořídíte u nás za nejnižší možné ceny. Vítězíme kvalitou, sloužíme láci. Přijďte k nám nebo objednejte ještě dnes a za 4 dny zboží máte. A jaké zboží! Mějte k nám důvěru. Solidně Vás obsloužíme. Máme pro Vás:

KALHOTY pánské: štruksové Kč 13.—, 15.— z jelenice čertova kůže, celým světem oblíbené; lepší druh k neroztrhání Kč 24.—, 28.—, 36.—, kalhoty z pěkných zimních látek Kč 28.—, 35.—. Kalhoty Werdunus s tříletou zárukou při nejtěžší práci Kč 65.—, 75.—, kalhoty manžestrové (sametky) Kč 35.—, těžký druh zvláště pevný Kč 49.—, z vojenského sukna zimní, teplé, jen nejpevnější druh Kč 49.—, 59.—, kalhoty kamgárnové, tmavé, proužkované na svátek, chlouba našeho závodu, každý je s nimi náramně spokojen, Kč 69.—, 79.—. Kalhoty z vlněných látek, moderní jemné vzory Kč 89.—, 99.—, 119.—. RAJTKY jelenicové nejlepší Kč 39.—, z nejlepších jezdeckých kordů, velmi pěkně zhotovené, Kč 55.—, 69.—. PUMPKY jen z nejl. praktických látek moderních Kč 59.—, 79.—, 99.—. Na přání ochotně zhotovíme i abnormální velikost. Udejte délku a šířku v pasu. SUKNĚ vrchní polovlněné s hedvábím Kč 16.—. KOŠILE pánské kalikové silné Kč 9.—, 12.—, s hedvábnou náprsenkou zvl. pevné Kč 12.—, 14.—, 16.—, zefírové pevné Kč 10.—, 14.—, nejtěžší druh nezničitelné, Kč 18.— šifonové bílé nejlepší druh sváteční Kč 15.—, 18.—, 22.—, flanelové zvl. pevné, pěkné vzory Kč 12.—, 16.—, 17.—. Trikové velmi teplé a pevné Kč 16.—, 19.—. SPODKY pánské: z vojenského kalika, zvl. silné Kč 6.—, 9.—, 10.—, gradlové bílé, nejlepší druh na svátek Kč 9.—, 12.—, 16.—, barchetové modré nejlepší, Kč 12.—, 16.—, trikové zimní teplé nezničitelné Kč 14.—, 17.—. KOŠILE DÁMSKÉ: flanelové zvl. pevné, pěkné vzory Kč 12.—, 15.—, chiffonové s vyšíváním Kč 6.—, 9.—, nejjemnější nádherně vyšívané Kč 12.—, 15.—, 17.—. KOMBINÉ dámské ve všech barvách Kč 10.—, 12.—, nejjemnější druh se skvostným vyšíváním, nejoblíbenější Kč 17.—, 19.—, nejkrásnější přepychové Kč 26.—. REFORMKY v každé barvě Kč 7.—, 9.—, 11.—. KAPESNÍKY velké bílé tucet Kč 12.—, 24.—. PONOŽKY zvláště pevné 6 párů pouze Kč 15.—, cvirnové nezničitelné 6 párů Kč 25.—, vlněné na zimu nejlepší, pevné Kč 8.—, 12.—, 16.—. PUNČOCHY dámské lepší druh s hedvábím Kč 8.—, 12.—, 16.—, vlněné teplé nejl. Kč 10.—, 14.—, 17.—. SVETRY pánské i dámské moderní Kč 16.—, 25.—, 30.—, 49.—. OBLEKY pánské podle míry šité pracovní pevné Kč 59.—, 69.—, 89.—, vlněné v nejl. provedení na svátek Kč 189.—, 230.—. OBLEČKY CHLAPECKÉ pro zimu vlněné zvláště pěkné, vkusně ušité Kč 45.—, 69.—, 79.—, 89.—, 99.—. Udejte stáří. SUKNO černé neb modré na pánský sváteční oblek 3 metry za Kč 99.—, 179.—. PLÁTNO bílé (veba) 10 m 35.—, 55.—. KALIKO zvláště silné lepší 10 metrů za Kč 25.—, 35.—. KANAFASY nejtrvanlivější 120 cm šíře 10 m jen Kč 59.—, 79.—. DEKY ku přikrytí 2 kusy Kč 39.—, 49.—, nejlepší krásně květované 89.—. HOUNĚ na koně 2 kusy Kč 49.—, 69.—, čistě vlněné nejlepší, 2 kusy Kč 129.—, 159.—, 199.—. Žádné jiné výlohy neúčtuji. Objednejte si raději víc, vždyť to je tak levné. Až se přesvědčíte, už nikdy nekoupíte jinde než v našich solidních ČESKOMORAVSKÝCH TEXTILNICH TUŠLOVÝCH PODNICICH V BENÁTKÁCH, pošta JIMRAMOV Č. S. R. Píšte, že jste četli insert v „Apoštolátu sv. C. a M." a obdržíte ještě 5 proc. slevy.

Administrace doporučuje tuto solidní firmu k hojnému nákupu.

Čtěte
Rozšiřujte
Apoštolát
svatého Cyrila
a Metoděje!

BOHUMIL BEK HORA KUTNÁ

ODBORNÝ ZÁVOD SOCHAŘSKO-ŘEZBÁŘSKÝ PRO UMĚLECKÉ PRÁCE KOSTELNÍ

provádí pečlivě a levně

OLTÁŘE - SOCHY - JESLIČKY

Nová kniha dra V. Vilinského

RUS SE DÍVÁ NA ČSR.

(Brož. Kč 20·—, váz. Kč 32·—)

právě vyšla.

Upozorňujeme na dříve vydanou knihu

K SLOVANSKÉ OTÁZCE

(Brož. Kč 16·—, váz. Kč 28·—)

K dostání u všech knihkupců neb přímo v nakladatelství

VÁCLAV PETR, Praha II. Lützowova 27

Lidové závody
tiskařské a nakladatelské, spol. s r. o.
v Olomouci, Wilsonovo 16.

POLÁŠEK - URBAN

KAMENOPRŮMYSL, PŘEROV,

TELEFON 325

provádí veškeré kostelní práce, oltáře, kazatelny, křtitelnice, křížové cesty a obklady z mramoru, dále veškeré pomníky a náhrobky. Návrhy a rozpočty nezávazně zdarma. Četná odporučení důstojných farních úřadů.

Zbytky na váhu! 1 kg různých zbytků za pouhých 88 Kč!

Zbytky tyto jsou 2 až 5 metrů dlouhé, bezvadné, na prádlo a na šaty s následujícím obsahem: Flanely hladké a s proužkami na prádlo, barchety na prádlo a na šaty, županové prvotřídní látky, košilové oxfordy, zefíry, šatovky, šotyše, bíla plátna košilová i prostěradlová, véby, šifony atd., též kanafasy, sýpkoviny, ubrusy, ručníky, damašky atd. — Kdo objedná jakékoliv množství, nejméně však 1 kg dobírkou, obdrží v něm na plesové šaty hedvábné, aneb na letní, neb na zimní šaty vycházkové na neděli. — Při placení poloviny obnosu dobírkou a zbytek na měsíční splátky po Kč 10·— obdrží každý, kdo objedná nejméně 1 kg, v něm na hedvábnou dámskou blůzu. — Zboží zasílá se při odběru 3 kg vyplaceně až do domu, obal, daň z obratu a jiné výlohy se ani při nejmenší zásilce nepočítají. — Poctiví zástupci se přijmou.

JAROSLAV PURM, textilní zboží, Hronov u Náchoda.

Jos. Neškudla a spol.,

Jabloné nad Orlicí čís. 86

levně dodává

paramenta,
prapory, sochy,
církevní náčiní,
úplná kostelní
zařízení

NENÍ NAD ZDRAVÍ!

Pokud slouží zdraví, vesele se pracuje a trampoty života se snášejí lehce a s dobrou náladou. Lékaři a zkušení lidé Vám potvrdí, jak pomáhá mentholová francovka

ALPA proti nepřátelům Vašeho zdraví.

Příkaždé lahvičce je podrobný návod k použití. Vyplatí se míti vždy po ruce láhev Alpy.

Proti zemdlenosti potíráme čelo a spánky a provádíme masáž unavených svalů francovkou Alpou.

Proti bolestem revmatickým, neuralgickým, bolení hlavy přikládáme obkladky s Alpou neb potíráme Alpou bolavé místo.

Proti nevolnosti vdechujeme vůni Alpy a potíráme čelo i spánky.

Proti chřipce, rýmě, pro vyplachování úst, desinfekci - proti mastnotě pleti a vlasů, pro ochlazení za parných dnů, osvědčuje se ve statisících rodin po mnoho let francovka Alpa.

ALPA - VAŠE ZDRAVÍ!

do 29. ledna. 6. Na Velehradě pro ženy ze Svazu katolických žen a dívek od 1. do 5. února. 7. V Hlučíně pro muže od 4. do 8. února. 8. V Hlučíně pro dívky od 8. do 12. února. 9. V Hlučíně pro terciářky od 12. do 16. února. 10. Na Velehradě pro Svaz katolických zemědělců od 15. do 19. února. 11. Na Velehradě pro dívky ze Svazu katolických žen a dívek od 22. do 26. února. 12. Na Velehradě pro Jednotu křesťanských matek od 29. února do 4. března. Pozor! Exercicie začínají vždy večer prvního označeného dne a končí ráno posledního označeného dne. Na exercicie nutno se přihlásiti aspoň týden před začátkem, aby vám mohlo býti oznámeno, že nejste přijat, kdyby již místa nebylo. Přihlášky adresujte: Pro Velehrad: na Papežskou kolej na Velehradě, a pro Hlučín: na Exerciční dům, Hlučín, Slezsko. Poplatek na Velehradě 60 Kč, v Hlučíně 50 Kč.

Žij s Církví. Věřící naši předkové zaznamenávali důležité události dějinné ne tak kalendářním datem dne, kdy se přihodily, jako spíše církevním svátkem nebo křesťanskou vzpomínkou toho dne. To byly tehdy ovšem ještě Písmo svaté a Životy svatých oblíbenou četbou našeho lidu. Znalost církevního kalendáře přešla mu proto takřka do krve. Však ten čas minul. Dnes mnohý katolík pomalu ani neví, kdy je svátek jeho křestního patrona, a ví-li to z důvodu světského oslavování jmenin, pak církevní důvody svátku zůstávají mu přečasto neznámy, nebo málo známy. A přece, nazývají-li se dějiny světské učitelkou života, čím více poučení poskytují dějiny Církve Boží, jak je prožívá věřící katolík během církevního roku. Bohužel, i mnohé naše kalendáře jsou tak skoupé, že kromě jména denních světců anebo církevní památky nic více neoznamují, co by aspoň jakýmsi zlatým zrnkem mohlo býti pro křesťanské myšlení dnešního katolíka. Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje prosí své čtenáře a členy o denní modlitbu pro své veliké dílo. Povzbudí nás k ní jistě vzpomínka na život Bohočlověka a na jeho svaté, když se nad nimi zamyslíme v pořadí církevního kalendáře. Proto doporučujeme následující řádky laskavé pozornosti našich čtenářů.

Církevní kalendář roku 1932.

Leden:

1. Obřezání Páně, oktáva Božího Narození. Církev svatá oslavuje vděčně Bohorodičku: „O svatá a neposkvrněná Panno, nevím, jakými chválami mám tě velebit. Vždyť jsi na svém klíně držela toho, jehož nebesa nemohla obsáhnouti. (Breviář.)

3. Nejsv. Jména Ježíš. „Velebiž každá duše jméno tvé, Pane, a každý duch ať zplesá v něm, poněvadž je svaté a může mocně svrhnouti s trůnu a povýšiti nízké, aleluja." (Breviář.)

5. Vigilie (svatvečer) Zjevení Páně. „Když přišla plnost času, Bůh vyslal Syna svého, učiněného ze ženy, podřízeného zákonu, aby vykoupil ty, kteří byli pod zákonem, abychom obdrželi přijetí za syny Boží." (Epištola.)

6. Zjevení Páně — prastarý a velmi významný svátek, liturgické vyvrcholení vánoční doby. Myšlenka svátku: Kristus zjevuje své božství — je vyjádřena třemi událostmi: Mudrcové od východu přicházejí se poklonit božskému Dítku; při křtu v řece Jordáně Bůh Otec prohlašuje Ježíše za svého Syna, Ježíš pak sám svým prvým zázrakem v Káni projevuje své božství. Ve mši sv. převládá první událost, proto se svátek jmenuje též Sv. tří králů. Členové ACM. mohou v ten den získat plnomocné odpustky.

10. Svatá rodina — překrásný vzor všem křesťanským rodinám. „Osvěcuj nás, Pane, příkladem své rodiny a veď naše nohy na cestu pokoje." (Breviář.)

13. Oktáva Zjevení Páně. Myšlenka svátku: Ježíšův křest v Jordáně. „Prameny vod byly posvěceny, když se Kristus zjevil ve slávě. Celý svět čerpej vodu z pramene Spasitelova: neboť tehdy Kristus, náš Bůh, posvětil všechnu přírodu." (Breviář.) Buďme vděčni za milost svatého křtu!

17. Druhá neděle po Zjevení Páně. Vzpomínku na Ježíšův první zázrak v Káně zakončuje evangelium: „Tím učinil Ježíš počátek divů v Káně galilejské a zjevil slávu svou; i uvěřili v něho učedníci jeho."

18. Stolice sv. Petra v Římě. Církev svatá vzpomíná oné události, kdy hlava Apoštolů, svatý Petr, osvo-

bozen ze žaláře Herodova, vydal se na cestu do věčného města Říma. Hlavní myšlenka mše svaté je Kristovo slovo: „Ty jsi Petr — to je skála — a na té skále vzdělám Církev svou a brány pekelné jí nepřemohou." Dnes začíná světová oktáva modliteb za svatou jednotu. Spojme se s matkou Církví a modleme se za naše odloučené bratry a sestry!"

20. Sv. Fabiána a Šebestiána, mučedníků. Sv. Fabián padl jako oběť pronásledování Deciova. Svatý Šebestián, římský voják, je nejkrásnější vzor našim mladíkům a mužům, jak třeba brániti útlé mládí před nevěrou a svůdci.

21. Svatá Anežka — nejslavnější mučednice římské Církve. Její jméno znamená v latině: ovečku, v řečtině: čistá. A vpravdě obětovala svatá panna, téměř ještě dítě, svou krev za svatou čistotu s tichostí ovečky.

23. Sobota před nedělí Devítník. Dnes při nešporách zazpívá Církev svatá naposledy před velikonocemi slavně třikrát aleluja a rozloučí se tím s dobou vánoční.

24. Neděle Devítník — devátá před velkonocemi. Evangelium o dělnících na vinici Páně budí už předtuchu duchovního jara.

25. Obrácení sv. Pavla. Končí se světová oktáva modliteb za sjednocení. Svatý Pavel — napřed vášnivý nepřítel Církve Kristovy a pak její nejhorlivější apoštol. Z Mexika, Ruska, Španělska až k nám zaznívá bolestný povzdech nad novými Šavly: „Šavle, Šavle, proč mne pronásleduješ?"

27. Sv. Jan Zlatoústý — veliký církevní učitel, plný zlatých naučení, ale ohnivý karatel hříchu a pohoršení. Za všechno své dobré zemřel ve vyhnanství.

29. Sv. František Salesský, církevní učitel, který svojí apoštolskou horlivostí a sladkou mírností bezpočetné bludaře přivedl zpět do Církve. „Chci milovati, jen milovati."

Literatura.

V knihovně pro mládež, kterou řídí profesor Jan Hrubý, T. J., pod názvem „Raná setba", vydal oblíbený opěvovatel naší Hané dr. H. Havránek zajímavou povídku: „Za lepším chlebem". Je to historie chropyňského studenta na domácí měšťance a pak v kroměřížské seminárce se všemi radostmi i starostmi mládí, zachycená dovedným perem. Najde proto jistě hojně vděčných čtenářů, zvláště mezi naší mládeží, pro niž je především psána. Vychází nákladem Čsl. akc. tiskárny v Praze.

Ch. Bourgeois S. J.: Le slavisme et l'Asie. Vyšlo jako zvláštní otisk z „Nouvelle Revue Théologique". Vydáno r. 1931. Autor, jehož jméno jest úzce spjato s otázkou slovanskou, podává na podkladě historie vývoj tvárnosti Ruska. Otázka kolonisační, jak ji zaznamenává historie, dává jasně nahlédnouti v povahu ruského člověka, jak ji dnes představuje Rusko evropské i asijské — Sibiř. Ruský člověk nikdy nedovedl zakrýti touhu po ústraní; proto utíkal od ruchu a neklidu všedního života. Tím jest udán celkový ráz kolonisační, jak pronikal Ruskem evropským i asijským. Ve stycích s cizími kmeny dovedl se Rus přizpůsobiti poměrům, přijal mnoho prvků, ale přece nezanikl, nepodlehl, ba naopak vytvořil nový typ; jeho dějiny vlastně teprve začínají býti mezníkem v orientaci západu, od něhož byl tak dlouho odloučen. Věc sama jest podána stručně, ale tak, aby vynikla hlavní myšlenka: Ne Evropa, ale Asie jest půdou, kde vyrostlo Rusko budoucnosti, jak to konečně vyslovil již Dostojevski, když pravil: V Evropě a v očích Evropy jsme byli vždy Tatary, v Asii se staneme Evropany. —l.

Edice Smíru v Přerově, Štěpán Berghoff, Trestanec, otisk z Hlasů svatohostýnských, cena 3 Kč.

P. Alberti: „Svátečni úvahy". Vydaly Katolické spolky v Kvasicích. „Úvahy" hodí se pro každého. Pro kněze, zvláště pro zpovědnici i meditaci, pro věřící lid, hlavně pro rozjímání, aby prospěšně prožívali s Církví rok církevní. Jednotlivý výtisk i s poštou 10.80 Kč. Při hromadných objednávkách přímo u nakladatele na každých 8 výtisků 1 zdarma a vyplaceně.

Tiskem Lidových závodů tiskařských a nakladatelských, sp. s r. o. v Olomouci.

APOŠTOLÁT SV. CYRILLA A METHODĚJE

pod ochranou bl. Panny Marie

Olomouc 1932
Ročník XXIII. Číslo 2.

Používání známek novinových pro Apoštolát sv. Cyrila a Metoda povoleno ředitelstvím poštovním v Brně číslo 7844-VI. z 21. ledna 1910.

Redakce a administrace Apoštolátu je nyní v Olomouci, Wilsonovo náměstí čís. 16, II. poschodí ve dvoře.

Časopis vychází každý měsíc. Roční předplatné 12 Kč, pro Ameriku 1 dolar.

Zakladatelé časopisu v Pánu zesnulí: Arcibiskup olomucký dr. Antonín Cyril Stojan a P. Adolf Jašek, katecheta kroměřížský. Redaktor: František Jemelka, tajemník ÚACM.

OBSAH:

Světlo k osvícení pohanů . . . 37
Deset let na Stolci Petrově . . 38
Nový člověk 41
Moje vzpomínky na P. Antonína C. Stojana 43
Pravoslaví v Bulharsku 46
Z vypravování ruského poutníka . 48
Misionáři našich krajanů na Slovensku 49
Věřím v jednu svatou Církev katolickou 51
Katolicismus v Srbsku za poslední století 53
Katolická osada Čechoslováků ve Švédsku 54
Malá apoštolka 56
Křesťanský Východ 57
Katolický obzor 64

Pro mostarské chudé kostely darovali: Farní úřad Kokory: 2 kasule, 1 velum, humerále, 2 vela na ciboria, 1 bursu a 3 štoly; P Karel Reban, České Budějovice: 2 plášťíky na ciborium, 2 bursy na zaopatřování, 1 rochetu a 1 humerál; sestry dominikánky, Repčín: 33 purif., 3 korp. a 6 pal; slečna hospodyně zemřelého faráře Kašpara z Třebčína: 6 korp., 5 pal, 1 štolu, 2 rochety a 1 albu; nejmenovaná, Olomouc: 1 pokrývku na oltář, 9 purif., 3 korp. a 3 paly; Mariánská družina, Zábřeh: 33 korp., 17 humerálů, 20 pal a 55 purif.; P. T. dominikáni, Olomouc: 8 rochet, 2 alby, 20 purif., 6 korp., 10 pal, 2 štoly, 3 humerály a 1 cingulum; P. Srovnalík, Nezamyslice: 1 bursu, 5 pal a 1 korp.; nejmenovaná, České Budějovice: 2000 Kč; P. Bartoš, farář, Želechovice: 1 misál, 2 modlitební knížky, 1 rochetu, 3 korp., 7 purif., 2 konvičky, 1 ampulu na věčné světlo, 6 podložek skleněných pod světla. Celkem bylo dáno pro Mostar 457 kusů. Všem dárcům Pán Bůh zaplať!

Kde budou exercicie v únoru a březnu? 1. V Nové Říši pro jinochy od 30. ledna do 3. února. 2. Na Velehradě pro ženy ze Svazu katolických žen a dívek od 1. do 5. února. 3. V Nové Říši pro muže od 4. do 8. února. 4. V Hlučíně pro muže od 4. do 8. února. 5. V Hlučíně pro dívky od 8. do 12. února. 6. V Hlučíně pro terciářky od 12. do 16. února. 7. V Želivě pokračovací pro jinochy od 12. do 16. února. 8. Na Velehradě pro Svaz katolických zemědělců od 15. do 19. února. 9. V Želivě pokračovací pro dívky od 16. do 20. února. 10. Na Sv. Kopečku v klášteře premonstrátek pro mariánské sodálky od 17. do 21. února. 11. Na Velehradě pro absolventy hospodářských škol od 22. do 26. února. 12. V Nové Říši pro jinochy od 27. února do 2. března. 13. Na Velehradě pro Jednotu křesťanských matek od 29. února do 4. března. 14. V Želivě pro jinochy od 4. do 8. března. 15. Na Velehradě pro dívky od 7. do 11. března. 16. V Želivě pro dívky od 8. do 12. března. 17. V Nové Říši pro jinochy od 12. do 16. března. 18. V Rajhradě u těšitelek pro matky od 14. do 18. března. 19. V Nové Říši pro muže od 17. do 21. března. 20. Na Velehradě pro pracovníky ve veřejném životě od 20. do 24. března. 21. V Hlučíně pro dívky od 29. března do 2. dubna. — POZOR! Exercicie začínají vždy večer prvního označeného dne a končí ráno posledního označeného dne. Na exercicie přihlaste se aspoň týden před začátkem, aby vám mohli oznámiti, že nejste přijat, kdyby již místa ne-

APOŠTOLÁT

sv. Cyrila a Metoda pod ochranou bl. Panny Marie.

Ročník XXIII. Únor 1932. Číslo 2.

Světlo k osvícení pohanů — —

Ant. Šuránek

Donesli Pána do Jerusalema, aby ho představili Hospodinu. V náručí Mariině spočívá — *Světlo.* Odtud ozáří končiny země. Pronikne k *pohanům*, kteří ve tmách a ve stínu smrti sedí. Cestu k Sionu jim osvětlí, k chrámu na hoře, k *Církvi* na skále. — Misionáři projdou neznámé kraje, hledajíce temnoty, nesouce Ježíše v náručí Mariině, světlo k osvícení pohanů —

Světlo. K čemu ještě? K *slávě* lidu izraelského. *Svého* lidu, který zklamal. Miloval více tmu, *byl špatně veden.* Proč nevzal *Světlo* k slávě lidu izraelského z náručí Mariina některý starozákonní kněz? Kněžstvo se *zpronevěřilo* svému úkolu. Patrně se za ně věřící málo modlili a kněží o tu modlitbu málo prosili. Jen stařičký kmet Simeon — bere Dítě na lokte a velebí Boha. Vidí *Spásu*, které jiní nevidí, ačkoli byla připravena *„před očima všech* národů". Měl *kněžského ducha.* „Byl spravedlivý, bohabojný, očekával potěšení Izraelova a *Duch Svatý byl v něm.*" Takových lidí třeba vyprosit na Bohu křesťanskému Východu i Západu, *kněží* i nekněží, mariánských a eucharistických, aby brali *Světlo* z rukou Mariiných a podávali bratřím. — *Jedna* Matka, *jedno* Dítě, *jedno* Světlo k *slávě* lidu svého, lidu křesťanského. Jak *tupen* a *snižován* je ten lid na posvátných místech jerusalemských pro svou roztříštěnost, nesvornost. — Jak silný, *slavný* byl by lid Boží *sjednocený* . . . Světlo Boží by se odráželo od něho i na jiné a svět by *spíše* uvěřil, *rychleji* se obracel . . .

Srdce Matčino — *krváci.* Meč jím projel. „Ustanoven je tento k *pádu* mnohých v Izraeli . . . na znamení, jemuž budou odpírati" slovy i *skutky.* Zjeví se smýšlení srdcí lidských. Jedni budou *pro* Krista, jiní proti Němu — Meč proniká *hlouběji* do srdce Mariina. Proč? Ti druzí, *protivníci* Syna jejího, budou ďábelsky organisováni, *sjednocení* — ti *první*, lid *jeho*, roztrženi, oslabení . . .

*

Jak potěším Matku zarmoucenou? Obětuji denně v únoru nějaký, sebemenší dobrý skutek, za *kněžstvo* Církve svaté, východní i západní, aby *očekávalo „potěšení* Izraelova" — *sjednocení* křesťanstva, aby myšlenku sjednocení milovalo a celým svým životem *uskutečňovalo.*

Deset let na Stolci Petrově.

František Jemelka.

Boží Prozřetelnost, která bdí tajemně nad životními cestami každého člověka, projevuje se zvláště obdivuhodně v dobách těžkých a na místech plných odpovědnosti. Nad *Stolec Petrův* není místa na světě odpovědnějšího a úkoly doby, jež měla hojit rány světové války, jsou jistě z největších, jež znají dějiny.

A v této osudové době uvedla Boží Prozřetelnost na Stolec Petrův Sv. Otce *Pia XI.* Dne 6. února dochází letos už *desáté výročí* jeho volby za Velekněze světové Církve. V odstupu 10 let — možno říci, že den 6. února 1922 — byl opravdu dílem dobrotivé Prozřetelnosti Boží. Splnilo se tehdy opět, co Kristus řekl kdysi svým apoštolům: „Ne vy jste mne vyvolili, ale já jsem vyvolil vás!

Program své velekněžské péče vyjádřil Pius XI. hned na počátku svého pontifikátu ve stručné větě: *„Pokoj Kristův v království Kristově."* Bylo tehdy po světové válce. Mír mezi národy byl sice podepsán, ale *pravého* pokoje bylo tak málo. Třídní rozpory, stranická nenávist a národnostní zaujatost rozvracely *společnost*, ale hůře bylo, že víc a více churavěly i její kořeny — *rodinný život*. Bylo třeba ukázat jistou *cestu*, povědět nezvratnou *pravdu* a předepsat záchranný *lék*.

Když dnes — po desíti letech — se rozhlédneme po všech projevech pastýřské péče Sv. Otce Pia XI., vidíme, jak moudře a neohroženě a systematicky plnil odpovědný úkol nejvyššího vůdce, učitele a lékaře vůči stádci sobě svěřenému.

Čtěte řadu jeho *encyklik* (okružních listů), jež věnoval současnému *životu sociálnímu!* To není jen nahodilé glosování, ani módní, plané kritisování přítomnosti, to je budování lepší budoucnosti na bezpečných základech opravdového křesťanství, to je plánovitá stavba Kristova království na zemi. Proto Pius XI. zdůrazňuje nejprve novým svátkem *Krista Krále* svrchované právo Boží nad lidskou společností (v encyklice „Quas primas" z 11. prosince 1925), k *láskyplnému Srdci* Božímu chce všechny lidi přiblížit oživením Jeho úcty encyklikou „Miserentissimus Redemptor" z 8. května 1928. To je mu Boží základnou pro další dílo lidské, pro něž znova ověřuje a doplňuje *sociální zásady* spravedlnosti velikého svého předchůdce *Lva XIII.* z památného jeho okružníku *„Rerum novarum"* (v encyklice „Quadragesimo anno" z 15. května 1931) a v nastalé době bídy, hladu a nezaměstnanosti vyzvédá v nové encyklice („Nova impendet" z 2. října 1931) závazný Kristův příkaz *bliženské lásky*, volá po skutcích účinného milosrdenství.

Otcovského srdce papežova bolestně se dotýká stoupající rozvrat *rodinného života*. Dva jeho projevy — *o křesťanské výchově mládeže* (encykl. „Divini illius magistri" z 31. 12. 1929) a *o křesťanském manželství* (encykl „Casti connubii" z 31. 12. 1930) zůstanou navždy výmluvným dokladem pastýřské bdělosti Pia XI., ale i zákoníkem, jenž beztrestně nebude přestupován žádným pokolením. A těm, kdož hle-

dat budou ozdravění základu buňky společnosti — rodiny — diagnosa Pia XI. podá bezpečný lék.

Nejvíce pozornosti a starostlivé lásky věnoval však Sv. Otec Pius XI. *rozkvětu života církevního.* Všechna památná jubilea velikých světců Církve provází vždy výstižnými okružními listy k celému světu katolickému, aby příklady jejich ctností co nejvřeleji a nejčasověji doporučil k praktickému následování, ať je to sv. Tomáš Akv. nebo sv. Josafat, nebo sv. František Sal., sv. Cyril Soluňský, sv. František Serafínský, sv. Václav český či sv. Augustin, sv. Antonín Pad. atd.

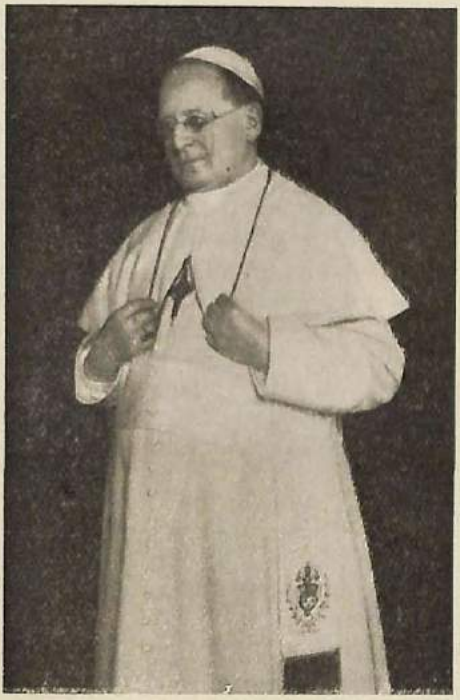

Svatý Otec Pius XI.

Veliké je pole Církve, ale neúnavný Rozsevač vyšel na ně, aby rozséval símě *náboženské obrody* pro žně Boží. A tak vidíme Pia XI. jako *povolaného reformátora,* který upravuje *bohoslovná studia,* zabezpečuje důkladné *vzdělání kněžstva,* (apoštol. list „Officiorum omnium" ze 6. 8. 1922), doporučí konání *lidových misií* (encykl. „Rerum Ecclesiae" z 28. 2. 1926), volá po rozvoji *hnutí exercičního* (encykl. „Mens nostra" z 20. 12. 1929) a nový život chce vlít v křesťanský svět jednotnou *„Katolickou akcí"*, nadšenou spoluprací laiků a kněžstva pro Církev Boží.

Jedna však veliká myšlenka a nejhoroucnější životní tužba zůstane nejvíce charakteristickou pro pontifikát Pia XI. a zvěční jméno jeho

jako *papeže unionistického: jeho hluboké pochopení slov velekněžské* modlitby Spasitelovy, jímiž prosil Otce nebeského *za jednotu svého stádce*, aby „všichni jedno byli, jako Ty, Otče, a já jedno jsme".

Budou o tom svědčit nejen směrodatné unijní projevy Pia XI. plné lásky k odloučeným křesťanům (encykl. „Mortalium animos" ze 6. 1. 1928, „Rerum Orientalium" z 8. 9. 1928, a „Lux veritatis" z 25. 12. 1931), ale i láskyplné skutky celého jeho pontifikátu. Od velkorysé akce *na pomoc hladovícímu Rusku* až po vybudování *Papežského ruského ústavu* v Římě, od prvního soucitného vystoupení Pia XI. ve prospěch utlačované křesťanské Rusi až k posledním modlitbám, jež na přání papežovo koná katolický svět za ukrácení mučednické zkoušky v sovětech a za útěchu Boží trpitelům — nebylo snad dne, aby Pius XI. nevzpomněl v otcovské lásce odloučených bratří na Východě. Sám to upřímně vypráví (r. 1927): „S naším Spasitelem při každé mši sv. putujeme do Ruska; každý den je prochází s námi Ježíš, od Minska do Vladivostoku, od Tiflisu do Soloveckých ostrovů: žehnáme mu, modlíme se za ně, milujeme je a doufáme s ním, ale především s nimi se všemi trpíme." Denně šeptají ústa unionistického papeže vroucí modlitbičku: „Spasiteli světa, zachraň Rusko!"

Svojí vroucí životní snahou o svatou jednotu Církve stal se Sv. Otec Pius XI. nejsilnější oporou i *našemu dílu apoštolátnímu*. Horčičnému zrnku velehradské setby Stojanovy na poli unionismu dostalo se pontifikátem Pia XI. tolik posilující vláhy velekněžských úchval a tolik životodárného tepla nejvyšší přízně a lásky, že nebylo téměř významnějšího podnikání apoštolátního, jehož by nebylo provázelo požehnání Sv. Otce. Unijní sjezdy velehradské, apoštolátní kursy pro poznání křesťanského Východu (v Lublani, Chicagu a Praze), jubileum svatocyrilské a svatováclavské, jubileum basiliky velehradské, publikace unionistické, referáty apoštolské nunciatury — vše, co se týkalo naší unijní myšlenky a práce, docházelo vždy radostného ohlasu v tiché pracovně papežově ozdobené památnou ruskou ikonou, obrazem P. Marie, Matky svaté Jednoty. A právě v těchto dnech obdržel předseda Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje, olomucký arcibiskup *dr. Leopold Prečan*, vlastnoruční list Sv. Otce, jímž schvaluje program nového unijního (VI.) sjezdu velehradského r. 1932 a jeho pracím přeje osvícení a pomoci s nebes na přímluvu sv. apoštolů Cyrila a Metoděje a z otcovského srdce jim žehná

Bude-li tedy o 10. výročí pontifikátu Sv. Otce Pia XI. na modlitbách vzpomínat celý katolický svět, bude modlitbu slovanských úst a srdcí spojovat a zahřívat upřímná vděčnost za snahy Velekněze nejhoroucnější, za jeho velikou lásku k jednotě slovanského světa v Církvi obecné, poněvadž v ní jest jediná jeho záchrana v bouřích a zmatcích dneška. Bože, Pia XI. žehnej a nám zachovej!

Nový člověk.

Sevir Polevoj.

„Cha-cha-cha!" v divokém obdivu hlasitě se rozesmál ramenatý námořník. „Vy umíte odseknout! Ale proč se tak podceňujete? Proč mi nevěříte. Mluvím docela vážně, že jste hezká! A něco chci... Chci vám nabídnouti, abyste jela se mnou! Co máte ze služby v ústavě? Tam je jistě smutno! Tož... pojedeme?" „Ty chytráku!" odbývala nápadníka na proletářském plese námořníků asi dvacetiletá ruská děvuška Marta. Její mladý obličej se zamračil a tmavé oči vrhly na dotěru nepřátelský pohled. „Co si to myslíš, že jsem nějaká...!" — „Ale, ale, Martičko, proč se tak rozčilujete?" — spěšně ji uklidňoval námořník. „Vy mně špatně rozumíte! Já jsem nemyslil nic zlého, naopak! Poslyšte jen! Byl jsem zde na dovolené a již pozítří časně ráno musím se vrátit do Kronštadtu a nastoupit službu. Sloužím na obchodní lodi „Merkur", která brzo odpluje do Hamburku. V cizích zemích jsou věci, které stojí vskutku za podívanou? Chtěl bych se však na ně podívat s vámi, bylo by to daleko příjemnější cestování. — Zase se mračíte? Počkejte, až vám řeknu, jak to míním. Chtěl bych vás vzít s sebou jako svoji ženu. Nebo se vám pranic nelíbím?"

Marta bezděčně pohlédla na lichotníka v námořnickém stejnokroji: byl silný, vlasů zrzavých, ale očí přívětivých, jenom ten nos seděl mezi nimi jako brambor a ruce a nohy zdály se jí neúměrně dlouhé a mocné. „Jako kopyta našeho koně..." vzpomněla si rázem na těžkého ardenského hřebce, který vozil u nich z továrny náklad velkých beden a sudů. „Takové ruce dovedou pracovati..." přišlo jí na mysl a jaksi ji to usmiřovalo. Oblečen byl pěkně. Proč by se jí nelíbil? Ale hned se vzpamatovala a zavrtěla hlavou. „Nepovídej hlouposti, vždyť to ještě nejsou ani čtyři hodiny, co jsme se po prve setkali! Jaká tedy žena? — Odpluj pryč!" odbývala ho zdánlivě tvrdě.

„Ale, což myslíte, že láska potřebuje roky? Nevěříte, že se může zroditi za jediný okamžik?" — „Chceš tím říci, že mě máš rád?" otázala se přímo Marta. „Ma-a-rtičko!" — byla jen krátká sotva slyšitelná odpověď. Ale v duši děvušky lámaly se ledy odporu. Cítila jak jí začínají hořet tváře a jak se celé její bytosti zmocňuje naděje na lepší, krásnější budoucnost. Opanovala se však a řekla: „Je možno za jeden den uzavříti manželství?" — „Cha-cha-cha, Martičko!" — zasmál se na plné kolo námořník, v předtuše svého vítězství: „Je vidět, že jste přijeja teprve před dvěma měsíci z vesnice, kde ovšem o ničem nemají ani ponětí...! Cha-cha-cha! Jsme přece na proletářském plese námořnického spolku „Červená loď" v Leningradě! *V červe-ném Le-nin-gra-dě!* V druhém hlavním městě nejpřednějšího státu světa! K uzavření sňatku zde není zapotřebí ani čtvrť hodiny! Stačí jen přijíti na úřad, tam zaznamenají naše jména a plné adresy a věc je hotova! Za okamžik! Cha-cha-cha! Nad tím si tedy nelam hlavy Martičko!" — „Opravdu?" pochybovala děvuška, „a bude to platné? Budeme pravými manžely?" — „Nu ovšem, rodná! Budeme zcela

opravdovými manžely! Hned zítra! Ó, kdyby už tu byl ten zítřek!"

Marta uvažovala... Možná, že je to tak, jak povídá. Také už cosi slyšela o tom. „Zeptám se Anny..." vzpomněla si na družku, s kterou přišla na ples. Vtom zahrála hudba hlučný foxtrott. „Nepřemýšlej zbytečně, Martičko!" ozval se něžně Nazar Rogov — její námořník — „a pojď raději tančit." Marta svolila. Brzo je unášel proud tančících vojáků, námořníků, dělníků a jejich družek, které byly oblečeny skoro stejně, šedě a jednoduše. Několik jen výstředních úborů bylo nápadných křiklavými barvami. Do zvuků hudby zaznívalo se všech stran smích, výkřiky i rušný rozhovor. „Vy jste vždycky zajímavý!" — koketně

Řecko-katolická katedrála sv. Jura ve Lvově.

chválila nepoměrně vysoká žena svého tanečníka, malého, a ošklivého vojáka, který jí vyprávěl neslušnou anekdotu. Přešlapovali pořád na jednom místě a tím stejně jako svojí neúměrnou výškou vyvolávali kolem sebe veselé i jedovaté poznámky. — „Slečinko! Vy jste mně svým pěkným loktíčkem málem nevyrazila šesté žebro!" zjišťoval s jízlivou úklonou před tlustou, starou ženou štíhlý námořník, ale ta pohotově v odpověď tasila zbraň, vyplazila naň jazyk. — „Co je to za zvyk tančiti s cigaretou? Vždyť jste mi propálil šaty, občane!" — „Neplivejte pořád na podlahu, občanko!" — „Rychleji se hýbej, Maňko! Neslyšíš hudbu?" — tak to hlučelo s různých stran taneční vřavy.

Rogov a Marta jako by si toho ani nevšímali. „Vidíš jak už umíš tančit. Pořád jsi říkala, že to není pro tebe, že to nedovedeš! Jen chtíti" — a úžeji přivinul se k Martě v tanci, šeptaje jí sladká slova lásky, až se celá rozčervenala. Najednou ji kdosi zatáhl za rukáv. Obrátila se a uviděla svoji družku. „Již půjdeme domů, Aničko?" —

zeptala se jí hlasitě. Družka přikývla. Všichni tři ustoupili stranou. „Počkej trochu, chci s Annou o něčem promluviti!" pravila Marta Rogovovi a ihned se jala vyprávěti družce o své záležitosti, netajíc se nijak svými pochybnostmi. „To nic není, že tak rychle se máš provdat, teď všichni to tak dělají! A že ho jinak vůbec neznáš? Některého člověka poznáš hned! Sama pravíš, že se ti líbí, tož co chceš? Budeš šťastná... A co se týče sňatku, — čtvrt hodiny stačí, to ti řekl pravdu!" — nadšeně a tiše přesvědčovala Anna svou přítelku a nahlas dodala: „Gratuluji ti, gratuluji! Tak šikovně to uděláš — jedna, dvě — a všecko je hotovo! A po sňatku odjedeš s ním? Do Kronštadtu? Či ještě dál? Ach, to je krásné! Mnoho štěstí na svatební cestě! No, ale teď už pojďme, Martičko." — „Já také půjdu s vámi!" — ohlásil se Rogov. „Ne, ne!" — bránila se Marta. „Počkáš... do zítřka!" —

Družky odešly. Rogov se vrátil k jednomu stolu, kde seděli u sklenic jeho přátelé, vesměs námořníci. „Vypadáš nějak velice spokojeně, Nazare, cos to zase provedl?" — přivítal ho tlustý námořník s obličejem cihlové barvy. „Zítra se žením!" — klidně odpověděl Rogov. Jeho slova vyvolala bouři veselí a výkřiků. Opálené obličeje se šklebily, zaťaté pěstě a prázdné sklenice dopadaly se hřmotem na stůl. „Ha-ha-ha!" — divoce se rozchechtali námořníci: „Už zase? Zas budeš míti ženu? Kolikátá to bude Rogove? Kolik hodin jsi ji balamutil, aby ti uvěřila, že ji máš rád? A kde ji vylodíš? V Marseillu, či na Maltě, nebo až v Colombo? Je hezká, Nazarku? Nekulturní? Pomůžeš jí k vzdělání!? Ha-ha-ha!" — „Mlčte továryši! — „v době pětiletky mluvíte blbosti až hrůza! Divíte se čemusi, nač jste si už mohli zvyknouti! Jednám podle přesvědčení! A je také vědecky prokázáno, že láska je prázdné slovo! Pokud se mi ženská líbí — ať je mojí ženou. Až se jí nasytím — půjde a já si najdu zase jinou! Žádné závazky... staré předsudky už padly v sovětských republikách!" (Dokončení.)

Moje vzpomínky na P. Antonína C. Stojana.

Dr. M. Remeš.

Nejstarším dokumentem z doby pobytu P. Antonína Stojana v Příboře je fotografie V. Novického, kterou chovám mezi rodinnými památkami a jejíž reprodukci přinášíme k těmto řádkům. Představuje profesory a žáky čtvrté třídy piaristského gymnasia příborského z roku 1868. Profesoři zleva napravo jsou: prof. Baudys, piarista P. Šebestián Rulc, prof. Jan Havelka, známý spisovatel a spoluzakladatel Vlasteneckého musejního spolku olomouckého. Sedící žáci ve stejném pořadí: Fluss, *A. Stojan*, Kriebl, Grossmann, Pecha. Stojící žáci: Jos. Kotek, Teichman, Malík, Bohutinský, Dominik.

Jako student gymnasia bydlel Stojan u Raimunda Buzka, měšťana a řezníka (v domě, nyní Piaritská ulice č. 14), který s ním byl ve stycích i později. Vzpomínal vždy na svého chovance rád, s úctou a pýchou.

Moje vzpomínky na P. Antona, neboť tak mu v Příboře říkali, sahají do útlého dětství. Vidím před sebou mladého kněze, hubeného,

bledého, zřejmě chorobného vzezření, čemuž nasvědčoval i hlas, ale zaníceného pro své povolání, ať už kážícího nebo modlícího se u oltáře. Tak vypadá v nejstarších mojich vzpomínkách P. Anton. Při tom vidím i jeho prostou kaplanku a ostatní kněze na příborské faře: milého a úctyhodného stařečka p. děkana Holečka, P. Řezníčka a P. Jindráka. Kdykoliv jsem P. Antona viděl nebo o něm slyšel, vzpomněl jsem si

† dr. Ant. C. Stojan ve 4. třídě piaristského gymnasia v Příboře.

vždy na svatého Aloisia, jak nám o něm náš katecheta vypravoval.

V prvních dobách svého působení v Příboře byl P. Anton zaujat jenom svým kněžským povoláním, veřejně nevystupoval a omezoval svoje působení na kostel a školu. Ale jeho živé, rušné povaze taková činnost dlouho nepostačovala a záhy počal se zajímat o veřejnost; ovšem byl to zájem čistě charitativní. Myslím, že nejdříve obrátil svoji pozornost na spolek sv. Mikuláše, ve kterém soustřeďovaly příborské dámy péči o svatomikulášskou nadílku. Netřeba zvláště podotýkati, že ve spolku tom velmi čile pracoval.

Nemenší byla jeho činnost na jiném poli, ke kterému obrátil svoji pozornost, totiž ve spolku dobrovolných hasičů. „Pomáhati bližnímu

v neštěstí" — to byla myšlenka pro P. Antona! Dovedl se pro ni nadchnouti. Při oslavě šedesátiletého trvání hasičského sboru v Příboře byla 5. července 1931 odhalena na radnici města pamětní deska zakladatelům hasičské župy čís. 2 (druhé na Moravě): prof. Jos. Janouškovi, *P. Antoninu Stojanovi* a Rudolfu Ludwigovi. V památníku k této oslavě vydaném je také obrázek P. Stojana se skupinou hasičů.

První velkorysá činnost Stojanova začíná se *velehradskou loterii*. Je to činnost opravdu veliká, kterou možno plně oceniti, když si uvědomíme, že ji zahájil a šťastně ukončil prostý kaplan, kněz úplně bez prostředků, ale s obdivuhodným nadšením a úžasnou houževnatostí. Stojan soustředil okolo sebe bohoslovce z Příbora a nejbližšího okolí, aby měl dostatek pomocníků. Byla jich velká řada. V době, kdy jsem studoval na universitě, byl jsem v Příboře jediným světským akademikem, všichni ostatní vysokoškoláci byli bohoslovci. Některá jména: Grossmann, Černoch, Piesch, Riml utkvěla mi pevně v paměti. Stojan navázal styky s předními rodinami příborskými, angažoval tamní dámy k činnosti pro velehradskou loterii, rozšiřoval znenáhla okruh své působnosti na celou Moravu, Slezsko, Čechy, Rakousko, potom pořád dále až do Ameriky, ba i do Australie. V malém domku pod farním kostelem, na rohu ulice Farní a Wolného (dříve „Za domami" čís. 401[1]) měl kancelář, ve které pracovali bohoslovci na rozsáhlé agendě velehradské loterie.

Nerozpakuji se říci, že celá velká velehradská akce byla především dílem Stojanovým, ostatní činitelé byli jenom jeho spolupracovníky. A akce ta se skvěle zdařila! Vypravovalo se tenkráte v Příboře, že vynesla Stojanovi od kardinála Fürstenberka titul: „Generalfechtmeister der Olmützer Erzdiözese." (Generální mistr žebrání v olomucké arcidiecési).

Po ukončení všech prací s loterií spojených — bylo to koncem let osmdesátých — dříve než rozpustil svoji kancelář, uspořádal Stojan bohoslovcům výlet na Lysou horu. Pozval také mne. Jeli jsme v několika kočárech do Frýdlantu, zastavili se v tamním klášteře a za pozdního odpoledne vystupovali na horu. Nádherný měsíc zaplavoval bledým světlem Lysou horu a vítal na jejím temeni společnost veselé mládeže. Nebylo tam tenkráte žádné útulny, ani hostince, nýbrž jenom prostá, dřevěná bouda. Přirozeně byl nám mladým lidem pobyt venku milejší než v dusné, dřevěné místnosti a proto ztrávili jsme hodiny krásné, měsícem ozářené noci za zpěvu a rozhovoru pod širým nebem.

A P. Anton dlel stranou nás, také po celou noc, *na modlitbách*.

Zpáteční cestu zpříjemnila nám zastávka na kozlovské faře u milého stařečka pana faráře P. Reppra. Pozdě večer vrátili jsme se domů.

Ideou cyrilometodějskou a jejím významem byl Stojan plně zaujat po celý svůj život. Stojí jistě za to zaznamenati, že Stojanovým přičiněním bylo za jeho pobytu v Příboře pokřtěno mnoho dětí jmény slovanských apoštolů. Odtud v tamním kraji tolik jmen: Cyril, Cyrilka, Metoděj, Metodějka. Je všeobecně známo, že sám se vždy psával P. Antonín Cyril. (Dokončení.)

1 V době Stojanově patřil domek Janu Tomkovi.

Pravoslaví v Bulharsku.

Univ. prof. dr. S. G. Vilinský.

I.

Od r. 1393, kdy padla t. zv. druhá bulharská říše, bulharský národ skoro 500 let úpěl pod jhem tureckým. V této době temna byla pravoslavná církev jediným činitelem podpírajícím národní vědomí Bulharů; nejen je duchovně upevňovala v jejich strádání, nýbrž jim též bránila splynouti s Turky věrou jim cizími. „Tehdy," píše A. Protič[1] — „bulharský národ, odsouzený k porobě, nalézal jedinou spásu v náboženství a v jeho symbolu — budově chrámové. Chrám nebyl pouze místem, kde se věřící mohl svobodně modliti k Bohu, ale byl i místem, kde bulharský člověk, co do národnosti a náboženství ne dosti uvědomělý, mohl cítiti svoji víru i svoji příslušnost k národu a učiti se za obé umírat."

Ale, žel, turecké jho přineslo škodu nejen národní svobodě Bulharů, ale i bulharské církvi; samospráva (autokefalnost) bulharské církve, slavnostně uznaná cařihradským patriarchou r. 1234, vzala za své a Bulhaři se octli v církevním područí cařihradského patriarchy, jenž posílal do Bulharska biskupy (někdy i kněze) Řeky. Od 15. stol. metropolitní a biskupské stolce byly obsazovány skoro výlučně Řeky, kteří, jak praví bulharský církevní dějepisec,[2] „si vedli jako vlci v bezbranném stádě". Že tito řečtí biskupové neznali jazyka svého stádce, to ještě nebylo jejich hlavním nedostatkem; oni se snažili dokonce bulharský národ *helenisovati, t. j. pořečtiti* a k tomu cíli zavírali bulharské školy nebo ustanovovali v nich za učitele Řeky, zabavovali bulharské rukopisy a vůbec se snažili udusiti slovanský cit v duších Bulharů. Surové tresty stíhaly ty, kdož se nepodrobili; proto přiházely se někdy odpady Bulharů k mohamedanismu. Nejen laici, ale někdy i kněží přijímali islam, aby se uchránili pronásledování od Řeků. K tomu třeba připojiti i nemravný život mnohých řeckých pánů[3] a zvláště jejich úžasnou hrabivost. Vše to na konec vedlo k tomu, že řecké duchovenstvo nepožívalo v Bulharsku žádné vážnosti a úcty, že jedinými nositeli slovanské kultury a víry byli jen kněží bulharští a ohnisky náboženského i národního uvědomování byly jen ty chrámy, kde Bulhar slyšel bohoslužby jazykem rodným.

Je nasnadě, když v polovici 18. stol. začíná národní obrození bulharského národa, že otázka osvobození od násilné helenisace stává se pro Bulhary jednou z hlavních národnostních otázek. Požadavky Bulharů byly: za prvé, aby k biskupským hodnostem byli jmenováni lidé znalí bulharského jazyka, a za druhé, aby místo řeckého bohoslu-

1 Andrej Protič: „Izkusstvo, têatr i litêratura." Sofie. 1907.

2 Stanimir St. Stanimirov: „Istorija na bâlgarskata cârkva." III. vyd. 1925 str. 141.

3 Dodnes se o řeckých biskupech v Bulharsku udrželo mezi lidem mnoho zkazek a anekdot, které by někdy byly mnohem směšnější, kdyby se nevztahovaly na osoby duchovní a kdyby tak pravdivě nevyobrazovaly těžké postavení Bulharů.

žebného jazyka ve všech bulharských chrámech se užívalo bohoslužebného jazyka církevně-slovanského. Nastal dlouhý a úporný boj s řeckým duchovenstvem, které tehdy (koncem 18. a na začátku 19. stol.) začalo nemilosrdně provádět helenisaci, obsazujíc hodnosti farářské jenom Řeky. Zvláště neoblomným se ukázal cařihradský patriarchát, t. j. nejvyšší instance, k níž docházely všechny žádosti Bulharů.[1] Zápas se ukončil zákrokem vlády: sultánským dekretem z r. 1870 byl ustaven *bulharský exarchát.* To nebyla ještě duchovní samospráva (autokefalie), neboť exarcha, volený Bulhary, musel býti definitivně potvrzen cařihradským patriarchou; tomuto patriarchovi

Boží Tělo v Sofii (Bulharsko).

náleželo též vyšší rozhodování v záležitostech víry, jméno jeho se připomínalo při bohoslužebných obřadech a pod. Byl to však již vážný krok k osvobození Bulharů od řeckého vlivu v záležitostech náboženských i národních. R. 1872 první bulharský exarcha Antim I. prohlásil *neodvislost exarchátu.* Cařihradský patriarchát proti tomu protestoval a na sněmu téhož roku 1872 byl vynesen rozsudek nad „bulharským schismatem"; zástupci Bulharů nebyli na tomto sněmu ani slyšeni; a sněm sám, který se sešel pod nátlakem řeckých šovinistů, sotva byl oprávněn rozhodnouti tuto otázku. V každém případě však roztržka s Cařihradem tu byla, bulharská církev se stala skutečně samosprávnou (autokefalní) a jiné pravoslavné církve (ovšem kromě cařihradského patriarchátu) ve skutečnosti ji jako „schismatickou" neuznaly a neuznávají a chovají se k bulharské církvi jako k sobě rovné sestře.

1 Podrobnosti o tom u Stanislava, op. cit. a také v knihách: J. L. Hromádka: „Křesťanství v myšlení a životě," 1931; J. Bousquet: „Grečeskij raskol," 1925; Cankov: „Die Verfassung der bulgarischen orthodoxen Kirche," Zürich, 1918, a j.

R. 1915 zemřel druhý bulharský exarcha (Josif I.); jeho nástupce dosud zvolen nebyl a bulharskou církev nyní spravuje *biskupský synod.*

Dnes kompetence samosprávné (autokefalní) bulharské církve jest omezena na bulharské království a vztahuje se asi na 5,000.000 věřících. Stav duchovenstva (podle statistiky z r. 1925): kněží — 2217, řeholníků — 143, řeholnic — 153; jáhnů je v Bulharsku celkem málo a to — po jednom v každém okresním městě, při metropolitních sídlech a tu a tam při bohatších farních chrámech. Chrámů je (podle téže statistiky) — 2235, klášterů mužských — 64, ženských 22, far 2459 — t. j. asi 300 far je bez kněží. (2459 — 2217 = 242; počet far bez kněží jest však vyšší než 242, protože při velkých chrámech v Sofii, Plovdivě atd. jest více než po jednom knězi). K tomu dlužno poznamenati, že ještě v r. 1925 ve 290 farách byli kněžími lidé, kteří měli jen nejprimitivnější vzdělání a v 681 farách kněží se vzděláním gymnasijním (z těch 142 se studiem nedokončeným). Duchovenstva se zvláštním bohovědným vzděláním bylo poměrně málo; s vysokým theologickým vzděláním 15, se středním 769, t. j. dohromady 784 osoby, což jest asi 35%. Je však jisto, že od r. 1925 se rok co rok stav značně lepší, neboť v r. 1923—24 byla otevřena při sofijské universitě bohovědná fakulta (s 4ročním studijním obdobím) a pak dva šestitřídní církevní chlapecké semináře, dvě trojtřídní kněžská učiliště a jedno řeholní dodávají každoročně kádr lidí, jimž se již dostalo specielní bohovědné průpravy. (Pokračování.)

Z vypravování ruského poutníka.

(Překládá —a.)

II.

Brzy potom dohonil jsem cestou řadu vězňů vedených vojenským doprovodem. Přišed až k nim, uviděl jsem dva muže, kteří mne oloupili, a poněvadž šli po kraji ostatních, padl jsem jim k nohám a důtklivě jich žádal, aby mně pověděli, kde jsou moje knihy. S počátku si mne ani nevšimli, ale pak se ozval jeden z nich:

Dáš-li nám něco, tož tipovíme, kde jsou tvé knihy. Dej stříbrňák! (stříbrný rubl.)

Zapřisahal jsem se, že dám, jistě dám, jakmile si pro lásku Kristovu ve světě vyžebrám. Chcete-li, vezměte si můj pas v záruku.

Řekli mně tedy, že moje knihy jsou vezeny na voze s ostatními ukradenými věcmi, které u nich našli.

A jak je mohu dostat?

Požádej kapitána, který nás doprovází. Obrátil jsem se tedy na kapitána a vysvětlil jsem vše dopodrobna. Mezi jiným se mne otázal: A umíš ty číst bibli?

Nejenom umím všechno číst, odvětil jsem, ale i psát. Uvidíte na

bibli můj podpis a zde na mém pasu je poznačeno totéž jméno i příjmení.

Kapitán začal vyprávět: Tito darebáci, zběhlí vojáci, žili v zemních chyších a mnoho lidí oloupili. Až včera je zajal obratný vozka, kterému chtěli vzít trojku (vůz s trojspřežím). — Rád ti vydám tvé knihy, jsou-li zde, ale pojď s námi na nocleh, není to už daleko, čtyři versty (km), abychom nemuseli zastavovat k vůli tobě celý průvod i povoz.

S radostí jsem kráčel podle jízdeckého koně kapitánova a rozmlouval s ním. Poznal jsem, že je dobrý a poctivý člověk a že už není mlád. On pak se mne vyptával, kdo jsem, odkud a kam jdu. Odpovídal jsem mu na vše podle skutečné pravdy a tak jsme dorazili k místu, kde měl průvod přenocovat.

Vyhledal mé knihy, dal mně je a pravil: Kam bys nyní v noci šel? Přenocuj v mé předsíni. A tak jsem zůstal.

Vrácené knihy mne tak rozradostnily, že jsem nevěděl, jak za to Bohu děkovat. Přitiskl jsem je k srdci a držel je tak dlouho, až mně ruce ztrnuly. Slzy tekly mi z očí od radosti a srdce sladko bilo vzrušením.

Kapitán dívaje se na mne otázal se:

Patrně rád čítáš bibli?

Ale já jsem mu od radosti nemohl ani odpovědět; jenom jsem plakal.

Také já, bratře, pokračoval kapitán, přesně každý den čítávám evangelia. Při tom rozepnuv plášť, vyňal maličké evangelium kyjevského vydání, celé obložené stříbrným kováním.

Posaď se, povím ti, co mne k tomu přivedlo. Doneste nám večeři!

Posadili jsme se za stůl a kapitán jal se vypravovat:

V mladých letech jsem sloužil v armádě, ne v garnisoně. Znal jsem službu a byl oblíben u svých představených jako pořádný praporčík. Ale byla to mladá léta a přátelé také, a tak jsem se na neštěstí naučil pít, až se konečně objevila i pijácká nemoc. Pokud jsem nepil, byl jsem řádným důstojníkem, ale jakmile jsem povolil, šest týdnů jsem ležel. Dlouho mně to trpěli, ale konečně mne degradovali na tři roky mezi vojáky za hrubosti, jichž jsem se dopustil v opilství proti představenému, a přeložili mne do garnisony (posádky). A pohrozili mně ještě přísnějším trestem, jestliže se nenapravím a nepřestanu pít.

V tomto nešťastném postavení, ať jsem si umiňoval, že se zdržím pití, ať jsem se léčil, jak chtěl, nemohl jsem se zbavit své vášně. Proto mě chtěli už i přeložit do trestaneckých oddílů. Když jsem to uslyšel, nevěděl jsem, co mám se sebou dělat. (Pokračování.)

Misionáři našich krajanů na Slovensku.

Dr. Žůrek.

Své doby se vyskytovalo často v novinách jméno župana v Šahách, Vendelína Sahulčíka. —

Teď je z mladého, nadaného župana misionář *P. Sahulčík T. J.*

Před lety přišel na exercicie do Lainzu u Vídně mladý slovenský kaplan. Tam se setkal s jiným knězem, nynějším velko-varadínským biskupem, dr. Štěpánem Fiedlerem. Ten mu řekl, že lituje, proč není mladším, že by hned šel do kláštera a byl jesuitou. A mladý slovenský kaplan si vzal ta slova k srdci — a je z něho jesuita *P. Eisele.* Předloni přišli tito dva misionáři do velko-varadínských hor. Vloni jsem šel já po jejich stopách a obdivoval se jejich misijní činnosti.

S úctou a láskou vzpomínali na ně naši rumunští krajané. — —

V zapadlé rumunské škole v Barumlaku rozbil P. Sahulčík svůj stá-

Misionáři našich rumunských krajanů.

nek. Učitel rumunský, svobodný mládenec, odešel na velikonoční svátky a tak začal P. Sahulčík ve škole poustevničit.

O třetí hodině po půlnoci zaznival už zvonek na zvonici u školy. To dával misionář do hor a kopců barumlackých zprávu, že už čeká na kajícníky. A nečekal nadarmo. K určené době musil přidati ještě pět dní a pořád měl co dělat! Do dneška živě vzpomínám, jak energicky bránil P. Eisele práva slovenského jazyka v kostele v Bodoiu v Rumunsku. Naši vlastenci by se mohli jít tam od něho učit.

Od té doby cítil jsem k těmto dvěma mužům neobmezenou úctu a jsem rád, že jsem se dostal k fotografii, na níž jsou vypodobněni v kruhu slovenských pracovníků v Rumunsku. Jest na obrázku Slovenské národní radě dobře známý pracovník Ferenčík z Valea Târnei, Josef Sojka, primar z Valea Ungurului, J. Gehar ze Suplacul de Barcau a

učitel zpěvu z Barumlacu, o němž jsem se v posledním čísle Apoštolátu rozepsal. Zaslouží si tito dva misionáři, aby byly i jejich tváře známy čtenářům Apoštolátu. Neboť působí teď na Slovensku, konajíce misie v městech se slovenskou a tím i českou menšinou.

Nejedné „exponované" české duši na Slovensku poskytli tichou a sladkou duševní útěchu a tím potěšili nejednu českou matku, jíž „exponovaný" synáček napsal: Maminko, já jsem byl u zpovědi . . .

Víte, co taková zpráva pro věřící mateřské srdce znamená?

Věřím v jednu svatou Církev katolickou.

Dr. M. Mikulka.

(Pokračování.)

6. *Sv. Cyril* Jerusalemský rád srovnává starozákonní (židovskou) synagogu s Církví katolickou. Proto praví již o synagoze, že Duch Sv. ji řídil, působil v ní vnuknutími, inspirací a neomylností. Podobně působí Duch Sv. ustavičně také v Zákoně Novém. Celé dvě Katechese XVI. a XVII. vyplňuje příklady o tom, jak působila třetí Božská osoba napřed ve St. Zákoně a jak nyní působí v Petru a ostatních apoštolech, v mučednících a věřících všech. Vylití Ducha Sv. vden letnic nazývá sv. Cyril druhým dechnutím (altera haec insufflatio, XVII, 12) na rozdíl od onoho dechnutí, jímž vdechl Bůh dech života prvnímu člověku. Ale jako tento dech patřil vlastně nejen Adamovi, ale všem lidem, tak i dechnutí druhé (Ducha Sv.) vztahuje se na všechny lidi, poněvadž ve všech první dechnutí Boží bylo zatemněno hříchy.

Katechese XVII, 13. krásně líčí tento všeobecný vliv Ducha Sv. na lidstvo: „A když se naplnili dnové letnic, zde v tomto městě Jerusalemě . . . seděli apoštolé a přišel s nebe Zaslíbený, ochránce a posvětitel Církve, vůdce duší, ředitel těch, kteří jsou zmítáni vlnami a bouří, osvětitel bloudících, rozhodčí v boji zápasících a korunovatel vítězících. Tak stala se Církev Kristova dílnou Ducha Sv.

7. Přece však zůstává Duch Sv. zvláště vzdělavatelem Církve sv., stoje jí věrně po boku a řídě její životodárný vliv na lidstvo. Jest její duší prolínající všechny, kteří po něm touží, a milostí svou vede lidstvo, když mu neodporuje. Potřebuje nějaké základny, s níž by šířil hmotným světem a rozumnou přirozeností lidskou své světlo, a tuto základnu mu tvoří Církev. Tomuto výkladu odpovídá zcela název, který uvádí sv. Cyril pro Církev sv. „sanctus et rationabilis Christi grex" (I. 2.) = svaté a rozumné Kristovo stádce. Církev sv. zprostředkovává nejen milosti Ducha Sv. všem lidem, ale i jeho vůli, jeho pokyny, jimiž vede lidstvo k cíli poslednímu, zprostředkovává také všechny pravdy, kterých si na této cestě za věčným cílem vyžadují nové poměry a v jejichž světle se řeší nové otázky, vyrůstající z potřeb duchovního a kulturního života. Duch Sv. je ochráncem Církve, protože stál při ní na prahu jejího trvání; „týž Duch Sv., který po souhlase Otce a Syna vzdělal Nový Zákon v Církvi katolické (XVIII, 29), který není pouhým názvem pro nový způsob, jímž se zjevuje Bůh lidstvu,

nýbrž jest „živý a jako osoba bytující a mocně působící" (XVII. 28) tvořil Církev a proto ji také vede, řídí a zachovává. Veškerá božská podstata Církve, veškeren její život nadpřirozený je udržován, veden a ode všeho porušení chráněn Duchem Sv., o němž lze říci: „Velkého máme od Boha pomocníka a ochránce, velkého učitele Církve, velkého obhájce." (XVI, 17.) Jestliže nazývá sv. Cyril Ducha Sv. „učitelem Církve", kdo může pochybovati o tom, že Duch Sv. prostřednictvím Církve zjevuje lidem, co jim slouží k blahu časnému a k věčné spáse? Jeho učitelská činnost v Církvi naplňuje nás důvěrou, že vše, čemu učí Církev sv., že všechna její rozhodnutí týkající se duchovního života a náboženských potřeb jsou neomylna, poněvadž je diktuje týž Duch Sv., který vzdělal Nový Zákon v Církvi katolické, a tak se také novým způsobem zjevil světu.

8. Sv. Cyril činí učitelský úřad Církve sv. po nanebevstoupení Páně závislým na pomoci Ducha Sv., který „proniká mystické (tajemné) tělo Kristovo „rationabilem Christi gregem" (rozumné stádce Kristovo) úplně a který zvláště chrání Církev, aby učení sobě svěřené zachovávala čisto a neporušeno. „Katolickou se nazývá . . . protože všeobecně a bez omylu učí všem článkům, v nichž se mají lidé dověděti o věcech viditelných a neviditelných, buď nebeských nebo pozemských" (XVII, 23). Tato slova sv. Cyrila vykládá Fessler (Institutiones patrologiae, I. str. 435) o *neomylnosti Církve*. Duch Sv. podporuje Církev, aby nikdy neklesla do omylu; neboť jako Duch pravdy nepřipustí bludu a klamu ve věcech Kristových a nedopustí, aby ztratila něco z toho pokladu, který jí svěřil Kristus v opatrování jakožto nejdrahocennější skvost. Protože Duch Sv. střeže a vykládá učení Církve, není nikomu dovoleno opovrhovati tímto učením. „Víru pak v učení a vyznání přijímej a zachovej toliko tu, kterou ti zprostředkuje Církev, ověřenou ze všech Písem . . . Tuto víru — tak chci — považuj po celý čas života za pokrm na cestu a kromě ní nepřijímej žádné jiné; ani kdybychom se sami změnili a mluvili něco jiného, než čemu učíme nyní, a ani tehdy, kdyby protivník anděl oděný v anděla světla snažil se svésti tebe v blud. Neboť praví sv. Pavel (II. Kor. 11, 14): Kdybychom vám my nebo anděl s nebe hlásal něco jiného, než co jste přijali nyní, budiž proklet." (V, 12.) Odkud prýští tato jistota, s níž doporučí sv. Cyril učení Církve s takovou důvěrou? Plyne právě z jeho přesvědčení, že Církev ve svém učitelském úřadě jest řízena vyšší nadpřirozenou mocí a ustavičným vnitřním svědectvím Ducha Sv.

9. *Proto běda tomu*, kdo opustiv studnice pravdy Duchem Sv. oživené vážit by chtěl z cisteren bludu a lidské nejisté moudrosti, kdo by dával přednost rozumu stvořenému před neskonalým rozumem božským. Sv. Cyril zmiňuje se o bludařském učení manichejském, jež poznal sám z četby knih manichejských, a varuje: „Nás však ochraniž Pán podobného bludu; kéž se vám dostaví nenávist proti draku, abyste jako oni mu slouží za podnoží, vy hlavu jeho potřeli. Buďte pamětliví, co se vám praví! Jaké může býti společenství vaše s jejich záležitostmi? Co představuje světlo, srovnáme-li je s tmou? Co má vážnost a svatost Církve společného s ohavností Manichejských? (VI, 35.)"

Každou pravdu, kterou přednáší sv. Cyril katechumenům, doprovází výpočtem bludů, které se proti ní vyrojily jakožto nesprávné výplody lidské fantasie a ovoce nespolehlivého lidského badání. Ukazuje, jak všechny ty bludy odporují církevnímu učení — jedinému bezpečnému pravidlu víry, a proto varuje před nimi. Ani duch lidský ani naše vlastní poznání a pochopení pravd Božích, ani náš osobní výklad Písem sv. nejsou spolehlivými vůdci k víře, nýbrž podříditi se musíme Duchu Sv., který je tvůrčí a vše podmiňující činitel v duchovním a náboženském životě vůbec; mluví k nám skrze Církev Kristovu, všechno posvěcuje a k božství pozvédá (IV, 16). Proto *„uč se pilně od Církve"* (IV, 38), zní pravidlo každého křesťana. Přitom sv. Cyril nezakazuje ovšem, ba spíše vyzývá věřící, aby také zkoumali Písma a v nich vyhledávali důkazy pro jednotlivé křesťanské pravdy. „Víru zachovej v paměti; vyhledej však v příhodný čas z Písem Božích odůvodnění jednotlivých článků." (V, 12.) (Pokračování.)

Katolicismus v Srbsku za poslední století.

Msgre) Ferdinand Hrdý.

Rádi doplňujeme zprávy z posledních dějin *srbského katolicismu* uveřejněné v loňském ročníku našeho Apoštolátu svědectvím bývalého apoštolského visitátora srbského *msgra Ferdinanda Hrdého*, nyní faráře v Nemyčevsi u Jičína v Čechách, který v těžkých dobách byl Sv. Stolicí pověřen tak nesnadným úkolem, jako bylo organisování katol. duchovní správy v Srbsku. Stručné jeho poznámky ujasní pravdivě obraz vývoje náboženských poměrů srbských.

Především musím se zastati bývalého arcibiskupa prizrenského msgra Lazara Miedie — nyní arcibiskupa ve Skadru v Albanii. Byl rodem Albánec a stal se arcibiskupem prizrenským ještě za doby a vlády turecké. Dříve byl farářem v horách albánských. Vzpomínal rád na časy, kdy byl pod vládou tureckou. Ta ho podporovala a vycházela mu vždy laskavě vstříc. Docela jinak se k němu chovaly úřady srbské! Z Prizrenu do Skadru musel odejít proto, že nebyl státním občanem srbským a neuměl dosti srbsky. (Jak jinak jednala před vánocemi naše vláda, když přijala — jistě ve srozumění se srbskou vládou — Srba, neznalého řeči a způsobu života lidu, za biskupa pro Podkarpatskou Rus!)

Arcibiskup prizrenský byl člověk svatého života, který se nikdy nezabýval politikou. Koncem září nebo někdy v říjnu 1921 jmenovala jej Svatá Stolice arcibiskupem ve Skadru — v jeho rodné zemi Albanii, kam se také přestěhoval začátkem prosince 1921.

Na to jsem byl jmenován od prvního prosince téhož roku apoštolským administrátorem pro celé Staré Srbsko (jak bylo před mírem bukureštským, před rokem 1913). Do této doby od 1. října 1920 byl jsem farářem a později do odchodu p. arcibiskupa generálním vikářem se sídlem v Niši — tedy na území celých *48.000 km²* — jako jediný katolický kněz mimo město Bělehrad — kde byl farářem nynější du-

chovní správce dr. Al. *Wagner*. V Níši byla od roku 1885 malá kaplička, kterou vystavěl Polák — Vilibald Czok — kněz řádu kamaldulenského.

Úřad apoštol. administrátora zastával jsem až do konce roku 1924 — tedy plná tři léta — až do zřízení nového arcibiskupství v *Bělehradě*. — V této době zorganisoval jsem všecky katolíky ve Starém Srbsku, obnovil duchovní správu v Kragujevci od více než 30 roků uprázdněnou — a svěřil ji svému spolužáku z gorického semináře Janu Vinodolcovi (r. 1922), zřídil jsem novou duchovní správu pro *Francouze a Italy* zaměstnané v měděných dolech v *Boru* — na rumunské hranici — a vedl ji ze začátku sám a teprve později předal jsem ji též P. Vinodolcovi. R. 1923 zřídil jsem kaplanské místo v *Níši*, pro něž jsem ustanovil P. Liviče, bývalého faráře v Istrii. Téhož roku vystavěl na svůj náklad v *Jagodině* (kde je českosrbský pivovar) tamní majitel, milionář p. Klefisch na mou prosbu kapli a dne 31. prosince 1923 ji vysvětil nynější papežský nuncius v Bělehradě msgre Pellegrinetti za účasti skoro všech katolíků místních i z okolí.

Jak příjemný byl tehdy život katolického kněze v Srbsku — mezi bratry Slovany — o tom pomlčím. Smutné svědectví by ovšem vydaly o tom všechny možné protokoly na policejní správě, kam jsem býval zván skoro po každém návratu s cest do vnitrozemí srbského. A přece jsem tam konal jen svoji kněžskou povinnost navštěvuje a posiluje katolíky ve víře a vytrvalosti. (Příště dokončení.)

Katolická osada Čechoslováků ve Švédsku.

Spolek sv. Rafaela na ochranu katol. vystěhovalců čsl. obdržel tento dopis od katolického krajana ze Švédska a požádal nás za jeho uveřejnění. Poněvadž je z dopisu patrna důležitost *otázky náboženské* pro naše vystěhovalce. Neváháme jej uveřejniti.

Každý člověk, který dlel delší čas v cizině, ví, jaká nevýslovná touha ho tíží a táhne do vlasti, zvláště pokud ještě rodiče žijí. Každý chce zase jednou ve svém životě spatřiti svůj bývalý domov, kraj, kde prožil své mládí. A ta touha je častokráte tak silná, že člověk v cizině obětuje vše a jde zpět do staré vlasti.

Tak to bylo i se mnou. Měl jsem velmi dobré místo jako dílovedoucí v jedné velké továrně ve Švédsku. Dařilo se mně tam dobře. Po několika letech však touha po domově ve mně tak vzrostla, že jsem Švédsko opustil a vrátil se do Československa. Byl jsem ve vlasti zaměstnán na různých místech v továrnách, ale nemohl jsem si nějak zvyknouti. Žil jsem na Moravě, ale podnebí mne tížilo. Léto se mi zdálo nesnesitelně horké a zima zase velmi mírná. Ve Švédsku bývá v zimě 30—40° pod nulou. Chyběla mně tu i ta švédská jezera a hluboké jedlové lesy, za léta krásné, světlé noci a v zimě zase spousty severského sněhu. Jako jsem kdysi ve Švédsku toužil po Československu, tak jsem nyní v Československu zatoužil zase po Švédsku. Stále jsem o něm vyprávěl, až se mi i lidé z toho smáli. Ale do

Švédska jsem se musel vrátit. Žiji nyní v Orebro, městě asi o 40.000 obyvatel, leží ve středním Švédsku. Nikdy jsem však neslyšel, že by zde též bydleli krajané nebo nějací katolíci. Až jednoho dne jsem se dověděl, že v našem městě žije jedna švédská katolická rodina, u které se jednou za rok slouží mše sv. Vyhledal jsem tu rodinu a vše bylo pravda. Byl jsem tomu velmi rád, že jsem nalezl alespoň jednoho spoluvěřícího druha. Jest obchodníkem a vyprávěl mi, že prý i nějaký můj krajan bydlí nablízku. Dal mi jeho adresu a tak jsem ho našel. Měl velikou radost z našeho shledání a za hovoru vyšlo najevo, že jsme dokonce z jednoho kraje Moravy; a že naše domovy jsou pouze dvě hodiny od sebe vzdáleny.

Na Boží hod svatodušní přijel k nám ze Štockholmu jeden kněz-řeholník. Mši sv. sloužil v bytě onoho obchodníka. Stolek jsme připravili za oltář, ozdobili jej a těšili se na příští den. Bylo nás 7 osob při mši sv. a všichni jsme přistoupili k sv. přijímání. Byla to moje první mše sv. ve švédské diaspoře a učinila na mne i s kázáním hluboký dojem.

Ve svém švédském kázání nám vylíčil, na jaké obtíže a překážky naráží ve Švédsku katolická církev, a napomínal nás, abychom vytrvali v naději, že i ve Švédsku nastanou katolíkům lepší časy. To bylo před 12 lety. A brzo došlo k tomu. Švédský stát prohlásil stejné právo pro všechna náboženství; ovšem někdy se toho nedbá. Drželi jsme se dále naší malé osady. Později k nám přijížděl kněz dvakráte do roka a pak už čtyřikrát. Po čase přibyl k nám ještě jeden Čech do města, takže naše katolická osada čítala už 30 osob.

Asi před dvěma lety požádali jsme našeho pana biskupa, aby u nás založil osadu a dal nám kněze, kterého tolik potřebujeme! Nebylo to lehké pro p. biskupa, když jsme neměli žádného kostela, ani fary, ani peněz. Neměli jsme nic, docela nic. Slíbili jsme však p. biskupovi, že se o všechno postaráme a že každý bude pomáhati a dávati, jak bude moci. Najali jsme tedy větší místnost, ve které jsme si zařídili kapličku. U truhláře jsme objednali 8 lavic a oltář, kříž a sochy darovaly různé osoby. Prádlo oltářní a mešní ušily naše ženy. Když jsme měli všechno tak hezky pohromadě, nemohl už pan biskup oslyšeti naší prosby a kněze nám poslal. Připravili jsme tím ovšem p. biskupovi velikou starost s vydržováním nového kněze. Ale za to máme už nyní druhý rok u nás každý den mši svatou a nad tím jsme velmi šťastni. Kaplička naše je velmi krásná, bohužel budeme jí musiti brzy opustiti. Doufáme však, že nám Pán Bůh pomůže nalézti opět jinou místnost vhodnou pro kapli. Švédská půda je sice pro řím. katolickou víru kamenitá; s pomocí Boží jsme však do této kamenité půdy zasadili maličké seménko, které začíná již růsti. Zvláště my Češi máme z toho velikou radost. Budeme i nadále o tu rostlinku pečovati, aby vyrostla v krásný strom a přinesla hojného ovoce. Už toho roku jsme byli odměněni, dvě osoby přistoupili ke katolické víře a doufáme, že jich ještě bude více.

Zároveň Vám sděluji, že katolické noviny Lidové listy, Pražského večerníka a časopis „Neděli" a j., pravidelně od Vás dostáváme. Těšíme se vždy upřímně, že něco nového ze staré vlasti uslyšíme. Vymě-

ňujeme si časopisy, čekajíce touženě příštích čísel. Snad Vám bude možno posílati nám i v budoucnosti tuto milou četbu.

S křesťanským pozdravem od všech zdejších krajanů

Váš N. N.

Malá apoštolka.

Jednoho dne přišla devítiletá Žofka za svou matkou.

„Drahá maminko, já bych vás o něco prosila, o něco zvláštního. Chtěla byste mně vyhověti? Poněkud se bojím, říci vám to, ale myslím, ano, jsem přesvědčena, že Pán Bůh to chce . . ."

„Nic se neboj, drahé dítě! Je-li to vůle Boží, jak bych ti mohla proti ní něco odřeknouti? Jenom mně to pěkně pověz!"

„Ale mně je to tak těžké!"

„Co od nás chce Bůh, to nám nikdy nesmí být obtížným! Jenom mně to, dítě drahé, řekni otevřeně!"

„Prosím vás, mamičko drahá, buďte tak dobrá — musela byste mě míti velice ráda, kdybyste mně chtěla toto mé přání vyplniti — prosím vás pěkně, abyste mé přání a mou prosbu zavčas ostře odmítla, jestliže to, oč vás poprosím, bude nerozumné a nepotřebné... Prosím vás" — tu se dítě poněkud zarazilo a přestalo mluviti, ale brzy nato opět hrdinně pokračovalo — *„prosím vás, maminko, abyste mne vždycky, kdykoliv bych vás chtěla obejmouti nebo nějak jinak vám ukázati svou lásku, abyste mne od sebe odehnala a abyste mně podobné věci nedovolovala . . ."*

Všecka udivena a dojata zároveň tázala se matka: „Proč o to všecko prosíš, drahé dítě?"

„Proto, mamičko, poněvadž jsem stále příliš šťastna a ničeho pro milého Pána Boha netrpím. Ale slyšela jsem o tom, že tam v Rusku trpí dobří křesťané za svou svatou víru. Bezbožní lidé je vyvážejí na jakýsi zcela pustý ostrov uprostřed Ledového moře a tam musejí ubožáci v hustých lesích ve dne v noci těžce pracovati. A kromě toho jsou ještě tak nedostatečně oblečeni, že se ti ubožáci chvějí strašnou zimou. Za ty nešťastné lidi chci, drahá maminko, obětovati své utrpení, aby je Pán Ježíš z té bídy vysvobodil. Drahá maminko, vy mně při tom budete pomáhati a já vás budu za to ještě víc milovati."

Matka mlčky objala svou dcerušku, upřela oči na Ukřižovaného a v duchu si šeptala: „Vrouci dík Tobě, Pane Ježíši, za to, že tak podivuhodně dáváš maličkým poznávati svou svatou vůli!"

Tato devítiletá divenka stala se vlastně tou svou obětí malou světicí!

Mezi námi by málokdo něco podobného dokázal. Bůh od nás takových věcí nežádá. Dobrý Bůh se spokojuje se vším i s naším utrpením. Když o něco prosíme a nedostane se nám toho, nemáme reptati, ale tiše a odevzdaně to přijmouti a snášeti. Tím, že vždy pokorně a rád přijmu to, jsem-li tupen nebo je-li mně ubližováno, snadno si mohu získati blažený ráj a ještě býti apoštolem!

Tato malá divenka nás učí malé nehody a nepříjemnosti dobrovolně přijímati, trpělivě je snášeti a obětovati je milému Bohu s úmyslem, aby brzo přestalo strašlivé pronásledování křesťanů v Rusku a aby tam opět vládl Kristus Král a jeho svatý mír! *Z „Kraljestva Božje" Art.*

ZE SOVĚTSKÉHO RUSKA

Bolševická nedůslednost. V Mnichově vyšla vloni kniha ruských zkušeností Theodora Seiberta: „Das rote Russland" (Rudá Rus). Dává v ní mezi jiným nahlédnout i do rodinného života státu, v němž všechno opravné úsilí směřuje k boření starých a přirozených základů společnosti, k rozvrácení rodiny. Spisovatel vypráví, jak celý den kdysi cestoval v Sibiři s „krajovým" komunistou, který podle nynějšího ruského zvyku neustále vedl hovor o politice sovětů. Zvláště nepřestával pěti nadšené chvály na „volnou lásku", kterou sověty zavádějí místo manželství, a snažil se ji zdůvodňovat hned důvody protikapitalistickými, hned zase důvody biologickými, nazývaje křesťanské manželství znásilňováním svobodné vůle ženiny a buržujním starým předsudkem. Mnohomluvnost komunistova stala se Seibertovi nakonec už tak obtížnou, že přerušil s ním řeč. „Jaké však bylo moje podivení," vypravuje spisovatel dále, „když mně pojednou před samým koncem naší cesty komunista — šťastně se usmívaje — potichu pravil:

„Hned budeme už v Irkutsku, doufám, že mně moje žena přijde na stanici naproti."

Cože, vaše žena? Vy jste také ženat?"

„Ano, tak, tak! Už pět let! Máme takové dva zdravé chlapce. Starší, psala mi žena, každý den se ptá po tatínkovi."

„No tak! Ale povězte mi, pro Boha, jakže srovnáte toto své rodinné štěstí se svými výstředními názory na manželství a lásku?"

„Zcela prostě a srozumitelně. Já jsem vyrostl ještě pod starým řádem a jsem zatížený jeho předsudky a falešnými ideály. Miluji svou ženu a děti. Ale příští pokolení už nic nebude vědět o tomto buržujním přežitku!"

Snad jenom ještě tato bolševická nedůslednost zadržuje zátopu mravního rozvratu od sovětského Ruska. Až se teorie uvede v plnou praksi, dozraje ovoce sodomských zahrad!

Nová bolševická sekta vznikla už v roce 1928 na Sibiři. Je to směs pravoslaví s komunistickým učením Marxa, Engelsa a Lenina, kteří jsou v nové sektě uctíváni za „svaté". Vůdcem sektářů je bývalý pravoslavný duchovní Nikitin, pocházející z Novosibirska. V Jenisejsku zkonfiskovaly nedávno úřady těmto sektářům na 10 tisíc rublů, které byli nasbírali na stavbu nové svatyně — paláce.

Přibývání a ubývání. V cyklu přednášek, který o sovětském Rusku uspořádal v Praze křesťanský spolek německých akademiků „Akademia", přednášel nedávno pravoslavný charkovský biskup Serafim o církvi v nynějším Rusku. Podal smutný vývoj protináboženského běsnění bolševiků, kteří i na tomto poli zahájili od roku 1930 systematickou „pjatiljetku" s přesným cílem úplného vyhlazení náboženské myšlenky. Postup „protináboženské pjatiljetky" osvětloval několika číslicemi: Koncem roku 1929 bylo uvězněno 48 biskupů, 3700 kněží a 7000 mnichů, roku 1930 vzrostl počet uvězněných biskupů na 197. V jeho charkovské diecési působilo r. 1929 ještě asi 240 duchovních, na velikonoce roku 1930 zbylo z nich pouze 70. Do 1. října 1933 má vzrůst počet organisovaných bezvěrců na 29 milionů, v tom má býti 12 milionů mladých bezvěrců. Počet bezbožeckých buněk má dostoupit čísla 250.000, 28 divadelních společností bude pracovat pro nevěru na divadelních prknech po celé sovětské Rusi, desetina veškeré produkce filmové bude sloužit bezbožecké propagandě. Sověty naváží styky s organisacemi volnomyšlenkářů všech národů a svolají pak první mezinárodní sjezd bezbožců. — Přibývání a ubývání — které nemůže býti lhostejným ostatní Evropě!

Nevěrecká humanita. V polovici prosince vzal si v Moskvě život lékař dr. Sukov. V listě, který zanechal svému advokátovi, píše: „Trescu sám sebe za své provinění! Ale třeba mně nejprve věc vysvětlit. Činím to před zákonem. Před několika lety přišla ke mně žena jednoho profesora a stěžovala si na bolest horního rtu. Po důkladné prohlídce jsem našel ma-

lou oteklinu, která se mně zdála býti podezřelou. Zpozoroval jsem, anebo se mi zdálo, že pozoruji, že užíváním červené barvy na rtech velmi nebezpečné bacily vočkovaly ji smrtelnou chorobu. Upozornil jsem na to muže a dal jsem mu radu, kterou také vykonal. Vrátiv se domů, dal své ženě silnou dávku jedu. Nešťastná paní zemřela bez bolestí (?) a já jsem poznačil na ohledacím lístku srdeční vadu za příčinu její smrti. Tento první případ svedl mne, že jsem stejně zacházel se všemi pacienty, jejichž nemoc jsem pokládal za nevyléčitelnou.

Před několika dny zemřela... zase srdeční vadou — paní Nataša B. To byla už čtyřicátá otrava, kterou jsem spáchal. Uznal jsem, že má rakovinu, která se nedá operovat. Ale když jsem pak sám prohlížel její mrtvolu, zjistil jsem s hrůzou, že tu šlo jen o nevinnou oteklinu. Zabil jsem ji tedy bez příčiny. Nyní je řada na mně." — Napřed vraždy a pak samovraždal Vraždy z falešné humanity, která nezná Božího přikázaní: „Nezabiješ!", a samovražda, která křesťanskou lítost a pokání nahražuje novým hříchem zoufalství! Bohužel, toto ovoce nevěry nezraje toliko v bolševickém Rusku, je vštípeno i v křesťanské zahradě naší vlasti pod úlisným jménem euthanasie, to jest krásné smrti!

Nastává náboženská poušť. Zavíráním kostelů a odstraňováním posledních kněží připravují bolševici nejsmutnější poušť na Rusi. V kraji miňském zrušeny katolické kostely v šesti osadách: v Pleščenčvicích, Kozjatyňách, Žembini, Krščensku, Ušaču a Orši. Řadu katolických duchovních poslali bolševici na Sibiř, faráře žembińského, P. Křyvického, uvěznili v Miňsku a faráře ušačského zavřeli do ústavu pro choromyslné. Na prostranství 300 čtver. km není jediného katolického kněze. Lidé se rodí a umírají bez Boha. A po té širé poušti se prohánějí „létací" sbory bezbožníkův a provádějí násilnou propagandu nevěry.

Své ruské dojmy, příznivé sovětům, vysvětluje a zdůvodňuje známý anglický spisovatel G. B. Shaw v anglickém listě „Times". Líbí se mu sovětský systém proto, že prý vyloučil ze života politického živly temné, nehotové, obojetné, prodejné, hloupé a politicky neuvědomělé, které nedovedou rozvážně využít svých hlasů a stávají se kořistí každého, kdo je chce koupit nebo ošidit. Vůči těmto masám právem prý neuznává sovětský režim žádné odpovědnosti, nýbrž pouze vůči elitě národa, jíž je v Rusku ovšem pouze komunistická strana. Líbí se Shawovi vláda sovětů, poněvadž nepřipouští „vůle lidu" nebo „veřejné mínění" a nerozumí svobodou nepracovat a užívat, poněvadž tresce stranickou oposici pro pouhou oposici jako sabotáž, poněvadž nestrpí žádného pokusu, aby byla omezena její moc nějakými konstitučními (ústavními) zárukami, nýbrž buduje své politické ústrojí tak, aby ho mohla přímo použíti a aby jím zlomila jakýkoliv odpor. Krátce řečeno, Shawovi zdá se v Rusku vše demokratičtějším než jinde. Je-li sovětská tyranie demokracií (lidovládou) — pak je pojem lidu (demos) snížen na několik silných jedinců, kteří jdou třeba mořem krve a slz k vládní svrchované moci. Je to braní jména demokracie nadarmo.

Tiraspolská katolická diecése se sídlem v Saratově nad Volhou měla před světovou válkou 120 německých kněží. Od roku 1904 byl tam biskupem Josef Kessler, kterého bolševici odsoudili na smrt. Na štěstí podařilo se mu zachránit se útěkem do Německa. Ze 120 katolických kněží německých 60 jich zahynulo a z ostatních 60 bylo 37 odsouzeno do žaláře a k nucené práci ve vyhnanství. Po posledním uvěznění zůstalo sotva 20 kněží v duchovní správě, k níž patří asi 300.000 německých katolíků. Jak obtížná jest jejich práce, patrno z toho, že musejí každou bohoslužbu napřed ohlašovat bolševickým úřadům, vyčkat jejich dovolení a zaplatit po každé značný poplatek. A ještě více je ztíženo náboženské poučování, které mimo kostel je vůbec nepřípustno, a v kostele zase špehováno bolševickými udavači.

Postup bezvěří na ruské Ukrajině líčí bolševický časopis „Komunist" (30. prosince 1931, č. 358.) a pochvaluje si velice, že je tam už sta vesnic, které „nemají náboženských organisací ani domů modlitby". Tak na příklad ve vovčanském rayoně pět vesnic nemá kostela (v Kotivci, Novoalexandrivci,

Petropavlovsku, Bílém Kolodazi a v P. Červonoarmijsku). O posledních vánocích prý se normálně pracovalo v donské pánvi, v Charkově, Oděse, Kyjevě, Dněpropetrovsku, Poltavě, Mikolajevě i na jiných místech Ukrajiny. „Organisace bojovných bezvěrců rozvíjela se na Ukrajině rychle: Roku 1928 měla 50.000 členů, 1. května roku 1929 150.000, počátkem roku 1930 500.000, 1. května 1931 1,150.000, koncem května pak už 1,620.000. K tomu třeba ještě přidati 600.000 dětí zorganisovaných ve skupině bojovných bezvěrců." To je ovoce úžasné agitace úderných brigád bezvěrců, jichž bylo na příklad v prosinci 1931 na závodě Martině v Mikolajevě 62 a z toho 8 ženských. Výchovu jejich obstarávají zvláštní bezvěrecké školy úderné. Tak se stalo, že má Ukrajina už desítky kolchozů buď úplně bezvěreckých nebo s maličkým hloučkem věřících starců a stařen. Tak se aspoň chválí komunistický list. I když snad přehání, je věřící Ukrajina jistě na smrt ohrožena.

Čistka i mezi „komsomolci". Časopis „Bezbožnik" přináší číselné doklady, že i někteří členové „Komsomolu", to jest Komunistického svazu mládeže, plní náboženské povinnosti. V okresu voroněžském komsomolci nejenom chodí do kostela na bohoslužby, ale zorganisovali i kostelní pěvecký sbor. Ve Stalinsku uzavírají komsomolci sňatky nikoliv podle předpisů bolševických, nýbrž podle zákona a obřadů církevních. V bělegeivském okrsku uspořádali dokonce komsomolci pout k zázračné ikoně (obrazu) Matky Boží. Následkem toho byl ústřední výbor Komsomolu donucen provést „čistku" svých řad a vyloučit z nich všechny členy náboženský smýšlející a žijící.

Skupina ruských vystěhovalců v Jugoslavii, která je smýšlení monarchistického, koná prý přípravy, aby nejbližší sněm pravoslavných biskupů v Srěmských Karlovcích prohlásil ubitého posledního cara ruského Mikuláše II. mučedníkem. Tak aspoň oznamuje ženevský náboženský věstník „Ecclesia". Karlovický metropolita Antonij Chrapovickij (bývalý metropolita kyjevský) je znám svým nepokrytým smýšlením monarchistickým. Po smrti velkoknížete Nikolaje Nikolajeviče uznal za následníka carského trůnu velkoknížete Kyrila a octl se pro svoji carskou politiku v rozporu s pařížským metropolitou Jevlogiem. Karlovický sobor bude míti jistě důležitějších starostí dosti, než aby tříštil náboženské řady pravoslavných carskou politickou otázkou.

Ruský kněz Michal, který před několika měsíci utekl z Ruska, vydal v Jerusalemě knihu „o postavení církve v sovětském Rusku" („Položenije Cerkvi v sovětskoj Rossiji"). Líčí v ní strašné mučednictví ruské, ale nejhorším zlem pokládá zemdlené svědomí biskupů a kněží, kteří příliš ustupují bolševickému násilí, aby zachránili sebe a své církevní obce. Bezbožecká vláda bolševická zásadně potírá každou víru, proto nemůže upřímně uznati žádné církve. Všechny dohody a pokusy o zákonité uznání jsou jenom nastavenou pastí, aby do ní chytili církev a ještě více ji zotročili. Věřící se pak právem pohoršují a malomyslní nad přílišnou ústupností církve pravoslavné. Mládež stává se obětí bezbožectví. Metropolita Sergij octl se svým smlouváním s bolševiky na scestí. Možná, že to kdysi uzná a nastoupí jedinou cestu k záchraně církve, totiž cestu mučednictví. To je úsudek kněze, který sám vše do nedávna v Rusku prožil!

Z POLSKA

O náboženský život polský velikých zásluh si získali „haličtí" Otcové řádu Tovaryšstva Ježíšova. Od první chvíle, kdy se usadili na polském území pod záborem rakouským, vydávali různé spisy náboženské, novény, litanie, písně a modlitby pro věřící lid. V polovici XIX. století několik jesuitů usazených v Piekarách ve Slezsku, rozdávalo Tygodnik katolicki. Po čas církevního sněmu vatikánského vydáván redakcí P. Czeżowskiho Tygodnik Soborowy, A roku 1872 P. Stanislav Stojalowski — pozdější exjesuita a „tribun lidu" — začíná rozesílat po celé Polsce Intencie Apostolstwa N. Serca Jezusowego, časopis probouzející — podle svého francouzského vzoru — mimo jiné též zájem o rozšíření království Božího činností misijní. V polovici ledna roku 1882 založili krakovští jesuité nový měsíč-

ník „Misje katolickie", tedy v době, kdy v čele polské provincie jesuitské, „haličské", stál P. Henryk Jackowski, apoštol Podlesí a vězeň-mučedník. Haličtí jesuité měli už tehdy několik spolubratří činných v zámořských misiích, P. Rogalski-ho v Austrálii, PP. Broeera a Szaffa v Bengálsku, P. Tauera na Jamaice a P. Gabriel odejel právě do africké misie nad Dol. Zambezi. Zájem o pohanské misie probudila předtím všude encyklika Lva XIII. „Santa Dei Civitas" ze dne 3. prosince 1880. Našel tedy nový misijní časopis půdu dosti připravenou a po padesát let ji neúnavně vzdělává — dosud redigován krakovskými jesuity (red. P. Josef Krzyszkowski). K významnému jubileu dostalo se redakci „Misyj katolickich" otcovského blahopřání Sv. Otce, který vydavatelstvu i obci čtenářské udělil apoštolské požehnání, i lichotivého uznání celého polského episkopátu. „Misje katolickie" přinášejí v posledních ročnících též zprávy z ruchu unijního a věcné informace o „východních církvích". Proto i my voláme další jejich činnosti: „Szczenść Boże!"

Nový seminář pro polskou emigraci založil kardinál Hlond v Poznani. V zakládajícím dekretě odvolává se kardinál-primas na první článek 100. kánonu církevního práva a na 16. článek polského konkordátu a uděluje novému semináři všechna práva z toho plynoucí. Seminář má vychovat polským vystěhovalcům dobré misionáře, kteří se už předem na svůj úkol v zahraničí dobře připraví.

Na prvním všeobecném sjezdě polských katolických spisovatelů a novinářů ve Varšavě dne 17. ledna 1932 bylo usneseno: 1. Založit spolek pod názvem: Zjednoczenie Polskich Pisarzy Katolickich, jehož členy mohou býti toliko praktičtí katolíci. 2. Ve jménu katolických zásad postavit se proti: a) novému návrhu manželského práva, b) proti návrhu trestního zákoníka, jímž se má trpět vyhánění plodu, c) proti ustanovení, jímž se rozšiřuje působnost civilní na úkor činnosti kněžské a odstraňuje rubrika o náboženském vyznání! Sjezdu se zúčastnil kardinál Kakowski a čtyři polští biskupové, šéf z ministerstva kultu hr. Potocki, starosta varšavský Slomiński, ze zahraničí československá delegace novinářská a na 500 polských inteligentů. Přednášeli: Dr. Morawski o organisaci katolických spisovatelů, prof. Halecki na téma: Polští spisovatelé na obranu katolických zásad, a St. Milaszewski na téma Katolické proudy v současné literatuře.

Ve Varšavě konal se od 31. ledna do 6. února 1932 liturgický týden pod protektorátem kardinála Kakowskiho. Jak témata přednášek svědčí, bylo účelem kursu prohloubiti porozumění nejsvětější Oběti. Přednášeli: Dr. Mauersberger „O počátcích mše svaté" (poslední večeře, mše svatá v prvních stoletích, doba apoštolská), dr. Pawlowski „O skutečnosti mše svaté", dr. Mauersberger „O věčném kněžství Kristově", profesor Nowacki: „Účast věřících na oběti Kristově", prelát Kornilowicz: „O mši katechumenů" a „O mši věřících", a profesor Nowacki: „Liturgický způsob slyšení mše svaté". Během kursu byla denně sloužena mše svatá v kostele svatého Jana se zpěvem gregoriánským.

Kulturně náboženské bojiště v Polsku se rozšiřuje. Chystaný návrh nového práva manželského byl označen po zásluze jako útok na katolické svědomí obrovské většiny národa a vyvolal proto přirozeně roztrpčenou obranu v tisku a na přečetných schůzích katolických. Nyní jsou do boje zataženy i vojenské posádky. Jakási paní Bujak-Bujanowska objíždí Polsku a koná přednášky ve vojenských kasinech o novém návrhu manželského práva. Při tom není spokojena ani s návrhem kodifikační komise, nýbrž hlásá úplnou volnost manželské rozluky, netajíc se ovšem ve lživých narážkách svojí nenávistí ke katolické církvi a k Svatému Otci. Bude-li míti polská armáda takové „ženské instruktory", jako je pí Bujak-Bujanowská, sotva se stane lepší oporou ohrožené Polsky.

Kulturní organisace ukrajinská „Prosvita" octla se ve velké finanční tísni. Na záchranu její má býti provedena tak zvaná vnitřní národní půjčka. Kromě toho rozhodl se hlavní výbor přistoupit k částečné parcelaci pozemkového majetku „Prosvity" v Uhercích vinjavských, aby mohl zaplatit nejnaléhavější závazky.

Albertýnští jesuité východního obřa-

du slovanského začali vydávat počátkem roku 1932 nový misijní časopis v řeči běloruské pod názvem „Da zlučeňnja" (K sjednocení). Redaktorem je O. A. Nemancevič a časopis se tiskne ve Vilně. Jak už název sám naznačuje, vytkl si nový měsíčník za úkol šířit pravou nauku katolické církve mezi lidem běloruským, bránit ji proti nepravdivým výkladům a pomluvám nepřátelského tisku a tím připravovat cesty sjednocení Bělorusů v obecné Církvi. Roční předplatné je 3.50 zl.

Duchovní seminář východně-slovanského obřadu, nedávno založený v Dubně, má nyní 19 chovanců, kteří se připravují pro veliký apoštolát sjednocení Církve. Těžké byly jeho začátky, poněvadž seminář i cerkva převzaty byly ve stavu velmi zbědovaném. Pomalu uvedli OO. jesuité vše do pořádku, bohoslužbě věnují velikou pozornost a tak počet jejich účastníků roste. O. rektor Dombrowski káže ukrajinsky.

V noviciátě OO. jesuitů východně-slovanského obřadu v Albertýně nad Slonimem je nyní 18 noviců; noviciát vede O. Filip de Regis, správcem monastýru a protoigumenem celé větve jesuitů východně-slovanského obřadu je už od roku 1925 O. Vladimír Piontkievič. Při monastýru albertýnském je také fara, která zvolna roste úspěšnou činností misijní. Za poslední listopad na příklad sjednotilo se v Albertýně 15 pravoslavných s katolickou Církví.

Nový polský biskup ve Spojených státech severoamerických. Svatý Otec jmenoval faráře polského kostela sv. Kazimíra v Chicagu, msgra Stanislava Bonu, biskupem diecése Grand Island v Nebrasce. Msgr. Bona zúčastnil se horlivě roku 1926 před světovým sjezdem eucharistickým v Chicagu přípravných porad ve východní sekci sjezdové, která po prvé sjednotila všechny slovanské katolíky chicagské k lidové slavnosti unionistické. Je zajímavo, že nový polský biskup v Grand Islandu bude sousedem českého biskupa msgra Kučery v Lincolnu v Nebrasce. Sv. Otec splnil tímto jmenováním polského biskupa dávné přání i právo katolických Poláků, kteří přes svoji velikou početnost (přes 4 miliony) a náboženskou obětavost měli dosud jen jediného biskupa diecésního a jednoho titulárního. Informace zemřelého arcibiskupa Cieplaka a biskupa Dubowského s visitační cesty ve Spojených státech přece nezůstaly bez účinku!

Sestry svatého Basila Vel. konaly koncem roku 1931 (dne 25.—27. prosince) v Javorově, diecése přemyšlská, generální radu řádovou. Zúčastnilo se jí 36 delegátek všech jejich klášterů, i zahraničních. Byla zastoupena diecése lvovská, přemyšlská a stanislavovská, ze zahraničí přijely delegátky z Užhorodu a Prešova, z Jugoslavie ze Šidu a Križevců a ze Spojených států severoamerických z monastýru karpato-ruské diecése bisk. Takače. Radě předsedal biskup Kocylovskyj z Přemyšlu a igumen O. Modest Pelech z Lavrova jako visitátor sester basiliánek. Usneseny byly důležité podněty k povznesení a rozšíření činnosti sester basiliánek, které úspěšně působí nejen na učitelských seminářích a gymnasiích, ale i na školách odborných, tak potřebných v dnešní době.

Z JUGOSLAVIE

Katoličtí Slovinci připravují počáteční čili informativní proces k prohlášení velikého mariborského biskupa Ant. M. Slomšeka za blahoslaveného. Sbírají veřejně věrohodná svědectví o tom, co soudili o horlivém biskupovi jeho současníci a jak na něho vzpomínali po jeho smrti. Má tím býti zjištěno, že biskup Slomšek zemřel v pověsti svatosti a že se toto mínění udrželo i po jeho smrti v lidu, který se ve svých potřebách odporoučel do jeho přímluvy. Bratrský časopis „Kraljestvo Božje", vycházející v Lublani, uveřejňuje v čís. 2., 1932, některé doklady svaté pověsti Slomšekovy z jeho let kaplanských i z jeho působení jako seminárního spirituála a Celovci a pak jako biskupa. Příprava beatifikačního procesu není věcí snadnou. Doma — v rodné diecési — třeba vykonati nejprve tak zvaný „malý proces". Biskup sestaví soud a jmenuje „postulátora", kněze, který má na starosti všechny přípravy, zvláště přípravu „článků" (articuli) o životě, činnosti, ctnostech a úctě služebníka Božího. Sbírání spolehlivého materiálu pro „články" vyžaduje zvláštní péče,

poněvadž se na tomto základě provádí pak úřední proces u římské kongregace. S „malým procesem" o životě Slomšekově počalo se už r. 1926; sestaveno 92 otázek — některé i dosti obšírné — a rozeslány po lavantské diecési. Z došlých odpovědí se upravují „články". Jak dr. Kovačič v „Kr. B." sděluje, jest jich už přes polovice vypracována. Podotýká však zároveň, že by byla dnes práce daleko snadnější, kdyby se bylo začalo s těmito přípravami aspoň před 20 lety. Tehdy žilo ještě mnoho osobních svědků života Slomšekova, jejichž přímá svědectví jsou daleko průkaznější nežli svědectví, jak říkáme, z druhé ruky. Mariborský biskup Slomšek byl zakladatelem „Bratrstva sv. Cyrila a Metoděje".

Nový kostel Božského Srdce Páně postavily sestry sv. Kříže v Sušaku, nejsevernějším přístavním městě jugoslávském. Jestliže před světovou válkou Rjeka zatlačovala svým obchodním a přístavním ruchem maličký hrvatský Sušak, nastala po válce úplná změna. Rjeka italská viditelně upadá, zato jugoslavský Sušak roste jak počtem obyvatelstva, tak i svým významem. Sestry sv. Kříže vyhověly jen naléhavé potřebě katolického obyvatelstva Sušaku, když postavily novou třílodní basiliku s krásnou věží starohrvatského slohu. Dne 22. listopadu 1931 byl sušacký kostel posvěcen vikářem senjské diecése drem Starčevičem.

Hrvaté vzpomínali letos dne 13. ledna padesátého výročí smrti biskupa Juraje Dobrily, který si získal velikých zásluh o duchovní, národní i hospodářské povznesení Istrije. Už jako profesor a ředitel terstského semináře ujal se s velikým zápalem pomocné akce za hladových let 1852 a 1853. Jako biskup poreč-sko-puljský přilnul láskou dobrého pastýře ke svému stádci, s nímž žil v nejužším styku, rozmlouvaje s každým v jeho rodné řeči, ať to byl Hrvat, či Slovinec nebo Ital. První svůj pastýřský list napsal hrvatsky, a když ve Sv. Vincentu měl hrvatské kázání, lid, celý šťasten, nechtěl ani věřiti, že by jejich biskup byl rodilým Hrvatem. Domnívali se, že některý hrvatský kněz napsal biskupovi celé kázání hrvatsky a on se je naučil nazpaměť. Proto po mši svaté přišel k biskupovi nějaký hrvatský stařec, chtěje zjistiti skutečnost. Biskup Dobrila se ho otázal místním nářečím: „Ča (místo hrvatského što) biš rad?" Stařeček udiveně vyhrkl: „Sinko, ti govoriš kako i mi!" (Synku, ty mluvíš jako my.) „No da," praví biskup, „ma ča biš rad?" (Ale co bys rád?) „Ma ti govoriš kako i mi!" (Ale, ty mluvíš, jak my.) „Da, da" (Ano, ano,), praví opět biskup, „kaži, ča češ." (pověz, co chceš.) „Ma baš kako i my, Bog ti daj zdravlje" (Ale zcela tak, jak my, Bůh ti dej zdraví!), zakončuje stařec rozmluvu, v očích slzy radosti, šťasten odchází, neboť se přesvědčil, že i Hrvat může se stát v Istrii biskupem. Tehdy nebylo v Istrii hrvatských škol a proto biskup Dobrila vyzýval své kněze, aby učili lid psát a číst. Roku 1854 napsal krásnou modlitební knihu: „Oče, budi volja tvoja", která za jeho života se dočkala čtvrtého vydání, byla rozšířena po celé Istrii, provázela istrijské námořníky na jejich dalekých cestách a zůstala dodnes modlitební knihou každého istrijského Hrvata. Když roku 1868 bylo založeno v Záhřebě „Društvo Svetog Jeronima" na vydávání hrvatských knih, byl biskup Dobrila jeho velikým podporovatelem a šiřitelem, stejně jako pro slovinský lid zase doporoučel horlivě knihy z „Družby sv. Mohora". Při svých skrovných příjmech měl vždy štědrou ruku i pro všechny kulturní a hospodářské podniky svého lidu, jsa jeho věrným zastáncem i na zemském sněmu istrijském i na říšské radě vídeňské. Jeho spoluprací došlo též k založení prvního hrvatského listu v Terstě „Naše sloga". Stav se roku 1875 biskupem terstsko-koparským, dovedl si i na této palčivé půdě získat přízeň všech věřících bez rozdílu národnosti. Zemřel roku 1882, bolestně oplakáván nejen od celé Istrije, ale i ode všeho národa hrvatského. Dnes by snad už zvěčnělý obroditel Istrije ani nepoznal svého rodného kraje pod režimem fašistické Italie.

Srbští „bogomoljci" přijali na svém sjezdě v monastýru Petkovici u Sabce resoluce, které jsou velmi význačny pro náboženský a mravní život v Srbsku. Resoluce přikazují: 1. Bogomoljci a jejich mládež ať se nezúčastní nočních zábav po vesnicích.

2. Ženy ať se důstojně odívají a ať si samy tkají a šijí svůj oděv. 3. Bogomoljci ať se vystříhají sporů a žalob. Bůh je soudcem. 4. Ať se neoddávají rozpustilému veselí na svatbách a slavnostech. 5. Poněvadž je modlitba mocným prostředkem proti válce, ať se ve svých modlitbách pravidelně a upřímně modlí za mír a za nepřátele. 6. Srbského patriarchu žádají, ať se přičiní, aby o nedělích a svátcích byla zakázána jakákoliv práce v úřadech, školách, i volby. 7. Sjezd zplnomocnil představenstvo, aby vyloučilo všechny bludaře, sektáře, adventisty a spiritisty. Rodina bogomoljců musí být pravověrná (pravoslavná). 8. Pravoslavná církev ať podporuje výchovu a působení bogomoljských misionářů. 9. Bogomoljská národní jednota křesťanská a Svaz bratrstev ať se spojí v jednu organisaci.

Bogomoljci dělají pořádek ve svých řadách. O loňském podzimu přijal sbor srbských biskupů bogomoljce pod církevní péči a žádal, aby byly odstraněny všechny zlořády. Bogomoljci ať se v každé diecési podřídí jejímu biskupovi. V Srěmu, Banátu a v Bačce přicházeli bogomoljci ve větších skupinách na pout do klášterních a jiných „cerkví" a tam — i venku — zpívali církevní písně a kázali, dokonce někdy i ženy. Ale bohoslužeb se vůbec nesúčastnili. Tyto zlořády měly být odstraněny. Hlavní výbor bogomoljců zplnil (dne 4. listopadu) požadavky biskupů. Bogomoljské organisace, zařízení a misionáři podléhají diecésním biskupům. Každý bogomoljský misionář musí míti doporučení svého faráře a dovolení svého biskupa. Tím je odvoláno dřívější ustanovení, že bogomoljci byli podřízeni ochridskému biskupovi Nikolaji Velemirovičovi; přestává jejich náboženská odloučenost a splývají zase s církví pravoslavnou. — Hlavní výbor bogomoljský vyloučil už větší počet členů, zvláště spiritistů ze svých řad, na př. celou spiritistickou organisaci v Kotorské ulici v Bělehradě. Usnesl se pořádat pout na horu Athos a do Palestiny a připravuje misionářský kurs v Ochridě. Kraljestvo Božje.

Z BULHARSKA

V **Plovdivě** oslavili katolíci východního obřadu druhý vánoční svátek (8. ledna podle jejich kalendáře) přiměřenou akademií v koleji sv. Augustina. Uvítací proslov měl Otec Ivan Vičev, v němž také poděkoval všem dobrodincům za štědré dary pro vánoční stromek chudých dětí. Ostatní program akademie tvořily deklamovánky a zpěvy (sóla, dueta i sborové) vlasteneckého a náboženského obsahu. Plovdivští katolíci východního obřadu mají dobře secvičený pěvecký sbor „Vznesenie".

V **Kazanliku** (severovýchodně od Plovdivu) sloužil o vánocích mši sv. stařičký, 85letý už biskup Epifan Šanov, na druhý den O. Josip Radanov. Po oba dny obstarával bohoslužebný zpěv pěvecký sbor sv. Jana Damascénského, jehož členové pocházejí ze Sofie, Plovdivu a Kazanliku a obětavě přispívají k povznesení katolické bohoslužby. V kraji, kde v pravoslavných cerkvách zaznívají nádherné sborové zpěvy bohoslužebné, musejí katolíci věnovat pozornost a péči též liturgickému zpěvu.

Ze Sofie. Poděkování za zaslanou sbírku ACM. Apoštolský delegát bulharský, arcib. Jos. Roncalli ze Sofie poděkoval co nejvroucněji za sbírku, kterou uspořádal ACM ve prospěch bulharských katolíků. Obnos 2.403.84 lvů rozdělil podle určení dárců jednak Milosrdným sestrám zvaným záhřebským, jednak katolíkům postiženým zemětřesením. „Opět a opět" — dodává v dopise ÚACM msgre Roncalli — „žehnám a vše nejlepší vyprošuji věřícím v Československu, kteří podali tak jasné důkazy lásky evangelijní, starokřesťanské, k bratřím bulharským. Dejž Bůh, aby se tato horlivost srdcí pro zmírnění hmotných těžkostí stala duchovním roznícením k účinnějšímu rozšíření Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje i v království bulharském, jak si velmi přeji a také ze všech sil o to pečuji."

Za Milosrdné sestry záhřebské posílá vroucí „Pán Bůh zaplať" za poslanou podporu sestra Fortunata a sděluje, že si už postavily svůj klášter. „Máme sice mnoho dluhů, ale s Boží pomocí je splácíme. Brzo nebudeme už muset prosbami o pomoc nikoho obtěžovati, protože budeme se moci samy celkem dobře vydržovati. Náš příjem bude celkem sta-

čit k vydržování domu. Děkujeme Bohu za jeho dobrotu a prosíme Ho, aby nám povždy dával tolik, kolik potřebujeme a nic více. Vy jste nám v nejtěžší době přišli na pomoc s Vaším milodarem — přede dvěma lety, za to Vám budeme vždycky vděčny."

Z CAŘIHRADU

Obnova chrámu Boží Moudrosti v Cařihradě. Když Turci po dobytí Cařihradu r. 1453 přeměnili jednu z nejkrásnějších křesťanských svatyň světa, chrám Boží Moudrosti (Aja Sofia), ve svoji mečetu (modlitebnu), zpustošili nádherný vnitřek svatyně, odstranili vše, co by připomínalo její křesťanský původ a vápnem zalíčili vzácné mosaikové obrazy na stěnách chrámových. Jako všechno pod nadvládou tureckou — pustl i velkolepý chrám Boží Moudrosti v Cařihradě, ba pronikaly do veřejnosti už i zprávy, že je ohroženo jeho trvání. Po staletí nebyl opravován. Teprve nynější vláda Kemala pašova rozhodla se památnou cařihradskou svatyni obnovit i s jejími křesťanskými mosaikovými obrazy. Mosaiková obnova je svěřena odbornému mistru z Benátek. Celá oprava chrámová je rozpočtena na půldruhého milionu dolarů. Je ovšem otázka, zdali nebudou obnovené křesťanské obrazy překážet mohamedánské bohoslužbě, která zakazuje všeliké užívání obrazů a soch!

Polský hospic v Jerusalemě. Po dlouhá leta sbíral dary pro vybudování polského poutnického domu v Jerusalemě P. Martin Pinciurek. Štědrá polská Amerika pomohla mu natolik, že postavil nedaleko Damašské brány v křesťanské čtvrti jerusalemské dům, který roku 1926 odevzdal ve vlastnictví arcidiecési poznaňsko-hnězdenské. Když roku 1930 P. Pinciurek zemřel, poslal kardinál Hlond varšavského preláta Trockiho, aby dobudoval dílo svého předchůdce. Správou nového polského hospice byly pověřeny ct. sestry alžbětinky z Poznaně, které od jara 1931 upravily nevelký sice, ale výhodně umístěný poutní dům velmi útulně.

Z ASIE

V syrském městě Bešere (Balbek) zemřel na Štědrý večer 1931 Petr Ilja Hoyeh, patriarcha maronitského obřadu v Antiochii, pod jehož pravomoc patří všichni věřící tohoto obřadu na Východě. Byl patriarchou 32 let a zemřel ve vysokém věku 89 roků. Byl významnou osobností nejen jako církevní hodnostář, nýbrž i jako vrchní politická hlava samostatné republiky syrské zřízené po světové válce. Jako patriarcha mnoho se přičiňoval o povznesení náboženského života svých věřících. Založil ženský řád sester maronitského obřadu, který brzy rozvinul úspěšnou činnost ve výchově ženské mládeže. Zemřelý patriarcha byl věrně oddán Apoštolské Stolici a byl bdělým strážcem církevní jednoty. Zemřel obklopen svými sufragány biskupy a šeptaje znova a znova zbožné povzdechy a modlitby, rozloučil se se všemi slovy: „Přišel můj veliký den, modlete se se mnou a za mne!"

Katolický obzor.

Doma.

MORAVA

Z výborové schůze Ústředního Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje, konané ve středu, dne 20. ledna 1932 v Olomouci za účasti 9 členů. Předsedající msgre Stavěl vzpomněl vděčné blízkého jubilea papežské korunovace Sv. Otce, dále šedesátin amerického důvěrníka red. dra H. Dostála, abrahamovin jednatele pražského odboru ACM, prof. Fr. Pechušky, i nenadálé smrti americké krajanky sl. B. Žlebkovy z New Yorku, obětavé horlitelky ACM. Celkový příjem ÚACM v roce 1931 dosáhl obnosu 212.637 Kč, takže se roční finanční obrat přiblížil už půlmilionovému obnosu. Referát tajemníkův: Noví zakládající členové: Františka Terezie Janošíková z New Yorku (30 dol.), sl. Filoména Dostálová, učitelka z Palo-

nína (1000) Kč, pan plukovník v. v. Václav Jirotka z Král. Hradce (1000 Kč), odkaz zemřelého P. Ant. Šnajdara z Prostějova (ze 4000 Kč vyplaceno 3372 Kč), AU 3000 Kč. Výbor schválil návrh, aby unionistická korespondence ÚACM připadla arcibiskupskému archivu v Kroměříži. J. Dušek z Josefova přihlásil akci „Našim na Volyni" za odbor ACM. — Matice svatoklimentská přestěhovala svůj sekretariát do Prahy, v Osvětimanech zůstala dále jako odbor ACM. — ÚACM obešle stálou výstavu katolické knihy v Praze. — Prakse apoštolátních sbírek tříkrálových ponechána beze změny. — Výzva k pomoci chudým kostelům na slovanském jihu došla obětavého ohlasu: Předseda Ú. A. C. M., p. arcibiskup dr. Leop. Prečan poslal panu biskupovi Mišičovi v Mostaru 4670 Kč 20 hal., sekretariát ÚACM pak 3000 Kč a 3 bedny parament a kostelního prádla. Částí této zásilky obdarován biskup prizrenský msgre dr. Gnidovec. Arcibiskupu sarajevskému dru Šaričovi poslal pan arcibiskup dr. Leopold Prečan 1000 Kč a biskupovi Pejevovi v Bulharsku 1409 Kč 35 hal. Apoštolskému delegátu v Sofii, arcib. Roncallimu poslalo Ústředí ACM sbírku 625 Kč pro poškozené zemětřesením a pro Milosrdné sestry v Sofii. Na Východním ústavě v Římě studuje spolupracovník ACM P. Jeronym Jurák, dominikán z Olomouce. — Ruská tisková kancelář „Russunion" osvědčila opětně svoji pohotovost, rozšířivši projevy ACM v ruském překladě do všech ruských novin světa. — Předseda Čsl. ústavu zahraničního dr. Auerhan vyžádal si statistický přehled finanční podpory, kterou v letech 1928—1930 poskytoval ÚACM zahraniční krajanské péči duchovní. Pro ročenku Čsl. ústavu zahraničního napsal tajemník zprávu o duchovní péči krajanské Ú. A. C. M. za rok 1931. — Na 27. ledna 1932 svolána porada AU do Přerova, aby pojednala o letošním obeslání zahraničních misií krajanských. — Pastoraci krajanů v Holandsku a v Belgii povedou dále čeští OO. T. J. z Maastrichtu (P. Šilhan) a z Tronchiennes (P. Restel). Do Bulharska nabídl se podniknout misijní cestu zkušený už misionář P. Al. Lazecký S. V. D. ze Šťavniku. Třeba však misionáře pro Německo, Polsko a Rumunsko. — Na podporu hocha z Volyně, který chce studovat na kněze, věnuje pravidelně pí L. z Olomouce měsíčně 20 Kč. — O duchovní četbu českou hlásí se krajané ze Švédska, kteří jsou tam členy katol. osady farní. — Nejstarším účastníkům velehradských sjezdů (20) unionistických rozeslal sekretariát ACM pozvání, aby napsali pro chystanou publikaci předsjezdovou své unionistické vzpomínky. — Msgre d'Herbigny v zaslané vzpomínce ocenil vřele význam unionistického Velehradu. — Na konec vyřízena řada žádostí o podporu. —a.

Matice svatoklimentská (osvětimanský odbor ACM) přeložila od Nového roku svůj sekretariát z Brna do Prahy (Břevnov, Říčanova čp. 884). Matice chystá do tisku místopis svatyň svatoklimentských v ČSR (Ant. Šorm) a souborné vydání prací dra Fr. Přikryla o památkách cyrilometodějských. — Zda bude možno posvětiti již letos o letnicích základní kámen k obnovenému kostelíku sv. Klimenta na Hoře svatoklimentské u Osvětiman, závisí jedině na tom, zda se podaří Matici získati koupí dotčené hradisko, jak doporučily příslušné úřady a také jednomyslně okresní zastupitelstvo kyjovské. V té věci uplatňují se však na úkor zájmů celého kraje osobní zájmy nynějších správců lesního družstva, které s přídělem osvětimanského i moravského polesí dostalo i hradisko svatoklimentské. Máme dojem, že někomu je honitba přednější, než zájmy kulturní a hospodářské nejen Kyjovska, ale celé Moravy a Slovanstva.

Nové papežské vyznamenání redaktora dr. Hynka Dostála. Náš americký důvěrník ACM, redaktor st.-louiského „Hlasu", dr. Hynek Dostál, obdržel ke svým šedesátinám od Svatého Otce jubilejní medaili a komanderství řádu de Mercede cum titulo-veteris commandae Stae Ruphinae. Upřímně blahopřejeme!

Letošní 650. výročí smrti blahoslavené Anežky České ukládá všem katolickým Čechům povinnost, aby se přičinili o její svatořečení. Proto se mají především snažiti, aby poznali její svatý život a heroické ctnosti její, mají rozohnití v sobě lásku a úctu k veliké Přemyslovně, vzývati ji s důvěrou o přímluvu v potřebách těla i duše a

tak u Bona zasloužiti nových nadpřirozených svědectví svatosti Anežčiny. V novém chrámu svatého Cyrila a Metoděje, který buduje v Olomouci-Hejčíné arcibiskup dr. Leopold Prečan, bude míti blahoslavená Anežka oltář zasvěcený k její poctě, jako její jméno nese též jeden ze zvonů, posvěcených v říjnu 1931 samým dárcem pro hejčínský kostel.

ČECHY

Přednáška o slovanských apoštolech v Bruselu. Dne 18. ledna přednášel profesor bohoslovecké fakulty dr. Dvorník z Prahy v sále Fondation Universitaire v Bruselu o slovanských apoštolech sv. Cyrilu a Metoději. Vyzvedl jejich veliké dílo na základě svých nejnovějších odborných studií byzantologických. Dru Dvorníkovi za jeho zajímavou přednášku poděkoval srdečně děkan bruselské filosofické fakulty dr. Grégoire jménem fakulty i jménem mladého, nedávno založeného Slovanského ústavu v Bruselu.

Pražský profesor P. Fr. Pechuška dožil se v neděli 10. ledna abrahamovin. Jubilant patří mezi hrstku pražských horlitelů pro myšlenku unionistickou, cyrilometodějskou a apoštolátní. Vede také po leta pražský arcidiecésní odbor ACM. Unionistický kurs v Praze v r. 1929 byl jeho dílem. Též o bohoslužby řeckokatolické v Praze pečuje ze všech svých sil a s velikou obětavostí. Za války poznal prof. Pechuška jako vojenský kurát jihoslovanské země a je proto horlivým hlasatelem myšlenky o přátelství k Jihoslovanům, zejména katolickým. Jezdí rád do jižních slovanských zemí a má tam mnoho dobrých známých. Panu profesorovi voláme: Na mnohá ještě léta!

Skon cyrilometodějského kněze. Zrovna na Štědrý večer zemřel náhle ve františkánském klášteře v Praze P. Fr. Hrobař, vrch. voj. kurát v. v., který byl po celé Praze znám jako horlivý kazatel a nadšený šiřitel úcty k sv. soluňským bratřím. Byl i literárně činný v oboru zkoumání psychopatických jevů a jen jeho vleklá choroba zabránila, že nemohl proniknouti více. Za války utrpěné příkoří zanechalo v jeho mysli trpké vzpomínky a zkalilo mu mnohé chvíle. V Praze se bolestně dotklo všech, kteří ho znali, že místní katolický tisk přešel jeho skon mlčením. Budiž mu Bůh milosrdným odplatitelem!

O bývalém pražském arcibiskupovi dr. Kordačovi napsal v „Křesťanské revui" (roč. 5., číslo 4.) její redaktor J. L. Hromádka několik pozoruhodných vět: „V jeho (dra Kordače) zjevu dosáhlo české katolictví mimořádné výše myslitelské a strohé výraznosti náboženské... Nebyl to obyčejný katedrový učenec. Uměl vystihnout a vyjádřit skryté souvislosti dějinné a příčiny soudobých těžkostí kulturních i náboženských. I když jste nesouhlasili s jeho koncepcí dějinně filosofickou, nemohli jste jí upřít velkorysost a katolickou šíři: Reformace — nacionalism — materialism — socialism — bolševism, to jsou etapy moderních dějin a stupně do hlubin rozvratu a anarchie. — Kordač byl povolán, aby po převratu zdolal v církvi rozplyzlého (sic!) ducha českého reformismu, i za cenu velikých ztrát početních. Vznikem čsl. církve odešly živly (byť ne všechny!), které byly dávno nahlodány ve svých kořenech katolických." Protestantský kritik přičítá tedy dnes arcibiskupu Kordačovi za zásluhu, co mu bylo před desítiletím od reformistů a jejich protestantských přátel vyčítáno jako tvrdost a tyranství, že totiž očistil katolickou Církev v Čechách od rozplizlého ducha reformismu. Vidět, že se už dnes naše náboženské dějiny poválečné posuzují střízlivěji i v táboře protestantském.

SLOVENSKO

Slovenská římskokatolická fara v Komárně bude zřízena při dosavadním posádkovém kostele na Košutově náměstí. Prvním farářem má býti komárenský kaplan dp. Ludvík Zaťko. Komárno je, jak známo, velmi důležitým dunajským přístavem čsl. republiky. Město samo jest převážně maďarské.

PODKARPATSKÁ RUS

Z Michalovců. (Dopis.) Milý host. Ani jsme nečekali, že první vánoční svátky v Michalovcích budou pro nás tak krásné. Těsně před svátky pře-

kvapil nás vzácný host: J. E. dr. Mik. Čarneckij, apoštolský visitátor z Polska. Jaká radost, když oznámil, že se u nás zdrží celý týden. V klášteře nastal živý ruch s přípravami na svátky i pontifikální mši svatou.

Naše prozatímní kaple oblekla se v slavnostní roucho. Kolem milostného obrazu P. Marie Matky U. P. zazářily dvě pozlacené lampy. Po levé straně oltáře zřízen vkusný oltářík s obrazem Narození Páně, namalovaný českým umělcem Jos. Kmínkem z N. Paky. Ani byste nemyslili, jak může krásný obraz nahradit jesličky. S druhé strany oltáře postaven biskupský trůn.

Na „Svatý večer" vzpomínáme minulých časů. Před desíti roky d v a o t c o v é začínali svou činnost ve S t r o p k o v ě. Za deset roků máme svůj vlastní m o n a s t ý r. Počet otců (kněží) vzrostl na šest, služebných bratří na sedm a máme již také dorost. Za deset roků vykonáno 181 sv. misií i obnov, kromě rekolekcí a jiných menších prací.

Před dvanácti roky v H a l i č i v Zboiskách belgičtí redemptoristé chopili se energicky unijní myšlenky. Náš milý host, p. biskup Čarneckij, byl tam tehdy v noviciátě; těžké poválečné časy ukládaly jemu velké oběti. Jak se vše od té doby změnilo! „Bůh žehná dílu zde i za Karpatami," poznamenal p. biskup.

Těšili jsme se na druhý den.

O půl noci bylo „P o v e č e r i j e", t. j. staroslovanské církevní hodinky, po nich tichá mše sv., při níž lid zpíval koledy. O 5. hod. počala se druhá mše sv. a „Utrenja" (jitřní).

Kolem půl deváté ráno hloučky lidí spěchaly k monastýru, aby nepromeškaly řídké příležitosti uviděti řeckokatolického biskupa z tak dalekého kraje.

„Archijerejská služba" (pontifikální mše sv.) působí mohutným dojmem. Podotýkám, že apošt. visitátor dr. Čarneckij zachovává přesně synodální obřad užívaný v těch krajích Polska, jež náležely dříve k carské Rusi. Mezi ním i obřadem zachovávaným haličskými řekokatolíky jest sto menších i větších úchylek. Tamější řeckokatoličtí kněží na př. neoblékají humerál ke mši sv., alba jest barevná, biskup žehná lid oběma rukama a podobně.

Když p. biskup za zpěvu „Svjatyj Bože" s korunou (= mitrou) na hlavě, drže v jedné ruce zažehnutý dikirion (dvojsvícen), v druhé kadidelnici, okuřoval oltář, zdálo se vám, že vidíte velekněze Starého Zákona. Dojemně též působilo, když pan biskup při „Hori imijim serca" (Vzhůru máme srdce), obrácen k lidu, pozdvihuje v rukou dikirion i trikirion (t. j. trojsvícen) a žehná jimi lid zpívaje při tom „Blahodarim Hospoda".

Po mši sv. promluvil p. biskup k lidu, zvěstuje jim velkou radost — Narození Spasitelovo, které stále ještě přináší útěchu tisícům věřících. Zvěstoval též jinou radostnou zprávu z kraje kdysi spojeného se Sv. Stolicí římskou, potom násilně od ní odtrženého, zprávu, že ten lid se vrací k víře otců. Hned r. 1905 po ohlášení t. zv. náboženské svobody vrátilo se 200.000 lidí k jednotě církevní. Nyní po válce dílo sjednocení j e s t n a p o s t u p u. Asi 100 řeholníků OO. jesuitů, basiliánů, redemptoristů a množství řeholnic pracuje o splnění posledního přání Vykupitelova: „Da vsi jedyno budut."

V D u b n ě v nově zřízeném semináři připravuje se k této práci 19 seminaristů. Pan biskup zakončil kázání výzvou, aby naši Rusíni zůstali věrni Sv. Otci jako hlavě Církve Kristovy.

Bohoslužby trvaly přes dvě hodiny, ale přítomní zůstali, dokud celebrant nesvlekl mešních rouch, i dokud nezavřely se za ním dveře klášterní za zpěvu: „Mnohaja lita".

Okolní lid oblibuje si naši kapli čím dále více. Zvláště večer v neděle a svátky místnost už nestačí pojmouti všech, kteří by chtěli bráti účast na pobožnosti. Pan biskup Čarneckij poslouchal rád koledy, jež lid pěkně a s nadšením zpíval. V neděli 10. ledna při večerní pobožnosti rozloučil se náš milý host s věřícími a slíbil, že v Římě i doma bude vyprávět o jejich zbožnosti.

Pro nás byla návštěva p. biskupa Čarneckiho útěchou i povzbuzením. Ve volných chvílích prohlédl si celou naši nevelkou unionistickou knihovnu, při čemž ukázal svoji nevšední sečtělost v tomto oboru. Zvláště pročítal se zájmem starý „s l u ž e b n í k" (misál), roku 1666 vydaný ve Lvově, za proizvolenijem i blahoslovenijem svjataho apostolskaho tronu Konstantinopolskaho... i pravoslavných pasty-

rej „Rossijskych", pocházející tedy z doby, kdy se řeckokatolická lvovská diecése ještě nesloučila s Římem. Pan biskup s odbornou znalostí ukazoval na různé úchylky v obřadech u nynějších nesjednocených. Bohoslužebná tato kniha jest důležitá pro otázku unionistickou.

Se zájmem i obdivem jsme poslouchali též vyprávění p. biskupovo o životě našich bratří slovanských. Po násilném zničení sv. jednoty někteří se nezpovídali po 40 roků, ale čekali, až přijde řeckokatolický kněz. Někde si ukryli v hrobech monstrance, i teprve nyní je s radostí ukazovali apoštolskému visitátoru. Jakási žena vysmívaná i pronásledovaná nepřestala se modlit sv. růženec. Bohužel někteří nemajíce svého řeckokatolického chrámu a do nesjednoceného nechtějíce chodit, stali se úplně lhostejnými k víře; zvláště mládež propadá komunismu. Nešťastné carské Rusko trpí těžce pod násilím, jež samo dříve činilo Církvi katolické. Kéž hrozné utrpení otevře tam oči i srdce lidu, aby s láskou se vrátili do lůna jedné všeobecné Církve. Ještě třeba mnoho se modlit i mnoho usmiřovat, než roztají ledy po staletí uměle udržovaných předsudků.

Spasiteli světa, spas odloučené Slovany!

Za hranicemi.

Z ŘÍMA A ITALIE

O posledních vánocích (25. prosince) vydaná nová encyklika Sv. Otce Pia XI. — L u x v e r i t a t i s — (t. j. Světlo pravdy) dotýká se nejprve nauky efeského sněmu o dvojí přirozenosti v Kristu, božské a lidské, o božském mateřství P. Marie a o prvenství papežově. Opírá se o plnost dějinných důkazů. Otázka papežského prvenství dala Sv. Otci příležitost, aby se obrátil s vroucí výzvou k v ý c h o d n í m c í r k v í m, o d l o u č e n ý m od jednoty obecné Církve, a připomněl jim výmluvný příklad křesťanského Východu uznavšího tehdy autoritu Apoštolské Stolice na sněmu efeském. Církev katolická zůstala povždy ochránkyní křesťanské pravdy, již kdysi slavně vyznal sv. Petr: „Ty jsi Kristus, syn Boha živého!" S božstvím Kristovým je spjata největší důstojnost P. Marie B o h o r o d i č k y. K ní se obrací Sv. Otec s prosbou „o zvláštní a jistě předúležité dobrodiní. Ona totiž, která jest tolik milována a uctívána odloučenými Východňany, nechť nedopustí, aby uboze zahynuli a stále žili vzdáleni od jednoty Církve a od jejího Syna. Nechť se vrátí k tomu společnému Otci, jehož rozhodnutí přijali všichni Otcové efeského sněmu a pozdravili ho jednomyslně jako strážce víry". — Jako liturgickou památku na efeské jubileum ustanovuje Sv. Otec zvláštní formulář hodinek a mše sv. k Božskému Mateřství P. Marie — pro celou Církev.

Arcibiskup Isaiáš Papadopulos, assessor Východní kongregace, zemřelý nedávno v Římě, byl jedním z hlavních spolupracovníků Sv. Otce na díle sjednocení Církve. Hned papež Benedikt XV. povolal jej r. 1917 do nově založené Východní kongregace jako assessora. Arcibiskup Papadopulos byl sám původně pravoslavným; sjednotiv se s Církví katolickou, stal se biskupem v Cařihradě, odkud byl povolán do Říma. Naše obnovené stanovy ACM nesou také jeho podpis, když byly schváleny Kongregací pro východní Církev r. 1925. Zvěčnělý arcibiskup Papadopulos byl velikým přítelem našeho Velehradu a unionistických sjezdů, jak se přesvědčili delegáti ACM o jubilejní pouti římské při osobní návštěvě u něho ve staré úřadovně Východní kongregace na Borgo Vecchio. Sv. Otec Pius XI. udělil umírajícímu horliteli sjednocení zvláštní apoštolské požehnání, aby se šťastně rozhodlo i věčné jeho sjednocení s Bohem.

Zakladatel řádu palotínů (r. 1835) římský kněz P. Vincenc Pallotti má být prohlášen za blahoslaveného. Kongregace posv. obřadů konala tyto dny za tím účelem předběžné šetření o hrdinském stupni životních ctností ctihodného sluhy Božího. Zasedání kongregace byl též přítomen Sv. Otec a příznivý výsledek jejího šetření dává naději, že brzy dojde k blahořečení P. Pallottiho. Řád palotínů má hlavním cílem probouzet apoštolského ducha ve všech stavech, zřizuje domy pro duchovní obnovu, pořádá misie, rozšiřuje dobrý tisk, pracuje v kato-

lických organisacích a podporuje ostatní kněžstvo v duchovní správě. Blahodárnou činnost rozvinuli OO. palotini v Polsku, kde mají řeholní domy na Kopcu pod Wadowicemi (kraj krakovský) a v Sucharach pod Naklem (v kraji poznaňském.)

Dosavadní ředitel papežského Východního ústavu v Římě, biskup Michal d'Herbigny T. J., který svojí znalostí křesťanského Východu a zanícenou láskou k němu přivedl mladý ústav k velikému rozkvětu, vzdal se svého úřadu, aby se mohl na přání Sv. Otce úplně věnovat pracím Komise pro Rusy, jejímž je předsedou. Nástupcem jeho v řízení Východního ústavu jmenoval Sv. Otec francouzského jesuitu P. Emila Hermana, který byl dosud na tomto ústavě profesorem východního práva.

V Turině přestěhovali po americku historicky památný kostel z 15. století, který byl pod ochranou památkového úřadu. Celou budovu „oděli" do pevného betonového pláště, pod základy vložili železné válce, vyzvedli od země a pak posunuli na vzdálenost asi 150 m, aniž by byli zdivo poškodili. Tím uvolnili cestu nové ulici a starou památku přece zachovali!

Neštěstí v knihovně vatikánské v Římě — zřícení stropu — které si vyžádalo oběti na lidských životech i vzácných památkách knihovních — oživilo vzpomínky na vznik a dějiny knihovny vatikánské, jistě jedné z nejpřednějších knihoven světa. První knihovní sbírka, vzpomínaná už ve 4. století, byla umístěna v Lateráně, původním sídle papežském. Ve stoletích VIII.—IX. nabyla slávy nejcennější sbírky na světě. Pak nastal její úpadek a za Bonifáce III. (1295—1383) měla už jen asi 300 rukopisů sahajících nanejvýš do století jedenáctého. K nové sbírce knihovní došlo v Avignoně v prvé polovici XIV. století, ale i ta se ztratila. Při papežském návratu do Říma převezeny tam jenom drobné její zbytky. Zakladatelem třetí knihovní sbírky — nynější knihovny vatikánské je papež Mikuláš V. (v polovici 15. století). Rozeslal na všechny strany své zplnomocníky, aby shromáždili co nejvíce knih. Po pádu Cařihradu zakoupil mnoho řeckých rukopisů a dal je přeložit do latiny. Sbírku Mikuláše V. (přes 1000 rukopisů) trojnásobně zvětšil a přenesl do Vatikánu Sixtus IV. (1471—1484). Zvláštní místnosti pro knihovnu (Bibliotheca Sixtina) dal vybudovat papež Sixtus V. (1585—1590). Počet knih i místností knihovních vzrůstal ustavičně až do r. 1855, po němž obtíže politické ztížily další rozvoj. Ale už Lev XIII. zahajuje nové období knihovny vatikánské tím, že ji učinil přístupnou učencům všech národů, že dal její bohatý obsah zkatalogisovat a že zřídil pracovnu vědeckou a čítárnu. Za něho začalo se též s uveřejňováním nejcennějších textů („Studi e Testi"). Počátek XX. století přináší další veliký rozvoj vatikánské knihovny. Získány: kolekce Barberinů (na 32.000 tisků vedle rukopisů a inkunabulí) rukopisy rodiny Borghese, „Rossiana", „Chigiana", „Ferraioli". Dnes má knihovna vatikánská přes 50 tisíc rukopisů (vedle 10 tisíc svazků ze sbírky Barberinů), okolo 7 tisíc prvotisků a okolo 450 tisíc nových děl. A to bohatství kulturní je přístupno celému světu, poněvadž se Církev nebojí dějinné pravdy. Knihovna vatikánská je tak jedním z dokladů o „zpátečnictví" papežského Říma.

Z ANGLIE

Londýnský katolický týdeník „The Tablet" přinesl (16. ledna 1932) zajímavý dopis anglické sestry Marie Gabriely O'Brien, voršilky východního obřadu z Charbinu (z Číny), kde je učitelkou angličtiny a dějin v papežské koleji sv. Uršuly. Líčí v něm všechny zvláštnosti církevního života východního obřadu, zvláště bohoslužeb staroslovanských. V koleji vyučují sestry též mnoho dětí pravoslavných. Ve velkonoční době má pro ně duchovní cvičení katolický kněz a připraví je k sv. přijímání, které však přijímají ve své pravoslavné „cerkvi". Děti v koleji učí se pěti řečem: anglicky, francouzsky, rusky, latinsky a čínsky. Světské síly učitelské, které docházejí do koleje z města, jsou placeny za hodinu a nemají ročního platu jako v Anglii. Poplatek za vyučovací hodinu činí dva čínské dolary, t. j. asi jeden anglický šiling. Jedna z učitelek koleje jest dcerou kněze východního obřadu, který mívá u sester občas bohoslužbu. Připadala ang-

lické voršilce jako dcera Zachariášova a jejímu otci-knězi s dlouhými šedivými vlasy a patriarchální bradou hádala nejméně 80 let, zatím co mu je teprve padesátšest roků. Ke konci svého dopisu, který pěkně informuje anglické čtenáře „Tabletu" o katolické Církvi východního obřadu, zmiňuje se sestra voršilka též o nebezpečí, jež zavinují rozháraně poměry této krajiny. Zatím dozrály v hrůzy krvavých bojů čínsko-japonské války.

Zatím, co počet katolíků v Anglii každým rokem vzrůstá, zaznamenává anglikánská církev v Anglii úbytek v řadách svého duchovenstva. Od roku 1905 zmenšil se počet anglikánských duchovních o 2308 osob. Tím se stalo, že na 1139 anglikánských farností nemá dnes duchovních správců. Skutečnost tato je tím významnější, že mezi konvertity, kteří se stali katolíky, je celá řada vynikajících anglikánských duchovních.

Z FRANCIE

Rozvoj katolických řeholí ve Francii. Na začátku XX. století byly katolické řády z Francie zákonem vyhnány. Přesto však některé z nich zemi nikdy neopustily, na příklad lazaristi, otcové Sv. Ducha, sulpiciáni, otcové z kongregace zahraničních misií v Paříži, ba časem jich — se souhlasem vlády — ještě přibylo. Dnes působí ve Francii kromě oněch starých řeholí: dominikáni ve 20 diecésích, jesuité v 50, Školští bratří v 80, kapucíni v 30, františkáni v 20, trapisté v 20, benediktini ve čtyřech. Také jiné řehole a kongregace rozvinují ve Francii svou činnost, jako barnabité, maristé, redemptoristi, salesiáni, pasionisté, augustiniáni, karmelité, oblati a j., takže rozvoj řeholního života francouzského v posledních letech je opravdu veliký.

Za novým návrhem jednotné školy francouzské skrývají se protináboženské záměry výbojného zednářstva. Nestačí mu už beznáboženská výchova, t. zv. neutrální" školy, vedle níž se těžce probíjely soukromé náboženské školy. Aby odpadla nepříjemná konkurence katolické školy, dochází konečně k rozhodnému kroku! Stát žádá si výhradní právo, monopol, na výchovu dětí, aby je vychovával protinábožensky. Měl tedy pravdu Viviani, když kdysi prohlásil: „Neutralita nebyla ničím jiným, nežli diplomatickou lží... Neměli jsme na zřeteli žádný jiný cíl, než jenom vytvořit veřejné mínění víře nepřátelské." Což na tom, že na takové experimenty doplatí národ, bezmála už nevalně zdravých mravních kořenů! Jenom když zednáři zlomí v něm vliv Církve!

Exerciční hnutí rozšířilo se v poslední době mezi laickou inteligencí francouzskou. Oblíbenými exercitátory byli vynikající kazatelé řeholní, P. Gillet, nynější generál dominikánů, jesuita P. Bessiéres a msgre Beaupin. V Paříži byly vloni dávány dva velké kursy duchovních cvičení, a to jeden pro vědecké spisovatele a druhý pro literáty vůbec. Letos budou mít své exercicie zase spisovatelky. Exercičním domem je vila Manresa v pařížském předměstí Camartu.

Z NĚMECKA

Hledá se cesta k náboženskému sjednocení. Čtvrtletník „Winfriedbund", vycházející v Paderbornu, zahájil na svých stránkách náboženskou diskusi (rozhovor) pod titulem „Catholica". Vyzývá protestanty všech odstínů, aby se vyjádřili o zásadních pravdách víry. Nečiní tak, aby vyvolal nové spory, ani aby snad uzavřel povrchní nějakou dohodu, nýbrž jedině proto, aby v duchu lásky probral katolické zásady víry v době tak vážné pro všechny křesťany.

Z NORVÉŽSKA

Rozvoj katolicismu v Norvézsku. Svatá Stolice rozdělila nedávno Norvézsko na tři církevní okrsky: Norvézsko severní se stanicemi Harstad, Tromsoe a Hammerfest, Norvézsko střední se stanicemi Trondheim a Molder a konečně apoštolský vikariát v Oslo zabírající jihozápadní část země. Při svých 2 a půl milionu obyvatelích má Norvézsko 2.700 katolíků. V hlavním městě Oslo přebývá jich 1000, ostatní jsou rozptýleni po růz-

ných městech, kde mají kostely nebo aspoň kaple. Katolických misionářů působí v Norvéžsku 32 (12 Holanďanů, 6 Francouzů, 6 Němců, 3 Lucemburáci, 2 Poláci, 1 Rakušan a 3 norvéžští domorodci). Jejich apoštolská práce je velmi těžká, ale přináší požehnané ovoce. V posledním roce udělili 45 sv. křtů a 44 konvertity přijali do Církve. V městě Arendalu konají sestry misionářky sv. Františka Xaverského už po dvacet let občtavou službu ošetřujíce nemocné v malém bídném domku. Ale jejich práce dočkala se uznání. Nedávno byl posvěcen základní kámen pro novou jejich nemocnici a slavnosti se súčastnilo městské zastupitelstvo, úřady a místní lékaři.

ZE ŠPANĚLSKA

Ostří protikatolické nenávisti socialisticko-komunistické revoluce ve Španělsku obrátilo se především proti jesuitům, které nová vláda vypověděla z rodné země. Vidí v nich patrně svého zásadního nepřítele! Španělští jesuité, jak píše ve „Zprávách z čsl. provincie Tovaryšstva Ježíšova" (1931) dobrý znalec španělských poměrů dr. Ovečka, nebyli slepí k chybám dvora a šlechty. Ukazuje to už slavný román jesuity P. Colomy „Maličkosti", v němž neúprosně odhaluje a bičuje nicotu a chyby šlechty. A tento velmi rozšířený román vycházel původně ve španělském „Poslu B. Srdce Páně", vydávaném jesuity. Jesuité ve Španělsku měli porozumění pro chudinu a nemocné, zřídili na příklad jediný španělský ústav pro malomocné ve Fontilles (provincie Alicante), založili ústav pro vzdělání dělníků a řemeslníků v Madridě, který pak rozšířili o oddělení inženýrské, aby pozvedli co nejvíce jeho úroveň. Ústav ten vychoval sta a sta dílovedoucích a jiných kvalifikovaných dělníků a patrně z vděčnosti za to byl nyní za revoluce vypálen. O povznesení malorolnictva pracoval sdružováním a kampeličkami (Raiffeisenkami) po leta s krásným úspěchem jesuita Sisinio Nevares s celou řadou spolupracovníků, jež si odchoval. Pro sociální práci měli jesuité samostatný ústav Fomento Social v Calle Serrano v Madridě, kde vydávali též čtrnáctidenní revui „Razón y Fe" (Rozum a víra), netajili se potřebou pozemkové reformy ve Španělsku, ale neměli ovšem moci, zdolat sociální necitelnosti latifundistů (velkostatkářů). Bylo by proto nespravedlivým vinit španělské jesuity, že nezabránili osudné revoluci a že snad nyní pykají za svoji nedbalost. Stáli v popředí katolického života španělského a proto je první postihla revoluční vášeň protikatolická. Že svoji vlast milují doopravdy, dokazují i nyní ve svém a jejím neštěstí, když dovedou pro ni hrdinsky trpět, jak pro její blaho staletí občtavě pracovali!

Španělští jesuité tvoří nejsilnější skupinu řádu založeného sv. Ignácem z Loyoly. Rozděleni jsou na devět provincií, počítáme-li i provincie zahraniční (jako portugalskou, argentino-chilskou, mexickou a j.). Nejpočetnější je provincie aragonská (v severovýchod. Španělsku), která měla počátkem r. 1931 400 kněží, 281 scholastiků a 312 bratří. Provincie kastilská (středošpanělská) měla 369 kněží, 270 scholastiků a 329 bratří; toledská 144 kněží, 137 scholastiků a 144 bratří; lusitánská (portugalská): 180 kněží, 110 scholastiků a 127 bratří; mexická: 203 kněze, 111 scholastiků a 83 bratří; argentinsko-chilská: 170 kněží, 167 scholastiků a 147 bratří; baetská: 186 kněží, 155 scholastiků a 144 bratří; kolumbijská: 100 kněží, 109 scholastiků a 116 bratří; legijská: 286 kněží, 263 scholastiků a 226 bratří. Celkový počet členů Tovaryšstva Ježíšova ve španělských provinciích, domácích i zahraničních činí: 2038 kněží, 1603 scholastikové a 1628 bratří — úhrnem 5269 osob.

Některé sektářské časopisy snažily se omluvit protikatolické běsnění ve Španělsku tím, že prý tam bylo příliš mnoho kněží. Metodistů je podle úřední statistiky v Americe 12 milionů a mají pro tento počet vyznavačů 57.800 duchovních a 85 tisíc laických kazatelů. Ve Španělsku je na 24 milionů obyvatel, velikou většinou katolických 37.000 kněží světských i řádových. Dvojnásobný počet katolíků ve Španělsku měl 26.782 kostelů, kdežto američtí metodisté, počtem o

polovici menší, mají 57.876 kostelů. Byla-li by tedy kde příčina k protestu, bylo by to proti americkým metodistům, a nikoliv proti španělským katolíkům!

ZE ŠVÝCARSKA

Presidentem švýcarským byl po čtvrté už zvolen ušlechtilý katolík Josef Motta. Pochází z vlašského kantonu tessinského a je otcem velké rodiny. Vystudoval u salesiánů a pracuje nadšeně pro světový mír. Ve svých šedesáti letech dožil se všeobecné vážnosti a obliby v malé zemi svobody.

Z AMERIKY

Katolický protibolševismus „Russian Evening Weekly" (New York, USA.) ve článku „Katolický protibolševismus" se zadostučiněním se rozepisuje o energické činnosti Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje (ACM) a cituje článek generálního tajemníka ACM, msgra Františka Jemelky ze st. louiského „Hlasu" o nutnosti zevrubného uvědomování katolické veřejnosti o náboženském pronásledování v Rusku, jehož se dopouští sovětská vláda bojem proti svobodě přesvědčení a náboženského vyznání.

Boj proti chřipce. Nejlépe čelíte nákaze chřipkou řádnou desinfekcí dýchacích ústrojí pravou mentholovou francovkou „ALPOU". Kloktejte častěji a vyplachujte ústa zředěnou francovkou „ALPOU". Také velmi dobře působí vdechování vůně nezředěné „ALPY". Rozetřete několik kapek na dlani a vdechujte. Rozprašujte „Alpu" v pokoji a společenských místnostech, čímž desinfikujete vzduch!

Prodá se větší harmonium
za velice výhodných podmínek. Cena podle dohody.
Jan Vágner, Holice u Olomouce č. 40.

ODZNAKY orelské, spolkové, organisační, sjezdové, Mariánských družin, pamětní medalie, upomínky slavnostní ke svěcení zvonů a eucharistickým kongresům zhotovuje vkusně a levně
ALOIS LOUDA, Žel. Brod 356, Čechy.

Korouhve - prapory
paramenta - baldachýny
vyrábí odborný závod
M. Nedomová a sp. v Olomouci
Kalichy, ciboria, svícny a všechny církevní věci ve velkém výběru na skladě.

Doháníme Baťu!

Co dokázal v botách, dokážeme v látkách!

Vítězíme kvalitou. - Sloužíme láci. Naše zboží jde od nás přímo k Vám, proto je tak laciné, to je tajemství naší láce. Kupujte u nás v zájmu své kapsy! - Objednejte, spolehněte se, budete určitě spokojeni.

KALHOTY pánské: štruksové Kč 13.—, 15.— z jelenice čertova kůže, celým světem oblíbené; lepší druh k neroztrhání Kč 24.—, 28.—, 36.—, kalhoty z pěkných zimních látek Kč 28.—, 35.—. Kalhoty Werdunus s tříletou zárukou při nejtěžší práci Kč 65.—, 75.—, kalhoty manžestrové (sametky) Kč 35.—, těžký druh zvláště pevný Kč 49.—, z vojenského sukna zimní, teplé, jen nejpevnější druh Kč 49.—, 59.—, kalhoty kamgárnové, tmavé, proužkované na svátek, chlouba našeho závodu, každý je s nimi náramně spokojen, Kč 69.—, 79.—. Kalhoty z vlněných látek, moderní jemné vzory Kč 89.—, 99.—, 119.—. RAJTKY jelenicové nejlepší Kč 39.—, z nejlepších jezdeckých kordů, velmi pěkně zhotovené, Kč 55.—, 69.—. PUMPKY jen z nejl. praktických látek moderních Kč 59.—, 79.—, 99.—. Na přání ochotně zhotovíme i abnormální velikost. Udejte délku a šířku v pasu. SUKNĚ vrchní polovlněné s hedvábím Kč 16.—. KOŠILE pánské kalikové silné Kč 9.—, 12.—, s hedvábnou náprsenkou zvl. pevné Kč 12.—, 14.—, 16.—, zefírové pevné Kč 10.—, 14.—, nejtěžší druh nezničitelné, Kč 18.— šifonové bílé nejlepší druh sváteční Kč 15.—, 18.—, 22.—, flanelové zvl. pevné, pěkné vzory Kč 12.—, 16.—, 17.—. Trikové velmi teplé a pevné Kč 16.—, 19.—. SPODKY pánské: z vojenského kalika, zvl. silné Kč 6.—, 9.—, 10.—, gradlové bílé, nejlepší druh na svátek Kč 9.—, 12.—, 16.—, barchetové modré nejlepší, Kč 12.—, 16.—, trikové zimní teplé nezničitelné Kč 14.—, 17.—. KOŠILE DÁMSKÉ: flanelové zvl. pevné, pěkné vzory Kč 12.—, 15.—, chiffonové s vyšíváním Kč 6.—, 9.—, nejjemnější nádherně vyšívané Kč 12.—, 15.—, 17.—. KOMBINÉ dámské ve všech barvách Kč 10.—, 12.—, nejjemnější druh se skvostným vyšíváním, nejoblíbenější Kč 17.—, 19.—, nejkrásnější přepychové Kč 26.—. REFORMKY v každé barvě Kč 7.—, 9.—, 11.—. KAPESNÍKY velké bílé tucet Kč 12.—, 24.—. PONOŽKY zvláště pevné 6 párů pouze Kč 15.—, cvirnové nezničitelné 6 párů Kč 25.—, vlněné na zimu nejlepší, pevné Kč 8.—, 12.—, 16.—. PUNČOCHY dámské lepší druh s hedvábím Kč 8.—, 12.—, 16.—, vlněné teplé nejl. Kč 10.—, 14.—, 17.—. SVETRY pánské i dámské moderní Kč 16.—, 25.—, 30.—, 49.—. OBLEKY pánské podle míry šité pracovní pevné Kč 59.—, 69.—, 89.—, vlněné v nejl. provedení na svátek Kč 189.—, 230.—. OBLEČKY CHLAPECKÉ pro zimu vlněné zvláště pěkné, vkusně ušité Kč 45.—, 69.—, 79.—, 89.—, 99.—. Udejte stáří. SUKNO černé neb modré na pánský sváteční oblek 3 metry za Kč 99.—, 179.—. PLÁTNO bílé (veba) 10 m 35.—, 55.—. KALIKO zvláště silné lepší 10 metrů za Kč 25.—, 35.—. KANAFASY nejtrvanlivější 120 cm šíře 10 m jen Kč 59.—, 79.—. DEKY ku přikrytí 2 kusy Kč 39.—, 49.—, nejlepší krásně květované 89.—. HOUNĚ na koně 2 kusy Kč 49.—, 69.—, čistě vlněné nejlepší, 2 kusy Kč 129.—, 159.—, 199.—. Žádné jiné výlohy neúčtují. Objednejte si raději víc, vždyt to je tak levné. Až se přesvědčíte, už nikdy nekoupíte jinde než v našich solidních ČESKOMORAVSKÝCH TEXTILNÍCH TUŠLOVÝCH PODNICÍCH V BENÁTKÁCH, pošta JIMRAMOV Č. S. R. Pište, že jste četli insert v „Apoštolátu sv. C. a M.", a obdržíte ještě 5 proc. slevy.

Administrace doporučuje tuto solidní firmu k hojnému nákupu.

Čtěte
Rozšiřujte
Apoštolát
svatého Cyrila
a Metoděje!

BOHUMIL BEK HORA KUTNÁ

ODBORNÝ ZÁVOD SOCHAŘSKO-MEZIŘÁŘSKÝ PRO UMĚLECKÉ PRÁCE KOSTELNÍ

provádí pečlivě a levně

OLTÁŘE - SOCHY - JESLIČKY

Nová kniha dra V. Vilinského

RUS SE DÍVÁ NA ČSR.

(Brož. Kč 20·—, váz. Kč 32·—)

právě vyšla.

Upozorňujeme na dříve vydanou knihu

K SLOVANSKÉ OTÁZCE

(Brož. Kč 16·—, váz. Kč 28·—)

K dostání u všech knihkupců neb přímo v nakladatelství

VÁCLAV PETR, Praha II. Lützowova 27

Lidové závody
tiskařské a nakladatelské, spol. s r. o.
v Olomouci, Wilsonovo 16.

POLÁŠEK • URBAN

KAMENOPRŮMYSL, PŘEROV,

TELEFON 325

provádí veškeré kostelní práce, oltáře, kazatelny, křtitelnice, křížové cesty a obklady z mramoru, dále veškeré pomníky a náhrobky. Návrhy a rozpočty nezávazně zdarma. Četná odporučení důstojných farních úřadů.

Zbytky na váhu! 1 kg různých zbytků za pouhých 88 Kč!

Zbytky tyto jsou 2 až 5 metrů dlouhé, bezvadné, na prádlo a na šaty s následujícím obsahem: Flanely hladké a s proužkami na prádlo, barchety na prádlo a na šaty, županové prvotřídní látky, košilové oxfordy, zefíry, šatovky, šotyše, bíla plátna košilová i prostěradlová, věby, šifony atd., též kanafasy, sýpkoviny, ubrusy, ručníky, damašky atd. — Kdo objedná jakékoliv množství, nejméně však 1 kg dobírkou, **obdrží v něm** na plesové šaty hedvábné, aneb na letní, neb na zimní šaty vycházkové na neděli. — Při placení poloviny obnosu dobírkou a zbytek na měsíční splátky po Kč 10·–, obdrží každý, kdo objedná nejméně 1 kg, v něm na hedvábnou dámskou blůzu. — Zboží zasílá se při odběru 3 kg vyplaceně až do domu, obal, daň z obratu a jiné výlohy se ani při nejmenší zásilce nepočítají. — Poctivi zástupci se přijmou.

JAROSLAV PURM, textilní zboží, Hronov u Náchoda.

Jos. Neškudla a spol.,

Jabloné nad Orlicí čís. 86

levně dodává

paramenta,
prapory, sochy,
církevní náčiní,
úplná kostelní
zařízení

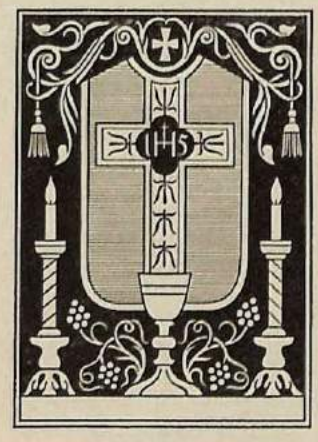

Chřipka na Vás nemůže,

použijete-li zavčas mentholové francovky ALPY.

1. K vyplachování úst a kloktání: Přidáte malé množství do sklenice vody. ALPA desinfikuje sliznice dýchacích cest; zárodky nemoci nevniknou do těla.

2. K masážím: Masáže ALPOU otužují a sílí tělo. Činí organismus proti nákaze a nachlazení odolnějším. Zeptejte se lékaře!

V lahvičkách s plombou od Kč 5·—.

ALPA - VAŠE ZDRAVÍ!

bylo. Přihlášky adresujte: Pro Novou Říši a Želiv: Exerciční sekretariát v Praze II., Ječná 2. Pro Velehrad: Papežská kolej na Velehradě. Pro Hlučín: Exerciční dům, Hlučín, Slezsko. Pro Sv. Kopeček: Msgr. dr. Jos. Foltynovský, univ. prof. v Olomouci. Pro Rajhrad: Exerciční sekretariát, Brno, Antonínská I. Poplatek na Velehradě 60 Kč, jinde 50 Kč nebo střádanka SKM.

Církevní kalendář, Únor.

1. Sv. mučedník Ignác Antiochijský, žák apoštolů. Odsouzen na smrt, aby ho roztrhala dravá zvěř, pln mučednické touhy zvolal: „Zrní Kristovo jsem, ať mě rozemelou zuby zvěře, abych se stal čistým chlebem (Kristovým)."

2. Hromnice. Přečti si pozorně úvodní článek.

3. Svatý Blažej, biskup a mučedník. Svatoblažejské požehnání proti nemoci v krku.

5. Sv. Agata (Háta), ochránkyně před ohněm, jedna ze čtyř slavných mučednic římských (Cecilie, Lucie, Anežka a Háta). „Co slabého na světě, vyvolil si Bůh, aby zahanbil, co je mocného." (Epištola.)

6. Sv. Titus, žák a pomocník sv. Pavla, biskup na ostrově Kretě. — 10. výročí zvolení Sv. Otce Pia XI. papežem.

7. Druhá neděle po Devítníku (Quinquagesima). Zatím co zábavy masopustní vyvrcholují namnoze v hříšné veselí, staví nám svatá Církev před oči utrpení Kristovo z evangelia: „Vydán bude pohanům a budou se mu posmívati a ho bičovati a na něj plivati, a když jej zbičují, zabijí ho." — Nadšený chvalozpěv sv. Pavla v epištole, jímž tak výstižně líčí velikost křesťanské lásky, zapadá letos do rámce mimořádného strádání a nedostatku chudých a nezaměstnaných a vybízí k praktickému osvědčování lásky soucitné a milosrdné. Šetřme na vydáních pro zábavu, abychom mohli pomáhat bídě bližních.

9. Sv. Cyril, biskup v Alexandrii, církevní učitel, nepřemožitelný obránce božského mateřství blahoslavené Panny Marie na církevním sněmu Efeském. — Sv. Apolena, pomocnice při bolestech zubů.

10. Popeleční středa, počátek svatopostní doby. Celou bohoslužbou vane myšlenka pokání, které však má býti vnitřní a nikoliv farizejské (evang.), a též důvěra v pomoc Boží a milosrdenství. „Toto praví Hospodin: „Obraťte se ke mně celým svým srdcem, a to s postem a s pláčem i s kvílením. Roztrhněte však srdce svá a ne roucha a tak vraťte se k Pánu, Bohu svému, neboť je dobrotivý a milosrdný, shovívavý a velmi milostivý." (Epištola.) Církev svatá se dnes modlí za své věřící, aby „spasitelný půst s ochotným srdcem začali a jej s pravou zbožností prožívali".

11. Zjevení Panny Marie v Lurdech (roku 1858). „Blažená jsi, svatá Panno Maria, a vší chvály hodna, poněvadž jsi panenskou nohou zdrtila ďáblu hlavu." (Traktus.)

12. Desáté výročí korunovace Sv. Otce Pia XI. Modleme se s ním, aby zavládl „pokoj Kristův v království Kristově" (papežovo heslo), i aby se splnila papežova nejvroucnější tužba po světové církevní jednotě. Přečti si v tekstu článek: „Deset let na Stolci Petrově!"

14. I. neděle postní. V epištole nás napomíná sv. Pavel, abychom dobře využili této svaté doby: „Bratří, napomínáme vás, abyste nepřijímali milosti Boží nadarmo. Neboť praví: V čas příjemný vyslyšel jsem tě a v den spasení pomohl jsem tobě. Aj, nyní jest čas příjemný, aj, nyní jest den spasení." — Smrt svatého Cyrila, slovanského apoštola v Římě roku 869. Modleme se za křesťanský Východ, zvláště za trpící Rus.

15. Pondělí. Ve mši svaté vyniká obraz Krista-Dobrého Pastýře (epištola). Na soudě Božím bude rozhodovat — účinná láska. „Co jste učinili jednomu z nejmenších bratří mojich (lačnému, žíznivému, pocestnému...), mně jste učinili," a „co jste neučinili jednomu z nejmenších těchto, ani mně jste neučinili." (Evang.)

17. Středa suchých dnů postních (kvatembrová). „Kdokoliv činí vůli Otce mého, jenž jest v nebesích, ten jest mi bratrem i sestrou i matkou." (Evang.)

19. Kvatembrový pátek. Prorok Ezechiel podává nám k úvaze dvě myšlenky: Bůh vše odpouští hříšníku, který činí pokání, ale zavrhne spravedlivého, který opustil cestu spravedlnosti.

20. K v a t e m b r o v á s o b o t a. Apoštol doporučí tělesné i duchovní skutky milosrdenství: „Bratří, prosíme vás, usazujte nepokojné, povzbuzujte malomyslné, ujímejte se slabých, shovívaví buďte ke všem!" (Epišt.)

21. II. n e d ě l e p o s t n í. Vypravování evangelia o p r o m ě n ě n í P á n ě má i naši víru upevnit, abychom vytrvali v dobrém přes všechna utrpení a pokušení, která nás obklíčují.

22. S t o l e c s v. P e t r a v A n t i o c h i i. Členové ACM. mohou získat plnomocné odpustky.

23. S v. P e t r D a m i á n., biskup a učitel církevní. „V nejtěžší době mimořádně mnoho pomáhal římské církvi a papežům svým učením, poselstvím a jinými skutky." (Brevíř.)

24. S v. M a t ě j, a p o š t o l P á n ě, zvolený místo zrádce Jidáše. Den plnomocných odpustků pro členy ACM.

28. III. n e d ě l e p o s t n í. Svůj poměr ke Kristu musí si stanovit každý člověk, buďto s Ním nebo proti Němu. „Kdo není se mnou, proti mně jest, a kdo neshromažďuje se mnou, rozptyluje." (Evang.)

Literatura.

Výbor pro oslavu letošního jubilea blahoslavené Anežky České vydává S l a v n o s t n í s b o r n í k blahoslavené Anežky Přemyslovny, který je současně příručkou pro pořadatele oslav. Za obětavé spolupráce předních představitelů katolické kultury uspořádal Sborník osvědčený pracovník Antonín S o r m. Hned na prvním místě oceňuje význam blahoslav. Anežky rektor Karlovy university dr. Josef Pekař. Kazatelé jistě radostně uvítají vzletné slavnostní promluvy P. Bělohlávka (Svatohora). Odborům ochotnickým našich organisací a spolků naskytá se skvělá příležitost ku provedení zeyerovsky jemného a slavnostního divadelního představení: „Anežka Přemyslovna" z pera zanícené ctitelky této světice, pí ředitelky Em. Schmutzerové; při tom divadelní zpracování pamatuje zcela na prostředky našich scén. Velice cenným příspěvkem je Píseň k blahoslavené Anežce Přemyslovně, kterou k jubilejním oslavám na slova V. Hornova složil J. F. Foerster. Skladbu tuto přináší Sborník jako faksimile umělcova rukopisu. Velmi záslužnou prací Antonína Šorma bylo sestavení velkého počtu básní o blahoslavené Anežce, jinak těžko dostupných. Shledáváme se zde s pracemi našich předních básníků nejen dneška, Bělohlávka, Xavera Dvořáka, Hornova, ale i starších, s Kuldou, V. Štulcem a j. K vypracování vlastních přednášek uveřejňuje Sborník životopisná data blahoslavené Anežky, uvádí literaturu a též malý soupis výtvarného umění, věnovaného blah. Anežce. Vychází v pietní úpravě J. Hanzla nákladem nakl. Kropáč & Kucharský v Praze I., Konviktská 5. Cena 12 Kč.

Nákladem Čsl. akciové tiskárny v Praze II., Karlovo nám. č. 5, vycházejí velmi vhodné časopisy pro katolický lid.

T ý d e n í k „N e d ě l e" byl nedávno velmi vřele doporučen všemi českými biskupy jako nejlepší přítel upřímného katolíka. Je velmi dobře redigován drem Krusem T. J., přináší články obsahu náboženského i poučného a otevírá svými drobnými zprávami rozhled po katolickém světě. Tu malou oběť týdenních 20 hal. může a má přinést v zájmu dobré věci každý katolík. Heslem českých katolíků musí býti: Ať není katolické rodiny a domu, kam by pravidelně nedocházela „N e d ě l e". Kdo sám její bohatý obsah poznal, budiž jejím apoštolem v kruhu svých známých! Čeští katolíci potřebují jako soli náboženského pojítka, jímž se chce stát „Neděle".

„Československá žena", list katolických paní a dívek, vychází dvakrát za měsíc se zajímavým obsahem a vhodnými obrázky. Nahradí katolické ženě a dívce v nejlepším slova smyslu různý, křiklavě ilustrovaný a pikantními romány naplněný literární šmejd, který rozsévá jen do rodin a do srdcí žen a dívek mravní zkázu!

„S v ě t" (dříve „Šťastná rodina"), obrázkový čtrnáctideník, přináší časové zprávy a ilustrace z celého světa, doplňuje tak vhodně pravidelnou četbu katolíkovu. Jenom odebíráním a předplácením katolického tisku udržíme jej na potřebné výši.

Tiskem Lidových závodů tiskařských a nakladatelských, sp. s r. o. v Olomouci.

APOŠTOLÁT

SV. CYRILLA A METHODĚJE

pod ochranou bl. Panny Marie

Olomouc 1932
Ročník XXIII. Číslo 3.

Používání známek novinových pro „Apoštolát sv. Cyrila a Metoda" povoleno ředitelstvím poštovním v Brně číslo 11.483-VI. v roce 1921.

Redakce a administrace Apoštolátu je nyní v Olomouci, Wilsonovo náměstí čís. 16, II. poschodí ve dvoře.

Časopis vychází každý měsíc. Roční předplatné 12 Kč, pro Ameriku 1 dolar.

Zakladatelé časopisu v Pánu zesnulí: Arcibiskup olomucký dr. Antonín Cyril Stojan a P. Adolf Jašek, katecheta kroměřížský. Redaktor: František Jemelka, tajemník ÚACM.

OBSAH:

List Sv. Otce Pia XI. k velehradskému sjezdu unionistickému . 77
Vezměte a jezte! 78
Pravoslaví v Bulharsku 79
Panenské české srdce 82
Nový člověk 85
Apoštolát 88
Z vypravování ruského poutníka . 91
Věřím v jednu svatou Církev katolickou 92
Moje vzpomínky na P. Antonína C. Stojana 94
Katolicismus v Srbsku za poslední století 96
Péče salesiánů o naše krajany v Argentině 98
Křesťanský Východ 99
Katolický obzor 107
Literatura 112

Hovorna redakční.

M. Switek, Těšín! Biritualismem nazývá se onen názor i prakse, která chce připravovat cestu k sjednocení Církve tím, že by měl katolický kněz pracující o sv. jednotu právo konat bohoslužbu v obojím obřadě, latinském i východním. Stoupencem tohoto směru je na př. mohylevský arcibiskup de Ropp. Ideálně vzato, byla by biritualismem dobře vyjádřena i jednota víry při různosti obřadů i jejich rovnocennost, ale lidsky praktikován plodil by biritualismus mnoho nedorozumění a trpkostí a snad i podezření, že má být jen přechodným stadiem k úplné nadvládě obřadu latinského. Proto už papež Lev XIII. přísně chránil svéráz východního obřadu, a proto i nynější římská prakse úzkostlivě zabezpečuje práva Východňanů na jejich starobylý obřad a zpřísnila předpisy upravující přechod od jednoho obřadu k druhému. Pozdrav!

Mr. Kašpar, Tesař, Long Island, U. S. A. Máte předplacen časopis na rok 1932 a 1933. Zásilka došla správně! Dík a pozdrav. Administrace.

Very Rev. Josef Janeček, Detroit, Mich. Děkujeme vroucně za Vaše vzpomínky a blahopřání a gratulujeme upřímně k oficielnímu uznání vlastenecké činnosti Vaší, k zaslouženému vyznamenání čsl. revoluční medailí. Na mnogaja ljeta!

Členské příspěvky. Odbor apoštolátu. Přerov, 200 Kč; čeští katolíci, Nový Jičín, 267 Kč; J. Nevrlý, Dubčany, 50 Kč; farní úřad, Lipník n. B., 150 Kč; farní úřad, Chvalnov, 80 Kč; farní úřad, Náměšť na Hané, 70 Kč; sl. Nedomová, Olomouc, 100; farní úřad, Soběchleby, 236.95 Kč; farní úřad, Petřvald, 200 Kč; farní úřad, Charváty, 20 Kč; A. Vašíček, Slušovice, 25.50 Kč; farní úřad, Velehrad, 749 Kč; farní úřad, Třebovice, 130 Kč; farní úřad, Křelov, 218 Kč; Soc. stud. sdruž., Hradec Králové, 30 Kč; farní úřad, Rychaltice, 60 Kč; duchovní správa, Hukvaldy, 50 Kč; farní úřad, Lhota, 32.70, sbírka z arcib. konsistoře za r. 1931 10.883.40 Kč; Marie Dluhošová, Těžkovice, 6 Kč; P. J. Minář, katecheta, Vítkovice, 115 Kč; farní úřad, Polešovice, 21 Kč; Mar. družina, Sv. Kopeček, 50 Kč; farní úřad, Dolany, 270.40 Kč; farní úřad, Štěpánkovice, 230 Kč; farní úřad, Hvozdná, 92.40 Kč; T. Petrášová, Mysločovice, 60 Kč; far. úřad, Konojedy, 20 Kč; ct. bohoslovci,

APOŠTOLÁT

sv. Cyrila a Metoda pod ochranou bl. Panny Marie.

Ročník XXIII. Březen 1932. Číslo 3.

List Sv. Otce Pia XI. k velehradskému sjezdu unionistickému.

Ústřední Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje předložil Sv. Otci ke schválení program VI. unionistického sjezdu, který se koná letos v červenci (od 13. do 17.) na Velehradě. Sv. Otec odpověděl předsedovi ÚACM, olomuckému arcibiskupu dru Leopoldu Prečanovi tímto vlastnoručním listem:

Ctihodnému Bratru Leopoldu Prečanovi, arcibiskupu olomuckému.
Pius P. P. XI.

Ctihodný Bratře, pozdrav a apoštolské požehnání.

Od milovaného Našeho Syna Aloisa, S. Ř. C. kněze-kardinála, jak známo, tajemnika posvátné Rady spravující Východní církev, s nemalým potěšením jsme se dověděli, že na Velehradě, v blízkosti proslulého chrámu sv. Cyrila a Metoděje, bude se co nevidět konati šestý sjezd, a to pod vedením zbožného díla Apoštolátu nazývaného jménem těchto nebešťanů. Tato radostná zpráva, jak jsme řekli, proto nás nemálo potěšila, že z těchto kongresů svolávaných vždy za několik málo roků po sobě horlivou spolupráci jak mnoha biskupů tak vynikajících mužů vyplynul pozoruhodný užitek pro obnovu církevní jednoty.

Mimo to šesté takovéto shromáždění opětovně dokazuje, o čem již dřívější sjezdy jasně svědčily, že totiž neporušená choť Ježíše Krista a zvláště My, kteří ji z božského ustanovení řídíme a Tvou horlivou činnost, Ctihodný Bratře, jakož i toho spolku, jehož jsi předsedou, podporujeme a z ní se těšíme, nešetříme ani starostí ani námah, aby se odštěpení bratři a synové, jsouce dostatečně osvíceni ryzí naukou katolické Církve a získáni její láskou, přece jednou navrátili k blahé jednotě. Nepochybujeme, že synové od Nás odloučení, kteří se zúčastní schůzí, až uvidí péči Matky Církve a horlivou snahu vás všech, ucítí povzbudivou sílu tohoto radostného podniku.

A aby sílu tohoto poznání tím mocněji na sobě zakusili a jí se ochotně a rádi poddali, aby totiž rozvažujíce ve svém nitru o dobrodiní křesťanské jednoty, snažili se ji, co budou moci, dostihnouti, jest Našim přáním, ať se přednášejí úpěnlivé prosby k Rozdavateli nebeských statků. Neboť takto s pomocí Boží šťastně se podaří to, že všechněm, také těm, kteří žalostně bloudí odvráceni od tohoto Apoštolského Stolce, dostane se vzácných darů žádoucího míru a žádoucího Království Ježíže Krista.

K dosažení tohoto záměru přispěje značně ta část nauky, o níž se bude jednati na příštím sjezdu velehradském: totiž o víře, která je nerozlučitelnou páskou mystického těla Kristova. Jistě že svatí oni biskupové Cyril a Metoděj, přihlížejíce, jak pravda tak důsažná, pro jejíž vítězství tolik trudů podstoupili a všecek svůj život obětovali, jest objasňována důvody dogmatickými, liturgickými a dějinnými, budou se na vás s nebes usmívati a nesmírně nad tím plesati. Slovutní pak učenci, kteří mají ve schůzích přednášeti, jsou v těchto naukách, jak Nám povědomo, tolik zkušeni a zběhlí, že nepochybujeme o hojném a spasitelném užitku, který odtud vzejde. Aby tento užitek ještě více se rozmnožil, prosíme zároveň s vámi vroucně ony svaté obhájce katolické jednoty a apoštoly Cyrila a Metoděje, ať oni s nebes podporují vás a vaše práce, vyprošujíce od Boha osvícení a pomoc.

Dále nechceme pominouti této příležitosti, abychom k vám neopakovali výzvy a pobídky, s kterými jsme se nedávno před tím ve svém okružníku „Nova impendet" obraceli na všecek katolický svět: kdykoli totiž se sejdete na taková shromáždění, jakým náš Spasitel přislíbil svou přítomnost: „Já jsem uprostřed nich", mívejte společné modlitby, abyste jimi vyžádali od Otce milosrdenství a knížete pokoje v nynější bohužel vzrůstající krisi podporu a úlevu obzvláště těm, kdož se octli v bídě a nemají možnosti, vydělati si svou práci na obživu.

Ostatně tobě, Ctihodný Bratře, a všem, kdo se zúčastní příštího sjezdu, udělujeme přelaskavě apoštolské požehnání jakožto přislíb nebeských darů a důkaz Naší otcovské blahovůle.

Dáno v Římě, u svatého Petra, dne 25. měsíce prosince, na svátek Narození P. N. Ježíše Krista, léta Páně MDCCCCXXXI, desátého roku Našeho Velekněžství.

Pius PP. XI. m. p.

Vezměte a jezte!

Ant. Šuránek.

Poslední večeře. Nastane rozloučení. Kdo odchází? Syn Boží, silný, který přemohl svět, celý, i moderní. — Kdo zůstane? Stádečko lidí ulekané — mladá Církev, apoštolem zrazená. — Co ji čeká? Bouře. Slunce se zatmí, skály se zachvějí. Obstojí *víra* apoštolů? Odolá *naděje?* Nesmí vyhasnout *láska*. Ona je schopna překonat utrpení; jest *silnější než smrt*. Tu žhavou lásku zajistí Mistr — osiřelým učedníkům. Sám sebe, své vřelé *srdce*, výheň planoucí láskou — dá v jejich nitro. Vejde tam pod způsobou chleba a vína. A bude žít, pracovat v nich, silný, nepřemožitelný, a oni *všechno* zmohou v něm. Bouře je rozptýlí, láska je přivede zpět k pastýři vítěznému, *láska je sjednotí opět*.

Slyšíš rozptýlené stádo Boží? Církvi rozdvojená? Západní i východní! Lásky je třeba, silné! A ta je utajena pod způsobou chleba v Eucharistii. Tam ji okoušela i *přečistá Panna*, matka všeho křesťanstva, východu i západu. Neporučil Pán: „Vezměte a jezte! Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ve mně přebývá a já v *něm*"? Já mu zachovám, roznítím lásku — a láska vede k *sjednocení*.

Chvála Bohu. Máme chrámy, oltáře. 44 nových kněží posílá Bůh letos k velikonocům na svou vinici. Kolik to bude *proměňování*. Plné kalichy svatých Hostií. A srdce lidská *prázdná*. A slabá. A nemilující. Kéž by rozuměla slovu loučícího se Pána. Nepraví: „Vezměte a klanějte se, vezměte a okuřujte jenom," nýbrž z lásky k lidstvu vážně přikazuje: *„Vezměte a jezte!"*

*

Přijmu každou neděli v březnu Tělo Páně. Odpoledne si přečtu pomalu něco z Písma sv. o utrpení Páně. Nejlépe evangelium sv. Jana, hlavu 13—19. Na jaký úmysl? Aby Pán Bůh v době, kdy kolísá víra mnohých a klesá naděje, otřásl miliony srdcí, ať už se začnou *pravidelně* sytit Tělem Páně. Láska, kterou Bůh v nich zanítí, bude schopna *oživit víru, upevnit naději* — a povede k *sbratření* všech kolem vítězného Ježíše, Vykupitele. *Bude* jeden ovčinec! *Bude!*

Pravoslaví v Bulharsku.

Univ. prof. dr. S. G. Vilinský.

II.

Co se týká dnešního vnitřního stavu bulharské církve, tu ovšem cizinci, ať je to kdokoliv, těžko podati úsudek o stupni náboženského života bulharského národa. Lze jen uvésti objektivní skutečná fakta, a to zejména svědectví samých Bulharů.

Prof. Grivec[1] píše: „Neustálé boje s řeckou církví a zhoubné vlivy řeckého byzantství potlačily mezi Bulhary živější náboženské vědomí a náboženské žití. Náboženská lhostejnost jest rozšířena nejen mezi inteligencí, nýbrž také mezi lidem, zvláště mezi severními Bulhary. Leč dobří znatelé bulharského lidu přece tvrdí, že by schopní a zbožní kněží mohli zakrátko oživiti náboženský život a horlivost. Ve spojitosti s bulharskou náboženskou lhostejností jest náboženská snášenlivost, kterou se Bulharsko vyznamenává před jinými pravoslavnými státy."

Bohužel, slova prof. Grivce o úpadku náboženského vědomí Bulharů úplně odpovídají skutečnosti, a to do takové míry, že je těžko předpokládati, že by „schopní a zbožní kněží mohli zakrátko oživiti náboženský život". Příčina toho tkví nejen v tom, že v záležitostech víry jako vůbec ve všem, se mnohem snáze bourá než staví (a v Bulharsku nyní na zkáze všeho svatého horlivě ale tajně pracují komunisté); ale slabost náboženského uvědomení Bulharů se vysvětluje hlavně zvláštnostmi jejich národní povahy. Poslyšme, co o tom praví nedávno zemřelý prof. *Bojan Penev* ve své stati o základních rysech bulharské literatury:[2] Jako základní rysy bulharské národní povahy uvádí rozumování, neschopnost náboženského nadšení a kriticism. „Střízlivý realism" řídí Bulharovo jednání, praktičnost projevuje ve všech svých

1 Dr. Frant. Grivec: „Pravoslaví." Ze slovinského rukopisu přeložil Martin Chudoba. 1921. Nákladem Akademie velehradské. Strana 99.

2 Časopis „Zlatoroh", 1921 (II), sv. 4.—5., str. 225—247.

počínech. Kromě praktičnosti a smyslu pro skutečnost nemá Bulhar mnoho porozumění pro vyšší vzněty duševní. Odtud plyne i jeho náboženská lhostejnost: „náboženství vídí v obřadech, docela však ne v hlubším zdokonalení ducha. Náboženského uvědomení, touhy po spojení s absolutnem, s Bohem, nezná jeho přirozenost, potřeby metafysické povahy jsou mu cizí — jeho duch vůbec není náboženský."[1]

Dále hovoří Peněv o neschopnosti Bulharově odpoutati mysl od skutečného života; náboženské vytržení a nazírání je mu nedostupné. Proto by se nemohly v bulharské literatuře objeviti typy jako je stařec Zosima nebo Aljoša Karamazov (Dostojevský), není pro ně námětů v životním prostředí; i poesie bulharská je chudá filosofickými a nábožensko-mravními motivy.[2]

Profesoru *B. Peněvu*, jednomu z vynikajících bulharských učenců, musíme ovšem věřit. Poslyšme však i jiného literárního pracovníka *P. P. Slavejkova*, jak ústy svého literárního hrdiny doznává, že Bůh je mu vždy jen „dědo - Hospod" („Pán Bůh - dědeček") — stařec s dlouhou šedivou bradou, podoba, již od dětství vídal na ikonách . . .[3]

Vše to nasvědčuje, že pravého, hlubokého náboženského zanícení není v Bulharově přirozenosti, a proto je pochybno, že by v budoucnu i vzorní pastýři mohli „zakrátko" (Grivec) vytvořiti to, co není dáno bulharskému duchu, nebo i když mu to bylo kdysi dáno, co zhrublo a otupělo v dobách poroby a zápasu s Řeky. Jestliže, jak shora řečeno, církev živila národní cítění Bulharů v dobách tureckého jha, po jeho svržení zmenšil se tento politicko-národní význam církve, která nedovedla vytvořiti nábožensko - mravní tradici mimo okruh politiky a národních zájmů. Je pravda: v dobách poddanství si Bulhar církve vážil, protože byla cosi čistě bulharského, národního, naprosto ne však proto, že by v jeho očích měla ještě jiný, věčný, duchovní význam. Přišlo osvobození a s ním se ukázaly i jiné národní hodnoty (občanská svoboda, rodný jazyk, literatura a pod.) a skutečný starý význam církve jakožto zbraně v národním boji sám sebou poklesl a jiný, vyšší její význam byl Bulharovi nejasný pro jeho malou schopnost k náboženskému zápalu.

K tomu třeba vzpomenouti ještě jedné, shora zmíněné okolnosti — *nedostatku duchovenstva* se zvláštním bohovědným vzděláním. Mělo-li Bulharsko r. 1925, t. j. skoro 50 let po osvobození jen asi 35 % duchovenstva bohoslovně vzdělaného, snadno lze si představiti, že takové duchovenstvo, byť i mělo nejlepší vůli, nemohlo dáti národu pravé náboženské výchovy a nemohlo tudíž ani pozvednouti náboženského uvědomení lidových mas, když bylo samo tak slabé.

Proto cizozemce a zvláště Rusa překvapí často v Bulharsku takové zjevy, které, jak se zdá, někdy svědčí o slabém náboženském uvědomení, jindy zase o jakési jeho primitivnosti. Uvedu několik příkladů. Tak třebas pojmenování Boha — „Dědo - Hospod" („děd Hospodin") nutně vyvolává představu o Bohu jako „stařečkovi s dlouhou, šedivou bradou" (P. Slavejkov) a zní jaksi podivně familiárně: názvu „dědo" (děd) užívá se obecně u Bulharů k pojmenování osob duchovních („dě-

1 Tamtéž, str. 211. 2 Tamtéž, str. 214. 3 Tamtéž, str. 227.

do-pop",[1] „dědo-vladyka"), do jejichž počtu Bulhar patrně řadí i Boha, nevida v něm bytosti vyšší.

Jiný příklad: Když vznikla roku 1897 v Sofii první česká sokolská organisace, sloužil jí s počátku za tělocvičnu starý chrám sv. Jiří.[2] Bulhaři tedy dříve než ruští bolševici nalezli způsob, jak využitkovati církevních budov!

Katedrála sv. Neděle, r. 1925 výbuchem pumy poškozená, dodnes ještě není opravena. Starobylý tento chrám s vybitými okny a trhlinami ve zdech činí truchlivý dojem. Patrně ani vláda ani věřící necítí potřebu, aby ukázali povinnou úctu k chrámu, v němž ve chvíli výbuchu zahy-

Památník cara Osvoboditele v Sofii na náměstí před parlamentem.

nulo několik desítek nejlepších bulharských občanů.[3] Zatím někteří původci výbuchu dostali již milost a jiní jsou zapsáni mezi těmi, kdož vbrzku milost obdrží...

Ještě r. 1930 stál na rohu ulice Marie Luisy a Dundukova boulevardu neveliký chrám Umučení Páně; r. 1931 se na jeho místě pyšní několik židovských krámů! Chrám ten byl pozoruhodný svojí architekturou, obvyklou u bulharských chrámů doby před osvobozením. Byl téměř v zemi a dovnitř se sestupovalo jako do sklepu; nad zemí vyčníval asi do výše jednoho poschodí, aby se nelišil od sousedních domů. V ČSR by se o takovou památku zajímal památkový úřad; v Bulharsku nejeví

1 „Dědo pope" (5. pád), oslovují dokonce kněze (byť i mladé) v osobním styku s nimi a poměrně řídčeji užívají slova „svajščennik" (kněz): je to též následek řeckého vlivu.

2 Vide časopis „Centralnaja Jevropa", 1931, sv. 12., str. 739.

3 Okolnosti tohoto pekelného zločinu jsou známy, jakož i to, jak téměř všichni vynikající vládní činitelé bulharští byli ve chvíli výbuchu v chrámě shromážděni.

se zájem o starou architekturu kostela, nýbrž jen o to, kolik to vynese, zamění-li se dům Boží za židovské krámy.

Ale tato fakta jsou jen slaboučkým obrazem všeobecné náboženské lhostejnosti. Týž prof. Grivec[1] píše: „Náboženská bezstarostnost jeví se na všech polích bulharského veřejného života. Bulharský říšský sněm (sobranie) je velkou většinou ducha protináboženského. Bulharské duchovenstvo nemá pasivního volebního práva. R. 1909 odstranila vláda náboženské vyučování na středních školách. Jenom v nižších třídách vyučuje se ještě náboženství; učí jemu světští učitelé, kteří jsou většinou bezvěrci a využívají náboženských hodin k šíření bezvěří. Ve školách obecných učí náboženství světští učitelé. Církevní synoda velmi se namáhá, aby se domohla nějakého vlivu ve školství, ale bez úspěchu."

K tomu netřeba mnoho připojovati. Vidíte-li ve dny sváteční v bulharských chrámech poměrně mnoho lidí se modlit, je to téměř vždy proto, že počet chrámů vzhledem k množství obyvatelstva jest malý. A jsou to obyčejně starci, lidé prostředních let, též malé děti přicházející tam s rodiči; mládeže skoro ani nevidět, neboť beznáboženská výchova přináší své ovoce... Lze toho jen litovati a přáti, aby usilovná příprava vzdělaného kněžského dorostu přinesla blahé výsledky pro povznesení náboženského uvědomení širokých vrstev lidových. Než při všeobecné náboženské vlažnosti čeká tento kněžský dorost mnoho práce, a to práce trudné a naděje na úspěch zatím velmi slabá.

1 Op. cit., str. 99. (Dokončení.)

Panenské české srdce.

(K 650. výroči smrti bl. Anežky České.)

Ant. Šuránek.

Svaté srdce! Anežka, dcera slavného Přemysla Otakara I. (1197-1230) je nosila v hrudi. Jako prostý kvítek rostla v královské rodině. Dvakrát zasnoubena, třikrát unikla radostně sňatku. Zajímavý zjev české dívky. Ucházel se o ni anglický král, německý císař — ona zvolila ženicha *chudého*, ukřižovaného. Její srdce bylo příliš velké, aby se dalo uzavřít úzkým kruhem rodinným. *Svobodná* — byla milující *matkou* široké rodiny. Chudí a nešťastní z blízka i z dáli rozuměli mluvě jejího srdce. Jeho tlukotem mnohý vězeň dosáhl svobody, mnohý psanec se vrátil do vlasti.

Prosté srdce. Nic *nápadného*. Žádná okázalost. Aniž kdo o tom ví, Anežka se kajícně postí, navštěvuje po příkladu sv. Václava v noci chrámy v chudičkém oděvu. Ve dne, ve společnosti nosí královské roucho, pod ním žíněné. Veselá, milá, plná vlídnosti.

Je u nás hodně zle. Šíří se požívačnost, nemravnost v mládeži. Ale má český národ, díky Bohu, má ještě *srdce Anežčina*. Jeho dcery umějí *skrytě* sloužit Bohu; je mnoho *smírných oběti*, kajícnic, i když jich okolí nezná. Nemilují okázalosti. A mnohé mají sílu zasvětit se cele *službě lásky*. Zřeknou se i výhodných sňatků, aby daly své srdce rodině *širší*. Plní se, chvála Bohu, *kláštery* sestrami Anežčinými...

Blahoslavená Anežka Česká.

Bohu *zasvěcená* srdce. Chudáček Boží *sv. František* zakládal v době Anežčině (1209) svůj řád Menších bratří a jeho sestra *sv. Klára* (1224) panenskou řeholi. Srdce příbuzné volá je na sever, *do Čech.* Anežka zakládá pro chudé „špitál sv. Františka", spravovaný „bratrstvem sv. Františka", z něhož se vyvinul slavný český řád *Křižovníků s červenou hvězdou.* Na pravém břehu Vltavy na Starém městě vzniká „české Assisi", dva kláštery, pro duchovní syny sv. Františka, pro dcery sv. Kláry. Anežka vstupuje se sedmi pannami ze slavných českých rodů do kláštera. R. 1234 „přeletěla nevinná a prostá holubice z povodně tohoto světa do korábu sv. řehole". Stává se z poslušnosti představenou, ale chce být nazývána pouze *„starší sestrou".* Vždy raději *poslouchala* z lásky k poslušnému na smrt; koná prosté denní práce, živí a šatí

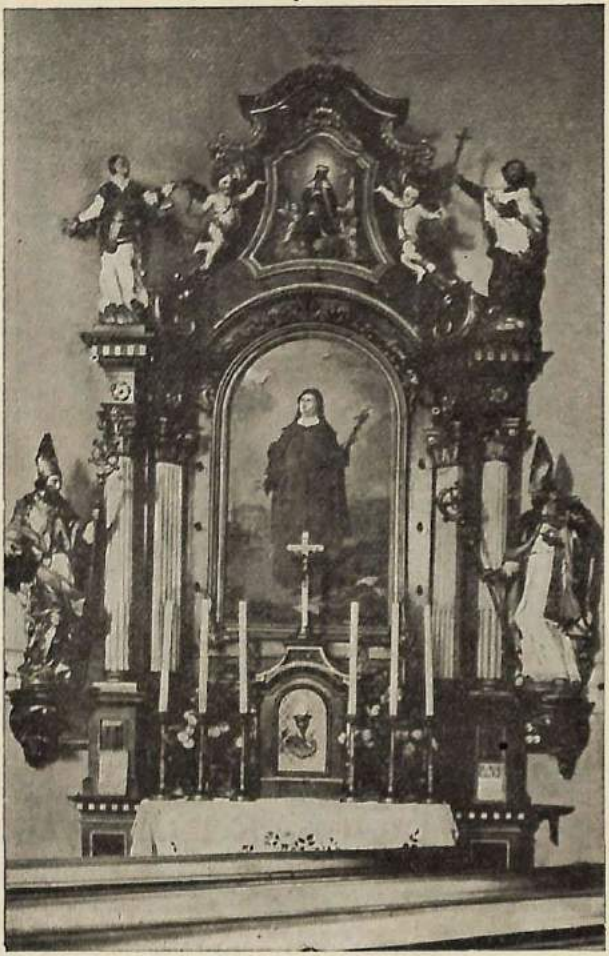

Oltář bl. Anežky ve chrámu Páně v Sloupnici.

v sestrách sobě svěřených nebeského ženicha. „Co jste učinili jednomu z nejmenších bratří mých, mně jste učinili." Panenské české srdce dovedlo tato slova Kristova proniknout a provést do důsledků. Almužny svého královského bratra Václava I. (1230—1253) a českých velmožů dělí Anežka na tři díly: chrámu, sestrám, *chudým*. Sestrám vymáhá zmírnění postu a teplejší oděv, sama žije podle přísných předpisů řehole.

České srdce. I v zátiší kláštera miluje Anežka svůj národ, pracuje o jeho blaho. Pomáhá mu jako kdysi Mojžíš lidu svému *sepjatýma rukama*. Naslouchá vůli Boží před svatostánkem a našeptává ji královskému bratru Václavovi; radí mu a *dobře* radí. Zjednává mír mezi ním a *Sv. Stolicí!* Upravuje „modus vivendi" i v královské rodině. *Smiřuje*

otce se synem Přemyslem Otakarem II. (1253-1278). Je *vládcům* českého národa *andělem strážným*. Dokud jsou jí nablízku a poslouchají jejích pokynů, žijí *v slávě* a ve *svornosti*. Žel! Přežel! Jako 73letá stařena jde těžce v prosebném průvodu volat o ochranu pro synovce Přemysla Otakara II., když (26. 8. 1278) válčí s Rudolfem Habsburským na Moravském poli. Pojednou kroky úplně váznou, tváře blednou, oči se obracejí v sloup . . . Anežka klesá. Proč? „Viděla jsem krále raněného, zohaveného . . . padal k zemi." *Citi* srdce Anežčino s národem českým, raduje se s radujícím, pláče s národem truchlícím. Umírajíc v 77 letech (2. 3. 1282) vzkazuje svým bratřím a sestrám: *„Milujte Boha a bližního, poslouchejte sv. Církve, láska Boží vás neopustí."*[1]

Slavný byl hrob Anežčin. Členové panující rodiny české čerpávali tam sílu. Pak pustošili zemi husité a později protestanti.— Zapadl v sutinách i hrob Anežčin, protože *cizáctví* se vedralo do českých srdcí. A je stará věštba, že zemi české nastane blahá doba pokoje a požehnání, až tělo blahoslavené Anežky bude nalezeno! Hledejte, děti, hledejte poklad! Kde je *poklad* váš, tam je i *srdce* vaše. A je-li poklad utajený, *kde* bloudí a *dokud* bloudit bude srdce vaše? Dva hroby čekají — ukryté, hrob *Metodějův*, hrob *Anežčin* . . . Hledejte, děti, ať po vzkříšení politickém nastane u nás vzkříšení *ještě slavnější!* Hledejte, kopejte *rukama sepjatýma!*

Na omšené zdi starého pražského kláštera „na Františku" stojí nad branou ve výklenku socha zakladatelky tohoto kdysi posvátného českého Assisi s nápisem na podstavci: „*Svatá* Anežka." Dosud za svatou prohlášena nebyla. O svatořečení pracovala už poslední Přemyslovna královna Eliška (1328) i Otec vlasti Karel IV. (1346-1378). Odporučil péči o to na smrtelném loži Václavovi IV. (1378-1419). Potom nastaly války a bouře husitské, které obrátily pozornost českých srdcí jinam. Papež Pius IX. potvrdil 1874 slavně úctu Anežce prokazovanou. První veřejná slavnost *blahoslavené* Anežky konána r. 1876. Po převratu 19. dubna 1927 podána jménem mnohých ctitelů a hlavně Svazu katolických žen a dívek československých žádost o nejvyšší církevní oslavu bl. Anežky — o *svatořečení*. Pomáhejme modlitbami a prosme světici, aby byla *andělem strážným* všem, kdož řídí a říditi budou osudy naší milé vlasti . . . ! Ať chrání *láskyplný* poměr národa českého a národů slovanských vůbec k *Svaté Stolici*, ať *smiřuje* nás bratry rozvaděně v naší *slovanské rodině!* A ať nám dá Bůh na její přímluvu hodně *panenských* srdcí *českých! Svatých! Anežčiných!*

1 Použito vzácné knihy: Ekert: Církev vítězná. Nemáte ji doma? Hledejte ji a čtěte v ní často. Vyšla jako podíl údů Dědictví svatojanského.

Nový člověk.

Sevir Polevoj.

(Dokončení.)

„Kdo to může být?" — znepokojovala se stařena žlutého vrásčitého obličeje slyšíc za dveřmi své chaloupky kroky. Dveře se pomalu

otevřely, ale ten, jenž vešel do pokoje, zastavil se na prahu. Stařena přistoupivši blíže, poznala příchozího. „Marto, Martičko! Tys to?" zvolala a chtěla obejmouti svou dceru, ale vtom se zarazila. „Co se stalo s tebou? Jsi tak hubená a bledá... Jsi snad nemocná? No posaď se... a to je tvé dítě?" — otázala se náhle vidouc v náručí dceřině maličkého kojence, pečlivě zabaleného do kusů rozmanitých hader. Marta na místo odpovědi sklesla ke stolu a křečovitě zaštkala. V matčiných očích kmitlo porozumění. Sedla si vedle dcery a mlčela. „Martičko?" otázala se po chvíli tiše — „oklamal tě někdo?" — Mladá žena pomalu se vzpřímila. „Opustil mne muž!" — řekla krátce a trhaně. „Sláva Bohu, je to tedy aspoň dítě manželské!" — utěšovala sebe i dceru stařena. Marta usedavě plakala. Až se poněkud uklidnila, položila jí matka ruku na rameno a řekla: „Neplač už a pověz mi, jak se to stalo!"

Dcera setřela slzy a těžce oddechujíc zvedla hlavu. Pak se zadívala neurčitým pohledem do tmavého koutu pokoje a tiše začala: „V městě jsem dlouho nemohla najít zaměstnání. Myslila jsem již, že se vrátím domů, ale pak mne přijali přece za posluhovačku do státní vychovatelny dětí. Tam jsem také bydlila. Jednou jsme šli s družkou na ples, kde jsem se seznámila s mým mužem. Sloužil jako námořník. Líbil se mi. Učil mě tančit. Pak mně hned nabídl sňatek. Já jsem svolila." — „Ale vždyť jsi ho vůbec neznala, jak jsi mohla svolit?" — přerušila ji matka. — „Velice se mi zalíbil a pojala jsem k němu důvěru a myslila, že mne má rád. A tak hned na druhý den byla svatba a po ní jsme odjeli do světa. Byl čímsi vyšším než obyčejný námořník a proto jsme měli na naší lodi pro sebe velkou kabinu. Dlouho mne trápila mořská nemoc, nežli jsem zvykla plavbě po moři, ale jinak jsme se měli dobře. Zdálo se mi, že mě má opravdu rád . . . !" Na okamžik ustala ve vypravování. „Naše loď plula sem tam. Byli jsme v Anglii, Italii, skoro až v Turecku. Jednou velká bouře málem že nepotopila naši loď. Na zpáteční cestě se mi narodilo dítě v Marseillu — je to ve Francii — a proto jsme je pojmenovali Marsíkem."

„Pro Boha, to přece není křesťanské jméno!" — zneklidnila se matka — „Marsík je psí jméno — no, a co dál?"

„Pozorovala jsem, že se nyní Nazar nápadně změnil. Dnes už vím, že se mne chtěl v Barceloně zbavit. Ztratil se mi na ulici. Byla jsem daleko od přístavu a cesty zpět jsem neznala. Loď měla tehdy odplouti za necelou hodinu. Náhodou potkala jsem však lodního kuchaře, s kterým jsem zavčas ještě dospěla do přístavu. Vyčítala jsem to Nazarovi. Dal se do smíchu: „Co tě to napadá? Mohu za to, že ses mně ztratila v zástupu lidí! Hledal jsem tě a právě teď jsem přišel na loď, abych se podíval, jsi-li už zde. A kdybych tě nebyl uviděl, chtěl jsem jíti znova do města za tebou!"

Loď se vrátila do Kronštadtu. Odjeli jsme na týdenní dovolenou do Leningradu. Ale poslední den dovolené se mně Nazar ztratil. Čekala jsem několik dní. Konečně došlo psaní. Moje domácí mi je přečetla. „Nejsi už Nazarovou ženou!" — psal ten zrádce, „peníze na dítě ti

platiti nebudu, protože svědci na soudě mi dosvědčili, že jsi měla také jiné známosti!"

Ta vzpomínka Martu pobouřila. Její obličej prozrazoval veliký bol a křivdu. „Matuško drahá, věřte mi, žádné známosti jsem nikdy neměla!" hájila se nešťastná Marta před matkou. „Šla jsem na soud. Tam se mi vysmáli: „Není ani zapotřebí nějakých důkazů, ani vašeho souhlasu. Stačí, že váš muž nechce s vámi žíti. Taková je svoboda v naší sovětské republice. Neznáte zákonů, občanko! Ostatně . . . proč se rozčilujete? Co se stalo vlastně? Vždyť jste ještě mladá . . ."

Odešla jsem. Uvažovala jsem, co si nyní počnu. Měla jsem ušetřené nějaké peníze za práce na lodi, kde jsem pomáhala v kuchyni. Zpět do vesnice se mi jít nechtělo, bála jsem se hanby. Také bych s kojencem v náručí sotva kde dostala práci. A dát dítě do vychovatelny? Do centrály nebyli by je přijali, to je útulna pro nemanželské děti vyšších komisařů! A do malého ústavu jsem je dát nechtěla, protože jsem věděla, že se tam s dětmi zle zachází, vždyť jsem tam sloužila. Bijí je, nedají jim jíst, štípají je. Starší děti proto utíkají z ústavu a potulují se, nikdo neví kde, a když je zpět přivedou, znova utíkají. Ale nejhorší je to, že se starší děti na takových potulkách nakazí nejhoršími nemocemi. V nemocnicích není pro ně místa, zůstávají tedy v ústavě, a protože nejsou pořádně odděleny od ostatních dětí, šíří nákazu dále. To všechno mne přinutilo, že jsem se vrátila k vám."

Mladá žena umlkla; jenom její prsty mačkaly a zase rovnaly kapesník, provlhlý slzami. Ticho přerušil pláč dítěte. Vzala je od matky a začala je konejšiti. „Jaké hrůzy jsi přetrpěla, Martičko!" — děla stařena. „Ale vzpomeň si, co jsem se tě nazrazovala, abys nikam nejezdila, ale ty ne a ne! Budu vydělávati, budu vám pomáhati! Nyní to vidíš! Nemluvme však již o tom! Zůstaneš u mne, práce je zde dost. Uklidníš se a zapomeneš."

S počátku slýchávala Marta za sebou výsměšné poznámky, když šla vesnicí, brzy však se na to zapomnělo, obci nastaly nové starosti a nešťastné dívce dali pokoj. Potají dala pak vesnickému knězi pokřtít svého syna na jméno Nazara.

Uplynul rok. Jednoho podzimního dne časně ráno Marta dojila v chlévě krávu. Zaslechla, jak vrzla vrata a někdo vešel do dvora. Když vyhlédla z chléva, nechtěla věřit svým očím. Byl to Nazar. Ve vysokých lakových botech, v námořnickém obleku a s čepicí v rukou, stejně zrzavý, ale velice hubený. „Co tu chceš?" ostře se ho otázala Marta. „Odpusť mi, jestli můžeš! Mám tě opravdu rád, Martičko! Přišel jsem si pro tebe! Mám pěkné místo . . . budeme spolu spokojeně žíti!" odpovídal Rogov. „Ano, vylákat mne ven a pak odhodit!" „Nikdy Martičko, půjdeme k popovi o sňatek opravdový. Já bez tebe nemohu být. Odpusť mi!" — naléhal námořník. „Jsi z cesty hladový a chceš pravda jíst?" — tvrdě ho odbyla Marta, ale při posledních slovech hlas jí nějak selhal a musela se opříti o zeď jizby.

Apoštolát.

Dr. Klemens Žůrek.

Svatý Otec opět a opět zdůrazňuje potřebu náboženského apoštolátu, v němž mají spolupracovat laici a kněží. Poněvadž příklady nejvíce táhnou, pokusím se zde vylíčiti příkladné působení mladého kněze a mladého laika v našich francouzských krajanských misiích.

Napřed seznámím Vás s mladičkým knězem! Narodil se na Slovensku jako syn chudého obuvníka. Měl osm bratří a sester. Nejstarší jeho bratr se výborně učil a proto se místní pan farář přimlouval u tatínka, aby denně odkládal 50 haléřů a schovával na studie svého prvorozeného. Nepodaří-li se mu plán, byl pan farář ochoten mu všechny výlohy nahradit. Prvorozený syn znamenitě studoval a proto dostal státní stipendium, které pomohlo nejen jemu, nýbrž i jeho sourozencům. Otec totiž zemřel, ale starost o rodinu osiřelou převzal prvorozený syn. Je teď známým egyptologem a universitním profesorem.

Náš Josífek neměl napřed ke studiu chuti. Učil se kovářem. Kul kdysi s tovaryšem koně a tovaryš si vzpomněl, že by chtěl „šnapsu". Ochotný učeň chtěl mu ho donést, odhodil pantofle, ale v tom šlápl na kus žhavého železa, které tovaryš od podkovy odrazil. Hrozně si popálil nohu a musel do nemocnice. Tam jej navštívil jeho bratr mladý profesor a navrhl mu, že jej dá na studie. A tak kus žhavého železa udělalo z kovářského učně studenta.

Studoval pak nerušeně a s výborným prospěchem, až maďarští bolševici zasáhli katastrofálně do jeho mládí. Šťastně jim utekl a pracoval po dobu jejich panství jako zahradník a pak jako řeznický pomocník. Tak se dostal ke studiu mediciny. Jako medik byl horlivým skautem a organisátorem skautů. Po ukončených medicinských studiích přišel za asistenta do veliké nemocnice. Bylo tam jen 40 asistentů! Ale jejich praktický a teoretický materialismus působil naň odstrašujícím příkladem.

Začal přemýšleti a čísti apologetická a jiná náboženská díla a výsledek jeho přemýšlení a četby byl ten, že se odhodlal studovat bohosloví. Rožnavský biskup Bubnič přijal ho do své diecése, chtěje míti z něho dobrého misionáře slovanských dělníků ve Francii. Poslal jej tedy studovat bohosloví do Štrassburku. Slavného jeho posvěcení na kněze účastnil se i čs. konsul a jeho primice i ostatní členové čs. konsulátu ve Štrassburku. Nyní působí už *P. Josef Pitko* přes půl 2 roku mezi krajany ve Francii.

Vydatnou pomoc na jeho misijních cestách ve Francii skýtal mu mladý Slovák *Josef Demeter*. Pochází z Fedýmešu nad Žitavou. Přišel do Francie jako mladý kovář a vyučil se šoférem. Jeho touhou od útlého mládí bylo však, aby se stal misionářem. Byl přijat od obětavého přítele Slováků, kardinála Henricha Bineta, arcibiskupa z Besançonu, do diecésního semináře, ale mladý Demeter poznal, že nemá potřebného předběžného vzdělání z obecné školy a že studia jsou

pro něho holou nemožností. Věnoval se tedy laickému apoštolátu a v tomto směru vynikl. Je pravou rukou faráře ve Vesoulu, šéfem jeho farní kanceláře, jeho hospodářem i šoférem, organisátorem francouzské i slovenské mládeže. Hlavní však lásku i pozornost věnuje Slovákům a Čechům. Začal shromažďovati kolem sebe slovácké a české mladíky v sobotní večery, předčítá jim, cvičí s nimi nábožné písně v jejich mateřštině, podniká s nimi společné pouti a výlety — a hlavně je připravuje k sv. svátostem. Sám chodí denně ke sv. přijímání.

Svých dobrých styků s Francouzi použil k tomu, že vzbudil mezi francouzskými dámami zájem o slovenské dítky. Francouzské dámy

Slavnost vánočního stromku u krajanů ve Vesoulu v Alsasku.

připravily pro slovenské děti na sv. Tři krále 1930 vánoční nadílku se slavností vánočního stromku. Výstupy a hru nacvičil s nimi misionář P. Jos. Pitko, kterého si pozval za slavnostního řečníka. Vidíme je oba na obrázku vedle vánočního stromku, P. Josefa Pitko v úboru katolického kněze a na druhé straně mladého Demetera s vesoulským farářem. Oba Francouzi, farář i kostelník, jsou oblečeni v sutanách.

Slavnost vánočního stromku se velmi vydařila a získala u francouzské společnosti ještě větší sympatie pro naše krajiny. I zaměstnavatel dělníků, majitel vesoulských železáren, začal jeviti větší zájem o své slovanské dělníky. Je mezi nimi i mnoho Poláků. K vůli nim se naučil nadaný P. Josef Pitko též polsky.

Teď začalo neúnavné cvičení a vyučování krajanů. P. J. Pitko a J. Demeter závodili ve svých snahách. P. Pitko zpovídával každou neděli a svátek v katedrále ve Štrassburku, kamž jezdívali Češi a Slováci i Poláci z celého okolí. Na hlavní výroční svátky jezdíval do Vesoulu, kdež na nádraží ho už čekávala celá společnost mladíků s Josefem Demetrem v čele. O sedmé hodině večerní začínávalo kázání, dříve nebylo možno pro práci v továrnách, druhý den po ranní francouzské

mši svaté bývalo kázání slovenské a mše svatá se slovenským zpěvem. Další prázdné hodiny byly věnovány k přípravě na svátost biřmování a pokání. Do těchto cvičení se dalo zapsat 35 biřmovanců nejrůznějšího věku. Nejmladší biřmovanec měl 13 a nejstarší 55 let.

Biřmování bylo určeno na 10. května 1931. Sám kardinál Henrich Binet k vůli těmto 35 slovenským biřmovancům přijel z Paříže. Ve své krásném proslovu, který P. Pitko tlumočil slovensky, prohlásil, že obětoval rád celou noc, aby mohl na své cestě z Paříže zastaviti se ve Vesoulu a biřmovati katolické Slováky. Velmi litoval, že nezná slovensky, a velmi toužil potom, aby ze Slovenska přišel jeden neb

Biřmování slovenských a českých dělnických dětí kardinálem Henrichem Binetem 10. května 1931 ve Vesoulu v Alsasku.

dva kněží, které rád přijme do své diecése. Proto s tím větší láskou jim žehná a prosí Pána Boha, aby toto jeho požehnání neslo se až do dalekého Slovenska a splynulo na hlavy jejich drahých a milých, které zanechali v dálné otčině.

Po církevní slavnosti přistoupil ke kardinálovi kostelník Josef Demeter a prosil, aby se nechal se svými biřmovanci fotografovat. A tak vidíte na obrázku naše krajany seskupené kolem kardinála Bineta a kolem svého farního duchovenstva. Ovšem, že ani P. Josef Pitko nechybí.

Den 10. května 1931 byl pro celou slovenskou kolonii francouzskou radostným dnem. Majitel železáren dal všem biřmovancům i kmotrům prázdno, ale mzdu za ten den jim také vyplatil. Odpoledne památného dne bylo ukončeno krásným výletem. I dcera továrníkova, která byla též jedné biřmovance za kmotřenku, se účastnila všech povznášejících radostí našich krajanů.—

Jedete-li košicko-bohumínskou drahou, jedete podle smutných rozvalin krompašských železáren. Je tam v těch rozvalinách pohřbeno 2000 dělnických existencí.

Malá část dělníků se uchýlila do vesoulských železáren ve Francii. A ti ostatní?

Místo odpovědi smutek padá na duši.

Z vypravování ruského poutníka.

(Překládá —a.)

Pokračování.

III.

Důstojník vypráví poutníkovi o blahodárném vlivu četby evangelií.

Kdysi jsem v zadumání seděl v kasárnách. Vtom vešel k nám nějaký mnich se sběrací knížkou pro kostel. Co kdo mohl, dali mu. Přistoupiv ke mně, otázal se mne:

A co ty jsi takový ustaraný?

Dal jsem se s ním do řeči a vypověděl jsem mu své hoře. Mnich, maje soucit s mým stavem, řekl: Totéž bylo s mým rodným bratrem a víš, co mu pomohlo? Jeho duchovní otec dal mu evangelia a přísně mu přikázal, aby bez prodlení přečetl hlavu (kapitolu) z nich, jakmile se mu zachce vína. A kdyby se choutka opakovala, aby četl další hlavu evangelia. Bratr to činil a v krátkém čase zmizela v něm pijácká vášeň a nyní už patnáct let nevzal ani kapky opojného nápoje do úst. Jednej i ty tak a uvidíš, že ti to prospěje. Mám evangelium, dovol, abych ti je přinesl.

Ale já jsem mu na to odvětil: Jak pak mně může pomoci tvé evangelium, když všechno moje úsilí, ani lékařské prostředky nedovedly mne přivést k zdrženlivosti? Pravil jsem mu to proto, že jsem nikdy nečetl evangelií.

Nemluv tak, namítal mnich, ubezpečuji tě, že ti to prospěje.

Druhého dne mně skutečně přinesl mnich zde toto evangelium. Otevřel jsem je, podíval se do něho, četl, ale pak jsem řekl:

Nevezmu to, nerozumím tu ničemu. A církevní písmo číst nejsem zvyklý.

Mnich znova a znova mne přesvědčoval, že už ve slovech evangelia je milostná síla. Vždyť je v něm napsáno, co sám Bůh mluvil. Nic nevadí, že nerozumíš, jenom pilně čti! Kterýsi svatý pravil: Nerozumíš-li ty slovu Božímu, běsové (ďábli) rozumějí, co čteš, a chvějí se bázní. A vášeň pijáckou jistě podněcují oni.

Nepamatuji se už, co jsem dal onomu mnichovi; vzal od něho toto evangelium, vložil je do svého kufříku s ostatními svými věcmi a zapomněl na ně.

Po nějakém čase dostavila se touha po pití. Na smrt zachtělo se mi vína a proto jsem spěšně otevřel kufřík, abych z něho vzal peníze a po-

spíšil do hospody. První můj pohled padl však na evangelium a já si živě připamatoval vše, co mně vyprávěl mnich, otevřel je tedy a jal se čísti první hlavu sv. Matouše. Přečetl jsem ji celou, ale jasně jsem neporozuměl ničemu. Vzpomněl jsem si však na slova mnichova: Nic neškodí, že nerozumíš, jenom pilně čti.

Nuže, myslím si, přečtu druhou hlavu. Přečetl a už jsem více rozuměl. Ještě i třetí! Ale sotva jsem ji začal čísti, zazněl zvonek v kasárně: Na lože! Následkem toho nemohl jsem už vyjít ven i zůstal jsem doma.

Na druhý den ráno, když jsem se rozhodl jít na víno, pomyslil jsem si: Přečtu hlavu z evangelia — co bude? Přečetl a nešel. Opět se mi zachtělo vína, zase jsem se dal do čtení a bylo mně lehčeji. To mne povzbudilo tak, že jsem pak při každém zatoužení po víně čtával po kapitolách evangelia. Čím dále, tím lehčím bylo vše, až konečně, nežli jsem přečetl všechny čtyři evangelisty, ustala úplně i náklonnost k pití, zprotivilo se mi. A hle, právě dvacet let, co vůbec nepožívám žádného opojného nápoje.

Všichni se podivovali takové mé proměně. Po třech letech povýšiti mne opět za důstojníka a pak k dalším hodnostem, až mne na konec udělali velitelem. Oženil jsem se, ženu jsem dostal hodnou, nabyli jsme majetku a nyní, chvála Bohu, žijeme tak, že podle možnosti pomáháme chudým a přijímáme pocestné. Mám už i syna důstojníkem, je to dobrý hoch.

Poslyš ještě — té doby, co jsem se uzdravil z opilství, zapřisáhl jsem se, že budu každý den po celý svůj život číst evangelium, a to denně po jednom evangelistovi bez ohledu na jakékoliv překážky. Tak to dělám dosud. Mám-li mnoho povinné práce a velice jsem pak unaven, ulehnu večer, dám si pro sebe přečíst celé evangelium od ženy nebo svého syna a tak plním věrně svůj závazek. Z vděčnosti a na slávu Boží dal jsem si toto evangelium obložit v čisté stříbro a nosím je vždy na svých prsou. (Pokračování.)

Věřím v jednu svatou Církev katolickou.

Dr. M. Mikulka.

(Pokračování.)

10. Co považuje sv. Cyril Jerusalemský za *pramen víry*, vysvítá z následujícího důrazného připomenutí (IV. 17): „Dá-li Pán Bůh, promluvíme o Duchu sv. více podle sil svých používajíce při tom důkazů z Písem." Vyžaduje se totiž, aby se o božských a svatých tajemstvích víry ani nejmenšího neučilo bez Písem Božích, ani neodůvodněně neroznášelo přemlouváním a řečnickými obraty." Protože „blaho naší víry nenabývá moci z podezřelých disputací, nýbrž odůvodněním z Písem Božích" (tamtéž).

Podobně mluví v V. 12: „Nyní sice naslouchášpouhým slovům, víru však zachovej v paměti, a vyhledej v příhodný čas z Písem Božích odů-

vodnění jednotlivých článků. Neboť ne podle lidské nálady složen byl souhrn víry, nýbrž nejdůležitější pravdy vybrané z celého Písma tvoří jednotné učení víry. A jako semeno hořčičné skrývá v sobě mnoho ratolestí, tak i tato víra málo slovy vyjadřuje veškero poznání zbožnosti čerpané ze St. a Nov. Zákona. Hleďte tedy, bratři, abyste se přidržovali tradice, již jste nyní přijali, vpište ji na obsáhlé stránky svého srdce!"

Z těchto slov vysvítá: 1. že za pramen víry sloužilo sv. Cyrilovi Písmo sv.; 2. že tradice nesmí býti zanedbávána, 3. že v praktickém životě Církve předcházela tradice Písmu sv.

11. Písmo sv. jako pramen je *základnou víry:* „Nejdůležitější pravdy vybrané z celého Písma tvoří jednotné učení víry." Ovšem v Písmech sv. není vždy pravda obsažena tak zřejmě, jak se nám podává, nýbrž často jen narážkou, jako v hořčičném semeni skrývá se celý strom, tak vyvěrají z výroků Písma sv. celé řady učení jako důsledky z předpokladů. St. a N. Zákon je nepřebranou studnicí pravd křesťanských, v nichž koření víra naše. Proto se jich dovolává sv. Cyril při každé příležitosti, každou pravdu ověřuje důkladně citáty z bible, že čtenáře často až zaráží množství uváděných míst. Proto doporučí čtení svatých knih, jež posilují v čtenáři víru a činí ji přístupnější. „Bojuj za svou vlastní duši, zvláště v tyto dny (přípravy na křest); živ duši svou čtením Božím. Duchovní hody ti totiž připravil Pán; rci také ty po příkladu žalmistově (22, 1—3): Pán je můj pastýř, netrpím nedostatku; kde pastvy hojnost, tam lehat smím. K vodě, kdo možno si odpočinouti, mne vodí."

12. Sv. Cyril Jerusalemský staví se proti bludařům, kteří St. Zákon považují za bajky a jím opovrhují, jako by byl dílem zlého boha, což namířeno zvláště proti gnostikům a Manichejským. „A uslyšíš-li někdy někoho z bludařů, že opovrhuje Zákonem neb proroky, jako protiváhy použij onoho spasitelného hlasu řkoucího: „Nepřišel Ježíš zrušit zákon, nýbrž doplnit jej." (IV, 33.) Podobně praví o evangeliích: „Jsouli čtena evangelia, nebuďtež vypravování svatých evangelií považována za bajky, ani za veršovačky." (XIV. 5).

13. Ze St. Zákona uvádí 22 knih protokanonických jakožto zajištěných pro Písmo sv.; mezi nimi však spisy dvanácti malých proroků počítá za jednu knihu: „Také mi nečti knih zavržených, Ty který neznáš knih, o nichž souhlasí všichni, nač se namáháš zbytečně o ty, o nichž se pochybuje? Čítávej tyto spisy božské ze St. Zákona, totiž dvacet dvě knihy, které byly přeloženy od 72 překladatelů" (IV, 33). Žilť sv. Cyril mezi Židy, kteří uznávali ony dvacet dvě knihy, a záleželo mu na tom, aby mezi posluchači nevznikly spory o knihy deuterokanonické, jež by rozvrátily v srdcích jejich dětinnou důvěru v Písmo sv. Proto načítává v kánonu Starozákonním pouze knihy, o nichž všichni souhlasili.

14. O spisech novozákonních mluví sv. Cyril v Katechesi IV, 36: „Nového pak Zákona jsou čtyři toliko evangelia; ostatní jsou napsána neprávem a škodliva. Napsali též Manichejští evangelium podle sepsání Tomášova, které honosíc se titulem evangelního vypravování

kazí prosté duše. Příjmi též Skutky dvanácti apoštolů; pak dále sedm listů katolických Jakuba a Petra, Jana a Judy; pak dílo poslední od učedníků pocházející, které je zároveň potvrzením všech, čtrnáct listů Pavlových. Ostatní pak vše polož na druhé místo; a které spisy se nečtou v kostelích, těch nečítej ani ty soukromně, jak jsi již slyšel." Bylo to Zjevení sv. Jana, o němž nebylo tehdy ještě rozhodnuto a proto se počítá k deuterokanonickým. (Pokračování.)

Moje vzpomínky na P. Antonína C. Stojana.

Dr. M. Remeš.

(Dokončení.)

Stojan byl znám svojí velkou lidumilností a štědrostí. Vědělo se, že nic nemá, neboť, co měl, rozdal a se strádajícím bližním byl by se rozdělil o poslední oděv. Vypravovala se o něm leckterá historka. Jednu jsem si zapamatoval.

Na faru se přibelhal žebrák.

„Prosím pěkně, velebný pane, nemajú nejaké staré boty?"

P. Anton ochotně hledal ve světnici a pod postelí, a když našel jenom jedny velmi staré boty, potřebující nutně správky, bez které byly sotva upotřebitelné, pravil:

„Nemám, nemám."

„Tož s Pánem Bohem, velebný pane."

Sotva žebrák zavřel dveře, rozmyslil si P. Stojan celou situaci a volal za ním:

„Počkejte, počkejte!"

Nerozpakoval se zouti své dobré boty a dáti je žebrákovi. Sám se spokojil zatím s roztrhanými, jedinými, které ještě měl.

S mojí rodinou měl P. Stojan čilé styky. Otec byl lékařem, nevlastní děd starostou města, později zemským poslancem, druhá matka činnou členkou v Mikulášském spolku a podporovatelkou velehradské loterie. Bylo tedy třeba často se stýkati. Zvláště s otcem opětovně mluvíval o chudobných nemocných, potřebujících kromě léčení ošetření a podpory. Vzpomínám si, jak mu vždy děkoval a svolával na něho Boží požehnání za bezplatné léčení a podporu, poskytovanou nuzným nemocným.

V letech osmdesátých zrušeno příborské německé nižší gymnasium. Ztrátu tu nesl Příbor těžce. Město, které bylo tak dlouho kulturním střediskem kraje, jehož gymnasium, třeba jenom nižší a německé, poskytlo základ vzdělání řadě výborných lidí, najednou svého ústavu pozbylo. Přirozeně, že se bránilo, a když všechno úsilí nic nezmohlo, pomýšlelo na svépomoc.

Nebyl-li Stojan sám původcem nového plánu, měl jistě na něm hlavní účast a byl z prvních, kteří se chopili jeho provedení. Městská rada se usnesla zříditi gymnasium obecní, a to české. Město vládlo na tu dobu poměrně značným jměním, mělo školní budovu, sbírky, proč by tedy nebylo lze myšlenku uskutečniti? Podána ministerstvu žádost

o povolení, a poněvadž nebylo žádných zákonu odporujících překážek, konány přípravy k otevření první třídy. Při této akci bylo velmi důležitým, že usneseno zříditi při gymnasiu konvikt. To byla jistě myšlenka Stojanova! Šlo mu o to, aby výchova žáků byla co nejlepší, aby se dostali do dobrých rukou a byli pod stálým dozorem. Při své lidumilnosti a dobrotě chtěl umožniti studium i žákům méně zámožným. Peníze byl by jistě nějak sehnal.

Konvikt byl zřízen v domě p. Blažka, v někdejším zájezdním hostinci, zvaném „U zeleného stromu". Budova stála u císařské silnice, vedoucí do Nového Jičína, nad městem, nedaleko kostela sv. Valentina a gymnasijní budovy. Nyní je přeměněna v továrnu, tuším, Mandlerovu. Byl jsem v konviktu před otevřením a viděl, jak P. Stojan všechno pěkně a účelně dovedl zaříditi.

Žáků přihlásilo se do nového ústavu hodně, bylo jich asi ke 40. Ředitelem ustanoven profesor Doležel. Všechno bylo tedy připraveno, jenom povolení nedocházelo. Konečně zahájen školní rok slavným Veni sancte. V městě slavnostní nálada, v nejbližších dnech mělo začíti vyučování a o povolení ani slechu.

Poslána do Vídně telegrafická urgence a na ni došla hned telegrafická odpověď, ze které jsem si zapamatoval větu: „Das widerrechtlich eröffnete Gymnasium sofort zu schliessen." (Protiprávně otevřené gymnasium ihned zavřete!)

Bylo to překvapení ohromné. Téhož dne večer odjela k ministru vyučování baronu Gautschovi deputace města se starostou Fr. Peřinou a P. A. Stojanem v čele.

Nepořídila nic. Byla velmi nemilostivě přijata a zákaz zůstal v plné platnosti. Gymnasium bylo definitivně zavřeno. Jediné, co deputaci povolili, bylo, že mohli býti zapsaní žáci dodatečně přijati na sousedních ústavech.

Záhy nato přeložen P. Stojan do Svébohova u Zábřeha.

Rozhořčení v městě nad vídeňským násilím bylo velké. Jak o tom smýšlel moravský lid, ilustruje tento případ. Na kteréhosi příborského občana došel korespondenční lístek a na něm mezi jinými také tato slova: „Jak jsem se o tom, co Vám provedli s tím gymnasiem, dověděl, dostal jsem na toho Gautsche takovou zlost, že, kdybych byl toho chlapa měl zde, nevím, co bych mu byl udělal."

Po odchodu do Svébohova jsem P. Antona dlouho neviděl. V Příboře na něj všichni rádi a s vděčností vzpomínali, ale mnoho zpráv tam o něm také nepřišlo.

Že nic nemá a nikdy nic neměl, poněvadž všechno rozdal, bylo, jak jsem se již zmínil, všeobecně známo. Ještě tenkráte, když byl přeložen z Příbora, vzpomínáno jeho chudoby. Živě se pamatuji na úpadek bankovního domu Hirschova v Olomouci, o kterém se proslýchalo, že mnoho kněží má v něm uloženo úspory. Můj otec, dověděv se o úpadku, pravil žertem: „Musím hned dopsati P. Stojanovi a se ho zeptati, jestli u Hirsche moc peněz neztratil."

Při veškeré své vážnosti a vážném nazírání na svět a život nebyl P. Stojan slušnému žertu nepřístupným. Když byl farářem ve Svébo-

hově, poslal kdysi otci obálku s nápisem: „An den hochwirdigsten *remiš* katolišen Faramt in . . ." Slovo *remiš* P. Stojan podtrhl. Vtip spočíval v tom, že v Příboře a okolí někteří lidé změnili naše příjmení v „remiš", čemuž jsme se se známými a přáteli rádi zasmáli.

P. Antonín Stojan byl po celý svůj život a zvláště v dobách, kdy jako říšský poslanec měl značný vliv, ochotným vyhověti každému, kdo jej o zakročení v nějaké záležitosti požádal, ať to byl příslušník kterékoliv národnosti, strany nebo kteréhokoliv náboženství. Jeho dopisy, jichž napsal spousty, začínaly vždy písmeny P. b. P. J. K. a končily se obyčejně slovy: „Všeho dobra na Pánu Bohu přeje . . ."

*

Po dlouhé době sešel jsem se s P. Stojanem zase až asi roku 1895 nebo 1896 na cestě do Příbora k zemským volbám. Setkali jsme se, tuším, v Přerově nebo ve Studénce a jeli pak zpět spolu do Přerova. Tenkráte byl už farářem v Dražovicích. P. Stojan měl v Příboře volební právo do sněmu jako čestný měšťan, já jako doktor a rodák příborský. Volby ty dopadly tenkráte pro národní stranu dobře, zvolen byl dr. Eduard Parma z Frenštátu.

Zase uplynula řada let, když mne došlo pozvání k promoci P. A. Stojana na doktora theologie. Promoce byla slavná a konala se za velké účasti. Na ni je ještě pamětníků dosti.

*

Posledně jsem viděl arcibiskupa dra Antonína C. Stojana nedlouho před jeho smrtí v těžkém záchvatu srdečním. Bylo mně i jako lékaři trapno, dívati se na smrtelný zápas muže tak neúmorně pilného, pracovitého, ušlechtilého a dobrého, který by byl ještě rád dále pracoval a konal jen dobro. Věděl jsem, že podstupuje boj se smrtí, boj nerovný a beznadějný. A v tom boji podlehl.

Myslím, že není na světě člověk, který P. Stojana znal a který by na něj nerad vzpomínal. Lidí, o nichž možno tak mluviti, je velmi málo. P. Stojan byl jedním z nich. I moji vzpomínku psala přátelská láska.

Katolicismus v Srbsku za poslední století.

Msgre Ferdinand Hrdý.

(Dokončení.)

Bližší vysvětlení musím podati též o stavbě katol. kostela v *Niši*. Když počet katolíků v *Niši* i na celém okolním území rostl, zrodil se právě v den mých abrahamovin (22. I. 1922) v kruhu mých přátel a příznivců návrh, abychom založili spolek pro stavbu nového kostela, poněvadž dosavadní kaplička 60 m² nedostačovala. Návrh setkal se s nadšeným souhlasem a již jsme viděli v duchu povstávat v městě Konstantina Velikého — v Niši — velikolepý katolický chrám — jako vzpomínku na staré zašlé časy, kdy tu bývalo biskupství a katolická Církev utěšeně vzkvétala.

Zvolen výbor — a s prací přípravnou mělo se začíti co nejdříve. — Kde však vzíti peníze na stavbu? Od chudých havířů, sklenářů, řemeslníků, kteří do Srbska přišli si vydělat kousek černého chleba, nemohli jsme jich požadovati. A přece i oni slíbili svou pomoc. Nevím určitě, jak byla veliká, ale přece se sešlo několik tisíc dinarů (dinar = 59 haléřům čs.)

Obrátil jsem jsem se tedy s prosbou do širokého katolického světa. Svatý Otec Pius XI. daroval nám prostřednictvím apoštolské nunciatury 50,000 lir — asi 240.000 dinarů. — Katolická srbská žurnalistka v Londýně *Miss Anna Christichova* vyprosila mi 6 liber šterlinků — asi 3000 dinarů — a z Ameriky (z provincie Indiana) od redaktora katol. časopisu „Maria" dostali jsme 300 dolarů — asi 26.400 dinarů. Věřící diecése ďakovské sebrali pro nás asi 3—4000 dinarů. Menší dárky dostali jsme také ze staré vlasti — Čech a Moravy. — Měl jsem tedy v roce 1924 asi 300.000 dinarů, t. j. *180.000 Kč* a s těmi jsem chtěl stavěti nádherný chrám v Niši. — Peníze jsem zatím uložil v bankách na 14 % úroků.

Jednalo se teď o pozemek. S výkazem o počtu katolíků civilních i vojenských — a těchto bylo tehdy v Niši do 2000 z Chorvátska a Slovenie — odebral jsem se na městský úřad. Starosta — vojenský kapitán-invalida — přijal mne velice blahosklonně a po delší rozmluvě slíbil mi svou pomoc. Na první schůzi městského zastupitelstva byla také naše žádost vyslyšena a určen nám pozemek o rozměru 2700 m^2 na dosti pěkném místě blízko parku.

Místo vyměřeno — a vykoličkováno — na znamení, že mohu vše připraviti ke stavbě. Objednáno od nájemce cihelny — Čecha p. Chýby — 100.000 bílých cihel, které sváženy na nové staveniště s ostatním stavebním materiálem.

Zprávu o darování pozemku od zastupitelstva nišského — pro stavbu katolického kostela — vděčně kvitovala děkovným přípisem i apoštolská nunciatura v Bělehradě, a brzy přinesly skoro všechny noviny jihoslávské pochvalné články o šlechetném tom činu.

Pokud se pamatuji, také některé noviny české tuto zprávu s povděkem otiskly. — Katoličtí Chorváté a Slovinci, aby se odměnili pravoslavným bratřím, darovali zase ve svém kraji zdarma pozemky pro kostely a kaple pravoslavné — tak na př. v Lublani, Mariboru, Celji a jinde.

Mezitím došlo však v Niši k novým obecním volbám. Starostou byl zvolen radikál Pašičevač, Dragiša Cvetkovič — a tento jako první čin své vlády v městě — bez řeči — darovaný a odměřený pozemek pro katolický kostel jednoduše prodal jiným a tak jsme zůstali s prázdnýma rukama — a hromadami cihel a písku — bez pozemku.

O písek a částečně i o cihly dělili se nepovolaní a neoprávnění majitelé z okolí — aby nic více nevrátili. — Všechny protesty — žádosti až na ministerstvo, interpelace atd. — zůstaly bez výsledku.

Abych nepřišel docela o majetek uložený v cihlách a písku — rozhodl jsem se na radu přátel, že částečně zbořím starou kapli — a přístavbou zvětším nový kostel.

Tak byl prodloužen kostel s presbytářem asi o 7 m — více nebylo místa — a od jižní strany přistavěna větší sakristie — která slouží také jako pobočni loď kostela. — Postavena nová věž asi 22—24 m vysoká, opatřena třemi novými zvony ve váze asi 11 q (za 61—62000 dinarů), vystavěna nad hlavním oltářem menší věžička se zvonkem původní kaple. — Opraveny všechny střechy na farních budovách — celý kostel pokryt novým krytem a okolí kostela uvedeno do pořádku! — Podle výpočtu — ušetřil jsem na celé stavbě — a opravách — poněvadž jsem vše vedl ve své režii — skoro 80.000 dinarů. Tak třeba rozuměti zprávě pisatele dr. S. H.: „zvětšil kostel o 5 m a koupil nové zvony a to stálo 380.000 dinarů." — Nevzpomínám ani, že jsem do stavby vložil všecky své úspory, a když jsem je žádal zpět — dostal jsem odpověď — ať žalují kostel!...

Částku peněz půjčených privátním osobám — je to jeden Čech — majitel menší přádelny — a katolický Rus — majitel nového domu — do haléře vyúčtovanou s příslušným prohlášením dlužníků odevzdal jsem před svým odchodem generálnímu vikáři z Bělehradu, a není-li dosud zaplacena, není mou vinou — oba dlužníci mají čím platiti. —

Po mém odchodu z Niše — administroval asi měsíc celou farnost msgre Crnek — vojenský kurát — až do příchodu nynějšího správce fary — františkána dr. Periće — jemuž přeji mnoho zdaru a více vděčnosti, než jsem jí zakusil sám.

Péče salesiánů o naše krajany v Argentině.

Pražský Spolek sv. Rafaela na ochranu katol. vystěhovalců poslal nám tuto zajímavou zprávu:

Začátkem roku 1931 vystěhovalo se několik čsl. rodin do Argentiny na kolonii „Pedro Luro". Dověděli jsme se, že poblíž je tam salesiánský klášter a k naší velké radosti, že je tam dokonce i jeden kněz, náš krajan. Dopsali jsme tam tedy ihned a dostali jsme tuto zprávu:

„Váš dopis došel šťastně svého cíle. Díky za jeho milý obsah. Váš dopis řízený na adresu našeho P. provinciála, jejž tu nazýváme inspektorem, jsem mu osobně tlumočil. Jakmile přišly první rodiny z Československa, na přání P. inspektora navštívil je náš vdp. ředitel a dva jiní Otcové. Dověděv se pak P. inspektor, že přistěhovalci nutně potřebují pomoci, dal hned rozděliti dosti oděvů mezi hochy a děvčata. Nařídil též dát jísti těm, kteří pro nedostatek práce hladověli. Jejich chlapce přijali jsme zdarma, aby se u nás učili, a jejich děvčata vzaly zase Sestry P. Marie, Pomocnice křesťanů. Ustanovena pro ně jedna mše sv. v neděli a ve svátek, při které se jim dostane slova Božího v českém jazyku. Několik hochů a děvčat bylo už připraveno k sv. zpovědi k sv. přijímání, které také už přijali."

Kostel OO. salesiánů jest velký a pěkný. Je zasvěcen P. Marii Pomocnici křesťanů. Až na zvony je kostel téměř úplně zařízen. Pozemek proň darovala rodina generála Pedro Luro, která také povolala salesiány, aby krajinu kolonisovali.

Náš krajan kněz ujímá se našich vystěhovalců skutečně s velkou láskou. Ačkoliv se netěší valnému zdraví — byl po mnoho let ošetřovatelem nemocných, což nezůstalo bez následků pro jeho zdraví, přece dělá pro ně, co může. Učí je španělsky, aby se co nejdříve mohli v nových poměrech dorozuměti, překládá jim návody a poučení, kterých potřebují pro své práce, a stará se o jejich četbu. Budeme jim posílati naši milou „Neděli" a jiné dobré čtení, aby věděli, že na ně ve staré vlasti nezapomínáme, i když jsou tak daleko od nás za mořem. Dobrotivé péči OO. salesiánů o naše krajany v Argentině vydává lichotivé svědectví dopis, který obdržela z Argentiny matka vystěhovalé dcery. Píše v něm:

„Milá maminko! Naše děti i děti našeho souseda chodí do školy ke kostelu. Jeptišky vyučují děvčata a učitel hochy. Ve škole jsou celý den: ráno se učí od 9. hod. a odpoledne od 2-4. V poledne jim dají oběd. Polévku, maso, k masu po každé něco jiného. Po obědě ještě dostanou pochoutku jako fíky, pomeranče, hrušková povidla, cukroví, med, koláčky nebo ořechy. Chleba jim dávají jen ráno, večer už jedí doma. Milá maminko, to jim dávají *všechno zadarmo*; jsou rádi, že jsme jim tam dali děti a že věříme v Boha. Každý den jdou do kostela dva se modlit. Děti tam můžeme nechat ve škole, hoši mohou studovat na inženýra nebo na doktora i za učitele, a když chtějí, též za kněze, a děvčata co budou chtíti, třebas také za učitelku. Jestli je tam necháme chodit do školy, budou je vyučovat, šatit a stravovat i nocleh dávat — všecko zadarmo. Škola není daleko — asi tři čtvrtě hod. od nás a když prší, tak je v autu dovezou domů. Náš Bohumil je, jak když ho někdo naplácá, zdráv, červený, i my všichni jsme se spravili. Pozdrav!"

Mostem mezi Západem a Východem máme býti. K tomu je však třeba, aby unionistické snahy byly známy co možná největšímu počtu Čechů a Slováků. Šířiti náš časopis jest přímá práce pro unionismus, poněvadž tím myšlenka unionistická získává nové stoupence. Ano, celý národ by se měl zaměstnávati touto myšlenkou. Doporučujte všude náš laciný časopis! Nebojte se jej nabídnouti svým známým. Každý odběratel je kamenem v tom mostu mezi Západem a Východem. Jak ušlechtilá to úloha! Přátelé, pracujte!

Křesťanský Východ.

ZE SOVĚTSKÉHO RUSKA

Moskevský „Církevní kalendář" na rok 1932, jehož první výtisky došly nyní do ciziny, skytá nám vhled do života pravoslavné církve pod sovětskou vládou. Mezi ostatními církevními svátky jsou v něm také uvedeny Leninovy narozeniny a výročí říjnového převratu. Sv. synod církve ruského patriarchátu (úřední název moskevské církevní oblasti) spravuje 275 biskupství, která čítají na 30.000 sovětskou vládou jako veřejných společností uznaných farností. Výroční zpráva uvádí jako hlavní těžkosti duchovní správy nedostatek kos-

telů a kněžského dorostu, aniž se zmiňuje o příčinách. Věřící jsou velmi oddaní a obětaví. V některých krajích byly znovu otevřeny dříve zavřené kostely a někde docela vystavěny i nové. Poněkud silně se vzmáhá propaganda „evangelických křesťanů" (baptistů), kteří by chtěli vyvinouti ještě větší úsilí. Největší církevní událostí v r. 1931 byla oslava 1500. výročí III. všeobecného koncilu v Efesu, konaná 1. července. Kněží při této příležitosti měli řadu kázání. Kalendář přináší článek arcibiskupa Pavla z Jaroslavi o Nestoriově bludu, který byl v Efesu odsouzen. („Slovenec.")

Světová žaloba.

Ruští sedlácí, kterým se podařilo utéci ze sovětského „ráje" do Číny, poslali Sv. Otci Piu XI. a zástupcům církví: anglikánské, protestantské a kalvínské i představeným amerických sekt tento list, jejž podáváme v doslovném překladu.

„Vás, zástupce Božského učení, a skrze Vás i celý svět, vzývající milosrdenství Boha nejvyššího, prosíme my, nížepodepsaní. Prosíme za sebe a za své bratry — nešťastné lidi.

Vláda komunistické strany namířená proti Bohu i národu, upevniviši se v naší vlasti, vytvořila v Rusku nesnesitelné životní podmínky.

Tam cestou násilí, direktivami (směrnicemi) vládnoucích vede se organisovaný boj proti náboženské víře, proti kněžím všech vyznání i proti občanům věřícím v Boha a v jeho svaté učení.

Nezištní hlasatelé učení Pána našeho Ježíše Krista a jiných příkazů Božích jsou krutě pronásledováni. Vláda SSSR (Spojených sovětských socialistických republik) vydává je veřejnému posměchu, zabraňuje jim brát pitnou vodu z míst obecného užívání, nedává jim státního zásobovacího přídělu a přísně pronásleduje ty, kteří úkradkem nasytí hladovou rodinu duchovního, oni hynou v žalářích, na nucených pracích v káznicích, kde musejí duchovní osoby vozit po městě vodu v sudech pod dozorem komsomolských bezbožníků, mnozí z kněží umučeni, postřileni v temných sklepeních GPU (státní policie).

Majetek církví, nastřádaný z dobrovolných obětí věřícího lidu, vzala vláda a použila k účelům komunistické strany.

Kostely, místo obcování věřících s Bohem, místo, kde k Němu vysílány modlitby žalu i radosti, vzaty věřícím a přeměněny v skladiště obilí, zemáků a kožií, nebo odevzdány k umístění veřejných divadel a politických agitací.

Hospodářství lidí žijících v říši plně rozvinutého násilí, zničena nebo zabrána. Chudé a hladové lidi zahánějí do „kolchozů", do těch ohnisek nevolnictví a otroctví.

Na pět milionů lidí je zbaveno volebního práva, nazývají je „lišenci" (vyděděnci). Kdyby byli zbaveni jen volebního práva, to by nebyla tak veliká trpkost, ale ve skutečnosti jsou „lišenci" zbaveni všelikého práva. Zkonfiskovali jim všecek majetek, zbavili je práva na zásobovací příděl, práva na zaměstnání podle vlastního uznání, práva na práci v podnicích, jich nezaznamenává bursa práce, jejímž toliko prostřednictvím možno dostat práci, oni se nesmějí ani nazývat nezaměstnanci — vůbec podle sovětských zákonů to není člověk, nýbrž „lišenec", na jeho domovském listě není napsáno: „občan", nýbrž „lišenec". A s tímto dokumentem ať přijde nebo přijede, kamkoliv chce, všade ho pokládají za pariu, který nemá žádného práva. Nebylo by tak velice zle, kdyby v SSSR bylo možno vedle státního přídělu dostat práci a chléb od soukromých dobrých lidí. Ale toho tam v „říši socialismu" není. Všichni obyvatelé v SSSR mají určenou státní polohladovou míru (normu), všichni žijí podle státního příkazu a pracují podle komanda komunistických dohlížitelů. A tak tedy tam nemůže být ani dobrých lidí, kteří by přijali a nasytili svého bratra, člověka-„lišence" (vyděděnce). Lidé se bijí o kousek chleba — vede je pud sebezáchrany — a dosáhnuvše toho kousku chleba, neohlížejí se na žádnou mravnost, jenom aby ho nepozbyli. Takové jsou sociálně-existenční podmínky v naší vlasti.

Smutné zkušenosti.

Převážná většina nížepodepsaných prožila 12—13 let sovětského režimu, viděla srdcervoucí obrazy: viděli, jak

selské pracující rodiny byly vyhazovány z vlastního domu, jak jim bylo odnímáno všechno movité jmění, které si nashromáždily vlastní dlouholetou těžkou prací. Tyto rodiny vyhozené ze svého hnízda hledaly útulku v podzemních skrýších, v salaších a stozích slámy. Následkem hladu a nedostatku přístřeší onemocněly kurdějemi a jinými chorobami. Trpěly zimou a umíraly zmrznutím. Ten, kdož z lásky k člověku poskytl pomoc těm uštvaným nešťastným lidem, stával se vinným účastí na sympatiích s „kuláky". Viděli jsme, jak jedině proto, že lidé milovali svoje hospodářství a nechtěli jíti do „kolchozů", byli žalařováni a posíláni na nucené práce až do 10 let. Známe mnoho případů, kdy byli lidé mučeni a postříleni proto, že se jen slovem ozvali proti vznikající libovůli, ba někdy byli střileni prostě pro podezření možného protestu.

Nevylíčíme všeho, co jsme prožili, viděli a slyšeli. Nedovede člověk vypsat tragedii ruských lidí, jak ji vytvořila komunistická strana pomocí najatých nemravů, loupežemi, zradou, svatokrádežemi, mučením a vraždami.

Netoliko my, dospělí, ale i naše malé děti pochopily, že je nemožno žít v poměrech „socialistické" výstavby.

Děti se obracejí ke svým rodičům a prohlašují, že i ony musejí odejít za hranici. Ruská vlast se stala temným žalářem hladu a bezpráví a jejich dětský rozum pochopil, že život v SSSR znamená smrt, útěk za hranici je útěkem na svobodu. Tak smýšlí 80 proc. ruského obyvatelstva. A jakmile je jim to možno, po jednom i v rodinách posunují se blíže k hranici s tím úmyslem, že utekou za ni. Ale nemnohým jen podaří se přiblížit k hranici, a ještě menšímu počtu se podaří útěk přes ni.

Přechod přes hranici je spojen s velikými těžkostmi a nebezpečím života. Utéci možno přes hranici v noci přes kopce, bažiny a řeky, přes síť pohraniční stráže GPU. Dostali se někteří za hranici tím, že přeplavali velikou a prudkou řeku Amur: uprchlíci přibližívše se k řece, svléknou se sebe oděv a nazí plovou na čínský břeh. Tento způsob útěku za hranici má sice jen jedno procento naděje na úspěch a přece se ho lidé odvažují.

Jaké neštěstí a zoufalství může donutit obyvatele kulturních, právních zemí, aby se dali na takové podloudné jednání a na takové riskování života?

My, ruští znevolnění otroci komunistické libovůle, odhodlali jsme se k tomu, jiní naši rodáci učinili tak dříve i učiní to po nás.

Naše utrpení, naše zoufalství nesmírné. A proto, třebas jen s nepatrnou nadějí, že se dostaneme za hranici, riskovali jsme všecko, i vlastní život.

Utíkají muži i ženy, jednotlivě i hromadně, bez dětí i s dětmi. Utíkají jako zvěř před lesním požárem, nemyslíce na překážky před sebou. Utíkají v naději, že dostihnou území cizí říše, kde není vlády komunistů a tedy ani té svévole a násilí, které pociťují v SSSR.

My všichni, podepsaní na tomto listě, přetrpěli jsme muka i strach přecházejíce hranici, ale zažili jsme též chvíle radosti...

To byly první chvilky v cizí zemi. Zdálo se nám, že slunce, vzduch a vše kolem nás dýchá svobodou, sdílí s námi radost z našeho osvobození.

Než běda, to byly toliko první chvíle, po nichž začaly naše obtíže v cizím kraji. Potřebovali jsme domovský list a neměli jsme ho; my — uprchlíci bez dokladů, my lidé bez práva a ochrany v cizí zemi. Jestliže se nám podařilo proniknout dále do cizí země a jestliže nás obratem nevrátili do SSSR, tož nám bylo prožívat hrůzy před takovým návratem. Bylo třeba hledat za sebe ručitele, hledat peníze na zaplacení pasu.

Po dlouhém vyjednávání a s dlouhou námahou nabývali jsme zákonitého postavení v cizině.

Nyní jsme bez zaměstnání, chudí, naše děti bez obuvi a bez oděvu, nemůžeme jich učit číst a psát, a přece jsme šťastni, že jsme vyvázli zpod svévole sovětské vlády.

Mnoho však našich bratří nepřešlo hranice, zahynuli střelami pohraniční stráže. A mnozí byli uvězněni na cizím území pro nezákonný přechod hranice a odevzdáni v ruce katanů, od nichž utíkali. Osud těch, kteří byli zpět posláni do SSSR

je hrozný osud: budou nejméně odsouzeni na dlouhá leta těžké práce v káznici.

Učitelé a následovníci svatých příkazů Ježíše Krista — povzneste svůj hlas na ochranu nešťastných lidí, podejte pomocnou ruku hynoucímu ruskému bratru. Povězte své autoritativní slovo vládcům všech zemí, povězte, že štěstí lidí může spočívat jen na lásce a soucitu člověka s člověkem, řekněte, že nemravné učení, hnutí lidské nenávisti rozvířené širokou frontou v SSSR smrtelně zeslabuje mravní stav celého světa.

Prosíme vás snažně, pomozte ruským uprchlíkům, zachraňte ty, kteří přešli sovětskou hranici, aby nebyli zpět posíláni do SSSR, usnadněte jich legalisaci v cizích zemích. Pomozte jim najít poctivou práci a právní přebývání.

Prosíme Pána Boha, aby vám pomáhal v dobrém, bohumilém díle."

*

Tuto světovou žalobu podepsalo 279 ruských sedláků a německých kolonistů, uprchlých z Ruska. Podle vyznání jsou to pravoslavní, katolíci, staroobřadci, menonité, evangelíci i příslušníci jiných sekt. Mluví za celé knihy.

Charbinský biskup Nestory doprovodil prosbu ruských uprchlíků těmito slovy: „Úplně schvaluji vaši prosbu a žehnám jí, neboť v naší době, kdy se rozdělil celý svět na dva tábory: lidí věřících v Boha a lidí postupujících proti Bohu a všemu světlému ve světě, v naší době je třeba volat ke křesťanům jiných vyznání žijícím v zemích, kde se Bůh nad nimi smiloval a ochránil je od hrozných muk pronásledování, je třeba připomínat jim ona utrpení, která snášejí pro jméno Boží lidé v Rusku. Ve jménu Božím, ve jménu Pána našeho Ježíše Krista, aby ukázali pomoc lásky ruským bratřím."

Ani zpět, ani vpřed. Tázal se kdosi na ruském Podolí venkovana:

„Jak se tam u vás máte, Maxime?"

„V š e l i j a k!"

„Je u vás hlad?"

„Není, ale je tu smutno, nemůžeme ani zpět, ani vpřed...

Dříve, když měl někdo jednoho koně, pracoval, aby si mohl zjednat druhého, aby si koupil ještě jednu krávu, aby si přikoupil ještě nějakou „desjatinu" (t. j. 2400 čtver. sáhů) země. Práce měla smysl, život dával jakousi naději. Dnes zazdili mužíka do horší ještě ohrady než za vlády pánů. Nemá nic před sebou kromě odměřené práce a nečisté stravy. Přehazují s ním z Obgopolja (na Podolí) do vzdálených kolchozů nad Volhou, ze Sibiře do Donské pánve. Dříve za doby pánů byly prodávány jednotlivé „chlopské duše" výjimečně a zřídka, dnes přenášejí celé dědiny na tisíc verst daleko podle „g o s r a s č o t u" (ze státního důvodu) na rozkaz vlády.

Toť nejistý to život... A k tomu jsou ještě „cerkve" zavřeny. Smutno, věru — a není možno ani zpět, ani vpřed!"

Strach před pravdou v sovětském Rusku. Dramatický spisovatel sovětský A f i n o g e n o v napsal novou divadelní hru pod názvem „S t r a c h". Zachycuje v ní obrázek soudobého života ruského, který je všude proniknut strachem. Starý profesor Zacharov, vystupující ve hře, ze strachu pomlouvá svého kolegu, mladý profesor Bobrov ze strachu zrazuje své učitele a stává se komunistou, komunista Gěchovoj ze strachu zatají svůj buržujní původ a je pak vyloučen ze strany a prohlášen „lišencem" (bezprávným člověkem) — tedy všeobecná v l á d a s t r a c h u. Strach z úřadů, strach ze zrady nejbližších nebo spolupracujících, strach z „čistky", z kontrolní komise, z politbyró atd. Hra byla dávána v moskevském Uměleckém divadle a třebas je psána příznivě pro režim komunistický — vystupuje v ní na př. desítiletá p i o n ý r k a N a t a š a a přednáší o „p j a t i l j e t c e" — přece její provedení vzbudilo namnoze dojem právě opačný. Vznikly proto mezi komunisty o hru takové spory, že autor Afinogenov pomýšlí na změnu tekstu a jiné pojetí některých míst, která způsobila pohoršení pravověrných komunistů. Ani sovětské umění není tedy svobodno!

Dohánějí Ameriku! V branách Nového světa — v přístavě new-yorském — vítá každou loď, přijíždějící do Spojených států, s o c h a s v o b o d y jako maják daleko viditelný. Bolševici chystají se u vjezdu do přístavu p e t r o h r a d s k é h o zbudovat také jako maják p o m n í k L e n i n ů v, který má svými rozměry převýšit ještě velikost newyorské sochy svobody.

Náklad je rozpočten na 2 a půl mil. rublů. Bude to tedy největší pomník — nesvobody.

Úsudek ruských bezbožníků o papeži Piu XI. Nevěrecký měsíčník „Antireligioznik" (prosinec 1931) sovětský píše: „Především musíme zdůrazniti obdivuhodnou činnost papeže Pia XI., hlavy katolického tmářství. V posledních dvou letech vydal celou řadu encyklik, které pojednávají o všech skoro denních, sociálních a životních otázkách. Takové encykliky jsou o výchově, o ženě a křesťanském manželství, o dělnické otázce a socialismu, o světové krisi a nezaměstnanosti a j. Ale to není ještě všecko. Stačí se podívat do vatikánského věstníku „Osservatore Romano", abychom se přesvědčili o mladický svěží působnosti toho starce. Pius XI. vystupuje také v radiu a obrací se k celému světu. Zřídka kdy uplyne týden, aby nepřijal zbožných poutnických skupin z Německa, Francie, Anglie, Belgie atd. Většinou jsou to dělníci a dělnické organisace. Všechny ty návštěvníky pozdravuje papež zvláštní promluvou. Vystoupení Pia XI. je vždy signálem pro katolickou Církev všech zemí a návodem, v jakém směru se má rozvinouti kněžská agitace." — Hleďte, po jak divných cestách vede Boží Prozřetelnost veliký ruský národ k bližšímu poznání římského Velekněze. Ti, kteří ho na smrt nenávidějí a jemu jen zlořečit chtějí, představují ho bezděčně v jeho nejkrásnější podobě — starostlivého Otce všeho křesťanstva!

Ruští staroobřadci, kteří se za patriarchy Nikona odloučili od úřední pravoslavné církve, nechtějíce uznat opravy bohoslužebných knih, nařízené tehdy patriarchou, podstupovali dlouho nejkrutější pronásledování se strany pravoslavné církve a carské vlády. Proti bolševickému násilí nastoupili rozhodnější boj teprve tehdy, když jim bolševici začali zavírati jejich kostely a brát majetek. V tomto boji proti bolševikům se zvláště vyznamenal starověrec Meljnikov, bohoslovec-samouk, který nedávno utekl do Rumunska. Tam mají staroobřadci středisko své církevní (hierarchické) organisace v Bílé Krinici (v bývalé rakouské Bukovině). Jiní starověrci, kteří nemají biskupů ani kněží, bydlí v okolí Vilna (v Polsku), v Estonsku a na Litvě; také v Rize jest jich mnoho. Střediskem starověrců roztroušených po západní Evropě je farnost pařížská. Podřízeni jsou biskupu v rumunském Kišinevě. Než ani bolševické pronásledování ani vyhnanství nepřivedlo staroobřadce blíž k bývalé mateřské církvi pravoslavné, ani jich nesblížilo s jinými církvemi.

Ruský metropolita Sergij neuznal rozhodnutí patriarchy cařihradského, který vzal pod svoji ochranu neposlušného pařížského metropolitu Jevlogia a zřídil proň západoevropský exarchát. Metropolita Sergij žádá, aby se Jevlogij podrobil jeho rozkazům, a trvá na tom, že hlavou pravoslavných Rusů na evropském Západě zůstává jím ustanovený vilenský a litevský metropolita Jelevterij. Jsou tedy tři pravoslavné ruské skupiny církevní mimo Rusko: stoupenci karlovického metropolity Antonia v Jugoslavii, stoupenci metropolity Jevlogia v Paříži a přívrženci litevského metropolity Jelevterije.

Z POLSKA

Záchvaty kulturního boje v Polsku. Bolševická nevěra má i v Polsku své agenty. Jedním z nich je Tadeusz Wieniawa-Dlugoszewski, který rád pořádá přednášky tam, kde vidí rozkvétat svěží náboženský život katolický. Tak si ohlásil svoji protikatolickou rouhavou přednášku v Grójcu, kde byly právě zkončeny farní misijní pobožnosti a kde katolíci nedávno uspořádali zdařilou oslavu letošního jubilea papežského. Přednáška úředně povolena. Přišlo na ni dosti mnoho mládeže a místních občanů, kteří si ovšem nedali líbit urážky své katolické víry, důrazně se proti nim ozvali a donutili přednášejícího, že musel hned opustit jejich obec. Ponechali mu na vybranou, chce-li „osvěcovat" bolševiky v Rusku nebo ve Španělsku.

Jiní agenti nevěry skrývají se pod pseudonymy, jsouce jinak význačnými úředníky katolické republiky polské. Ministerstvo věcí zahraničních má Teofila Jaškiewicze, který jako Henryk Wroński píše ve „Wolnomyślicieli" na př. takto: „Než i Polska „vždy věrná" dočkala se nakonec své křížové výpravy modliteb. (Naráží na eucharistické pobožnosti, konané v celé Polsce na odvrácení nového protikatolic-

kého práva manželského!) Vojnu, kterou jí vypovědél dne 10. listopadu minulého roku papežský garnison ubytovaný v Polsce už téměř od tisíce let, Polska musí přijat a vyhrát. A to vyhrát tak, jak ji vyhrály Španělsko a Mexiko!" — Chcete-li vědět, jakým právem se odvažuje „Volná myšlenka" mluvit jménem Polsky, toť vzpomeňte na její předáky: Czechowskiho, který byl roku 1925 odsouzen na 2 leta do žaláře, poněvadž dělal sovětům placeného špehouna, Moszeka Grynšpana a Eliáše Chwata, kteří byli roku 1931 uvěznění pro své tajné styky se sovětským kominternem a na adresy svých žen dostávali velké obnosy peněz z Ruska. Takoví lidé chtějí mluvit jménem polského národa!

Také boj o kostel. V pavlovické farnosti ve slezské diecési zneužívali nehodní lidé stařičkého faráře tou měrou, že by ho byli pomalu připravili o jeho majetek. Biskupský ordinariát pověřil proto sousedního kaplana P. Niedzielu, aby uvedl majetkové poměry na pavlovické faře do pořádku. Tím ovšem popudil proti sobě P. Niedziela všechny, kdož vykořisťovali dosavad stařičkého faráře ve svůj prospěch. A když se pak hlásil o pavlovickou faru a ji dostal, zaranžovali oni kořistníci, spojivše se s místními socialisty, takový odpor proti novému faráři, že mu zabarikádovali přístup do kostela a znemožnili veřejným násilím ujat se pavlovické duchovní správy. Podle biskupského nařízení uchýlil se tedy P. Niedziela do sousední obce Varšovic, aby v případě potřeby mohl zaopatřiti nemocné a posloužit v duchovní správě hodným farníkům. V celé diecési byly nařízeny modlitby za vzdorné a neposlušné občany pavlovické. Ale co se nestalo? První, kdo v noci poslal pro vyhnaného faráře, byl vůdce vzpoury, zdravý a silný člověk, který náhle onemocněl — a než kněz přišel, zemřel. Před svou smrtí projevil však upřímnou lítost nad svým vzdorným počínáním a svého švagra poslal odprosit vůdce hodných farníků za dané pohoršení. Jeho náhlá smrt otřásla revoltujícími osadníky tak, že sami otevřeli zabarikádovaný kostel a vyhnaného kněze zavolali zpět. — Pravda, takový český obrázek popřevratový — ale s polským zakončením!

Zrušení arcibiskupské kurie mohylevské. Jak známo, dlel dosavadní katolický metropolita mohylevský arcibiskup Eduard Ropp ve vyhnanství ve Varšavě, udržoval tam arcibiskupskou kurii (úřadovnu), kapitulu, měl svého generálního vikáře (preláta dra Okolo-Kulata), měl pravomoc nad svým kněžstvem, které spolu s ním žilo ve vyhnanství roztroušeno po celém Polsku, měl i svůj kněžský seminář v Lublíně, měl styky i s pronásledovaným kněžstvem své někdejší metropole v sovětském Rusku, vydával ještě každoročně smutný katalog o jejím stavu, vpravdě mučednickém.. Od 1. ledna 1932 nastala však změna. Svatá Stolice římská zrušila (31. prosince 1931) kurii mohylevské římskokatolické arcidiecése, metropolitu Roppovi sice ponechala hodnost arcibiskupa mohylevského, ale přidělila mu titulární diecési (in partibus infidelium), jeho kněží a bohoslovci přecházejí pod přímou pravomoc papežské „komise pro Rusko" a správu misijního ústavu lublínského, kde byl zaveden praktický biritualismus, povede kolegium složené z kardinála Hlonda, lublínského biskupa Mariana Leona Fulmana a arcibiskupa Roppa. Na rozloučenou vydal arcibiskup Ropp pastýřský list k svému kněžstvu ve vyhnanství a k studentům lublínského ústavu a vyzývá je k další práci pro nesmrtelné duše i k naději na návrat do ruské vlasti. — Sv. Otec i tímto zrušením mohylevské kurie ve Varšavě osvědčil opětně svoji lásku k trpícímu Rusku. Nechtěl, aby beztak těžce zkoušené stádce katolíků v sovětech bylo zatíženo podezřením, že je ve styku a pod pravomocí biskupa v cizím nepřátelském zahraničí. Pro katolické kněze na Rusi byl každý přípis z metropolitní kurie varšavské — třebas čistě náboženského obsahu — nebezpečím, že budou sovětskými úřady při nejmenším přikře vyšetřováni, ne-li žalařováni a trestáni.

Řád basiliánský v Polsku slaví letos 50. výročí své reformy, provedené papežem Lvem XIII. K jakému rozkvětu přivedla přijatá reforma řeholní rodinu basiliánskou, možno posoudit z několika statistických dat. Dnes má řehole basiliánská 474 členů působících nejen v Malopolsce (17 klášterů), ale na naší Podkarpatské Rusi,

v Uhrách, Rumunsku, Kanadě, Spojených státech severoamerických a v Brasilii. Otcové basiliáni vedou též rusínskou kolej římskou, řeckokatolický seminář v Záhřebě (Hrvatsko), převzali duchovní správu řeckokatolické farnosti ve Varšavě a v Horodle nad Bugem. Čtyři biskupové řeckokatoličtí vyšli z řehole sv. Basilia Velikého.

V basiliánském klášteře v Krechově (v bývalém Haliči), kde mají řádový noviciát, přijalo nedávno 25 noviců řeholní roucho. Je to dobré znamení jak pro řeholi, že se těší takové oblibě v lidu řeckokatolickém, tak i pro lid sám, který je tak úrodnou půdou pro povolání řeholní.

Do Vilna (v Polsku) přijelo nedávno těžké nákladní auto naplněné štěbetající zásilkou hus. Při policejní revisi se však ukázalo, že kromě těchto těžko létajících ptáků přivezlo auto též drobné papírové letáky komunistické, listy a knihy. Policie ovšem tuto „duševní" komunistickou stravu zabavila!

Z JUGOSLAVIE

Řád sv. Františka z Assisi dobyl si velikých zásluh nejen o náboženský, ale i o kulturní život jižních Slovanů. Už v polovici třináctého století vzpomíná se františkánská „provincia Slavoniae", která zabírala celé území nynější Jugoslavie. V Bosně začaly františkánské misie od r. 1235, takže kolem roku 1300 byl zřízen už bosenský vikariát františkánský, k němuž patřily tehdy 2 kustodie a 12 klášterů. Otázkou příchodu františkánů do Bosny zabývá se loni v Římě vyšlá kniha bavorského františkána P. Caja Othmara, který pokládá požehnanou činnost františkánů v Bosně a Hercegovině za největší slávu celého řádu.

Náboženská „svoboda" Hrvatů a Slovinců v Istrii, Terstě a Gorici. Když italská vojska zabírala tyto kraje, v slavnostním projevu slibovala, že Hrvati a Slovinci budou míti více svobody a škol, než jich měli za vlády rakouské. Doslova bylo jim řečeno: „Vaše víra bude ctěna, poněvadž je to víra celé Italie." Ale ani jeden z těchto slibů nebyl splněn. Slovanskému lidu vzali Italové školy a zabraňují, aby svoji katolickou víru vyznávali rodným jazykem. Neméně nežli 800 hrvatských a slovinských učitelů bylo zbaveno služby a na jejich místo dosazeni Italové, kteří vůbec neznají řeči lidu a dětí. Všechno se potaliánšťuje: příjmení, jména místní, názvy obcí, hor a řek, rozpouštějí se všechny slovinské a hrvatské spolky — 434 jich bylo pro zájmy duchovní a 414 pro zájmy hmotné, slovanské noviny a časopisy nesmějí vycházet, ani ze zahraničí docházet. Na konec sáhl italský fašism i na svobodu náboženskou: z kostelů vyhání mateřský jazyk hrvatských a slovinských katolíků, pronásleduje jejich biskupy (zemřelého Mahniče, Karlina, zemřelého arcibiskupa Sedeje) a kněze (329 případů přesně zjištěno) a přece žije pod vládou italskou v 370 farnostech 650 tisíc Hrvatů a Slovinců! V Jugoslavii je naproti tomu jen 4900 Italů, kteří mají své školy, své spolky i své bohoslužby italské. To zrovna křičí! (Podrobná data viz v knize Fran Barbaliče, Vjerska sloboda Hrvata i Slovenaca u Istri, Trstu i Gorici, vyšlé nákladem Družstva sv. Jeronima, Zagreb 1931.)

Počet katolických dětí, které v Bělehradě navštěvují obecnou školu, vzrostl letos na 1556. Na vyšších školách je zapsáno 700 katolických žáků a žákyň. Katolickému náboženství vyučuje v Bělehradě 8 kněží-katechetů.

Adventisté v Jugoslavii mají své centrum v Bělehradě, kde si zřídili svoji tiskárnu „Preporod" a kde vydávají knihy a časopisy i ve slovinské řeči. Srbští bogomoljci byli dříve s adventisty v tak úzkém spojení, že je úplně včlenili do svých organisací. Nyní se bogomoljci co nejpřísněji vyhýbají adventistům, vylučují je ze svých organisací a věnují velikou péči náboženské výchově omladiny a školní mládeže!

Bělehradské ministerstvo osvěty vydalo jistě potřebné a důležité nařízení správám škol (z 23. ledna 1932, č. 1533), aby zamezovaly ze všech sil zlozvyk klení, nadávek a neslušných řečí mezi školní mládeží a jejím prostřednictvím též v ostatních vrstvách lidu. Je sice pravda, že tak zvaná „klukovská" leta měla vždycky a všude svoji „svéráznou" hantýrku, ale naše doba používá k ní se zvláštní zálibou pustého klení a nestydatostí. Bolest jugoslavských vychovatelů národa je i naší bolestí, jenom že u nás se dosud mlčí. K ozdra-

vění našeho ovzduší muselo by klení, rouhání a smilné řeči zmizet napřed i z tak zvaného krásného písemnictví a žurnalistiky. A k tomu je dosud daleká cesta a marné volání.

Vrhbosenská arcidiecése oslaví své letošní zlaté jubileum eucharistickým kongresem v Sarajevě ve dnech 2.—5. června, jehož se súčastní celá katolická Bosna a Hercegovina. Eucharistické slavnosti vyvrcholí noční adorací se soboty na neděli 5. června a pak nedělním svátostným průvodem. V sarajevské katedrále bude odhalen pomník zemřelému arcibiskupu Štadlerovi.

V předválečném Srbsku nevyučovali pravoslavní kněží náboženství ve škole, nýbrž učitelé. Důsledek toho se objevil ve velké neznalosti křesťanských pravd víry. Nynější pravoslavný patriarcha Varnava nařídil proto, aby kněží převzali náboženské vyučování ve školách na základě nového školského zákona. Podle par. 43 tohoto zákona ustanovuje a dává náhradu za vyučování náboženství ve škole „náboženská obec" nebo rodiče. Stran obstarání povozu neční tu zákon žádné zmínky, ale obec může poskytnouti náhradu z vlastního rozpočtu, jenom že se to nesmí stát na účet školy. Jak vypadá prakse v tomto ohledu, přináší bělehradská „Politika" (z 9. února 1932) tento doklad: V jedné srbské obci pojal učitel do školního rozpočtu jakýsi nepatrný obnos jako náhradu za výchovu dětí v křesťanské víře. Školní výbor přijal tuto předlohu, ale obecní výbor ji odmítl a rozhodl, že nemá být na škole žádného učitele náboženství a toto vyučování že se vůbec ze školy vylučuje jako nepotřebný předmět! Nad takovým rozhodnutím obecních starších pozastavuje se i „Politika" a přeje si rozhodně, aby se touto cestou dále nešlo!

Primas jugoslavský, barský arcibiskup dr. Mikuláš Dobrečič, dožívá se letos 60 let života a 20 let biskupské hodnosti. Jeho malá diecése, k níž přibylo po světové válce ještě několik chudých osad albánských, trpí velikou chudobou a je obklíčena pravoslavným okolím. Arcibiskup dr. Dobrečič vyniká znalostí moderních řečí, básnickým nadáním a láskou k své chudičké domovině. Účastnil se IV. unionistického sjezdu velehradského, na orientálním kursu při světovém eucharistickém kongresu v Chicagu měl nadšené kázání a vždy znova doporučí svoji chudobnou diecési přízni našeho ÚACM. Mezi svými se těší veliké popularitě; zemřelého P. Jaška a P. Jana Filipa jmenoval arcib. dr. Dobrečič barskými kanovníky!

Z ŘECKA

Na letošní svatodušní svátky (pravoslavné, 19. června) sejde se na hoře Athos v Řecku druhý „predsobor" (přípravný sněm) pravoslavných církví. První se tam konal předevdvěma lety. Z Ruska jsou na tento sněm přihlášeni jak představitelé církve patriarší, tak i zástupci odštěpených „obnovlenců", které cařihradský patriarcha přijal do církevního obcování. Predsobor má připravit půdu ke svolání obecného sněmu pravoslavného a přichystat materiál k jeho poradám. Pravoslavní Rusové těžce nesou, že na predsobor jsou přihlášeny i autokefalní církve, které se osamostatnily proti vůli ruského pravoslaví, zvláště církev „obnovlenců", která tak bojovně potírala církev pravoslavnou a byla od ní odsouzena.

Řecká církev odloučená učinila ve svém oficielním věstníku projev o poslední papežské encyklice „Lux veritatis", vydané na zakončení jubilea efeského církevního sněmu. Osvědčuje, že se v nauce o božské a lidské přirozenosti Kristově i v učení o úctě Bohorodičky úplně shoduje s Církví římskou. Pokud se týká prvenství římského papeže, byla by řecká církev ochotna je uznat v té formě, v jaké prý je přiznal efeský sněm církevní papeži Celestinu I. Sněm efeský však uznal prvenství papežovo bez jakékoliv výhrady, ba i sám Nestorius se snažil získati souhlas římského papeže — nemožno tu tedy rozlišovat mezi prvenstvím cti a prvenstvím pravomoci, jak to činí odloučení Řekové.

Katolický obzor.

Doma.

MORAVA

Z výborové schůze ÚACM, konané dne 2. března 1932. Předsedající msgr. Stavěl věnoval pietní vzpomínku velikému biskupovi zemřelému dr. Ant. Podlahovi, dlouholetému předsedovi pražského odboru ACM, který stál u kolébky velehradského unionismu a byl jedním ze zakladatelů a redaktorů unionistického časopisu „Litterae Slavorum theologicae". Závěrečné účty ACM za rok 1931 prohlédl a správnými shledal p. profesor P. Horák. Pokladní zpráva vykázala za leden a únor 1932 celkový příjem 8.835 Kč a celkové vydání 12 tisíc 376 Kč. Z referátu tajemníkova: Novým zakládajícím členem se stala rodina Mlčákova z Kelče. Členské příspěvky zaslali: Rev. Josef Kunc z East Bernard, Tex (15 dolarů), Rev. O. Zlámal z Clevelandu O., 1.500 Kč, dr. H. Dostál ze St. Louisu, Mo, 500 Kč. Ohlášen odkaz zemřelého P. Jana Jordána, faráře z Vícova, 1000 Kč. Nové odběratele časopisu apoštolátnímu získali zvláště bohoslovci olomučtí a studenti a. gymnasia v Praze-Bubenči (kde je 66 odběratel). Matice svatoklimentská připravuje pout z Prahy na Velehrad a na horu svatoklimentskou o letošních svátcích svatodušních. Sekretariátu A. C. M. odevzdal prof. Špaldák důležitou korespondenci zahraniční (prof. Glubokovského). O velehradském unionismu píše informativní články v anglických katol. časopisech (The Tablet a The Church Times) Miss Christičova z Londýna. Dopisovatel „Římské korespondence" (P. Alf. Mitnacht, O. S. Aug.) vyžádal si prvé zprávy apoštolátního časopisu ještě před jeho rozesláním. Dr. Kalikin (pravosl. Rus) napsal informativní stať o ACM do listu „Jedinstvo". Pro chudé kostely jugoslavské došly ACM nové dary. Na krajanské misie odjíždí do Bulharska P. Alois Lazecký, S. V. D. ze Šťavniku (10. března), do Francie pojede v polovici dubna msgre dr. Štancl z Hranic. Pro řekokatoliky v La Grand Combe ve Francii konal misie P. Bourgeois T. J. Kanadský misionář P. Florián vrátil se domů a bude o svých zkušenostech přednášet. ČÚZ si vyžádal seznam domácích i zahraničních škol katol., aby zprostředkoval jejich dopisování s dětmi ve staré vlasti. Osleplý krajan Koudelka z Brem přijat do ústavu v Nov. Hvězdlicích. K letošnímu sjezdu zahraničních krajanů vydá ČÚZ sborník, pro který si vyžádal zprávu i o činnosti ACM. VI. unionistický sjezd na Velehradě koná se ve dnech 13.—17. července 1932. Závěrem jeho bude lidová pobožnost za pronásledovaný křesť. Východ. O pozvání přípravného výboru pro bratislavský sjezd slovanských právníků (1933) rozhodne AV. Zásadně schválen návrh tajemníkův na vydání cyklu unionistických kázání a návrh prof. dr. Matochy, umožnit půjčkou Lidovým závodům v Olomouci zakoupení ruské sazby pro vydávání „Actorum AV."

Pout z Prahy na Velehrad a na Horu svatoklimentskou uspořádá o svatodušních svátcích Matice svatoklimentská. V sobotu 14. května dopol. odjezd z Prahy do Koryčan vlakem, z Koryčan na Velehrad autobusy. Večeře a nocleh. Dopoledne 15. května mše sv. v Cyrilce, prohlídka musea, oběd. Odjezd do Buchlovic a na Buchlov. Prohlídka hradu a sbírek. Cestou do Koryčan zastávka u Cimburku a prohlídka zřícenin. Večeře a nocleh v Koryčanech. V pondělí 16. května s koryčanským procesím pout na Horu svatoklimentskou. Kázání a slovanská mše sv. podle východ. obřadu. Oběd v Koryčanech, zájezd do Střílek k prohlídce hřbitova (bude-li dostatek času). Asi o 21. hod. večerní návrat do Prahy. Vlak bude míti několik zastávek, kde mohou přistoupiti poutníci z venkova a v Brně poutníci brněnští. Podrobný pořad bude ještě oznámen novinami a letáky.

Z výroční zprávy Apoštolátu jednoty diecése brněnské. V roce 1931 konány tři schůze Apoštolátu jednoty, a to jedna schůze představenstva a dvě

výborové. Na těchto bralo jenom několik málo členů výboru podíl, neboť pro mnohé je přímo nemožností dostaviti se do Brna na schůzi jednak pro vzdálenost, jednak pro úřední povinnosti. V roce 1931 zemřeli tito členové Apoštolátu jednoty: Dpp. Frant. Zvejška, farář v Medlově, Josef Václavík, děkan v Bítově, Filip Buchta, farář v Divácích, Josef Laštovička, děkan ve Městě Žďáře, Eman. Svitavský, farář ve Střížově u Třebíče. R. i. p.! Nové přistoupilo k Apoštolátu jednoty členů 5. Jest tedy stav členstva tento: Z roku 1930 zbylo členů 522. V roce 1931 přibylo členů 5. V roce 1931 zemřelo členů 5. Zůstává tedy počátkem roku 1932 členů 522. Z příspěvků členů posláno do Rajhradu pokladníku Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje opatu P. Petru Hlobilovi 2543.69 Kč. Msgr. Fr. Adamec, t. č. ředitel A. J. Frant. Všetečka, t. č. jednatel A. J.

Brněnská Masarykova universita jmenovala čestným doktorem filosofie učeného profesora pravoslavné bohoslovecké fakulty na varšavské universitě Ivana Ogienko. Nový doktor vynikl zvláště vědeckými pracemi jazykozpytnými (z oboru církevní slovanštiny a ukrajinštiny) a na poli dějin a literatury cyrilometodějské. Za čestnou promoci poděkoval dr. Ogienko ve čtyřech řečech slovanských. Před válkou byl profesor Ogienko docentem kyjovské university a stal se pak hlavním organisátorem a prvním rektorem státní university v Kamenci Podolském. Přičiňoval se vždy o samostatnost pravoslavné církve ukrajinské a pořídil pro ni dokonalé překlady i některých liturgických knih.

ČECHY

Pražští řeko-katolíci slavili dne 6. ledna v obou sálech Merkuru štědrovečerní večeři, na niž se sešlo 184 osob domácích i z emigrace ukrajinské a ruské, a to nejen řeko-katolíci, ale i pravoslavní, kteří byli přijati jako hosté. Arcibiskup dr. Kašpar dal se zastupovat kanovníkem dr. Švecem a poslal jim jako příspěvek 400 Kč. Dostavil se též kanovník dr. Čihák a jednatel ACM profesor Pechuška. Zvláště vřele bylo uvítáno 10 studentů ze soukromého ukrajinského r gymnasia z Řevnic. Bohužel, přes všechny pokusy s různých stran nepodařilo se dosud vymoci na rozhodujících místech při ministerstvu školství dovolení, aby se na tomto ústavě směl vyučovati i náboženství pro odpor některých protinábožensky zaujatých činitelů ukrajinských i našich. Žalujeme na to, protože pro nešťastný ukrajinský národ nemůže být s naší české strany horšího daru, než pomáhat mu vychovávat mládež, naději lepší budoucnosti, bez víry v Boha!

Úmrtí velikého biskupa dr. Antonína Podlahy zarmoutilo hluboce všechny, kdož znali jeho neúnavnou činnost na přečetných polích Církve a vlasti. Dílem, které budoval v českém národě s takovou láskou, obětavostí a pílí, postavil si sám nejkrásnější pomník. Jako redaktor „Katolické vzdělávací knihovny", „Časopisu katol. duchovenstva" a „Bohovědného slovníku" otevíral po léta českému katolicismu široké obzory hlubokého vzdělání, připravoval mu spolehlivou duchovní výzbroj, nešetře přečasto ani zdraví ani vlastního majetku! Bez mecenášství Podlahova nebyli bychom snad dodnes měli v rukou výborného díla preláta dra Hejčla, nový překlad Písma sv. i v poslední jeho úpravě lidového vydání. Jen několik málo zasvěcených lidí bude moci vydat svědectví o neobyčejné štědrosti biskupa Podlahy pro českou katolickou literaturu. A ve všem tom jeho literárním a badatelském snažení jako zlatá nit se vine jeho nadšená láska k dědictví svatováclavskému a k světové idei cyrilometodějské. Kdo viděl jubilejní výstavu svatováclavskou v Praze, bezděčně se sklonil před životní prací nejhoroucnějšího ctitele sv. knížete a v mohutných oslavách mileniových poznal ovoce jeho lásky svatováclavské. Biskup Podlaha dovedl však také plně chápat význam myšlenky cyrilometodějské: stál po léta v čele pražského odboru ACM, byl z prvních programových tvůrců velehradského unionismu, spoluzakládal a řídil první unionistický časopis „Slavorum litterae theologicae" a ještě o posledním orientálním kursu pražském (roku 1929), ač těžce už churavěl, přednesl nejen při slavnostním zahájení vroucí zhodnocení snah unij-

ních, ale převzal i odbornou přednášku v pracovním programu sjezdovém. K posmrtnému spánku ustlali mu právem v hrobce pražských arcibiskupů, ve svatyni sv. Víta, kterou tolik miloval a svým životním dílem zvelebil a oslavil. Krleš, Krleš, Krleš!

SLOVENSKO

Příkladná obec. Východně od Nitry v okolí Prievidze leží dědinka Hradec. Pro její maličkost sotva kdo o ní ve světě ví. A přece je to příkladná obec! Ačkoliv patří k nejchudobnějšímu kraji okresu prievidzkého, vynikají její obyvatelé křesťanským uvědomením. V celé dědince není rodiny, která by neodbírala katolický časopis, Spolek sv. Vojtěcha má tam horlivé členy, tři knihovny doplňují duchovní stravu obyvatel. A co je největším štěstím Hradce — že nemá krčmy, ale místo ní útulnou kapličku s oltářem Krista Krále.

Slovenští vystěhovalci touží po náboženské útěše. V uhelných dolech v okolí Monsu v Belgii pracuje mnoho Slováků. O posledních vánocích navštívil je český jesuita P. Antonín Lepka z Lovaně. Vyhledal krajany v Bray, Quaregnonu, Paturage a v Havré. V Paturage zdržel se P. Lepka křtem slovenského dítěte tak, že zmeškal vlak a do Havré přijel až večer. Katoličtí dělníci slovenští čekali naň půl druhé hodiny v kostele a druhého dne přišli skoro ráno k sv. zpovědi už o 5. hod. a teprve o ½10. hodinu mohla začít mše svatá, při které přistoupili k stolu Páně. Návštěva misionářova je velmi potěšila a musel jim slíbit, že na velkonoce zase k nim přijede.

Pravoslavná církev v Košicích zamýšlí vybudovat ruský dřevěný kostel na starém hřbitově, kde jest pochováno 3000 Rusů, padlých u Košic v revolučním období roku 1849.

PODKARPATSKÁ RUS

Mukačevský řeckokatolický archidiakon O. Alekšej Kossej zemřel po dlouhé nemoci dne 1. února 1932 ve věku 69 let a v 45. roce kněžského působení a byl za veliké účasti kněžstva i lidu dne 3. února pochován kapitulním vikářem msgrem Alex. Stojkou. O. Kossej byl od roku 1909 farářem v Mukačevě a vedl od roku 1912 i správu berežského archidiakonátu, vynikaje pracovitostí, energií a pohotovostí v obraně církve řeckokatolické. Obýval v Mukačevě veliký dům bývalé biskupské residence a těšil se důvěře „nahoře i dole", poněvadž ve všem svém snažení hledal jen čest a slávu Boží a spásu nesmrtelných duší. Když katoličtí železničáři čeští poprvé putovali roku 1929 z Olomouce na Černěckou Goru u Mukačeva, vítal je co nejslavněji O. Kossej ve své cerkvi vroucím proslovem i překrásným liturgickým zpěvem svého dovedného choru a zapsal se do jejich srdcí hluboko svojí slovanskou upřímností a prostotou. V † O. Kossejovi odešla z řad podkarpatského kněžstva řeckokatolického typická, milá postava dobrého pastýře. Bog da pomjanet i upokojit Ego!

Prešovskému diecésnímu sirotčinci řeckokatolickému daroval p. president Masaryk 100.000 Kč. Za veliký dar poděkoval mu jménem celé diecése pan biskup Gojdič.

Filiální řeckokatolická osada Níž. Valeskrade přešla v poválečných zmatcích na pravoslaví. Postavila si také novou pravoslavnou „cerkev". Počátkem letošního roku obrátila se však celá obec na kapitulního vikáře mukačevské diecése msgra Stojku s prosbou, aby je přijal zpět do církve řeckokatolické. Když bylo vyhověno příslušným kanonickým předpisům, byl návrat uskutečněn.

Za hranicemi.

Z ŘÍMA A ITALIE

Ve své letošní (8. února) promluvě k postním kazatelům římským Svatý Otec dotkl se znova smutných dnešních poměrů hospodářských i rostoucího pesimismu v mezinárodním smýšlení. Svět zapomíná, že je všechno v rukou Božích. Utrpení bližních musí vzbudit ještě více milosrdné lásky. Třeba šířit útěchu, potírat duchovní skleslost, povznášet lidí k optimismu, který se v křesťanské řeči nazývá božskou ctností naděje. Svatý Otec tím znova zdůraznil mravní stránku současných běd a životních těžkostí.

Zvláštní kardinálskou komisi, která

připravuje nový zákoník církevního práva východního, tvoří kardinálové: Gasparri, Sincero, Ceretti a Ehrle; předsedou je kardinál Gasparri, který předsedal už před 10 lety komisi pro úpravu římského práva kanonického. Pomocnými sbory kardinálské komisi východní jsou dvě subkomise: První sestává ze zástupců 13 východních církví sjednocených se Svatou Stolicí (arménské, bulharské, koptické, albánské, melchitské, rumunské, ruské, syrské, syro-chaldejské, malabarské atd.) a z 5 členů učených odborníků orientalistů. Druhá subkomise je povahy vědecké a má za úkol probádat prameny východního práva církevního a sbírat materiál pro praktické řešení otázky východního právního zákoníku!

Ve Vatikáně byl dne 28. února předčítán dekret o hrdinských ctnostech sestry Marie Palloty z řádu františkánských misionářek, která ve věku 27 let zemřela v Číně roku 1905. Svatý Otec promluvil při této příležitosti do radiového rozhlasu o pokoře, chudobě a tiché, skryté práci sestry Marie Palloty, která svým ctnostným životem dala příklad nynějšímu světu, tonoucímu ve hříších požívačnosti, pýchy a shonu po bohatství. Následování jejího příkladného života bude záchranou před osudnými otřesy, které ohrožují dnes blaho jednotlivců, rodin i národů.

Z ANGLIE

Katolický ústav v Londýně, otevřený o loňském podzimu po vzoru slavného „Institutu Catholique" v Paříži jako vyšší učiliště pro katolickou vědu v Anglii, těšil se v prvém svém běhu živému zájmu studentstva. Přednášky byly konány z filosofie, bohosloví, dějin a Písma svatého a měly průměrně 50 posluchačů — počet pro první začátek jistě značný.

Snahy anglikánské církve o sjednocení s církví pravoslavnou a se starokatolíky mají sice hodně stoupenců na obou stranách, ale též odpůrce. V církvi anglikánské bude překážkou sjednocení nové hnutí, vedené biskupem dr. Wormanem z Manchesteru, které usiluje o to, aby i ženám bylo přiznáno právo konat kněžské úkony. Ekumenický patriarcha carihradský vyjádřil se podle pařížského ruského „Věstniku" („Besjeda so Vselenskim Patriarchom", ročník 1932, čís. 2., strana 17) o snahách směřujících k sjednocení pravoslavné a anglikánské církve takto: „Jsou zde ovšem různosti, oddělující nás od církve anglikánské. Aby byly vyjasněny a přesně vymezeny tyto různosti, jakož i aby byly hledány možnosti a cesty sbližení, byl v Londýně svolán sjezd pravoslavných a anglikánských biskupů (les prélates). Nehledě k tomu, mohu dosvědčit, že vyšší hierarchie anglikánské církve projevuje vůči pravoslavné církvi mnoho úcty a lásky. Následkem toho bylo vytvořeno ovzduší blahopřejné a podmínky velmi příznivé pro posouzení stávajících růzností v bratrském duchu. Také starokatolíci projevují zjevně, zájem o sjednocení."

Z FRANCIE

K poctě sv. Terezie Ježíškovy koná se ve dnech od 26. června do 3. července — tedy hned po mezinárodním eucharistickém sjezdě v Dublíně — kongres v Lisieuxu ve Francii. Účelem jeho má být, ukázat dnešnímu světu, oddanému pýše a anarchii (nepořádku), krásu a požehnání duchovního dětství, jemuž v takové pokoře, důvěře a lásce dala Prozřetelnost zazářit právě v životě svaté Terezie Ježíškovy. Zároveň budou na sjezdě v Lisieuxu sebrány a vystaveny doklady nespočetných dobrodiní tělesných i duchovních, které Bůh udělil na přímluvu sv. Terezie. Za tím účelem obrátil se biskup lisieuxský na všechny katolické biskupy světa s dotazníkem, aby zjistil, v jaké míře je úcta svaté Terezie Ježíškovy rozšířena v různých diecésích světa, jaké nese ovoce pro život náboženský, umělecký a literární a kde byla provázena zázračným vyslyšením důvěrných proseb jejích ctitelů. Bude to tedy zajímavá a poučná výstava katolického učení o úctě svatých a jejich poslání i v naší moderní době!

Z NĚMECKA

Řezenský biskup dr. Michal Buchberger vystoupil v lednovém pastýřském listě velmi ostře proti gen. Ludendorffovi a jeho manželce, kteří nestydatým způsobem napadají Božského Spasitele a jeho Církev. Zvláště knížka pí Ludendorffové „Er-

lösung" (Spása) je psána s neslýchanou ignorancí, lehkomyslností a nízkostí. Biskup Buchberger připomíná v pastýřském listě generálu Ludendorffovi ty tisíce katolíků, kteří na jeho rozkaz šli do nejhoršího trápení, ano i na smrť, ony vojáky, na jejichž hrobech vidět kříž, znak víry a naděje, proti němuž nyní generál Ludendorff tak úporně bojuje. Pastýřský list biskupův byl předčítán v neděli, dne 31. ledna s kazatelen celé diecése řezenské. Ludendorff žaloval proto řezenského biskupa, ale soud ho osvobodil!

Pastorační činnost katolická v protestantském Sasku. Protestantská reformace snížila počet katolíků v Sasku na nepatrný zlomek obyvatelstva a ztížila nesmírně praktický život katolický. V Lipsku na př. nebyly po 200 let dovoleny katolické bohoslužby. Teprve poslední století přineslo uvolnění. Po světové válce katolická Církev v Sasku pozvolna sílí, kdežto protestantismus upadá. Duchovní správa katolická musí se ovšem přizpůsobit zvláštním poměrům země jednak převážně protestantské, jednak zmítané silnou agitací nevěreckou a přemírou sportovního ruchu. Aby zachytila rozptýlené katolické menšiny, buduje na mnohých místech jenom tak zvané nouzové kostely (Notkirchen). V takových svatyních se v pondělí přehradí kněžiště od lodi. K bohoslužbě v týdnu slouží jen kněžiště, lodi používá se jako sálu tělocvičného nebo divadelního. Před nouzovým kostelem je upraveno rozsáhlé sportovní hřiště pro katolickou mládež, aby nemusila vstupovat do sportovních organisací protikatolických. Péče o mládež patří vůbec mezi nejpřednější povinnosti takové duchovní správy. Pro děti se pořádají jednou nebo dvakrát týdně tak zvané domácí večírky (Heimabende), které jsou vyplněny zpěvem, zábavou a čtvrthodinkou vážnějšího obsahu a končí krátkou modlitbou před svatostánkem. Mládež dospívající se schází — odděleně chlapci a děvčata — aspoň jednou do týdne k večerním rozhovorům (Aussprachsabende), s nimiž jsou spojeny sportovní zábavy, ale jen pro osvěžení. Večírky chlapců vede farář, děvčata má na starosti zvláštní pomocnice. Spolky dívčí pečují o pořádek a zdobení kostela. O prázdninách odjíždějí celé dětské kolonie ze Saska k pobytu do krajů převahou katolických (do Bavor, Porýní a j.). Ve farnostech, kde je toliko jeden kněz, bývá jen o první neděli v měsíci mše sv. zpívaná, při níž lid zpívá latinsky, o druhé a třetí neděli je v kostele lidový zpěv německý, na čtvrtou neděli připadá společné sv. přijímání mládeže; při mši sv. se střídají přípravné modlitby s lidovým zpěvem. Je-li v měsíci ještě pátá neděle, tu se při mši sv. rozdělí účastníci ve dva sbory a recitují v mateřské řeči mešní modlitby. V předsíni chrámové je volně vyložena náboženško-výchovná a vzdělávací literatura ke koupi; knihovnička s pokladnou nese nadpis: „Obslu se sám!" Důležitým činitelem pastoračním jsou návštěvy nespolehlivých nebo i odpadlých katolíků, které jsou vždy provázeny šířením dobré četby katolické. Hnutí exerciční používá též střádanek a vedle úplných duchovních cvičení pořádá i jednodenní rekolekce (Einkehrtage).

Z RAKOUSKA

Ruská katolická církevní obec založena byla ve Vídni. Vede ji univ. profesor dr. Dimitrij Artěmiev, zajímavá osobnost ruské kolonie vídeňské. Před převratem byl rektorem montanistické vysoké školy v Moskvě, pak se vystěhoval do Paříže, kde nalezl cestu do katolické církve. Umínil si, že další svůj život bude věnovati práci unionistické. Ve Feldkirchu a Vídni vystudoval bohosloví a r. 1929 byl vysvěcen na kněze. Dějiny svého návratu do katolické Církve vypsal dr. Artěmiev v našem apoštolátním časopise r. 1930. Ruská katolická obec ve Vídni má své sídlo v kostele sv. Barbory.

ZE ŠPANĚLSKA

Počet z vlastí vyhnaných jesuitů španělských činí asi 3000 osob, většinou kleriků a profesorů. Ostatní zůstali ve Španělsku odkázáni ovšem na přízeň katolíků, aby se vlastními silami uchytili existenčně buď jako učitelé nebo jako kněží v duchovní správě. Vyhnané jesuity pohostinně přijali zvláště katolíci v Holandsku a Belgii, jiní se odstěhovali do Italie a jižní Ameriky.

Poslední večer OO. jesuitů v Barceloně. Časopis „El Mati" popisuje poslední chvíle OO. jesuitů v barcelonském klášteře na Correr de Casp dne 28. ledna 1932.

„Stáli jsme tam v onen mlhavý zimní večer na Carrer de Casp a vyčkávali pamětihodné chvíle, až budou jesuité opouštět svůj klášter. Nemohli jsme přemoci vzrušení, které nás ovládlo... Každý viděl vzrušení na jiném, ale nikdo nesměl promluvit slova..." V tu dobu konalo se v klášteře oficielní „přejímání" budovy a inventáře. Úřední funkce skončena, spis podepsán.

„Ale v kostele zůstala ještě nejsv. Svátost a poněvadž kněží zůstanou vyhnáni, musí být též kostel uzavřen. Asi dvacet přátel doprovází O. rektora do kostela. V mihotavém světle věčné lampy vidět jenom hlavní oltář, ale v tom pološeru zdá se být chrám vyšším a větším než jindy. Pustá byla prostřední loď chrámová, kde se jindy tisíce lidí ve svých velkých starostech a tísních utíkávaly k Bohu. Zavřena byla kaple Neposkvrněné Panny, která tak často zaznívala zpěvy řeholníků k poctě Mariině. Celý kostel, třebas prázdný, byl přece pln smutku a opuštěnosti. — Vešed do kaple nejsv. Svátosti otevírá Otec rektor svatostánek a snaží se zanotit „Pange lingua", leč slova mu váznou v hrdle, dojetím nemůže zpívat a musí se spokojit přečtením hymnu. Dr. Alen a jiní přítomní zpívají před oltářem píseň k nejsv. Svátosti a pak se modlí společně litanii k nejsv. Srdci Ježíšovu s modlitbou za pronásledovatele sv. Církve. Otec rektor pronáší ještě poslední pozdravy svému řeholnímu Otci, modlitbu k sv. Ignáci, a my se zvedáme, abychom s rozžatými voskovicemi v rukou doprovodili kněze s nejsv. Svátostí k dveřím chrámovým. Tam už stojí připraveno auto, které v průvodě odveze nejsv. Svátost do kláštera sester Ježíše a Marie. Věčné světlo před oltářem je už zhaslé, svatostánek otevřen. Vyhnán byl i Pán Ježíš..."

ZE ŠVÉDSKA

Postup katolicismu ve Švédsku osvětlují radostná fakta z poslední doby: Německé řeholní sestry z Mnichova založily a vedou katolickou školu sv. Eryka ve Stockholmě. Sestry služebnice Mariiny z polského mateřince pleszewského otevřely misijní stanici v Hälsinborgu. Frýburské dominikánky zřídily ve Stockholmě bursu (útulnu) pro svobodné dělnice. Pro Poláky usídlené v jižním Švédsku ustanovil kardinál Hlond zvláštního polského kněze misijního. V Bromölla postavili rakouští redemptoristé z Dánska novou kapli a v Gotenborgu buduje se nový velký kostel, poněvadž původní svatyně, vystavěná před 40 lety, už nedostačuje potřebám katolíků.

Literatura.

Náboženské poměry v Olomouci za biskupa Marka Kuena (1553—1565). Podle původních pramenů zpracoval dr. Stanislav Zela. Vědecká tato monografie hlásí se sama jako ovoce jubilejních vzpomínek na 800leté trvání olomucké katedrály svatého Václava. Tento vzácný a památný chrám postavený na skalnaté výspě starého hradu olomuckého symbolisuje náš český katolicismus opřený o skálu Petrovu. Dorážely naň bouřlivé příboje náboženských a politických zmatků, ale obstál v nich vítězně. Dr. Zela pachycuje ve své knize dějiny onoho počátečního náporu protestantismu proti katolické Církvi, jak se odehrály v biskupském středisku tehdejší Moravy, a kreslí plasticky na základě pramenných studií ušlechtilou postavu olomuckého biskupa Marka Kuena. Odborná kritika právem pochválila už tuto svědomitou a zdařilou práci dra Zely jako velmi hodnotný příspěvek k dějinnému obrazu doby velmi pohnuté, ale dosud často skreslované protikatolickým stranictvím. Objektivní studie dra Zely vykoná po této stránce i kus katolické apologie!

—a.

Jste-li unaveni duševní anebo tělesnou prací, vykonejte řádnou masáž těla. Nejúčinnější masáž jest nezředěnou francovkou Alpa. Touto masáží zlepší se oběh krve, zesílí svaly a vzpruží nervy. Poraďte se se svým lékařem a on vám jistě masáž Alpou doporučí.

Doháníme Baťu!

Co dokázal v botách, dokážeme v látkách!

Vítězíme kvalitou. - Soužíme láci. Naše zboží jde od nás přímo k Vám, proto je tak laciné, to je tajemství naší láce. Kupujte u nás v zájmu své kapsy! - Objednejte, spolehněte se, budete určitě spokojeni.

KALHOTY pánské: štruksové Kč 13.—, 15.— z jelenice čertova kůže, celým světem oblíbené; lepší druh k neroztrhání Kč 24.—, 28.—, 36.—, kalhoty z pěkných zimních látek Kč 28.—, 35.—. Kalhoty Werdunus s tříletou zárukou při nejtěžší práci Kč 65.—, 75.—, kalhoty manžestrové (sametky) Kč 35.—, těžký druh zvláště pevný Kč 49.—, z vojenského sukna zimní, teplé, jen nejpevnější druh Kč 49.—, 59.—, kalhoty kamgárnové, tmavé, proužkované na svátek, chlouba našeho závodu, každý je s nimi náramně spokojen, Kč 69.—, 79.—. Kalhoty z vlněných látek, moderní jemné vzory Kč 89.—, 99.—, 119.—. RAJTKY jelenicové nejlepší Kč 39.—, z nejlepších jezdeckých kordů, velmi pěkně zhotovené, Kč 55.—, 69.—. PUMPKY jen z nejl. praktických látek moderních Kč 59.—, 79.—, 99.—. Na přání ochotně zhotovíme i abnormální velikost. Udejte délku a šířku v pasu. SUKNĚ vrchní polovlněné s hedvábím Kč 16.—. KOŠILE pánské kalikové silné Kč 9.—, 12.—, s hedvábnou náprsenkou zvl. pevné Kč 12.—, 14.—, 16.—, zefírové pevné Kč 10.—, 14.—, nejtěžší druh nezničitelné, Kč 18.— šifonové bílé nejlepší druh sváteční Kč 15.—, 18.—, 22.—, flanelové zvl. pevné, pěkné vzory Kč 12.—, 16.—, 17.—. Trikové velmi teplé a pevné Kč 16.—, 19.—. SPODKY pánské: z vojenského kalika, zvl. silné Kč 6.—, 9.—, 10.—, grádlové bílé, nejlepší druh na svátek Kč 9.—, 12.—, 16.—, barchetové modré nejlepší, Kč 12.—, 16.—, trikové zimní teplé nezničitelné Kč 14.—, 17.—. KOŠILE DÁMSKÉ: flanelové zvl. pevné, pěkné vzory Kč 12.—, 15.—, chiffonové s vyšíváním Kč 6.—, 9.—, nejjemnější nádherně vyšívané Kč 12.—, 15.—, 17.—. KOMBINÉ dámské ve všech barvách Kč 10.—, 12.—, nejjemnější druh se skvostným vyšíváním, nejoblíbenější Kč 17.—, 19.—, nejkrásnější přepychové Kč 26.—. REFORMKY v každé barvě Kč 7.—, 9.—, 11.—. KAPESNÍKY velké bílé tucet Kč 12.—, 24.—. PONOŽKY zvláště pevné 6 párů pouze Kč 15.—, cvirnové nezničitelné 6 párů Kč 25.—, vlněné na zimu nejlepší, pevné Kč 8.—, 12.—, 16.—. PUNČOCHY dámské lepší druh s hedvábím Kč 8.—, 12.—, 16.—, vlněné teplé nejl. Kč 10.—, 14.—, 17.—. SVETRY pánské i dámské moderní Kč 16.—, 25.—, 30.—, 49.—. OBLEKY pánské podle míry šité pracovní pevné Kč 59.—, 69.—, 89.—, vlněné v nejl. provedení na svátek Kč 189.—, 230.—. OBLEČKY CHLAPECKÉ pro zimu vlněné zvláště pěkné, vkusně ušité Kč 45.—, 69.—, 79.—, 89.—, 99.—. Udejte stáří. SUKNO černé neb modré na pánský sváteční oblek 3 metry za Kč 99.—, 179.—. PLÁTNO bílé (veba) 10 m 35.—, 55.—. KALIKO zvláště silné lepší 10 metrů za Kč 25.—, 35.—. KANAFASY nejtrvanlivější 120 cm šíře 10 m jen Kč 59.—, 79.—. DEKY ku přikrytí 2 kusy Kč 39.—, 49.—, nejlepší krásně květované 89.—. HOUNĚ na koně 2 kusy Kč 49.—, 69.—, čistě vlněné nejlepší, 2 kusy Kč 129.—, 159.—, 199.—. Žádné jiné výlohy neúčtuji. Objednejte si raději víc, vždyť to je tak levné. Až se přesvědčíte, už nikdy nekoupíte jinde než v našich solidních ČESKOMORAVSKÝCH TEXTILNICH TUSLOVÝCH PODNICÍCH V BENÁTKÁCH, pošta JIMRAMOV Č. S. R. Pište, že jste četli insert v „Apoštolátu sv. C. a M.", a obdržíte ještě 5 proc. slevy.

Administrace doporučuje tuto solidní firmu k hojnému nákupu.

Čtěte
Rozšiřujte
Apoštolát
svatého Cyrila
a Metoděje!

BOHUMIL BEK HORA KUTNÁ

ODBORNÝ ZÁVOD SOCHAŘSKO-ŘEZBÁŘSKÝ PRO UMĚLECKÉ PRÁCE KOSTELNÍ

provádí pečlivě a levně

OLTÁŘE - SOCHY - JESLIČKY

Prodá se větší harmonium

za velice výhodných podmínek. Cena podle dohody.

Jan Vágner, Holice u Olomouce č. 40.

ODZNAKY orelské, spolkové, organisační, sjezdové, Mariánských družin, pamětní medalie, upomínky slavnostní ke svěcení zvonů a eucharistickým kongresům zhotovuje vkusně a levně

ALOIS LOUDA, Žel. Brod 356, Čechy.

Korouhve - prapory
paramenta - baldachýny
vyrábí odborný závod

M. Nedomová a sp. v Olomouci

Kalichy, ciboria, svícny a všechny církevní věci ve velkém výběru na skladě.

Lidové závody
tiskařské a nakladatelské, spol. s r. o.
v Olomouci, Wilsonovo 16.

POLÁŠEK • URBAN

KAMENOPRŮMYSL, PŘEROV,

TELEFON 325

provádí veškeré kostelní práce, oltáře, kazatelny, křtitelnice, křížové cesty a obklady z mramoru, dále veškeré pomníky a náhrobky. Návrhy a rozpočty nezávazně zdarma. Četná odporučení důstojných farních úřadů.

Zbytky na váhu! 1 kg různých zbytků za pouhých 88 Kč!

Zbytky tyto jsou 2 až 5 metrů dlouhé, bezvadné, na prádlo a na šaty s následujícím obsahem: Flanely hladké a s proužkami na prádlo, barchety na prádlo a na šaty, županové prvotřídní látky, košilové oxfordy, zefíry, šatovky, šotyše, bíla plátna košilová i prostěradlová, véby, šifony atd., též kanafasy, sýpkoviny, ubrusy, ručníky, damašky atd. — Kdo objedná jakékoliv množství, nejméně však 1 kg dobírkou, obdrží v něm na plesové šaty hedvábné, aneb na letní, neb na zimní šaty vycházkové na neděli. — Při placení poloviny obnosu dobírkou a zbytek na měsíční splátky po Kč 10·— , obdrží každý, kdo objedná nejméně 1 kg, v něm na hedvábnou dámskou blůzu. — Zboží zasílá se při odběru 3 kg vyplaceně až do domu, obal, daň z obratu a jiné výlohy se ani při nejmenší zásilce nepočítají. — Poctivé zástupci se přijmou.

JAROSLAV PURM, textilní zboží, Hronov u Náchoda.

Jos. Neškudla a spol.,

Jablonné nad Orlicí čís. 86

levně dodává

paramenta,
prapory, sochy,
církevní náčiní,
úplná kostelní
zařízení

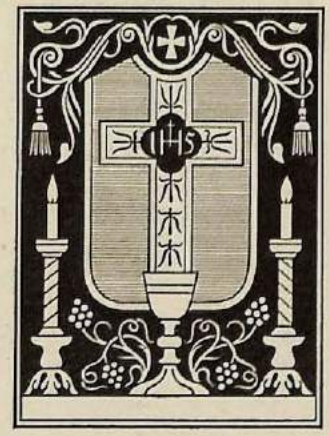

Trpíte
revmatismem?

Poraďte se s lékařem,
co a jak máte činiti;
kupte si
mentholovou
francovku

ALPU

Masáží Alpou dosáhnete úlevy, krev se dokonale rozproudí, poskytne tělu náležitou výživu, posílí svaly a působí blahodárně na nervy.

Olomouc, 137.60 Kč; duchovní správa, sv. Hostýn, 129.50 Kč; farní úřad, Štěpánov u Olomouce, 50 Kč; Čeněk Horák, Janovice, 7 Kč; farní úřad, Hlučín, 627.20 Kč; farní úřad, Rohle, 141.70 Kč; farní úřad, Domaželice, 135 Kč; farní úřad, Litultovice, 60 Kč; far. úřad, Cotkytle, 50 Kč; ct. dominikáni, Olomouc, 86 Kč; farní úřad, Pivín, 77 Kč; farní úřad, Dolní Bečva, 30 Kč; farní úřad, Dolany, 6 Kč; L. Kašpar, kanovník, Kroměříž, 250 Kč; Pavla Vaculíková, Vlkoš, 10 Kč; odbor Apoštolátu sv. C. a M., Přerov, 350 Kč; V. Tkadlíček, studující, Kroměříž, 20 Kč; farní úřad, Podhoří, 10 Kč; farní úřad, Zborovice, 85 Kč; farní úřad, Dolní Němčí, 62 Kč. Od spolku Marta, Olomouc, 156; farní úřad Bernartice n. O., 43; farní úřad, Frenštát p. R., 160; F. Šťava, Olomouc, 10; Anna a Jiří Javůrkovi, Plzeň, 10; dr. A. Svobodová, Uh. Brod, 28; V. Hubinský, Smolenice, 10; farní úřad, Laškov, 462.80. Pán Bůh zaplať!

(Pokračování.)

Zakládající členství: Františka Terezie Janošíková z New Yorku 990 Kč; sl. Filoména Dostálová, učitelka, Palonín, 1.000 Kč; rodina Mlčáková, Kelč, 1.000 Kč; p. Václav Jirotka, plukovník, Hradec Králové, 1.000 Kč. „Pán Bůh zaplať!"

Zahraniční mísie. Nejmenovaná, Olomouc, 20 Kč; dr. K. Dočkal, Zagreb, SHS, 11.40 Kč; odkaz zemřelého P. Ant. Šnajdara, Prostějov, 3.370 Kč; Josef Tošner, Kupičów, Polsko, 65.60 Kč; Jan Swolkien, Lublín, 15 Kč; Fr. Procházka, Bystřice p. H., 52 Kč; far. úřad, Cotkytle, 20 Kč; Jul. Nádvorník, katecheta, Kralupy, 8 Kč; J. Krátký, Bremen, 136 Kč; Giovanni Nep. O. M., Roma—Italia, 18 Kč; scholastik T. J., Innsbruck, 18 Kč; scholastik T. J. v Pullachu 18 Kč; Cyril Havlík, Bojanovice, 8 Kč; farní úřad, Zborovice, 150 Kč; nejmenovaná, Olomouc, 20 Kč. Rev. O. Zlámal, Cleveland, Ohio, USA., 1.493 Kč; Rev. K. Tesař, Long Island, USA., 64 Kč; od nejmenovaného 100 Kč; Rev J. Kunc, East Bernard, Tex., USA., 495 Kč; od Spolku sv. C. a M., Olomouc; 29.60 Kč; Arnošt Žižka, Brno, 30 Kč; M. Switek, Cieszyn, Polsko, 12 Kč. Pán Bůh zaplať!

(Pokračování.)

Kde budou exercicie v březnu a dubnu? 1. Na Moravci pro dívky od 1. do 5. března. 2. V Želivě pro jinochy od 4. do 8. března. 3. Na Velehradě pro dívky od 7. do 11. března. 4. V Rajhradě u Těšitelek pro dívky od 7. do 11. března. 5. V Želivě pro dívky od 8. do 12. března. 6. V Telči pro dívky od 9. do 13. března. 7. V Nové Říši pro jinochy od 12. do 16. března. 8. V Rajhradě u Těšitelek pro matky od 14. do 18. března. 9. V Nové Říši pro muže od 17. do 21. března. 10. Na Velehradě pro pracovníky ve veřejném životě od 20. do 24. března. 11. V Kardášově Řečici u Školských sester pro dívky od 20. do 24. března. 12. V Hlučíně pro dívky od 29. března do 2. dubna. 13. Na Velehradě pro ženy a dívky od 4. do 8. dubna. 14. V Nové Říši pro jinochy od 8. do 12. dubna. 15. Na Velehradě pro muže, hlavně z měst, od 11. do 15. dubna. 16. V Hlučíně pro paní od 16. do 20. dubna, poplatek 70 Kč. 17. Na Velehradě pro terciářky od 18. do 22. dubna. 18. V Hlučíně pro slečny od 20. do 24. dubna, poplatek 70 Kč. 19. Na Velehradě pro jinochy od 25. do 29. dubna. 20. V Hlučíně pro muže od 25. do 29. dubna. Přihlášky adresujte: Pro Moravec: P. J. Buš, katecheta, Vel. Meziříčí. Pro Želiv, Novou Říši a Telč: Exerciční sekretariát, Praha II., Ječná 2. Pro Velehrad: Papežská kolej na Velehradě. Pro Rajhrad: Exerciční sekretariát, Brno, Antonínská I. Pro Kardášovou Řečici: Exerciční sekretariát, České Budějovice, Mariánský kostel. Pro Hlučín: Exerciční dům, Hlučín, Slezsko. Poplatek na Velehradě a v Rajhradě 60 Kč, dokud se topí, potom 55 Kč. Jinde 50 Kč nebo střádanka. Exercicie začínají vždy večer prvního označeného dne a končí ráno posledního dne, který jest označen. Přihlaste se aspoň týden napřed, aby vám mohli napsat, kdyby už místa nebylo.

Církevní kalendář. Březen:

4. Sv. Kazimír, polský kralevic. Církevní modlitba: „Bože, který jsi sv. Kazimíra uprostřed královské rozkoše a světských lakadel upevnil ctností stálosti, prosíme, aby jeho přímluvou věřící tvoji pozemskými věcmi pohrdali a po nebeských vždy toužili."

5., sobota. V epištole čteme o ctnostné Zuzaně, která chtěla raději zemříti, nežli se poskvrniti hříchem nečistoty. A Bůh sám dosvědčil

její nevinu. Evangelium naproti tomu vypravuje o veřejné hříšnici před Pánem — milosrdným soudcem: „Jdi v pokoji a již nehřeš!" — „Vod kroky mé, Pane, ať hřích nezavládne nade mnou." (Obětování.)

6. IV. neděle postní, neděle radostné naděje — jakýsi oddech v hluboce vážné a kající době postní. — — „Vesel se, Jerusaleme (t. j. sv. Církev i my, její dítky), shromážděte se všichni, kdož jej milujete." (Introit.) „Kdo v Boha doufá, je jako Sionská hora, která se nikdy nezmenší." (Traktus.) — Sv. Perpetua a Felicita: v květu mládí, v štěstí prvého mateřství přijaly korunu mučednickou v prvých dobách křesťanství.

7. Sv. Tomáš Akvinský, jeden z největších filosofů a bohoslovců sv. Církve, patron studia bohoslovného.

8. Sv. Jan z Boha, zakladatel Milosrdných bratří, obětoval se úplně službě nemocných.

10. 40 mučedníků ze 4. století. „Blahoslavení, kteří nyní pláčete, blahoslavení, když vás budou nenávidět a pronásledovat pro Syna člověka, radujte se, odplata vaše je hojná v nebesích!" (Evang.)

11. Pátek. Z vypravování o vzkříšení Lazorově jsou slova Kristova: „Lazare, vyjdi ven!" napomenutím i nám, abychom povstali z hrobu hříchů! „Já jsem vzkříšení a život, kdo ve mne věří, živ bude na věky!" (Evang.)

12. Sv. Řehoř Vel., papež a učitel církevní.

13. Neděle smrtná. Ze všech bohoslužebných modliteb vystupuje podoba trpícího Spasitele. „Skrze vlastní krev vešel jednou provždy do velesvatyně, zjednav vykoupení věčné." (Epišt.) A ještě víc, denně nám dává sebe samého. Ale svět ho nenávidí, nevěří mu. „Kdo z Boha jest, slova Boží slyší; proto vy neslyšíte, že z Boha nejste... Amen, amen pravím vám: Bude-li kdo zachovávati slovo mé, neumře na věky." (Evang.)

14. Pondělí. Mše sv.: Ve velikých bolestech volá Kristus k Otci: „Smiluj se, když tě mně ubližuje člověk." (Vstup.) — Trpí, abychom my (hříšné Ninive) dosáhli milosrdenství (epišt.), aby nás mohl napojiti živou vodou. „Kdo žízní, ať přijde ke mně a se napije." (Evang.)

16. Středa. Židé se táží Krista: „Jsi-li ty Kristus, pověz nám zjevně!" — „Pověděl jsem vám to a nevěříte., neboť nejste z ovcí mých. Ovce mé slyší hlas můj, a já je znám, a následují mne; a já jim dávám život věčný, a nezhynou na věky." (Evang.)

17. Sv. Patrik, apoštol Irska (zemřel 493).

18. Sedmibolestné P. Marie. „Hospodin jméno tvé tak zvelebil, že nevymizí chvála tebe z úst lidí, ale pamětlivi budou moci Hospodinovy na věky, žes pro ně, pro tíseň a svízele národa svého nešetřila života svého, ale přispěla jsi na pomoc, aby nezahynul před obličejem Boha našeho." (Epišt.)

19. Sv. Josef, Pěstoun Páně, ochránce Církve sv.

20. Neděle Květná. Čtou se pašije. Obnovme přísahu věrnosti trpícímu Kristu i pro chvíle těžké. Posílení chlebem silných modleme se s Ním: „Otče můj, nemůže-li kalich tento minouti mne, leč bych jej pil, stań se vůle tvá!"

21. Sv. Benedikt, zakladatel řádu benediktinského. Z jeho řehole vyzařuje lásku, římská šlechetnost a umírněnost — duch sv. Církve a liturgie.

22. Úterý. Pašije podle evangelia sv. Marka.

23. Středa. Pašije podle sv. Lukáše. Odpoledne čtou se dojemné žalozpěvy Jeremiáše proroka se závěrem: „Jerusaleme, Jerusaleme, obrať se k Pánu Bohu svému."

24. Zelený čtvrtek — památka poslední večeře a ustanovení nejsv. Svátosti. Společné sv. přijímání.

25. Velký pátek — den smrti Spasitele světa — jediný den v roce beze mše sv. Veleden smíření.

26. Bílá sobota — svěcení nového ohně, velkonoční svíce — symbolu Kristova a křestní vody.

27. Velkonoční neděle — vyvrcholení církevního roku. Náš velkonoční Beránek jest obětován — Kristus. Proto slavme hody nikoliv s kvasem starým — nýbrž s přesnicemi upřímnosti a pravdy." (Epišt.)

28. Pondělí velkonoční. Smutná cesta učedníků Kristových do Emauz bez Něho — ale v Jeho blízkosti rozhořela se srdce jejich a poznali Pána v lámání chleba. (Evang.)

Tiskem Lidových závodů tiskařských a nakladatelských, sp. s r. o. v Olomouci.

APOŠTOLÁT

SV. CYRILLA A METHODĚJE

pod ochranou bl. Panny Marie

Olomouc 1932

Ročník XXIII. **Číslo 4.**

Používání známek novinových pro „Apoštolát sv. Cyrila a Metoda" povoleno ředitelstvím poštovním v Brně číslo 11.483-VI. v roce 1921.

APOŠTOLÁT

sv. Cyrila a Metoda pod ochranou bl. Panny Marie.

Ročník XXIII. Duben 1932. Číslo 4.

Mučedníkům solovjeckým.

(Br. Josafat CSsR.)

O, zajásejte, víry hrdinové
na ledných pláních pustých ostrovů,
neb místo vašich těžkých okovů
již Bůh vám chystá věnce vavřínové!

I moderní se zklamou Neronové,
ať zuří proti šiku Kristovu
i sebe víc! — Svět uzří poznovu,
jen s Galilejským že jsou vítězové! . . .

Teď zapadají v dáli vaše rovy,
však dějinami echo šumí jemně,
že „z krve rodí křesťané se noví . . ."

I z vaší krve, svatí Abelové,
již nešťastná teď pije ruská země,
kdys vzejdou vlasti zase šťastní dnové!

Zlatni jubilej Vrhbosanski.

(Z pastýřského listu sarajevského arcibiskupa dra Jana Šariće k letošnímu 50. výročí vrchbosenského arcibiskupství.)

1. Před 50 lety — a dnes.

„Bůh dal vzrůst." (I. Kor. 3. 6.)

Roku 1930 bylo v druhém hlavním městě Spoj. států (USA) v Chicagu způsobem nejslavnějším oslaveno padesátiletí arcibiskupství chicagského. Při té příležitosti spatřil svět živým obrazem znázorněné evangelijní podobenství o zrnu hořčičném.

Když první arcibiskup chicagský, Patrik Fechan, před 50 lety nastoupil svůj úřad, byly v diecési 104 kostely a z nich v Chicagu samém 34. Dnes po 50 letech, ač diecése značně zmenšena, neboť roku 1908 bylo založeno nové biskupství Rockford, čítá arcidiecése chicagská přes 400 kostelů a z těch v Chicagu samém 255.

To jsou zajisté obrovské kroky.

Může-li arcidiecése vrchbosenská se svojí 50 let trvající existencí a prací předstoupiti na světlo světa, a to bez zahanbení? Chvála Bohu za jeho dary: M ů ž e. Můžeme s pokojným srdcem říci, že při naší známé bosenské chudobě v uplynulých 50 letech v naší arcidiecési vrchbosenské pracovalo se horlivě, s nadšením, obětavě a apoštolsky na důkladné obnově katolického života v Kristu.

V prvním svém arcibiskupu vrchbosenském, velikém dr. Josefu S t a d l e r o v i, měli jsme pravého apoštola Kristova. Za ním šlo se bez bázně těsnými soutěskami i přes ústí řek. Za ním, jehož jméno svítí hrdě v národě i vlasti. (Fra Grgo Martić). Za ním, jehož učený Fra Mirko Šestić krásně charakterisuje: „Arcibiskup Stadler, veliký muž podle Srdce Ježíšova, kterému zasvětil svoji arcidiecési, svoje stádo a sama sebe, spojil v sobě všechny ctnosti svých předchůdců. V něm byla nábožnost a apoštolský zápal Miletića, chrabrost Barišića, učenost Šunjića, skromná práce Vuječića." Biskup Strossmayer nazval arcibiskupa Stadlera d i v o t v o r c e m, když roku 1896 dlel v Sarajevě a viděl, co vše arcibiskup Stadler vykonal jen v Sarajevě, a to za 14 let svého biskupování. První arcibiskup vrchbosenský, pravý apoštol Bosny, pracoval neúnavně a jako junák také mnoho trpěl — a umřel jako světec Boží. A po jeho svaté smrti rozkvetl katolický život v arcidiecési vrchbosenské, kterou spravoval po 37 let. Rozkvetl i při všech těch různých útocích se všech stran.

Připomenu jen něco z jeho apoštolské činnosti a práce pro Krista a národ. Z toho našeho katolického života a rozkvětu.

Před 50 lety bylo v Sarajevě sotva 800 katolíků a byl jediný dřevěný kostelíček. Dnes, po 50 letech — čítá Sarajevo přes 20.000 katolíků a 6 pěkných, zděných kostelů, jež jsou v neděli a o svátcích plny pobožného lidu.

Před 50 lety bylo v arcidiecési vrchbosenské 68 far, dnes je jich právě 100.

Před 50 lety sotva byl který farní kostel zděný — dnes téměř všechny — a to z dobrovolných příspěvků věřících.

Před 50 lety bylo v arcidiecési sotva 100 kněží, dnes je jich přes 200.

Před 50 lety bylo 5 kněží doktorů v celé arcidiecési, dnes jich máme 30.

Před 50 lety jsme neměli svých seminářů. Dnes jich máme pět; dva bohoslovné a tři chlapecké s dvěma ústavy gymnasijními s právem veřejnosti.

Před 50 lety v celé arcidiecési bylo sotva 15 řeholnic. Dnes jich máme přes 400 se čtyřmi sirotčinci, 18 školami a ústavy.

Před 50 lety neměli jsme ani jediného náboženského spolku řádně zřízeného, dnes jich máme v jediném Sarajevě 25.

Před 50 lety neměli jsme žádné duchovní organisace. Dnes jsme, s chloubou to můžeme vytknouti, všichni kněží vrchbosenští „milites in acie collocati, acies bene ordinata" — bojovníci v šiku

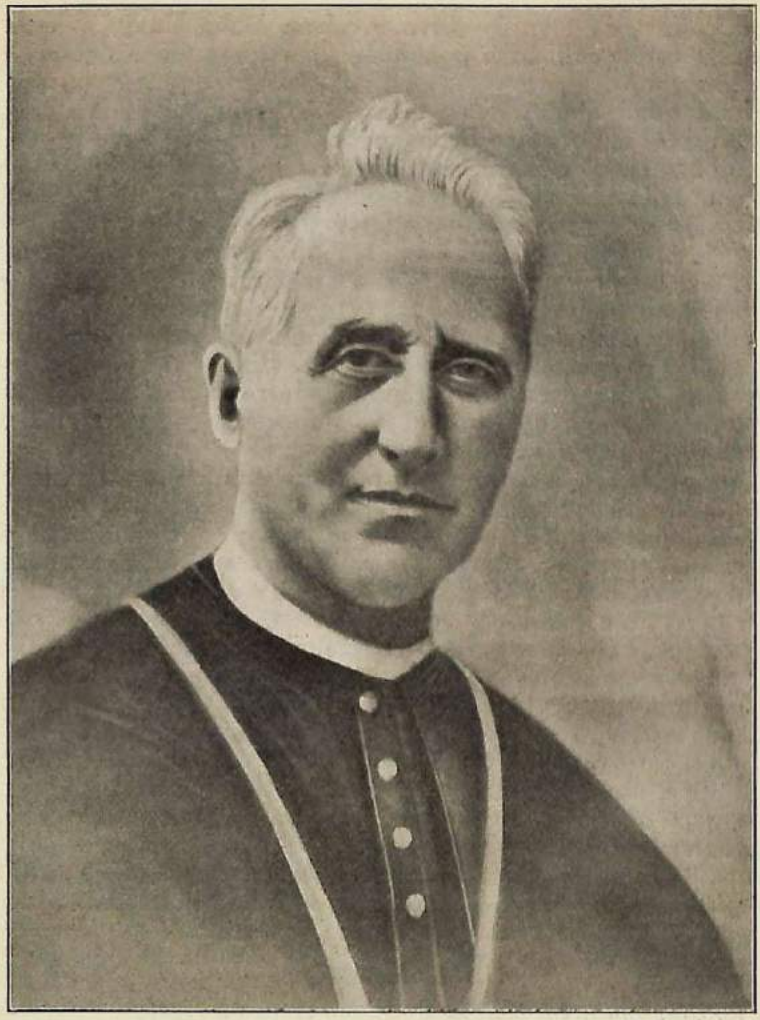

Dr. Josef Stadler, první arcibiskup vrchbosenský v Sarajevě.

stojící, řady dobře spořádané. Vojsko, které se každoročně přehlíží, cvičí a zdokonaluje, každého roku dvakráte na svých kněžských „koronách" (konferencích) a jednou za rok na konferencích děkanských s předepsanými zkouškami a visitacemi.

I život katolický v těchto 50 letech obrovskými kroky postupoval v arcidiecési vrchbosenské. Třeba jen připomenouti přes 640 tisíc svatých přijímání z pobožnosti v arcidiecési vrchbosenské. Pravý to znak a důkaz, že u nás roste a kvete život katolický.

„Vizte, bratři, jakou lásku Otec nám prokázal." (I. sv. Jana 3. 1.)

Hodno je tedy i spravedlivo, bychom Boha slavili a jemu děkovali za tolíké milosti a požehnání, jimiž nás On Milostivý stále zasypával.

A tomu povinnému a děkovnému T e D e u m zasvětíme celý rok 1932, kterým započneme druhé padesátiletí, oslavujíce celou duší svou dobrotivého Boha a děkujíce za Jeho toliké přírozené i nadpřírozené milosti a dary. „Z p ů s o b i l o s t n a š e j e s t z B o h a." (II. Kor. 3. 5.) — „B e z e m n e n e m ů ž e t e č i n i t i n i c." (Jan. 15. 5.) — A proto Jemu „K r á l i v ě k u n e s m r t e l n é m u, n e v i d i t e l n é m u, j e d i n é m u B o h u (b u d iž) č e s t a s l á v a n a v ě k y v ě k ů." (I. Timot. 1. 17.)

Ve svém postním pastýřském listě, ohlašuje oslavu našeho vrchbosenského padesátiletí, vzpomněl jsem slovy zvěčnělého prvního arcibiskupa vrchbosenského hlavních patronů naší arcidiecése, to jest Nejsvětějšího Srdce Ježíšova a Neposkvrněné Panny. A na to jsem navázal takto:

„A já, přemilí v Kristu, tímto postním pastýřským listem vedle Nejsvětějšího Srdce Ježíšova a vedle jména Nejsvětější Panny Marie — stavím také předrahé jméno sv. Josefa, pěstouna Syna Božího a snoubence blah. Marie Panny. N e c h a ť o d t é t o c h v í l e b u d e n a š e a r c i d i e c é s e v r c h b o s e n s k á t a k é p o d z v l á š t n í o c h r a n o u s v. J o s e f a, h l a v y a s t r á ž c e s v. R o d i n y! On nám vpravdě zázračně pomáhal ve všech potřebách duševních i tělesných. Jsou-li naše semináře a naše ústavy dnes uskutečněny a v dobrém stavu, po nebi nechať je za to chvála a dík sv. Josefu, k němuž jsme se vždy s důvěrou utíkali. Že všechny naše fary v těchto 50 letech tak dobře prospívaly přese všechny obtíže, muky a nepřízeň, opět budiž za to sláva a díky sv. Josefovi, jejž duchovní pastýřové se svým věrným lidem vždycky o pomoc vzývali.

Proto již nyní odevzdáváme pod ochranu sv. Josefa i toto naše padesátiletí, které, dá-li Pán Bůh, proslavíme dobrými skutky."

Veliká noc.

(K letošim smutným svátkům velikonočním na Rusi — 1. května.)

Sevir Polevoj.

Osmnáctiletá Anna Tarlina po návratu z Moskvy založila spolek bezbožníků a organisovala protináboženskou propagandu. Výsledek její neúnavně horlivé práce byl ten, že v malém městečku Gluchově dva kostely byly srovnány se zemí, v jiném byly umístěny stáje jezdeckého pluku a v katedrále kino. Všichni téměř kněží se museli z městečka vystěhovati, neboť Tarlina s pomocí místních vládních úřadů znemožnila jim jakékoliv živobytí. Kněžím mohla se ovšem dávati práce, ale brzy ten, kdo ji poskytl, sám se octl ve velice špatném postavení. Kdo byl prozrazen, že uděluje almužnu, brzy žádal o ni sám.

Tarlina obdržela za svou činnost pochvalné uznání od okresního osvětového výboru, ale nespokojila se tím. Zlobilo ji velice, že v městečku přece zůstal sedmdesátiletý kněz Makarij, maličký, suchý, ale na svá léta velice čilý. Nedal se vyhnat ani potom, když mu Tarlina znemožnila konati služby Boží v jeho bytě. Usmíval se na ni dobrotivě při setkání: „Dobrý den, slečno! Již máte Pána Boha za mřížemi? Ne? Aj — aj..." protahoval neurčitě svůj podiv a kráčel klidně dále. Vedle svého domku měl několik ovocných stromů a malou zelinářskou zahradu, které již dlouho nebyly jeho majetkem. Ani domek mu již nepatřil, byl zabrán vládou, nikdo v něm sice nebydlel, ale starý kněz tam nesměl, jemu bylo přiděleno za byt maličké a chatrné stavení staré prádelny.

„Z čeho žije, co jí?" — snažila se uhádnouti Tarlina. „Někdo mu jistě přináší potraviny, ale jak mu to dává do jeho bytu nebo na smluvené místo?" Nařídila několikráte členům bezbožeckého spolku, aby dobře pozorovali každý krok Makarijův a každého sledovali, kdo k němu dochází. Dovídala se však jen, že starého kněze nikdo nenavštěvuje, ale když je doma, že vždycky vypátrá bezbožného pozorovatele, zavolá ho k sobě a nabízí mu jablka nebo medu, nebo něco jiného. „Vemte si jenom, vemte si!" říkává prý, „očekával jsem vás a připravil vám toto malé pohoštění. Jsem rád, že přicházíte! Někdy je mně smutno — nikdo ke mně nechodí!" —

Rozzlobená Tarlina vyžádala si u politické správy několik detektivů. „Miluje dlouhé procházky," sdělovali jí, „chodí dokonce až za město! Nikdy jsme ho však neviděli s někým mluviti! Co se týče stravy — starý člověk nepotřebuje mnoho, kůrka chleba stačí mu na celý den. Je těžko vypátrati, kdo mu ji dává a kde, takovou maličkost může přijati docela nepozorovaně, přece nechodíme těsně vedle něho!"

Po nezdařeném pokusu s odborným sledováním sdělovali někteří bezbožníci Tarlinové, že kněz byl u nich a žádal o almužnu. Sliboval prý také, že si příjde pro kousek suchého chleba i k tajemnici spolku bezbožníků. „Řekli jsme mu, že mu nic nedáš, ale on tvrdil, že dáš!" A skutečně, stařec několikrát přišel i k Tarlinové. Hodila mu vždy nějakou malou, okoralou kůrku chleba, kněz se uklonil a řekl: „Zaplať ti Pán Bůh!" — Tarlinová byla přesvědčena, že se někde jistě konají bohoslužby a že je slouží kněz Makarij, ale kde? V městečku bylo to nemožné! Venku...? Není tam daleko široko žádného stavení... Což v lese? V poli? Ale to už by se bylo dávno vyzradilo! „Počkej!" — slibovala si v duchu, „však já tě vypátrám i všechny, kdo se rádi modlí!" Na pomoc si příbrala svou družku Ninu Borovskou, která byla s ní asi stejného věku.

Začátkem dubna o Velkém pátku ukryly se obě družky v lese, který se rozkládal hned za jejich městečkem. Říkali, že nejraději chodí na procházky sem! — odůvodňovala Tarlinová svůj válečný plán. Bylo teplé, jasné odpoledne. Na bleděmodrém nebi pluly

bílé mráčky, mládnoucí les halil se v pozorné mlčení. Dobře skryté v hustém křoví pozorovaly obě družky kněze Makarije. Kráčel zvolna, až zamířil v tu stranu, kde byly staré opuštěné měděné doly. Plížily se opatrně za ním. Viděly, jak se rozhlédl okolo, a pak odhrnul rukou mladou, bílou břízku a sestoupil dolů do šachty. —

„Já hloupá!" — nezdržela se tajemnice, „a na to jsem nemohla přijíti, že zde konají bohoslužby! Víš co, Nino! Počkáme, až odejde a pak si všechno obhlédneme! A zítra, až budou míti o půlnoci slavnostní bohoslužbu, vtrhneme tam i s celým spolkem!" Družka souhlasila.

Za půl hodiny se objevil O. Makarij zase u vchodu a spokojeně vracel se domů. Tarlinová rychle pospíšila k šachtě. Sestoupila s družkou po schodech dolů, kde se před nimi otevírala podzemní chodba. „Anno, máš zápalky?" ptala se Borovská. „Mám!" odpověděla Tarlina a rozsvítila jednu. Slabé světlo ozářilo mokrou, bahnitou půdu, po bocích se černaly skály jako zdi a na konci chodby vyčníval žebřík — jako by před nedávnem spravovaný, a ten vedl ještě hlouběji. „To je jejich cesta!" zjišťovala Tarlinová, „stopujme ji dále!" Když po žebříku sestoupily níže, objevilo se před nimi několik chodeb. Daly se vlevo. Cestou šetřily zápalek, nedočkavě se ženouce kupředu dlouhou chodbou, která se hned rozšiřovala, hned zase zúžovala, a stále v jinou stranu zahýbala. „V tomto směru nic nenajdeme," rozhodla konečně Tarlinová, „pojďme zpět, nebo ... počkej, tady je postranní chodba!" — Zase bloudily asi hodinu. Na jedné zatáčce zjistily s hrůzou, že jim z krabičky vypadly všechny zápalky. Marně jich hledaly v bahnité půdě. — „Co si nyní počneme?" — zabědovala Borovská. — „Neboj se, nějak trefíme!" utěšovala ji Tarlinová, ale hlas se jí bezděčně zachvěl. Obrátily se zpět. Hodinu, dvě, dlouho se trmácely, ale pod nohama stejná bahnitá půda, po stranách skalnaté zdi, příšerné ticho a tma, černá tma bez konce kolem. „Jsem unavená," zašeptala Borovská. „Já také," přiznávala se Tarlinová. Nahmataly kus tvrdé skály a usedly na ni. Když si trochu odpočinuly, pokračovaly v bloudění. Nevěděly ani, jak dlouho šly, až vysílením klesly k zemi na jakési dřevěné pažení. „Jsme ztraceny!" zaúpěla Tarlinová, „zahyneme zde!" — Hrobové ticho bylo jen odpovědí.

Ve smrtelné úzkosti přivinuly se těsněji k sobě. „Bojíš se, Anno?" — zeptala se Borovská. Tarlinová se jen zachvěla a ještě úžeji se přitiskla ke své družce. „Anno," ozvala se po chvíli opět Borovská útěšně, „má matka, víš, ona je ještě starých názorů — zpátečnice — ta mně říkávala, že každou bázeň a hrůzu jistě zažene myšlenka na Boha. Zkusme to, má-li snad matka pravdu!" — „Myšlenka na Boha a mít pravdu?" stísněně namítala Tarlinová. — „Považ, Anuško, co to bylo od začátku dějin různých myšlenkových soustav, které se stále měnily. Což je toliko dnešní smýšlení bezbožecké nezměnitelno? Hleď, při všech těch změ-

nách nepřestával člověk myslet na Boha, ať s láskou či nenávistí, vždycky cenil dobro výše nežli zlo, vždy platilo více nitro člověka než pouhé vnější zdání. Tak vychovávalo křesťanství myšlenkou na Boha." — „Ale jak mohu já myslit na Boha, jehož jsem dosud tak nenáviděla?" — „Neboj se, Anuško, On je milosrdný!" měkce naléhala Borovská, „upřímné lítosti On rád odpouští. Je naším otcem, nenechá zahynout svých dětí, které Ho prosí. Jen říkej se mnou: Otče náš... Už jsi zapomněla? Opakuj tedy za

Františkánský dorost na gymnasiu a v semináři ve Visokém v Bosně.

mnou: Otče náš, jenž jsi na nebesích..." Do hluboké temnoty podzemní zněla tu modlitba Páně ze dvojích úst až únava a spánek je utišil...

*

Když v sobotu ráno našel starý horník Josef obě dívky spánkem osvěžené a vedl je z nových katakomb domů, přiznala se Borovská, že vždy věřila v Boha a že úmyslně na radu otce Makarija přivedla svou přítelkyni do staré šachty. „Chtěla jsem jen tvoje dobro, Anuško, chtěla jsem probudit tvou duši... Nezlobíš se na mne?" Tarlinová odpověděla pohledem plným vděčnosti. — „Tam, v dolech, bude dnes v noci slavnost vzkříšení, půjdeme tam zase spolu," zvala Borovská svou přítelkyni k nové návštěvě katakomb. — — —

Sobotní svatá liturgie. Co věřících zůstalo v městečku sešlo se k ní do podzemí starých dolů. Přišly též obě mladé dívky. Byly to jejich slavné velikonoce! Širokou šachtu osvětlovalo několik svící a prostých luceren zavěšených na vlhkých stěnách podzemí.

Vpředu postavený stůl byl oltářem. Pokrýval jej barevný ubrus, ale v pozadí leskly se zlacené pláty svatých ikon. Nad oltářem uděláno klenutí ze zelených lesních větví, mezi něž byly vetkány kytice prvních fialek. Čerstvá vůně živých květin a listí, bohoslužebný zpěv sboru, ale zvláště tichá, útěšná slova otce Makarija — dojímala hluboce Annu Tarlinovu. A když zanotil radostné velkonoční poselství: „Christos voskres! Vstal z mrtvých Kristus Pán!" a celé shromáždění jásavě opakovalo tu píseň vítěznou, slavila i Anna Tarlina své milostivé vzkříšení.

Hlava svaté rodiny.

K 13. dubnu — Ant. Šuráněk.

Slavnost sv. Josefa, manžela blahoslavené Panny Marie, vyznavače a ochránce všeobecné Církve. Přečistou Pannu vyvolil Bůh za matku svého Syna. Pannu, ježto panenství propůjčuje tělu cosi duchového, čím je člověk podobnější nebešťanům, duchům, andělům. Andělská ctnost. Ochráncem ctnostné Panny a jejího Božského dítěte učinil Bůh Josefa, prostého tesaře, z rodu královského, vyrostlého v chudobných poměrech; srdce měl královské: pokorné, čisté, štědré. Mohl mu Bůh svěřiti dva největší poklady světa. Uzavřel s Marií sňatek; ona mu přinesla jedinečné věno: nejdražší klenot; Syna Božího. Společný majetek, předmět společné, obětiplné lásky. Josef, zákonitý otec Ježíše Krista, hlava svaté rodiny. Má své povinnosti k Synu Božímu, má svá práva. Ježíš uznává jeho autoritu, je mu poddán. Prokazuje úctu, lásku, poslušnost. A Josef, pěstoun, vydělává na chléb, živí, šatí, chrání dítě v nebezpečí, prchá s ním před Herodem. Co by pro to dítě neudělal?

Svatá rodina — kořen Církve. Z ní rostla, rozvětvovala se. Maria se stala pod křížem matkou všech; lidé, její děti, přisvojení bratří Ježíše, jejího Syna. Jest-li ona matkou, není její manžel otcem křesťanstva? A staral-li se tak svědomitě o Krista Pána zde na zemi, nepokládá i péči o jeho tajemné Tělo, o jeho Církev, za svou přední povinnost? A chránil-li dítě v nebezpečích, jest mu lhostejno, je-li jeho tajemné Tělo nebezpečně raněno, roztrženo? Církev nesjednocená by měla volat vroucně ke svému nebeskému ochránci. Josef — mocný Sjednocovatel. Po boku Panny Marie tím mocnější.

Papež Pius IX. prohlásil r. 1870 sv. Josefa za ochránce všeobecné Církve, aby si věřící uvědomili jeho mocný vliv na osudy Církve. Zamysleme se chvilku a pak? Vzhůru srdce! Navykněme si občas zavolat: Sv. Josefe, pomáhej sjednotit rodinu Boží!

Pravoslaví v Bulharsku.

Univ. prof. dr. S. G. Vilinský.

(Dokončení.)

III.

Nutno vzpomenouti — třebas jen krátce — že pobyt ruských emigrantů v Bulharsku dal vznik — vedle bulharské církve — i ruské pravoslavné diecési, nezávislé však na bulharském synodu. Roku 1920 byl pouze jeden ruský pravoslavný chrám v Sofii. (Pro druhý chrám, památník na Šipce, platily zvláštní podmínky.) Když však během roku 1921 některé oddíly armády generála Vrangla přešly z Turecka do Bulharska, vzrostl. počet ruských chrámů, byly to ovšem jen prozatímní kostelíky, které při pozdějším rozptýlení vojenských oddílů samy sebou zanikly. Avšak některé ruské kostely (na pří. v Pezniku) udržely se trvale až do dneška. Vzhledem k tomuto počtu ruských chrámů v Bulharsku,* metropolita Jevlogij, správce ruské církve v zahraničí, jmenoval roku 1921 lubenského světicího biskupa Serafima, z diecése poltavské, diecésním biskupem ruské církve v Bulharsku.

Když vznikly různice mezi vyšším ruským duchovenstvem evropským a když se vytvořily dvě skupiny ruských pravoslavných farností (přívrženci metropolity Jevlogija, jehož jmenoval ještě patriarcha Tichon správcem ruských zahraničních obcí náboženských a přívrženci t. zv. karlovackého biskupského sněmu usilujícího dostati do svých rukou správu ruských církví v zahraničí) — biskup Serafim se svým stádcem se podřídil karlovackému sněmu. Stalo se tak spíše z vůle biskupovy nežli věřících, protože většina věřících nepokládala a ani dosud nepokládá za svoji povinnost vměšovati se do sporů biskupských, nýbrž spíše se modlit o zachování vnitřního míru v církvi.

Nicméně v letech 1923—1927 se ukázaly v životě pravoslavné církve v Sofii některé podivné zjevy, které vedly roku 1927 k nebývalým důsledkům. Věřící takřka povstali proti svému pastýři a žádali od něho odstranění celé řady výstřelků farního života. Rozpoutal se prudký boj, který nalezl svůj ohlas v brožůrce: „K voprosu o russkom posolskom chramě v Sofii." (Sofia, 1927.) Není třeba vzpomínati podrobností této nešťastné polemiky, zvláště, když již přestala. Jenom krátce podotknu, že předmětem polemiky bylo jednání některých členů farní obce, kteří, využívajíce slabosti a důvěřivosti biskupa Serafima, začali hráti v životě farnosti vůdčí roli, na níž neměli ani kanonického, ani mravního práva. Někteří věřící na znamení protestu vypověděli biskupu Serafimovi poslušnost; tak na příklad ztratila farnost vynikajícího kazatele, všeobecně váženého protojereja (= arcikněze) profesora G. J. Šavelského, jenž byl v carském Rusku hlavou (protopresby-

* Dnes žije dosud v Bulharsku asi 40.000 ruských emigrantů.

terem) veškerého vojenského a námořního duchovenstva. Nyní je otec Šavelský knězem u jednoho z bulharských sofijských chrámů (pod pravomocí bulharské církevní vrchnosti) a profesorem na bohoslovné fakultě.

Nepořádek v ruské pravoslavné obci v Sofii zkončil tak, že biskup Serafim byl nucen vzdáti se úřadu představeného sofijského ruského chrámu a zůstal jen ruským diecésním biskupem v Bulharsku; za představeného chrámu byl zvolen arcikněz Nikolaj Vladimirskij (bývalý správce metropolitního chrámu v Jaltě); rušitelé klidu ve farnosti zanechali své rozkladné činnosti a nyní život při ruském chrámu plyne zcela klidně dál.

IV.

Jaké jsou vyhlídky unionismu v Bulharsku? Na tuto otázku lze odpověděti spíše kladně než záporně. Správně řekl jistý církevní historik, že Bulhaři se dříve shodnou na sjednocení s Římem než s Cařihradem. Tak na příklad r. 1913 z iniciativy samých Bulharů byla rozvířena otázka o nutnosti sjednocení s Římem. Bulharský Synod vyslovil se ovšem k této otázce odmítavě, avšak z příčin politických a ne církevních — z bázně, že by vzbudil nespokojenost Ruska.

Než po světové válce otázka sjednocení církve neustává zajímati a znepokojovati vyšší činitele v bulharské církvi, zvláště nynějšího sofijského metropolitu Štěpána. Ovšem metrop. Štěpán zatím jen hledá cestu k sblížení a dosud té jediné a správné cesty nenalezl; místo, aby se sblížil s římskou Církví, účastní se zatím sjezdů pro sblížení s církví anglikánskou a též s protestantismem. Lze se nadíti, že výbojné hnutí bezvěrecké, ohrožující nyní celý křesťanský svět, ukáže metropolitovi Štěpánovi, kam se především třeba obrátiti a kdož ví, zda snad tento moudrý a energický hierarcha ještě velmi neprospěje velikému dílu sjednocení všech křesťanů pod mocí jediného Pastýře.

Že myšlenka sjednocení není bulharskému duchovenstvu cizí, o tom svědčí i ten fakt, že delegace macedonských bulharských biskupů a kněží v čele s metropolitou Hilariem byla dne 23. září 1931 přijata Svatým Otcem v audienci, v níž prosila Jeho Svatost za ochranu macedonského duchovenstva a věřících před pronásledováními, která právě teď musejí snášet.* Jistě že myšlenka, hledati ochrany u Svaté Stolice, mohla vzniknouti jen u těch, kdož

* Zprávy o tom jsou otištěny v časopise: „Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje", 1931, č. 11, str. 391. Dovolím si k tomu jen dodati významné závěrečné věty petice, podané delegací Svatému Otci: „Věříce ve věčnou pravdu Všemohoucího, která stojí nad vším lidským násilím a nespravedlivostí, pravdu, vtělenou v Kristově Církvi, již Vaše Svatost představuje ve věčném městě s všeobecně uznávanou mravní autoritou, — my, biskupové a kněží, utiskovaní Jugoslavií a Řeckem, prosíme jménem svým i jménem svého nešťastného stádce, abyste, Svatý Otče, ráčil laskavě a blahosklonně přijati volání o pomoc, jež rozesíláme do světa v předloženém memorandu." („Zora", 26. září 1931, čís. 3671.)

uznávají autoritu Náměstka Kristova; vždyť delegace nešla k cařihradskému patriarchovi...

Závěrem poznamenávám, že pro sjednocení se v Bulharsku již dávno pracuje, a to v posledních letech dosti úspěšně.** Podle statistických zpráv z roku 1925 jest v Bulharsku více než 40 katolických chrámů a kaplí, z nichž 6 v Sofii; katolické školy jsou na 12 místech; nejpočetnější učeliště byla v Sofii (893 žáků a 1029 žaček) a v Plovdivě (732 žáků a 467 žaček). Ovšem část žáků jsou

Katolická hierarchie v Bulharsku.

děti cizinců, kteří žijí v Bulharsku (diplomatů, obchodníků, inženýrů, dělníků atd.), ale i mnozí Bulhaři rádi svěřují své děti školám katolickým, které jsou výborně zařízeny a v každém směru stojí vysoko.

Celkový počet katolíků v Bulharsku jest asi 40.000. Co do církevní administrativy dělí se Bulharsko na dvě části: Sofijsko-Plodivský Apoštolský vikariát a Nikopolsko-Rusenskou diecési; v čele každé části stojí biskup. Katolíci řeckého obřadu mají svůj chrám v Sofii (na ulici Lavele).

Z výše uvedených zpráv právem lze se domnívati, že Bulharsko celkem může býti zemí, kde myšlenka sjednocení církví bude při-

** Dosti podrobně, byť i poněkud tendenčně vyložen průběh této práce, počínaje 16. stol., v IX. hlavě shora uvedené knihy Stanimirovovy. Viz dále „Der Christliche Orient", str. 51—54; „Český slovník bohovědný" a j.

jata a uskutečněna dříve, než kdekoliv jinde; jest jenom zapotřebí více pracovníků, neboť velikost a svatost Božího díla vyžaduje, aby lidé napjali všechny své síly — „aby bylo jedno stádo a jeden Pastýř".

Z vypravování ruského poutníka.

(Překládá —a.)

Pokračování.

IV.

Vypravování kapitánovo jsem vyslechl s uspokojením a dodal jsem: Podobný příklad viděl jsem i já. V naší dědině pracoval v továrně jeden řemeslník, velmi dovedný ve své práci, dobrý a vzácný mistr, ale na neštěstí se opíjel, a to hodně často. Zbožný nějaký člověk mu však poradil, až se mu zachce vína, aby třiatřicetkrát poříkal modlitbu Páně ke cti nejsvětější Trojice a na památku třiatřiceti let pozemského života Ježíše Krista. Řemeslník onen poslechl, učinil podle dané rady a brzo zanechal všeho opilství. Ba ještě co se nestalo? Po třech letech odešel do kláštera.

A co je víc, otázal se kapitán, Ježíšova modlitba či evangelium?

Vše jedno a totéž — odvětil jsem, co evangelium, to Ježíšova modlitba. Neboť božské jméno Ježíše Krista uzavírá v sobě všechny pravdy evangelia. Svatí Otcové praví, že je modlitba Páně zkrácené celé evangelium.

Potom jsme se pomodlili; kapitán začal číst evangelium sv. Marka od počátku a já jsem poslouchal a v srdci se modlil. Ve dvě hodiny po půlnoci dočetl kapitán evangelistu a tak jsme se rozešli k nočnímu odpočinku.

Po svém zvyku jsem vstal časně z rána. Všichni ještě spali. A jakmile se začalo rozednívat, obrátil jsem se k svému Dobrotoljubiu. S jakou radostí jsem je otevřel! Jako bych se byl shledal s rodným otcem, který přišel z daleké ciziny, anebo s přítelem, který vstal z mrtvých. Líbal jsem je a děkoval Bohu za jeho navrácení.

A hned jsem se dal do čtení druhé části Dobrotoljubie (Theoliptа filadelfského). Podivil jsem se jeho výkladu, kde káže jednomu a témuž člověku současně vykonávat trojí různé dílo: Když sedíš za stolem, praví tam, dávej tělu pokrm, sluchu čtení a mysli modlitbu. Vzpomínka na předešlý, přeradostný večer rozřešila mně vlastní zkušeností tuto otázku. Jasnou se mně stala tajemná pravda, že mysl a srdce není totéž.

Když kapitán vstal, šel jsem mu poděkovat za jeho laskavost a rozloučit se s ním. Pohostil mne ještě čajem a dal mně stříbrňák (rubl) na rozloučenou. Pln radosti vydal jsem se pak na cestu.

Uraziv asi verstu (km), vzpomněl jsem si, že jsem slíbil vojákům stříbrňák, který jsem nyní tak neočekávaně dostal. Mám jim ho

dát či nikoliv? Jedna myšlenka mně pravila: Zbili tě a oloupili a nemohou ho nyní ani použít k svému prospěchu, protože jsou pod dozorem stráže. Druhá však myšlenka namítala: Vzpomeň, že je v Písmě psáno: „Lační-li tvůj nepřítel, dej mu jísti!" (Řím. 12, 20.) A sám Spasitel Ježíš Kristus praví: „Milujte nepřátele své." (Mat. 5, 44) a dále: „Kdo ti chce vzíti suknici, dej mu i plášť." (Mat. 5, 40.)

To rozhodlo. Vrátil jsem se. Sotva jsem však přišel k stanovišti, vyváděli právě všechny vězně, aby je dopravili k následující stanici. Rychle jsem k nim přiběhl, vtiskl známým do ruky svůj stříbrňák a dodal: Čiňte pokání a modlete se, Ježíš Kristus každého člověka miluje, On vás neopustí.

S těmi slovy jsem se od nich vzdálil, ubíraje se v jinou stranu svojí cestou dále. (Pokračování.)

Podkarp. Rusíni v Grand Combe,

(dép. Grand, diecése Nimes).

O. Vasyl Bourgeois T. J.

Rusínů v Grand Combe je asi 150 rodin a jsou tam zaměstnáni v uhelných dolech. Pocházejí vesměs z diecése mukačevské, z okolí Užhorodu, Sevljuše (mnoho je jich z Černého Ardova, ze Sasova), Zaric u Iršavy, někteří též z okolí Tereblje a Dulova.

Teprve za nějakou dobu francouzské ředitelství dolů počalo je rozeznávat od ostatních Čechoslováků, protože prosili, aby směli slaviti své svátky v jiný den než ostatní. Společnost dolů mi dala velmi chvalné zprávy o nich: jsou vážní, spokojení se mzdou a nejsou nepokojní. Většina z nich, pokud jsem s nimi mluvil, je spokojena s prací ve Francii. Bohužel mají málo styků s domorodým obyvatelstvem, protože mnoho jich neumí dobře francouzsky. Ale od prvního dne, kdy jsem je navštívil, projevili přání, že tam zůstanou, a rádi by viděli, aby více jejich krajanů bylo v tamějších dolech zaměstnáno. Na neštěstí jim někteří namlouvají, že vzhledem k nezaměstnanosti budou z práce propuštěni, a tím rozsévají u nich zmatek. Není ovšem natom nic. Musím bohužel doznati, že někteří domácí šovinisté jim vytýkají, že ujídají chleba Francouzům, ale tento zjev je řídký.

Společnost dolů jim zařídila k a n t i n y, které vede někdo z nich. Navštívil jsem na příklad kantinu sv. Barbory, kterou spravuje pan Jan Sitovský. Též jim Společnost postavila třípatrový dům, kde mohou s rodinou bydliti; svobodní bydlí zvlášť. Celkem jsou zdrávi a těžká tato práce, zdá se, že jim neškodí.

Navštívil jsem š k o l y, a učitelé i učitelky jsou s nimi velmi spokojeni; většina dětí mluví již lépe francouzsky než rusky; v jedné třídě malá desítiletá Rusínka je první z celé třídy, a to není výjimka.

Přišel jsem 31. prosince 1931 do Grand Combe a ubytoval jsem se u pana faráře, který nám dal kostel k disposici každý den. Zůstal jsem tam do 10. ledna 1932. Ďákem byl Fedor Cepes. Francouzi se divili, když viděli ty ubohé lidi, kteří docházeli z takové dálky se svými modlitebními knihami, „zbornikem a molitvoslovem". Každý den někteří přišli ke sv. zpovědi a k sv. přijímání při službách Božích.

Dne 6. ledna 1932, v předvečer ruských vánoc, slavili jsme „car-

Rusíni z Podkarpatské Rusi v Grand Combe ve Francii.

skie časy", večer pak měli přednášku a předvádění filmu o Československu a o velehradském unionistickém sjezdě z r. 1927. Co jim nejvíce působilo radost, bylo, že viděli ve filmu „jak živého" svého drahého vladyku † msgra Petra Gebeje. Ježto někteří nemohli být při tomto předvádění, prosili mne, abych jim to ukázal ještě jednou, aby ještě shlédli svého vladyku. O půlnoci jsme měli „vsenočniy" a ráno o 8. hod. slavnostní liturgii, při níž bylo přítomno mnoho Francouzů, zvláště důlních inženýrů.

Navštívil jsem také dvě nebo tři okolní vesnice, kde bydlí též Slováci. Ale u těch již byl návštěvou msgr. Zháněl, nač rádi vzpomínají.

Sestoupil jsem i do dolů v šatě hornickém a mohl jsem seznati, jak horníci pracují. Větrání je velmi dobré, na některých místech je průvan tak silný, že člověk myslí, jakoby byl na povrchu na silném větru. Někdy se přihodí nehoda: v nemocnici jsem navštívil mladého Rusína Maksimce, na něhož spadl balvan uhlí s výše ně-

kolika metrů. Ale vyvázne životem, ač je poraněn na hlavě, na rameně, na boku a na noze.

Jen jejich víra zachovává tyto dobré lidi, aby plnili své povinnosti, a těší je v trudném postavení daleko od vlasti. Každý kněz, který je navštíví, je přijat s velkou vděčností a ukazují mu velmi srdečně svou sympatii. Viděl jsem dělníky, kteří po celonoční práci, od 11. hod. večer do 6. hod. ráno, přicházeli o 8. hodině na služby Boží.

Svatyně svatoklimentské v naší vlasti.

Napsal Antonín Šorm.

Světec Klement, papež a mučedník, došel v naší vlasti mimořádné obliby a úcty v červáncích víry Kristovy, hlavně přičiněním slovanských věrozvěstů, bratří soluňských Cyrila a Metoděje. Jest samozřejmo, že křesťanství západní, které se snažilo k nám dříve vniknouti, šířilo u nás své oblíbené světce. Tak byl založen kostel nitranský ke cti svatého Emerama, patrona diecése řezenské a řezenským biskupem byl také posvěcen. Podobně na hradě blatenském v knížectví Pribinově, kdež původně působili duchovní solnohradští, byl posvěcen prvotní kostel na jméno sv. Ruperta, někdejšího biskupa solnohradského. Z toho je patrno, že se ve středověku dálo zasvěcování kostelů pod vlivem prvních věrozvěstů, kteří za patrony nových chrámů křesťanských volívali nejvíce oblíbené světce své vlasti.

U nás po opravdovém přijetí křesťanské víry byl uctíván jako prvý světec sv. Klement, jehož ostatky svatí věrozvěstové soluňští ze své misie chazarské k nám přinesli. Proto bylo tehdy k poctě sv. Klementa zasvěceno u nás tolik svatyň.

Žel, že nás dělí ohromná propast v dějinném badání od oněch dob! Války husitské smetly téměř veškeré kulturní doklady dějinné až do XV. století. Jen z velmi kusých zpráv a z památek ještě méně zachovalých z dob našeho pokřesťanění můžeme si učiniti jakousi představu o celém onom tehdy jistě zaniceném kultu svatoklementském u nás. V této stati pokusím se posbírati ony nepatrné zbytky z listinných a knižních dokladů, jež se vží k svatyním, zasvěceným ke cti sv. Klementa na našem území.

Vznik většiny kostelů svatoklementských spadá do nejstarší doby křesťanství u nás a zabírá celou oblast nejen naší republiky, ale i bývalé říše Velkomoravské, k níž patřila větší část Uher. Tak na bývalém území Maďarska zachovalo se dosud pět kostelů svatoklementských, z nichž na nynějším Slovensku jest jen jediný, totiž v Močonku (Močenok), letním sídle biskupů nitranských. Pro zajímavost uvádím též ostatní kostely sv. Klementa v Uhrách. V osadě Bück, v diecési rábské, v Kostelci mezi Ostřihomem a Budínem, ve Svatém Klementu, v bývalém knížectví blatenském a v Szent Kut (Heiligenbrun). Ano, až do Chor-

vátska zasahuje kult svatoklementský; v okresu kopřivnickém v osadě Kelemen jest kaple svatého Klementa.

U nás na Moravě zabírá oblast velehradskou, Osvětimany, Stupava, Lipůvka atd.; v Čechách hlavně okolí pražské se sítí široce rozvětvenou. (Jen Praha má čtyři svatyně svatoklementské, dále Levý Hradec, Chržín, Chlumčany, Odolena Voda atd.) Rovněž při zemských stezkách nacházíme stopy kultu svatoklementského, jako jsou Litomyšl, Kouřim, Hradec Králové, Dobřenice, Sadská.

Papežský východní seminář v Dubně v Polsku.

V obvodu bývalého Těšínska, nyní v Polsku, jest kostel sv. Klementa v Ustromi, okres Bílsko, a v diecési vratislavské v Prusku v osadě Windischbohrem, filiální kostel svatého Klementa ve farnosti Neustädtel.

Velmi často vyskytuje se uložení ostatků sv. Klementa v oltářích. Tak v okrese mnichovo-hradištském ve farních kostelích v Boseni, v Dolní Krupné, v Loukově a v Solci.

Stavitelsky a slohově náležejí kostely svatoklementské nejstarší periodě architektury v Čechách vůbec, totiž prvním dvěma obdobím románským. První sahá od přijetí křesťanství, t. j. od konce 9. století až do založení pražského biskupství roku 973, a druhé až do poloviny 11. století. Křesťanství se u nás šířilo ponejvíce shora, přičiněním knížat. Přijaly je nejprve jejich rodiny

a potom byla pokřtěna i branná družina knížecí, proto byly zakládány kostely všude v dobrém hradním opevnění. Tak se setkáváme s kostely sv. Klementa velmi často na hradech a hradištích, postavených na ostrožnách a výspách při soutoku řek. Tam odedávna stávaly hrady jako na Levém Hradci, na Vyšehradě, v Kouřimi na Hradišti u Lštění, na Práchni, na ostrově Mury u Budyně atd.

Menší část kostelů svatoklementských spadá do druhého období rom. stavitelství, kdy byly chrámy budovány v podhradí. Bylo to v době organisace jakýchsi velkofar, jak se zřizovaly tehdy v celé západní Evropě. Aby se totiž mohlo křesťanství šířit mezi lidem, bylo třeba stavět nové svatyně v podhradí a na tvrzích vzdálenějších, jež však zůstávaly podřízeny prvotnímu farnímu chrámu na hradě knížecím. Rozloha farností kryla se pak úplně se správními okrsky jednotlivých hradů. Tak vznikly kostely sv. Klementa na Poříčí, v Praze „u mostu" a jiné.

I lidová tradice (nedoložená ovšem listinnými doklady) počítá kostely svatoklementské k nejstarším. Tak na příklad kostel na Levém Hradci má vůbec za nejstarší v Čechách, o kostele na Práchni tvrdí, že jest devátým kostelem v Čechách, na Moravě pak kostel v Horním Břečkově řadí mezi prvých dvanáct kostelů moravských.

Když ovšem později podle potřeby doby začala budovat přízeň lidu a štědrost panovníků nové kostely, a to daleko rozsáhlejší a výstavnější než byly původní malé svatyňky, musil nejednou ustoupiti kostelík sv. Klementa do pozadí, přestal být chrámem farním a zbyl mu pak často jen název kaple. (Vyšehrad, Hradec Králové, Litomyšl a jiné).

Kostelu na Práchni, který byl kostelem děkanským, příslušelo v dobách předhusitských 32 far, ale když zaniklo tam sídlo šlechty, klesl i přednostní význam starobylého chrámu, podobně jako se stalo s kostelem na Hradisku u Lštění. Dnes už jsou jen osamělými kostelíky hřbitovními. Nebyla to tedy snad nepřízeň k sv. Klementu, že mnohé jeho kostelíky ztratily své prvotní významné postavení, nýbrž okolnosti a poměry časové. Vždyť ke kostelu sv. Klementa na Levém Hradci, ačkoliv přenesením sídla knížecího do Prahy pozbyl úplně svého někdejšího významu, jsou přece konány pouti až do naší doby.

Obliba světcova zračí se též v tom, že nezřídka vyskytuje se jméno celé osady Svatý Klement nebo Kliment či odvozeniny. Na Roudnicku jest víska Svatý Kliment. Na Litoměřicku jest osada Klementov (Klemensdorf), rovněž na Chebsku a v okrese plánickém jsou Klementice; řada odvozených jmen jest ještě delší, jak v názvosloví místním, tak v příjmeních.

Ač zajisté nejsou všechny kostelíky sv. Klementa známy, přece připojená tabulka nejlépe a názorně nás poučí, jak často byly zasvěcovány svatyně k jeho poctě v prvých dvou stoletích křesťanství u nás.

Přehled svatyň svatoklimentských v Československu.

		Doba vzniku	Nynější území	Nynější diecése	Zachovalé	Zaniklé
1.		Století XI.	Čechy	Praha	Praha „U mostu"	
2.		Kaple z roku 1073			Vyšehrad	
3.		Připomíná se r. 1088			Bubna	
	18.	Připomíná se r. 933				Praha „na Poříčí"
	19.	Připomíná se r. 1088				Vyšehrad
4.		Století X.			Stará Boleslav	
5.		Století X.			Levý Hradec	
6.		Stol. XIV (přip. se)			Odolena Voda	
7.		Připomíná se r. 1354			Chlumčany	
8.		Přip. se v XIV. stol.			Chržín	
9.		Připomíná se kolem r. 1359			Na Hradišti u Pštění	
	20.	X. stol.				Kouřim
	21.	Přip. se v XIII. stol.				Mury
	22.	Připomíná se r. 1350				Dubí na Sáz.
	23.	Nezjištěno				Schönfeld
10.		Století XI.		Hradec Král.	Hradec Král.	
11.		Stol. XII. (přip. se r. 1163.)			Dobřenice	
	24.	Připomíná se r. 1099				Litomyšl
	25.	Kolem roku 1117				Sadská
12.		Připomíná se r. 1342		Č. Budějovice	Mírovice	
13.		Připomíná se r. 1340			Prácheň	
14.		Není zjištěno	Morava	Olomouc	Stupava	
	26.					Osvětimany
15.		První zmínka r. 1499		Brno	H. Břečkov	
16.		Asi z XIX. stol.			Jasenice	
	27.					Lipůvka
17.		Zatím nezjišťováno	Slovensko	Nitra	Močenok	

Věřím v jednu svatou Církev katolickou.

Dr. M. Mikulka.

(Pokračování.)

15. Zajímá nás tu otázka, proč připisoval sv. Cyril Jerusalemský takovou důležitost P í s m u s v.? Na tuto otázku odpovídá

sám. „Tomu nás učí spisy Bohem vnuknuté (divinitus inspiratae) St. a Nového zákona. Jeden jest totiž Bůh obého zákona, jenž ve Starém předpověděl Krista zjevivšího se v Novém zákoně, který nás vedl zákonem a proroky jako vůdci ke Kristu" (IV., 33.). Učí, že původcem Písma svatého je Bůh, který pisatele vnuknutím svým vedl a řídil, aby napsali vše, co chtěl zjevit lidem, a který je chránil před omylem. Proto jsou sv. Cyrilovi spisy ty vždy „scripturae divinae", písmem Božím (IV, 34. IX, 13. V, 12. I, 6. XVII, 1.), psané zvláštní pomocí Boží, již nazýváme inspirací.

16. Jako vylití veškeré milosti, tak připisuje sv. Cyril také inspiraci D u c h u sv., který řídí Církev po odchodu Ježíše Krista z viditelného světa. Písmo svaté není dílem, „jež by bylo hříčkou slov a snůškou lidských smyšlenek, nýbrž z Ducha sv. pořízen byl překlad Božích Písem, diktovaných Duchem svatým." (IV, 34.) A přednášeje učení o Duchu sv., praví v Katechesi XVI, 2: „Budiž řečeno námi o Duchu sv. pouze to, co jest napsáno." Co však není psáno, o tom zbytečně nehloubejme. Sám Duch sv. promluvil Písmem, sám o sobě řekl tedy, co chtěl a kolik jsme mohli snésti." Tyto poznámky sv. Cyrila dávají také poznati rozsah, v jakém působila třetí božská osoba na sv. spisovatele. Promluvil-li Duch svatý k nám jejich spisy, diktoval-li je svatopiscům, pak jsou myšlenky v Písmě sv. obsažené myšlenkami Ducha sv., který zjevil, co chtěl sám. Proto nejsou tam obsaženy výmysly lidské, které mohou klamati, ani myšlenky ty nejsou vyjádřeny slovy volenými člověkem, nýbrž sv. spisovatelům přímo diktovanými Duchem sv., „který mluvil Zákonem a proroky, St. i N. zákonem." (IV, 16.) Zastává se tedy sv. Cyril slovní inspirace Písma sv.

17. O t r a d i c i a její závaznosti projevuje sv. Cyril své mínění častými poukazy, jimiž přikazuje věřit tak, jak jsme víru přejali. Krátký obsah víry snešené v apoštolském vyznání víry zděděný a podávaný ústně považuje při vší úctě k Písmu sv. za posvátný a nutný způsob, jak poučovati katechumeny. Je mu návodem, jak dlužno rozděliti poučnou látku, ač apoštolské vyznání je výtvorem tradice, přece je vštěpuje v mysli posluchačů. „Poněvadž totiž nemohou všichni čísti Písma, mnohým v poznání brání nevzdělanost, jiným pak jiné zaměstnání, aby nezahynula duše nevědomostí, snesli jsme veškero učení víry do několika vět; chci, abyste si je zapamatovali do slova a u sebe samých pilně opakovali. Neopisujte je na listy, nýbrž vtiskněte je v srdci do paměti... Hleďte tedy, bratří, a d r ž t e s e t r a d i c e, kterou jste nyní přijali, a vpište si ji na obsáhlé stránky srdce svého." (V, 12.)

18. Čteme-li v Katechesích sv. Cyrila o úctě Panny Marie, o tajemství vtělení, o díle vykupitelském, o hlubokém jeho pojetí nejsvětější Trojice, o nichž se Písmo sv. nerozepisuje podrobně, nelze nám souditi jinak, než, že měl tento sv. Otec skutečnou vážnost ke všem těm sdělením, jimiž se správný výklad křesťanských pravd dostal až na jeho časy. Proto jich používal sám bezpečně jako směrodatného pravidla ve svých Katechesích. Co se věřilo

vždy, jak nazírali na jednotlivé křesťanské pravdy první křesťané, to mu bylo vždy zárukou, že se nemýlí. Proto mohl také se vší rozhodností žádati od věřících, když přednesl (V. kat. mystagogické 23) učení o nejsv. Svátosti: „Tato tradiční sdělení zachovávejte neporušeně." (Pokračování.)

Součásti Katolické akce je též náš Apoštolát svatého Cyrila a Metoděje. Přátelé, šiřte o něm známost všude, kam přijdete, mluvte se svými známými o unionismu, o misiích u našich krajanů v cizině a vůbec o všem, co čtete v časopisu. Získáte tím příznivce a odběratele časopisu, který je bude dále zpracovávat. Katolická akce je touženým přáním Svatého Otce Pia XI., velikého přítele Slovanů. Praci pro ACM. způsobíte mu radost a sobě získáte zásluhy.

Křesťanský Východ.

ZE SOVĚTSKÉHO RUSKA

Bolševická příprava na letošní velkonoční svátky (1. V.) děje se ve znamení nového útoku na křest. chrámy. Jak oznamuje „Krasnaja Gazeta", přeměnili bolševici chrám Spasitelův v Leningradě v tiskárnu, dílny a skladiště, a ve slavné katedrále Kazaňské Matky Boží chystá bolševická Akademie umění zařídit protináboženské museum. K jeho slavnostnímu otevření má dojíti o patnáctém výročí říjnové revoluce. Zatím však už byla katedrála oloupena o všechen náboženský inventář a chrámové poklady. Také v nedávno zavřeném pěkném kostele sv. Kříže v Leningradě umístili bolševili dělnický komun. klub. Příkladu velkoměsta následuje ovšem i bolševický venkov. Svaz bezbožníků v Leningradě pořádá hromadné exkurse do Protináboženského musea v bývalé katedrále sv. Isáka a na 1. květen (velkonoce) připravuje zvláštní protináboženská představení v divadlech.

Proletářský svaz sovětských spisovatelů, vystupující pod zkráceným jménem „Rapp", převzal na sebe úlohu jakési literární „Črezvyčajky" (= nejostřejší policie). Bdí neobyčejně pozorně nad tím, aby všechno sovětské písemnictví bylo prodchnuto duchem komunismu a stalinovskou ideologii. Heslem „Rappu" je: „Buď bude ruská literatura komunistická, anebo jí vůbec nebude." Což oboje se ovšem stane! Napřed se splní první část hesla „Rappu" a pak druhá!

Ústřední rada bezbožníků schválila novou protináboženskou abecedu. Děti budou se ve školách učit poznávat jednotlivá písmena na základě zvláštních bezbožeckých obrázků. Tak už slabikář sovětských dětí bude otráven bolševickým jedem bezbožectví. Chorobné nenávisti bolševiků nestačí v boji proti Bohu používat jen novin, časopisů, knih, obrázků, plakátů, hracích karet, tedy téměř celé oblasti tiskové, sestupují až k pramenům vzdělání... Zbývá už opravdu jen vydávat i bezbožecké chlebenky, šatenky a všechny ostatní — enky a na konec bezbožecké červonce a ruble, ale tu končí moudrost a moc bolševická, kurs tohoto „tisku" určuje hrozná skutečnost. V Jaroslavě na př. 60 proc. dělnických dětí nemůže navštěvovat školu, nemají co obout a obléci. A papírových peněz natiskly sověty do konce r. 1931 za pět miliard rublů. Dvakrát tolik, co činil všechen peněžní obrat Ruska před válkou.

Z dopisů pronásledovaného kněžstva: „Těžce trpím," píše jeden z nich, „a jenom tím se utěšuji, že tam... daleko modlí se za mne, a to mě morálně velmi posiluje. Čtyřikrát mne už oloupili, dvakráte jsem byl žalařován a mučen, ale Pán mne ochránil od smrti. Posud se udržují ve farnosti. Nyní stejného ocenění s námi došli též „obnovlenci" (pravoslavní pokrokovci, kteří se chtěli zalíbit bolševikům), jsou také pronásledováni.. Pán posiluje na cestě kříže a my dále doufáme v jeho milost." — „Odsloužili jsme ráno sv. liturgii," píše jiný

kněz, „a přijali sv. přijímání, když se tu pojednou vhrnuli bezbožníci, nás uvěznili, sv. kříž a chrámové nářadí poházeli na zem a všechno zničili. V jednom dni bylo zavřeno a zpustošeno 28 cerkví (kostelů). Těžká hodina. Hospodin žádá pokání od národa ruského tak hluboko zklesnuvšího a rozvráceného. Ostatně vyvolení Boží svítí jako světla vyznavačů a mučedníků trýzněných od bezbožníků a křivopřísežníků, kteří zhubili velikou zem." (Voskr. Čtenije.)

Sovětský nucený půst. Bolševický časopis „Krasnaja gazeta" (čís. 55. ze 7. března 1932) přináší seznam přídělů poživatin, jež měly být vydány na měsíc březen. První kategorii tvoří dělníci. Každý z nich má dostati na březen: 25 gr. čaje, půldruhého kg cukru, 2 kg krup nebo krupice, 1 kg makaronů, 400 gr. margarinu, 750 gr rostlinného oleje a 700 gr masa. Chleba nebo mouky dostanou dělníci půl kg denně na osobu. — Příslušníci II. kategorie (zaměstnanci) nedostanou na březen ani čaje, ani makaronů, ani margarinu, nýbrž jen 1.5 kg cukru, 1.5 kg krup nebo krupice, 300 gr rostlinného oleje a 300 gr. masa. Chleba nebo mouky dostanou denně jen čtvrt kg na osobu. Dětem dává státní příděl na březen 350 gr masa, 250 gr margarinu a rostlinného oleje, půl kg krupičné mouky, půl kg krup nebo krupice a půl kg makaronů. S těmito příděly musel vystačit každý sovětský občan na celý měsíc březen, předpokládajíc ovšem, že mu byly skutečně přiděleny. Zatím však, co doma zavedly sověty nucenou askesi, půst, nabízejí na lipském veletrhu za směšně nízkou cenu životní potřeby v pravém slova smyslu odtržené od úst vlastního obyvatelstva. (K. K.)

Mučednickou smrt katolického arcibiskupa Konrada Pavloviče Steklinského vylíčil podrobně berlínský inženýr Willi Melchert, který roku 1931 utekl ze sovětského Ruska, kde byl očitým svědkem arcibiskupova mučení a smrti. V březnu 1929 byl arcibiskup Steklinskij odsouzen na 10 let do vyhnanství v koncentračním táboře Čišovka u Archangelska. Hrdinsky snášel tvrdou práci, zimu a hlad, byl těšitelem — apoštolem všech, kteří trpěli s ním. I čekisté měli k němu úctu. Koncem roku 1930 přijel do přístavu archangelského italský parník, který chtěl arcibiskupa Steklinského a čtyři jeho přátele vysvobodit. Ukryl je za noci v podpalubí a už odjížděl z přístavu, když vše bylo prozrazeno. Parník se musil vrátit a vydat nešťastné oběti. Vyšetřující soudce Baklanov mlčícího arcibiskupa dal svléci ze šatů a krvavě ho zbil nahajkou a pak surově zastřelil. Také čtyři přátelé arcibiskupovi byli ve stodole zastřeleni.

Na Dněstru teče krev. V minulém čísle našeho časopisu jsme uveřejnili smutné zkušenosti ruských uprchlíků, jimž se podařilo s nasazením vlastního života utéci ze sovětů do sousední Číny. Ale to není jediné místo, kde se ruská hranice stává vlastnímu obyvatelstvu branou smrti, když útěkem hledá svého vysvobození. Na jihozápadě evropské Rusi tvoří řeka Dněstr novou sovětskou hranici oproti Rumunsku. Jakmile Dněstr zamrzl, stal se mostem ukrajinských venkovanů prchajících do sousedního Rumunska. Sověty však postavily i na tuto hranici bdělou stráž. Ve vzdálenosti 5—8 km od Dněstru patrolují ustavičně jízdecké hlídky bolševické. Uprchlíci, kteří se vyhýbají pohraničním úředním stanovištím, musejí pěšky projít nejprve řetězem jízdeckých hlídek. Ty zjistí obyčejně jména uprchlíků, a třebas je i zdánlivě propustí dále, dávají ihned smluvené signály strážím nad Dněstrem, které nechávají uprchlíky dojít až na břeh zamrzlé řeky a pak je prostě odstřelují. Rumunské časopisy přinesly o tom strašné doklady. Tak na př.: U Talmazu v Besarabii přecházela zamrzlou řeku tříčlenná venkovská rodina hledající v Rumunsku záchranu ze sovětského ráje. Muž třicetiletý, žena 26letá a dvouleté dítě v náručí. Když se už blížili rumunskému břehu, zpozorovala je bolševická pohraniční stráž a začala po nich střílet. Dítě zastřelila a oba rodiče poranila. Odvezli je do talmazské nemocnice, dítě pochovali tam na hřbitově. — Na jiném místě u Šerpenu utíkala ze sovětského trápení matka s 5 dcerami; nejstarší měla 19 let, nejmladší 10. Pojednou se probořil pod nejstarší dcerou led řeky Dněstru, sestra, která jí přispěchala na pomoc, propadla se též pod led, stejně i matka a druhá sestra zaplatily svou záchrannou o-

chotu životem. Na rumunský břeh se dostaly pouze nejmladší dcery, 12letá Taťana a 10letá Serafima! — Červené Rusko chce mít patrně své hranice syté rudé nevinnou krví svých vlastních dětí!

Proti vraždění ruských uprchlíků na sovětsko-rumunské hranici protestoval v rumunské sněmovně poslanec Georg Brataniu. Ministerský předseda Jorga nazval jednání sovětů jedinečným barbarstvím a ohlásil protest Rumunska k Lize národů, aby se prý sověty rozpomenuly, že být Evropany znamená netoliko míti část území na evropské pevnině, nýbrž i míti ve vážnosti zásady přijaté v lidské společnosti od dob mongolských nájezdů.

Také Svaz ruských spisovatelů a žurnalistů v Jugoslavii chce býti hlasem svědomí ruského národa: tak často vyzývali dříve svoji Rus, aby pomáhala jiným národům v jejich neštěstí, nemohou tedy mlčet k utrpení vlastních bratří. Je sice málo soucitné lásky v nynějším světě, ale zvěrstva sovětská musejí zaznamenat aspoň pro ty, jejichž duše dovedou ještě reagovat na nejsurovější popírání lidských práv. V protestu svém pak vzpomínají řádění bolševické stráže na Dněstru, kde jednou ze 60 uprchlíků zůstalo ležet na ledě 40, po druhé ze 100 uprchlíků postříleno 80. Bukurešťský dopisovatel „Daily Telegraf" (ze dne 6. března 1932) napočítal na ledě 211 mrtvol, z nichž mnohé byly už vlky a psy ohryzány.

Nové daně předepsaly sověty od 1. července 1932 také pro sovětská hospodářství, a to jedno procento z celého jejich příjmu. Až dosud tak zvaná sovětská hospodářství, to jest státní statky (sovchozy) byly osvobozeny od daní, poněvadž státní pokladně měl připadnout celý jejich výtěžek. Zatím ale ve skutečnosti přičiňovali se zaměstnanci jak sovchozů, tak i kolchozů (společných hospodářství), aby státu odvedli co nejméně důchodů. Proto zavedena nová daň, kterou ovšem přijímají sovětská hospodářství s velikou nevolí.

Život ruského člověka je úplně v rukou GPU. (státní policie). „Ona ví," píše jeden z ruských trpitelů z Rostova na Doně, „nejen co myslíš a mluvíš, ale i co jídáš. Podaří-li se ti opatřiti si oklikami kousek chleba, ocitneš se před soudem. Seženeš-li si s námahou kousek masa, ocitneš se tam rovněž. Nezbývá tedy nic jiného, než čekati na stanovenou porci a hynouti hladem. Maso je vzácností, chléb rovněž. Před krámy tísní se zástupy hladových. Všude nespokojenost, všude nadávky a klení. Přesto však nás časopisy líčí jako boháče. „Předstihneme brzy Ameriku!" Ve skutečnosti však panuje nouze nejen o velké věci, ale i o nejmenší špendlík."

Zahraniční odborníci („speci"), technici a inženýři, kterých potřebovaly sověty pro budování své pětiletky, měli dosud smluvně zabezpečenu svou výplatu v amerických dolarech. Finanční hospodářství sovětské Rusi snažilo se všemožně získávat pro tyto výplaty cizí valuty. Proto lacino vyváželi bolševici za hranice obilí, ač ho doma potřebovali, proto zaplavili světové trhy dřevem nakáceným v sibiřských lesích zdarma politickými a náboženskými vyhnanci, proto se pokoušeli vyvážet i lacině stroje do zahraničí, než ani dumpingové ceny bolševické nestačily zachránit finance sovětské od těžkých a nebezpečných škod. Proto při nových kontraktech nabízely nyní sověty zahraničním odborníkům výplatu ne už v amerických dolarech, nýbrž jen v ruských rublech, jejichž hodnota je však ohrožena a pro budoucnost velmi nejista. To mělo za následek, že četní zahraniční odborníci nové smlouvy se sovětskými úřady už neobnovili, ale raději Rusko opustili. Tak přes Rovno vracela se nedávno skupina německých „odborníků", kteří dosud pracovali na plánu pětiletky — za dolary — za ruble však nechtěli!

Vývoz sovětských filmů za hranice značně klesá, poněvadž se poznává jejich komunisticko-agitační ráz. Tím se ovšem ocitl i sovětský filmový průmysl ve finančních nesnázích. Zaměstnanci filmových továren nedostali už po tři měsíce žádného platu.

Ve správě sovětské Ukrajiny nastaly po poslední konferenci bolševické strany v Charkově a po mimořádné schůzi Ústředního výkonného výboru komunistického četné a důležité změny, a to nejen osobní, nýbrž i věcné. Provedeno především nové administrativní (správní) rozdělení Ukrajiny. Podle něho donská pánev kamenouhelná (Donbas) bude vyňata z

vlivu ukrajinských bolševických nařízení a podřízena bude přímo Moskvě, která už beztak dříve rozhodovala o uhelném průmyslu Donbasu. Donská pánev má veliké doly zvláště kamenného uhlí, a proto na ní tolik bolševikům vždy záleželo. Hned v počátečních bojích rusko-ukrajinských snažila se bolševická Moskva zabezpečit sobě donskou uhelnou pánev a proto zkoušela z ní udělat dokonce i samostatnou sovětskou republiku. Poslední rozhodnutí Ústředního výkonného výboru bolševického je tedy jen dokonáním starých záměrů Moskvy.

Z POLSKA

Z řad polského episkopátu vyrvala na letošní Bílou sobotu smrt velkého přítele a pracovníka pro myšlenku svaté jednoty Církve, piňského biskupa Zygmunta Loziňskiho. Jeho hlavní zásluhou stal se Piňsk polským „Velehradem", kde už po dvakráte konány byly praktické unionistické sjezdy. Osobně vynikal zbožností, askesí (sebezapíráním) a pastýřskou horlivostí už jako profesor Duchovní akademie v Petrohradě a pak jako biskup obnovené diecése mińské, snaže se především ducha vzájemné úcty a lásky šířit a upevňovat mezi obojím obřadem katolickým, latinským i východním v Polsku, zvláště jako biskup piňský. Ještě nedávno před svou smrtí musel biskup Loziński hájit své unijní snahy proti pomluvám polského tisku, který viděl v nich porušťování polských kresů a který zvláště profesora P. Petraniho označoval jako rusifikátora „východního" semináře v Piňsku. Zatím se jednalo o plnění příkazu Sv. Otce Pia XI., aby se v katolických seminářích obeznamovali bohosiovci s křesťanským Východem. Biskup Loziński přispěl svého času svojí rozvahou i apoštolskou otevřeností k utišení myslí na polském Východě, když byla rozvířena otázka nuceného vrácení kostelů katolické Církvi, jež byly kdysi zabrány ruskou carskou vládou. Tehdy vydal bdělý piňský biskup a upřímný Slovan dokonce i ruský pastýřský list, aby vysvětlil pravoslavným bratřím celou spornou záležitost podle pravdy. Smrt biskupa Loziňského — zemřel zauzlením střev po dvojí bolestné operaci — je těžkou ztrátou unijního hnutí na horké půdě polské. Odešel předčasně — v 62. roce věku — jeden z nejlepších jeho průkopníků. Biskupem byl od roku 1918. Místo pohřební řeči ustanovil v poslední vůli, aby byl u hrobu předčítán jeho poslední pastýřský list, který napsal hned v roce 1928 o svých duchovních cvičeních v Hnězdně na rozloučenou s celou diecésí. I v něm vzpomíná své unijní práce jako příkazu Božího.

Vynikající katolický básník a dramatik polský, Karel Hubert Rostworowski, který vloni navštívil hlavní města naší republiky, byl nedávno vyznamenán státní literární cenou. Rodák zpod Krakova (roz. 1877), upoutal Rostworowski na sebe pozornost hned svým prvním dramatem „Judasz z Karioth" roku 1913, jehož premiéra hrána v divadle krakovském. Trpké zkušenosti válečné, kdy musel utíkat z rodného statku spáleného ruským vojskem, poskytly mu mnoho dramatické látky k další činnosti spisovatelské. Tak vznikl roku 1914—1917 jeho „Kaligula", sytý obraz ukrutného římského césara, a r. 1917 „Miłosierdzie", kde zase proti sobě výstižně staví demagogii (lživou lidovládu) a autokracii (samovládu). Pod dojmem listopadových bouří krakovských napsal Rostworowski roku 1925 „Antychrysta" a pak roku 1929 historicko-sociologický fragment z doby francouzské revoluce „Czerwony marsz". Vedle své činnosti dramatické vynikl Rostworowski též jako básník lyrický („Zygzaki", „Powrót" a j.). Polským katolíkům však přirostl k srdci především jako básník náboženského obrodu, který „přinesl božské Dítě z Betlema do Polsky", jak o něm píše dr. Morawski. Vyznamenaný básník Rostworowski je členem předsednictva nového Spolku katolických spisovatelů polských, který právě podal své stanovy k vládnímu schválení. Toto „Zjednoczenie Pisarzy Katolickich" má tři sekce: vědeckou, literární a novinářskou.

Živelní hnutí polských katolíků proti návrhu nového manželského zákoníku vyneslo na veřejnost zajímavou skutečnost, že sami členové kodifikační komise odsuzují neblahý útok proti převážné většině katolického obyvatelstva Polsky. V se-

nátě ozval se ostře senátor Makarewicz jak proti poměrům v kodifikační komisi samé, která už po leta nemá předsedy a jednoho místopředsedy, tak i proti provokativnímu návrhu profesora Lutostańského. Jiný člen kodifikační komise Ludvík Domański, odborník v právu civilním, vydal knížku „O manželství" (v generálním sekretariátě Katolické akce ve Varšavě, Senatorska 31, cena 3 zl.), kde prohlašuje zamýšlený návrh za porušení ústavy a kategoricky žádá, aby byl zcela odmítnut a potlačen, poněvadž je to návrh protináboženský, protisociální, nemravný a šířící úpadek společnosti. — Bouře vyvolaná protikatolickým návrhem nového manželského zákoníku bude míti nakonec zásluhu, že tím hlouběji pronikne katolický názor na posvátnost manželství do nejširších vrstev lidových.

Protestanté v Polsku, a to polští i němečtí, svolali hned roku 1926, v listopadě, do Vilna sjezd tak zvané Jednoty vilenské". Jako mizivá menšina (asi čtvrt milionu duší), báli se utonutí v obklopujícím je moři katolicismu, a proto toužili po sjednocení. Ve Vilně utvořili tehdy „Radu evangelických církví", která měla dokonat dílo kongresu, totiž provést skutečné sjednocení všech protestantů v Polsku. „Rada" sice ustavena, ale ani protestantský tisk dnes nic o ní neví, po leta nic nepíše o zamýšleném sjednocení protestantské Polsky. Zato v „Przeglondu Katolickim", týdeníku varšavském, čís. 13., roč. 70., volá polská evangelická učitelka po nezbytném vrchním vůdci všeho křesťanstva a netají se nikterak svým přesvědčením, že tím vůdcem může býti jen římský papež. „Do vítězného boje se satanem, s bestií, která — zdá se — dnes více než kdykoliv jindy zasedla na trůny světa, třeba je vůdce. Vůdce, a ne tisíců generálů bojujících nikoliv s nepřítelem, nýbrž mezi sebou o prestiž a kořist."

Duchovní péče o polské vystěhovalce. Kardinál Hlond ujal se na přání Svatého Otce s velikým porozuměním sedmi milionů polských vystěhovalců, kteří žijí roztroušeni po celém světě, a buduje za tím účelem zahraniční seminář v Poznani pro výchovu potřebných misionářů zahraničních. V novém semináři dostane se budoucím misionářům vedle vzdělání bohoslovného a filosofického též dobré přípravy novinářské, poučení o celém rozsahu otázky vystěhovalecké. Budou se učit cizím jazykům a zeměpisu, budou studovat obyčeje a poměry sociální těch krajů, kam budou jednou posláni do duchovní správy rodáků-vystěhovalců. Zahraniční seminář polský organisuje se v rámci nové kongregace. Neboť zkušenost učí, že kněz řeholní za hranicemi snáze může plnit své důležité poslání nežli světský kněz. Řeholník má všude oporu ve své řeholi, je v přirozeném spojení se svým řeholním ústředím, a což hlavního, zůstává ušetřen materielních starostí o živobytí, jež jsou často velikou překážkou v činnosti světského kněze. Jak zahraniční seminář, tak i nová řeholní společnost pro vystěhovalecké misie obdržely už z Říma schválení. Svatý Otec Pius XI. žehnaje novému dílu nazval je „dílem prozřetelnostním a prospěšným a proto jeho srdci tak velice blízkým". Jednoroční noviciát, který předchází přijetí do kongregace, začne už v srpnu 1932. Pro bratry-laiky stanoven dvouroční noviciát. Budou to pomocníci misionářů. Náklad na stavbu semináře nese kardinál Hlond z darů k svému stříbrnému kněžskému jubileu.

Strážcové nejslavnějšího poutního místa polského, Čenstochovy, OO. pavláni, byli nuceni protestovat proti postavení letního divadla v bezprostřední blízkosti jejich Jasné Góry. Tím vetřel se moderní světský duch až k samým branám posvátného místa, aby se drze míchal do zbožných zpěvů a modliteb poutníků před milostným obrazem Královny katolického Polska.

K protestům polských katolíků proti zamýšlenému návrhu nového manželského zákoníku přidali se velmi energicky také řeckokatoličtí Ukrajinci. Jenom v diecési stanislavovské sebráno bylo do velkonočních svátků 143.478 podpisů protestujících proti záměrům varšavské kodifikační komise. V arcidiecési lvovské sebráno bylo 99.827 podpisů. A to ještě není řeckokatolická protestní akce ukončena. Katolíci obojího obřadu v Polsku poznali svého společného nepřítele a proto postupují svorně proti němu.

V Horodle sjednotil se s Církví katolickou redaktor ukrajinského časopisu „Naše Žyttja", bývalý gymnasijní ředitel, Mykola Vavryševyč. Jako člen výboru pro zbudování řeckokatolického kostela v Horodle vydal nyní spolu s O. Fedorykem v místních listech provolání ke sbírce na stavbu nového kostela.

Strach má velké oči. Několik řeholníků-kapucínů — mezi nimi jeden Holanďan — přijelo na přání svých představených na polské kresy, aby se tam obeznámili s východně-slovanským obřadem. Znervosnělý šovinistický tisk polský hned v tom viděl nepřátelství Říma, který prý chce vyloučit polské kněze z práce unijní a nahradit je kněžími cizonárodními. A zatím je pravdou jen to, že otcovská péče Svatého Otce o křesťanský Východ si už dávno přeje, aby západní řehole katolické vydaly novou větev východního obřadu k veliké práci na nešťastném Východě. Tedy nikoliv národnostní politika, nýbrž péče o nesmrtelné duše zde rozhodovala.

Řád OO. basiliánů vzrostl o novou provincii americko-kanadskou, která byla kanonicky zřízena dekretem posvátné kongregace pro východní Církev ze dne 24. února 1932. V brzké době má dojíti též ke kanonickému zřízení provincie zakarpatské, k níž by patřily všechny basiliánské kláštery v Československu, Rumunsku, Maďarsku a Jugoslavii. Měl by tedy celý řád basiliánský tři provincie (polskou, zakarpatskou a americko-kanadskou) a viceprovincii brasilskou, též nedávno utvořenou. V čele řádu stojí archimandrita se sídlem v Římě, jednotlivé provincie spravuje protoigumen.

Novými pravoslavnými biskupy v Polsku mají býti vysvěceni po dohodě metropolity Dionysia s ministerstvem osvěty dva archimandriti: Rus Sava Sovjetov, který by měl titul biskupa lublínského a vedl správu varšavsko-cholmské eparchie, a Ukrajinec Polykarp Sikorskyj s titulem biskupa luckého spravoval by diecési volyňskou, kterou dosud řídil metropolita Dionysij. K formálnímu jmenování těchto biskupů má dojít v nejbližším zasedání svatého synodu — v prvých dnech letošního dubna.

Ve Vilně stal se katolíkem židovský malíř Mark Švarc i se svojí manželkou. Zpráva o tom způsobila veliké znepokojení mezi místním židovským obyvatelstvem.

Počet sjednocených osad východně-slovanského obřadu na kresách polských je tento: v diecési podlašské 9, vileňské 7, pińské 9, lucké 8, lublínské 3 a varšavské 1. Celkový počet věřících činí přes 20.000 duší. Všechny sjednocené farnosti podléhají pravomoci místních biskupů latinských, jenom apoštolským jejich visitátorem je biskup Čarnecki, vých. slov. obřadu. Duchovní správu vedou namnoze kněží, kteří se sjednotili s Církví katolickou. Mnoho z těchto sjednocených bylo jen povrchních katolíků, nevytrvali, brzo se vrátili zase k pravoslaví. Proto byly předpisy a podmínky sjednocení hodně zpřísněny.

Známý redaktor krakovského měsíčníku „Przeglondu powszechnego", P. Jan Urban, S. J., přednášel nedávno v Krakově o církevním sjednocení na východních kresách polských. Přiznal otevřeně, že unijní akce naráží se strany polské na nepřízeň a svorný odpor téměř všech světských činitelů a částečně i duchovních, a to bez rozdílu náboženského a politického přesvědčení. Vláda zachovávala donedávna chladnou reservu, posledně pak ústy ministra Jendrzejewicze projevila též nepříznivé stanovisko vůči obřadu východně-slovanskému, který sjednocení na kresách zachovávají. Podle P. Urbana plyne tato nechuť polská k unijnímu dílu ze čtyř pramenů: 1. Z antipatie protináboženských živlů vůči každé živější akci církevní; 2. ze starého předsudku k východnímu obřadu, který Polákům stále připomíná ruské pravoslaví; 3. z národnostních aspirací, které unijní propagandu pokládají za překážku, že pravoslavní nepřijímají přímo latinského obřadu, jenž by ulehčil pak jejich popolštění; 4. z obavy, aby nebyli dráždění pravoslavní v Polsku, které ze státních důvodů třeba získat k loyalitě a oddanosti k republice polské. Pokud se nepřátelé východně-slovanského obřadu odvolávají na vládní konkordát, který prý se tohoto nového obřadu netýká, nemají pravdu. Předně obřad sjednocených katolíků na kresách není novým obřadem, nýbrž jen očiště-

ným od pozdějších přídavků, a pak byl v Polsku zaveden už před konkordátem (v Albertýně) a proto má též jeho zákonitou ochranu.

Z JUGOSLAVIE

V diecési bosansko-srijemské (djakovské) je řada farností, které byly založeny už roku 1332 a mohou tedy letos slaviti šestistyleté jubileum svého trvání. Jsou to na příklad městské farnosti: Osijek, Tvrďa, Vinkovci, Vukovar vedle 10 asi farností venkovských. To znamená, že po šest století žije tam víra Kristova, hlásá se jeho evangelium, udělují svaté svátosti, ale to je také znamení, že katolické osady slavonské vítězně přečkaly krvavé nájezdy turecké, trpěly za svobodu víry i svého národa, znova budovaly pobořené chrámy, stavěly křesťanské školy, šířily vzdělanost — nabyly zkrátka nezadatelných práv starousedlíků. Ordinariátní list djakovský („Glasnik") právem vybízí všechny jubilejní osady k náboženské oslavě památného výročí.

Jugoslavský deník „Politika" uveřejnil článek pod titulem „Vatikán a národní menšiny" (17. března), ve kterém vytýká Svaté Stolici nejenom nepravdivá fakta, nýbrž i úmysly, které urážejí city společného Otce křesťanstva, milujícího všechny národy bez rozdílu jazyka. Když proti takovému nespravedlivému osočování Svatého Otce protestoval apoštolský nuncius u bělehradské vlády, vyjádřila mu tato své politování nad článkem „Politiky". Je přece všeobecně známo, že to byl právě Svatý Otec Pius XI., který se zastal jazykových práv slovinského a hrvatského obyvatelstva žijícího nyní pod záborem italským na Goricku a v Istrii.

Přípravy k eucharistickému sjezdu sarajevskému, který se koná ve dnech 2.—5. června 1932, pokročily už tak daleko, že po celé Bosně, Hercegovině a hlavních městech jugoslavských byly rozeslány sjezdové plakáty. Kazatelé a řečníci jsou pozváni ze všech katolických krajů jugoslavských, také skoro všichni biskupové jugoslavští slíbili účast. Sarajevské hotely a hostince předloží zvláštní ceník pro kongresisty, který bude otištěn ve sjezdové příručce, pro nejchudší účastníky zřídí podle potřeby sarajevské kláštery laciné lidové kuchyně. Poněvadž sarajevský eucharistický sjezd má též ráz jubilejní — koná se u příležitosti letošního zlatého jubilea arcidiecése sarajevské — pozval arcibiskup dr. Jan Šarič mezi zahraničními hosty především olomuckého arcibiskupa dra Leopolda Prečana, jako svého přítele a dobrodince sarajevské arcidiecése.

Praktická vzájemnost slovinsko-česká. V „Bogoljubu", čís. 4., 1932, věstníku slovinských Mariánských družin, které mají přes 37.000 členů, uveřejnily přerovské sestry Neposkvrněného Početí výzvu, aby se hodné katolické dívky slovinské hlásily do jejich kongregace, kde se jim dostane výchovy k povolání misijnímu. Sestry totiž převezmou od letošního září misijní službu v rovníkové Jižní Americe (British Quayané). Provolání v „Bogoljubu" našlo radostný ohlas v řadách slovinských mariánských sodálek, a tak co nejdříve přijedou do Přerova první kandidátky slovinské, aby začaly řádový noviciát.

„Domagoj" — sdružení akademické mládeže a inteligence hrvatské — může spokojeně a radostně vzpomínat své 25leté práce, jíž připravovalo a posílilo katolický obrod svého národa. Vzniklo roku 1906 v Záhřebě v době silného kvasu v životě sociálním, kulturním a politickém a utvořilo pevnou hráz proti přívalu liberalismu a modernismu. Veliký biskup krčský dr. Antonín Mahnič ujal se s láskou akademické mládeže v „Domagoji" a kladl v jejích duších pevné základy vzdělání náboženského a filosofického. Tak vyšla z „Domagoje" hrvatskému národu řada uvědomělých katolických inteligentů, kteří tvoří nyní kádr dobrých vůdců ve všech oborech veřejného života. Byla to tedy vzdálená příprava moderní Katolické akce.

Katolicismus v Bělehradě zapouští hluboké kořeny svojí milosrdnou láskou. Při chrámu Krista Krále dostává denně 40 osiřelých dětí oběd, nezaměstnaní dělníci bezplatné poukázky na chléb a dvakrát týdně funguje tu bezplatná zdravotní poradna (ambulance), která nejen poradu, ale i léky poskytuje zdarma. — Ve farnosti Panny Marie působí blahodárně od nového roku Družina svatého

Vincence, jejíž členové vyhledávají a podporují chudinu. — U svatého Petra zase založily hodné paní zvláštní odbor pro podporu chudých. — V předměstské farnosti sv. Cyrila a Metoda ulehčuje už po více let Spolek křesťanské lásky bídu chudiny, které je tam právě na předměstí velmi mnoho. — Vedle horlivé práce náboženské a kulturně-vzdělávací je právě tato činnost charitativní požehnáním katolické menšiny v Bělehradě.

Smutné prameny nevraživosti jisté části srbského pravoslaví proti katolické Církvi osvětlil tajný zednářský spis, vydaný v Bělehradě jako rukopis pod názvem „D. J. B. Govor Velikog Besednika Vel. Jugoslavia pri osvěčenju (to jest svěcení) Vojvodina u Velikom Bečkereku 25. IV. 1931. godine" — (Stamparija Andre Petroviča, Čika Ljubina ulica br. 12.). Řeč „Velikog Besednika" prozrazuje, jak mocný vliv vykonává svobodné zednářstvo na srbskou pravoslavnou církev. Zvěčnělý patriarcha Dimitrij dovolil, aby v jeho přítomnosti byla velebena v soborné cerkvi zednářská činnost Svetomira Nikolajeviče. Před učeným protojerejem, pravoslavným biskupem dr. G. Letičem, a řadou pravoslavného duchovenstva měl Velký tajemník zednářské velkolóže „Jugoslavia" řeč nad hrobem protojereja Božidara Popoviče, kterého oslavoval jako přesvědčeného svobodného zednáře. I jindy rozdával zednářské chvály v pohřebních řečech za přítomnosti bělehradského protojereja Velemíra Markoviče tentýž velkotajemník velkolóže „Jugoslavia". „Govor Velikog Besednika" netají se nenávistí proti katolické Církvi a jejímu kněžstvu a radí věřícím, aby „po příkladu osvícených Čechů hledali útočiště u jiné křesťanské církve, která prý má více smyslu pro přítomnost a pro pravý duchovní život!" Protekce jugoslavských zednářů může přinésti pravoslavné církvi srbské jen náboženskou škodu, protože je svobodné zednářství nepřítelem opravdového křesťanství. Protikatolická nálada, kterou usiluje naočkovat srbskému pravoslaví, je zednářstvu jen chytrou záminkou k vlastním plánům: zničit každé zjevené náboženství.

Z BULHARSKA

Bulharský katolický týdeník „Istina", čís. 41., ochotně pozval českou kolonii v Sofii na misijní pobožnost, kterou tam konal v kostele svatého Josefa od 13. do 16. března apoštolátní delegát P. Alois Lazecký, S. V. D. ze Šťavniku na Slovensku. Denně byla dvě kázání, ráno o půl 9. hodině, večer o půl 7. hodině; zakončení pobožnosti bylo o půl 9. hodině ráno dne 16. března. P. Lazecký navštívil také ostatní naše krajany v Bulharsku, kteří ho znají už z dřívějších misijních zájezdů a na jeho letošní návštěvu se už těšili. Neopomeneme přinésti v našem časopise podrobnější zprávu od samého P. Lazeckého.

Z PALESTINY

Volbu nového patriarchy jerusalemského na místo vloni zemřelého předchůdce připravil už v první instanci sbor skládající se z biskupů, zástupců kněžstva a věřících. Předložil soupis 12 kandidátů vládě, která škrtne jména sobě nemilá a pak listinu vrátí Bratrstvu Božího hrobu. Toto vybere tři kandidáty a návrh předloží svatému synodu, který pak zvolí a nastolí nového patriarchu. Mezi nynějšími kandidáty patriaršího stolce jerusalemského se jmenují: metropolita jordánský Timotej, patriarcha alexandrijský Meletij a nynější zástupce jerusalemského patriarchátu metropolita Keladion. Jerusalemský patriarchát má jen asi 35.000 věřících.

Katolický obzor.

Doma.

MORAVA

Novým docentem pro anorganickou chemii na přírodovědecké fakultě Masarykovy university v Brně byl jmenován dr. Fr. Schacherle, bývalý benediktin z pražských Emauz, který byl tam dosud asistentem ústavu pro

anorganickou chemii. Dra Schacherleho znala dosud naše veřejnost z jeho útočných proticírkevních přednášek, které ovšem nijak nesouvisely s vědeckou průpravou k universitní docentuře!

U věku téměř 70 let zemřel v pondělí po Smrtné neděli senátor a kapitulní probošt kroměřížský František Valoušek. Dvojí hlubokou brázdu vyoral na líše cyrilometodějské: svojí neúmornou veřejnou, kulturně-politickou činností, která ho vřadila mezi přední politické vůdce katolického lidu, po leta probouzel katolické sebevědomí širokých vrstev lidových, hájil jejich práv politických, náboženských, kulturních i hospodářských, a pak tichou uměleckoliterární prací, v níž od námětů sociálních a výchovných ve svých povídkách přešel s pěkným úspěchem na pole dramatické. A tu zůstane cenným dědictvím dramatického básníka P. Valouška vedle výstižné lidové hry „Srdce a peníze" a her náboženských (Chudáček Boží, Svatá Alžběta, Jesličky a j.), zvláště jeho cyklus „Z těžkých dob Velké Moravy": „Rostislav a Privina" z roku 1927, „Spása a sláva" z roku 1928, a „Zkáza" z r. 1913. V těchto hrách zadumal se básnický talent Valoušků do dávných dob cyrilometodějských a nemoha sníti s nich bolestné tragiky dějinné, aspoň probleskovat dává staré slávě Velké Moravy a varuje před hlavní chybou naší minulosti, před nesvorností. Věrný přítel Stojanův splácí literárně svůj dluh lásky k velikým apoštolům slovanským. Prakticky pracoval pro slovanskou vzájemnost jako poslanec ve Vídni, kde se zemřelým drem Krekem zakládal spolek slovanských akademiků „Lípu". V posledních letech života pečoval probošt Valoušek jako předseda Matice svatohostýnské o zvelebení tohoto předního mariánského místa poutního. Tam také si přál odpočinouti po životní záslužné práci u Matky Boží. O. v p.!

Před VI. unionistickým sjezdem velehradským. Vlastnoručním apoštolským listem, jejž Sv. Otec Pius XI. poslal předsedovi Ústředního apoštolátu svatého Cyrila a Metoděje, olomuckému arcibiskupovi dru Leopoldu Prečanovi, a v němž tak vroucně ocenil náš velehradský unionismus, byl navržený program chystaného VI. sjezdu unionistického autoritativně schválen. Velká většina sjezdových referentů dala už příznivou odpověď, dojednáno také definitivně datum sjezdové — vzhledem k římským referentům — na dny od 13. do 17. července 1932, a tak mohlo Ústředí ACM. přikročit k první širší poradě přípravné, jíž svolalo na den 21. března 1932 do Olomouce.

Inauguroval ji sám předseda Ústředí ACM., arcibiskup dr. Leopold Prečan, v zasedací síni arcibiskupské konsistoře olomucké za přítomnosti 18 delegátů apoštolátních. Pražský odbor ACM. zastupoval jednatel profesor Frant. Pechuška, královéhradecký msgr. dr. Jan Konečný, profesor bohosloví z Králové Hradce, brněnský P. Matěj Chládek, gymn. profesor náboženství v Brně, za diecési nitranskou a trnavskou zúčastnil se porady profesor dr. Karel Ďurček z Nitry, za diecési košickou P. Michal Adam, farář z Košic, za eparchii prešovskou O. Vasil Hopko, duchovní správce řekokatolíků pražských, za eparchii mukačevskou O. igumen Miron Kalynec, O. S. B. M. z Užhorodu, za kolej velehradskou P. rektor Josef Habeš T. J., za družstvo „Velehrad" olomucký světící biskup msgr. Jan Stavěl a inspektor P. Jan Mlčoch z Uherského Hradiště, vedle místních pracovníků ACM. Ostatní odbory ACM. omluvily svou nepřítomnost a projevily souhlas s jednáním přípravné schůze.

V srdečném zahajovacím proslovu uvítal nejprve pan arcibiskup milé hosty, kteří vážili dalekou cestu do Olomouce z lásky k myšlence unionistické, a vřele zdůraznil význam nového sjezdu zvláště v době nynější, kdy křesťanský Východ je zaléván krví a slzami mučedníků a katolický Západ je zmítán bouří, otřásající až základy naší společnosti. Odtud to přání Svatého Otce, abychom se sjezdem velehradským spojili modlitby za trpící Východ i za sociálně rozdrásaný Západ.

Zapisovatelem zvolen apoštolátní tajemník. O dosavadních zevnějších přípravách k VI. sjezdu unionistickému podal pak

stručný referát ústřední tajemník Fr. Jemelka. Tříletí, v němž mají býti konány velehradské sjezdy unionistické, se od roku 1927 protáhlo jednak skvělým orientálním kursem, který byl pořádán roku 1929 v Praze a svojí účastí i obsahem jednání nabyl téměř formy velkého sjezdu unijního, jednak dvěma všeslovanskými sjezdy katolických akademiků, pořádanými roku 1930 v Lublani a roku 1931 na našem Slovensku v Bratislavě a v Nitře, které se otevřeně postavily na platformu cyrilometodějského unionismu. Nový sjezd velehradský nechce ustrnout na staré šabloně kongresové, neakcentuje někdejší slavnostní formy, která vykonala své dobré poslání, ale chce dbáti příkazu vývoje myšlenky unijní — jíti nyní více do její hloubky. Proto pojaty do letošního programu vedle odborných referátů schůzových i porady odborníků (consultationes peritorum) s tématy předem připravenými. Tématické přípravě nového sjezdu byly věnovány hlavně loňské porady ÚACM. a Akademie velehradské v Bratislavě, Nitře a Trenč. Teplicích a schůze užšího přípravného odboru olomuckého, který byl a je ve stálém styku s unionistickými odborníky zahraničními v Římě a Lublani.

Obsáhlý vědecký program chystaného VI. sjezdu unionistického přednesl pak universitní profesor olomucký dr. Josef Matocha, který se s velikou pílí věnoval jeho účelnému zpracování. Hlavním tématem sjezdovým je: křesťanská víra po stránce dogmatické, historické a liturgické (se zvláštním zřetelem na nauku o mystickém těle Kristově a na otázku ekumenických sněmů církevních), při čemž bude vždy precisováno stanovisko katolické i pravoslavné. Rozvrženy budou referáty tak, že dopoledne bude věnováno těžším tématům dogmatickým, odpoledne pak tématům historickým a liturgickým. Nebude ovšem zapomenuto ani na referáty praktické, jež podají zprávu o dosavadních výsledcích snah unionistických a o smutném stavu křesťanského Východu. Také pro porady odborníků sestavil profesor dr. Matocha konkretní témata i důležité náměty k projednání. Důležitost navrženého vědeckého programu VI. sjezdu unionistického vysvitne jasně, až bude celý soubor přednášek podrobně uveřejněn.

Pan arcibiskup poděkoval referentům i všem, kdož se příprav sjezdových zúčastnili, a přál i příštím pracím hojného požehnání Božího.

Na návrh tajemníkův byly konstituovány hlavní sjezdové odbory: informační a ubytovací za vedení šéfredaktora P. Ladislava Zamykala, stravovací msgr. Frant. Kutal a pořadatelský inspektor P. Jan Mlčoch.

Pan arcibiskup svolil též, aby liturgické zpěvy, zvláště při východní bohoslužbě, obstarali bohoslovci olomučtí, mezi nimiž jsou i řeko-katolici.

Ve volných návrzích projednány některé praktické záležitosti sjezdové a projevena přání jednotlivých odborů ACM. Celým jednáním vanul pak onen duch katolické šíře lásky Kristovy, z níž vytryskla veliká myšlenka svaté jednoty Církve. Dejž Bůh na přímluvu slovanských apoštolů svatého Cyrila a Metoděje, aby VI. sjezd velehradský byl novým krokem k její realisaci!

ČECHY

Trpkou kritiku dnešního mravního úpadku u nás pronáší v protestantské „Křesťanské revui", č. 6., Jar. Šimsa. Hledá mezi moderními českými spisovateli vinníky dnešní uvolněné mravní kázně. Karla Čapka viní, že uvedl na jeviště první básnickou oslavu pudového života v motýlím obraze „Ze života hmyzu" a že v celém svém básnickém díle zná ženu nebo mladou dívku buď jen jako perversní bytost anebo jako přihlouplou domácí husu, která se prý stará nanejvýše o záclonky u oken. V duchu Čapkově pracoval žurnalisticky v časopise „Přítomnosti" F. Peroutka, hlásaje už roku 1924 domácí „barismus": požadavek jakékoliv mravní kázně (jednoženství, jednomužství, čistoty) je prý zastaralý a komický. Člověkem prý vládne příroda. Frivolnosti otevřeny brány, zvláště když vedle neodpovědných spisovatelů v jejích službách se octly: film, sport, tanec, tramping, auto, gramofon, radio i nesvědomitá lékařská věda. Útěkem před odpovědností vysvětluje Šimsa úpadek dnešního mravního na-

zírání. Třeba však stále zdůrazňovat, že závazek odpovědnosti ukládá svědomí, jímž mluví k člověku nejvyšší Zákonodárce — Bůh. Odklon od Boha přinesl a přináší vždy též odklon a útěk od mravní odpovědnosti.

Křesťanská akademie v Praze má tři odbory: 1. Vědecký pro pěstování vědy a literatury katolické; znám je pode jménem „Společnosti sv. Cyrila a Metoděje", a vydává čtvrtletně svůj „Věstník". 2. Druhý odbor tvoří „Obecná jednota cyrilská", která soustřeďuje všechny snahy pro pěstování liturgického i lidového zpěvu a hudby chrámové; jejím orgánem je časopis „Cyril". 3. Třetí odbor jest umělecký pro pěstování umění v duchu církevním, ale též pro péči o záchranu a zvelebení uměleckých a historických památek církevních. K tomuto odboru je přičleněn pražský paramentní ústav Křest. akademie, v němž byla nedávno zhotovena podle návrhu dra Josefa Fanty, profesora na české vysoké škole technické, nádherná bohoslužebná roucha pro letošní mariánské jubileum svatohorské. Starostou Křesťanské akademie jest nyní msgr. Antonín Wünsch, jednatelem po zemřelém msgru V. Müllerovi kanovník dr. Ant. Bořek-Dohalský a pokladníkem kanovník dr. Josef Čihák.

Letošní druhá pout katolického studentstva čsl., konaná o velikonocích do Říma, nebyla sice počtem tak silná, jako pout loňská, zato však našla už mnohou cestičku vyšlapanou na tak důležitém mezinárodním foru — jako dědictví první pouti. Srdečné bylo přijetí u Sv. Otce, který rozumí mladému srdci studentskému a svojí otcovskou dobrotou je dovede nadchnout k ideálům nejkrásnějším. Obnoveny a upevněny přátelské styky s katolickými akademiky římskými, kteří naše studenty přivítali zvláštními pozdravnými letáky a uspořádali pro ně slavnostní recepci ve Velké síni v Casa Artistico-operaria, kde byl pak promítán film „Svatý Václav" s italským doprovodem římského krajana Karla Weiricha. Z Říma byli telegraficky upozorněni katoličtí studenti v Padově, že se tam zastaví čeští poutníci, a tak i ve městě sv. Antonína došlo pak k přátelskému sblížení českých a italských akademiků. Význam římského putování pro naši akademickou mládež i pro prestiž republiky je nesporný. Bylo ovšem třeba velké odvahy podniknout dalekou pout za tak tísnivé hospodářské situace nejen domácí, ale světové. Mládí však tu odvahu našlo!

Z bohoslov. ústavu redemptoristů v Obořišti. Předně vzdáváme upřímné díky Akademii velehradské za unionistické knihy, které darovala našemu ústavu a jimiž jsme byli velmi mile překvapeni. Pán Bůh zaplať! Knihy tyto byly rozděleny do jednotlivých ročníků, kde k nim má každý volný přístup a kde se těší zájmu našich bohoslovců, v nichž prohlubují poznání otázek unionistických a rozněcují lásku k veliké myšlence sjednocení odloučených bratří v ovčínci Kristově. K tomuto cíli směřují též snahy našich vldpp. profesorů. Tak v apologetice ThDr. St. Špůrek nejen že bere zřetel na východní otázky při probírání látky, nýbrž věnuje i zvlášť jednu hodinu týdně úplně theologii orientální. Nyní probírá dějiny theologie ruské. Též v dogmatice všímá si a upozorňuje na sporné otázky východní. V dějinách církevních sleduje rovněž PhDr. Lad. Daňha vznik a vývoj pravoslaví a jeho žáci připravují na duben disputaci (za účasti celého profesorského sboru a všech žáků) z tohoto oboru. V liturgice PhDr. Fr. Suchomel probral s námi též liturgii východní. Tak hledíme, pokud možno, vyhověti přání sv. Otce Pia XI. o studiu východních otázek na bohosloveckých ústavech. (Kéž by tomu tak bylo na všech bohoslovných ústavech. Pozn. red.!) Mimo to navázali jsme styky s našimi spolubratry-bohoslovci východního obřadu v Beau Plateau (Belgie), kde jich studuje 9 z Haliče; v Lovani 7 se jich věnuje studiu filosofie. — Též z Michalovců dostáváme často zprávy, zvláště o apoštolské práci tamější. Tak naše nadšení stále vzrůstá. Pozdravujeme všechny členy Apoštolátu, zvláště v seminářích.

Bohoslovci C. Ss. R. v Obořišti.

SLOVENSKO

V Žilině na Slovensku konala se dne 15. března 1932 konference slovenských a podkarpatoruských biskupů. Předmětem jejím byly důležité záležitosti církevní, školské a charita-

tivní, pokud se týkaly Slovenska a Podkarpatské Rusi. Osiřelou diecési mukačevskou zastupoval kapitulní vikář msgr. Stojka.

V Bratislavě se připravuje pro rok 1933 první sjezd právníků slovanských, který kromě vědeckého programu sleduje též cíl mezislovanského sbližení. Proto také požádal generální tajemník sjezdu dr. C. Bařinka předsedu Ústředního ACM., olomuckého arcibiskupa dra Leopolda Prečana, o spolupráci ACM. na bratislavském sjezdě. V propagačních článcích odborného časopisu právnického upozornil dr. Bařinka už předem na apoštolátní činnost v oboru slovanské vzájemnosti. Ke spolupráci je také pozvána do Bratislavy polská katolická universita lublínská. Přípravné práce vědecké pro bratislavský sjezd právnický postoupil ÚACM. Akademii velehradské, která za tím účelem navázala už zahraniční styky.

PODKARPATSKÁ RUS

Pro zbudování nového pravoslavného semináře v Mukačevě povolila čsl. vláda 200.000 Kč podpory. Mukačevo je sídlem pravoslavného biskupa Damaskina, který vloni ze Srbska přišel na Podkarpatskou Rus.

Podle posledního sčítání z roku 1931 má Podkarpatská Rus za posledních 10 let největší přírůstek obyvatelstva v celé Evropě, a snad i na celém světě, to jest až 20.02 proc. Jednotlivé národnosti zaznamenávají tento vzrůst: Čechoslováků je na Podkarpatské Rusi 35.157, v roce 1921 bylo jich jen 19.775. Podkarpatských Rusínů i s usedlou emigrací velko-, malo- a běloruskou 447.182, roku 1921 372.500. Maďarů je 108.950, roku 1921 103.690. Národních Židů je 90 tisíc 599, roku 1921 79.715. Němců je 13.326, r. 1921 10.326. Rumunů je 12.650, r. 1921 10.810. Jiné národnosti 291, r. 1921 497. Celkový počet obyvatelstva na Podkarpatské Rusi činil roku 1931 709.315 duší.

Za hranicemi.

Z ŘÍMA A ITALIE

Jednotící význam Říma a katolické Církve ocenil ve své knize „Světoví revolucionáři od Bogumila přes Husa k Leninovi" učený profesor slavistiky na vídeňské universitě dr. Seifert. Konstatuje nejprve veliký kontrast mezi universalismem a individualismem v dnešním životě lidí i národů. Třídní zájmy civilisované společnosti na evropském západě ji úplně rozkládají, atomisují. To je cesta úpadku a zániku západní kultury. Ale ani ruský Východ nepřinese vysvobození tím, že všechno dosavadní chce zničit a na úplných troskách budovat novou výstavbu společnosti. „Jediná duchovní síla, která nám může ukázati cestu záchrany a která je dnes po dvou tisících letech mocnější nežli kdykoliv jindy, je katolická Církev... Církev přežila všechny útoky zprava i zleva a vynutila si úctu i od svých protivníků. Ibsen psal roku 1870 z Říma: „I poslední město vzato bylo lidstvu a vydáno v ruce politikářů." (Naráží na zabrání papežského Říma.) Dnes byla napravena ona nespravedlnost, spáchaná na lidstvu. Vatikánské Město může se opět státi strážcem nadnárodnostních a nadsociálních statků. Není to pouhá náhoda, že jen v katolicismu se slévají ve vyšší jednotu všechny životní ideály různých ras (národů). Svatý František z Assisi uskutečnil ideál pracovitého mnicha, mystika a křesťanského hrdiny. Nejen v dogmatice a filosofii, ale i v otázkách života je katolicism náboženstvím pro všechny lidi, poněvadž splňuje ve vyšším smyslu prastarou lidskou touhu po svobodě, jednotě a bratrství."

Ve Vatikánském Městě byla objevena památná cesta, kterou bývali voděni na smrt křesťanští mučedníci do cirku Neronova. Přišlo se na ni při opravných pracích ve starobylém kostele svatého Štěpána, který stojí ve vatikánské zahradě. Našli tam totiž vedle pozůstatků nádherné mosaikové dlažby z VIII. nebo IX. století též náhrobní kámen s pohanským nápisem, jenž svědčí, že tudy vedla stará silnice Aureliova (Via Aurelia) k Neronově cirku, kde byli první

křesťané tak často mučení. Má tedy Vatikánské Město zase o jednu vzácnou památku starokřesťanskou více.

Papežská komise pro Rusko (Commissio pro Russia) je mnohým nepřátelům svaté jednoty trnem v oku. V Polsku vystupuje šovinistický tisk už proti jejímu pojmenování, poněvadž prý věřící východně-slovanského obřadu, kteří podléhají komisi pro Rusko, třebas národností jsou Rusové, státně příslušejí k Polsku. Název komise pro Rusko nevystihuje ovšem celého rozsahu její působnosti, která se vztahuje na všechny katolíky někdejšího Ruska, žijící nyní nejen v Polsku, ale i na evropském Západě. Tím nemají býti nikterak dotčeny nynější hranice státní. Kromě toho má též komise pro Rusko veliký úkol připravovat cesty ke sjednocení křesťanského Ruska s Církví katolickou. Veliké jednotící myšlenky Svatého Otce těžko chápe úzkoprsá národnostní politika.

Italský konvertita Jan Papini vystoupil velmi rozhodně na obranu katolické Církve, posuzuje italské dílo Croceovo „Dějiny Evropy". Zvláště se zastal proti Croceovu snižování konvertitů, kteří se po vojně vrátili do Církve katolické z hlubokého přesvědčení (Riviere, Chesterton, Wust i Papini sám); modlí se prý i za Croceho v naději, že lépe přijme působení milosti, až se mu „neomylně zjeví v den jeho štěstí".

„Acta Apostolicae Sedis" přinesla v březnovém čísle instrukce posvátné Kongregace sněmu, jak si počínat při reprodukci církevních skladeb hudebních v kostele. Přemnohé z těch skladeb jsou chráněny autorským právem a proto za každé jejich provedení je požadován autorský poplatek. To se ovšem nijak nesrovnává s důstojností katolické bohoslužby, aby byla stavěna na roveň jakékoliv hudební produkci, ale na druhé straně je zase třeba vyhnout se možným konfliktům s autorským právem a jeho požadavky. Proto doporučuje římská kongregace všem biskupům opatrnost, aby připouštěli do chrámů své diecése jen taková díla dnešních hudebních skladatelů církevních, kteří se veřejně vzdali svého autorského práva. Vedle zpěvů gregoriánských a polyfonních skladeb klasických je tu celá řada děl staré církevní hudby, která se stala majetkem všeobecnosti a smějí býti předváděna v kostelích (podle „Motu Proprio" Pia X. z 22. listopadu 1903), nadto pak i mnoho církevních skladatelů současných zřeklo se svého autorského práva. Neutrpí tedy takovou opatrností nijak posvátná hudba liturgická. Spolehlivým rádcem v této věci mají býti biskupům diecésní komise církevní hudby, zřízené v důsledku zmíněného výnosu papeže Pia X., v případech pak pochybnosti podá rozhodující informace Papežský ústav církevní hudby v Římě.

Ve své přednášce o protináboženském boji sovětů, kterou konal v Římě jesuita P. Josef Schweigl, profesor papežského Východního ústavu, zdůraznil zvláště nenávist bolševiků proti katolické Církvi, poněvadž ji pokládají za největší překážku svých bezbožeckých plánů pro její dokonalou světovou organisaci. P. Schweigl meškal až do roku 1926 v sovětském Rusku a patří mezi jeho nejlepší znalce.

Z ANGLIE

Anglický konvertita dr. Jiří Cantell byl nedávno vysvěcen na kněze v kapli anglické koleje v Římě. Pochází z diecése Plymouth a svým obrácením a nyní přijetím kněžství dokončil podivuhodnou cestu milosti Boží, která ho vedla do lůna katolické Církve. Jako mladý skaut setkal se kdysi student Cantell se skauty katolickými a s jejich duchovním vůdcem, anglickým jesuitou. Toto první setkání s katolicismem tak prozářilo duši mladého skauta, že se brzo stal katolíkem. Po ukončení studií středoškolských věnoval se Cantell vědě lékařské a vynikl na tomto poli zvláště jako odborník-radiolog, který měl před sebou skvělou životní kariéru. Ale vnitřní nutkání volalo ho ke kněžství. A tak opustil všechno a odejel do Říma, kde v anglické koleji sv. Bédy se připravil na letošní kněžské posvěcení. Je zajímavo, že v téže koleji sv. Bédy studuje v Římě více konvertitů, kteří dříve zaujímali ve světě význačné místo, jako na příklad bývalý vynikající kazatel anglikánský Vernon Johnson anebo bývalý slavný pastor novoyorský Delany. — Touha po pravdě a vnitřní opravdivosti rodí Církvi nové konvertity, ná-

boženská povrchnost a lehkomyslnost vede k odpadům.

Svatý Patrik, patron Irska. Dne 17. března oslavovali Irčané 1500. výročí přistání svatého Patrika v Irsku. Svatý Patrik se narodil roku 389 v Bretani. Jeho otec Calpurnius byl římským občanem a křesťanem a pocházel z města Bonnaventy, ležícího poblíže západního moře. Bylo to místo, jehož lehce dosahovali irští korsáři, pleníce pobřežní osady. Při jednom z těchto loupežných vpádů byl mladý Patricius Sucatus zajat a dopraven do Irska. Po šestiletém zajetí podařilo se mu zázračným způsobem uprchnouti. Veden tajemným hlasem, dostal se na loď a plul pak tři dni po moři s pohanskými námořníky, až dorazil do vzdálené neznámé země. Odtud odebral se na Lerinské ostrovy, kdež ztrávil v klášteře svatého Honorata pět let. Za svého pobytu v tomto krásném prostředí měl podivuhodné vidění a připravoval se horlivě na vyznačené mu poslání. Později odešel do Auxerre v Galii, kdež v letech 416 až 418 stal se jáhnem, a již po čtrnácti letech byl ustanoven biskupem církve irské. Uvedl křesťanské náboženství do země, která dříve uctívala pohanská božstva. Stavěl kostely a kláštery v celém Irsku a zřídil ústředí církve v městě Armaghu. Byl mužem nesmírné energie a silného ducha, jsa pouhým nástrojem velikých a vznešených cílů Božích.

Z FRANCIE

První mezinárodní kongres katolického tisku akademického konal se ve dnech 4.—6. března 1932 v Lille ve Francii. Zúčastnili se ho delegáti více než dvaceti národů (i z Kanady a z Číny!). K slavnostnímu zakončení ve velké dvoraně katolické university lillské dostavil se kardinál Lienart, který tisícihlavému shromáždění vyřizoval požehnání Svatého Otce. Hlavním účelem sjezdu bylo, organisovat spolupráci mezi více než 300 katolickými časopisy akademickými, které představují náklad asi 400.000 exemplářů. Zvláštní ústředí mezinárodního katolického tisku utvořeno při katolické škole novinářské v Lille. S ním budou ve stálém styku „syndikáty" akademického tisku katolického z jednotlivých zemí.

Ve francouzském okresu (departamentu) Wandei těší se katolické školy silnější návštěvě žactva nežli školy státní. Podle poslední statistiky měly tam dne 1. prosince 1931 katolické školy obecné 29.500 žáků, kdežto školy státní jen 25.000 žáků. Také prospěch katolických škol a jejich úroveň je stále větší nežli škol státních.

Předseda francouzské federace Katolického díla námořního, admirál Bergasse du Petit-Thonar, zemřel nedávno v Tuloně. Byl přístavním velitelem v Havru a Marseillu. Vstoupiv r. 1930 do výslužby, věnoval všechny své síly a zkušenosti organisování apoštolátu mezi francouzskými námořníky. Jeho dílem byl poslední sjezd katolického námořního apoštolátu v St. Brieuc.

Vláda francouzská za podpory presidenta republiky darovala pařížskému arcibiskupovi 60 stavebních míst v Paříži a okolí ke stavbě nových kostelů, jichž nedostatek je tam bolestně pocitován. Na 24 stavebních místech započato hned se stavbou nových chrámů.

Z NĚMECKA

Nově utvořená katolická diecése berlínská nutně potřebovala kněžského semináře. Na základě konkordátu (dohody) mezi Svatou stolicí a Pruskem ujal se této záležitosti biskup dr. Schreiber a založil nový seminář rychleji, nežli se to dalo očekávat při nynějších velikých obtížích finančních.

Moderní pohanství šíří stoupenci národního socialismu Hitlerova v Prusku. Jejich orgán „Preussische Zeitung", vycházející v Královci, uveřejnil na první straně (čís. ze dne 29. ledna 1932) fotografii Hitlerova oltáře, jaký si postavila ve svém domě jedna z jeho bláznivých ctitelek, jakási Ida Wegener. Obraz doprovodil těmito slovy: „Hitler je alfa a omega (začátek a konec) našeho světového názoru, neodstranitelný střed naší myšlenky politické i naší činnosti. Každý dům národně-socialistický je povinen míti místo, kde nám vůdce bude dojemně blízko a kde naše myšlenky viditelně budou kroužit kolem něho. V takovém místě musejí ochotné ruce i srdce denně skládat malý hold v podobě květů a činů, stejně,

jako to děláme vůči podobám nám drahým, abychom jim ukázali, jak je máme rádi a jak si jich vážíme. Ale takový oltář nestavme v nějakém odlehlém pokoji, nýbrž v takovém, kterého sami nejčastěji užíváme a který by byl též přístupný osobám cizím!" Což teprve, kdyby se stal Hitler říšským presidentem německým, tu by jistě Idám Wegenerovým nestačil už jen oltář pro jejich modlu, nýbrž musel by to být už celý pohanský chrám nová Walhala živým bohům pohanského Německa!

Z RAKOUSKA

Vídeňská slovanská kongregace OO. Těšitelů slavila na svátek Bolestné Panny Marie v kostele na Rennwegu 10leté své trvání. V týž svátek před 10 lety zasvětili se službě Boží a bližních tři první Těšitelé, P. Litomiský se dvěma laiky (dnes už ovšem kněžími). Dílu tehdy započatému Pán Bůh opravdu žehnal. Dnes čítá kongregace 70 členů: kněží, bohoslovců, kleriků, bratří-profesorů, noviců a kandidátů, a má tři kláštery: ústředí ve Vídni na Rennwegu při českém kostele, noviciát v U. Tullnerbachu a juvenát v poutním místě Mariatále u Bratislavy. Jubilejní slavnost kongregace byla prostá, ale zato tím srdečnější. Ráno na bolestný pátek přijel do kostela, jenž byl ve vzorném pořádku a plničký věřících, kardinál dr. Piffl se svým sekretářem, bývalým podplukovníkem P. Richtrem. U brány jej uvítalo 40 členů kongregace. Pan kardinál sloužil tichou mši svatou a po evangeliu měl vroucí promluvu. Těšil se ze vzrůstu díla, jemuž stál kmotrem. Vyzvedal s pochvalou zejména chudobu kongregace a její příkladnou péči o české a slovenské bohoslužby. Děkoval panu gen. superioru P. Litomiskému a všem bratřím a věřící prosil, aby kongregaci všemožně podporovali. Německý proslov pana kardinála tlumočil česky šéfredaktor Zamykal z Olomouce. Při mši svaté přistoupili všichni bratří řeholní a pomalu celý kostel ke svatému přijímání. Po mši svaté promluvil pan kardinál ještě v sakristii ke členům kongregace a udělil jim požehnání. Večer byl svatý růženec a kázání. Česky kázal šéfredaktor Zamykal o svátku Sedmibolestné Panny Marie a o jubileu kongregace. Slovensky vylíčil gen. asistent P. Jan z Mariatálu poslání a úkoly kongregace. Následovaly svaté litanie, Te Deum a svaté požehnání, jež opět udělil vídeňský nuncius arcibiskup Jindřich Sibilia. Po požehnání byla zapěna papežská hymna a proslov pana nuncia ke shromážděným členům kongregace. Tím byla pěkná a potěšující jubilejní slavnost skončena. V sobotu, na svátek svatého Josefa, skládali někteří bratří slavné sliby. Páteční slavnosti zúčastnily se delegace českých katolických spolků vídeňských s 10 prapory.

Z MAĎARSKA

Dnešní Maďarsko zaujímá plochu 92.951 km² a má 7,985.000 obyvatel, z toho 5 643.000 katolíků. V církevním ohledu jsou v Maďarsku 3 římskokatolická arcibiskupství, 7 biskupství a 4 apoštolské administratury vedle 2 biskupství řeckokatolických. Počet světských kněží římskokatolických 2902 a 155 řeckokatolických; řádových kněží římskokatolických je 1245 a 4 řeckokatoličtí. Považíme-li, že ve Francii připadá jeden kněz na 838 věřících, kdežto v Maďarsku teprve na 1510 věřících, možno mluvit vším právem o nedostatku kněží v Maďarsku. Je to ovoce staré liberální éry v Maďarsku, kde před válkou měli hlavní slovo kalvíni a Židé. Kalvíni se oblékali v honosný plášť nadšeného vlastenectví, které snilo o 30milionovém národě a velikém „Magyarországu", sahajícím od Karpat až k Jaderskému moři. Kalvíni naočkovali tento šovinismus násilně maďarisující ostatní národnosti i maďarským katolíkům, kteří proň zapomněli pak na své úkoly náboženské. Teprve po válce a po drtivé pohromě, kterou „maďarská" víra = kalvinství — přivodila na oklamaný národ, projevili a projevují maďarští katolíci větší obrodnou činnost náboženskou. Překážkou je tu velká rozloha far, nedostatek velkých seminářů a nepoměr mezi řeholním a světským kněžstvem. Zatím co řeholní semináře jsou plny kandidátů, že někdy rok i dva po maturitě musejí čekat na přijetí, dorost kněžstva pro duchovní správu je nepostačitelný. A tak na středních školách, z nichž velká většina je

v rukou řeholníků (benediktinů, piaristů a cisterciáků), vyučují kněží i praktickým předmětům, kreslení, rýsování, matematice a fysice, a v nejbližším sousedství není, kdo by vedl potřebnou péči o duchovní správu katol. lidu. Těžko říci, zdali je tato škoda v duchovní správě v lidu vyvážena prospěchem katolické výchovy na řeholních ústavech.

ZE ŠPANĚLSKA

Protikulturní řádění španělských revolucionářů. Jako na Rusi obrátila se i ve Španělsku protikatolická nenávist nejen proti Církvi, nýbrž ničila i nenahraditelné hodnoty vzdělanosti a umění. Uvádíme doklady tohoto barbarství jen ze tří španělských měst.

V Alicante: spáleno 8 kostelů, 6 ústavů výchovných, 2 kláštery, 1 sirotčinec, 1 útulna; zpustošeno a poškozeno: 7 kostelů, 1 dům duchovních cvičení, 3 ústavy, 4 kláštery, biskupská residence a 1 fara. Spálena byla původní umělecká díla: veliká sbírka italské a sevilské školy z 13., 14. a 15. století, dva převzácné kusy od Ribery, dva od Vincenta Lopeza, jeden ze sevilské školy, různé drahocenné krajky sevilské školy ze 17. století, 2000 uměleckých řezeb a veliká sbírka arabského umění z 10., 11. a 12. století.

V městě Malaga: Spáleno 5 a zpustošeno a poškozeno 8 farních chrámů. Z ostatních kostelů: 3 spáleny a 6 poškozeno, pět ústavů bylo spáleno, 7 zpustošeno, klášterů 5 spáleno a 6 zpustošeno. Také biskupská residence byla spálena. Umělecká díla — originály: 17 velikých obrazů od Juana de Mena, některé obrazy Tizianovy, dva od Juana Nimo de Guevera, jeden od Lorenza Armengol de la Mata, jeden od Manrigue de Lara a jiné z 13., 14. a 15. století. Dále zničeno znamenité sochařské dílo Alfonsa Cano, Františka Gomeza Valdivieso a veliké museum archeologické.

V Madridě: Spáleno 7 kostelů, 4 ústavy, 3 kláštery, 2 školy, v nichž byly bezplatně vyučovány dělnické děti — mezi nimi 800 sirotků. Zpustošeny byly: 3 kostely, 2 kláštery a 1 ústav. Dále spáleny tři knihovny, z nichž jedna měla skoro 100 tisíc svazků a mezi nimi byla jedinečná díla světová. Ztratily se různé starobylé rukopisy i rukopisy sv. Terezie, sv. Jana z kříže, P. Colomy, 10.000 dokladů diplomatických, 14.000 dějepisných, 6000 fotografií a 4000 diapositivů paleografických a veliká sbírka předmětů historických. Také vzácné obrazy (originály): 1 od Sancheza Coello, 2 od Ferrana, 2 sochy od La Roldana, 1 od Coullanta Valera, vedle různých děl z doby renesance a baroka. Postižen byl vandalismem jediný svého druhu španělský Ústav pro umění a průmysl („Instituto de Artes e Industrias"), který byl též jedním z největších v Evropě, veliké přírodopisné museum, psychologická, psychotechnická a biologická laboratoř a museum archeologické. — Toto protikulturní barbarství ničící staleté ovoce věd a umění třeba znova a znova vytýkati mezinárodní nevěře, která se tak ráda skrývá za roušku vědy a umění.

Sevilský kardinál Ilundein vydal oběžník, v němž zdůraznil potřebu pravidelného vyučování náboženství mimo školu, z níž je zednářská vláda vyhnala. Za tím účelem mají býti každou neděli a svátek v kostelích a kaplích vyučovány školní děti v katechismu a kromě toho má se podobné vyučování konat třikrát za týden v kostelích ležících v nejbližším sousedství se školou. Poněvadž k této velké práci nestačí jen duchovenstvo, vyzývá kardinál Ilundein ke spolupráci i laiky, zvláště rodiče a všechny, kteří dovedou oceniti význam náboženské výchovy. Provolání kardinálovo setkalo se s opravdovým porozuměním.

Známý španělský učenec a spisovatel Miguel de Unamuno, jeden z předních bojovníků republikánských, nazývá poslední jednání španělské vlády, nařizující odstranění křížů ze škol, projevem „sektářství". Vláda španělská, prohlásivši nestrannost k otázce náboženské, ve skutečnosti ukazuje se „protináboženskou, proticírkevní a protikatolickou". Vládní nařízení označuje Unamuno „za nepřátelské vůči národu, dějinám a výchově". Bohužel, ti, v jichž rukou se octla vládní moc nad Španělskem dávno už ztratili smysl pro spravedlnost a nestrannost.

Poměr mezi Církví katolickou a stá-

tem ve Španělsku upravuje zvláštní vládní komise, která už stanovila aspoň hlavní zásady. Církvi katolické má býti přiznáno postavení právní osoby; vnitřní své záležitosti smí si říditi sama, toliko v otázce jmenování biskupů vyhražuje si stát právo veta (zákazu). Náboženské úkony uvnitř svatyň nepodléhají žádnému omezování, zato veřejné vystupování, na příklad procesí konaná venku, musejí býti tři dny předem hlášena úřadům. Pravidelně, nebude-li zvláštních překážek, ohrožujících veřejný pořádek, mají býti takové veřejné projevy církevní povolovány. Církev katolická smí sbírat příspěvky na udržování svatyň a duchovenstva. Totéž právo ovšem přísluší i jiným náboženským vyznáním. Rády, kongregace a náboženské spolky mají podléhat zvláštním předpisům spolkovým a podle těchto předpisů musejí každý třetí rok podávat vládě zprávy o počtu členů a způsobu své činnosti a jejích výsledcích. Těmto organisacím má býti zakázáno vlastnictví většího majetku, nežli potřebují ke svému účelu. Zákonem má býti též Církvi zakázáno vyučování a též činnost na poli hospodářském. Všechny náboženské organisace mají býti zapsány do zvláštního rejstříku, ale musejí si napřed vyžádat vládní svolení k svému ustavení. — Český čtenář tohoto návrhu španělského zákona pro úpravu poměrů Církve a státu bezděčně si vzpomene na podobné návrhy našich Bartošků, Macharů, Habrmanů a j., kteří stáli všichni ve službách těchže tajemných mocností protináboženských, jaké dnes ovládly nešťastné Španělsko. Výsměchem spravedlnosti a zákonné rovnosti jsou všechny ty zvláštní překážky, zvláštní předpisy, zvláštní rejstříky španělských zákonodárců, jimiž chtějí udusit svobodu katolické Církve — ta však přečkala už horší tyrany vítězně!

ZE ŠVÝCARSKA

Pod záštitou msgra Bessona, biskupa Lozanny, Fryburku a Ženevy, konají se od roku 1929 „mezinárodní katolické týdny" v Ženevě. V prvním „týdnu" projednány byly velké otázky přítomné doby: manželství, rodina, výchova, vlastenectví, mezinárodní závazky, práce, civilisace, pořádek mezinárodní a smysl křesťanského života. V přednáškách druhého „týdne" měli účast vynikající učenci z různých národů, jako msgre Baudrillart z Paříže, Sheed z Anglie, Lars Eskeland ze Skandinavie, msgre Noll ze Spojených států, P. Przywara T. J. z Německa a Rus Maklakov. A všichni se shodovali v tom, že za posledních dvacet let nastal v jejich zemích návrat k filosofii klasické a tradiční — t. j. k zdravé filosofii sv. Tomáše Akvinského. Také velká část dnešní inteligence dochází k tomu přesvědčení, že zachovávání hlavních zásad staré mravnosti závisí na zachování positivní víry křesťanské. Toto vítězství křesťanské myšlenky v dnešním světě zjišťují katolické ženevské týdny mezinárodní.

Literatura.

Sborník velehradský, nová řada, čís. 3., r. 1932. Vydává archeologický spolek „Starý Velehrad". Obětavostí a nadšenou prací několika upřímných milovníků cyrilometodějského Velehradu je psán a vydáván tento Sborník bez podpory a chvalozpěvů oficielní vědy, na jejíž pole se tu odvažují nediplomovaní pěstitelé ať archeologie či domácího dějepisu. Nežádají milostí, jdou poctivě za pravdou, prospět chtějí dobré věci. Rádi snášejí kritiku, pouze povýšené odmítání jejich práce je bolí. — V novém čísle K. Hanák podává přehled archeologických prací spolku „Starý Velehrad" a začíná soustavný popis staroslovanských hradisk u nás (Hradisko, Nedakonice, Brana, Holý kopec). Děkan J. Hudeček shrnuje svá badání v obšírné studii „Velehrad — Staré Město hlavním hradem staromoravským". — Ant. Zelnitius pokračuje v popisu vykopávaného pohřebiště „Na valách" (jsou to hroby čís. 260—294) a v jiném článku vzpomíná starších pracovníků archeologických (Hellicha, Myklí-

ka a Christina). J. Bláha podává zprávu o prozkumu druhé skupiny mohyl v Čeložnicích. P. Frant. Bartys překládá původní texty k dějinám Velké Moravy (kroniky uherské, kroniky a legendy domácí, anály německé a Konst. Porfyrogeneta), jež sestavil P. Hudeček. — Těžko si představit, že by všechny tyto věci nezajímaly českého člověka, ale třeba ten zájem budit, a to je věcí hybné administrace, která aspoň pravidelně rozešle recensní exemplář redakční. (I náš Apoštolát musí o každé číslo prosit!)

Sborník „Byzantinoslavica" vychází v Praze redakcí profesora dra Miloše Weingarta za podpory ministerstva školství a národní osvěty. Soustřeďuje nejlepší slovanské pracovníky vědecké, zvláště dějepisce, filology, archeology a dějepisce umění.

„Orientalia Christiana", vydávaná papežským Východním ústavem v Římě, shromáždila už celou odbornou literaturu unionistickou ve svých 76 knihách. Poslední svazek přináší dějiny vztahů „Řeckých patriarchů a římských papežů" od G. Hofmanna, S. J.

Nakladatelstvím Čsl. akciové tiskárny v Praze II., Karlovo nám. 5, vycházejí výborné katolické časopisy: Týdeník Neděle, nejrozšířenější katolický časopis, který patří do každé katolické rodiny. — Čtrnáctideník Svět, obrázkový časopis katolický, stojící úplně na výši doby jak zajímavým obsahem, tak i pěknými časovými obrázky. — „Československá žena", ilustrovaný čtrnáctideník pro katolickou ženu a dívku. — „Raná setba", redakcí profesora P. J. Hrubého stará se o nejlepší četbu pro mládež. — Odebírejte a čtěte!

Cyrilometodějské knihkupectví Gustav Francl v Praze I., Melantrichova ul. 536. Novinky čís. 1. Baar J. Š.: Z duchovní správy, povídky, cena 20 Kč. Hájek JUC. Fr.: Myšlenky ke mši svaté, cena 1.50 Kč. Kašpar ThDr., Jos.: Víra naše I. Sbírka duchovních promluv na neděle a svátky, cena 20 Kč. Manning: O Duchu svatém, cena 12.50 Kč. Oliva Arnošt: Výchova dětí a rodičů, cena 8 Kč. Oliva Arnošt: Tajemství posvátného růžence a moderní doba, cena 8 Kč. Pecka Dominik: Oheň na zemi, myšlenky a příklady, cena 25 Kč. Pelikán Adolf, S. J.: Víno ze sodomských vinic. V boji o mravní čistotu mládeže, cena 4 Kč.

Dr. Braito: Řeči konferenční. Ježíš Kristus. Četl jsem již více posudků o těchto dvou spisech, ale všeho nevystihly. Braito podává uchvacující, originelní myšlenky. Ze známých pravd vylovuje nové perly. Dovede uhoditi i na strunu vlasteneckou, ale jeho sloh přece by měl býti někdy — pravím někdy — češtější. Dlouhé periody vadí pochopení. Méně slov někdy, více stručnosti by prospělo, neboť jinak místo jasu by výklad byl spíše zatemněn. Méně kvapu! Více péče korektuře! Líp některou věc zjednodušit, propracovat. Jinak jsou promluvy tak vyciselované jako Pieta Michel Angelova. Braito je mistr. Ineučenější věc dá se podati jasně. Vzor — sv. Tomáš. — Dr. Ot. Tauber.

G. Chardon: „Vzpomínky anděla strážce". Ve formě životopisu resp. života křesťanské rodiny jsou souhrnem dokladů o blahém vlivu andělů strážných na lidské žití i přehledem nauky Otců a spisovatelů církevních. Vřele doporučujeme jako dárek k prvnímu sv. přijímání. Cena 12 Kč. Objednejte v edici Smíru, Přerov, Šířava 7.

Lajeunie: „Anička". Kniha je úchvatně krásným životopisem Anny z Guigné. Není v Aničce nic zevně neobyčejného, sensačního. U ní je všechno tak roztomilé, prostinké, tak přirozeně dětinné, jako by sv. František Saleský znovu jako dítě sám se vrátil do svého domova do Anecy. Knihu vřele doporučujeme všem, dětem i dospělým, zvláště prvokomunikantům. Cena 10 Kč. Objednejte v edici Smíru, Přerov, Šířava 7.

Svaz čsl. katolických žen a dívek v Čechách uspořádal druhé rozšířené vydání knížečky „Blahoslavená Anežka Přemyslovna", jejíž prvé vydání bylo rozebráno během 14 dnů. Obsahuje stručný, výstižný a pěkný životopis naší světice, dále mši k blahosl. Anežce, odpolední pobožnost (litanie a modlitby), krásné písně s notopisem a báseň X. Dvořáka. Zasílá Svaz čsl. katolických žen a dívek v Čechách, Praha II., Národní tř. č. 6 za 2 Kč.

Jinde za 2 Kč, u nás za 1 Kč!

Dáváme stejnou jakost za polovic. Jak je to možné? Pracujeme přímo. Bez meziobchodu. U nás kvalita a ceny jako nikde. Kdo nám nevěří, ať platí jinde dál dvojnásobné ceny. Kdo nám věří, nakupuje u nás dobré zboží, a úžasně levně. Přesvědčte se osobním nákupem neb objednávkou. Vyberte si:

KALHOTY pánské: štruksové Kč 13.—, 15.— z jelenice čertova kůže, celým světem oblíbené; lepší druh k neroztrhání Kč 24.—, 28.—, 36.—, kalhoty z pěkných zimních látek Kč 28.—, 35.—. Kalhoty Werdunus s tříletou zárukou při nejtěžší práci Kč 65.—, 75.—, kalhoty manžestrové (sametky) Kč 35.—, těžký druh zvláště pevný Kč 49.—, z vojenského sukna, jen nejpevnější druh Kč 49.—, 59.—, kalhoty kamgárnové, tmavé, proužkované na svátek, chlouba našeho závodu, každý je s nimi náramně spokojen, Kč 69.—, 79.—. Kalhoty z vlněných látek, moderní jemné vzory Kč 89.—, 99.—, 119.—. RAJTKY jelenicové nejlepší Kč 39.—, z nejlepších jezdeckých kordů, velmi pěkně zhotovené, Kč 55.—, 69.—. PUMPKY jen z nejl. praktických látek moderních Kč 59.—, 79.—, 99.—. Na přání ochotně zhotovíme i abnormální velikost. Udejte délku a šířku u pasu. SUKNĚ vrchní polovlněné s hedvábím Kč 16.—. KOŠILE pánské kalikové silné Kč 9.—, 12.—, s hedvábnou náprsenkou zvl. pevné Kč 12.—, 14.—, 16.—, zefírové pevné Kč 10.—, 14.—, nejtěžší druh nezničitelné, Kč 18.— šifonové bílé nejlepší druh sváteční Kč 15.—, 18.—, 22.—, flanelové zvl. pevné, pěkné vzory Kč 12.—, 16.—, 17.—. Trikové velmi teplé a pevné Kč 16.—, 19.—. SPODKY pánské: z vojenského kalika, zvl. silné Kč 6.—, 9.—, 10.—, gradlové bílé, nejlepší druh na svátek Kč 9.—, 12.—, 16.—, barchetové modré nejlepší, Kč 12.—, Kč 16.—, trikové, nezničitelné Kč 14.—, Kč 17.—. KOŠILE DÁMSKÉ: flanelové zvl. pevné, pěkné vzory Kč 12.—, 15.—, chiffonové s vyšíváním Kč 6.—, 9.—, nejjemnější nádherně vyšívané Kč 12.—, 15.—, 17.—. KOMBINÉ dámské ve všech barvách Kč 10.—, 12.—, nejjemnější druh se skvostným vyšíváním, nejoblíbenější Kč 17.—, 19.—, nejkrásnější přepychové Kč 26.—. REFORMKY v každé barvě Kč 7.—, 9.—, 11.—. KAPESNÍKY velké bílé tucet Kč 12.—, 24.—. PONOŽKY zvláště pevné 6 párů pouze Kč 15.—, cvirnové nezničitelné 6 párů Kč 25.—, vlněné, nejlepší, pevné Kč 8.—, Kč 12.—, Kč 16.—. PUNČOCHY dámské, lepší druh s hedvábím Kč 8.—, 12.—, 16.—, vlněné, nejlepší Kč 10.—, 14.—, 17.—. SVETRY pánské i dámské, moderní Kč 16.—, 25.—, 30.—, 49.—. OBLEKY pánské podle míry šité pracovní pevné Kč 59.—, 69.—, 89.—, vlněné v nejl. provedení na svátek Kč 189.—, 230.—. OBLEČKY CHLAPECKÉ vlněné, zvláště pěkné, vkusně ušité Kč 45.—, Kč 69.—, 79.—, 89.—, 99.—. Udejte stáří. SUKNO černé neb modré na pánský sváteční oblek 3 metry za Kč 99.—, 179.—. PLÁTNO bílé (veba) 10 m 35.—, 55.—. KALIKO zvláště silné lepší 10 metrů za Kč 25.—, 35.—. KANAFASY nejtrvanlivější 120 cm šíře 10 m jen Kč 59.—, 79.—. DEKY ku přikrytí 2 kusy Kč 39.—, 49.—, nejlepší krásně květované 89.—. HOUNĚ na koně 2 kusy Kč 49.—, 69.—, čistě vlněné nejlepší, 2 kusy Kč 129.—, 159.—, 199.—. Žádné jiné výlohy neúčtuji. Objednejte si raději víc, vždyť to je tak levné. Až se přesvědčíte, už nikdy nekoupíte jinde než v našich solidních ČESKOMORAVSKÝCH TEXTILNÍCH TUŠLOVÝCH PODNICÍCH V BENÁTKÁCH, pošta JIMRAMOV Č. S. R. Pište, že jste četli insert v „Apoštolátu sv. C. a M.", a obdržíte ještě 5 proc. slevy.

Administrace doporučuje tuto solidní firmu k hojnému nákupu.

Čtěte
Rozšiřujte
Apoštolát
svatého Cyrila
a Metoděje!

BOHUMIL BEK HORA KUTNÁ

ODBORNÝ ZÁVOD SOCHAŘSKO-ŘEZBÁŘSKÝ PRO UMĚLECKÉ PRÁCE KOSTELNÍ

provádí pečlivě a levně

OLTÁŘE - SOCHY - JESLIČKY

Prodá se větší harmonium
za velice výhodných podmínek. Cena podle dohody.
Jan Vágner, Holice u Olomouce č. 40.

ODZNAKY orelské, spolkové, organisační, sjezdové, Mariánských družin, pamětní medalie, upomínky slavnostní ke svěcení zvonů a eucharistickým kongresům zhotovuje vkusně a levně
ALOIS LOUDA, Žel. Brod 356, Čechy.

Korouhve - prapory
paramenta - baldachýny
vyrábí odborný závod
M. Nedomová a sp. v Olomouci
Kalichy, ciboria, svícny a všechny církevní věci ve velkém výběru na skladě.

Lidové závody
tiskařské a nakladatelské, spol. s r. o.
v Olomouci, Wilsonovo 16.

POLÁŠEK • URBAN

KAMENOPRŮMYSL, PŘEROV,

TELEFON 325

provádí veškeré kostelní práce, oltáře, kazatelny, křtitelnice, křížové cesty a obklady z mramoru, dále veškeré pomníky a náhrobky. Návrhy a rozpočty nezávazně zdarma. Četná odporučení důstojných farních úřadů.

Zbytky na váhu! 1 kg různých zbytků za pouhých 88 Kč!

Zbytky tyto jsou 2 až 5 metrů dlouhé, bezvadné, na prádlo a na šaty s následujícím obsahem: Flanely hladké a s proužkami na prádlo, barchety na prádlo a na šaty, županové prvotřídní látky, košilové oxfordy, zefíry, šatovky, šotyše, bíla plátna košilová i prostěradlová, véby, šifony atd., též kanafasy, sýpkoviny, ubrusy, ručníky, damašky atd. — Kdo objedná jakékoliv množství, nejméně však 1 kg dobírkou, obdrží v něm na plesové šaty hedvábné, aneb na letní, neb na zimní šaty vycházkové na neděli. — Při placení poloviny obnosu dobírkou a zbytek na měsíční splátky po Kč 10·— obdrží každý, kdo objedná nejméně 1 kg, v něm na hedvábnou dámskou blůzu. — Zboží zasílá se při odběru 3 kg vyplaceně až do domu, obal, daň z obratu a jiné výlohy se ani při nejmenší zásilce nepočítají. — Poctiví zástupci se přijmou.

JAROSLAV PURM, textilní zboží, Hronov u Náchoda.

Jos. Neškudla a spol.,

Jabloné nad Orlicí čís. 86

levně dodává

paramenta,
prapory, sochy,
církevní náčiní,
úplná kostelní
zařízení

kteří vloni slavili 150. výročí své požehnané činnosti v Bulharsku.

4. Papežský seminář v Dubně v Polsku, který vychovává kněze pro dílo unijní. Sedící od leva napravo: P. St. Sakač, T. J., P. Ant. Dombrowski, rektor, msgr. Mik. Czarneckij, CssR., apoštolský visitátor východního slovanského obřadu, dr. Josef Buraczewski, vicerektor; v blízkosti p. biskupa: O. Avim, jáhen z bývalého kláštera Počajovského.

5. Rusíni z Podk. Rusi — vystěhovalci — v La Grand' Combe ve Francii o vánoční slavnosti v r. 1931.

Církevní kalendář.

Duben. 3. Bílá neděle. Ve staré Církvi odkládali ten den novokřtěnci svůj bílý oděv, aby tím více dbali neposkvrněnosti duše posvěcené na křtu svatém.

5. Svatý Vincenc Fererský, nadšený kazatel a apoštol křesťanské obrody v žalostné době západního církevního rozkolu (1378—1414).

10. II. neděle povelikonoční — neděle Dobrého Pastýře. Svou smrtí stal se Kristus Pán dobrým pastýřem. „On vznesl naše hříchy sám na svém těle na dřevo, abychom odumrouce hříchům, žili spravedlnosti; jeho zsinalostí byli jsme uzdraveni." (Epištola.) Po svém zmrtvýchvstání s láskou sbírá své stádo, hledá ztracené ovečky, i ty, které nejsou z jeho ovčince, „také ty musím přivésti, a hlas můj slyšeti budou, a bude jeden ovčinec a jeden pastýř." (Evangelium.)

11. Svatý Lev Veliký. Právem se tak nazývá. Jako hlava svaté Církve dvakráte zachránil Řím od záhuby, před Huny a Vandaly. I dnes je Řím jedinou záchranou od zkázy bolševické.

13. Ochrany sv. Josefa. Viz článek v textu.

14. Svatý Justin, mučedník, obránce křesťanský († 163). „Bratří, učení o kříži je pohanům bláznovstvím, nám však, kteří jsme na cestě spásy, Boží moc."

17. III. neděle po velikonocích. Církev svatá připravuje nás pomalu na Kristovo nanebevstoupení. „Maličko a neuzříte mne... jdu k Otci." (Evangelium.) Tento svět není tedy naším pravým domovem — v epištole připomíná to i svatý Pavel: „Milíčkové, napomínám vás, abyste se jako cizinci a poutníci zdržovali tělesných žádostí, které bojují proti duši; veďte život dobrý mezi pohany; aby v tom, v čem vám nyní utrhají jako zločincům, pro dobré skutky vaše, pozorujíce je, velebili Boha v den navštívení."

21. Svatý Anselm, arcibiskup v Canterbury (1109), hluboký myslitel a církevní učitel. Statečně hájil práv Církve proti anglickému králi. Řídil se pravidlem: Více sluší poslouchati Boha než lidí.

23. Svatý Vojtěch, biskup, mučedník a patron české země. „Bratří, každý velekněz, jsa brán z lidí, ustanovuje se pro lidi ve věcech, které se vztahují k Bohu, aby přinášel dary a oběti pro hříchy (a to takový), který by mohl lítost míti nad nevědomými a bloudícími." (Epištola.) Život svatého Vojtěcha byl plný lítosti nad nevědomými a bloudícími předky našimi. Nechtěl býti pohodlným nájemníkem, ale dobrým pastýřem. Úcta svatovojtěšská spojuje Čechy, Slováky a Poláky už po staletí.

24. IV. neděle po velikonocích. Kristus utěšuje své učedníky přislíbením Ducha svatého, který svou milostí přemění svět, i věřící v základech bytosti, v duši. Církevní modlitba volá proto: „Ó Bože, který působíš, že jedné vůle jsou mysle věřících, dej svému lidu, aby miloval, co přikazuješ, a po tom toužil, co slibuješ, aby ve zmatcích světa tam se ustálila srdce naše, kde jsou pravé radosti."

25. Svatý Marek, evangelista. Prosební den, kde se modlí litanie ke Všem svatým. Jsou ještě miliony lidí, kteří nikdy neslyšeli evangelium Kristovo. „Žeň zajisté veliká, ale dělníků málo, proste Pána žní, ať pošle dělníky na vinici svou."

28. Svatý Pavel z Kříže, zakladatel řádu passionistů, kteří se věnují rozjímání Kristova utrpení a hledají obrácení hříšníků. Mešní liturgií zaznívá toho dne nadšený chvalozpěv na svatý Kříž: „Nechci se chlubit, leč v kříži Pána našeho Ježíše Krista, v němž je mně ukřižován svět a já světu" (Epištola.)

30. Svatá Kateřina Sienská, jedna z největších žen středověku. Jejími radami se řídili papežové, kardinálí a kněží. Mše svatá toho dne je opravdu zásnubní mší těch duší, kte-

ré se oddaly Kristu: „Slyš, dcero, a viz, nakloň ucho své a zapomeň na své lidi i na dům svého otce, poněvadž Král zatoužil po tvé kráse." (Graduále.)

Bratrský Apoštolát cyrilometodějský v Lublani vydal už celou serii (30) překrásných, uměleckých obrázků náboženských. Provedení hlubotiskem vystihuje téměř krásu originálu. Ruští mistři Vasnecov (Ecce homo, Kristus Král, Kristus v hrobě, Svatá Eucharistie, Tak Bůh svět miloval, Bogorodica, Svatý Jan Evangelista, Svatý Jan Zlatoústý, Svatá Maří Magdalena) a Nestorov (Narození Páně, Svatý Jan Křtitel, Svatá Olga, Svatá Barbora, Svatá Helena) uchvacují hloubkou myšlenky náboženské i suverenním uměním tvůrců. České umění náboženské je v lublaňské sbírce zastoupeno: Mánesovým Svatým Václavem, Urbanovou Svatou Ludmilou a Svatým Janem Nepomuckým, Köhlerovým Svatým Cyrilem a Metodějem i známým obrazem Svatých bratří od A. Thořové. Pěkné jsou též reprodukce Slomšekovy Žalostné Matky Boží a Svaté Terezičky Ježíškovy. Doporučujeme i českým milovníkům náboženského umění lublaňskou sbírku, jejíž výtěžek je věnován účelům apoštolátním. Objednati lze: „Kraljestvo božje", Ljubljana, Napoleonov trg. 1.

Kde budou exercicie v dubnu a v květnu? 1. Na Velehradě pro ženy a dívky od 4. do 8. dubna. 2. V Nové Říši pro jinochy od 8. do 12. dubna. 3. Na Velehradě pro muže, hlavně z měst, od 11. do 15. dubna. 4. V Hlučíně pro paní od 16. do 20. dubna, poplatek 70 Kč. 5. Na Velehradě pro terciářky od 18. do 22. dubna. 6. V Hlučíně pro slečny od 20. do 24. dubna, poplatek 70 Kč. 7. Na Velehradě pro jinochy od 25. do 29. dubna. 8. V Hlučíně pro muže od 25. do 29. dubna. 9. Na Velehradě pro mariánské sodálky od 2. do 6. května. 10. V Kardášově Řečici pro pomocnice v domácnosti a tovární dělnice od 2. do 6. května. 11. V Hlučíně pro jinochy od 13. do 17. května. 12. V Kardášově Řečici pro dívky od 14. do 18. května. 13. Na Velehradě pro paní a dívky od 17. do 21. května. 14. V Hlučíně pro ženy od 22. do 26. května. 15. V Hlučíně pro muže od 27. do 31. května. 16. Na Velehradě pro muže i jinochy od 30. května do 3. června. Přihlášky adresujte: Pro Velehrad: Papežská kolej na Velehradě. Pro Novou Říši: Exerciční sekretariát, Praha II., Ječná 2. Pro Hlučín: Exerciční dům, Hlučín, Slezsko. Pro Kard. Řečici: Školské sestry v Kardášově Řečici. Poplatek je: v Kardášově Řečici 60 Kč, na Velehradě 55 Kč, jinde 50 Kč. Exercicie začínají vždy večer prvního označeného dne a končí ráno posledního dne, který jest uveden. Přihlaste se aspoň týden napřed, aby vám mohli napsat, kdyby již místa nebylo.

Nákladem Jednoty katolického duchovenstva diecése brněnské, Růže Sušilovy a Jana Zemana, byla vydána kniha „Hlas z Číny", dopisy P. Josefa Zemana, kněze řádu lazaristů, misionáře v Číně. V této knize jsou vylíčeny zvyky a mravy Číňanů, poměry náboženské, bohužel, v současné době dosti smutné, neboť komunistická nenávist proti křesťanství štve i tento národ, a tak misionář často se stává bezradným, často i nebezpečí smrti mu hrozí. Každý si rád přečte tuto knížku a i druhým doporučí, aby se tak šířil větší zájem o misie. Knihu (neváz. 15 Kč, váz. 21 Kč) vám zašle: Růže Sušilova, literární jednota bohoslovců v Brně, Antonínská 1.

České nešpory ve zvláštním zpěvníčku vydal moravsko-ostravský katecheta P. Štěpán Herat. Cena brožované knížečky 3 Kč. Text žalmů i modliteb upraven podle nejnovějších překladů odborníků. Doporučujeme k oživení odpoledních pobožností.

Tiskem Lidových závodů tiskařských a nakladatelských, sp. s r. o. v Olomouci.

APOŠTOLÁT

SV. CYRILLA A METHODĚJE

pod ochranou bl. Panny Marie

Olomouc 1932

Ročník XXIII. **Číslo 5.**

Používání známek novinových pro „Apoštolát sv. Cyrila a Metoda" povoleno ředitelstvím poštovním v Brně číslo 11.483-VI. v roce 1921.

Redakce a administrace Apoštolátu je nyní v Olomouci, Wilsonovo náměstí čís. 16, II. poschodí ve dvoře.

Časopis vychází každý měsíc. Roční předplatné 12 Kč, pro Ameriku 1 dolar.

Zakladatelé časopisu v Pánu zesnulí: Arcibiskup olomucký dr. Antonín Cyril Stojan a P. Adolf Jašek, katecheta kroměřížský. Redaktor: František Jemelka, tajemník ÚACM.

OBSAH:

Malomocní 157
Dost 158
Listy z Afriky 161
Kult cyrilometodějský — a česká Vídeň 163
Zlatni jubilej Vrhbosanski . . 165
Rusko před 40 lety 167
Z letošních apoštolátních misií . 170
Z vypravování ruského poutníka . 175
Věřím v jednu svatou Církev katolickou 176
Křesťanský Východ . . . 177
Katolický obzor 185
Literatura 191

Hovorna redakční.

Životních sedmdesátin dožili se v těchto dnech: J. E. ndp. biskup brněnský, dr. Josef Kupka, dlouholetý předseda brněnského odboru ACM a upřímný horlitel cyrilometodějský, jesuita P. František Žák, přední znalec křesťanského Východu, básník a spisovatel, který i v našem časopisu uveřejnil výstižné obrázky ze Slovenska („Horí"), a benediktin dr. Pavel Vychodil, redaktor brněnské „Hlídky", již po dlouhá desitiletí udržuje už literární prestiž českého katolicismu, jsa jeho bystrým mluvčím, kritikem i duchov. vůdcem. Všechna tři jména připomínají nám veliké dílo na líše cyrilometodějské, za něž si zasloužili upřímné vděčnosti českých katolíků. Kéž je Pán Bůh i nadále v záslužném díle sílí, těší, osvěcuje a žehná!

Pan vládní rada JUDr. Jan Svoboda z Prahy nám píše: „K „Přehledu svatyň svatokl." (str. 134) dovoluji si upozorniti, že kostel sv. Klimenta v Praze na Poříčí nelze považovati za zaniklý pouze proto, že ho nyní mají evangelici. Řekl to i tím. kanov. Amati. Kostelík je pěkně zachovalý. — Kostel na Stupavě postaven 1861 hrab. Berchtoldem hlavně, aby odvedl pouti od „Sv. Klimenta", které mu plašily zvěř. Ovšem lid neposlechl a putuje ke „Sv. Klimentu" a ne na Stupavu. Dnes jsem na oboje opětně upozornil p. Šorma. Kostel sv. Klimenta u Osvětiman byl tu již r. 863. — Lipůvka na Brněnsku nepatří přece k Velehradsku." Díky.

K článku dra Remeše o dru Stojanovi obdržela redakce tento přípis: Se zájmem jsem četl vzpominky na P. Ant. C. Stojana od příborského rodáka dra M. Remeše. Příbor je mu mnohým povinován a proto divně na mne působilo stranické zabarvení ve „Vlastivědě" „Příborsko" a „Příbor", spisovatelem Pokorným tušim, kde není „panáčka příborského" vůbec vzpomenuto. Proto s tím větší radostí četl jsem tyto vzpominky, které tuto křivdu částečně napravily. Upozorňuji však na malé nedopatření: Jako student bydlel Stojan u rodiny Kubišovy v „Rathousu", a u R. Buzka dostával obědy a z vděčnosti nazýval své dobrodince tatínkem a maminkou. Vypravovala 75letá Ver. Škrdova. Viz kalendář „Posel Apoštolátu" na rok 1932, str. 63 „Ze života příborského „panáčka" od A. Vicenika. Pozdrav!

K našim obrázkům 1. Obrázek Matky Boží, Matky křesťanské jednoty, s prosbou, kterou se denně modlí Svatý Otec: Spasiteli světa, zachraň Rusko! Po straně připsala neumělá ruka ruského děvčete dík Sv. Otci za dary, kterými v letech hladu papežská mise zachránila tisícům rus-

APOŠTOLÁT

sv. Cyrila a Metoda pod ochranou bl. Panny Marie.

Ročník XXIII. Květen 1932. Číslo 5.

Malomocní.

A. Šuránek.

Viděl jsem chlapce, kterého přejel vůz. Vstal, vrávoral chvíli jako opilý, klesl a opět vstával... Vzali ho, dali na lůžko. Otevřel chvílemi oči, jako by někoho hledal. *Utekl matce* z domu. Zavolali ji; přišla pozdě. „Chlapče, *proč* jsi mne *neposlechl?*" Klesla k zemi.

Cosi se nad námi převalilo. Cosi nás srazilo k zemi... Leta už vrávoráme. Katolíci, není to tak?

Nedělní májová pobožnost. Oltář plný květů. Kdo je daroval? Mládež. A kde je ta mládež? Tak že by odbyla Matku v jejím měsíci? Několika haléři? — Několik *dítek* klečí u nohou Mariiných. Ze zvyku? Oči chladné. Nemají co říci Matce? Je jim jaksi cizí. *Utekly* jí? Byly strženy utíkajícími? Cítí, že jim něco chybí; měly by hledat, volat. Vrávorají; malomocné. Jediný výkřik dostat z hrudi, jediné vroucí zvolání: *Matko!*

Ženy v lavicích. I ony daly na oltář květiny; kde jsou však květy jejich rodin? *Děti?* Z ulice sem zaléhá jejich křik. Tělocvičné spolky, škola — malomocenství rodičů. „Cítím, jak rostou, tak mi unikají. Jako by *utíkaly* daleko, daleko. — Co udělám? Aspoň kdybych se modlit za ně mohla! *Lépe*, celým srdcem. Ty sochy stojí nehnutě na oltářích, svatostánek tichý... Bože, dej mně *víry*. Matko, *nauč mě se modliti!* Není to nejkrásnější úkol *nás matek?* Ty, naše matka, my — tvoje děti! Matko!"

Je květen a srdce mají kvést. *Všechna*. Naše jsou malátná. Vrávoráme, klesáme, vstáváme a *nevstáváme*. Kdosi jezdí po našich hlavách. Špinavý tisk nás poličkuje, za *naše* peníze nás uráží. Jsme jako opilí. Cítíme, že květnové nebe září nad námi, víme, že je tam *Matka Ustavičné Pomoci*, ale nemůžeme *rázně* a trvale odtrhnout oči od země, zvednout ruce a srdce, *modlitba odumírá na rtech našich*. — *Proto* jsme *malo - mocni*. Vraťme se poslušně k Matce, volejme k ní: Matko, *nauč nás se modliti!* Pak se sjednotíme a budeme *mocni!*

*

Od 15. května do 15. června si budu všímat své modlitby. Připravím se otázkami: Proč si klekám? S kým chci mluvit? A o čem? Zač děkovat? Zač prosit? Když mluvím s lidmi, dívám se jim do očí a dávám pozor na každé slovo... Když mluvím s Bohem, s Matkou Boží? *Osudy lidstva jsou v rukou těch, kteří se modlí.*

Dost.

Sevir Polevoj.

V jednom z koutů dřevěného dělnického baráku hráli čtyři muži v karty, ostatních asi šest sedělo okolo nich; kouřili a líně sledovali hru. Všichni mlčeli. Dusné ticho rušily jen řídké poznámky hráčů a čísi hlasité zívání. „Nechme toho, tovaryši, načpak se nudit?" ozval se pojednou hubený dělník opáleného do hněda obličeje a odhodil karty. — „Opravdová nuda!" — souhlasili ostatní. „Co budeme však dělat?" — přemítal kdosi nahlas, „kino dnes není, přednáška žádná a večer dlouhý... Číst se mně velice nechce, moc tomu čtení ani nerozumím, není tam pranic zajímavého! — Jen pořád o samé práci a o dělnících a o nových továrnách! Kdyby tam byly aspoň nějaké anekdoty anebo bajky, ale ta naše čítárna...! — Práce máme celý týden dost, víme, co je to, dřít se — a o dělnících...? Eh! Darmo mluvit. Samá nuda. Raději se napijme, tovaryši!" — „To by nebylo špatné," — živě se hned ozvalo několik hlasů, „ale jak to navléci? Potřebujeme přece záminku pro každý případ, aby politický kontrolor neřekl — třebas už těžkým jazykem — že neproletářsky ubíjíme čas... Ale všecko se dá spravit. Víte co? Zavoláme si Tramova!" — „Jak to myslíš?" — netrpělivě a nechápavě se tázali tovaryši. „Ničemu nerozumíte, šedé mozky! Což nebyl Tramov dnes vyznamenán řádem rudého praporu práce? Nedostal k tomu ještě hotovou odměnu pět set rublů jako hrdina pětiletky? Oslavíme tedy jen jeho proletářský úspěch... a připijeme mu." — „To je znamenité!" schvalovali všichni. — „Přijde však Tramov? Bude chtít s námi píti? Vždycky je takový neveselý, zamračený, se žádným ani nemluví." — „Proč by nepřišel? Já vám ho přivedu." — „Přivedeš, tož dobrá! Před pracovní směnou máme ještě čtrnáct hodin volných, jen tedy zbytečně netratit drahý čas! Běž, Michajle, pro vodku, vlastně pro „rykovku"! Sláva národnímu komisaři Rykovovi! Zanechal po sobě jistě nejlepší památku tím, že dovolil prodávati lihové nápoje! „Rykovka" zvěční jeho jméno! — Běž, tovaryši, a nezapomeň vzíti také kyselých okurků! A ty, Bubnove, doveď Tramova! Ale teď všechno zbytečné se stolu pryč!"

Bubnov našel vyznamenaného tovaryše v sousedním pokoji. Tramov seděl tam potmě, na své posteli a zamyšleně se díval úzkým okénkem k továrně, která svítila mnohými ohni a jako by těžce a nervosně oddychovala, pracujíc ve dne v noci. Uslyšev kroky, obrátil se k příchozímu. Stín nespokojenosti mihl se jeho přísným obličejem, když se dověděl, oč ho žádají. Chvíli mlčel, ale pak slíbil, že hned přijde.

Za dřevěným stolem, na kterém stála veliká láhev s „rykovkou" a okolo ní sklenice, šálky, chléb a modrá mísa s kyselými okurky, zasedli dělníci. Těžké jejich ruce pomalu zvedaly plné sklenice a jedním douškem je vyprazdňovaly, stavějíce je hlučně na stůl.

Nehezké, osmáhlé tváře se jasnily. „Dobrá věc je ta „rykovka"," — přesvědčoval Bubnov souseda, „to je aspoň něco pro duši i pro tělo! Je v úctě za všech vlád! Není to pravda? Ha-ha-ha!" — „Ale proč tu sedíš smutně, tovaryši Tramove?" — ozvali se někteří z kamarádů soucitně, „nejsi snad zdráv? Nemysli teď na nic a pij!" — „Hej," — vpadl do hovoru a hluku výkřik Gnilina, soustružnického mistra, „navrhuji, abychom se přestěhovali do klubovní místnosti! Tam je gramofon, radio a větší společnost, tam lépe oslavíme úspěch tovaryše Tramova." — „Není toho třeba," — bránil se Tramov, ale byl umlčen rozjařenými už hlasy ostatních. S lahvi

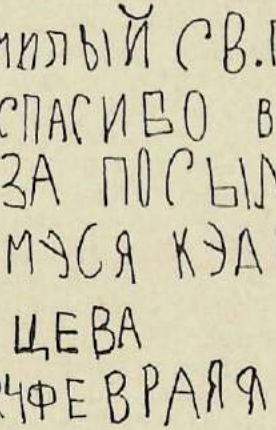

Římský papež — ruským dětem.

(Na obrázku P. Marie, Matky křesťanské jednoty, je nápis: Spasiteli světa, zachraň Rusko! Vedle obrázku: poděkování ruského děvčete Sv. Otci za zaslané dárky: Milý Sv. Otče, díky Vám za poslané dárky.)

a sklenicemi stěhovali se všichni do jídelny dělnického klubu, kde bylo plno hovoru, křiku a zpěvu, jež se nedaly rušit ani řevem radia, ani kvílením havajské kytary, bavící hlavně milovníky gramofonu.

Nově přibylí nechtěli se ovšem ztratit v této hlučné společnosti. — „Ticho, tovaryši!" zakřičel proto Gnilin, vystoupiv energicky na stůl. „Zastavte radio i gramofon! Ticho! Vyzývám vás, abyste připili na zdraví a zdar tovaryše Tramova, hrdiny pětiletky, který přišel sem mezi nás. Byl vyznamenán řádem rudého praporu práce. Jeho oddělení splnilo svůj úkol na dvě stě procent a proto..." — „Nech toho," — hlasitě a nevrle přerušil ho Tramov a strhl jej se stolu. „Hlouposti," — protestoval bledý a vzrušený oslavenec, — „jaký jsem hrdina pětiletky? A nač ta pětiletka? Na nic! Nechci déle klamati nikoho! Povím pravdu, i když budu za to trpce pykat, jak znám naše pořádky... Prohlásí mne snad za šíleného, ale to nebude pravda — jsem nejzdravější z vás všech! Nechci, abyste dále všichni chodili ve tmě, jako jsem dosud i já chodil."

— „Podařeně, výborně, ten umí žertovat." — zvolal tlustý továrenský hlídač. — „Počkej, ticho, nech jej mluvit!" zasyčeli kolem.

„Přátelé," pokračoval Tramov, „bloudíte ve tmách, nevíte, kam spějete! Já jsem také dlouho nevěděl a bloudil, až starý poutník mi otevřel oči. Takový stařec s dlouhým vlasem a vousem, sám jako by ani očí neměl, ale když s vámi mluví, cítíte jeho pronikavý hled. — ‚Dej něco!' — zaprosil. Dal jsem mu grošík. ‚Jsi dobrý,' — řekl mi, ‚ale slepý!' — ‚Proč?' ptám se. — ‚Kdo jsi?' — odpovídá otázkou. — ‚Dělník, komunista.' — ‚Co děláš?' — ‚Žiju a pracuji pro pětiletku, pro dělnickou vládu a tím pro sebe!' — ‚Velice se mýlíš, míníš-li to doopravdy?' — ‚Proč, dědoušku?' — ‚Proto. Hned ti to vysvětlím, jen ještě něco mi pověz! Kam směřujete všichni komunisté, jaký máte cíl?' — ‚Chceme zabezpečit pevný, materielní standart, dědoušku, pro všechny občany našeho dělnického státu.' — ‚Podaří se vám to?' — ‚Zajisté! Hleď, za tři roky jsme vystavěli pět set osumnáct nových továren!' — ‚Dobrá, dobrá! Ale teď mi řekni, proč přesto panuje všude u nás taková stísněná nálada? I u tebe... Nevíš? — Já ti to vysvětlím: — Protože jste se zřekli Boha a víry v něho a naděje v lidskou nesmrtelnost! Klesli jste pod němou tvář, připodobnili jste se bezduché hmotě, stali jste se otroky strojů. Uvažuj, nač třeba stavěti, když není víry?' — Podíval se na mne soucitně, ještě jednou poděkoval za grošík a odešel.

Přátelé, nejsem už mladý, nerozvážný hoch, mám skoro šedesát let života za sebou. Od časného mládí jsem pracoval pro blaho dělnictva, ale nad otázkou poutníkovou jsem se hluboce musel zamyslit. Kdo padá střemhlav s vysoké skály a očekává jen neodvratnou smrt, tomu se nechce dívati na krásné květiny, které rostou i na strmých úbočích hor, ten má jediný pocit smrtelné úzkosti. Zrovna tak my! Co jsou pro nás nové továrny? Říkají nám, že je to cesta k budoucímu štěstí — a přece nás ty všechny nové podniky sovětské tak málo zajímají. Proč? Protože se jako lidé řítíme také do hloubky, do smrti bez konce, ze které není východu. Zřekli jsme se své lidské důstojnosti, své duše, a naše tělo bude žíti jen zde na zemi! Pracoval jsem pro nové řády upřímně, ale vidím smutnou skutečnost: udělali z nás jen stádo dobytka, který má snad právo jíst, pít, bydlet a ještě něco, ale který nemá a nesmí míti svůj názor, své myšlenky, své vyšší zájmy, který musí potlačovat a zatajovat i nejsvětější city svého nitra! Toho už déle nesnesu! Bolí mne jen, že to vše zlé udělal dělník dělníkovi a že nechce v násilí ustat. Přátelé, jsem především člověk, který nemá jen tělo, ale také duši, který věří v Boha." — „Tramove, Tramove!" — zatáhl mluvícího za rameno ředitel továrny, který nepozorovaně přiblížil se až k němu, — „jsi přepracován buržuji, nevíš, co mluvíš, tovaryši!" — „Cože?" — obrátil se Tramov k řediteli, rozepjal košili a zvolal: „Zde vizte, svatý kříž! Já nejsem opilý, vím příliš dobře, co mluvím. To je můj řád! Ten váš vám vracím... nemohu zaň zaprodat své duše!" — „Mlč, mlč!" — zakročil ko-

nečně ředitel. — „Odveďte ho! Státní politická správa (GPU) mu vše vyjasní!" — Zavolaná stráž odvedla Tramova.

„Tovaryši," začal po jeho odchodu tajemník místní komunistické odbočky," teď si můžeme poslechnout v radiu řeč tovaryše Stalina z Moskvy: „Cesty k světové revoluci!" Zamračené tváře sklonily se níže.

„Škoda Tramova," — zašeptal jeden z dělníků svému sousedovi, — „byl to dobrý druh a spravedlivý člověk! Ze státní politické správy není však návratu! Řekl pravdu a té se dnes u nás nedaří."

V zakouřené jídelně bylo ticho, slovo měl jen chraptivý stroj radia. Tmavé, stejně oblečené postavy lidí seděly teskně a nehybně dál.

Listy z Afriky.

Píše P. Metod Pecháček, OSB. z Břevnova.

I. O Koptech, o kněžstvu a zvycích afrických církví.

Bylo to děcko jakéhosi gruzínského knížete, vychovaného evropsky, který přestoupil z pravoslavného obřadu armenského k ritu latinskému. Matka byla italská hraběnka ze staré rodiny z Verony. Jeho slavný křest se konal na svátek Krista Krále za přítomnosti všelijakých anglických aristokratů, kteří zastupovali zase jiné aristokraty, meškající tehdy v Italii. Několik mil jižně od *Cheopsovy pyramidy*, na malé zastávce trati Káhira—Heluan podél Nilu přihodí se leccos pamětihodného.

Daleko na východ až k Rudému moři prostírá se Arabská poušť: Na západě v nedozírnu žlutého písku a rozmetaných mořských usazenin pohoří Mukkatánu, postupujícího od severu podél Nilu až kamsi hluboko do pouště Saharské, sahají hranice budoucí zdejší farnosti, která zatím má toliko naději, že bude míti jednou kostel. Ze starobylého koptského kláštera na březích Nilu je viděti palmy Memfidy, za nimiž zapadá slunce velmi malebně. Pyramidy svítí vždy poněkud růžově, zdědivše vlastnosti vápence, z něhož jsou stavěny. Poněkud dále táhne se Sakkarské pohřebiště s nejstaršími stupňovitými pyramidami.

Do kostela chodí tu pravidelně asi padesát osob. Jsou to Evropané všech národností: Francouzi, Angličané, Italové, Armeni, Řekové, Španělé, Němci, Rusové. Jejich dětí chodí do školy zdejších jeptišek.

Není bez zajímavosti býti katechetou takového nárůdka polyglotů (=znajícího mnoho řečí). Malý *Austrálec*, v jehožto rodokmenu splývá nevím kolik národů, hovoří plynně anglicky, francouzsky, německy a ještě lépe arabsky. Ptal jsem se řecky malého *Kréťana* na Desatero Božích přikázání. Věděl je bohužel toliko francouzsky, italsky a německy. Děti *španělských Židů* se horlivě učí náboženství, pokud nedorostou. Chodí s námi do kostela a modlí se nahlas předepsané modlitby. Někde krásně zpívají v kostelích. V misijní

škole v Heluanu je vychováváno mnoho, takřka většina židovských hochů. Zpívali loretánské litanie při nedělním požehnání. Malé sólo zpíval překrásně jeden hoch, rovněž izraelita. Některé děti židovské hovoří plynně hebrejsky.

Někdy děcka ještě nevědí, co to je „býti odněkud". — „Odkud jsi?" ptám se malého, černého děvčátka se čtyřmi zlatými kroužky na každé ruce, dcerky starobylé křesťanské rodiny *koptské*. Učí se německy a shledává to velmi zajímavým, že my, bílí lidé, jsme také křesťany. „Ikh bin von zu Chause!" vysvětluje mi ochotně, „my jsme všichni katolíci!" Vyprávěl jsem jí arabsky, že byl jeden

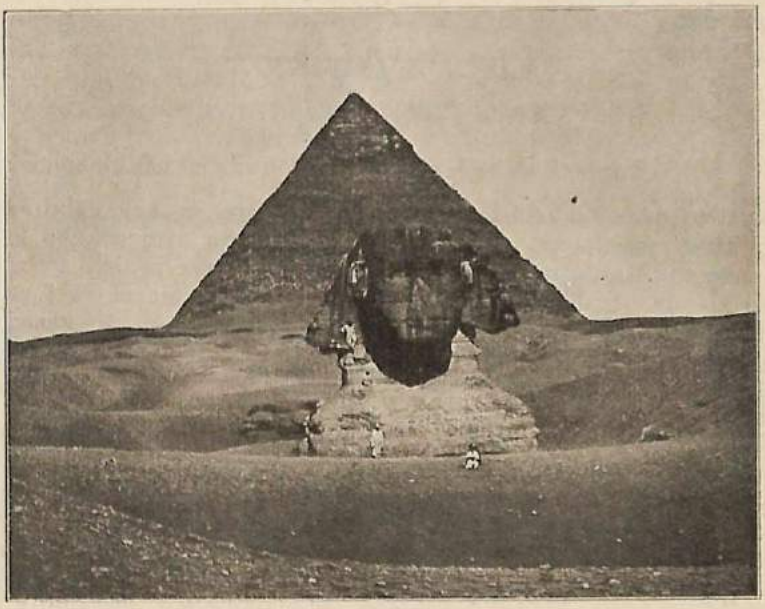

Pyramida Cheopsova v Egyptě.

Kristus Pán a jeden z apoštolů, sv. Petr, že dostal od něho moc říditi ty ostatní. — „To já vím! Vždyť my nejsme žádní *Arabové!*"

Koptský lid se ve věci nevyzná. Čtí kněze a tohle vše slyší od vlastních kněží. O katolických kněžích se Kopti domnívají, že je považují za mohamedány, poněvadž mluví arabsky. Říci koptskému knězi, že jste katolíkem — já aspoň jsem se pro všecky případy vždy tak představoval, neopomene dodati: „To já jsem taky!" a vyžádá si vždy memento při mši svaté.

Ubíraje se z pozdní návštěvy od jednoho známého, šel jsem pustou ulicí porostlou stromy. Poněvadž tyto končiny nejsou nikdy jisté, šel jsem rychle. Pojednou se podle mne mihne stín. Z křoví vystoupil noční strážník se skloněnou karabinou. Domnívaje se, že se něco stalo, zastavím se. Strážník se přiblížil, neboť mne celou

cestu pozoroval a hluboce se uklonil. „Sajída, já abúna," řekl a políbil mi ruku. Nezbývalo, nežli mu dáti políbiti kříž a porozprávěti si o věcech bezpečnosti, čímž tato skoro detektivní příhoda byla vyřízena. Byl *Kopt.*

Italské děti si přejí slyšeti výklad katechismu italsky. „My tomu francouzsky nerozumíme," poznamenávají. Žádati od dětí zpovědní formuli ve všech možných jazycích není dobře možno. Děti, pokud jsou katolické, se rády zpovídají ve svém jazyce. Kněz je jim ovšem autoritou vševědoucí. Aby všemu rozuměl, to je jeho věcí. Těžko jim vysvětlovati, proč se církve od sebe liší.

Z úst východ. kněží často je slyšet nauku skoro přesně katolickou, ačkoliv náležejí pod pravomoc pravoslav. patriarchy. *Zvláště Kopti* v praxi sami nevědí přesně, co je dnes obsahem jejich monofysitismu (bludného učení o jediné toliko přirozenosti v Ježíši Kristu, jež hlásal kdysi Eutyches). Možno říci, že tyto staré bludy již nikdo vážně nebere. Učí se jim toliko *oficielně*, což není na Východě nic divného. Než právě tato bezmezná úcta k církevní autoritě stala se vlastně příčinou, že všechny původně katolické země africké opustily jednotu Církve a propadly bludu monofysitismu. Panovačnost alexandrijských patriarchů zavinila neblahé spory věroučné i rozkol kvetoucích zemí Egypta, Nubie, Abessinie a některých končin Arabie, kde byla svého času již katolická biskupství.

Kdyby se podařilo urovnati tyto otázky v dobré vůli, vrátily by se tyto africké kraje zase ke katolické Církvi. (Pokračování.)

Kult cyrilometodějský — a česká Vídeň.

Šida B.

Snahou císařského dvora vídeňského ve stol. XVIII. bylo, zavésti jednotný jazyk na území celé říše. Rozumí se, že jazykem tímto byla němčina. Do jaké míry bylo při tom šetřeno práv národních, můžeme si snadno představiti. Vše, co dýchalo češstvím, bylo násilím potlačováno. Proto jest skoro k neuvěření, že se ve Vídni, samém středisku germanisačních snah, udržel téměř po celé století XVIII. živel český. Zatím, co se zdálo, že v mnohých městech v Čechách a na Moravě Čechové již vymřeli, v blízkosti pramene, z něhož vycházely patenty proti snahám českým, ve Vídni, udržel se tak mocný živel, že byl schopen pořádati velkolepé slavnosti a manifestace, jichž se súčastnila celá Vídeň. A hybnou myšlenkou, kterou živel český ve Vídni žil a se udržoval, byla úcta sv. bratří Cyrila a Metoděje, apoštolů slovanských.

V koleji barnabitů ve Vídni chovají se zápisky, které podávají zprávy o českých, čili, jak tam se praví, moravských slavnostech cyrilometodějských v letech 1753—1782.

Slavnost cyrilometodějská slavívala se vždy druhou neděli po velikonocích v barnabitském kostele u sv. Michala a bývala dostaveníčkem hlavně Moravanů, kteří měli ve Vídni svůj kroužek a

kteří též tuto slavnost k poctě zemských patronů moravských pořádali. Hojně však se těchto slavností súčastňovali i vídeňští Němci, u nichž vyvolávaly úctu k národu, který měl takové světce, u Moravanů pak udržovaly vědomí příslušnosti k národu a lásku k jazyku českému, třebaže slavnostní kázání bývala německá. A slavnostní kazatelé, Němci, nemohli se svými nadšenými chvalořečmi ani dosti vynachválit sv. apoštolů a jejich zásluh o národ český a nepřestávali vybízeti „vysoce vážené krajany moravské (Hochansehnliche mährische Landesgenossen), aby uctívali své dobré pastýře.

Tak r. 1781 dne 29. dubna kázal o cm. slavnosti Don Ferdinand Krassl, kněz řádu sv. Pavla a nedělní kazatel ve dvorním kostele. Ke konci skvělého kázání o dobrém pastýři (u sv. Jana kap. 10, v. 11), v němž vylíčil apoštolskou činnost sv. bratří, obrátil se k posluchačům a pravil: „Viztež, vysoce vážení krajané moravští, viztež zde své pastýře, kteříž pro vás se vzdělávali a pro vás tak mnoho pracovali; zdaliž není spravedlivým ten vděk, kterým splácíte jim dnes ze srdce vděčného? Vy zajisté nemůžete jim svou vděčnost osvědčiti způsobem příjemnějším, nežli když se snažíte, abyste jejich oslavování mezi vámi ustavičně přenášeli s pokolení na pokolení, i abyste čistotou svého křesťanství najevo dávali, že výsledky jejich pastýřování ve vás kvetou. Toť jest, čehož vy vždy máte býti pamětliví!" (Lobrede auf die heiligen Cyrillus u. Methodius, Wien 1781, str. 16.)

A ti, jimž tato řeč platila, byli si velmi dobře vědomi důležitosti oslav sv. patronů moravských a proto se přičiňovali, aby byly co nejskvělejší. Tak 6. května 1753 kázal barnabita Don Julian Schleifer za veliké pochvaly všech a kázání své vydal tiskem. Slavnou pontifikální mši svatou sloužil Frant. Marxner, biskup chrysopolský a generální vikář vídeňský. 25. dubna 1762 sloužil na slavnosti cyrilometodějské svou první mši svatou *P. Arnold* šlechtic ze Zeilenthalu z řádu piaristů. R. 1765 bylo s povolením koleje barnabitské stanoveno, aby kromě slavné mše sv. nedělní sloužilo se ještě v oktávu slavné requiem a několik mší sv. tichých za živé a zemřelé dobrodince. K zvýšení lesku slavnosti prováděna byla na kůru slavná hudba. Tak 9. dubna 1769 předvedena o této slavnosti mše Heidnova a Hoffmanovy symfonie na dvojím kůru s bubny a troubami za veliké pochvaly velmi četných posluchačů. Slavnostní kazatel Don Vojtěch Strobl kázal na téma „O duchu Kristově a národním" a kázání své vydal tiskem v 1700 výtiscích. Stejně tiskem vydal kázání P. Arnold Zeilenthal, kazatel 13. dubna 1766, Don Ferdinand Krassl 1781.

Dne 29. dubna r. 1781 byla slavnost cyrilometodějská slavena ve Vídni *naposled*, neboť příštího roku slavnost navždy zakázána. Zanikly slavnosti, které byly oporou a posilou českého národního života ve Vídni a zbyly jen nepatrné zápisky a ještě i ty skryté v archivu klášterním. Najde se někdo, kdo je vyhrabe z prachu zapomenutí?

Zlatni jubilej Vrhbosanski.

(Z praktického jeho programu.)

II.

Na první neděli po Zjevení Páně vzpomněly při bohoslužbách všechny vrchbosenské farnosti příchodu prvního svého arcibiskupa, † dra Štadlera, do Bosny a jeho slavnostního nastolení (dne 15. ledna 1882.)

Doba velikonoční věnována byla na rozšíření dvou důležitých bratrstev „Bratovštiny Krščanskog Nauka" a „Bratovštiny Presvetog Oltarskog Sakramenta". Prohloubení náboženského vzdělání širokých lidových vrstev a jejich posvěcení častým sv. přijímáním — toť úkoly zbožných bratrstev, jež budou plniti i po uplynutí jubilejního roku v celé diecési.

Svátek sv. Josefa zvolen byl v každé farnosti vrchbosenské za *„Dan siromaha"* (den chudých), kdy se pro domácí chudinu sbíraly milodary v kostele i mimo kostel. Veliká výstava církevních rouch v ústavě sv. Josefa v *Sarajevě*, kterou ve svátek Zvěstování P. Marie uspořádalo „Hrvatsko Katoličko Žensko Udruženja u Sarajevu", upozornila katolickou veřejnost bosenskou na toto „Sdružení", které zhotovuje pro všechny farnosti bohoslužebná roucha zadarmo, pouze použitý materiál dlužno zaplatit.

Trvalou památkou zlatého jubilea vrchbosenského bude nový zásvětný *kostel sv. Josefa v Sarajevě*. Pro jeho stavbu byly sbírány o svátku Ochrany sv. Josefa příspěvky po diecési, v jeho prospěch uspořádalo v *Sarajevě* ve svátek Nanebevstoupení Páně chorvátské kulturní družstvo *„Napredak"* spolu s ostatními chorvátskými spolky slavnostní hudebně-uměleckou akademii. Také *slavnostní akademie*, pořádané ve všech katolických školách, ústavech a družstvech Katolické akce v květnu a červnu na oslavu Pána Ježíše, Panny Marie a sv. Josefa, věnují čistý výtěžek ve prospěch novostavby záslibného kostela sv. Josefa v Sarajevě.

V měsíci červnu zasvětí se všechny katolické rodiny vrchbosenské diecése *Nejsv. Srdci Ježíšovu*, pokud nejsou jemu dosud zasvěceny, aby jeho láska změnila smutné časy přítomné v radostnější budoucnost. Aby se vyplnilo slovo Páně: „Vy se budete rmoutiti, ale vaše žalost obrátí se v radost." (Jan 16, 20.)

V každém děkanství na nejpříhodnějším místě budou v létě uspořádány *eucharistické kongresy* se společným svatým přijímáním podle stavů (dítky, ženy, muži). Všichni kněží vrchbosenští vykonají v letošním jubilejním roce duchovní cvičení. Vyvrcholením jubilejních oslav bude třídenní diecésní *eucharistický kongres sarajevský* ve dnech 2.—5. června 1932.

Mariánského měsíce října má býti použito k rozšíření modlitby svatého růžence, aby se ji uměli modliti všichni katolíci.

Jubileum vrchbosenské pamatuje i na zemřelé. O Dušičkách budou se konat ve všech kostelích diecése zádušní bohoslužby za věřící, kteří zemřeli za posledních 50 let. V měsíci listopadu má také

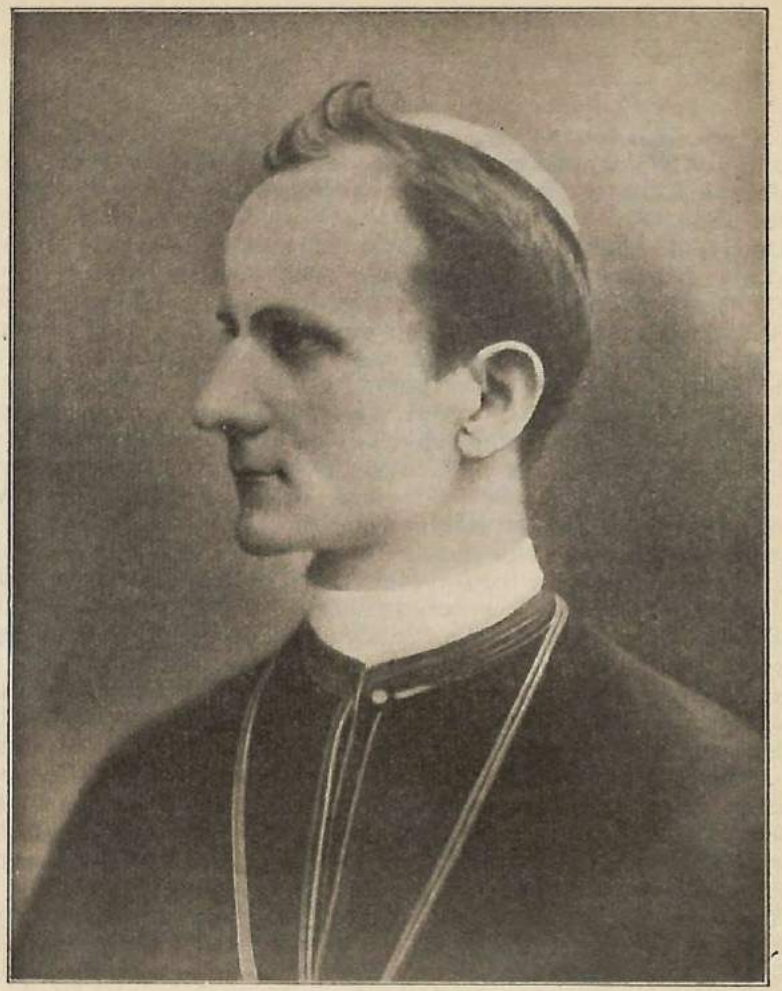

Arcibiskup vrchbosenský dr. Jan Šarić ze Sarajeva.

zavést každá farnost „*Družstvo eucharistických křižáků*" mezi mládeží obojího pohlaví. „Křižákům" bude heslem: „Modlitba, sv. přijímání, oběť, apoštolát." „Křižácké družstvo" jest elita „Apoštolátu modlitby". Od zavedení „Křižáků" — r. 1915 — má tato organisace po katolickém světě již přes 2 miliony členů. O křižácích pronesl Sv. Otec Pius XI. tato slova: „Ve vojsku Kristově jsou oni falangou, kterou Nejsvětější Srdce Ježíšovo nejvíce miluje."

Také horlivá práce pro Katolickou akci má být vykonána v listopadu. Dnes nemůže kněz v duchovní správě na vše stačiti, jak toho potřeba doby vyžaduje. Rozhodní a horliví laikové nejlépe pomo-

hou knězi odstraňovati plevel a bejlí různých plesů a bálů, nemravné módy a tisku. Třeba tedy shromáždit hodné laiky, kteří by činně pomáhali kněžím ve svatém apoštolátě Kristově.

Arcib. ordinariát vrchbosenský vydá u příležitosti zlatého jubilea památník („Spomenicu"), který bude obsahovat stručné dějiny všech kostelů, farností, seminářů, klášterů, církevních ústavů, škol i katol. tisku za uplynulých 50 let.

Největšímu dobrodinci arcidiecése vrchbosenské, zvěčnělému arcibiskupu Stadlerovi, bude zasazena na hrobě mramorová pamětní deska.

Rusko před 40 lety.

(Podle cestopisu P. V. Vannutelliho.)

V minulém ročníku „Apoštolátu" jsme uveřejnili několik článků podávajících dojmy P. V. Vannutelliho z Ruska. Provázeli jsme tohoto dominikána-orientalistu na jeho cestě z Říma do Kyjeva podle jeho knihy „Rossia". Nyní budem opět pokračovati v podávání jeho postřehů o Rusku před 40 lety, které jsou velmi užitečny pro čtenáře, aby si dovedli učiniti pojem o velkém rozdílu mezi nynějším bolševickým Ruskem a tehdejším. — Nepodáváme ovšem doslovného překladu, nýbrž jen hlavní myšlenky z cestopisu P. Vannutelliho.

V Pečerské Lavře.

Mezi největší zajímavosti Kyjeva patří starobylý jeskynní klášter Pečerská Lavra, která jest kousek za městem na skalnatém návrší. Po dlouhé silnici přicházíme — k svému překvapení — k vojenské pevnosti: z mohutných zdí hledí na nás jícny děl, s divnými pocity jdeme po padacím mostě nad hlubokým příkopem a procházíme železnou branou. — A právě uvnitř této pevnosti je veliký klášter, jenž sám tvoří jakési město obývané asi *dvěma tisíci* mnichů, k nimž se druží nesmírný počet poutníků a obchodníků a klášterních sluhů. — Pevnost a klášter: dvě věci podle našich pojmů tak si odporující, ale v Rusku vyjadřují pravou podobu Ruska: moc vojenská je hmotnou oporou říše a náboženství je mocnou oporou morální; obě spojené tvoří jednu moc, která nemá sobě rovné.

Když jsme prošli ohromnou branou pevnosti, necháváme po pravici kasárny a vojenská skladiště a děla atd. Před námi se otvírají dvě cesty vedoucí k Lavře a také už vidíme první hloučky poutníků. Za několik okamžiků místo hloučků nastupuje už jich ohromné množství: jedni přicházejí, druzí odcházejí, jiní poklekají u různých kaplí, dovnitř nemohou, protože jsou přeplněny poutníky, jiní kupují náboženské předměty, jiní chodí z kostela do kostela a konají své pobožnosti atd. — jak zbožný je tento lid! — Ach, kdyby tento národ byl přiveden na cestu pravdy, jaká by to byla nádhera! — Konečně přicházíme *k hlavní bráně kláštera.* Zdi jsou ozdobeny

i zvenčí ohromnými obrazy svatých mnichů: vidíme přísné postavy v dlouhých černých šatech, biskupy a metropolity oděné v roucha biskupská a všichni jsou seskupeni kolem něžné postavy P. Marie, hlavní patronky kláštera. Zde u vchodu mnozí poutníci padají na kolena a s tváří skloněnou až k zemi zůstávají dlouhou chvíli v modlitbě. Ovšem, je zde také značný počet žebráků a mrzáků, kteří se doprošují milosrdenství poutníků.

Naproti hlavnímu vchodu do ohrady klášterní vidíme velký chrám uprostřed zeleně stromoví; množství větších a menších kopulí pozlacených vyniká z větví. Průčelí chrámové je ozdobeno obrazy. Po pravici máme vysokou zvonici s množstvím zvonů a též palác metropolity a archimandrity. Na druhé straně je velká prodejna náboženských předmětů. — U ní začíná dlouhá řada mnišských příbytků většinou přízemních. Celé prostranství je plné poutníků, mezi nimiž se mihají mniši a strážci, kteří bdí nad pořádkem. Tito poslední jsou nejzajímavější: někteří jsou staří s velebnými, dlouhými, bílými vousy, vlasy jim splývají v dlouhých vlnách na ramena; jiní — mladíci ještě s chmýřím pod nosem a na bradě, ale s dlouhými krásnými plavými vlasy spuštěnými na ramena. — Vše je jako jeden úl plný včel před rojením . . .

Nemusil jsem skrývat svou přítomnost: můj bíločerný šat budil pozornost všech a všichni s úctou na mne pohlíželi a na můj kříž náprsní. Někteří se tázali mnicha mne provázejícího, kdo jsem. — On odpověděl, že jsem archimandrita z Říma. Ta zpráva se rozšířila bleskem po celém množství a všichni na mne pohlíželi s tím větší zvědavostí a úctou. — Někteří přicházeli políbit mi ruku a dokonce i kříž na prsou a prosili, abych jim dal požehnání . . . Jest velkou vzácností slyšet vyslovit jméno Řím v těchto místech a na všechny to působilo dojemně! Jako by vzpomínka na sjednocení s Církví římskou nikdy nevymizela z mysli! Mnozí, s nimiž jsem o tomto předmětě mluvil, vyjadřovali mi pravděpodobnost, že není snad daleko den, kdy se Rusko vrátí v náruč Církve římské. Já jsem k tomu připojoval své přesvědčení, že by to nebylo na škodu pro žádnou z obou církví, nýbrž jejich štěstím.

Stálo nás to značnou námahu, než jsme se dostali do chrámu: při nešporách bylo vše přeplněno až do nejposlednějšího místečka. Vnitřek chrámu byl ozářen množstvím hořících svíček a lamp a naplněn vůní kadidla. Zdi byly ozdobeny obrazy svatých, zachycujícími jejich ztrnulé postavy mnišské přísnosti. Ikonostas bohatě ozdobený zlatem zářil jako brána nebes. Vznešený zpěv posv. liturgie, tak harmonický a melodický — uváděl duše do jakéhosi zanícení a mystického opojení. —

Vyšli jsme z tohoto hlavního chrámu zasvěceného Zesnutí (t. j. Nanebevzetí) P. Marie a šli jsme podle přečetných cerkví a kapliček k poutním domům. — Poutníci mají tam po tři dny — a vzdálení i déle — zdarma přístřeší a stravu. Jídelna pro poutníky je ohromná a v průčelí jejím je zřízena jakoby kaple, kde kolem svatých obrazů hoří světla. Tam se stále konají duchovní četby a

veřejné modlitby i v době jídla. — Ačkoliv je jídelna ohromná, přece nestačí množství poutníků a proto někteří jedí venku pod stromy. — I zde byla posvátná a zbožná nálada, neboť z chrámu sem zněly velebné akordy zpěvů a mihaly se též stíny kněží a jáhnů v posvátných, velebných rouších. —

Vycházejíce postranními dveřmi z jídelny, přišli jsme na chodbu, kde se poutníci tísnili kolem stolu, u něhož sedělo několik *kostelníků*. Poutníci podávali jim malou minci a lístek se svým jménem a dostávali pak malý velmi bílý chlebíček a na něm už bylo vepsáno jméno, které byli podali na lístku. Proč to? Příštího dne měla býti slavná liturgie (bohoslužba), a kdo chtěl, aby byl sám nebo některý jeho drahý, ať živý nebo mrtvý, jmenován v liturgii

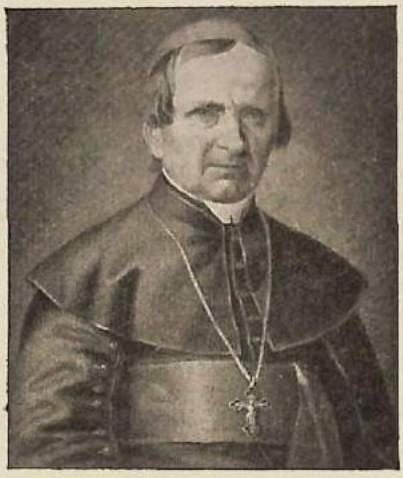

Mariborský biskup M. Slomšek, jehož beatifikační proces se připravuje.

při vzpomínce za živé nebo mrtvé, předložil svůj posvěcený chlebíček. Jáhen ukrojil z něho malý kousek nožíkem a ten kousíček byl pak proměněn při mši sv. — Ostatní chléb si ponechal poutník na památku, a vrátiv se domů, požíval jej zbožně se svými přáteli. Lístek se jménem si nechal však jáhen a při mši sv. pak slavnostně předčítal dotyčné jméno. Tento krásný zvyk *vzpomínky při mši sv.* je starým obyčejem jak v církvi východní, tak západní, jen s tím rozdílem, že vzpomínka za živé a mrtvé se koná na Západě tiše před pozdvihováním a po něm. Rovněž rozdávání chleba jen *posvěceného* (neproměněného) po mši sv. bylo v některých krajinách zvykem i na Západě.

Zastavil jsem se s některými poutníky. Jedni šli tři dny cesty z domova, jiní vykonali týdenní cestu, někteří i měsíc putovali. — Někteří jeli větší část cesty vlakem a pak jen poslední část šli pěšky.

Každý zbožný Rus touží aspoň jednou v životě navštíviti Lavru Pečerskou, a sotva zmizí sníh se stepí, vydávají se mužíci na cestu, jakoby puzení zvláštním instinktem. — Putují buď do Kyjeva nebo pak — když už jednou v Pečerské Lavře byli — na jiná bližší poutní místa. A každý rok mají nový poutní program. — Do Kyjeva přichází v letních měsících průměrně až 50 tisíc poutníků každý měsíc. Denně se jich vystřídá v Lavře několik tisíc. — Vykáží-li se policejním dovolením k pouti, mohou po tři dni používati zdarma pohostinství a bytu v poutních domech Lavry. Kdož přišli z krajin vzdálenějších — zvláště pěšky — mohou používati tohoto pohostinství i týden a déle. Proto je počet poutníků v Lavře stále veliký. Ačkoliv Lavra živí zdarma takové množství lidu, přece netrpí nedostatkem. Poutníci, hlavně bohatí — a je jich také dost — nechávají tam veliké almužny, které činí Lavru nejbohatším klášterem. Jen metropolitovi odváděla ročně *sto tisíc* rublů — (to bylo ovšem před válkou!).

Kyjevský metropolita mi dal doporučení, abych si prohlédl vše, co bych si přál vidět. Též archimandrita Lavry se mi nabídl, že mne všude provede, když ho navštívím. Přišel jsem tedy k němu, ale byl právě v kostele. Vzkázal, že nemůže přerušiti své modlitby. Přišel však jiný hodnostář a ukázal mi celý klášterní poklad. Žasl jsem nad nesmírným bohatstvím a uměleckou cenou těch sbírek: je to ohromné museum ruské církve: relikviáře, posvátné nádoby, kříže, liturgické knihy se stříbrnými deskami plnými krásných rytin a drahokamů, mnohé z nich velmi staré a památné, a spousta jiných předmětů ohromné ceny. — Všechno dary carů a knížat a kněžen, metropolitů, archimandritů a jiných... (Nyní je to vše rozkradeno Židy a bolševiky a prodáno Židům do Ameriky atd. — Tak zmizelo vše, co bylo pomníkem ruské zbožnosti!)

(Pokračování.)

Z letošních apoštolátních misií.

(Původní zprávy misionářů.)

I. Bulharsko.

Letošní zájezd do Bulharska k českým krajanům týkal se pouze těchto míst: *Sofie, Gebedže a Gorné Orechovice.* V *Ruse* je kolonie dost slabá a velikého zájmu nebylo tam o misie ani přede dvěma lety.

V Sofii utrpěla účast na triduu tím, že se tam právě maloval katolický kostel. Nebylo tedy ani potřebného místa, ani klidu. Bylo sice slíbeno, že práce v hlavní lodi budou ukončeny do neděle Smrtné, ale nebylo tomu tak. Dále byla i doba nepříhodná. Velikonoce pravoslavné připadají letos pozdě. Právě na neděli Smrtnou byl v Sofii karneval. Naši krajané se aspoň rádi podívají. — Kázání byla tedy navštívena slaběji. Zato prosili krajané, abych byl

k službám aspoň ve sv. týdnu ve zpovědnici. Stalo se, jak si žádali. Přišlo jich hojně, nejen žen, ale i mužů. Mnozí se těšili dojemně, že zde byl krajan-kněz.

V Gebedže bylo vše jako minulá leta. P. Věnceslav Spasov má celou kolonii ve velkém pořádku. Těšil se z návštěvy upřímně on i jeho farníci. Až na ty dělníky, kteří nemohli přijíti pro práci při tavení skla, přišli všichni ke sv. svátostem. Byl by se těšil milý P. Věnceslav ještě více, kdyby byl dostal trochu devotionalií, na něž je v Bulharsku veliké clo. Nebylo však možno mnoho vzíti s sebou. Co bylo rozdáno, bylo přijato s nadšením. Krajané jsou tam hodní. Vydělávají zatím dobře a žijí v poměrném blahobytu.

V Gorné Orechovici se poměry trochu změnily. Ubylo rodin českých, protože krise dolehla i zde. Ve skladištích cukrovaru leží 1400 vagonů cukru, který nemá odbytu. Církevně patří G. O. k farnosti Trnovo. Je tam duchovní správce P. Karel Rajev, Bulhar. Stará se dobře o naše děti. Vyučuje katechismu, kdykoliv sem dojede a dává tlumočiti své výklady děvčeti, jež ovládá dobře oba jazyky. Misionář obrátil se zde především na starší krajany, protože chtěl ponechati P. Rajevovi radost a ovoce jeho práce u dětí.

P. Alois Lazecký, SVD.

II. Holandsko.

Misie v Holandsku trvala od čtvrtku před Květnou nedělí do velikonočního pondělí. Pan děkan z Heerlenu ohlásil návštěvu v novinách, dal ji oznámiti ve všech kostelích na Smrtnou neděli a konečně dal natisknout plakáty, které byly vyvěšeny na všech dolech. Přesvědčil jsem se, že většina našich lidí si toho skutečně všimla. Já jsem pak zase všechny navštívil, a poněvadž jsem měl velmi pěkné počasí po celou tu dobu, co jsem byl v Holandsku, mohl jsem použít kola a tak to šlo přece rychleji než pěšky.

Bohoslužby jsem měl na třech místech: *v Geleen, Eygelshoven a Heerlerheide.* Návštěva byla na dvou místech „rekordní", já alespoň tolik krajanů nikdy neměl pohromadě. Snad to dělaly ty svátky, že lidé přišli velmi četně, i ti, kterých jsem dosud na českých bohoslužbách neviděl. Na jednom místě jsem očekával více *(v Eygelshovenu).* Tam je to vždy slabší, poněvadž tam bydlí málo rodin, ostatní musí více než půl hodiny jít pěšky. Přesto měl jsem kapli v „Gesellenhuis" (tovaryšském domě) téměř plnou. K sv. svátostem přistoupila dobrá polovička, ta druhá by potřebovala poučení.

V pondělí ve sv. týdnu jsme dostali telegram, že film svatováclavský je poslán. (Krajané holandští žádali náš ACM, aby jim zprostředkoval aspoň na velkonoční svátky, když to o vánocích nebylo možno, zapůjčení filmu svatováclavského. Pozn. red.) Natiskli jsme pozvánky a já jsem je při krajanských návštěvách rozdával nebo jinde dal roznést. Film měl býti promítán na Boží hod velkonoční v patronátě v Heerlenu. Sál byl plný návštěvníků, ale

film nedošel! Ještě v neděli ráno jel jeden finanční úředník na německé hranice, sám se nám nabídl, a byl by nám film vydal beze všech formalit ihned, ale filmu nebylo nikde. Teď jsme to museli říci lidem, to bylo zklamání, my jsme si tím naši „reputaci" hodně pošramotili. P. Eduard Křivánek T. J. z Prahy.

III. Belgie.

Svatováclavský film byl mi po zdlouhavých celních formalitách teprve 1. dubna vydán. S počátku jsem jej chtěl okamžitě poslati zpět do Prahy na znamení protestu. Na štěstí jsem však svůj úmysl ještě zavčas změnil v naději, že vyhovím jistě přání ACM. a propagačním účelům svatováclavské ligy, bude-li film alespoň na jednom místě promítán, třebas se původní program nedal uskutečniti.

Do Heerlenu v Holandsku nebo jinam v okolí nebylo už vůbec možno pozvati znovu krajany na příští neděli; jednak měli náhradou za film světelné obrázky o Praze a ostatně nebylo ani možno sehnati v tak krátké době jiný vhodný sál a filmový projekční přístroj. Připravil jsem tedy narychlo nové představení pouze ve *Waterschei* v Belgii, v „Kringu"; pomocí českého a polského učitelstva pozval jsem opět všechny krajany a známé (třebas i jiných národností slovanských) z Waterschei, Winterslagu, Zwartbergu, Water-Blecku a Nouvelle Campine tak, že sál byl v neděli 3. dubna 1932 o 5. hodině odpoledne zcela obsazen. Podle úsudku pana učitele Strašpytle prý se *ještě nikdy v Belgii tolik Čechoslováků nesešlo, jako v tento večer.* Jistě tam bylo (i s dětmi) na 400 diváků, mezi nimi i pan farář a kaplan z Waterschei, dva belgičtí OO. františkáni, kteří pečují o duchovní správu mezi Poláky, pět Školských bratří z vlámské školy, slečna učitelka a p. učitel z české školy a jiní. Promítali jsme film bez jediné přestávky dvěma technicky velmi dobrými přístroji. Netřeba ani podotýkati, že se film krajanům a cizím hostům velmi líbil. Morální úspěch byl skutečně skvělý a jistě byli naši lidé zase utvrzeni, aby si zachovali i v daleké cizině víru slavných předků a rodnou svoji řeč, jak jsem jim přál v krátkém úvodním proslově. Vstup musil býti volný, abychom se vyhnuli vysoké dani ze zábavy.

Podařilo se mi získati českého misionáře P. Restla z Tronchiennes na 4 dni do *Waterschei;* nikdy jsem nečekal takového úspěchu; měl pouze ve Waterschei přes 30 zpovědí, mezi nimi i dosti mužů. I ve škole jsem s dětmi velmi spokojen; většinou teď chodí i v neděli do kostela, tu a tam také už i s tatínkem nebo maminkou. Také české časopisy našly nové odběratele a zájem o ně stále ještě roste, přesto, že se pracovní poměry i v Belgii v poslední době značně zhoršily. František Šilhan, Maastricht.

IV. U faráře zastupujícího 19 farností.

Argenteuil, předměstí Paříže, může se pochlubiti touto zvláštností. Našich Čechoslováků je tamtéž přes 1500 hlav, vedle nich

jsou nejčetnější Poláci, z jiných národností vynikají početností Italové. Italové a Poláci mají své duchovní rádce, kteří bývají a stravují na faře. Čechoslováci mají jen svého duchovního správce v protonotáři dru R. Zhánělovi, který ovšem, má-li v Paříži střed své činnosti, nemůže zároveň býti v Argenteuili. Navštěvuje však Argenteuil každého měsíce a zná už i byty svých Slováků. Tito pracují v továrnách a patří mezi nejzbožnější ovečky pana faráře z Argenteuil. Za mé přítomnosti mluvil s velikým zápalem o jejich živém katolicismu a pro neděli svatodušní jim velmi ochotně reservoval sál v Katolickém domě, který z dobročinnosti svých farníků velmi účelně postavil. Tam budou míti Slováci svou schůzi.

Prohlédl jsem si sál za doprovodu pana faráře. Sál je prostorný, má moderní jeviště, hudebníci mají moderní umístění, na místě harmonia lze ihned umístiti radio, které se zesiluje ampliony vedle jeviště. Sál má velkou galerii a za ní je kinematografický stroj. Vchod tvoří prostorná předsíň, které se používá pro výuku dětí ze státních škol v katechismu. Sál má ústřední topení a nepřekvapil jen mne účelným uspořádáním, důkladnou a prostou výpravou, nýbrž i německé footballisty, kteří až z Kolína nad Rýnem do Argenteuil k zápasům dojeli. Pan farář z Argenteuil hosty velmi laskavě přijal, zrovna tak, jak laskavě přijal i mne.

Duchovní správa v Argenteuil je ideální. Na faře je podrobná kartotéka, která duchovní správě podává nejpěknější přehled a tak ví pan farář přesně, kolik příslušníků různých národností a náboženství ve své obci má. K faře patří velká farní knihovna s pěknou čítárnou, kam se dámy, vedoucí Charitu, uchylují přes den, když se v čítárně nečte. — V Argenteuil je patronáž mládeže, naše besídka, a to zvláštní pro chlapce, zvláštní pro děvčata, jsou tam spolky jinochů a děvčat a svazy mužů a žen. Tedy ideální organisace. V Argenteuil nás nejvíce dětí přívětivě zdravilo. Je viděti, že horlivý a pracovitý duchovní správce se uplatní i za nejnepříznivějších poměrů a že dovede získati i příslušníky cizích národností. V Argenteuil vychází farní věstník, který si všímá i přistěhovalců a oznamuje jim jejich církevní slavnosti.

Msgr. protonotář dr. Zháněl je v Argenteuil mezi kněžími známou a váženou osobností, Slováci lnou k němu jako ke svému otci.

V Argenteuil, které čítá na 90.000 duší, jsou 3 fary, ale nejhorlivější farář je farář basiliky, nádherné to stavby románské. Čistota je v ní úzkostlivá a pořádek vzorný. Kostelník, mladý muž, má ve službě černou komži a rochetu a kolem krku stříbrný řetěz s medalií. On vede průvod kněží a ministrantů ze sakristie a poklepem hole dává znamení k různým úkonům, jako u nás ceremoniář. Jiný kraj, jiné zvyky, ale tento pořádek nikoho neuráží, naopak se všeobecně líbí. Francouzi jsou lidé vybraných způsobů a dbají jich i v kostelích. Všechno se v nich vykonává s přesnou obřadností. U nás je větší ležérnost, která vždy dobře nepůsobí.

Ptal jsem se pana faráře, je-li pravdou, co jsem četl, že jsou totiž ve Francii dva nejsilnější proudy: jeden protiklerikální, dru-

hý protimilitaristický. O prvém prohlásil, že slábne, o druhém pomlčel.

Těším se opravdu na pastoraci mezi Slováky v pondělí svatodušním, kdy basilika v Argenteuil má krásnou slavnost, uctívá totiž roucho Kristovo toho dne. Nejčetnější národové v Argenteuil se zúčastňují slavnosti a mají své krátké promluvy, letos bude se tedy mluviti francouzsky, italsky, polsky a slovensky. Potom se navštíví nemocnice, kde také někteří Slováci pro nemoc meškají.

Československá katolická mise v Paříži je chudobně vypravena a přesto vykonává obrovskou práci nejen v Paříži a okolí, nýbrž po celé Francii. Na to, že zde jediný kněz, stařec, který by vlastně už měl odpočívati po své vykonané úřední službě, a přece z lásky k nesmrtelným duším si nedopřává ani toho odpočinku. Šťastnější jsou Poláci. Mají přes 50 mladých duchovních správců, kteří jsou už pro tuto službu zvláště školeni. Šťastnější jsou Maďaři, kteří mají v Paříži také dům a dva kněze, působící po Francii. A naše katolická mise? Má k disposici jedinou světničku, která je ložnicí, salonem, úřadovnou, archivem a bytem duchovního správce zdejší československé katolické mise.

Kdyby bylo u nás mezi katolíky oné čilosti, kterou jsem našel v Argenteuil, jinak bychom se representovali a o naše krajany by bylo po stránce náboženské a jistě i mravní jinak postaráno.

Dr. Aug. Štancl.

V. Na Žitném ostrově.

Dr. Kl. Žůrek konal i letos krajanské pobožnosti *na Žitném ostrově* v Blahové Dedině, Belové Vsi, Macově, Béši, Mileniu, Usoru; zúčastnili se jich kolonisté i z okolí. Tyto misie mají veliký význam pro krajany. Školy postavené tam Slovenskou ligou, jsou od farních kostelů velmi vzdáleny, cesty k nim neschůdné, a proto děti jsou buď bez náboženského vyučování anebo jest vyučování náboženské nedostatečné. Diecése trnavská trpí takovým nedostatkem kněží, že při nejlepší vůli není možno učiniti vše, co by bylo potřebným. Krajané, kteří na náboženství drží, trpce si stěžovali, jak jim chybí kostel a bohoslužba, projevovali veliké obavy, jak to bude vypadati s jejich dětmi, které takto divočí. Nejhorší při tom všem je, že této situace využitkovali anabaptisté a zaplavují naše kolonie svými spisy, pořádají pobožnosti v privátních domech, zpívají za průvodu harmonia nábožné české písně, a naši kolonisté, kteří si nikde jinde nemohou po chuti zazpívati své oblíbené písně, jsou lákáni na pobožnosti anabaptistů.

Z vypravování ruského poutníka.

(Překládá —a.)

Pokračování.

V.

Uraziv 50 verst (km) po hlavní silnici, rozhodl jsem se odbočit na postranní cesty, abych našel více samoty a vhodnější příležitosti k četbě. Dlouho jsem se ubíral samými lesy, zřídkakde se objevily nějaké menší vesnice. Někdy jsem celý den proseděl v lese a pilně četl Dobrotoljubie. Načerpal jsem z něho mnoho podivného poznání. Srdce mé rozněcovala touha po sjednocení s Bohem ve vnitřní modlitbě, které jsem se snažil naučit podle rad a zkušeností z Dobrotoljubie. Jen to mne rmoutilo, že jsem ještě nenašel útulku, kde bych se mohl pokojně oddat ustavičné duchovní četbě.

V té době jsem čítával též Písmo sv. a pozoroval jsem, že mu začínám jasněji rozumět nežli dříve, kdy se mně velmi mnohé věci zdály být nesrozumitelny a nevysvětlitelny. Právem dí sv. Otcové, že Dobrotoljubie je klíčem k porozumění tajemnému obsahu sv. Písma. Pod vlivem této duchovní četby chápal jsem vždy lépe a lépe tajemný smysl slova Božího... A když jsem se při tom modlil srdcem, všecko vůkol mne připadalo mi neobyčejným: stromy, tráva, ptáci, země, vzduch, světlo — vše jako by mně pravilo, že je stvořeno pro člověka, že vydává svědectví o lásce Boží k člověku, všecko že se modlí a pěje chválu Bohu...

Dlouhou dobu jsem takto putoval. Konečně jsem se dostal do takového hluchého kraje, že jsem po tři dni neuhlédl ani jediné vesničky. Suchary mně úplně došly a tu mne zkormoutila veliká bázeň, abych neumřel hlady. Jakmile jsem se však začal srdcem modlit, zármutek přešel a já jsem spolehl zcela na vůli Boží a nabyl veselosti a pokoje.

Po nedlouhé cestě podél ohromného lesa spatřil jsem před sebou domácího psa, který vyběhl z onoho lesa. Zavolal jsem ho; přiběhl a lísal se ke mně. Zaradoval jsem se a zamyslil: Hle, milost Boží! — Jistě se pase v tomto lese stádo dobytka a pak je to pastýřův pes, anebo si vyšel snad lovec na lov — — buď jak buď, v každém případě si mohu vyprosit kousek chleba — vždyť jsem už druhý den nic nejedl — anebo se aspoň zeptat, kde je tu na blízku nějaká osada.

Pes chvíli mne obskakoval, ale vida, že mu nic nedávám, běžel zpět do lesa po té úzké stezce, po které byl přiběhl na cestu. Šel jsem za ním; jdu asi 400 kroků a tu mezi stromy spatřím, jak pes zalezl do svého doupěte a z něho vyhlédaje dal se do štěkotu.

Vtom už vychází zpoza silného stromu mužík, chudý, bledý, středních let. Otázal se mne, jak jsem se sem dostal. A já jsem zase vyzvídal, co on tady dělá. Dali jsme se do přátelského rozhovoru. Mužík pozval mne do své chaloupky a sdělil mně, že je

polesným a že hlídá les, který byl prodán k vyrubání. Předložil mně chléb a sůl a hned se rozvinula mezi námi upřímná beseda.

Závidím ti, pravil jsem, že můžeš tak pohodlně žít v ústraní od lidí, ne tak, jako já se toulat s místa na místo a se potloukat mezi všelijakými lidmi.

Chceš-li, odvětil mužík, zůstaň, prosím, i ty zde. Nedaleko odtud je stará chata dřívějšího lesního strážce, rozpadává se sice, ale v létě možno v ní ještě žít. Cestovní list máš a chleba budeme mít také dost, přinášejí mně ho každý týden z naší vesnice. A zde teče potůček, který nikdy nevysychá. Já sám, bratře, už po deset let jím toliko chléb a piju vodu a nic více. Věc však je taková: Na podzim, až si mužíci podělají svou práci, přijde sem na dvě stě dělníků kácet tento les. Pak ani pro mne tu nebude co dělat, ani tebe tu nenechají žít.

Slyše to všechno, tak jsem se zaradoval, že bych byl mužíkovi padl k nohám. Nevěděl jsem, jak poděkovat Bohu za tu milost. Po čem jsem tesknil a toužil, toho jsem nyní neočekávaně dosáhl. Do pozdního podzimku jsou ještě skoro čtyři měsíce. Po tu dobu mohu se zde oddávat mlčení a pokoji tak příhodnému k chápání četby Dobrotoljubie, abych se naučil a dosáhl neustálé modlitby srdcem.

Proto s radostí jsem zůstal na ten čas v nabídnuté mi chaloupce a ještě více jsem zapřádal rozhovory s tím prostým bratrem, který mně poskytl útulek. On pak mně vyprávěl svůj život i své názory.

(Pokračování.)

Věřím v jednu svatou Církev katolickou.

Dr. M. Mikulka.

Pokračování.

V praktickém životě Církve předcházelo ústní podání (tradice) i Písmu sv. Sv. Cyril Jerusalemský doznává, že „n e v š e c h n o bylo napsáno, co vykonali podivuhodně jednotliví apoštolé" (XVIII, 17); tím připouští a uznává, že mnohé skutky jejich a mnohá učení dostala se na doby pozdější ú s t n í m p o d á n í m. Ani k á n o n (soubor) k n i h p o s v á t n ý c h nebyl stanoven hned, zprávy o jednotlivých knihách se zkoumaly, než byla kniha pojata do Písma sv. Církev sv. odvolávala se na tradici. Jen tak lze rozuměti slovům Cyrilovým: „Také uč se pilně od Církve, které jsou knihy Starého Zákona a které Nového" (IV, 33), nebo: „V těchto spisech jedině hledej, které v Církvi čteme, s důvěrou. Daleko obezřetnějšími byli apoštolé než ty, též staří biskupové, ředitelé Církve, kteří nám je předali. Jsi-li tedy synem Církve, nepřestupuj, co bylo stanoveno" (tamtéž).

P í s m o s v. je mrtvé slovo Boží a jeho taje bylo vždy třeba odhalovati živým slovem. To naznačuje sv. Cyril slovy: „Jako semeno hořčičné obsahuje mnoho ratolestí, tak i tato víra málo slovy

vyjádřená skrývá v sobě veškero poznání zbožnosti vyvěrající ze Starého i Nového Zákona" (V, 12). Porozuměti Písmu sv. a odvozovati z něho správně učení vyžadovalo jistoty, kterou nemohl se honositi jednotlivý věřící. Bylo tu zapotřebí pevné a stálé kontroly, kterou poskytovala tradice jako záruku, že vývody věroučných pravd souhlasí s původní věrou křesťanskou. Bez tradice byla by Církev dnes tam, kam se dostal protestantismus, stála by na pokraji nevěry. Ústní podání je pramenem víry, jenž nevysýchá a svou živou rosou občerstvuje a oživuje stále náboženský život, působí, aby duch víry neproměnil se v duchovní pustinu. Pravdy křesťanské jsou v Písmě sv. často jen naznačeny, ale poněvadž i naznačená pravda pochází od Ducha sv., tam, kde doložena je tradicí, nabývá povahy pravého učení Kristova. Předchází tedy po stránce praktické tradice Písmu sv.

Duch sv. Církev upravil, vnukl Písmo sv., bdí nad ústním podáním, řídí církev Kristovu a rozdává skrze ni své milosti jejím údům, zvěstuje vůli Boží lidstvu. Činností touto připoutává lidstvo k Bohu a naznačuje mu cestu, po které má kráčeti za časnou spásou, ale zvláště za posledním životním cílem, za nejužším spojením s Bohem v blaženosti věčné. Poněvadž se toto působení Ducha sv. děje ve viditelném světě, vyžaduje také viditelné zprostředkovatele. Podle učení sv. Cyrila ani nejméně nelze pochybovati o tom, že Zakladatel Církve sv. ustanovil těmito zprostředkovateli muže, jimž po tři roky sděloval své spasitelné učení, svěřil poklad plynoucí z vykupitelského díla ve sv. svátostech a odevzdal moc svazovací a rozvazovací. Byli to sv. apoštolové a jejich nástupci biskupové, které sv. Cyril staví na rovný stupeň s nimi: „Daleko obezřetnějšími a zbožnějšími byli apoštolé než ty, též staří biskupové, ředitelé Církve."

(Pokračování.)

Mír je největší touhou a potřebou dnešního světa. Je však možný mír mezi lidmi, kteří jsou různého smýšlení, kteří odchylně nazírají na základní zásady lidského spolužití? K míru a pokoji je třeba jednoty smýšlení, jednoty srdcí a vůlí, to jest oné svaté Jednoty — víry. K tomu pracuje Apoštolát svatého Cyrila a Metoděje, a proto, kdo ho podporuje a jeho myšlenky tímto časopisem šíří, pracuje pro světový mír. A kdo z vás čtenářů by nechtěl pracovati pro mír?

Křesťanský Východ.

ZE SOVĚTSKÉHO RUSKA

Jak se slavívaly velkonoce v Moskvě, teskně vzpomíná dnes každý pravoslavný Rus. Přítel našeho časopisu nám píše: Mnoho let již uběhlo od té doby, co jsem slavil velkonoce naposled ve vlasti, ale přece z paměti mně nevymizely a nikdy nevymizí. Obyčejně jsem býval na velikonoce do-

ma, ale roku 1916 přijel jsem náhodou do Moskvy a po prvé jsem viděl, jak se tam oslavovaly.

Jak je známo, v Rusku měly svátky velikonoční větší význam než svátky vánoční. Proto je slavili zvláště okázalým způsobem. Umínil jsem si, že se půjdu podívati do Kremlu. Na cestu jsem se vydal se svým přítelem, který bydlil v Moskvě a mohl mně být dobrým průvodcem. Všude po temných ulicích bylo až posvátné ticho. Každý kráčel zabrán do myšlenek. Přičítal jsem to válce, která tehdy již zuřila třetí rok, stále vyžadujíc nových a nových obětí. Avšak čím více jsme se přibližovali ke Kremlu, tím více potkávali jsme lidu, ubírajícího se stejným směrem s námi. Spaskou branou (vedoucí do Kremlu) šli lidé nepřetržitým proudem a stále ještě nových přibývalo. Těžko bylo se už protlačiti, hlava na hlavě. Přece však jsme se dostali do Kremlu a kráčeli přímo k náměstí před „Ivana Velikého". Je to známá věž, na které byl zavěšen největší ruský zvon. Lid s toužeností očekával jeho první údery.

Náměstí Kremlu ztápělo se v šeru, jen tu a tam se matně kmitaly lucerny a v poloviční tmě bylo viděti proudění lidu. Všecko stálo tiše, upírajíc zraky k „Ivanu Velikému" a neodvažujíc se ani hlasitěji promluviti. Hleděl jsem opravdu se zálibou na tuto věž, hrdě čnějící k nebi. Světlý pruh hvězdnaté oblohy odrážel její černou siluetu. Blížila se dvanáctá hodina: Lidu na náměstí bylo již tolik, že by ani jablko nebylo propadlo. Tiché očekávání svaté chvíle působilo zvláštním dojmem.

Úderem dvanácté hodiny zavzněl zvon Ivana Velikého a jeho dumný tón rozlehl se nad Moskvou. Oznamoval všem, že Kristus vstal z mrtvých. A jemu v odpověď rozhlaholily se ostatní zvony všech kostelů celé Moskvy. A v této chvíli vystoupil v katedrále u oltáře metropolita moskevský a pozdravil věřící lid „Christos voskresě" (Kristus vstal) a nejen v kostele, ale na celém náměstí odpověděly jemu desetitisíce hlasů „Vo-jistinu voskresě" (vpravdě vstal). Ivan Veliký a všecky kostely a paláce Kremlu rázem zazářily tisíci různobarevných světel. Byl to věru oslňující, nezapomenutelný pohled!

A davy jako by byly ožily. Všude pronášena velkonoční přání, lidé se objímali a líbali s pozdravem Kristovým. Největší radost měly však děti: křičely, na zem házely maličké petardy, které hřmotně vybuchovaly, do vzduchu pouštěly různobarevné hořící hvězdičky...

Chtěl jsem se s přítelem dostati blíže ke kostelům, abych se podíval na procesí, které se bralo zrovna kolem nich. Než snáze bylo si to přáti, nežli to provésti. I kdybychom se byli dostali kupředu, zpět se vrátit nebylo by prostě možno, jestliže jsme nechtěli čekat až do konce svaté liturgie, při níž se světila: „pascha", „kuliči" a vajíčka, tato obvyklá velikonoční jídla, která nesměla chybět v žádné ruské pravoslavné rodině na velikonočním stole.

„Pojďme raději ke chrámu Krista Vykupitele," poradil přítel. Jaká to nastala změna! Vzhled ulic byl nyní veselejší, i lidé vypadali spokojenější — odevšad zazníval veselý smích a hlasitý rozhovor...

„To ještě nic není," tlumí přítel můj údiv; „měls to vše vidět před válkou! To byla teprve nádhera..."

Věřil jsem a v duši své cítil slávu velkonoc. „Christos voskresě", „Christos voskresě" volaly zvony i ústa věřících a v srdci blažila odpověď: „Vojistinu voskresě". Dr. E. Kalikin.

Mladší dcera Lva Tolstého, Alexandra, opustivši sovětské Rusko, pobyla celý rok v Japonsku a přesídlila nyní do Ameriky, kde se věnuje literární práci a přednáškám. Píše knihu o svém otci a druhou o sovětských žalářích. Na otázky Američanů, jak by se asi její otec, Lev Tolstoj, zachoval k bolševické revoluci, odpovídá, že by vedl asi s bolševiky stejný boj jako vede nyní Gandhi proti britské moci v Indii. Jindy se jí po přednášce tázali Američané: „Jste nespokojena se sovětskou školou, protože se v ní nevyučuje náboženství. A dříve bylo lépe, když děti byly nuceny se modlit, ačkoliv v modlitbě ničemu nerozuměly?" — Alexandra Tolstá odpověděla: „Pokřižovat se je menší hřích, než učit nenávidět lidi, jak se to děje v sovětské škole." Na otázku, co soudí o spisovateli Maximu Gorkém, poznamenala: „Myslím, že Gorkij je „břišním komunistou". Tak

totiž nazývají ruští sedláci komunisty, kteří z osobních zájmů setrvávají ve straně. („Jedinstvo.")

Pravoslavné velikonoce, připadající letos právě na den 1. května, způsobily bolševikům velké nesnáze. První květen je přece jeden z největších svátků komunistických, který musí býti za každou cenu oslaven, ale hrozilo nebezpečí, aby jeho oslava nebyla připočtena k dobru náboženských slavností velikonočních. Vydána byla proto ke všem sovětským bezbožníkům výzva, aby co nejvíce zamezovali a znemožňovali slavení velikonoc a aby co nejúčinněji odlišovali bolševickou oslavu od velikonoční zvláště tím, že zdůrazní „dobročinné" vlivy revoluce. Ta „dobročinnost" bolševiků — to ví už celý svět napřed — spočívat bude v tom, že křesťanské oslavovatele velikonoc budou trestat a pronásledovat všechny, kdož prvního května neprojevili dosti výrazně „živelní" radosti nad úspěchy bolševického režimu.

Jediná útěcha zotročených křesťanů v Rusku. Radiová stanice vilenská na ruském pohraničí vysílá rozhlasem též nedělní a sváteční bohoslužby. Jeden z kněží, který tyto bohoslužby konal, obdržel nedávno dopis od pravoslavné Rusky ze sovětů, jímž mu děkuje za to, že aspoň v radiovém rozhlasu může slyšeti služby Boží. Píše doslovně (v českém překladu): „Drahý Otče! Píšu pod čerstvým dojmem krásných bohoslužeb, které jsi konal před zázračným obrazem Matky Boží. Naslouchali jsme jim s manželem klečíce na kolenou před radiovým aparátem. Srdečné „Bůh zaplať" za modlitby, které jsi, Otče, přednášel před trůnem Přečisté Panny. Víme, že jsi se modlil i za nás, nešťastné, sklíčené, pronásledované, odsouzené k smrti hladem. Všichni jsme tu hladovi, vyhublí, otrhaní a bosi. Zatlačeni do slepého koutu bez východu — umíráme tu pozvolnou smrtí. Co se u nás děje, toho nevypíše žádné pero. Můj muž i já jsme mladí, máme dvě děti. Chceme ještě žít, ale žíť jinak. Vždyť jsme oba viděli a poznali jiný život. Kostely jsou u nás všechny zavřeny. Doma nesmíme si zavěsit obrazy svatých. Žijeme jako divoká zvířata a musíme mlčet... Žijeme všichni nadějí na jakýsi zázrak. Jest ještě Bůh na nebi. Věřím pevně, že On nás vysvobodí. Ale kdy? — Nevím, zdali obdržíš, Otče, tento náš list, ale dostaneš-li ho, pomodli se za nás všecky, pomodli se za naši záchranu. Píšu to po rusku, neboť neumím polsky, ale snad to někdo Otcovi přetlumočí. Plné úcty — vaše duchovní děti. Nepodepisuji toho listu svým jménem, poněvadž se bojím, že by nás, mne i muže, zastřelili, kdyby ho dostali číst (bolševici). Jediné potěšení, které sobě dopřáváme a na které obětujeme poslední groš — je radio, jímž naslouchámě ohlasu jiného života a tak nacházíme aspoň chvilkové zapomnění. Vás vždycky posloucháme a posilujeme se nadějí." — List nepotřebuje zajisté žádného komentáře.

Spor o církevní pravomoc v Bessarabii. Po světové válce připadla ruská část Bessarabie Rumunsku. Sověty však nepokládají tento stav za definitivní. Jejich asi vlivem hlava ruského pravoslaví, metropolita Sergij, poslal nyní dopis jak patriarchovi ruské církve Mironovi, tak i bessarabskému metropolitu Hurjušovi, v němž prohlašuje, že Bessarabie zůstává i po svém přidělení k Rumunsku pod církevní pravomocí Moskvy a nikoliv pod jurisdikcí rumunského patriarchátu. Proto vytýká metropolita Sergij bessarabskému metropolitovi Hurjušovi, že neprávem zavedl ve své diecési nový kalendář, že přijal do úřadu kněze suspendovaného atd., čili že se odklonil od Moskvy a přiklonil k patriarchovi rumunskému. Přípis metropolity Sergija přirozeně vyvolal rozruch nejen v církevních kruzích bessarabských, nýbrž zvláště v rumunských kruzích politických, které vidí v něm nový útok sovětů proti nynějším hranicím Rumunska. Nová úprava církevních hranic ruského pravoslaví měla by býti také řešena na všepravoslavné konferenci athonské — ale je možno tu vyjednávat — s bolševiky?

„Predsobornoje Sovješčanie" na Athosu a ruská církev. Na letošní svatodušní svátky je svolána opětně konference pravoslavných církví na památnou horu Athos v Řecku, aby se zabývala přípravami na budoucí obecný sněm církevní, který by rozřešil celou řadu naléhavých otázek v náboženském životě pravoslavných. S jakými těžkostmi setkávají se už pouhé přípravné konference (předsoborné), ukazuje obsáhlý člá-

nek amayských ieromonachů (t. j. mnichů unie) Davida a Petra, uveřejněný v 1. čísle letošního „Irenikonu". Je to především pomér pravoslavných církví k nynějšímu Rusku. Zabývala se jím minulá mezipravoslavná konference vatopedská v červnu roku 1930 v šesti sezeních, jak podle autentických pramenů referuje „Irenikon". Zástupci srbské a rumunské církve pravoslavné žádali, aby na příští předsobornou konferenci athonskou byli pozváni delegáti pravoslavné ruské emigrace. Zástupci patriarchátu antiochijského a alexandrijského trvali na pozvání pouze representantů všech církevních skupin ze sovětského Ruska. Pravoslavní zástupci z Polska přidali se sice k mínění srbských a rumunských delegátů, ale s tou podmínkou, že ruskou emigraci pravoslavnou mají zastupovat na nové konferenci jen delegáti biskupského sboru ze Srěmských Karlovců. Nakonec zvítězil návrh zástupců církve srbské. Bez největší pravoslavné církve ruské těžko připravovat obecný sněm, zvláště když také pravoslavné Bulharsko je dosud stiženo kletbou cařihradského patriarchy, který je z nenáboženských důvodů před 60 lety vyloučil ze společnosti pravoslavných církví.

V dějinách ruského katolicismu zůstane zlatým písmem zapsána statečnost a neohroženost biskupa-vyhnance. Je to mohylevský metropolita, arcibiskup Eduard Ropp. Narodil se dne 2/14 prosince 1851 v Lixně u Dünaburgu. Věnoval se zprvu studiu práv a stal se úředníkem v ministerstvu zemědělství v Petrohradě. V letech osmdesátých studoval katolickou bohovědu v Innsbrucku, byl roku 1886 vysvěcen na kněze a r. 1904 stal se biskupem ve Vilně. Když roku 1905 byl vydán velikonoční manifest, zvaný „toleranční ukaz", byl biskup Ropp zvolen do první dumy. Jeho hájení práv katolické Církve přineslo mu brzo nepřízeň carské vlády, až byl konečně „sesazen", byv obviněn, že prý provádí polskou propagandu, že zaujímá nezákonné stanovisko k otázce školní, že v úředních písemnostech užívá nepříslušné řeči a že nechává v úřadě kněze vládě nepříjemné. V dorozumění se Svatou Stolicí nevzdal se biskup Ropp dobrovolně svého biskupství a nepřijal žádného jiného ruského biskupství, které mu vláda nabídla. Proto vyzvala vláda dómskou kapitulu, aby na místo „sesazeného biskupa" zvolila kapitulního vikáře. Když to kapitula dne 4. ledna 1908 odmítla učinit, byla rozpuštěna. Biskup Ropp nebyl ovšem první, kterého carská vláda „sesadila"; od roku 1864 byl to už třetí případ vládního zakročení proti biskupům ve Vilně.

O vlivu liberalismu na ruské pravoslaví přednášel ve Východním ústavě římském učený znalec křesťanského Východu, jesuita O. Tyškievič. Především prohlásil za pochybené ono mínění, které prohlašuje, že ruské pravoslaví zůstalo po věky nedotknuto jakýmikoliv změnami a časovými proudy. O Tyškievič zmiňuje dvě fakta z náboženských dějin pravoslavných: 1. zamítnutí nadpřirozeného a hierarchického pojímání Církve, a zavedení cesaroppismu (carovlády) místo něho; 2. otřesení křesťanské nauky o nerozlučitelnosti manželství, která ještě ve století XV. zůstávala v pravoslaví více méně nedotknuta. Cesaropapismus dosáhl vrcholu po reformách Petra Velikého, zásada nerozlučitelnosti manželské utrpěla zase oficielním povolením metropolity Dionysija, aby bylo rozloučeno platné manželství velkoknížete Basila. Podle mínění O. Tyškieviče nemá se hledat příčina tohoto „zliberalisování" pravoslaví ve vlivu protestantismu a působení filosofie různých protikřesťanských směrů západních. Příčina tkví v samém pravoslaví, které mělo dva „velké patriarchy" liberalismu, a to Alexeje Chomjakova a Dostojevského. Chomjakov hlásá liberální učení o Církvi, Dostojevský chce omezovat křesťanskou nauku a morálku osobní svobodou a prohlašuje proto evangelní poslušnost za útok na duši. — Co zde zjišťuje O. Tyškievič o liberálním vlivu Chomjakova a Dostojevského na ruské pravoslaví, konstatuje pro srbské pravoslaví dr. Frant. Grivec ve své studii „Nova smer v srbski cerkvi", která vyšla jako samostatný otisk z lublaňského časopisu „Bogoslovni Vestnik". Srbští horlitelé pravoslavní, Najdanovič, Nedelkovič a Velimirovič, používají ve svém boji proti katolické Církvi jen

starých nespravedlivých útoků Dostojevského z jeho „Legendy o velikém inkvisitoru" — škodíce jen náboženskému životu vlastního pravoslaví.

Červená armáda sovětská stojí v přední řadě bojovníků protináboženských. Přiznává to německý dvojtýdeník charkovský „Neuland", vydávaný za účelem bezbožecké propagandy, když píše, že rudý voják i důstojník berou účast ve všech otázkách politických. Velikou práci vykonala rudá armáda v propagandě bezbožecké pořádáním zvláštních kursů, výstav a protináboženskou útočností, je opravdu armádou bezbožeckou.

K dějinám ruského bolševismu vzpomněl v nedávné své přednášce na Orientálním ústavě římském profesor tohoto ústavu, dr. Josef Schweigl, článku kyjevského metropolity Vladimíra, který uveřejnil na počátku světové války v časopise „Golos Cerkvi", bystře vystihuje tehdejší poměry ruské. „Boj mezi církví a socialismem roznítí se v našich krajích a dědinách; nepřítel stojí před branami. Až dosud bylo postupováno v boji se socialismem metodou negativní, t. j. nestavělo se proti němu positivních důvodů... Socialisté tvrdí, že duchovenstvo solidarisuje (souhlasí) s pracedárci a s boháči, a útočí proto s nenávistí proti náboženství. Duchovní se zase snaží vzdalovat se všeho, co jakkolvěk připomíná socialismus, a široké vrstvy lidu, které pro své nejnaléhavější potřeby nenacházejí porozumění v církvi (roz. pravoslavné), naslouchají raději socialistické propagandě, která právě o tom mluví, co vyhovuje tužbám srdce. Na Západě — poznamenává metropolita — Církev (roz. katolická) postřehla svůj omyl, třebas dosti pozdě. Když se tam už rozšířil socialismus mezi lidem a zmohutněl, byl boj s ním pro Církev dvojnásobně těžký. Ale boj ten nebyl beznadějný a měl své úspěchy. V Rusku — dodává metropolita — byl by ten boj lehčí než na Západě." A zatím téhož měsíce září 1914, kdy metropolita Vladimír upozornil na nebezpečí ruského socialismu, vydal už Lenin ve Švýcařích revoluční heslo: „Zaměnit světovou vojnu ve válku domácí — počínajíc od Ruska!" Tou jiskrou byl zanícen požár, jenž dosud hoří na sovětské Rusi a jehož obětí se stal i metropolita Vladimír ubitý bolševiky v kostele před oltářem dne 25. ledna 1928.

„Pod odnoj kryšej" (Pod jednou střechou). Ženevský věstník kanceláře ruských pracujících křesťanů (Bureau des Travailleurs Chrétiens Russes, Genève) (čís. 4) podává zprávu o úspěšně prováděné organisaci rozptýlených ruských emigrantů, na společné křesťanské základně sociální. Ve Francii a Československu stanou se ruští vystěhovalci členy už stávajících křesťansko-sociálních organisací (syndikátů), v Bulharsku a Jugoslavii utvoří samostatné spolky, které se sjednotí s ostatními křesťanskými organisacemi — pod jednou střechou. Následuje toto organisační hnutí ruské emigrace toliko materielní výhody svého členstva, nýbrž chce být ve službách vlasti, víry, rodiny a pořádku spočívajícího na spolupráci všech tříd. Ne „mír chaloupkám — a boj dvorům", nýbrž mír všem a všem takové domky, o nichž by každý mohl říci pyšné rčení Angličanů: „Můj dům je má pevnost." Pravoslavní křesťané přijímají pro tuto svou sociální činnost zásady papežských encyklik: „Rerum novarum" (Lva XIII.) a „Quadragesimo anno" (Pia XI.). Počet ruských vystěhovalců v Jugoslavii činí asi 24.000 osob, v Bulharsku asi 15.000 a u nás 8—9 tisíc. Pražským zplnomocněncem ženevského Bureau-a je dr. E. V. Kalikin. Tak se počíná částečně uskutečňovat přání, kterým téměř před 30 lety doprovodila moskevská Církevní akademie (r. 1904) papežskou encykliku „Rerum novarum": „Přejeme ideám Lva XIII. co největšího rozšíření, shodujíce se s ním úplně, že je toliko jeden opravdový prostředek k zdolání veřejných útrap, k vytvoření dobrých poměrů mezi lidmi, k rozřešení sociální otázky, tak palčivé v celé Evropě, a tím prostředkem je křesťanská láska bratrská; věříme, že hodina jejího triumfu brzy se přiblíží." — Na zásady sociálních encyklik Lva XIII. a Pia XI. upozorňoval též na loňském sjezdě slovanských akademiků katolických v Bratislavě ve svém referátě pravoslavný Rus dr. V. Vilinskij z Brna a prohlásil je v přijaté resoluci za vhodnou plattformu pro spolupráci věřících katolíků a

pravoslavných. Vchází tedy už po roce tato resoluce bratislavská v život ruské emigrace evropské.

Z POLSKA

Správa lvovského školního okrsku oznámila hlavnímu vedení „Rodné školy", že souhlasí s tím, aby školy užívaly i v úředním písemném styku slova „ukrajinský" místo „ruský". To se ovšem týká pouze „Ukrajinců" na nynějším území Polsky, v Podkarpatské Rusi vede se boj o „velkoruskou" a „rusínskou" orientaci.

„Volná myšlenka" zařizuje v Polsku ve svých klubech bolševické buňky, jak ukázaly jejich nedávné policejní revise. Kluby volnomyšlenkářské byly zakládány zvláště v posádkových městech a byli lákáni do nich především poddůstojníci k účelům vyzvědačským. Tak octlo se nyní několik desítek volnomyšlenkářů v žaláři. Před několika měsíci byli už uvězněni dva vůdcové polské „Volné myšlenky", Mošek Grynšpan a Eliáš Chwat, pro komunistickou agitaci protinábožensku i protistátní, k níž finanční podporu dostávali přes Gdaňsk od bolševiků. Jiný z nedávno uvězněných volnomyšlenkářů, Žid dr. Oryng, je švagrem známého sovětského komisaře Unšlichta, náležel do bezkonfesijní skupiny tak zv. „sposowczyków" a uplatňoval se jako učitel v řadách svých radikálních kolegů. Pozoruhodný fakt je, že toto protikatolické hnutí „Volné myšlenky" v Polsku je vedeno Židy a že vydavatelé volnomyšlenkářského tisku jsou také Židé, na př. hlavním redaktorem „Wolnomyśliciel-a" je David Jabloński, „Racjonalisty" J. Landau, „Wiadomości Literackie" vydávají Grydzewski a Borman atd.

Katolická dělnická universita v Lodzi ukončila letošní přednášky slavnostní schůzí v domě katolické mládeže. Přednášky byly letos konány z apologetiky, mravouky, literatury, hospodářství, zvláště též o základní ústavě říše, právu, současných poměrech v Polsce a o zásadách a práci Katolické akce. V závěrečné schůzi Katolické dělnické university podal zprávu o jejím rozvoji a činnosti ředitel její prof. E. Miller. Za diecésní Katolickou akci pozdravil dílo dělnické university katolické dr. L. Kalisa a jménem profesorského sboru prof. Rab. Po rozdání cen a vysvědčení absolventům promluvil biskup dr. Tomczak o velikém významu dělnické university katolické, která má odchovat budoucí vůdce katolické myšlenky v širokých vrstvách pracujícího lidu. Lódž byla vhodně zvolena za sídlo dělnické university, poněvadž jest jedním z nejrušnějších polských měst průmyslových.

Svaz ukrajinských spisovatelů a novinářů vydal ze Ženevy vřelou výzvu k celému civilisovanému světu, v níž, vylíčiv krvavé události na březích Dněstru, praví: „V důsledku nucené kolektivisace panuje na Ukrajině všeobecný hlad. Všechny vzpoury vyvolané zoufalstvím a nouzí jsou tlumeny moskevskými komunisty způsobem tolik jim vlastním. Lid na pohraničí snaží se utéci, ale vládcové „ráje" pilně střehou svých poddaných a nelítostně je trestají. Krvavé zločiny bolševické budí rozhořčení celého světa. Ale to nestačí; třeba vystoupit daleko energičtěji a všesvětovým tlakem na sověty."

Řeckokatolický biskup Mikuláš Čarneckij navštívil dne 6. května sjednocenou farnost sv. Jiří v Delatyczach, kdy slavila své patrocinium, doprovázen novogródským děkanem drem Weckiewiczem a drem K. Kulakem, ředitelem oddělení pro Východní obřad v biskupské kurii piňské. Po slavných nešporách ve východním obřadě sloužených měl biskup Čarneckij vroucí proslov k velikým zástupům, které přispěchaly na odpust. Byli tam nejen místní farníci řeckokatoličtí, nýbrž i katolíci latinského obřadu i množství pravoslavných z celého širokého okolí. Proto museli na druhý den už od časného rána biskup i všichni kněží zpovídat věřící obojího obřadu. Napřed byly slouženy tři mše sv. pro katolíky latinského obřadu, při nichž bylo podáváno sv. přijímání, o 9. hodině konány slavnostně jitřní modlitby v obřadu východně slovanském a pak o 11. hod. sloužil biskup Čarneckij v témž obřadě pontifikální mši sv. Podle východního zvyku byla ukončena slavná bohoslužba velkolepým procesím kolem kostela, při němž bylo čteno evangelium ve čtyřech řečích a pronesena kázání faráře Šymkieviče a prof. Kuláka, závěrečné kázání měl

sám biskup Čarneckij. Visitační cesty biskupa Čarneckiho nacházeji tak mocný ohlas v jazykově smíšených krajích na polských kresích nejen pro jeho vynikající osobní vlastnosti, jeho jazykovou znalost, která mu umožňuje kázati rusky, ukrajinsky, bělorusky i polsky, ale zvláště pro jeho apoštolskou horlivost, která hledá jen spásu duší.

Z JUGOSLAVIE

Na lublaňské bohoslovné fakultě studuje vedle Slovinců též 20 Hrvatů, 3 Češi a 3 Poláci. Také u salesiánů v Lublani je více Čechů a Slováků, kteří se zajímají o myšlenku sv. jednoty církevní. Na fakultě unijní snahu pěstuje „cyrilometodějský kroužek", složený ze zástupců různých slovanských národností pod vedením preláta univ. prof. dra Frant. Grivce. Kroužek zdůrazňuje potřebu modlitby, obětí a vnitřního duchovního prohloubení jako přípravu a základ pro unijní práci. Členové kroužku proto častěji obětují mši svatou a svaté přijímání na úmysl Apoštolátu svatého Cyrila a Metoděje. Vzdělávají se studiem odborné literatury a přednáškami k důkladnému poznání křesťanského Východu a jeho potřeb. Dr. Grivec přednáší každý týden o křesťanském Východě, po přednášce koná se pak schůze akademického cyrilometodějského kroužku. Kromě toho jsou bohoslovci lublaňští povinni navštěvovat dvouletý kurs východního bohosloví. Lublaň jistě dává pěkný příklad ostatním slovanským seminářům a bohoslovným ústavům!

Památkou na 700. výročí smrti (1231) a prohlášení světcem (1232) velikého Divotvorce sv. Antonína Paduánského má býti na západní periferii Záhřebu postaven votivní chrám svatého Antonína. Plán kostela vypracoval záhřebský architekt Juraj Denzler, universitní docent. Bude to trojlodní basilika, rozdělená uvnitř 17 m vysokými sloupy, jednoduchého zevnějšku, jaký charakterisuje františkánské kostely přímořské. V novém kostele budou též vojáci z blízkých kasáren mívat své bohoslužby. Se stavbou chtějí býti letos hotovi — spoléhajíce na lásku a mocnou přímluvu svatého Antonína!

Katolický biskup na ostrově Krku, dr. Srebrnič, poslal všem sokolským jednotám své diecése upřímně a s otcovskou láskou psaný list dne 25. února 1932, v němž je upozornil na protikatolické smýšlení zakladatele Sokolstva, dra Miroslava Tyrše, poněvadž se tyto názory Tyršovy staly základem sokolské výchovy i v Jugoslavii. Biskup Srebrnič svá tvrzení doložil četnými doklady z české literatury o Tyršovi. A jaké se mu dostalo odpovědi? Pod vlivem Sokolstva byl pojmenován park na nábřeží krčském „parkem dra M. Tyrša" a v předvečer jubilejních oslav Tyršových a v den jubilea, dne 5. a 6. března, uspořádána byla za účasti studentstva potupná demonstrace před biskupským palácem. Tak postavil jugoslavský Sokol proti důjinné pravdě biskupově argument hulákající ulice. Katolíci jugoslavští dobře věděli, proč tak rozhodně odmítli státního „Sokola" a jeho materialistickou a naturalistickou výchovu mládeže.

O nový pravoslavný chrám sv. Sávy, který má býti postaven nákladem asi 300 milionů dinarů v Bělehradě, vede se prozatím tuhý boj časopisecký. Jedni chtějí — a toho názoru jsou duchovní kruhy pravoslavné — aby byl postaven ve slohu byzantském po vzoru chrámu v Gračanici, jiní zase míní, že třeba použít moderní architektury. Dosud sebralo družstvo pro stavbu kostela svatého Sávy na 7 milionů dinarů. V Alexandrově ulici má se započít se stavbou jiného pravoslavného chrámu bělehradského, sv. Marka, pro nějž sebráno 25 milionů dinarů.

Biskupský synod srbské pravoslavné církve vydal nyní prováděcí nařízení, jímž se v život uvádí nová ústava pravoslavné církve srbské. Podle něho měla býti nová úprava diecésí provedena do 1. března 1932. Pravoslavná církev srbská bude míti nyní v Jugoslavii 21 biskupství. Zrušena byla biskupství: bihačské, pečské, bitoljské (splynulo s ochridským), karlovačské (splynulo s bělehradským), nikšičské a bokokotorské (splynuly s cetiňským). Nově utvořeno biskupství v Záhřebě, k němuž připadnou pravoslavní věřící v celé bánovině dravské a z části i vsávské. Biskupské sídlo dalmatské diecése přeloženo ze Šibeniku do Splitu, v diecési žičské z Čačka do Kraljeva a v gornjokar-

lovačské z Plašku do Karlovce. Prováděcí nařízení týká se dále organisace církevních obcí pravoslavných, jež mělo býti provedeno do 1. května 1932. Jedna farnost může patřiti pouze k jedné církevní obci, ale jednu církevní obec může tvořiti i více farností. Farnost má míti nejméně 300 a nejvíce 500 pravoslavných domů. „Domem" však se rozumí nejen samostatná rodina, nýbrž i samostatná, plnoletá osoba, mající vlastní zaměstnání. Úprava farností měla býti hotova do konce března. Druhá část prováděcího nařízení je věnována správě pravoslavné církve a jejích úřadů. Patriarchu zastupuje nejstarší metropolita nebo biskup nejstarší svým svěcením. Církevní majetek musí býti pojištěn jenom u církevních ústavů pojišťovacích. Světský i řeholní kněz smí kandidovati jen po předchozím souhlasu diecésního biskupa. Bude-li prováděcím nařízením pravoslavného biskupského synodu srbského uvedena v život nová ústava církevní, bude to jistě znamenati veliký krok kupředu pro srbské pravoslaví, které přestalo býti sice státní církví, ale zato ujímá se moderní práce školské a charitativní za tiché přízně a vydatné podpory státu.

Katolická omladina hrvatská, organisovaná ve „Velikom Križarskom Bratstvu", jehož středisko je v Záhřebě, slavila svůj „den" v neděli 8. května, nebo, kde to nebylo možno, dne 15. května. Dopoledne přistoupila ke společnému svatému přijímání v kostelích, kde bylo všude kázáno o významu katolické organisace mládeže a zároveň i konány sbírky, odpoledne shromáždila se na slavnostních schůzích a akademiích „križarských".

Jugoslavské ministerstvo osvěty vydalo nařízení, aby se dne 10. května konaly na všech obecných, měšťanských, středních i odborných školách přednášky o významu zbudování nového pravoslavného chrámu sv. Sávy v Bělehradě a na ten účel aby se uspořádaly též sbírky mezi žactvem všech těch škol. — Podle dějinné pravdy byl prvý srbský arcibiskup sv. Sáva v úzkém přátelském spojení s Římem, kam poslal svého biskupa Metodija s vzácnými dary k papeži (Honoriovi III. 1216—1227), aby od něho vyprosil požehnání své diecési a svému bratru Štěpánu Nemanjičovi královskou korunu, kterou ho pak korunoval v monastýru Žiči. Sv. Sáva bojoval po celý svůj život proti politické i církevní nadvládě byzantské a dožil se v tom boji největší pohany a odsouzení (anatema) od řeckého arcibiskupa ochridského, Dimitrije Chomatena, který si osoboval pravomoc nad srbskou církví. Bohužel, tato dějinná postava národního světce srbského byla novými směry srbského pravoslaví zúmyslně skreslena a zfalšována; ze sv. Sávy tvoří prvního bojovníka proti papežství, katolictví a proti jednotě obecné Církve. Je přirozeno, že se proti tendenční oslavě takového zneužitého velikána dějin staví hrvatští katolíci a protestují proti tomu, aby společné jugoslavské ministerstvo osvěty dělalo i mezi katolickými dětmi a studenty propagandu dějinné lži a na ni dokonce i příspěvky sbíralo. Ve svatém Sávovi chtějí jugoslavští katolíci uctívat velikého budovatele národní samostatnosti, jenž v Římě našel nejlepšího spojence a nikoliv nepřítele! Falšování dějinné pravdy postavilo by v novém chrámě světcově v Bělehradě jenom těžký kámen úrazu jugoslavské bratrské jednotě.

Z RUMUNSKA

Rumunsko. Rumunská vláda snížila na návrh prof. Jorgy plat pravoslavného duchovenstva o 12 proc., řeckokatolického však o 21 procent. Věstník rumunských řekokatolíků „Unirea" píše, že tím vláda rumunská porušila par. 22 ústavy, který zabezpečuje právní rovnost všech náboženských vyznání v Rumunsku, a také nedbala par. 10 konkordátu, jímž se zaručují katolickému duchovenstvu stejná práva.

Z BULHARSKA

Bulharský učenec dr. Dragomir Lulinov, nekatolík, uveřejnil ve sbírce, kterou vydává pod názvem „Křesťanská sociologie", bulharský překlad encykliky Pia XI. „Quadragesimo anno", jako už v minulém roce ohlásil překlad encykliky „Rerum novarum". Svůj překlad doprovodil dr. Lulinov komentářem

(poznámkami), kde odůvodňuje názor, že sociologické projevy Lva XIII. i Pia XI. jsou jediným možným vyřešením neobyčejně těžké otázky vzájemného poměru mezi proletariátem a kapitalismem. Řešení socialistů a liberálů pokládá dr. Lulinov za velmi nebezpečné. Zkoumaje pak základy, o které se opírá učení hlásané katolickou Církví, tvrdí bulharský učenec, že to nejsou nějaké novoty, nýbrž jen přizpůsobení k časným potřebám obecných zásad, o nichž jednali už dávno církevní učitelé sv. Augustin, sv. Tomáš Akvinský a jiní.

Z PALESTINY

V jerusalemské basilice „Ecce homo", zbudované r. 1862 přičiněním židovského konvertity, kněze A. M. Ratisbonna, konají tak zv. sestry sionské ustavičné modlitby za obrácení Židů. Ve svém klášteře vychovávají tyto sestry asi 25 děvčat-sirotků židovského původu v duchu katolickém. Vedle toho mají sionské sestry též dívčí sirotčinec v Ain-Karim a ústav sv. Petra pro hochy západně od jaffské brány. Horlivou činnost misijní rozvíjela v Jerusalemě sekretářka mezinárodního katolického sdružení „A micorum Israel" (přátel Židovstva), Marie van Leer, bývalá holandská Židovka a komunistka pocházející z bohaté pravověrně-židovské rodiny amsterodámské, která se účastnila nezdařené revoluce v Bavořích a byla proto odsouzena k trestu smrti. Ovládala dokonale hebrejštinu a měla na své bývalé souvěrce veliký vliv. Na rozkaz anglické vlády byla však v poslední době z Palestiny vypovězena.

Katolický obzor.

Doma.

MORAVA

Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje chce i letos vyhovět prosbám chudých, dělnických krajanů zahraničních, trpících nesmírně bídou a nezaměstnaností a chce převzít péči o umístění jejich dětí na prázdninový pobyt u nás. Prosíme tudíž snažně své zámožnější čtenáře, zvláště na Hané, aby se dobrotivě přihlásili do naší redakce, kdož by byli ochotni přijat bezplatně na letošní prázdniny jedno nebo dvě z krajanských dětí. Loni byla to skoro samá děvčata, letos by chtěli příjet i hoši. V přípise na naši redakci račte sdělit i svá přání (chcete-li hocha či děvče a v jakém asi věku), abychom podle toho mohli malé hosty rozdělit. Předem upřímný dík!

Z výborové schůze Ústřed. Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje, konané ve středu 27. dubna 1932 za předsednictví msgra J. Staněla a za účasti 8 členů výboru. Předsedající věnoval po zahájení schůze pietní vzpomínku zemřelému senátoru a proboštu P. Fr. Valouškovi z Kroměříže za jeho velkou práci pro náboženško-sociální obrodu CM Moravy i za její oslavení cenným dílem literárním. Podle pokladní zprávy činil příjem ÚACM za měsíc březen 11.871.20 Kč, vydání 9.174.80 Kč. Z referátu tajemníkova: Zakládajícím členem ÚACM stal se P. Antonín Mochola, farář na Dolní Bečvě, odbor ACM v Brně poslal 9000 Kč z členských příspěvků, sl. Píštěkova z New Yorku 1500 Kč, far. úřad Pavlovice u Přerova 1200 Kč, pí Anna Marešova z Clevelandu O (prostřednictvím Rev. Oldř. Zlámala) 660 Kč. Krajanské misie v pohraničí obstaral ÚACM obětavou ochotou dobrovolných misionářů: P. Aloisa Lazeckého, SVD. ze Šťavníku, v Bulharsku, P. Restla, T. J. z Tronchiennes, v Belgii, P. Ed. Křivánka, T. J., z Prahy, v Holandsku, msgra dra A. Stancla z Hranic, ve Francii a na Porýní, dra Kl. Žůrka z Bílska na Žitném ostrově, na Podk. Rusi a v Brémách. Náboženskou, vzdělávací a zábavnou četbu poslal ÚACM krajanům do Holandska, Polska (Mirogoszcze, Dubna, Warkoviczů), Rumunska a do Kanady. ÚACM ujme se na přání porýnských krajanů zase akce pro přijetí jejich dětí na prázdniny

u nás. Generální tajemník Ligy Oberovy z Francie osobně vyjednával o spolupráci ÚACM ve prospěch trpících Rusů v sovětech i v emigraci. Předseda ÚACM pan arcibiskup dr. Leopold Prečan delegoval jako zástupce k jubilejnímu sjezdu eucharistickému v Sarajevě brněnského provinciála OO. salvatoriánů P. Fakunda Peterka z Husovic, který na svém zájezdu vykoná též misijní návštěvu u našich krajanů v Jugoslavii. Na radu ÚACM navázaly sestry Neposkvrněného Početí P. Marie z Přerova styky s Mariánskými družinami dívek slovinských („Bogoljub") a získaly první slovinské kandidátky pro svou řeholi. ÚACM obnovil své prosby o podporu chudých kostelů v Jugoslavii a obdržel pro ně další dary parament a prádla kostelního. — O nový VI. sjezd unionistický na Velehradě projevuje se v zahraničí zvláště slovanském, živý zájem. Také olomucká „Pragerpresse" vyslala svého redaktora do sekretariátu ACM pro informace. Referáty sjezdové převzali odborníci unionističní z různých národů, nejpočetněji bude zastoupen, jak přirozeno, římský Východní ústav. Přednášet bude jeho bývalý předseda msgre d'Herbigny, i nynější dr. Herman. Před sjezdem (13. až 17. července 1932) mají svůj sjezd bohoslovci a studenti katoličtí, k zakončení sjezdu připravuje Ústředí Orla čsl. informativní akademii pro zahraniční hosty. Pozvánky sjezdové budou co nejdříve už rozesílány. — Dr. Matocha podal zprávu o přípravných pracích k všeslovanskému právnickému sjezdu v Bratislavě (r. 1933) a účasti AV (Akademie velehradské) a Ustř. ACM na nich. — Rukopis práce † msgra dra Aloise Kolíska: „Velehrad a jeho přeborníci v ČSR" postoupen k posouzení prof. dru Matochovi. — Rev. Zlámal z Clevelandu upozornil ÚACM na fakulty, které pro své členstvo získala podobná americká organisace „Catholic Near East Welfare Association", založená na pomoc „nejbližšího Východu" = Rusku. — Na konec projednány žádosti o podporu a podle možnosti jim vyhověno. —a.

Svatí Cyril a Metoděj prohlášeni za spolupatrony basiliky velehradské. Dávné přání mnohých, aby našim slovanským apoštolům sv. Cyrilu a Metoději dostalo se na Velehradě, s nímž jest jméno jejich nerozlučně spojeno, i při liturgii postavení tak význačného, jaké jim po právu už dávno příslušelo, je splněno. Svatý Otec Pius XI. prohlásil sv. Cyrila a Metoděje za spolupatrony papežské basiliky na Velehradě. Od této chvíle bude tedy míti vedle Panny Marie Nanebevzaté, jíž si počátkem XIII. století zvolili cisterciáci za patronku svého nového kostela, velehradská basilika za patrony i naše slovanské apoštoly sv. Cyrila a Metoděje. Dekret, jímž kongregace obřadů zpravila našeho pana arcibiskupa dra L. Prečana o udělení této výsady, je datován ze dne 13. dubna 1932.

Prohlášení sv. Cyrila a Metoděje za spolupatrony velehradské basiliky jest událostí, jejíž význam není nikterak nepatrný. Jest především novým projevem tolikrát už osvědčené přízně sv. Stolice k našim apoštolům slovanským sv. Cyrilu a Metoději a k našemu Velehradu; vždyť podobné výsady se zpravidla neudílejí. Jest též novým důkazem, že metropolitové moravští, kteří vždycky viděli ve sv. Metoději svého prvního předchůdce a k nynějšímu Velehradu pohlíželi vždycky s velikou úctou, zůstávají věrni své tradici, dosud nejen nevyvrácené, nýbrž čím dál více oprávněné a také sv. Stolicí uznávané. (Když v r. 1546 chtěl císař Ferdinand I. převésti zboží kláštera velehradského v ruce světské, postavil se proti tomu olomucký biskup Doubravský ze Skály a hájil památný klášter mimo jiné i poukazem na to, že na Velehradě stal se za „svatých Crhy a Strachoty" počátek víry křesťanské.) Dává konečně toto prohlášení nový podnět a novou vzpruhu k šíření úcty cyrilometodějské u nás, jež naší Moravě a celému národu našemu přinesla a bohdá ještě přinese tolik požehnání!

Jsme přesvědčeni, že strážcové Velehradu, Tovaryšstvo Ježíšovo, jemuž tolik záleželo na vymožení této výsady, se všemožně přičiní, aby o letošním svátku sv. Cyrila a Metoda bylo na Velehradě důstojně oslaveno i toto první patrocinium basiliky velehradské.

ČECHY

Výstava ruské ikony v Praze. V době od 23. dubna do 4. května t. r. pořádal v Topičově saloně v Praze Archeologický institut N. P. Kondakova v Praze výstavu ruských ikon. Nehledě k tomu, že to byl podnik prvý toho druhu v Praze, měla výstava vysokou úroveň po stránce sebraného materiálu, poněvadž osvětlovala alespoň v hrubých rysech vývoj ruské ikony od XIV. do XIX století a na řadě ikon italo-řeckých, srbských a řeckých dokládala rozdíl mezi ikonou řeckou a ikonami ostatních byzantských škol. Právem se proto těšila výstava pozornosti jak odborníků, tak široké veřejnosti a jistě přispěla k tomu, aby byl vzbuzen konečně jednou u slovanské Prahy zájem o ruskou ikonu, kterou již po leta studují a obdivují národové mimoslovanští. Doufejme, že si opraví onen povýšený názor na byzantské umění vůbec a na ruskou ikonu zvláště, který se u nás zahnízdil vlivem různých německých příruček dějin umění, považujících byzantské umění za něco nedokonalého a umělecky bezcenného. Myslivec. Dr.

Činnost P. A. Floriána SVD. v Kanadě. Jak známo, vyslal pražský S p o l e k sv. R a f a e l a za podpory p. biskupa dra K m e t k o a Ústředního Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje koncem r. 1930, misionáře P. A. Floriána do Kanady. O jeho působení přinášeli jsme zajímavé zprávy a viděli jsme, jak obětavě a blahodárně mezi našimi vystěhovalci v Kanadě pracoval.

Začátkem letošního března se P. Florián z Kanady vrátil. Námahy spojené s misionářskou činností velmi ho vyčerpaly, takže přijel domů nemocen po přestálých útrapách. S velkým sebezapřením konal však přes to dne 14. dubna, nežli odejel na léčení, přednášku v Praze na Slovanském ostrově. Doprovázel ji zajímavými světelnými obrázky, které ukázaly, s jakými potížemi bojují naši krajané v nové vlasti, aby uhájili život svůj a svých rodin. Mnozí pracují jen 2 dni v týdnu, mnozí jsou bez práce, ale přesto přijali P. A. Floriána s láskou, když poznali jeho nezištnou snahu, pomoci jejich duším. S velkou námahou vyhledával v Kanadě a na Aljašce Čechoslováky. Jeho práce byla však požehnána, vykonal skutečně velké dílo. Získal mnoho duší a snad ještě více srdcí našich krajanů Bohu i vlasti. P. Florián stal se velmi oblíbeným a s pláčem se loučili s ním v každé osadě. Na kolenou ho prosili, aby se zase k nim vrátil nebo aspoň jim poslal hodného kněze z Československa. Jak těžko se žije lidem, kteří by rádi chodili do kostela a přistupovali k sv. svátostem, ale nemohou, nemají kněze, který by jim ve zpovědi rozuměl, který by jim v rodné řeči kázal a byl jim duchovním otcem a vůdcem. Aby se odpomohlo největší duševní bídě, bylo by zapotřebí nejméně 15 mladých kněží anebo bohoslovců pro Kanadu. Tamější katoličtí biskupové chápou duševní bídu našich lidí a rádi by jí odpomohli, jsou ochotni zaplatiti kněžím misionářům cestu, po případě bohoslovce dáti studovati a vysvětiti je pak pro čsl. osady. Takovým způsobem pomáhají Maďaři, Poláci, Němci svým krajanům v Kanadě, pomůžeme i my našim krajanům? Přihlásí se někdo na tuto pionýrskou, ale záslužnou práci?

P. Florián navštívil v Kanadě 84 osady a vykonal přípravy na 5 prvních sv. zpovědí, 10 prvních sv. přijímání, měl 6 oddavek, 12 zaopatření nemocných, 3 pohřby, 234 kázání, 4871 zpovědí a 25 přednášek se světelnými obrazy, kromě nesčetných promluv a návštěv v rodinách našich krajanů. Na této apoštolské práci záslužné mají podíl všichni, kdož svými almužnami ji umožnili a svými modlitbami podporovali.

Exerciční hnutí v Čechách vykazuje za poslední rok velmi pěkné výsledky mezi katolickou mládeží. Bylo pro ni pořádáno 28 exercičních kursů, jichž se súčastnilo 1114 exercitantů, a to 405 hochů a 709 dívek. Tak se kladou nejpevnější základy duchovnímu obrození mládeže.

Předsedou pražského odboru ACM zvolen byl po smrti zasloužilého biskupa dra P o d l a h y universitní profesor, kanovník dr. V a j s v P r a z e, který si dobyl největších zásluh o vydání liturgických knih s t a r o s l o v e n s k ý c h. Je uznaným odborníkem církevní staroslověnštiny a též jedním z nejstarších a nejobětavějších pracovníků na poli cm. unionismu. Kéž mu Pán Bůh dopřeje pevného zdraví k další jeho záslužné práci pro rozkvět myšlenky cyrilometodějské.

SLOVENSKO

Již přede dvěma roky byly uspořádány zásluhou kanovníka košické kapituly dr. Mikuláše Pfeiffera německé konferenční řeči, jichž se súčastnila i česká inteligence a jež probudily i mezi exponovanými Čechy košickými porozumění pro náboženské přednášky. Přede dvěma roky měl tyto konferenční řeči dr. Kl. Žůrek z Bílska, vloni je konal člen řádu dominikánského z Olomouce, P. Augustin Scherzer, a letos kanovník Málek ze Staré Boleslavě. I o české konferenční řeči v Prešově má kanovník dr. Mikuláš Pfeiffer hlavní zásluhu. Konferenční řeči byly konány v kapli Anglických panen, které rozeslaly zvláštní leták, aby je uvedly v širší známost. Rovněž pomáhali studenti, chovanci Sociálně výchov. ústavu v Bílsku, kteří studují na Prešovském gymnasiu. Výsledek byl velmi uspokojivý. Účastnili se pobožností úředníci, důstojníci, profesoři i učitelé, ba velitelství vojenské se postaralo i o zvláštní konferenční řeč pro vojáky. Tyto řeči byly konány v jazyku českém. Ostatní konferenční řeči konal dr. Žůrek vzhledem na to, že se jich účastnila i slovenská inteligence, jazykem slovenským. Předem konaných misií se súčastnili i exponovaní čeští učitelé. Byly to misie v Závadě a Prašicích u Topolčan. Následovaly misijní kázání v Piešťanech, na nichž nechyběli ani tamější vojáci. Kromě toho uspořádal dr. Žůrek konferenční řeči pro inteligenci v sálech Katolických domů ve Velkých Topolčanech a v Rožnavě. Účast byla velmi potěšitelná, a co nejvíce těšilo, bylo výslovné přání, aby se brzy v konferenčních řečech pokračovalo. Poznat z toho, že se zájem o náboženské přednášky v inteligenci probouzí.

Sektářství na Slovensku. V malé obci Záhorcích při maďarské hranici šířily se mezi luteránským obyvatelstvem sektářské pověsti o blízkém konci světa a nastávajícím posledním soudu. Dne 12. března měly se ty předpovědi splnit. Proto se sešli přestrašení luteráni v jednom domě a čekali tam příchod Eliáše a Enocha, že sestoupí k nim, po tři dni že bude tma a potom půjdou prý do nebe. Nachystali si dostatek petroleje pro tři dni tmy. Ale místo Eliáše a Enocha přišli četníci, prohledali dům, vůdci sektářů zabavili jeho knihy a jej samého pak odvedli na pozorovací stanici k vyšetření, zdali je to v jeho hlavě všechno v pořádku. — Myslíme, že proti bláznivému sektářství adventistů a jiných amerických sekt je pozdě zakročovat, až plevel jejich zmateného učení vyrostl a ohrozil zdravý lidský rozum a veřejný pořádek — proti zlé setbě dolarových nádeníků třeba zakročit.

PODKARPATSKÁ RUS

Po celoročním čekání dostalo se konečně osiřelé eparchii mukačevské nového biskupa v dosavadním kap. vikáři, msgru Alexandru Stojkovi. Úřední list vatikánský „Osservatore Romano", přinesl dne 2. května jeho jmenování. Nový vladyka mukačevský přejímá v plné životní síle 41 let (nar. 16. října 1890) biskupskou berlu, která tak neočekávaně vypadla z ruky jeho předchůdce, † msgra Petra Gebeje, posvěceného za biskupa na IV. unionistickém sjezdě velehradském, přejímá těžký úřad dobrého pastýře bratrského národa, jenž je s námi spjat společnou úctou slovanských apoštolů sv. Cyrila a Metoděje. Přichází však na užhorodský hrad — staré sídlo biskupů mukačevských — vyzbrojen znalostí svého stádce, provázen jeho láskou a důvěrou svých spolubratří, zasvěcen dlouhou praxí do mnohotvárného úřadování biskupského. Rodem pochází msgre Stojka z Karačiny (nedaleko Sevljuše) z rodičů selských, gymnasium vystudoval v Užhorodě, kde se také hned po maturitě (1910) přihlásil do semináře. Představení poslali ho však na studia do Budapešti, odkud po jejich ukončení byl povolán do kanceláře biskupské za archiváře, pak za koncipistu, stává se notářem v konsistoři a zastává současně úřad výpomocného katechety na užhorodském gymnasiu. Dalších 12 let prožívá po boku biskupově jako jeho sekretář, a to jak u biskupa Pappa, tak i u zvěčnělého vladyky msgra Gebeje, poznává z blízka odpovědný úřad, jehož břímě nyní spočinulo z vůle Sv. Stolice na jeho ramenou. Dejž Bůh, aby novému vladykovi bylo to břímě sladké láskou k Bohu i národu!

Za hranicemi.

Z ŘÍMA A ITALIE

Podle nové ročenky papežské (Annuario Pontificio 1932) má nyní Církev katolická 55 kardinálů (z nich 26 národnosti italské) a 1609 biskupů diecésních, z toho 673 v Evropě, 445 v Americe, 277 v Asii, 140 v Africe a 74 v Australii. Diplomatické zástupce má Sv. Stolice v 36 státech kromě 22 apoštolských delegatur a při Vatikáně jest zastoupeno 35 států a řád maltézských rytířů.

Úřední věstník Sv. Stolice (Acta Apostolicae Sedis) oznamuje v dubnovém čísle zřízení nové fary svatého Sáby v Římě a vyznamenání několika katolických katedrálních kostelů titulem „basilik menších", mezi nimi je i památná katedrála hnězdenská v Polsku, chovající ostatky našeho českého patrona sv. Vojtěcha. Kromě zřízení nových apoštolských prefektur v misiích a jmenování několika apoštolských vikářů ohlašuje papežský věstník též obnovení cisterciáckého opatství v Hardehausenu v německé diecési paderbornské.

Činnost vatikánské stanice radiové zabírá čím dále tím širší pole. „Nuntius radiofonicus" (= radiový zpravodaj) ohlašuje zprávy ze zasedání „Papežské Akademie věd", v určitou hodinu každodenně podávány jsou v různých řečích zprávy misijní; do nedělních a svátečních programů vsunuty vzdělávací přednášky pro nemocné a pro ty, kteří nemohou do kostela. Zorganisována též výměna depeší s některými státy, pokud ovšem jsou přístupny veřejnosti. Nejdůležitějším dílem vatikánské radiové stanice je však styk s roztroušenými po celém světě nunciaturami a delegacemi apoštolskými. Každá z nich dostala nebo v brzku dostane zvláštní aparát Marconiho, který jim umožní dokonalý příjem rozhlasový. Takové aparáty mají dostat též kardinálové bydlící mimo Řím. O vysílání promluv Sv. Otce se mínění rozchází: jedni by ho chtěli poslouchat co nejčastěji, jiní se zase boji, že by tím utrpěl význam a váha jeho slova. Přes to se však vyjednává o to, aby letošní eucharistický mezinárodní sjezd v Dublině zahájil Sv. Otec radiovým vysíláním. Sjezdu by to jistě dodalo slavnostního rázu svrchovanou měrou.

Italský ústřední ústav statistický sděluje, že v roce 1930 ze 100 katolických mužů bralo si 99.95 proc. katolické dívky za manželky a ze 100 katolických žen 99.92 proc. se provdalo za katoliky. Z uzavřených manželství 96.88 proc. bylo manželství svátostných.

Z ANGLIE

Anglická „Společnost katolické pravdy" (Catholic Truth Society) šíří poznání katolicismu ve své vlasti tím, že prodává před branami chrámů náboženské brožury, knihy a letáky. S jakým úspěchem to činí, ukazuje nejlépe výkaz za rok 1931, v němž bylo v Anglii prodáno 1,368.385 brožur, 18 tisíc 501 kniha a 273.000 letáků náboženských. Sv. Otec požehnal tomuto vzornému tiskovému apoštolátu a každému jednotlivci, jenž se ho účastní.

Z HOLANDSKA

Zásluhy zemřelého preláta Nolensa, prvního ministra práce v Holandsku, vysoko ocenil na ženevské „Konferenci práce" ředitel její mezinárodní kanceláře socialista Albert Thomas (též nedávno zemřelý), ve svém výročním referátě. Prelát Nolens dovedl dokonale spojit křesťanské milosrdenství s upřímným vlastenectvím, měl jasný názor a úsudek o všech otázkách práce, jak dokázal r. 1926 jako předseda tehdejšího zasedání. „Státník v celém významu toho slova, oddaný ideálům sociální spravedlnosti, již učinil cílem své politiky. Muž Církve byl msgr. Nolens zároveň mužem svého národa. Zlatým písmem se zapsal na stránky dějin mezinárodního „Sdružení práce". Jeho smrtí ztratila „Konference práce" jednoho ze svých nejzasloužilejších členů." — Velké životní dílo katolického vůdce sociálního došlo zaslouženého uznání z povolaných úst na foru mezinárodním!

Z FRANCIE

Svobodné katolické školství ve Francii zápasí nejen s vnějšími ne-

přáteli všeho náboženského života, nýbrž i s těžkostmi vnitřními. Hospodářská krise, nedostatek katolického učitelstva, starost o jeho výchovu a existenční zabezpečení, dostatečný příliv katolických dětí do volných škol katolických, šíření zájmu o ně v řadách rodičů — to všechno souvisí s rozvojem svobodného katolického školství ve Francii. Na padesát diecésních syndikátů s 13.000 členy zabývá se touto péčí a také letošní jejich sjezd v Grenobli věnoval všem oněm otázkám velikou pozornost. Vedle řady biskupů súčastnil se ho též kardinál Maurin jako předseda sjezdových porad. Francouzští katolíci jsou si dobře toho vědomi, že na poli školské výchovy mládeže bojuje se boj o katolickou budoucnost jejich vlasti.

Z NĚMECKA

Goethe a katolicismus — tato otázka poměru největšího německého básníka ke katolicismu byla o nedávném jeho jubileu řešena povolanými odborníky. Profesor mnichovské university, dr. Hans Rheinfelder napsal: Jako člověk nikdy se Goethe příliš nepřiblížil katolicismu, zato jako umělec a myslitel vždycky — snad bezděčně — pociťoval vliv katolicismu a proto mluví o mnohých katolických věcech tak, že by to ani upřímný katolík lépe nedovedl. To, co na př. napsal v knize „Dichtung und Wahrheit" (Básnění a pravda), mohlo by se právem připsat některému z církevních Otců. Goethe byl stoupencem „ušní" zpovědi. Již jako chlapec ji žádal a jako dospělý muž v rozmluvě s Vossem řekl: „Ušní zpověď neměla být nikdy lidu vzata. „Nicméně Goethovy vědomosti o katolictví byly kusé a často nesprávné. Kdož ví, snad kdyby byl chtěl a dovedl vniknout v hlubiny katolické víry, byl by uslyšel hlas dávno jemu v hloubi srdce známý. Goethe totiž jest netoliko tím, co by Otcové církevní nazvali „anima naturaliter christiana" (duše přirozeně křesťanská), nýbrž spíše „anima naturaliter catholica" (duše přirozeně katolická)."

(„Illustrazione Vaticana.")

Hlasatelem sjednocení německého národa v Církvi katolické je protestantský pastor J. Lortzing z Göttingen (v Hanoversku). Nedávno vydal v Paderborně knihu, kterou katolický biskupský ordinariát tamější doporučil ke čtení i katolíkům. Rozebírá v ní hlavní nauku protestantskou, s níž vystoupil Luther kdysi proti učení katolické Církve, totiž učení o ospravedlnění. (Die Rechtfertigungslehre Luthers im Lichte der hl. Schrift, nákl. Schöninga, Paderborn, 1932, 158 str.). Luther začal bludně učit, že víra sama člověka ospravedlňuje (odtud vznikla příkrá charakteristika luteranismu: „hřeš statečně, věř však statečněji!"). Pastor Lortzing nyní dokazuje, že ono Lutherovo učení o ospravedlnění je v úplném rozporu s Písmem svatým, které Luther učinil jediným pramenem víry. A jako důsledek tohoto svého zjištění píše na adresu svých protestantských souvěrců: „Z toho přímo plyne povinnost protestantů, aby si dali otázku i odpověď, zdali ještě nadále mohou zůstati v odloučení od katolické Církve." — „Této otázky," praví dále, „nesmíme se bát; od jejího zodpovědění závisí budoucnost křesťanství i budoucnost naší německé vlasti, kterou rozkol roztrhal a která může mít lepší budoucnost jen tehdy, když se vyléčí její nejtěžší a nejhlubší rána." (Oss. Rom., č. 66.)

Pruské ministerstvo vnitra zakázalo vystavovní literatury eroticko-sexuální (milostného a pohlavního obsahu), zvláště ilustrované jak ve výkladních skříních a novinářských budkách, tak i ve veřejných místnostech. Témuž zákazu podléhá i reklama zábavních lokálů, pokud by nezdravě působila na obrazotvornost anebo urážela veřejnou mravnost!

Z RAKOUSKA

Duchovní správu ruských pravoslavných emigrantů ve Vídni převzal bývalý pravoslavný biskup charkovský, Serafim Ljode, kterému jsou podřízeni též pravoslavní Rusové v okolí Vídně. Fara sjednocených katolických Rusů ve Vídni byla zřízena při kostele sv. Barbory a jejím správcem je prof. dr. Dimitrij Artěmjev.

Katolická Vídeň ztratila v nedávno zemřelém kard. Piffl ovi velikého vůdce, či spíše zkušeného otce. Jako syn četné rodiny z českého Land-

škrounu (1864) vyučil se v Pánu zesnulý nejprve knihařství, doplniv potom gymnasijní studium sloužil na vojně jako jednoroční dobrovolník. Po vojně vstoupil do augustiniánského kláštera v Klosterneuburku a byv roku 1888 vysvěcen na kněze, pověřen byl už následujícího roku duchovní správou na vídeňském předměstí, ve Florisdorfu, kde v těžkých sociálních poměrech osvědčil své veliké pastorační schopnosti. Proto byl povolán za profesora pastýřského bohosloví do Klosterneuburku, kde se později věnoval i historickému badání v řádovém archivu. Od roku 1913 byl vídeňským arcibiskupem, tedy za nejtěžších převratů politických a sociálních. V blízkosti tonoucí lodi vzniká nejnebezpečnější vír. To pocítil kardinál Piffl v plné trpkosti jako vídeňský arcibiskup, a byla to jen jeho neobyčejná pastorační moudrost spojená s účinnou láskou a péčí o široké vrstvy dělnické a o křesťanskou výchovu dětí, která převedla vídeňský katolicismus vysoko vzedmutými vlnami rudého moře na bezpečnější břeh. Až do bran katolických chrámů vídeňských bily vzteklé vlny protikřesťanské nenávisti, když zesnulý kardinál Piffl nařídil v celé Vídni současně veliké misijní pobožnosti lidové. Starý nátěr křesťanské Vídně, který v bouřích převratu smutně odprýskal, musel být nahražen silou ducha Kristova u jeho oltářů. Proto bylo třeba nových chrámů, usilovné náboženské výchovy školní, mocného apoštolátu tiskového, charitativního, organisačního — — — a všechno toto mnohotvárné dílo Boží mělo v zemřelém kard. Pifflovi moudrého iniciátora a vytrvalého podporovatele. Křesťanská Vídeň šla za ním ráda — pokud žil, a když zemřel, doprovodila ho k hrobu v statisícových zástupech v upřímném smutku. Bylo v něm kus stojanovské prostoty.

ZE ŠPANĚLSKA

Zabraný majetek jesuitů ještě není ani úplně zinventarisován a už se ukazuje, jak neoprávněné byly naděje na obohacení státní pokladny jeho konfiskací. Nabytý zisk sotva vystačí na výlohy spojené se zabráním, soupisem a správou majetku vyhnaných OO. jesuitů. Kromě toho si vyvolala vláda mnoho soudních procesů, poněvadž některé objekty užívané jesuity byly vlastně majetkem soukromých osob nebo spolků anebo patřily biskupským kuriím. Proto demagogové vymýšlejí a rozšiřují nyní nová nenávistná obviňování proti jesuitům, že prý zavinili pokles španělské valuty a vzrůst nezaměstnanosti. Španělskou valutou otřásla však popravdě bolševická revoluce pálící a bořící po celé zemi dávno před odchodem jesuitů; těm bylo dovoleno vzít s sebou do vyhnanství sotva tolik, co stačilo na cestu z vlasti. Nezaměstnanost mohla vzrůst snad jenom tím, že loupící a pálící chátra, dokonavši za tichého souhlasu vládních bolševiků dílo zkázy, octla se — bez další takové práce. Nedej, Bože, aby zklamané davy dostaly nové zaměstnání — revoluční.

V provincii Teruel nařídil gubernátor diecésnímu biskupovi, že všichni kněží jsou povinni předem ohlašovat civilním úřadům téma kázání, jež chtějí přednést v kostele. Bez předchozího úředního povolení nesměli by vůbec kázat. Španělsko touží patrně po slávě Mexika a jeho gubernátoři se snaží zavděčit vládnoucím tyranům. Ale slovo Boží nemůže být spoutáno.

Literatura.

UNIONISTICKÁ

Dr. Fr. Grivec, Nova smer v srbski cerkvi, Lublaň, zvláštní otisk z „Bogoslovni-ho Vestniku" (rok 1932, č. 2). Známý odborník ve východní teologii, lublaňský universitní profesor dr. Grivec, chce svojí klidnou statí nejen informovati o nových proudech protikatolických v srbském pravoslaví, nýbrž snaží se je vysvětliti z pramenů, z kterých myšlenkově vyvěrají. Jsou to především ruské bohoslovné názory slavjanofilů (Chomjakova), které už mezi Rusy upadly v zapomenutí, zato však našly

nové přívržence a horlivé hlasatele v Srbsku (dr. J. Popovič, biskup N. Velimirovič a j.) Také nespravedlivá obviňování, která Dostojevský zvláště ve „Velkém inkvisitorovi" napsal proti katolické Církvi, obnovují se zálibou vůdcové nových směrů v srbském pravoslaví. Dr. Grivec výslovně podotýká, že profesoři pravoslavné fakulty bělehradské nesouhlasí se slavjanofilskou theologií chomjakovskou. Nový směr v srbském pravoslaví málo poslouží vnitřnímu klidu Jugoslavie a pravoslavné církvi, katolické Církvi však neuškodí.

Unionizmus, napísal dr. Valerij Vilinskij, do slovenčiny upravil Lad. Šulgan-Lazovský, vydal Spolek sv. Vojtecha, Trnava 1932. Do textu je vloženo 16 reprodukcí ruského umění náboženského, jež s odbornou znalostí vybral dr. Josef Myslivec. Slovenská kniha ruského unionistického pracovníka nejpilnějšího je jakýmsi souhrnem jeho dosavadní práce na tomto poli. Proto také svým rozsahem převyšuje dosud vydané jeho publikace (353 str.). Obsahuje vlastně dva samostatné díly: I. Rozkol a unionismus a II. Dějiny ruské církve. Dr. Vilinskij jde v otázce rozkolu i unionismu až ke kořenům jak ideově, tak i historicky. Vidí správně v unionismu životní princip Církve Kristovy, nikoliv tedy hnutí diktované jakýmkoliv jiným zájmem, ať národním, či politickým, či módním. Ač pravoslavný, chápe autor plně a spravedlivě všechny akce římských papežů jako prostředky k posvěcení, zcírkevnění náboženského života katolického, nikoliv jako snahy po lidské moci a zevnějším lesku římské Církve, jak bývá i v poslední době vytýkáno katolicismu novými proudy v srbském pravoslaví. V tom světle vyniká pak jasně dalekosáhlý význam unionismu. Jako Rus vztahuje přirozeně snahy unijní především na svou církev, jejíž dějiny i vnitřní náboženský život snaží se zachytit v II. dílu své knihy. Tak nejenom získává čtenáře rozborem myšlenky unijní, jejich dějin a významu, ale hned jí razí cestu, otevíraje pohled do náboženské minulosti i přítomnosti největší církve křesťanského Východu. Kniha pravoslavného autora mající imprimatur katolického biskupa, se, myslím, sama sebou doporučí. Spolek svatého Vojtecha ji vypravil opravdu pěkně — jak si zasloužila. —a.

„Pamietnik 2-ej Konferencji Kapłańskiej w sprawie Unji Kościelnej w Pińsku." Vydavatelstvo Východního oddělení biskupské kurie v Piňsku, str. 153. Je to sborník přednášek, které byly předneseny na II. konferenci unijní v Piňsku, svolané hlavní zásluhou nedávno zemřelého pińského biskupa Zygmunta Ložińského. Jeho podobizna v předu sborníku dodává knize pietního rázu. Přátele unijní myšlenky jistě zaujmou všechny přednášky sborníku: P. Jana Urbana T. J. z Krakova: „Přítomný stav pravoslaví v Polsku, Rusku a jiných zemích", dr. Ignáce Swirskiho, profesora university S. B. ve Vilně: „Hlavní rozdíly mezi morálním systémem katolickým a pravoslavným", P. Tita Haluszczyńského, O. S. B. M.: „Právo kněžského celibátu ve východních církvích", dra Ondřeje Iszczaka: „Způsoby a prostředky k oživení a rozšíření úcty nejsv. Svátosti ve východním obřadě", dra Kazimíra Kulaka „Cíl a organisace pińských unijních konferencí", dra Henryka Cichowského: „Primát na efezském sněmu". Úvodní slovo napsal arcibiskup mohylevský Ropp. Krásným odkazem unijnímu ruchu v Polsku zůstane korreferát † biskupa Lozińského „o metodách misijní práce mezi pravoslavnými". Památník možno objednat u vydavatelstva: Piňsk, Kościuszki 16.

Pavao Butorac, Krščansko jedinstvo, otisk z „Vrhbosny", Sarajevo 1930. Kotorský gymn. profesor a známý životopisec bl. Hosanny Kotoranky, podává v zajímavé knize filosoficko-dějinný rozbor myšlenky jednoty. V prvém dílu pojednává o jednotě vůbec, v druhém o jednotě v oboru myšlenky a umění a v třetím díle o jednotě v životě národů, jak se vytvářela a měnila během křesťanských staletí. Autor podrobuje kritice nejenom dějinná fakta reformace, absolutismu, macchiavelismu, ale i současné snahy Ligy národů, Kellogova paktu, prohlašuje Eucharistii a papežství za podmínku křesťanské jednoty a vzývá na konec blahoslavenou Hosanu jako patronku sv. jednoty.

DOMÁCÍ

Právě vyšel Kalendář katolického studentstva na rok 1932-33. Kromě delších článků (úvodní od dra Jána Ferenčíka, redaktora „Rozvoje", pak přispěli Defar-Zwitter z Lublaně, P. Martin Janů CSSR, Dominik Pecka, Sigma, prof. V. Šlauf, P. dr. Jan E. Urban OFM a j.) přináší praktické přehledy zeměpisu a dějepisu, obsahy z četby, francouzské časování, důkladný přehled matematiky, fysiky a chemie a má řadu drobnějších zajímavých článků a pokyny pro abiturienty. Ke kalendáři jsou přidány praktické tabulky a papír na poznámky. Kalendář je vkusně vypraven a nově upraven, aby byl opravdu praktickou a úhlednou příručkou studentstvu. Má 224 stránky a stojí pro stud. pouze 5 Kč (i s poštovným), jinak 7 Kč. Objednávky přijímá Moravan, spolek katol. akademiků, Brno, dra B. Macků 117.

Velehradský sekretariát Jednot kř. matek přichystal do tisku novou příručku pro besídky „Jarní akademii" s bohatým obsahem. Vyjde v nejbližší době v Družstevním nakladatelství v Hradci Králové (Adalbertinum), které samo vyřizuje objednávky.

11letý kandidát svatosti. Pařížský kardinál Verdier vydal nařízení, jímž se zřizuje diecésní soud, který má zahájit proces, směřující k prohlášení za svatého Guya (Víta) de Fontgalland, který zemřel roku 1925 v Paříži ve věku 11 let. Život tohoto roztomilého hošíka, jeho prostou duši, hlubokou víru a zbožnost podává spisek „Duše dítěte". Bezvadný překlad z francouzštiny obstaral P. J. Rozmahel. S fotografiemi. Stran 56, cena Kč 3.50. Obdržíte u každého knihkupce. Vydalo nakl. Občanské tiskárny v Brně, Starobrněnská ul. 19-21.

„Orelská osvěta", časopis osvětových pracovníků v katol. spolcích, přináší ve svém prvním čísle nového ročníku seznam divadelních her vhodných pro katolická jeviště. Seznam bude doplňován ve všech dalších číslech „Orelské osvěty". I jinak jest prvé číslo pozoruhodné. Obsahuje několik příležitostných přednášek, článek dra Vilinského: Slovanství a unionistické snahy katolíků, slavnost kácení máje a j. Tím se stává tento časopis výbornou pomůckou všem pracovníkům v katolických spolcích, kterým ho vřele doporučujeme. „Orelskou osvětu" ochotně zašle každému nakl. Orla čsl., Brno, Francouzská 34.

Písmo sv. v životě knězově. Dr. Jan Hejčl. Zase nám dal oblíbený autor novou knížku, novou perlu z pokladnice svého nestárnoucího ducha. Autor vysvětluje v ní celou liturgii, zvláště mši sv., bibli. Celá liturgie je mosaika z biblických kaménků. Studium Písma je nejlepší meditací a nejlepší přípravou na mše sv. a kázání. Bible je hrad a předhradí křesťanství a tím i Církve. Hejčl žije pro svůj obor, jemu obětuje všechno, proto je hluboký a plodný. Pravý universitní profesor. Jak dovede promluviti k duchu i srdci svých posluchačů, svědčí „Promluva děkana theol. fakulty při immatrikulaci". Místo chvalořečí uvádím praktické návrhy Hejčlovy. Jednotlivé knihy Písma vydávati jako brožury laciné pro lid; vykládati v květnu při májové nebo při křest. cvičeních v adventě, v postě některou část knihy z bible, lidu to oznámiti předem, aby si dotyčnou část napřed přečetl. Druhý návrh bych dal: Uspořádati (jak se stalo v Mor. Ostravě) kurs biblický a soustavně v řadě přednášek podzimních a zimních a postních vykládati na př. žalmy, evangelia, proroky s hlediska uměleckého, pedagogického, morálního, historického atd. Jak by se takový výklad měl díti, k tomu nám dal Hejčl několik skvostných ukázek v této knize: Sociologické prvky v prvních 11 kapitolách Genese, Ztracená drachma, Žalm 129, Hymnus tří mládenců, Benedicite, Vid Ezechielův o vodě (47, 1—12). Jak úchvatně, jak vroucně, jak duchaplně dovede Hejčl bibli aplikovat na dnešní poměry. To je originelní. Hejčlovy výklady neodolatelně podmaňují celé srdce a vychovávají vlastenecky. Účel knihy je dobročinný, pro eucharistiány. Proto by si ji každý kněz měl koupiti. Dr. Hejčl má ještě mnoho plánů. Kéž mu je Bůh dopřeje splniti!

Dr. Ot. Tauber.

Jinde za 2 Kč, u nás za 1 Kč!

Dáváme stejnou jakost za polovic. Jak je to možné? Pracujeme přímo. Bez meziobchodu. U nás kvalita a ceny jako nikde. Kdo nám nevěří, ať platí jinde dál dvojnásobné ceny. Kdo nám věří, nakupuje u nás dobré zboží, a úžasně levně. Přesvědčte se osobním nákupem neb objednávkou. Vyberte si:

KALHOTY pánské: štruksové Kč 13.—, 15.— z jelenice čertova kůže, celým světem oblíbené; lepší druh k neroztrhání Kč 24.—, 28.—, 36.—, kalhoty z pěkných zimních látek Kč 28.—, 35.—. Kalhoty Werdunus s tříletou zárukou při nejtěžší práci Kč 65.—, 75.—, kalhoty manžestrové (sametky) Kč 35.—, těžký druh zvláště pevný Kč 49.—, z vojenského sukna, jen nejpevnější druh Kč 49.—, 59.—, kalhoty kamgárnové, tmavé, proužkované na svátek, chlouba našeho závodu, každý je s nimi náramně spokojen, Kč 69.—, 79.—. Kalhoty z vlněných látek, moderní jemné vzory Kč 89.—, 99.—, 119.—. RAJTKY jelenicové nejlepší Kč 39.—, z nejlepších jezdeckých kordů, velmi pěkně zhotovené, Kč 55.—, 69.—. PUMPKY jen z nejl. praktických látek moderních Kč 59.—, 79.—, 99.—. Na přání ochotně zhotovíme i abnormální velikost. Udejte délku a šířku v pasu. SUKNĚ vrchní polovlněné s hedvábím Kč 16.—. KOŠILE pánské kalikové silné Kč 9.—, 12.—, s hedvábnou náprsenkou zvl. pevné Kč 12.—, 14.—, 16.—, zefírové pevné Kč 10.—, 14.—, nejtěžší druh nezničitelné, Kč 18.— šifonové bílé nejlepší druh sváteční Kč 15.—, 18.—, 22.—, flanelové zvl. pevné, pěkné vzory Kč 12.—, 16.—, 17.—. Trikové velmi teplé a pevné Kč 16.—, 19.—. SPODKY pánské: z vojenského kalika, zvl. silné Kč 6.—, 9.—, 10.—, grádlové bílé, nejlepší druh na svátek Kč 9.—, 12.—, 16.—, barchetové modré nejlepší, Kč 12.—, Kč 16.—, trikové, nezničitelné Kč 14.—, Kč 17.—. KOŠILE DÁMSKÉ: flanelové zvl. pevné, pěkné vzory Kč 12.—, 15.—, chiffonové s vyšíváním Kč 6.—, 9.—, nejjemnější nádherně vyšívané Kč 12.—, 15.—, 17.—. KOMBINÉ dámské ve všech barvách Kč 10.—, 12.—, nejjemnější druh se skvostným vyšíváním, nejoblíbenější Kč 17.—, 19.—, nejkrásnější přepychové Kč 26.—. REFORMKY v každé barvě Kč 7.—, 9.—, 11.—. KAPESNÍKY velké bílé tucet Kč 12.—, 24.—. PONOŽKY zvláště pevné 6 párů pouze Kč 15.—, cvirnové nezničitelné 6 párů Kč 25.—, vlněné, nejlepší, pevné Kč 8.—, Kč 12.—, Kč 16.—. PUNČOCHY dámské, lepší druh s hedvábím Kč 8.—, 12.—, 16.—, vlněné, nejlepší Kč 10.—, 14.—, 17.—. SVETRY pánské i dámské, moderní Kč 16.—, 25.—, 30.—, 49.—. OBLEKY pánské podle míry šité pracovní pevné Kč 59.—, 69.—, 89.—, vlněné v nejl. provedení na svátek Kč 189.—, 230.—. OBLEČKY CHLAPECKÉ vlněné, zvláště pěkné, vkusně ušité Kč 45.—, Kč 69.—, 79.—, 89.—, 99.—. Udejte stáří. SUKNO černé neb modré na pánský sváteční oblek 3 metry za Kč 99.—, 179.—. PLÁTNO bílé (veba) 10 m 35.—, 55.—. KALIKO zvláště silné lepší 10 metrů za Kč 25.—, 35.—. KANAFASY nejtrvanlivější 120 cm šíře 10 m jen Kč 59.—, 79.—. DEKY ku přikrytí 2 kusy Kč 39.—, 49.—, nejlepší krásně květované 89.—. HOUNĚ na koně 2 kusy Kč 49.—, 69.—, čistě vlněné nejlepší, 2 kusy Kč 129.—, 159.—, 199.—. Žádné jiné výlohy neúčtuji. Objednejte si raději víc, vždyť to je tak levné. Až se přesvědčíte, už nikdy nekoupíte jinde než v našich solidních ČESKOMORAVSKÝCH TEXTILNÍCH TUŠLOVÝCH PODNICÍCH V BENÁTKÁCH, pošta JIMRAMOV Č. S. R. Pište, že jste četli insert v „Apoštolátu sv. C. a M.", a obdržíte ještě 5 proc. slevy.

Administrace doporučuje tuto solidní firmu k hojnému nákupu.

Čtěte
Rozšiřujte
Apoštolát
svatého Cyrila
a Metoděje!

BOHUMIL BEK HORA KUTNÁ

ODBORNÝ ZÁVOD SOCHAŘSKO-ŘEZBÁŘSKÝ PRO UMĚLECKÉ PRÁCE KOSTELNÍ

provádí pečlivě a levně

OLTÁŘE - SOCHY - JESLIČKY

ODZNAKY orelské, spolkové, organisační, sjezdové, Mariánských družin, pamětní medalie, upomínky slavnostní ke svěcení zvonů a eucharistickým kongresům zhotovuje vkusně a levně

ALOIS LOUDA, Žel. Brod 356, Čechy.

Korouhve - prapory
paramenta - baldachýny
vyrábí odborný závod

M. Nedomová a sp. v Olomouci

Kalichy, ciboria, svícny a všechny církevní věci ve velkém výběru na skladě.

Lidové závody

tiskařské a nakladatelské, spol. s r. o.

v Olomouci, Wilsonovo 16.

POLÁŠEK • URBAN

KAMENOPRŮMYSL, PŘEROV,

TELEFON 325

provádí veškeré kostelní práce, oltáře, kazatelny, křtitelnice, křížové cesty a obklady z mramoru, dále veškeré pomníky a náhrobky. Návrhy a rozpočty nezávazně zdarma. Četná odporučení důstojných farních úřadů.

Zbytky na váhu! 1 kg různých zbytků za pouhých 88 Kč!

Zbytky tyto jsou 2 až 5 metrů dlouhé, bezvadné, na prádlo a na šaty s následujícím obsahem: Flanely hladké a s proužkami na prádlo, barchety na prádlo a na šaty, županové prvotřídní látky, košilové oxfordy, zefíry, šatovky, šotyše, bíla plátna košilová i prostěradlová, véby, šifony atd., též kanafasy, sýpkoviny, ubrusy, ručníky, damašky atd. — Kdo objedná jakékoliv množství, nejméně však 1 kg dobírkou, obdrží v něm na plesové šaty hedvábné, aneb na letní, neb na zimní šaty vycházkové na neděli. — Při placení poloviny obnosu dobírkou a zbytek na měsíční splátky po Kč 10·, obdrží každý, kdo objedná nejméně 1 kg, v něm na hedvábnou dámskou blůzu. — Zboží zasílá se při odběru 3 kg vyplaceně až do domu, obal, daň z obratu a jiné výlohy se ani při nejmenší zásilce nepočítají. — Poctiví zástupci se přijmou.

JAROSLAV PURM, textilní zboží, Hronov u Náchoda.

Jos. Neškudla a spol.,

Jabloné nad Orlicí čís. 86

levně dodává

paramenta,
prapory, sochy,
církevní náčiní,
úplná kostelní
zařízení

kých dětí život. — 2. Cheopsova pyramida v Egyptě je 137 metrů vysoká, je v ní dosud prázdná rakev faraona Cheopsa, který panoval roku 2700 před Kristem. Kterýsi učenec spočítal, že ke stavbě této pyramidy bylo potřeba 100.000 dělníků a že stavba trvala 20 roků. Podle nynějších poměrů stála by taková pyramida asi 12,500.000 Kč a postavilo by ji 21.000 dělníků za jeden rok. — 3. Podobizna nynějšího sarajevského arcibiskupa dra J. Šariče, který má velikou zásluhu o rozkvět vrchbosenské diecése. — 4. Mariborský biskup Martin Slomšek, který zemřel v pověsti svatosti, založil „Bratrstvo sv. Cyrila a Metoděje"

Členské příspěvky. Farní úřad Domaželice, 75 Kč; Soc. stud. sdružení Hradec Králové, 20 Kč; farní úřad M. Ostrava-Přívoz, 100 Kč; ct. bohoslovci, Olomouc, 167.30 Kč; nejmenovaný 10 Kč; farní úřad Bílá, p. St. Hamry, 500 Kč; Ad. Škrabal, farář, Měrotín, 119 Kč; kolej redemptoristů, Sv. Hora, 53 Kč; nejmenovaný 200 Kč; odbor Apoštolátu, Sv. Hora, 66 Kč; farní úřad Střítěž, 91 Kč; farní úřad Tlumačov, 278 Kč. „Pán Bůh zaplať!"

Zahraniční misie. Nejmenovaná, Olomouc, 20 Kč; scholastikát S. J., Krakov, 18 Kč; diecése brněnská 9.000 Kč; farní úřad Bludov, 160 Kč. „Pán Bůh zaplať!"

Pro chudé kostely darovali: Farní úřad, Val. Meziříčí 7 antipendií; Jos. Vybíralová, Růžďka, 40 Kč. „Pán Bůh zaplať!"

Známky, staniol, knihy darovali: Fr. Krčma, farář, Nezdenice; Iréna Viglicová v Přerově. „Pán Bůh zaplať!"

V časopise pro exerciční hnutí „Obrození" uveřejněna byla tato výzva: „Apoštolát sv. Cyrila a Metoda. Letos v červenci bude opět na Velehradě unionistický sjezd, na který se dostaví odborní učenci a pracovníci z celého světa. Náš národ má býti pojítkem slovanských národů, aby se sjednotili v církvi Kristově. Tento důležitý úkol mu přidělila Prozřetelnost Boží a připomínají poslední papežové. Kéž nezklameme!

Prosíme bývalé exercitanty, aby se pilně modlili za zdar tohoto důležitého sjezdu a vůbec za sjednocení Slovanů ve víře katolické. Tyto snahy podporuje soustavně Apoštolát sv. Cyrila a Metoda. Doporučujeme všem exercitantům, kteří dosud nejsou jeho členy, aby do něho vstoupili.

Stačí, že se přihlásíte na farním úřadě, aby vás zapsali, anebo aspoň vám zápis zprostředkovali. Jinak se obraťte na Ústředí ACM v Olomouci, Wilsonovo nám. 16.

Zápisem se stanete účastni všech modliteb a zásluh tohoto náboženského spolku, jakož i všech výsad a duchovních milostí, které byly nebo budou ještě uděleny Apoštolátu od Sv. Otce. Máte právo účastniti se všech valných schůzí spolkových a podávati návrhy výboru. Povinnosti jsou celkem nepatrné: Modliti se denně aspoň Otčenáš a Zdrávas za Apoštolát s přídavkem: Svatá Panno Maria, oroduj za nás, svatí Cyrile a Metoději, orodujte za nás! Také almužnou podporovati záměry Apoštolátu. Bylo stanoveno všeobecně aspoň 20 hal. měsíčně, pokud kdo má nějakých peněžních prostředků. Pro arcidiecési olomuckou činí příspěvek 30 hal. Peníze se odvádějí tomu, kdo zápis přijímá.

Pamatujte na miliony zbožných Slovanů, které stihlo kruté otroctví v sovětském Rusku, kde obrovské úkoly nás čekají, až se zhroutí ďábelské běsnění nynějších diktátorů.

Také vděčnost nás poutá k ACM, neboť začátky exercičního hnutí na Moravě vyšly z něho. Dosud se stará mateřskou péčí o naše hnutí: poslední dobou financoval naše střádanky a nálepky.

Jak by to bylo vhodné, kdyby exerciční důvěrníci ve farnostech a spolcích nepečovali jen o střádanky a „Obrození", nýbrž vedli také členské seznamy ACM!

Kde budou exercicie v květnu a v červnu? 1. Na Velehradě pro paní a dívky od 17. do 21. května. 2. V Hlučíně pro ženy od 22. do 26. května. 3. V Hlučíně pro muže od 27. do 31. května. 4. Na Velehradě pro muže a jinochy od 30. května do 3. června. 5. V Kardášové Řečici pro ženy od 30. května do 3. června. 6. V Hlučíně pro dívky od 3. do 7. června. 7. Na Velehradě pro železničáře od 4. do 8. června. 8. V Hlučíně pro nemocné od 7. do 11. června. 9. V Kardášové Řečici pro terciářky sv. Františka od 13. do 17. června. 10. V Hlučíně pro maturanty od 21. do 25. června. 11. V

Hlučíně pro učitele od 28. června do 2. července.

Přihlášky adresujte: Pro Velehrad: Papežská kolej na Velehradě. Pro Kardášovou Řečici: Školské sestry v K. Ř., — pro Želiv a Novou Říši: Exerciční sekretariát, Praha II., Ječná 2, — pro Hlučín: Exerciční dům, Hlučín, Slezsko, — pro St. Boleslav: Sdružení přátel exercičního hnutí, Praha III., Thunovská 192.

Poplatek je v Kardášové Řečici 60 Kč, na Velehradě 55 Kč, jinde 50 Kč.

Exercicie začínají vždy večer prvního označeného dne a končí posledního dne ráno. Přihlaste se aspoň týden napřed, aby vám mohli napsat, kdyby už místa nebylo.

Církevní kalendář.

Květen. 2. Sv. Atanáš, biskup a církevní učitel († 373). Po celý svůj život musel bojovati s ariánskými bludaři, kteří popírali božství Kristovo. Honili ho po soudech, pronásledovali nenávistí, pětkrát do vyhnanství vyštvali, přes to vše vytrval sv. Atanáš v pravé víře a bránil jí slovem i písmem. Proto mu právem patří čestný název „Otce pravé víry".

9. Sv. Řehoř Nazianský, biskup a církevní učitel. Byl „světlem postaveným na svícen, které svítí všem, kdož přebývají v příbytku Božím" (evang.).

15. Neděle svatodušní — seslání Ducha sv., rodný den svaté Církve. „Dnes se naplnilo dnů padesáte, aleluja; dnes v ohni se ukázal učedníkům Duch sv. a udělil jim své milosti a dary, poslal je do celého světa hlásat a svědčit: „Kdo uvěří a pokřtěn bude, bude spasen, aleluja." (Brev.)

16. Sv. Jan Nepomucký, mučedník a patron zemí českých, nejznámější Čech za hranicemi vlasti, který nejvíce proslavil české jméno v cizině.

22. Nejsvětější Trojice, ústřední tajemství naší víry. „Velebena budiž sv. Trojice a nerozdílná Jednota, děkujeme ji, poněvadž nám získala usmíření." (Introit.) Sv. Křížem vyznává křesťan svou víru v nejsv. Trojici.

25. Sv. papež Řehoř VII., který jako slunce svítil v církvi Boží. Mocný v slově i skutku s takovým zájmem usiloval o obrodu církevního života, o šíření sv. víry, o svobodu sv. Církve, že od doby apoštolské téměř nebylo muže, který by byl vytrpěl více těžkostí a útoků za Církev Boží anebo který by byl tak statečně bojoval za její svobodu." (Brev.)

26. Boží tělo — veřejná oslava Eucharistie. Při slavnostním průvodu žehná eucharistický Král ode čtyř oltářů všemu stvoření.

27. Sv. Beda Ctihodný, církevní učitel. Byl velmi plodným spisovatelem, který soustředil v sobě všechny vědomosti své doby.

31. Sv. Anděla Merici, zakladatelka sester voršilek.

Červen. 3. Božské Srdce Páně — pokladnici pro bídu moderní doby, ohnisko ideálů pro každou skleslost, pramen živé vody pro duchovní vyprahlost, útočiště pro nejhorší zklamání — ukazuje tím svátkem katolická Církev. Nechce jím vést k zevnějškosti, nýbrž k hlubinám závratné lásky Boha-člověka.

5. III. neděle po sv. Duchu. Radost dobrého Pastýře, když našel ztracenou ovečku. „Radujte se se mnou, neboť jsem nalezl ovci, která byla ztracena. — Pravím vám, radost mají andělé Boží nad jedním hříšníkem pokání činícím." (Ev.)

6. Sv. Norbert, biskup a patron český, jehož ostatky odpočívají v kostele premonstrátském na Strahově v Praze.

Režijní zájezdy s velmi bohatým programem a nízkým rozpočtem do Palestiny—Egypta (vč. Luxor a Assuan), do Bagdadu, Babylonu, Malé Asie, (obé přes Cařihrad a Athény) a do Maroka—Španěl přes Italii, Tunis a Alžír (autokarem), opakuje letos na jaře a v létě Klub přátel Orientu, Praha XVI., Nábřeží legií 24, tel. 420-21. Každý účastník platí si veškerou útratu sám a jest účasten všech slev a výhod Klubu poskytnutých. Veškeré podrobnosti a program zašle Klub zdarma.

Papežský ústav sv. Cyrila a Metoděje na Velehradě, jehož účelem jest vzdělání a výchova kněžského dorostu pro řády slovanské, otevře ve školním roce 1932-33 opět první třídu. Přihlášky se přijímají jen do 15. června. Podrobný prospekt pošle ředitelství Papežského ústavu na Velehradě.

Tiskem Lidových závodů tiskařských a nakladatelských, sp. s r. o. v Olomouci.

APOŠTOLÁT

SV. CYRILLA A METHODĚJE

pod ochranou bl. Panny Marie

Olomouc 1932
Ročník XXIII. Číslo 6.

Používání známek novinových pro „Apoštolát sv. Cyrila a Metoda" povoleno ředitelstvím poštovním v Brně číslo 11.483-VI. v roce 1921.

Redakce a administrace Apoštolátu je nyní v Olomouci, Wilsonovo náměstí čís. 16, II. poschodí ve dvoře.

Časopis vychází každý měsíc. Roční předplatné 12 Kč, pro Ameriku 1 dolar.

Zakladatelé časopisu v Pánu zesnulí: Arcibiskup olomucký dr. Antonín Cyril Stojan a P. Adolf Jašek, katecheta kroměřížský. Redaktor: František Jemelka, tajemník ÚACM.

OBSAH:

Nová mešní píseň unionistická . 197
Srdce pastýřské 198
Listy z Afriky 201
Zasypané katakomby 204
Polsko před 40 lety 207
Stojanův příborský konvikt . . 209
Z vypravování ruského poutníka . 211
Svaz katolíků ve Francii . . . 213
Věřím v jednu svatou Církev katolickou 215
Křesťanský Východ 216
Katolický obzor 222

Hovorna redakční.

Ústřední ACM v Olomouci převzal i letos péči o umístění chudobných dítek zahraničních krajanů z Porýní a Brém u nás na prázdniny. Oproti loňskému roku vzrostla ještě existenční tíseň zahraničních krajanů a doléhá zvláště na rodiče, kteří ztratili zaměstnání a mají se starat o řadu drobných dítek. Prosíme proto snažně zámožnější katolické rodiny, zvláště na Hané, aby se dobrotivě přihlásily do sekretariátu ACM (Olomouc, Wilsonovo nám. 16) co nejdříve, chtějí-li převzíti k bezplatnému prázdninovému pobytu aspoň jedno z krajanských dětí zahraničních. Vykonají tím veliký skutek křesťanské lásky bliženské v trpké době nezaviněné bídy naší zahraniční emigrace!

Mohylevský metropolita de Ropp vyznamenal našeho důvěrníka ACM ve Spojených státech severoamerických, red. dra Hynka Dostála v St. Louisu, Mo., zlatým křížem pro jeho zásluhy o Rusko a ruské katoliky zvláště na Volyni. Red. Dostál za své návštěvy ve staré vlasti r. 1922 podnikl studijní cestu na Volyň, aby viděl čerstvé stopy bolševického barbarství i křesťanského mučednictví. Zkušeností svých pak použil k nesčetným přednáškám a článkům u nás i v Americe, jimiž budil soucit a lásku k trpícím bratřím na Východě, vydal je také ve zvláštní knížce svým nákladem. Ve svém „Hlasu" přináší stále autentické zprávy ruských dopisovatelů o tyranii bolševiků a utrpení křesťanů v sovětech a volá k účinné pomoci nešťastnému Východu zvláště slovanský svět. Jeho žhavé slovanské cítění vane z každého čísla jeho novin a z každé jeho nadšené přednášky. Stařičký metropolita Ropp vyznamenává tedy jednoho z nejlepších přátel ruského národa a my svému milému příteli k tomuto uznání upřímně gratulujeme. Na mnoga ljeta!

Kde budou exercicie v červnu a v červenci? V Hlučíně pro maturanty od 21. do 25. června. — V arcib. gymn. Praha-Bubeneč pro jinochy od 24. do 28. června. — V Hlučíně pro učitele od 28. června do 2. července. — U dominikánek v Repčíně od 1. do 5. července pro učitelky. — V Praze u voršilek pro čtenářky Hlubiny od 2. do 7. července, 100 Kč. — V Hlučíně pro studenty od 2. do 6. července. — V Brně v semináři pro jinochy od 2. do 6 července. — V Praze-Karlíně, Vítkova 35, pro jinochy od 3. do 7. července. — V Praze u boromejek pod Petřínem pro dívky od 3. do 7. července. — V Hájku u Prahy pro Orly od 3. do 7. července. — Ve Veltru-

APOŠTOLÁT

sv. Cyrila a Metoda pod ochranou bl. Panny Marie.

Ročník XXIII. Červen 1932. Číslo 6.

Nová mešní píseň unionistická.

Fr. Večeřa-Střížovský. — Zharmonisoval St. Vrbík.

Zvolna.

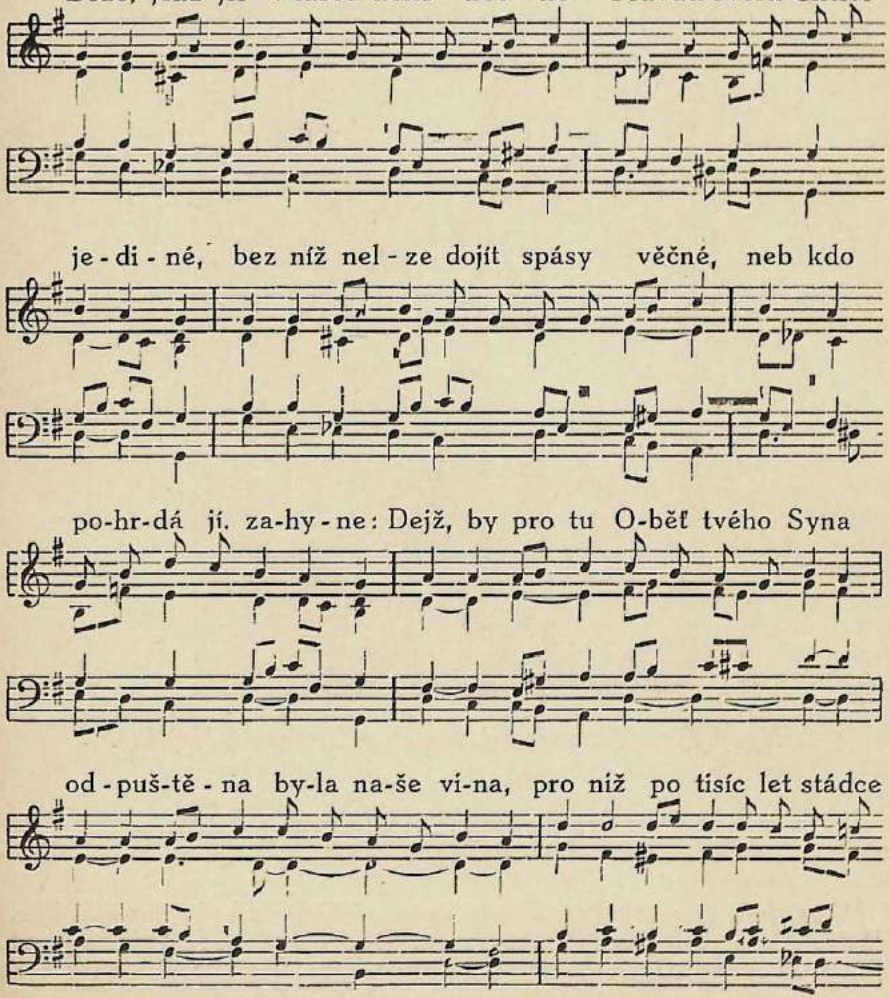

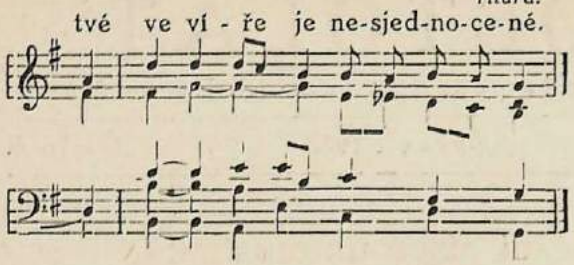

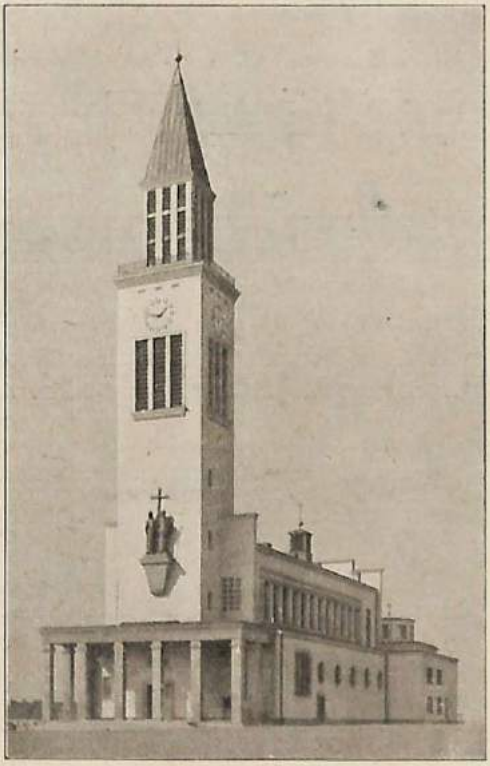

Nový cyrilometodějský kostel v Olomouci-Hejčíně.

Srdce pastýřské.

Ant. Šuránek.

Víte, kdo je měl? Pán Ježíš. Viděl zástupy a bylo mu jich líto. Byli ti lidí jako ovce bez pastýře. Zmořeni a povrženi. Nabízel jim tedy svoji náruč — pastýř dobrý. Obcházel všecka města a

vesnice, hlásal radostnou zvěst o království Božím, uzdravoval všelikou nemoc a všeliký neduh. A nechodil sám. Měl učedníky a chtěl mít stále více pomocníků. Pravil: Hle, žeň je mnohá, dělníků málo; proste Pána žní, aby poslal dělníky na žeň svou. (Sv. Matouš hl. 9.)

Pastýř dobrý. Dal život za ovce. Probodeno jeho pastýřské srdce; krev vycedilo, aby měly ovce nápoj. Na kříži dotlouklo srdce, které tolik milovalo. Nezmlklo však navždy. Zachvělo se znovu živé v těle Vzkříšeného, milovalo dál. Celý svět objímala jeho láska, do celého světa poslala apoštoly: „Jděte, učte všecky národy; já s vámi jsem ... až do skonání světa." Vstoupilo to srdce na nebesa v těle oslaveném, bije na pravici Otcově — a zůstalo s námi, bije — ve svatostánku vašeho kostela ... srdce pastýřské. Chce shromáždit kolem sebe srdce vaše.

A ještě někde bije do jisté míry pastýřské srdce Ježíšovo. Kde? Vzpomínejte ... ohnivé jazyky nad hlavami apoštolů. Oheň proniká celé jejich bytosti: osvěcuje rozum, zoceluje vůli, zapaluje srdce. Ta srdce apoštolská bijí v jednom tempu s pastýřským srdcem Ježíšovým. Cítí lítost nad zástupy, pudí apoštoly do práce, aby se rozletěli jako orli v dálné kraje. A oni obcházejí všechna města i vesnice, hlásají radostnou zvěst, uzdravují. Ve všech mocně působí Duch Kristův, Duch svatý — v jednom zvlášť. V kterém? V tom, kterému řekl Pán: Já jsem prosil za tebe, aby nepřestala víra tvá a ty jednou obrátě se, utvrzuj bratry své. (Sv. Lukáš 22, 32.) V Šimonu-Petrovi. Ve skále tvrdé, odolné — s nitrem žhavým. Petr — pastýř beránků i ovcí, pastýř apoštolů — biskupů i věřících. Byl puzen Duchem sv. do Říma. Tam zapustilo kořeny jeho pastýřské srdce. On, náměstek Kristův, obchází církevní obce, a kam nemůže osobně, tam volá svými listy, prvními papežskými encyklikami. „Petr, apoštol Ježíše Krista, vyvoleným poutníkům (do království Božího v nebi), rozptýleným ... Milost vám a pokoj buď rozmnožen. Miláčkové — (cítíte tepot toho vřelého srdce?) — napomínám vás. Veďte bezvadný život mezi pohany, aby oni, pozorujíce dobré skutky vaše, velebili Boha. To je vůle Boží, abyste, dobře činíce, umlčovali nevědomost lidí nerozumných. Jednejte jako svobodní, služebníci Boží. Nebojte se utrpení! To je milost: nevinně trpěti z lásky k Bohu. Buďte lidmi srdce! Jednomyslní, bratrů milovní, milosrdní, pokorní. Neodplacujte zlým za zlé, spílání za spílání, naopak, žehnejte, vždyť jste povoláni k tomu, abyste požehnání obdrželi dědictvím. Chraňte si čisté svědomí! Buďte opatrní a bděte na modlitbách. Především mějte vytrvalou lásku k sobě vespolek. Miláčkové, trpíte-li s Kristem, radujte se, abyste mohli zaplesati, až přijde ve své slávě. Bděte! Ďábel obchází jako lev řvoucí, jemu odpírejte silni ve víře, vědouce, že totéž utrpení děje se bratřím vaším na celém světě. Vytrvejte! Bůh po krátkém utrpení sám vás zdokonalí, utvrdí,

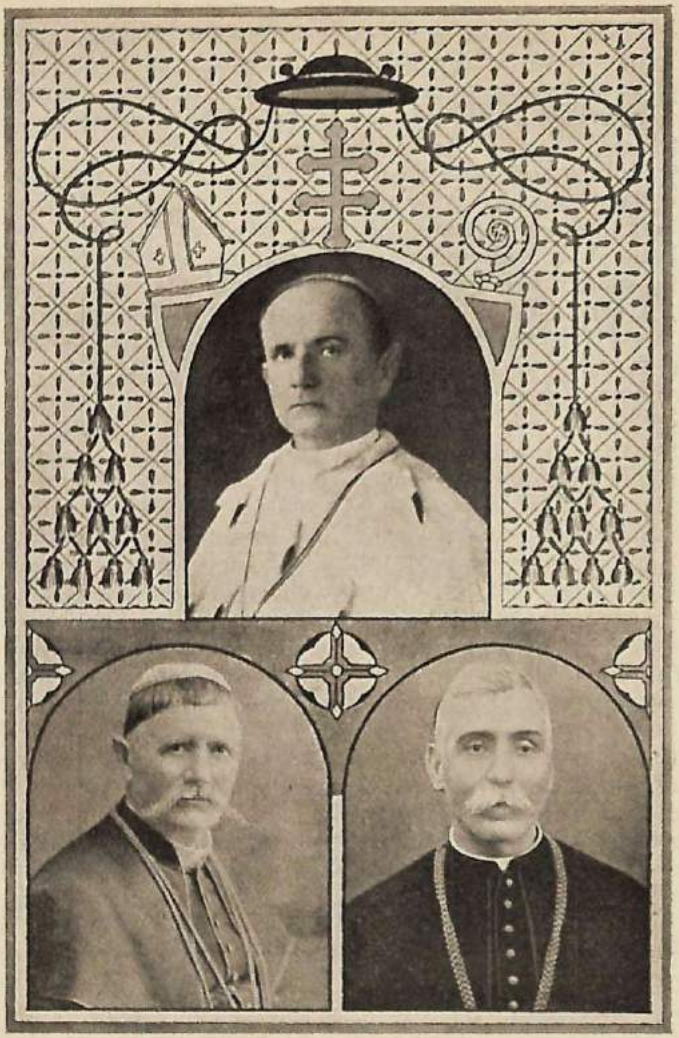

Vrchbosenská hierarchie.
Arcibiskup dr. Ivan Šarić ze Sarajeva a františkánští biskupové Al. Mišić z Mostaru a Josef Garić z Banjaluky.

upevní! Jemu buď sláva a kralování na věky. Pozdravte se vespolek políbením svatým!"

Umřel Petr; dotlouklo jeho srdce. Žije Duch svatý a ten upravuje srdce nástupců Petrových tak, že zůstávají stále srdci pastýřskými. Nehoří dosud ohnivý jazyk nad hlavou náměstků Kristových, papežů římských? Neosvěcuje jejich rozum, ne-

zoceluje vůli, nezaněcuje srdce? Hoří ta srdce pastýřská, hoří! 75 let má Pius XI. — a nemá srdce mladé, plné nadšení, snahy obejmout celý svět, všecky své ovce ve všech národech, vyléčit všelikerou nemoc, všeliký neduh? Kam nedosáhne oko jeho, tam mluví jeho listy okružní, z nich sálá oheň Ducha svatého. Takové srdce plane v jeho hrudi, jaké planulo v hrudi Petrově, když spěchal zachraňovat Řím a s ním svět; tentýž Duch sv., který pudil srdce Ježíšovo a Petrovo, pudí i srdce Piovo — srdce pastýřské, které nespí. Srdce strážce na palubě — blízké Bohu — antena přijímající vlny vůle Boží a hlásící je poutníkům v lodi. Srdce plné tvořivé, nebojácné, mocné lásky Boží, které je schopno posvětit svět. Srdce pastýřské, ochotné prolít krev za ovce svěřené.

Jak jsme šťastni, že to srdce máme. Važme si ho! Jak zle jsou na tom naši bratři odloučení! Zmořeni a opuštěni jako ovce, které nemají pastýře...

*

Červen — měsíc nejsvětějšího Srdce. Úročte na ně vytrvale, aby nám chránilo a stále rozněcovalo srdce Pia XI., aby přivedlo do jeho ovčince i ovce rozptýlené, aby žehnalo velehradskému sjezdu unionistickému! Čtěte v Písmě sv. Nového zákona Listy sv. Petra a mimo to encykliku Pia XI. o exerciciích, kterou jste loni dostali jako přílohu „Apoštolátu".

Listy z Afriky.

Píše P. Metod Pecháček, OSB. z Břevnova.

II.

Po smrti katolických biskupů v Nubii a v Abessinii žádali Kopti v Alexandrii o jejich nástupce. Dáni jim byli již odtud jakobiti, monofysité (bludaři). Tím propadla celá Afrika zkáze. Kvetoucí národ řecký stihl Boží hněv, upadl v porobu Turků a Mongolů. Dobytím Cařihradu byl učiněn konec despotismu církevních knížat byzantských.

Monofysitičtí Koptové, hledajíce v Arabech oporu pro své záměry, sami si pozvali divoké hordy na pomoc. Obyvatelstvo bylo pak poarabštěno a Církev krvavě utiskována. Z 15 milionů veškerého obyvatelstva zůstal křesťanství věren sotva milion dnešních Koptů. Ostatek odpadl k islamu a smísil se více méně s Araby.

Lid koptický však jest jednoduchý, prostý a skromný. Děti jsou vychovány ve velké úctě vůči rodičům a vůči starším osobám. Není u vychovaných lidí slýcháno, aby kdo vědomě porušil slušnost k představeným. Při tom jsou děti veselé, nevyžadují nijakého zakročování nebo urovnávání sporů.

Křesťanské ženy neužívají závoje. Nosí-li přece závoj jako mo-

hamedánky, činí tak z důvodu, aby se nelišily od ostatních. Sociální postavení křesťanské ženy africké jest jiné nežli postavení ženy negra anebo mohamedána. Jejím úkolem je obstarávati domácnost. Muž je osoba veřejnoprávní, má svůj obchod, řemeslo. Pracuje na poli jakožto zdatnější síla. Zemědělství vyžaduje práce po celý rok. Sklizeň bývá třikrát až čtyřikrát do roka. Za stržené peníze nakoupí šperků. Je to obyčejný způsob ukládání (thesaurování) majetku. V době nouze se šperky zase prodají. Šperky nosí ženy všude. Těžké kruhy z masivního stříbra na nohou nejsou vzácností. Tepané náhrdelníky z ryzího zlata zhotovují zlatníci podle míry. Náramky, náušnice, čelenky, spony, jehlice jsou ve velké oblibě.

Manželky východních kněží chovají k mužům hlubokou úctu. Oslovují je „Ja abuna" (otec), nikdy ne pouze vlastním jménem nebo jinak. Kněz jest pro kněžství vychováván od malička v rodině, stejně i jeho choť. Oba jsou příslušníky velkého celku, východní rodiny s jejími právy a povinnostmi. Patriarchální poměr starých křesťanů východních dokonce připouštěl, že původně žily i osoby Bohu zasvěcené takto v rodinách. Teprve později stavěny jim kláštery, když upadl způsob života starokřesťanského a když zcela čistý život v manželství byl už výjimkou.

Zajímavo je, že v žádné provincii Habeše není slýcháno, aby se kněz oženil. Východ zachoval si zvláštní smysl pro královský nimbus a pro úctu k věku a zkušenosti. Ke kněžství se vyžaduje též úctyhodný věk. Poněvadž všeobecně Východan dříve dospívá, jest pochopitelno, že může býti dříve ženat, nežli obdrží svěcení kněžské. Po vysvěcení na kněze se nikdo v žádné východní církvi nežení, ani u Koptů, ani u Armenů, ani u Syrů, ani u Habešanů, uznávajících oficielně toliko prvé tři církevní sněmy obecné.

„Já jsem také mnich!" pravil mi starý kněz Kopt, jehož jsem se na tyto otázky ptal. „Žena mi umřela a tím je u nás vše ukončeno!"

Mnišství východní překvapuje svojí strohostí, přísností a heroismem. Tento směr byl v Egyptě nutný jakožto protiváha k filosofickým školám pohanským, k učeností se nadýmajícím moudrostem všelijakých mystických směrů v dobách vzniku křesťanství. Starověk hledal ve východních naukách východisko pro svoji touhu po vykoupení. Každý pohanský filosof to věděl jinak a lépe než jeho kolega. Jako lodice nad vlnami přechovávali východní asketi ve svých přísných klášteřích světlo víry Kristovy před bludem pohanství, před světem, tělem a ďáblem. Hrozná solná poušť s vedrem pod 50° C ve stínu, úplně bez přírodních ozdob, na něž jsme u nás tolik zvykli, vedla „nábožníka", jak se praví v našich překladech kroniky Eusebiovy, k rozjímání, nikoli k mnišství činnému. Západ zdědil toliko zbytky těchto dob stoického a hlubokého zadumání. Nejstarší řád západní Církve, benediktini, přizpůsobili s úspěchem život Otců v pouštích způsobu života na západě a na severu. Život východního mnicha jest přísně oddělen od

života obyčejného křesťana a dokonce i od života východního kněze žijícího v rodinách.

Mnich v Egyptě nikdy však nepřekročí zdí klášterních. Jen v Habeši je dnes mnoho žebravých osob nábožných. Ty však nepožívají velké úcty.

Později založené řády setřely mnoho z původního půvabu starodávné patriarchální doby Církve, jejíž význam chápali toliko veleduchové rázu Benediktova, rodící se na přelomu dvou úplně odlišných dob.

Svatá Hora u Příbramě.

Východní kněží oddání jsou doposud leckde strohé osobní askesi. Četní světští kněží v Egyptě žijí v celibátě. Osobní život zemřelého patriarchy Amby Kyrilla, pohřbeného v koptské katedrále v Kahýře, byl pln velkého odříkání. Často spával na holé zemi. Kněží vypravují o jeho mlčenlivosti a ustavičný jeho půst dosvědčovali mi někteří svědkové, kteří dobře znali jeho odvrácenost od tohoto světa.

O jiném církevním hodnostáři kdosi mi vypravoval, že dostal darem nádherně vyšívané zlaté rouchu, jakási nebesa na lože. Kdyby je byl býval přijal, bylo by mu to bývalo od jeho stoupenců vykládáno ve zlé. V Orientě takovéto ohledy hrají odedávna velikou úlohu.

Biskupem se tu může státi toliko mnich z některého kláštera, který slyne svou svatostí, musí to být obyvatel solné pouště, pokud možná s velmi mohutným vousem.

Snaha zasvětiti se Bohu co možná nejdříve vede u Koptů k udílení kněžského svěcení již ve věku velmi útlém. Jest mnoho jáhnů a podjáhnů v obecném životě, kteří se pro kněžský stav nerozhodli. Mohou se oženiti.

Pro větší jistotu, aby křesťanské mravy byly v končinách rovníkové Afriky zachovávány, posílán býval do Habeše mnich za biskupa; musil to býti Kopt. I černá Afrika jest v těchto otázkách neúprosná. Malí jáhnové a podjáhnové učí se od malička sv. řeči a liturgii obyčejně od otce-kněze doma, zpívají koptsky velice pěkně a jsou jako obyčejně v křesťanských rodinách dobře vychovávání, poslušní, učenliví a zbožní.

Když protestantští kazatelé a „misionáři" začali domlouvat habešským mnichům, aby se oženili, sklídili toliko mlčenlivé pokrčení ramen nad podobným „pokrokem", vedoucím k Lutherovi. Ani celý náklad biblí, které protestantský misionář přivezl, nic nepomohl; musel je zase vzít s sebou i s varhanami zpět. Nelze se potom diviti zdvořilému protestu v jakémsi provolání ethiopského Negúše Menelika, že jest sice vláda habešská nakloněna všem církvím(!), avšak že není nakloněna zbytečným hádkám, které tamnímu ubohému lidu v jeho jednoduchosti jsou předkládány.

Zasypané katakomby.

Sevir Polevoj.

Nad jasným, tichým jezerem stál kdysi velký a bohatý klášter. V šílené dny děsné dělnicko-selské revoluce byl klášter vyrabován a spálen. Uprostřed listnatého lesa zůstaly jen kusy rozbitých a ohořelých cihel a zlomky rezavého železa. Mlčenlivá tesknota zavládla na tomto místě, kdysi plném vážného ruchu. Cestičky a pěšinky se ztratily pod vrstvami suchého listí. Nebylo, kdo by se tudy chodil dívat do dálky, kde se v létě modrala široká řeka a za ní černal borový les. Na několik kilometrů kolem nebylo lidského obydlí, jenom pět rybářských rodin žilo v chatrných chyškách na protějším břehu jezera, blíž k řece. Zřídkakdy sem někdo cizí zabloudil, a vyptával-li se na starý klášter, rybáři odpovídali velice neochotně, z jejich očí mohl čísti otázku: „Proč se nás na to ptáte? Vždyť my jsme tam tehdy nebyli!"

Kdyby ovšem rybáři chtěli, mohli by povědět více. Mohli by vyprávěti, že v tu noc před zapálením kláštera několik mnichů s převorem v čele vynesli ostatky světcovy uložené ve stříbrné, shora zasklené rakvi, a skryli je v jeskyních, které tam tvořily celou řadu nekonečných podzemních chodeb. Kdy a kým byly vyryty, ví sám Bůh. Možná, že je vytvořila podzemní voda, možná také, že to bylo útočiště Slovanů za doby nájezdů divokých Tatarů.

Toho dne nebylo již v klášteře ani jednoho mnicha. Dav, který hospodařil v klášteře, vzpomněl si především na stříbrnou rakev světcovu. Hledali ji na spáleništi. Když nic nenašli, usoudili, že se asi v žáru ohně roztavila, a komu snad padla do rukou vzácná její slitina, sotva o svém nálezu dále vykládal.

A byli by se tou myšlenkou spokojili. Ale tu se vyskytl očitý

svědek posledního smutného průvodu mnišského. Vyprávěl, že ho probudily, když spal tehdy opilý pod stromem v lese, opatrné kroky a ztlumený zpěv mnichů. Tak nabyl dav jistoty, že stříbrná rakev je uschována v tajemných jeskyních, ale nikdo se neodvážil sestoupit do neznámých katakomb, aby v nich nezbloudil a nezahynul. Rybáři se klášterní straně vyhýbali a nebyli ani rádi, když jejich děti běhaly si tam hrát. Návrší, v němž byly vtesány vchody do jeskyň, hrozilo sesutím. Často celé těžké trsy hlíny svážely se nehlučně do jezera. Ale děti nedbaly zákazů, protější svah je k sobě vábil neodolatelně, vždyť na jeho úpatí kynulo jim tolik různých věcí, s kterými si hrály.

Přešlo deset roků. Mrtvé ticho klášterního zbořeniště ožilo jednoho jarního dne na večer plápolajícími ohni a divokým zpěvem a křikem. K ránu byli rybáři probuzeni rachotem vozů a řehtáním koní oddílu červené jízdy. Dva jezdci přijeli až k jejich chýškám a vyptávali se, zdali tu neviděli nějaké lidi, kteří se u nich zastavovali, a jakým směrem pak odešli. Rybáři sice potvrdili návštěvu neznámých lidí, ale kam je vedla další cesta, nemohli ani přibližně povědět, protože se jim na protější straně ztrácel jakýkoliv výhled v hustém lese.

Po odjezdu vojenského oddílu zavládlo na klášterních troskách zase nerušené ticho. Jenom děti a několik dospělých, kteří se šli podívat na vojáky a koně, přinesli potom zprávu, že na cestě vedle vchodu do jeskyň leží zlámaný vůz a na něm velký sud. Možná, že to tam nechali oni neznámí lidé, kteří tam zpívali za mlhavého jarního večera, ale rybáři mysleli, že tyto věci patří vojákům, kteří se pro ně brzy vrátí. Proto zapověděli dětem, aby se nepřibližovaly vozu, ani aby se nesnažily vniknouti do tajemství, jež skrývá v sobě sud skoro metr vysoký. Děti se spokojily tím — a v tom jim nikdo nepřekážel — že stavěly na sudě pyramidu z kamení a kusů železa a pak závodily v umění, kdo nejdřív rozbije tu jejich stavbu. Bombardovaly ji kamením z dálky desíti, patnácti kroků. Hluché údery, které se ozvaly, kdykoliv kámen zavadil o sud, prozrazovaly, že je něčím naplněn.

Minul týden — deset dní a vojáci se nevraceli. Zato se tu objevili jiní neznámí lidé. Bylo jich osm. V ošumělých šatech, s vousatou bradou a osmahlou pletí — hrubé jejich hlasy a nevázaný smích tak poplašily hrající si děti, že se skoro všechny rozutekly domů. Jenom nejstatečnější z nich — dvanáctiletý Pěťka — neutekl, ale zůstal nablízku příchozích a poslouchal zvědavě, o čem rozprávějí. S počátku jejich slovům nerozuměl, ale brzy pochopil, oč jim šlo.

„Tož teď si odpočineme, tovaryši," pravil vysoký, zachmuřený muž mezi nimi, „a pak, když jste se rozhodli mne následovat, dáme se do díla. Několik kilometrů podzemní cesty stojí přece za to, abychom se zmocnili vzácné stříbrné rakve! Odměna bude pěkná — kus toho kovu je hezky těžký!" — „Jen jestli tam je!" přerušil kdosi jeho řeč. „Co žvaníš," vzdorovitě se ozval jiný,

„náš vůdce jistě ví, co a jak, vždyť přece byl sám zde mnichem a súčastnil se tehdy nočního ukrývání světcovy rakve." — „Hej, ty malý?" obrátil někdo pozornost na Pěťku, „ty jsi rybářův syn, že?" — „Nemohla by nám tvoje matka uvařiti dnes rybí polévku?" — „Já se zeptám," nabídl se kluk. „Tož běž! — ale rychle!"

Pěťka pospíšil domů, ani ne tak proto, aby vyřídil matce přání cizinců, jako spíše, aby vyzradil jejich plány. „Maminko, oni přišli hledat stříbrnou rakev, slyšel jsem to na vlastní uši!" Chtěl

Apoštolský visitátor, msgre Mikuláš Čarneckij, byzantsko-slovanského obřadu, v nově sjednocené obci Horodle nad Bugem (Polsko).

pokračovat a zeptat se ještě matky, zdali by uvařila pro ty lidi oběd, ale vtom se jim zachvěla půda pod nohama, jakýsi sloup tmavorudého ohně promíchaného hustým černým dýmem zvedl se k nebi, příšerná rána zahlušila všechno ostatní a užaslý Pěťka a matka uviděli, jak se zachvěla zalesněná hora nad vchodem do jeskyň a zprvu jen zvolna, ale pak rychleji sjela její stráň do klidných vod čistého jezera.

„Snad byl v tom sudě dynamit," chtěl kdosi po chvíli vysvětlovat hroznou událost, „a někdo do sudu uhodil a tak nastal výbuch?" — „Ne, ne," ozvala se Pěťkova matka, „hněv Boží potrestal lidi, kteří chtěli zneuctit ostatky světcovy!" A otec hochův dodal v zamyšlení: „Od úderu že nastal výbuch? Ale proč nenastal hned tehdy, když naši kluci házeli po sudě tak těžkými kameny, že by ho byli málem rozbili? Proč?" — — —

Od onoho dne — jak se rybáři později přesvědčili — byl přístup k tajemným katakombám navždy ztracen.

Rusko před 40 lety.

(Podle cestopisu P. V. Vannutelliho.)

O. J. Jurák, O. S. D.

(Pokračování.)

V Pečerské Lavře je malířská škola, tiskárna a dílny pro všechny jiné práce: ševci, stoláři, krejčí atd. — Celá ohromná Lavra je pravou archou Noemovou. Spousta lidí je tam — vedle ohromného množství mnichů — zaměstnána. Vše je dobře řízeno a činí dojem velikého stroje — nikde zmatku, ani nepořádku, ani křiku. (To asi působilo zvlášť na P. Vannutelliho, protože v Italii ani nejmenší věc se neobejde bez velkých zmatků a křiků atd.)

Pečerská Lavra, která měla vždy takový dalekosáhlý vliv na celé ruské náboženské dějiny a duchovní život ruského národa, vznikla v jedenáctém století. — To, co nyní vidíme nad zemí, vzniklo ve středověku a v pozdější době. Původní Lavra byla pod zemí — v katakombách, odtud také její jméno — Pečerská, ve skále — jeskynní. Založil ji mnich s hory Athosu. Velmi to připomíná první křesťanské svatyně v katakombách na Via Apia v Římě. Snad též tato podobnost je dobrou předzvěstí unie .. A ze všeho, co jsem v Rusku viděl, učinila na mne Lavra největší dojem. Může se říci, že ruský mnišský a též pravý křesťanský život měl svůj počátek v těchto katakombách kyjevských, jako na Západě latinském v katakombách v Římě. Druhého dne jsem se vypravil na prohlídku těchto ruských katakomb.

Po široké cestě na pravé straně hlavního kostela se jde ke katakombám. U vchodu k jeskyním je na velké zdi veliký obraz: přechod duší na onen svět. Některé jsou neseny anděly před Boží soud a z nich některé vstupují do nebeské slávy, jiné zas jsou trápeny od ďáblů v pekle. Každý dostává svou odměnu. Je to dobrá myšlenka, jak připomínat poutníkům pravdu posledních věcí člověka. Do katakomb může najednou vstoupiti jen málo lidí, protože by se nemohli hýbati v úzkých chodbičkách, proto množství musí čekati venku. Když já jsem tam přišel se svým průvodcem, ještě nebyla hodina, kdy se dovolovalo poutníkům svobodně navštíviti posvátná místa — čekalo jich venku množství — a následkem toho jsem mohl vše pozorovat s větší svobodou a dokonaleji vnímat.

Vstoupili jsme do pravé nekropole — města mrtvých. Zdálo se mi, že jsme vstoupili do limbu Otců, kde patriarchové Starého zákona čekali též na příchod svého Vykupitele. Dostal jsem malý kahan, abych si svítil na cestu. Po srázných a těsných schůdkách jsme sestoupili do hlubiny. Nemůže býti jiného dokonalejšího napodobení římských katakomb! Jen ten rozdíl je, že katakomby římské jsou poměrně málo navštěvovány, kdežto do Pečerské Lavry přichází každodenně nesmírné množství lidí...

Ve výklencích vytesaných ve skále nebo hlíně jsou těla svatých. A průvodce počíná slavnostním hlasem — jako se konají čtení při obřadech — vyvolávat: „Prepodobnyj Joan! — Prepodobnyj Makarij! — Prepodobnyj Nikarij, Pemen" atd.... A přidává tituly jeho důstojnosti a pak, zda byl mučedník, mnich, kněz, jáhen, biskup, poustevník atd. Tělo každého je uloženo ve vzácné schránce a oděno krásným rouchem podle důstojnosti nebo také v prostém mnišském šatě. Líbám kříž, který má každý svatý na hrudi, neboť průvodce otvírá schránku. V pozadí schránky je tabulka se jménem světce. U některých hoří věčná světla. Někteří — na příklad sv. Antonín — jsou ve stříbrné schránce. Jiní mají též prsteny na rukou. U hrobů mučedníků jsou odznaky mučednické s nápisem. Byli to opravdu mučedníci, kteří byli pro křesťanství umučeni za různých vpádů tatarských.

Na místech, kde se podzemní chodby trochu rozšiřují, jsou zřízeny kaple, v nichž se také koná liturgie. Tyto kaple jsou plny krásných, bohatě ozdobených obrazů s věčnými světly. Mezi jinými těly mi bylo ukázáno tělo jednoho blahoslavence, který byl pohřben jen po hruď a prý denně klesá dolů, a až bude celý i s hlavou pod zemí, že bude konec světa!!!??? Já bych byl toho mínění, jestliže zde působí některý kostelník, že by lépe udělal, kdyby místo toho, aby světce povytahoval ze země, raději mu pomohl sestoupiti do hloubky. V každém případě se zdá, že světec velmi pomalu sestupuje dolů..., protože v 8. až 9. století klesl do hloubky pouze o půl metru nebo o trošku víc a zbývá mu ještě sestoupiti o půl metru; bude mít ještě hodně dlouho času na to a nám nebude možno se toho dočkati. — Podobných případů viděl P. Vannutelli několik.

Průvodce pak pokračoval v ukazování dalších hrobů a stále stejným tónem volal: „Prepodobnyj Timotej! — Prepodobnyj Arsenyj!" atd.... tak rychle, že bych mu nestačil mezi jednotlivými zvoláními říci: „Oroduj za nás!" Byla to hotová litanie svatých, kterou ubohý průvodce musí několikrát denně opakovati skupinám poutníků, když se přišli pomodlit do katakomb a shlédnout hroby svých svatých.

Trvalo to dlouhou dobu, nežli jsme prošli katakombami a octli se opět na schůdkách u východu. Pak jsme mohli opět vydechnout. Nebylo to nikterak pohodlné dýchání ve vzduchu plném kouře z lamp a svic v hloubce pod zemí a je opravdu obdivuhodno, že mnozí žijí tam pod zemí dlouhá léta, aby se modlili a činili pokání. Možno viděti též několik jeskyň, kde žili až do poslední doby někteří mniši úplně zazdění, kde bylo jen malé okénko, kterým se jim podával kousek chleba a voda, což sotva stačilo k zachování života... Takový způsob života vyžadoval jistě velkou víru, touhu po dokonalosti a ducha sebezapírání. Byl to život hodný úcty. — (Takový způsob života byl též na západě ve středověku velmi rozšířen.)

Co si máme mysliti o tělech těchto „svatých"? Zaslouží si úcty,

jakou jim lid prokazuje? Ano, protože většinou všichni pocházejí z doby, kdy byly tyto kraje ve styku s Církví katolickou a ji uznávaly. A pak byli to lidé opravdu svatého a velmi přísného života a osvědčili ctnosti křesťanské i řeholní s mimořádným heroismem. Tak soudí katoličtí bollandisté. Též velcí světci katoličtí do Lavry Pečerské několikrát přišli, aby uctili tamější ostatky, jako na příklad sv. Josafat Kuncevič, apoštol unie.

Podobných katakomb jsem viděl několik, ale nebudu jich popisovat.

Musíme se obdivovat velikosti úcty, kterou pravoslavní křesťané chovají k těmto světcům a svatyním. Návštěva takových míst zachovává jistě v lidu víru a udržuje ji živou. Návštěva těchto míst zanechává v každém poutníku velmi hluboký dojem.

*

K této zprávě P. Vannutelliho dodáváme, že bolševici nyní rozkradli již všechny poklady, mnichy vyhnali — těla svatých vytahali a většinou je spálili anebo uložili do muzeí na památku staré víry na Rusi. Protože prostý lid byl přesvědčen, že k svatosti je třeba, aby tělo světcovo zůstalo neporušeno a bolševici nyní ukazují, že těla jsou většinou setlelá, působí to na lid velmi velkým zklamáním. Bolševici toho využívají a tím více zesměšňují jejich starou víru. Říkají, jak to bylo se světci, tak je to i s jiným. Ovšem, zde byla vina též ruských theologů, kteří nechávali lid v této nevědomosti. — Modleme se, aby Bůh osvítil ruský národ a po této kruté zkoušce jej přivedl do lůna Církve katolické a opět dal nový rozmach hluboké zbožnosti ruské...

Stojanův příborský konvikt.

V „Novinách zpod Radhoště" (z 9/4 1932, čís. 15., ročník XXXV.) uveřejnil p. inspektor Jul. Šobr hrstku vzpomínek ze svého studentského života, do níž zahrnul také dobu svého krátkého pobytu ve Stojanově příborském konviktě. Dostal se tam k opakování první třídy gymnasijní, ve které byl propadl na valašsko-meziříčském gymnasiu. Své zkušenosti příborské vylíčil velmi živě a podchytil tak pravdivý obraz jednoho z přečetných podniků neúnavného života Stojanova, k nimž ho vedla láska k Bohu a národu. Proto otiskujeme zde výňatek Šobrova článku.

Prázdniny toho roku byly poněkud odlišné od všech minulých. Mezi chlapce jsem nesměl. Ráno ministroval jsem P. Valouškovi, jenž byl tenkrát v P. administrátorem, pak jsem si musil opakovati latinu (bylo to opakování!), pobřinkal na klavír, pohrál s psíkem Murfikem. Odpoledne zas jsem opakoval latinu, naštípal mamince polének na podpalování, pohrál s otcem na housle a potom

přišel kamarád Viktor Pilečka, kolega s jejich Tygrem. Zapřáhli jsme psy do vozíku a jezdili po dědině.

V druhé polovici srpna cosi se doma kulo. Pralo se, šilo, pořizovaly nové toaletní potřeby a matka na každý kousek vyšívala číslo 30. Co to bude, co to jen bude? Dotazoval jsem se, ale určité odpovědi jsem nedostával. Tušil jsem, že jedná se ani o mou kůži a proto za vhodných chvil pátral jsem po docházejících nám dopisech, které se asi mne týkaly. A v Bečákově kancionálu našel jsem korespondenční lístek, ve kterém P. Ant. C. Stojan, kaplan v Příboře, sděloval otci, že jsem do konviktu jím v Příboře zařizovaného přijat a 13. září aby se se mnou dostavil do Příbora. Šup s lístkem do kancionálu. Ó hrůzo, týden nato žil jsem ve strašném rozčilení, nevěda si vysvětliti, co se to na mne chystá. Konvikt, konvikt, tomu slovu jsem nerozuměl. Snad nedají mne do Příbora učit klempířem, dělat konvy, napadlo mně nejednou, ale co by měl s konvami ten panáček Stojan?

Celá věc se mi náležitě objasnila, když jsme s otcem dojeli do Příbora. Na nádraží očekával nás muž s tragačem a ten naloživ naň můj kufr, jel městem vzhůru a my šlapali za ním. Na samém vršku města v polích již před nějakým domem na poschodí jsme se zastavili a vešli. Tam už plno chlapců na síni, po chodbách, na dvoře a mezi nimi procházeli se a s chlapci vykládali dva bohoslovci. Muž v modré zástěře — volali naň: pane Starůstka — uvedl nás do kanceláře, kde nějaký pan profesor nás pěkně uvítav vykládal otci, že otevření gymnasia sice ještě povoleno není, ale že to čekají z Vídně každou chvíli. To už vzhledem ke 118 studentům, kteří jsou do něho zapsáni. Z nich v konviktě že ubytována je polovice.

Aha, tož to bude opět na gymnasium, potěšil jsem se, opakovat, a tady bydlet a s tolika chlapci! Srdečko mi poskočilo, radostí bych otci kolem krku padl, ale když on do té chvíle byl stále tak nějak vůči synovi zaujat, nemohl jsem se odvážiti. Teprve když jsme se loučili, roztálo i jeho srdce. Objal mne, políbil a já v očích zahlédl slzy: „Budeš hodný?" — „Ano, tatínku," slíbil jsem, umiňuje si to svatosvatě. A srdce se mi sevřelo.

V konviktě bylo nám dobře. Ráno o 6. hodině pan Starůstka zazvonil po prvé a my hup všichni s lože a k vodovodu se umývat. Za čtvrt hodiny všichni oblečeni rovno do naší domácí kaple, kde jsme se společně pomodlili. Pak do studovny, kde každý za svým stolem s přihrádkami jsme si směli s počátku něco zajímavého přečíst, později studovat. O sedmi šli jsme do jídelny, kde každý měl na stole vypálené své číslo a na něm stál hrnek kávy a dva rohlíky. Po snídani šli jsme doprovázeni bohoslovci a P. Stojanem do školy: polovice do budovy učitelského ústavu, druhá do „Armanky", kde některý z bohoslovců nebo profesor Hágen nás vyučovali. Po škole šli jsme poobědvat a po obědě proběhnout se na dvorek nebo zahradu a pak zas do školy. Po ní se posvačilo a šlo do polí na procházku, k večeru domů učit. O 7. hodině se pove-

čeřelo a pak zase v pracovně četlo a učilo. O půl 9. hodině jsme se v kapli pomodlili a pak posedali po síni, schodech, chodbách a „pucovali" boty. Pan Starůstka prohlížel, jestli se řádně svítí, káral velmi úsečně, pochvalou však skrblil velice. Pak trhl zvonkem a my, umyvše si ruce, zamířili do spárny, vysvlekli se a hop do lůžek. Přišel profesor Hágen a vešed do své světnice podle spárny, posadil se ke skleněným dveřím do ní vedoucím a seděl dlouho do noci, čta si nějakou knihu. Pan Starůstka trhl zvonkem po druhé a od té chvíle ve spárně nesmělo se ani šeptnout, sice už tu byl pan profesor a vinníkovi pohrozil, že půjde spat na chodbu. Také když jsme již spali, prošel pan profesor několikrát spárnou. V neděli byl domácí pořádek poněkud jiný. Odpoledne chodívali jsme na delší vycházky: tu na Hukvaldy nebo na Štramberk, do Skotnice a vždy doprovázeli nás dva, tři dozorcové. Během dvou týdnů zvykli jsme si na tento pořádek a v konviktě se nám velice líbilo.

Někdy kolem desátého října panoval v konviktě od samého rána nějaký shon. Co se děje? myslili jsme si. A brzy jsme se dověděli. Odpoledne po škole nešli jsme se ven proběhnout, ale do konviktu dostavil se P. Stojan, svolal nás do studovny a pravil nějak smutně: Studenti, musíme se rozloučit. České gymnasium v Příboře, o jehož povolení jsme žádali, nebylo ministerstvem školství povoleno. Bylo nám uloženo, abychom vás dopravili na gymnasia, která jsou nejbližší vašemu domovu. Jedni půjdete proto do Opavy, jiní do Meziříčí, Kroměříže nebo Přerova. Sbalte si své věci na stoly, pan Starůstka zabední vám vše do kufrů a za vámi pošle. O byty na novém místě máte už postaráno a zítra ráno odjedete. Slova P. Stojana nás velmi překvapila. Ač nechápali jsme velice jejich obsahu, začali jsme všeci plakat a že my nepůjdeme. Ráno přihrčelo před konvikt pět žebřinových vozů, my, obdarovaní obrazy sv. Ludmily a bl. Jana Sarkandra, posedali na ně a jeli, kam nám určeno.

Do Meziříčí dojelo nás asi dvacet a k vůli nám musila býti zřízena při primě pobočka. Tak mimovolně ocitl jsem se bez jakéhokoli souhlasu rodičů opět v Meziříčí a sešel se opět se svými starými kolegy — ovšem sekundány. Novým bylo, že dostali jsme nové profesory a nové domácí pány.

Z vypravování ruského poutníka.

(Překládá —a.)

Pokračování.

VI.

(Polesný vypravuje poutníkovi o svém životě.)

Nebyl jsem ve své vesnici posledním člověkem. Měl jsem řemeslo, barvil jsem látky a modřil plátno, žije při tom v blahobytu,

třebas ne bez hříchu. Mnoho lidí jsem při obchodě ošidil, nadarmo se zaklínal, rouhavě mluvil, opíjel se, rval.

V naší vesnici žil starý kostelník (ďáček), který měl starou, prastarou knížku o strašném soudě (posledním). Chodíval po pravoslavných, čtával jim z ní a dostával za to peníze.

Přicházíval i ke mně. Dával jsem mu obyčejně deset kopějek a tu mi předčítával až do bílého rána. Sedě u své práce, poslouchával jsem ho a on četl, jaká muka nás čekají v pekle, jak se promění živí a jak mrtví vstanou z mrtvých, jak přijde Bůh k soudu, andělé zatroubí v trouby a jaký oheň a smůla vzplane a červ bude hlodat hříšníky. Když jsem to kdysi poslouchal, obklíčila mne hrůza, i pomyslil jsem si: Neminou mne už ta muka. Zastav se! Musíš spasit svou duši, možná, že si ještě vyprosím odpuštění hříchů.

Dobře jsem to uvážil; zanechal jsem pak svého řemesla, prodal domek, a poněvadž jsem byl sám, odebral jsem se mezi polesné, dohodnuv se, že budu dostávat od obce chléb, oblek a voskové svíčky pro své modlitby.

Hle, tak zde žiju více než deset let. Jím toliko jednou za den, a to pouze chléb s vodou. Každou noc vstávám s prvým kuropěním a dělám hluboké úklony až do rána. K modlitbě rozžíhám po sedmi svících před sv. obrazy. Za dne, když obcházím les, nosím na holém těle okovy těžké dva pudy (asi půl centu). S nikým se nehádám, ani nekleju, nepiji vína ani piva, s nikým se nebiji a s druhým pohlavím se nestýkám.

S počátku žil jsem tímto životem spokojeně, ale v poslední čas mne znepokojují neodbytné myšlenky: Bůh ví, zdali si vyprosíš odpuštění hříchů a ten život je tak těžký. A pak, je-li to pravda, co je napsáno v té knížce. Jak bude moci člověk z mrtvých vstat? Vždyť některý zemřel už před sto lety nebo i více a není z něho již ani prachu. No, a kdož ví, bude-li peklo či nebude? Nikdo přece nepřišel z onoho světa. Zdá se, jakmile člověk umře, shnije a zmizí beze stopy. Možná, že tu knížku napsali popi anebo dokonce vládní úředníci, aby nás hlupáky zastrašili a přiměli ke skromnému životu. A tak žiješ na zemi v práci a těžkostech a neužiješ žádné radosti, a jestliže na onom světě nic nebude, co z toho máš? Není lépe třebas na zemi užít rozkoše a veselí? — Takové myšlenky mne trápí a já se bojím, abych se zase nevrátil k svému dřívějšímu řemeslu.

Když jsem to vyslechl, bylo mně ho líto a tu jsem uvažoval sám u sebe: Říkají, že jenom učení a chytří lidé bývají někdy volnomysliteli a nevěří ničemu — a hle, i naši bratří — prostí mužíci, jakou nevěru si vymýšlejí. Patrno, že svět temnosti má volný přístup ke všem, ale že lidi prosté asi napadá úspěšněji. Třeba, pokud možno, najít moudrosti a síly proti nepříteli duší v slově Božím.

Abych co nejvíce pomohl a posílil víru tohoto bratra, začal jsem mu číst z Dobrotoljubie a vysvětlovat, že je marným a bezúspěš-

ným, zdržovat se hříchů jen z bázně před mukami... Sv. Otcové praví, že bázeň před trestem — to je cesta otroka a touha po odplatě nebeské — cesta nájemníka. Ale Bůh chce, abychom šli k němu cestou synovskou, to jest, abychom z lásky a horlivosti k Němu vedli život počestný a pak budeme pociťovati sladkost v spasitelném sjednocení s Ním v duši a v srdci.

Kdybys sebe více se umrtvoval a konal jakékoliv tělesné práce a úkony kající, nebudeš-li mít Boha stále na mysli a ustavičnou Ježíšovu modlitbu v srdci, nikdy nenabudeš pokoje od myšlenek a vždycky budeš nakloněn k hříchu třebas i při nejmenších příležitostech. Nauč se, bratře, stálé modlitbě Ježíšově, vždyť je ti to možno a snadno v tvé osamělosti, a brzo uvidíš její prospěch. Nebudou tě znepokojovat ani myšlenky bezbožné, ujasní se ti i víra i láska k Ježíši Kristu; uznáš, jak mrtví vstanou kdysi z mrtvých a hrozný soud Boží zjeví se ti tak, jak vskutku bude. A v srdci rozleje se ti taková lehkost a sladkost z modlitby, že se tomu podivíš a nebudeš už naříkat a rmoutit se nad svým spasitelným životem.

Pokud jsem mohl, vysvětlil jsem mu ještě, jak třeba začínat i pokračovat v ustavičné modlitbě Ježíšově, co o tom praví Slovo Boží a co vykládají sv. Otcové. A viděl jsem, že projevuje svůj souhlas a nabývá opět pokoje. Potom jsem se s ním rozloučil a zavřel se do bědné chaloupky, kterou mně byl poukázal.

Bože můj, jakou jsem pocítil radost, spokojenost a nadšení, sotvaže jsem překročil práh této jeskyně, či lépe řečeno náhrobku (mohyly)! Zdála se mně velikolepým carským palácem, naplněným všelikou potěchou a veselím. Se slzami radosti jsem děkoval Bohu a pravil si v duchu: hle, nyní se už musím v takovém pokoji a tichu dát vytrvale do svého díla a prosit Boha za osvícení. Začal jsem tedy nejprve číst Dobrotoljubie, stránku za stránkou, od začátku až do konce s velikým porozuměním. V krátkém čase jsem přečetl všechno a shledal, jak moudré, svaté a hluboké myšlenky jsou obsaženy v té knížce.

Svaz katolíků ve Francii.

(Spolok sv. Cyrila a Methoda v Paríži.)

Zo spolkovej činosti.

Svaz katolíkov-vysťahovalcov z Československej Republiky vo Francii má združovať všetkých naších vysťahovalcov na základe nábožensko-vlasteneckom. Vo veľkom tomto rámci obklučujúcom celú Franciu, majú sa tvoriť jednotlivé skupiny miestne a krajinské, jako je spolok alebo jednota alebo združenie v Paríži, postavené pod ochranu naších najväčších mužov a dobrodincov, totiž svätých naších apoštolov a vierozvestcov, Cyrilla a Methoda.

Účelom spolku je vysťahovalcov združovať, vzdelávať, byť im

oporou duševnou i podporou v živote dennom, umožňovať im plnenie povinností náboženských a vlasteneckých, prebúdzať a upevňovať tieto city, jako tiež oboznamovať ich s Franciou, jej obyvateľstvom a pomerami.

Podľa týchto zásad rozvíja sa aj spolková činosť. Účelom jej je, aby naši vysťahovalci aj v cudzine zôstali verní našim dobrým mravom, boli národu i vlasti ku cti, aby sa nedali sviesť zlými príkladmi a potom vrátiac sa raz späť k nám, aby zo svojho pobytu vo Francii priniesli len veci dobré a osožné sebe i všetkým ostatným.

I. Prvým účelom svazu je združovať krajanov vo Francii, kde sa cítia opustenými, súc odkázaní sami na seba. Naši vysťahovalci, žijúci väčšinou z práce svojich rúk, sú týždennou prácou unavení, v nedeľu rádi si odpočinú. Súdržnosť medzi nimi nie je veľká! Náš spolok ich shromažďuje v týždni dva krát: každú nedeľu ráno, odpoludňa a večer a potom vo stredu večer. Spolková miestnosť (Paris VI-35 Rue de Sévres) je v tieto časy otvorená a prístupná všetkým bez rozdielu. V zime je vykúrená (vytopená), večer jasno osvetlená. Na stoloch sú vyložené mnohé noviny, časopisy, obrázkové listy v našom jazyku; kto chce, môže čítať. Kto sa radšej zabáva, má po ruke šach a iné spoločenské hry. Hraje sa na klavír, spievajú za národné piesne, deklamujú sa básne, poriadajú sa prednášky, besedy, rozhovory, členovia si rozprávajú svoje príhody, radosti a žalosti, denné zkúšenosti. Niektorý člen prinesie si husle, iný kytaru, alebo harmoniku. Občas podáva sa zadarmo čaj a zákusky, na vianoce je vianočný stromček, štedrovečerná hostina, Mikulášska slávnosť a pod. Kto si praje zabaviť sa dobrou knihou, má po ruke knihovňu, čítajúcu asi 2000 sväzkov, môže si požičať aj domov.

K zábave pripojuje sa poučenie a vzdelanie. Každú nedeľu je poučná konferencia kňazov z ČSR; navštěvujúc Paríž, prichádzajú i do nášho strediska priatelia z Ameriky, cestujúci do Novej alebo Starej vlasti, prídu sa pozrieť i na nás, poriadajú sa vlastenecké a poučné prednášky, premietajú sa svetelné obrazy, predčítavajú sa zaujímavé články z listov naších aj francúzskych, rozpriada sa priateľská debata.

Mimo toho navštevujú sa tiež — zvlášť v nedeľu odpoludňa — parížské muzea a pamätnosti, poriadajú sa výlety do okolia, na návštevu roztrúsených krajanov a pod.

II. Toto priateľské združovanie je opusteným krajanom v cudzine nie malou oporou a potechou duševnou. Najťažšie sú vysťahovalcom prvé dni a prvé časy v cudzine. Nikomu nerozumia, nepoznajú reč, obyčaje, mesto, ulice, neraz zabludia, nevedia kam ísť, ale ocitnú sa aj často na bezcestiu, keď sa dostanú do zlej spoločnosti. Ochrániť našich krajanov, zvlášť nezkúsených mladikov a osamotané dievčatá, od nebezpečia veľkomesta, to je jedon z najväčších naších úkolov! Je ďalej bolastným zjavom u vysťahovalcov, že mnohí z nich v cudzom prostredí súc ponechaní sami

sebe, pomätú sa i na duchu. Štatistika hovorí jasno! I zo stanoviska toho nie je možné dostatočne oceniť združenie, ktoré láskave a bratsky príjma každého, kto sa z neho nevylučuje vlastnou vinou, nedbalosťou alebo bezohľadnosťou.

Věřím v jednu svatou Církev katolickou.

Dr. M. Mikulka.

Pokračování.

Sv. Cyril srovnává častěji židovskou synagogu s Církví katolickou jako dva ústavy, jimiž vedl Bůh lidstvo k sobě: „Od těch dob však, kdy byli Židé vyloučeni z milosti pro úklady, jež zosnovali Vykupiteli, druhé (shromáždění) sobě vybudoval Zachovatel z pohanů, naše svaté křesťanské shromáždění, v němž řekl Petrovi „a na té skále vzdělám Církev svou a brány pekelné jí nepřemohou." (XVIII, 25.) Vykládá tu sv. Cyril výrok božského Spasitele ve smyslu katolíků o skutečném založení Církve katolické Ježíšem Kristem na Petrovi a nepřipouští výkladu p r o t e s t a n t s k é h o, jako by „na té skále" znamenalo, že na sobě chce vybudovati novou společnost náboženskou. Stará synagoga vedla lid vyvolený k Bohu, byla pravým náboženstvím, dlužno tedy novou Církev také považovati za společnost náboženskou poslanou ke všem národům, netoliko tedy za zřízení výlučně politické neb sociální: Církev je tedy Kristem vybudována jako ústav spásy.

Přirovnání toto rozšiřuje sv. Cyril dále i na osoby, na nichž jako budova na pilířích měla Církev spočívati. „Dvanáct podílníků na dědictví ustanovil syn Nave: a dvanáct apoštolů posílá Ježíš do celého světa jakožto hlasatele pravdy." (X, 11.) A kdyby se někdo opovážil dávati oněm budovatelům Izraele přednost před apoštoly, bere je sv. Cyril v ochranu a vyličuje jejich důstojnost a moc v Církvi: „Ať se nestydíš za své apoštoly. Nejsou horší než Mojžíš, ani nižší proroků, nýbrž dobří jsou s dobrými a lepší než dobří. Neboť byl sice Eliáš vzat do nebe, avšak Petr třímá klíče království nebeského od té doby, co doslechl: Cožkoliv svážeš na zemi, bude svázáno i na nebi." (XIV, 26.) Církev vybudována je tedy na apoštolech a na jejich nástupcích, biskupech, které nazývá sv. Cyril řediteli Církve; oni byli pověřeni hlásáním pravdy, jim náleží tedy úřad učitelský v Církvi.

Ovšem další úpravu Církve odevzdal Kristus apoštolům vedeným Duchem sv., a aby sobě uvědomili tento úkol a tuto moc, společně řekl všem: co svážete na zemi, bude svázáno i na nebi; neboť věděl, až se Církev rozšíří a zmohutní, že nepostačí základní její zřízení, které jí sám dal do vínku. A byl to „tentýž Duch sv., který vzbudil Nový Zákon za souhlasu Otce a Syna v Církvi katolické, nás pak osvobodil od těžkých skutků zákona." (XVII, 29.) Apoštolská činnost byla tedy ř í z e n a D u c h e m s v. Jako do-

klad uvádí sv. Cyril první církevní sněm, kde apoštolé všechna usnesení připisují Duchu sv.: „Vidělo se totiž Duchu sv. a nám, jak z jeho vnuknutí sepsati o tom list, poněvadž, co bylo z Ducha sv. přikázáno, určeno bylo pro celý svět, a jak list tento diktovaný Duchem sv. vzavše rozšířili Pavel a Barnabáš po celém světě." Sv. Cyril vykládá tu zřejmě víru prvních křesťanů, že Duch sv. řídí apoštoly a biskupy a že sněmy rozhodují o otázkách náležejících k víře a mravům za přispění třetí božské osoby. Jeho výrok (XVII, 29): „tím, co napsali o prvním sněmu, prohlásili otevřeně, že, i když sepsáno to bylo apoštoly-lidmi, přece přikázáno bylo z Ducha sv. jakožto svědčící celému okrsku zemskému" — vztahuje se na všechny církevní sněmy všeobecné. Nebylo přece sv. Cyrilovi neznámo, že i biskupové mohou o s o b n ě chybiti. „Uvidíš-li, že biskupové běsní proti biskupům až do krve a klerikové proti klerikům a národové proti národům, nestrachuj se. Bylo to přece předpověděno v Písmech... Jestliže mezi apoštoly našel se zrádce, divíš se, vyskytne-li se také mezi biskupy nebratrská zášť?" (XV, 7.) Naráží tu sv. Cyril na bouře, které rozvířili a r i a n i v letech 347 a 351 proti sv. Atanáši a proti pravověrným biskupům. Byl sám jejich svědkem a předmětem. (Pokračování.)

N a p s a l i j s m e j i ž v í c e k r á t e, že je třeba proniknouti národ myšlenkou unionistickou. Je to myšlenka náboženská a proto nemůže se trvale usídliti v srdci nevěřícím nebo vlažném u víře. Náš časopis je proto přizpůsoben obsahově tak, aby upevňoval víru, rozněcoval náboženský život čtenáře a zároveň aby v něm vzbudil nadšený souhlas s velkým přáním Syna Božího: „Aby všichni jedno byli." Pozornou četbou pracují tedy čtenáři pro unii i pro své vlastní posvěcení. Rozšiřováním tohoto časopisu způsobují totéž i u jiných. Jak je to záslužné; kdo z vás, čtenářů, by v tom chtěl zůstati pozadu? Jistě nikdo.

Křesťanský Východ.

ZE SOVĚTSKÉHO RUSKA

Křížové tažení dětských modliteb za Rusko. Švýcarský kněz P. Jindřich D e r v i l l e, který je kaplanem u kaple sv. Terezie Ježíškovy v Hermance—Ž e n e v ě, zavedl na den 8. května, kdy připadá výročí prvního sv. přijímání sv. Terezičky Ježíškovy, společné modlitby za nešťastné ruské děti. Sv. Otec schválil jeho úmysl a brzo se rozšířila tato pobožnost zásluhou ženevského biskupa msgra B e s s o n a a pařížského kardinála V e r d i e r a po Švýcarsku, Francii a jiných zemích. V den 8. května obětuje tamější mládež a děti ve prospěch svých ubohých ruských bratří a sester svaté přijímání a modlitby. O tomto křížovém tažení modliteb vyslovil se Sv. Otec Pius XI.: „Modlitba dětí může přinést naději, že se Bůh smiluje nad tou ubohou zemí." A což naše děti české a slovenské zůstanou stranou těchto svatých zájmů Božích a Církve?

Klášter Alexandra Něvského, největší monastýr v Petrohradě, bude proměněn v krematorium (pec na spalování mrtvých). Při klášteře je

11 kostelů a veliký hřbitov, na kterém jsou pohřbeni nejslavnější ruští spisovatelé a umělci: Dostojevskij, Krylov, Karamzin, Glinka a jiní. Dostanou se tedy ještě po smrti do málo poetického a uměleckého sousedství.

„Teorie sklenice vody." Širokou základnou dosavadních organisačních úspěchů byla bolševikům naprostá volnost v zásadních otázkách mravnosti. Pobořili všechny hráze mravní sebekázně, ba prohlašovali, že otázka mravní, zvláště pohlavní, znamená pro ně tolik, jako „vypít sklenici vody" — tedy úplnou lhostejnost! Ale důsledky se dostavily, musely se dostavit. A právě tyto smutné zkušenosti mravního rozvratu začínají se už ozývat v písemnictví. Co ještě nedávno bylo prohlašováno za „buržujní reakci" (zpátečnictví), nachází otevřené obhájce v řadě nových spisovatelů ruských, kteří žádají v zájmu sovětské budoucnosti — mravní sebekázeň — osudná „teorie sklenice vody" tedy zklamala!

Zvláštní dlažbu městských ulic možno spatřit v Moskvě. Na nejednom místě zahlédnete kámen s nápisem: „Zde odpočívá služebník Boží N. N." Bolševici totiž zabíjejí dvě mouchy jednou ranou: z nenávisti protikřesťanské odstraňují z dosavadních hřbitovů náhrobní kříže a pomníky — a jejich materiálu používají pak ke dláždění velkoměstských ulic. Při tom nemají ani tolik piety k zemřelým, aby nehanobili jejich jmen, vyrytých na rozbitých křížích a pomnících. Necitelně po nich šlapou.

Ruské pravoslaví (carské) je v posledním téměř svém údobí těsně spjato se jménem a působením oberprokurora sv. synodu, Konstantina Petroviče Pobědonosceva. Letos v březnu uplynulo 25 let od jeho smrti. Všemohoucí rádce posledních dvou carů nedočkal se sice zhroucení ruského „samoděržaví", ani bolestné Golgaty své církve, ale vytušil už z otřesů způsobených válkou rusko-japonskou, že se blíží konec starých řádů, především carského absolutismu. A nadarmo se snažil jej zadržet nebo odvrátit svým rozhodujícím vlivem. Dnes, kdy sověty uveřejnily už Pobědonoscevovu korespondenci, je dějinná jeho postava dostatečně osvětlena. V mládí svém jako profesor moskevské university obíral se Pobědonoscev horlivě ruskými dějinami, zvláště dějinami ruského nevolnictví, ale historie se mu nikterak nestala učitelkou života v jeho pozdějším velmi vlivném postavení. Utkvěl ve svém zbožňování „samoděržaví" tak, že se stal nesmiřitelným nepřítelem jakékoliv svobody a tím vlastně připravoval příchod revoluce a nastolení dnešního bolševictví. Masaryk ve svém díle „Rusko a Evropa" (II., str. 281) píše o Pobědonoscevovi takto: „Pobědonoscev — vítězný — tak nebo podobně dá se přeložiti jméno muže, jehož názory po desítiletí rozhodovaly ve směrodatných, vládnoucích kruzích a na něhož upozornilo rozčilení ruské mládeže a inteligence zoufalým atentátem (na cara) jako na spolupůvodce smutné situace... Vítězný — šťastné a doporučující jméno v pověrčivé zemi a na pověrčivém dvoře. V Rusku se ovšem říkalo Bědonoscev, t. j. ten, jenž přináší bědu, zlo, a Donoscev, t. j. donoščik, donašeč, denunciant. A skutečně, kdo chce vědět, oč šlo v Rusku za Alexandra III. a za Mikuláše II., nechť studuje duševní, vědeckou a publicistickou fysiognomii Pobědonoscevovu."

Smutné velkonoce pravoslavných křesťanů na březích Dněstru. Malá osada moldavská Durbassari, ležící na sovětském břehu krvavé řeky Dněstru, rozhodla se přes přísný zákaz bolševické vlády oslavit letošní velkonoce. V předvečer svátku shromáždila se hrstka jejích obyvatel do jedné chaloupky, kde za zpěvu zbožných písní očekávali radostného poselství velkonočního: „Christos voskresě" z úst přítomného kněze. Okolo půlnoci vrazili však do domku ozbrojení bolševici, kolbami pušek rozehnali shromáždění a kněze zatkli a odvedli do žaláře. Co ho čeká, netřeba podotýkat. — Téhož dne došlo však k novému shromáždění v polích nedaleko Durbassari, kde na 800 věřících chtělo aspoň zbožným zpěvem oslavit svátek Zmrtvýchvstání Páně. Pojednou byl zpívající zástup obklopen silným oddělením bolševiků, kteří na rozkaz vůdce vystřelili do bezbranných. Desítky mrtvých klesly na břehu Dněstru, raněné dobíjeli bolševici nebo je házeli do ře-

ky. A s druhého břehu v němém úžase přihlíželi krvavému divadlu rumunští vojáci. Tragedie měla příliš náhlý spád!

Poslední zkušeností ze svého zájezdu do sovětského Ruska vyjádřil americký žurnalista K. Kitchen v těchto stručných, ale výstižných slovech: „Sovětské Rusko jest jedinou zemí na světě, kde cizinci si mohou koupiti to, co je naprosto nedostupné domácímu obyvatelstvu." Neděje se tak ovšem z lásky k cizincům, nýbrž k jejich valutě, zvláště k americkému dolaru. Odtud také snaha sovětů přilákat co nejvíce amerických turistů do Ruska.

Zoufalé volání o pomoc. Na polích u polské vsi Derewno nedaleko Rubieževič byl nalezen balonek, v němž byl upevněn lístek sdělující v jazyku běloruském: „Obyvatelé vesnice Ursarz Zaslavského okresu v počtu 175 osob už týden hladoví, nemajíce ani kousku chleba. Děti umírají hladem. Úřady sovětské nedodávají živobytí. Prosíme Vás o pomoc, bratří z Polska!"

Katolický farář z Brusilova na Ukrajině, P. Leo Piotrowski, byl od bolševiků letos v dubnu uvržen do žaláře. Tak se dovídá teprve nyní biskupský úřad v Lucku.

Sovětští básníci. Po bolševickém převratě mnoho mladých ruských spisovatelů s vyšším vzděláním veplulo do vládního proudu komunistického. Jako v jiných oborech životních uplatnili se však i mezi komunistickými básníky na předních místech autoři židovského původu, jak o tom svědčí jména: Ehrenburg, Babel, Marienhof, Pilniak atd. Sovětská poesie slouží ovšem především účelům propagačním. O nějaké volnosti básnické mimo okruh bolševické ideologie — není ani pomyšlení.

Z POLSKA

Poláci jedou na eucharistický kongres do Dublina na své lodi „Premjer-u". Cestou do Dublina zastaví se v Londýně a na zpáteční cestě v některém severofrancouzském přístavě, aby mohli poutníci polští navštíviti hrob sv. Terezičky v Lisieux a též Paříž. Protektorem výpravy je kard. Hlond, doprovázet ho mají: chelmský biskup Okoniewski, podlašský biskup Przeździecki (ze Siedlec), snad i lucký biskup Szelonžek a biskup Tymieniecki z Lódže. Stravování poutníků je i v Dublině pro všechny společné — na lodi „Premjeru".

Pastýřský list polského primasa, kard. Hlonda, vydaný letošního dubna, vzbudil v domácím i zahraničním tisku živý ohlas svým zásadním stanoviskem k důležitým a časovým otázkám veřejného života. Katolická Církev má právo i závazek zdůrazňovati platnost křesťanské morálky i pro život veřejný, i pro činnost politickou a státní. „Zlo nestane se dobrem, činí-li je stát." Ani politika nesmí vybočiti za mezníky, jež ukládá mravní zákon křesťanský. Pastýřský list kardinálův formuluje též jasně a upřímně katolickou nauku o poměru Církve a státu. „Všichni katolíci jsou povinni — z příkazu svědomí a z potřeby srdce dbát o zdar, sílu a trvalost našeho státu, ale nade všecko musejí dbát o jeho vysokou hodnotu a mravnost... Katolíku je zachovávat náležitý poměr k zákonité vládě bez ohledu na formu vlády ve státě přijatou i bez ohledu na to, v čích rukou vláda spočívá. Jest však dovoleno, ba je to povinností, cestou zákonitou přičiňovat se o vládu poctivou a katolickou. S druhé strany jsou však představitelé správy státní povinni jak způsobem vlády, tak i svým životem projevovat vědomí, že jejich vládní moc pochází od Boha. Obnovení autority a návrat od nepořádku ku zdravé státní existenci musí se začat uznáním autority Boží nad národy a státy." To jsou ovšem zásady platné nejenom v Polsku, nýbrž obecné platnosti.

V Krakově byl konečně vykoupen z židovských rukou starý kostel sv. Anežky, který byl svého času zrušen a určen za skladiště. Nyní se v něm konají každou neděli a svátek pravidelně dvoje vojenské služby Boží a jedna mše sv. pro civilní obyvatelstvo. Bohužel je vnitřek i zevnějšek kostela ve stavu velmi ubohém a nad to ještě celé sousedství kostela — dávné podklášteří — je obydleno 12 židovskými rodinami, které čekají na výhodné „odstupné".

V otázce pojmenování papežské komise „Pro Russia" (Pro Rusko),

které zneužíval nacionální polský tisk proti myšlence sjednocení Církví i proti Římu, autoritativní vysvětlení podal předseda této komise, známý biskup d'Herbigny, římskému spolupracovníku „Ilustr. Kurjera Codzienny-ho". Papežská komise „Pro Russia" nesleduje naprosto žádných cílů politických, jde jí pouze o spásu duší. Myšlenka komise zrodila se vlastně v úmyslu Sv. Otce už za jeho pobytu v Polsku, když tam byl apoštolským nunciem. Obor činnosti komise „pro Rusko" nevztahuje se toliko na Rusy v Polsce, nýbrž i v jiných zemích; proto také apoštolský visitátor, biskup Čarneckij, nevisituje jen katolíky byzantsko-slovanského obřadu v Polsku, nýbrž i na př. v Estonsku. Sjednocení katolíci nazývají svůj obřad „byzantským" podle jeho původu od sv. Jana Zlatoústého a „slovanským" podle řeči slovanské užívané při bohoslužbě. Polské duchovenstvo není také vylučováno z práce pro sv. jednotu (pokud se samo neporozuměním veliké myšlenky nevylučuje), ale jsou právě někteří polští biskupové a kněží, kteří se jí horlivě a obětavě účastní. Podlašský biskup Przeździecki věnoval obhajobě unijní práce obsáhlý pastýřský list (z 15. dubna 1932), který vyšel též v samostatné brožuře pod názvem: „O pracy unijnej w Polsce." (Waršava, 1932. Miodowa 17.)

Náboženský život pravoslavné církve v Polsku trpí jednak národnostními spory mezi Ukrajinci, Bělorusy a Velkorusy, ale též tím, že se vyšší hierarchie pravoslavná odcizuje duchovenstvu a věřícím a že povstává nebezpečná přehrada i mezi věřícími a duchovenstvem. Stěžuje si na to ruský deník „Naše Vremja". Oposice pravoslavného duchovenstva, v jejímž čele stojí O. A. Kovš, útočí neodpovědným způsobem na své představené, obviňuje je z hříchů a zločinů, jichž jedno procento by muselo stačit k tomu, aby byli zbaveni svého úřadu a postaveni před soud. Důsledky všeho objevují se pak ve stoupající moci bolševismu mezi prostým lidem, nebo jeho přestupováním do různých sekt.

Poslední sněmování (synod) duchovních církve evangelicko-augšburské ve Varšavě zabývalo se mimo jiné též velmi resolutně otázkou titulů evangelických kněží a biskupů. Přijatý církevní statut žádá rozhodně ponechání pojmenování „biskup" i za cenu, že by proto došlo k přerušení začatého vyjednávání s polskou vládou. Zdánlivá maličkost — a přece tak charakteristická pro ducha doby. Před válkou libovali si protestanté v titulech svého duchovenstva odlišných od katolického zvyku. Duchovní své nazývali „pastory", dříve též „ministry" nebo „predikanty" (zvláště v Polsce) a jejich představené „superintendenty", cítili potřebu oddělit se od katolické tradice, v reformaci viděli náboženský pokrok, katolictví pokládali za méněcenné zpátečnictví. Ale ten pokrok se časem vystupňoval v nevěru, náboženská svoboda se změnila v nevázanost a rozklad a úpadek v přečetném sektářství takže, co věřícího zůstalo v protestantských církvích, bezděčně obrátilo svou pozornost ke katolictví, zatoužilo po odmítnutých kdysi křesťanských pokladech, po mši sv., po sv. zpovědi, po úctě mariánské, po duchovních řádech a exerciciích, zkrátka po tom všem, co je dnes hybnou silou tak zv. „vysoké církve" (Hochkirche) protestantské. Hodnoty katolicismu nabývají staré ceny i v očích rozvážných protestantů. Vzdorné kdysi heslo: pryč od Říma — ustupuje touze po sblížení právě s římským katolicismem. S tohoto stanoviska bychom rozuměli i usnesení varšavského synodu augsburské církve: mít kněze a biskupy nejenom podle jména, ale v celé plnosti Kristova kněžství!

Z JUGOSLAVIE

V Jugoslavii byla sice formálně provedena rozluka státu od církve, fakticky však protežuje bělehradská vláda srbské pravoslaví. Vzpomněli jsme už minule na tomto místě nařízení bělehradského ministerstva osvěty, aby na všech školách — tedy i katolických — byly vykonány sbírky na stavbu pravoslavného chrámu sv. Sávy v Bělehradě. Jakmile o tom zvědělo předsednictvo biskupských konferencí v Záhřebě, ihned poslalo proti tomu

nařízení protest ministerstvu osvěty a žádalo takovou jeho změnu, aby katolické svědomí dítek nebylo znásilňováno. Ministerstvo osvěty vydalo nato vysvětlení v ten smysl, že nesmějí být žáci nuceni ke sbírkám. Vysvětlení bylo posláno telegraficky osvětovému oddělení savské banoviny (v Hrvatsku), aby bylo zavčas sděleno správám škol, nežli dojde k sběrací akci. Přišlo však přes to na školy pozdě, až už byly sbírky vykonány. Takovou průhlednou hrou „na schovávanou" špatně však poslouží státní byrokracie náboženským zájmům pravoslaví — je to objetí, které vždycky dusí dech náboženského života. Škoda jen, že ruský příklad ničemu nenaučil jugoslavské bratry!

Katoličtí Slovinci chystají oslavu 70. výročí smrti velikého mariborského biskupa, A. M. Slomšeka (zemřel 1862). Oslavy zahájí katolická mládež koncem června. Jejich účelem je posílit v malém katolickém národě slovinském onoho ducha náboženské horlivosti a opravdovosti, jakým byl posvěcen celý život zakladatele „Bratovščine sv. Cirila in Metoda", ducha cyrilometodějského apoštolátu.

V dějinách náboženského a kulturního života katolických Hrvatů mnoho zásluh si získali kanovníci kapituly čazmanské, která letošního května oslavila sedmisté výročí svého založení. Záhřebský biskup Štěpán II. Babonič postavil r. 1232 v Čazmě, tehdejším středisku náboženského života hrvatského mezi řekami Sávou a Drávou, nový kostel sv. Ducha a zřídil při něm kanovnickou kapitulu. Vpády turecké zbavily r. 1549 čazmanské kanovníky všeho majetku, takže byli nuceni uchýliti se do Záhřebu a tam přijati službu při katedrále. Teprve po více než dvou stoletích obnovena byla čazmanská kapitula v Lepoglavě (r. 1807), kde se jí darem císaře Františka I. dostalo majetku bývalé řehole paulinské. Konečně se přestěhovala čazmanská kapitula do starobylého města Varaždína (r. 1811), kde letos oslavuje své památné jubileum. Kapitula čazmanská dala svému národu i Církvi řadu vynikajících mužů. Tak probošt Pavel Zondinij založil kolem roku 1355 v italské Bologni „Ilyrskou kolej" (Collegium Illyricum) pro vyšší vzdělání kněžstva, čazmanským kanovníkem byl pozdější slavný biskup djakovský dr. Antonin Mandič, budovatel djakovského kněžského semináře a dozorce všeho národního školství hrvatského, z čazmanské kapituly vzešel neobyčejně vzdělaný kanovník Filip Wohlgemuth, ředitel ústředního semináře budapešťského a později gen. vikář záhřebský, ozdobou čazmanské kapituly byl jistě i světící biskup dr. Josef Žalec, hlavní rádce a spolupracovník znamenitého záhřebského biskupa Vrhovce na obrodném jeho díle náboženském i národním. Proto také jubileum čazmanské kapituly našlo radostný ohlas u hrvatských katolíků.

Přípravná konference (předsoborná) pravoslavných církví na hoře Athosu měla se sejít o pravoslavných svatodušních svátcích, t. j. dne 20. června 1932. V poslední chvíli poslal však srbský patriarcha Varnava cařihradskému patriarchovi list, v němž mu sděluje, že se autokefalní srbská církev pravoslavná nesúčastní athonských porad, jestliže na nich bude přítomna delegace synodální církve moskevské (t. j. pokrokové části ruského pravoslaví, která se vzepřela proti patriarchální církvi Tichonově) a budou-li chyběti zástupci nejpočetnější ruské církve Tichonovy. Zároveň také protestuje patriarcha Varnava proti vměšování se patriarchy cařihradského do církevních záležitostí ruské církve zahraniční (zřízení pařížského exarchátu Jevlogiova) a tak zv. rozkolu bulharského. Tím je ovšem předsoborná konference athonská vážně ohrožena.

Katolický Zagreb má od letošního dubna prvního pravoslavného biskupa dra Maximiliána Hajdína. Pod jeho pravomoc spadá celá hrvatská banovina asi se 60.000 věřících pravoslavných. Má název metropolity. Zvláště vřele vítal nového metropolitu starokatolický biskup Marko Kaloděra.

Velký eucharistický kongres v Sarajevě byl zahájen ve čtvrtek 2. června večer za účasti celé katolické Bosny a Hercegoviny. Do Sarajeva sjeli se skoro všichni jihoslovanští biskupové v čele s papežským nunciem, msgrem dr. H. Pelegrinet-

tím, jenž byl neobyčejně slavně uvítán nejen katolíky, ale i pravoslavnými a mohamedány. Též metropolitovi záhřebskému, arcibiskupu dr. Ant. Bauerovi, byly uspořádány velké ovace. V pátek měly společné sv. přijímání děti a odrostlejší mládež. Slavnou mši svatou podle řeckokatol. ritu sloužil biskup dr. D. Njaradi. Dopoledne byla odhalena pamětní deska prvnímu arcibiskupu sarajevskému dr. Stadlerovi. Odpoledne byla první slavnostní schůze v divadle. Pak bylo požehnání a kázání ve všech chrámech. Večer byla sehrána Calderonova hra „Tajemství mše svaté". V sobotu po bohoslužbách měli své schůze křižáci (mládež) a kněží. Odpol. byla druhá slavnostní schůze, pak opět kázání a požehnání ve všech chrámech. Večer byl uspořádán lampionový průvod a dostaveníčko biskupům. O půlnoci na neděli ve všech chrámech počaly se sloužiti mše sv., jimž předcházela adorace. Dopoledne byla pontifikálka, velké shromáždění pod širým nebem a odpoledne obrovské eucharistické procesí. Sjezd zanechal v Sarajevě a u všech účastníků nejhlubší dojem. Na sjezdu byl oficielně zastoupen také náš pan arcibiskup dr. Leopold Prečan a ústředí Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje, které zastupoval P. Facundus Peterek, provinciál salvatoriánů z Husovic u Brna. — Vedle sarajevského kongresu budou menší kongresy eucharistické uspořádány letos v diecési šibenické v městě Tijesnom a pak v arcidiecési záhřebské v městě Sisaku, kde už jako přípravu počali vydávati zvláštní týdeník „Eucharistické noviny". Loni bylo po Jugoslavii uspořádáno krásných a zdařilých eucharistických kongresů asi deset.

Z BULHARSKA

Malko Trnovo je malé město v jihovýchodním Bulharsku blízko Černého moře u samých hranic tureckých. Mezi 3000 obyvateli je pouze asi 400 katolíků východního obřadu, ale stejná víra a láska bližeňská všechny je spojuje v jednu svornou rodinu, jejíž duchovní správu vedou tři kněží assumpcionisté a ve výchově mládeže jim pomáhají Milosrdné sestry ze Záhřebu. Ačkoliv bulharská vláda zřídila výstavné paláce pro státní školy pravoslavné od dětské zahrádky až po nižší gymnasium, přece mnozí pravoslavní rodiče raději svěřují své děti — bez všelikě agitace se strany katolické, ba i proti vyhrůžkám místních boháčů pravoslavných — školám katolickým. Tak navštěvuje letos obecnou katolickou školu vedle 162 katolických dětí také 71 pravoslavných, v nižším gymnasiu katolickém je 24 katolických a 26 pravoslavných žáků, a v dětské zahrádce katolické mají pravoslavné děti velikou většinu, z 68 dětí je pouze 18 katolických, ostatní pravoslavné. A přece jsou budovy katolických škol prabídné, umístěné veskrze ve starých domech, kde první poschodí je upraveno pouze z desek a kde se školní tabule tísní u samých lavic. V dětské zahrádce musejí děti většinou sedět na podlaze. Milosrdné sestry-učitelky jsou však tou silou, která třebas v tichosti horlivé práce a lásky k dětem bez rozdílu náboženství — získává neodolatelně přízeň i pravoslavných rodičů. Dovedou se obětovat ve svém povolání a to platí víc než dary a podpory místních státních škol. Není řídkým zjevem, že se katolických bohoslužeb východního obřadu súčastňují dobrovolně rodiče i děti pravoslavní. Podle bulharského zákona nesmí ovšem před 17. rokem nastat změna náboženského vyznání.

Potěšitelným zjevem bulharského katolicismu je vzácné porozumění mezi obřadem latinským a východním. Zásluhu o to má dojista pap. delegát msgre Roncalli. Na den sv. Josefa bylo všechno kněžstvo katolické všech obřadů u něho na obědě. Jeho sekretářem je P. Metoděj, assumpcionista vých. obřadu. Milý stařeček, horlivý kněz, veliký vlastenec-Makedonec. Při oslavách koncilu efeského, konaných v katedrále vých. obřadu na ulici Ljuliu, kázal kapucín P. Josafat. Na latinský Velký pátek kázal v kostele lat. obřadu farář vých. obřadu O. Janev. Na východní velikonoce zase O. Jeronym.

Myšlenka sjednocení zápasí dosud s velikými překážkami. Zato v malém dochází přece ke konversím — tajným. Přišel jsem kteréhosi dne k zmíněnému P. Albertovi. „Dobře, že jdete, mám vám něco

povědět. Jistá studentka by šla k vám ráda ke sv. zpovědi. Je to bývalá Židovka, tajná konvertitka. Bude se hlásit některý den." Přišla. Je jich celá družina, asi dvacet. Jsou to katolíčky z pravoslaví, z židovství i z islamu — všechny tajné, konající své povinnosti náboženské horlivě, byť opatrně. Některé jsou už mimo Sofii, žijí v okolnostech velmi těžkých, ale drží se, vytrvávají...

Katolíci bulharští mají nyní krásný příklad náboženské horlivosti — na královně Giovaně. „Je to dobré dítě," řekl o ní její farář, P. Leopold. Na mši sv. přichází ke kapucínům velmi často a bez průvodu. Co se opravoval farní kostel sofijský, sloužila se mše sv. ve všední dny v biskupské kapli vedle farní kanceláře. Přicházela tam velmi často nejen na mši sv., ale i na návštěvu Nejsvětějšího. V úterý ve sv. týdnu byl p. farář v paláci; královna vykonala svou velikonoční povinnost. Ve středu měli odjeti carští manželé do Italie. Po desáté hodině odjíždí expresní rychlík ze Sofie. Ale o půl osmé byla ještě královna na mši sv. u kapucínů. S velikou uctivostí sledovala ve své knížce pašije. Po mši sv. se mne ptal P. Josafat: „Víte, vedle koho jste dnes klečel?" „Nevím." — „Vedle královny." (Původní zpráva.)

Katolický obzor.

Doma.

MORAVA

Letošní svátek cyrilometodějský obnoví slavně památku slovanských apoštolů v sídle moravského metropolity, kde nepřízeň minulosti téměř vyhladila všechny stopy dávné úcty k sv. bratřím soluňským. Dnes už jenom z archivů se dovídáme, že v dómské katedrále olomucké byla dříve kaple sv. Cyrila a Metoděje a že v blízkosti kostela sv. Mořice stála kdysi svatyně zasvěcená našim sv. apoštolům. O letošním jejich svátku bude zahojena křivda minulosti. Arcibiskup dr. Leopold Prečan posvětí nový chrám cyrilometodějský v Olomouci-Hejčíně, který s velikou láskou a obětavostí vybudoval v krásе hodné největších lidských dobrodinců svého národa. Nástupce sv. Metoděje splácí za své celé stádce dluh vděčnosti svatým patronům arcidiecése, tklivé vzpomínky roku svatocyrilského (1927) i jubilea svatováclavského ztělesňuje v nové svatyni, jejíž prostá velebnost i lesk mramorů, úběl oltářů, nádhera jedinečné mosaiky, hudba varhan i zvonů chtějí být jenom pokorným oslavením Boha trojjediného a jeho svatých, zvláště těch, jež rod a životní dílo spialy navždycky s touto zemí. Dejž Bůh, aby se štědrý budovatel dočkal aspoň slibného jara v nové zahrádce cyrilometodějské, již s takovou láskou naštípil na periferii svého sídelního města.

Účast na VI. unionistickém sjezdě, který se koná na Velehradě ve dnech 13.—17. července 1932, bude opravdu mezinárodní. Mezi referenty jsou vedle Čechů, rektora dra Josefa Habeše z Velehradu, prof. dr. Boh. Spáčila, T. J., z Říma, prof. dra Frant. Dvorníka z Prahy, prof. dr. Josefa Vašici z Olomouce a dra Ant. Salajky z Velvar tito odborníci: Msgre Michal d'Herbigny, předseda papežské komise pro Rusko, z Říma (Francouz), dr. Stanislav Tyškevič, profesor na římské Gregoriáně (Rus), prelát dr František Grivec, univ. profesor z Lublaně (Slovinec), dr. Karel Kamber, profesor ze Sarajeva (Hrvat), P. Placid de Meester, O. S. B., generální prokurátor belgických benediktinů z Říma (Belgičan), P. David Balfour, O. S. B. z Amay (Angličan), P. Severin Salaville, rektor mezinárodní koleje augustiniánů-assumpcionistů z Říma (Francouz), dr. Mořic Gordillo, prof. východ. ústavu z Říma (Španěl), dr. Emil Hermann, předseda římského ústavu východ. (Alsačan), dr. Ant. Pawlowski docent z Varšavy (Polák), dr. Jiří Maklakov, prof. z Lille (Rus), dr. Michal Niechaj, prof. z Lublina (Polák), dr. Josef Slypij, rektor Duchovní akademie ze Lvova (Ukrajinec), dr. Ignác Swirski, děkan univ. z Vilna (Polák), dr. Valerij Vilinskij z Brna (Rus), dr. Ant. Kwiat-

kowski z Varšavy (Polák), prof. Hoffmann z Vratislavě (Němec), dr. Buračewskyj (Ukrajinec), prof. dr. Sakač (Hrvat) a řada korreferentů. Přijedou tentokráte na Velehrad zástupci bohoslovných fakult, ústavů a seminářů z Jugoslavie, Polska, Francie, Rakouska, Německa, Maďarska, i zástupci ruské emigrace. Po prvé budou sjezdu přítomni vedle řady latinských a řeckokatolických biskupů také oba biskupové obřadu byzantsko-slovanského, jmenovaní Sv. Otcem Piem XI. pro ruské katolíky (msgre Bučys z Říma a msgre Carneckyj z Polska.). Prosíme své čtenáře, aby vroucí modlitbou za svatou jednotu Církve pomáhali připravovat zdar unijních porad velehradských.

ČECHY

Přední mariánské poutní místo v Čechách, Sv. Hora u Příbramě, oslavovalo v první polovici června dvousté výročí korunovace milostné sošky Matky Boží dobře organisovanými poutěmi z celé republiky. Péčí nynějších svých strážců zastkvěla se v obnovené kráse a povznesla, potěšila a posílila tisíce mariánských ctitelů k životnímu křesťanskému optimismu ve zlé přítomnosti. Nebyli bychom ani v Čechách, kdyby se náboženská slavnost nestala terčem posměchu jisté části novin a časopisů, které chtějí také sloužit vlasti. Našli sice tito vlastenci mezi příčinami běd nových časů dnešních také nedostatek vzájemné důvěry, společenské solidarity, ale sami tu důvěru a solidaritu neodpovědně podkopávají zesměšňováním lidí nejpoctivějších a pliváním po cestách pro národ nejpožehnanějších. Kult mariánský má na štěstí českého národa hlubší kořeny v lidu dosud nezkaženém.

Za hranicemi.

Z ŘÍMA A ITALIE

Na svátek Nalezení sv. Kříže (3. května) vydána nová encyklika Sv. Otce Pia XI. „Caritate Christi compulsi" (= Láskou Kristovou povzbuzeni) vrací se opětně k diagnose žalostné přítomnosti, kterou se zabývala už encyklika loňská „Nova impendet", a vyzývá celý katolický svět k modlitbám a pokání. Její stručný obsah byl rozesílán vatikánským rozhlasem v šesti světových řečech (také polsky). Opravdu Kristovou láskou pohnut ukazuje Sv. Otec cestu záchrannou ze světové bídy a bezradnosti, jíž nechápe „tělesný" člověk, jako jí nechápali kdysi vrstevníci Noemovi před potopou světa. A potopa krvavá bude pak horší potopy dávné!

Počet obyvatel vatikánského města činil počátkem letošního roku celkem 994 osob. Podle národností je z nich nejvíce Italů, totiž 836, Švýcarů 115, Němců 10, Francouzů 9, Španělů 5 a Holanďané 2. Také naše republika je tam zastoupena 1 mužem jako Belgie, Polsko, Rakousko, Norvéžsko a Spojené státy severoamerické. Vatikánských občanů narozených už za samostatnosti „citty", je celkem 11, a to 5 chlapců a 6 děvčat. V roce 1930 mělo Vatikánské Město pouze 650 obyvatel, zaznamenává tedy poměrně značný vzrůst.

Otevření nově postaveného řeckokatolického semináře sv. Josafata v Římě vykonal dne 12. května zástupce Sv. Otce, kardinál Sincero, za přítomnosti križevackého biskupa dra Njaradiho, všech členů východní kongregace a basiliánského archimandrity Dionysia Tkačuka. Slavnostní posvěcení stanoveno až na podzim, kdy přijedou do Říma všichni biskupové řeckokatoličtí z Haliče, Jugoslavie, Podkarpatské Rusi, Ameriky, Kanady a Brasilie. Řeckokatoličtí bohoslovci slovanští konali už od roku 1611 v Římě vyšší studia bohovědná, nejprve v řecké koleji sv. Atanáše, kde časem jejich počet tak vzrostl, že tvořili polovici chovanců řecké koleje. Proto veliký papež Lev XIII. postavil r. 1896 pro řecko-katolické bohoslovce slovanského obřadu nový seminář v blízkosti kostela Madona dei Monti (nedaleko kolosea). Bylo tam místa pro 16 chovanců. Když však na římská studia přicházeli nejen řeckokatoličtí bohoslovci z Haliče, nýbrž i z Ameriky, Jugoslavie a Podkarp. Rusi, nestačil seminář u Madonna dei Monti a bylo třeba pomýšlet na bu-

dovu prostrannější. K rozhodnutí došlo r. 1929, kdy se o zlatém jubileu Sv. Otce sjeli do Říma všichni řeckokatoličtí biskupové na konferenci. Ještě za jejich pobytu v Římě byl posvěcen základní kámen nového semináře na vrchu Janikulu, na extoritoriálním území papežském. Letošního května (6. května) přestěhovali se řeckokatoličtí bohoslovci (počtem 33) ze starého semináře do nového. Je to moderní třípatrová budova, mající místa pro 70 chovanců; po jedné její straně stojí veliký dům Propagandy, s druhé strany začínají stavět svou kolej řeckokatoličtí Rumuni. Oficielní název řeckokatolické koleje zní: „Papežský seminář sv. Josafata." Je to nový důkaz lásky Sv. Otce k Slovanům. — Pro prázdninový pobyt řeckokatolických bohoslovců zakoupil obětavý metropolita Šeptickij vilu na Albánském jezeře za 40.000 dolarů.

Desítileté úspěšné činnosti výboru proti zlozvyku klení a rouhání požehnal Sv. Otec Pius XI. opětně o letošním květnovém výročí. Pohnutku k založení Ligy proti klení přinesla si z Říma od audience u papeže Benedikta XV. r. 1920 delegace prvního národního sjezdu italského Apoštolátu modlitby. Papež Benedikt XV. bolestně tehdy vzpomínal nepěkného italského zlozvyku klení a žádal členy Apoštolátu modlitby, aby proti němu bojovali všemi svými silami. Slova papežova nebyla řečena nadarmo. Už dne 6. května r. 1922 vznikl ve Veroně Ústřední výbor proti klení, který brzo v celém národě vyvolal opravdové křížové tažení proti hříšnému hanobení rodné řeči. Akci náboženskou podepřely ochotně i politické, ústřední a místní úřady italské, i vynikající osobnosti národa, takže se setkala se zdarem. Nynější Sv. Otec už r. 1924 pochválil toto očistné hnutí italské delším listem, v němž mezi jiným též napsal: „Kdokoliv pracuje na vykořenění těžkého zlozvyku klení, ten koná netoliko velmi cennou úsluhu posvátnosti náboženství, nýbrž i pomáhá k zušlechtění občanského spolužití i k zušlechtění národů." — I naše mateřština, mluvená i psaná, potřebovala by takového zušlechtění, které by ji zbavilo špinavého nánosu klení a rouhání.

Z ANGLIE

Hnutí v anglikánské církvi, známé pod jménem „Highchurche" (vysoká církev) přivádí právě své předáky k sjednocení s Církví katolickou. Dr. William Edwin Orchard byl jedním z nich a zároveň z nejlepších kazatelů anglikánských. Studium katolicismu přimělo jej však k rozhodnutí, že se vrátil do katolické Církve. Oficielní přijetí bylo vykonáno dne 6. června v kapli Papežského východního ústavu v Římě. Primas Anglie, kard. Bourne z Londýna, poslal svému krajanovi blahopřejný telegram.

Vynikající katolický pracovník jesuita P. Martinsdale, konal v Anglii historicko-filosofické přednášky, které byly šířeny po celé zemi rozhlasem. To se však nelíbilo protestantskému spolku „Protestant Alliance". Podal proto stížnost u generálního ředitele radiového rozhlasu, sira Reitha. Ale dostalo se mu odpovědi, že posluchači všech křesťanských vyznání jsou přednáškami P. Martinsdala nadšeni, jak svědčí přečetné projevy a listy zasílané ředitelství radiového rozhlasu. Není tedy příčiny přednášky zastavovat.

Modernismus v anglickém protestantství. V jednom náboženském shromáždění v Oxfordě přednášel vloni protestantský pastor svůj světový názor a s jakousi vnitřní opravdovostí prohlašoval, že by nikdy nechtěl býti v držení celé pravdy, leda až v nebi, že by raději volil býti stále na cestě a nikdy nedocházet cíle, jako onen Sisyfos (v řeckém bájesloví), kterému se nikdy nepodařilo dosáhnouti vrcholu. Trefně mu na to odvětil jeden z Otců dominikánů: „To byste, pravda, chtěl býti pořád jen zasnouben, a nikdy nechtěl se státi manželem?" — Zdánlivou skromností lichotí různorodé sekty náboženské modernímu člověku vyznávajíce, že v sobě chovají jen část náboženské pravdy, že prý žádná církev nemá celé pravdy, ani katolická, že jsou si tedy všechny církve rovny. Tím se ovšem otevírá brána naprosté lhostejnosti k náboženské pravdě, kterou si upravuje, vybírá a oklešťuje moderní člověk podle své záliby. Pro lidské cíle zakládá si nové pohodlné církve, sekty, přechází z jed-

né do druhé, chce býti navenek pořád ještě „náboženský založeným a nábožensky cítícím člověkem", ale při tom se vyhýbá závazkům a povinnostem, jež ukládá plná pravda Boží, nesmlouvavá a nelichotící, a platící pro všechna století. Proto má Církev katolická tolik nepřátel, poněvadž chce v náboženskomravním životě uplatnit celou a neporušenou Kristovu pravdu. Změkčilý, pohodlný a lehkomyslný moderní člověk utíká však od jakékoliv odpovědnosti, chtěl by stále prožívat jen dni příjemných zásnub, ale nikdy míti povinností manželských, to je jeho charakteristikou i v oboru náboženském. Neblahé ovoce protestantismu!

Pro sv. přijímání dětí na světovém eucharistickém kongresu v Dublině budou připraveny hostie z pšenice dovezené z Kafarnaum a okolí, kde Kristus Pán po prvé předpověděl tajemství nejsvětější Svátosti. Děti odvděčí se za tento symbolický dar Svaté země tím, že se budou modlit za vítězství práv katolíků na tři nejposvátnější místa v Palestině, totiž: chrám Božího hrobu, chrám Narození Páně a Večeřadla.

Katolíci v Londýně tvoří sice jen nepatrnou menšinu, ale projevují svou víru v letních měsících také pořádáním náboženských průvodů v ulicích světového svého města. Prvním organisátorem těchto průvodů byl neohrožený katolický kněz, Rev. Filip Fletcher, který asi před půl stoletím odvážil se uspořádati první mariánský průvod v Londýně po tak zvané „cestě mučedníků" („Martyrs Way"). Je to cesta vedoucí od vězení New Gate Prison do Tyburn Convent v blízkosti popraviště, kde mnoho věrných katolíků anglických podstoupilo mučednickou smrt. Také letos počátkem května byly zahájeny londýnské průvody církevní velkolepým procesím po „cestě mučedníků".

Z FRANCIE

Přehled velikonoční činnosti 1932 krajanské misie katolické ve Francii. (Původní zpráva.) V době velikonoční 1932 pracovali v krajanské misii ve Francii tři kněží z ČSR.

Kaplan Vojtěch Magnusek z Rosiny, z diecése nitránské, vyslaný ndp. biskupem msgrem drem Karlem Kmeťkem, navštívil: Argenteuil dvakráte, Gennevillers, Chalette-Vésines, Méru, v diecési Bourges: Laverdines, Belfes; Vesoul. Kromě toho konal pro pařížské katolíky duchovní cvičení v posvátné dni velikonočního týhodne a bohoslužby na Boží hod velikonoční.

Msgr. dr. Aug. Stancl, profesor v. v. v Hranicích, diecése Olomouc, byl poslán Apoštolátem sv. Cyrila a Metoděje v Olomouci ke krajanům do Paříže, kde konal pravidelné nedělní a sváteční bohoslužby a pořádal v pařížském Svazu katolíků-vystěhovalců z ČSR., Sdružení pod ochranou sv. Cyrila a Metoděje, Paris VI-35, Rue de Sévres, 2—3kráte týdně apologetické přednášky. Misijní cestu podniknul též do Argenteuile a do Dardy.

Představený misie, apoštolský protonotář, dr. Rud. Zháněl, konal pravidelné bohoslužby v Paříži a navštívil, aby kázal, zpovídal a povzbuzoval krajany k vytrvalosti ve víře, tyto osady: Bordeaux, Lurdy, Corbeil, Argenteuil, Guignes-Babutin, Breteuil sur Iton, Bruay, Douville sur Andelle, Vaux-le-Pénil.

O duchovní návštěvu ještě prosí: Béthenivílle, Marne; diecése Blois; Grand Champs par Continvoir, Indre & Loire; Vaucouleurs, Jouy en Josas, S. & O.; Romlas, Moselle; Mont-st-Martin, Meurthe & Moselle; Courcelles, Oise; Remeš; Pithiviers, Loiret atd. Návštěvy tyto lze konati jenom v neděle a zasvěcené svátky, nikoliv ve všední dni. Podle možnosti budou vykonány během roku.

Kromě toho konal P. Charles-Vasyl Bourgeois S. J. velikonoční misii pro řeko-katolíky v La-Grand'Combe, kamž bylo by ještě dojeti za Slováky, kteří vzhledem k neobvyklému jim obřadu se vzdalovali.

Z NĚMECKA

Sjednocení Německa v katolické víře je záchranou jeho budoucnosti, ohrožené bolševickou nevěrou. Tak tvrdí zcela otevřeně známý protestantský pastor Lortzing z Göttingů v Hannoversku. Podle něho nestačí, aby se katolicismus a protestantismus spojily jen zevně za účelem úspěšného boje proti společnému nepříteli — bolševismu. Třeba sjednocení vnitřního v tajemném Těle Kris-

tově — v Církvi. Proč? Lortzing odpovídá: 1. Klásti trvalý a opravdový odpor armádě řízené neviditelnou mocí může toliko armáda ovládaná rovněž neviditelnou mocí; žádný taktický svaz, opřený pouze na lidských výpočtech, nemůže se měřiti s onou neviditelnou mocí nepřátelskou, jedine božské zřízení — Církev. 2. Nemůžeme (protestanté) bojovat s bolševismem, pokud v církevní revoluci XVI. století (to jest v Lutherově odboji), ve vzpouře proti církevní autoritě budeme spatřovati čin milý Bohu. Jak se můžeme pohoršovat nad zříceninami klášterů, nad loupením a ničením pokladů umění, jež vidíme na Rusi, a zároveň schvalovat barbarství, které bylo pácháno před 400 lety, kdy byly zničeny nespočetné obrazy, profanovány (znesvěcovány) oltáře, kláštery sekularisovány (zesvětšťovány) a kdy církevní majetek se stával majetkem německých knížat? Nemáme práva se pohoršovat nad rouháním „bezbožníků", dokud neodsoudíme výbuchů nenávisti proti řeholím i proti nejsvětější Oběti Nového zákona, jimiž oplývají listy Lutherovy. Snad byl Luther přesvědčen, že svými skutky slouží Bohu, jistě by byl však překvapen, kdyby viděl, že nyní jdou cestou odboje, kterou nastoupil, ti, kdož potírají také jeho dílo, ničí každé náboženství.

Postavme tedy proti tomu duchu nenávisti, který před 400 lety roztrhl Němce a který dnes tak cynicky odhaluje své konečné cíle, ducha Kristovy lásky. Dílo opětného sjednocení ve víře není ovšem věcí citu, nýbrž věcí víry. Ale to dílo nebude nikdy uskutečněno, dokavad na obou stranách nezavládne duch upřímné lásky, která vyhledává druhou stranu a touží po sjednocení."

Letošní katolický sjezd německý (Katholikentag) je svolán do města Essenu, střediska největšího průmyslového ruchu říše. V devíti přednáškách bude projednáváno hlavní téma sjezdové: „Kristus ve velkoměstě". Sjezd má se státi „pramenem světla v temnotách doby, pramenem síly ve slabosti, pramenem pokoje v rozporech přítomnosti". Němečtí katolíci nezapomínají ani v nejtěžších dobách katolickými sjezdy zabezpečovat si pohotovost, ukázněnost, informovanost a nadšení svého tábora. Což jinde toho všeho nepotřebují?

Duchovní cvičení pro umělkyně (z oboru výtvarného umění, divadla, zpěvu a hudby) připravila letos v dubnu berlínská „Katolická pomoc umělcům" v zátiší exercičního domu v Biesdorfu u Berlína. Dával je jesuita P. Bedřich Muckermann, který nejen rozumí duši umělcově, ale dovede k ní také mluvit přiměřenou řečí. Biesdorfský exerciční dům je spojen s velikou zahradou, v jejímž klíně se mohla zadumat i duše umělecká, když si vyhledala „prázdniny vlastního já". Stravovací poplatek obnášel 12 marek, chudobným účastnicím vypomohla stavovská organisace.

ZE ŠPANĚLSKA

Důsledky. Nynější protikatolická vláda španělská ocitá se svým proticírkevním bojem před otázkami, jejichž řešení se dotýká velmi citlivě též zájmů státních. Španělsko mělo odedávna patronátní právo nad ústavy a školami františkánského řádu, na nichž jednak doma, jednak i v Palestině a Turecku byli vychováváni řádoví misionáři pro krajanskou péči zahraniční. Františkáni dostávali na ten účel od vlády ročně 600.000 peset. To nebyla však nějaká podpora státní, nýbrž jen renta z kapitálu asi 20 milionů peset, které roku 1866 dostala vláda pro františkánské misie od soukromníků. Františkáni vydržovali z těch peněz řadu ústavů a škol ve Španělsku, v Palestině a v Cařihradě, vedle různých hospiců a útulků v Palestině a Turecku. Pro zahraniční prestiž Španělska znamenala a znamená dosud činnost františkánů na Východě velmi mnoho, vždyť jenom ve Svaté zemi byli už r. 1342 činni. Odepře-li nynější španělská vláda františkánům starý a zákonitý patronátní příspěvek, ohrozí tím všechny jejich ústavy a školy v zahraničí i doma, ale ohrozí tím i svůj zahraniční vliv, půjde ve svém radikalismu dále, než kdysi šla nejhorší protikatolická vláda francouzská, která zahraniční činnost katolických řádů trpěla a podporovala, i když všechno ostatní katolické doma pronásledovala vyhnanství a konfiskacemi. Pozdější vystřízlivění nenahradí ovšem nikdy utrpěných škod!

Čtěte
Rozšiřujte
Apoštolát
svatého Cyrila
a Metoděje!

BOHUMIL BEK HORA KUTNÁ

ODBORNÝ ZÁVOD SOCHAŘSKO-ŘEZBÁŘSKÝ PRO UMĚLECKÉ PRÁCE KOSTELNÍ

provádí pečlivě a levně

OLTÁŘE - SOCHY - JESLIČKY

ODZNAKY orelské, spolkové, organisační, sjezdové, Mariánských družin, pamětní medalie, upomínky slavnostní ke svěcení zvonů a eucharistickým kongresům zhotovuje vkusně a levně

ALOIS LOUDA, Žel. Brod 356, Čechy.

Korouhve - prapory
paramenta - baldachýny
vyrábí odborný závod

M. Nedomová a sp. v Olomouci

Kalichy, ciboria, svícny a všechny církevní věci ve velkém výběru na skladě.

Lidové závody

tiskařské a nakladatelské, spol. s r. o.

v Olomouci, Wilsonovo 16.

POLÁŠEK • URBAN

KAMENOPRŮMYSL, PŘEROV,

TELEFON 325

provádí veškeré kostelní práce, oltáře, kazatelny, křtitelnice, křížové cesty a obklady z mramoru, dále veškeré pomníky a náhrobky. Návrhy a rozpočty nezávazně zdarma. Četná odporučení důstojných farních úřadů.

Zbytky na váhu! 1 kg různých zbytků za pouhých 88 Kč!

Zbytky tyto jsou 2 až 5 metrů dlouhé, bezvadné, na prádlo a na šaty s následujícím obsahem: Flanely hladké a s proužkami na prádlo, barchety na prádlo a na šaty, županové prvotřídní látky, košilové oxfordy, zefíry, šatovky, šotyše, bíla plátna košilová i prostěradlová, véby, šifony atd., též kanafasy, sýpkoviny, ubrusy, ručníky, damašky atd. — Kdo objedná jakékoliv množství, nejméně však 1 kg dobírkou, obdrží v něm na plesové šaty hedvábné, aneb na letní, neb na zimní šaty vycházkové na neděli. — Při placení poloviny obnosu dobírkou a zbytek na měsíční splátky po Kč 10·—, obdrží každý, kdo objedná nejméně 1 kg, v něm na hedvábnou dámskou blůzu. — Zboží zasílá se při odběru 3 kg vyplaceně až do domu, obal, daň z obratu a jiné výlohy se ani při nejmenší zásilce nepočítají. — Poctiví zástupci se přijmou.

JAROSLAV PURM, textilní zboží, Hronov u Náchoda.

Jos. Neškudla a spol.,

Jabloné nad Orlicí čís. 86

levně dodává

paramenta, prapory, sochy, církevní náčiní, úplná kostelní zařízení

sích u Prahy pro Orlice od 3. do 7. července. — V Hlučíně pro dívky od 6. do 10. července. — V Brně v semináři pro studenty od 7. do 11. července, 40 Kč. — V Předklášteří u Tišnova pro studenty od 7. do 11. července, 60 Kč. — V Nové Říši pro studenty od 11. do 15. července. — V Rajhradě u těšitelek pro studentky a úřednice od 11. do 15. července. — V Kardášové Řečici pro učitelky od 11. do 15. července, 70 Kč. — Ve Veltrusích u Prahy pro dívky od 13. do 17. července. — V Olomouci u dominikánů pro studenty a jinochy od 14. do 17. července, 30 Kč. — V Hájku u Prahy pro čtenáře Hlubiny od 15. do 19. července, 110 Kč. — Na Velehradě pro studenty 7. a 8. tř. od 18. do 22. července, 40 Kč. — V Kardášové Řečici pro mar. sodálky od 18. do 22. července. — V Hlučíně pro ženy od 23. do 27. července. — U Školských sester, Praha XII., Korunní třída 4, pro dívky od 24. do 28. července. — Na Velehradě pro studenty 4., 5. a 6. tř. od 25. do 29. července, 40 Kč. — V Kardášové Řečici pro členy spolku blah. Anežky od 25. do 29. července. — V Mor. Ostravě, Ludmila, Střelniční 19, pro mar. sodálky od 25. do 29. července. — V Hlučíně pro studentky od 27. do 31. července. — V Hlučíně pro čtenářky Hlubiny od 31. července do 4. srpna, 60 Kč. — Přihlášky adresujte: Pro St. Boleslav: Exerciční dům St. Boleslav. — Pro Hlučín: Exerciční dům, Hlučín, Slezsko. — Pro Velehrad: Papežská kolej na Velehradě. — Pro Rajhrad, Brno a Předklášteří: Exerciční sekretariát, Brno, alumnát. — Pro Kard. Řečici: Školské sestry v Kardášové Řečici. — Pro exercicie čtenářstva Hlubiny: Revue Na hlubinu, Olomouc, Slovenská 14. — Pro orelské kursy: Župní kancelář Orla čsl., Praha I., Masarykovo nábř. 18. — Pro kursy u dominikánů v Olomouci: R. Hauser, Olomouc-Hodolany, Chelčického nám. 18. — Pro ostatní pražské, ve Veltrusích a v Nové Říši: Exerciční sekretariát, Praha II., Ječná 2. — Poplatek je v Kardášové Řečici 60 Kč, na Velehradě 55 Kč, jinde 50 Kč, není-li uvedena cena zvláštní. — Exercicie začínají vždy večer prvního dne, který je uveden, a končí posledního dne ráno. Přihlaste se aspoň týden předem, aby vám mohlo býti odepsáno, kdyby už místa nebylo.

Církevní kalendář.

Červen. 11. Sv. Barnabáš, apoštol — byl podle svědectví sv. Písma „dobrý muž a plný Sv. Ducha" (epišt.).

14. Sv. Basil Veliký, biskup a církevní učitel. Obnovil východní bohoslužbu, napsal řeholní pravidla a mnoho přispěl k rozšíření mnišského života na Východě.

18. Sv. Efrem syrský, církevní učitel, plodný spisovatel a neúmorný bojovník za pravou víru proti bludným sektám.

21. Sv. Alois — překrásný vzor mládeže. Epištola sváteční zdůrazňuje, že byl člověkem jako my: „mohl hřešiti, ale nezhřešil, zlé činiti, a nečinil" — a proto dosáhl věčné slávy.

24. Narození sv. Jana Křtitele, Předchůdce Páně. Církev slaví výjimečně jeho narozeniny, poněvadž byl posvěcen „ještě v životě matky své" — při navštívení požehnané Bohorodičky. Jinak se oslavuje blažená smrt světců jako zrození jejich pro nebe.

28. Sv. Irenej, biskup a mučedník, byl vpravdě milovníkem míru, jak to jeho jméno značí. Na Východě zrozen, svou životní činností patří však Západu, kéž je v nebesích přímluvčím o jednotu a smír obecné Církve!

29. Sv. Petr a Pavel — knížata apoštolská, jejichž mučednickou smrtí byl oslaven Řím. Údové ACM získávají plnomocné odpustky.

30. Památka sv. Pavla, apoštola národů, kterého si Kristus sám učinil „nádobou vyvolenou" — a milost Boží v něm nebyla marnou.

Červenec. 2. Navštívení Panny Marie. Veliká byla úloha Bohorodičky při díle vykoupení, mocná její přímluva jako Matky křesťanské jednoty.

4. Sv. Prokop, opat kláštera sázavského, kde se nejdéle udržela bohoslužba slovanská.

5. Sv. Cyril a Metoděj, apoštolé slovanští, hlavní svátek našeho Apoštolátu. Posvětme jej vděčností, která modlitbou a almužnou podporuje apoštolát cyrilometodějský v našem národě.

Literatura.

UNIONISTICKÁ

Stefan Cankov, Pravoslavné křesťanství východní, nákladem Ligy pravoslavné kultury 1931, přeložil z němčiny Josef Zídek. R. 1927 pozvala evangelicko-luterská fakulta v Berlíně učeného profesora sofijské university dra Stefana Cankova, aby tam konal přednášky o pravoslavném východním křesťanství. Soubor těchto přednášek vydalo berlínské nakladatelství „Furche" pod titulem „Das orthodoxe Christentum des Ostens" a pravoslavný farář chudobínský O. Josef Zídek dal jim české roucho. Je pravda, že Cankovovu odbornou znalost pravoslaví právem uznávají katoličtí odborníci, jako prof. dr. Spáčil, dr. Josef Schweigel, T. J., z římského Východního ústavu, ale přece při čtení této knihy cítíte na každé stránce snahu, přiblížit se co nejvíce protestantským posluchačům berlínským. S katolické strany cituje Cankov jen kritické, nepříznivé úsudky o pravoslaví, aby lépe vynikla věta: „Více objektivity, porozumění a citu pro pravoslavné křesťanství lze pozorovati ve světě protestantském." (Str. 18.) A přece by našel i v autoritativních projevech posledních papežů dosti dokladů porozumění a citu pro dobré stránky pravoslaví. Velikou událostí na prahu rané renaissance pravoslaví nazývá Cankov „svobodné a radostné setkání (pravoslaví) s třetí částí křesťanství, se světovým protestantismem". (Str. 29.) Neurčitost nauky o hříchu dědičném, pochybování o pekle („jen málo pravoslavných může klidně a bezpodmínečně přijati myšlenku, že mohou lidé býti na věky zavrženi", str. 61.), nejasný názor o Církvi („přehrada [mezi církvemi] nejde až do nebe — ke Kristu", str. 75) a snad i některá jiná věta dělá dojem autorovy epikije protestantským posluchačům, třebas zase jinde přiznává Cankov tak velikou příbuznost pravoslavné církve s Církví římskokatolickou, že „nebýti ideje papežství, mohli bychom připustiti, že jest to jedna a táž Církev". (Str. 132.) Pro studium pravoslaví podává kniha Cankovova jistě veliké bohatství látky i literatury, prostého křesťana zaveze však na široké moře učených problémů, o nichž neměl snad ani tušení. Katolík najde orientaci v neomylném učitelském úřadě své Církve — nekatolík bude bez vesla na tom moři lidské učenosti. — Nešťastnou byla myšlenka, vědecké knize předeslat v českém překladě takový — nejméně řečeno — nevědecký úvod. Zavání to příliš ošumělým už dnes pokrokářstvím, když bulharský profesor namlouvá českému čtenáři: „Pravé české úsilí po historické a životně-křesťanské pravdě vede český národ přirozenou cestou k pravé církevnosti sv. Cyrila a Metoděje, k pravoslavnému Východu." Anebo když se dovolává českého husitismu! Český husita už dávno nezná ani víry Husovy, natož pravé církevnosti sv. Cyrila a Metoděje! —a.

Ukrajinska Biblioteka Cerkovnogo Zědnannja, Křemenec na Volyni, vydavatelstvo protojereja P. Tabinského. Čís. 1. „Za ukrajinsku pravoslavnu cerkvu" — je sborník statí, které líčí nebezpečnou situaci ukrajinské pravoslavné církve v Polsku, ohrožené s jedné strany rostoucí lhostejností náboženskou, s druhé strany bolševickým bezbožectvím. Jedinou cestu záchrannou naznačuje sborník — v sjednocení ukrajinského lidu s katolickou Církví.

Čís. 2. „Za zědnannja sv. božich cerkov" — je celé věnováno otázce sjednocení východní a západní Církve, kterou autor (P. Tabiński) osvětluje také se stanoviska dějinného. — Proti veliké legii novin a časopisů, které hatí unijní práci v Polsku, vystávají s polské i ukrajinské strany obhájcové pravdy a je třeba jenom, aby jejich hlas byl co nejvíce slyšán.

Súčastněte se VI. unionistického sjezdu na Velehradě ve dnech 13.—17. července 1932.

Tiskem Lidových závodů tiskařských a nakladatelských, sp. s r. o. v Olomouci.

ДА ВЬСИ ЮДИ ИО БЖДЖТЪ

APOŠTOLÁT

SV.
CYRILA
A
METO
DĚJE
POD
OCHRANOU
BL. PANNY
MARIE

OLOMOUC

ROČNÍK XXIII. ČÍSLO 7.-8.

Používání známek novinových pro „Apoštolát sv. Cyrila a Metoda" povoleno ředitelstvím poštovním v Brně číslo 11.483-VI. v roce 1921.

Redakce a administrace Apoštolátu je nyní v Olomouci, Wilsonovo náměstí čís. 16, II. poschodí ve dvoře.

Časopis vychází každý měsíc. Roční předplatné 12 Kč, pro Ameriku 1 dolar.

Zakladatelé časopisu v Pánu zesnulí: Arcibiskup olomucký dr. Antonín Cyril Stojan a P. Adolf Jašek, katecheta kroměřížský. Redaktor: František Jemelka, tajemník ÚACM.

OBSAH:

Našim otcům 229
Římské ústavy a studia východní 230
Děti, děti 234
Poslední „posvátné" místo . . . 235
Obrázky z Bulharska 238
Listy z Afriky 240
Josef Siemaško a jeho dílo . . . 243
Katolictví a působení jesuitů v Rumunsku 247
Z vypravování ruského poutníka . 250
Poklady duše Stojanovy 255
Věřím v jednu svatou Církev katolickou 257
Svaz katolíkov vo Francii 259
Šestý unionistický sjezd na Velehradě 260
Křesťanský Východ 265
Katolický obzor 273
Literatura 282

Hovorna redakční.

Novou obálku, v níž dnešní číslo po prvé vychází, navrhl a kreslil laškovský kaplan, P. Antonín Jemelka. Poněvadž ji udělal z lásky k Apoštolátu zdarma, ať aspoň zde přijme za to upřímné: Pán Bůh zaplať!

Otiskujeme v dnešním čísle fotografii účastníků VI. velehradského sjezdu unionistického. Snažili jsme se je všechny zjistit podle jmén, jež v seznamu uveřejňujeme, přece však na několika místech museli jsme napsat N. N., t. j. nepoznali jsme z drobné tváře na fotografii některé účastníky. Kdo mezery dovede vyplnit, prosíme o laskavou zprávu. Red.

Zakládající členství: J. M. p. prelát Janák, Olomouc, 1000 Kč. P. Chmelařová 1000 Kč. Josef Hrubý, Štěpánov, 1000 Kč. Vdp. P. Josef Janík, farář, Chornice, 2000 Kč. Pán Bůh zaplať!

Od nejmenovaného kněze z hor obdržel Apoštolát sv. C. a M. 200 Kč k uctění památky zemřelého prelát Ig. Janáka z Olomouce. Pán Bůh zaplať!

Známky, staniol, knihy darovali. Vdp Zapletal, Kroměříž. Vdp. Dubina, Kozlovice p. R. Vdp. V. Jelínek, farář n. o., Horní Cerekev, od neznámého z Kácova. H. Válka, Mor. Ostrava. Fr. Sehnal, Velké Prosenice, vdp. St. Dubina, kaplan, Kozlovice pod Radhoštěm. Pán Bůh zaplať!

Kde budou exercicie v srpnu a září? 1. Na Velehradě pro studentky od 1. do 5. srpna, 40 Kč. 2. Ve St. Boleslavi pro muže a jinochy od 3. do 7. srpna. 3. V Olomouci u dominikánů pro jinochy od 4. do 7. srpna, 30 Kč. 4. V Hlučíně pro akademiky od 5. do 9. srpna. 5. Na Velehradě pro mužskou inteligenci od 8. do 12. srpna, 50 Kč. 6. V Hlučíně pro lékaře a mediky od 9. do 13. srpna. 7. V Praze IV. u kapucínů pro jinochy od 12. do 16. srpna. 8. Ve St. Boleslavi pro Orly od 13. do 17. srpna. 9. V Kardášové Řečici pro úřednice od 13. do 17. srpna, 70 Kč. 10. V Chrudimi v pedagogiu pro horlitelky Srdce Páně od 16. do 20. srpna, 60 Kč. 11. Ve Sloupnici pro paní a dívky od 16. do 20. srpna. 12. Ve St. Boleslavi pro dámy-sodálky od 19. do 23. srpna. 13. Ve Chrudimi v pedagogiu pro učitelky od 22. do 26. srpna. 14. Na Velehradě pro učitelky od 22. do 26. srpna, 60 Kč. 15. V Českých Budějovicích u sv. Josefa pro učitelky od 22. do 26. srpna. 16. Na Kladně pro paní a dívky od 24. do 28. srpna. 17. Ve St. Boleslavi pro učitelky a úřednice od 24. do 28. srpna. 18. Ve Vimperku pro paní a dívky od 26. do 30. srpna. 19. Na Velehradě pro akademiky od 27. do 31. srpna. 20. Ve Skalici u Litoměřic pro

APOŠTOLÁT

sv. Cyrila a Metoda pod ochranou bl. Panny Marie.

Ročník XXIII. Červenec—Srpen 1932. Číslo 7.—8.

Našim Otcům.

Frant. Střižovský:

Z Východu jste přišli, oheň zapálili,
přesvatého Ducha do duše nám vlili,
svatou Boží Matku ctíti naučili,
miru věčným blahem srdce naplnili,
Slovanů všech svatí Otcové! –

Vražednými kroky země zaduněla,
na Východě duše v smrtí zakvílela,
Kristův kříž byl stržen milionům s čela,
ale Vaše láska dosud neumřela,
Slovanů všech svatí Otcové!

Vaše srdce bolest nad dušemi jímá,
z Velehradu jeden, druhý z věčna Říma
na Východ se vraťte, kudy cesta přímá
vzkříste, co je mrtvo, probuďte, co dřímá,
Slovanů všech svatí Otcové!

S Východem ať Západ bratrsky se spojí,
ať si ruce stisknou k vítěznému boji,
kdo kdys jedno byli, ať jsou opět svoji,
Kristus všechny rány vaší rukou shojí,
Slovanů všech svatí Otcové!

Sousouší sv. Cyrila a Metoděje
v průčelí nového cyrilometodějského kostela v Olomouci-Hejčíně.
(Od sochaře Pelikána.)

Římské ústavy a studia východní.

Dr. Emil Herman, předseda Papežského ústavu východního v Římě.

(Předneseno na VI. velehradském sjezdě unionistickém.)

I

Svoji lásku k Východňanům osvědčovali římští papežové za všech dob různými způsoby a přemnohými doklady. Hned od počátku křesťanského věku pomáhali římští biskupové východním církvím jak v časných potřebách, tak i v nebezpečenstvích duchovních. Než ani později nepolevili ve své péči o Východ, jak o tom svědčí doklady i z nejnovější doby. Mezi nejvýznačnější však projevy této přízně třeba uvésti onu otcovskou péči, kterou měli papežové o dobré vzdělání a vychování východního kněžstva. Zvláště za poslední doby podivuhodně vzrostl v Římě počet ústavů určených ke vzdělání východního kleru nebo k rozvoji východních studií. A už to nejsou toliko východní bohoslovci, kteří se věnují se zájmem východním studiím, nýbrž i bohoslovci latinští. Je proto záhodno, sebrati nejdůležitější zprávy o řím-

ských ústavech a studiích týkajících se Východňanů a Východu a stručně je podati.

II

Ve svém přehledu všimneme si *trojího druhu* římských ústavů:

1. *koleji*, v nichž se východní chovanci připravují na kněžství;

2. církevních učilišť, pokud se zabývají ve studijním programu též věcmi východními;

3. fakulty zřízené papeži pro *vyšší* studia východní, totiž papežského Ústavu východních studií.

1. *Římské koleje pro Východňany.* Nebudeme tu vypisovati dějin těchto kolejí. Známo je, kolik učených mužů z nich vyšlo, kolik misionářů hořících apoštolskou horlivostí, kolik jejich odchovanců dosáhlo hodností biskupských, zkrátka jak velice tyto koleje prospěly církvím východním. Přesně zachovávajíce vlastní obřady a domácí obyčeje, vyrůstali tito mladí mužové zároveň plni onoho universálního (obecného) ducha a oné lásky ke katolické Církvi, jíž pak sami vytvořili nové jakési pouto mezi římskou Církví a svojí vlastí. Dnes ma Řím značný počet takových *východních kolejí*, jež kol čela věčného města jako by splétaly věnec slávy. K sestavení stručného přehledu nynějších římských kolejí velmi vhodně nám posloužilo vydání výborné knihy, Statistiky hierarchie a věřících východního obřadu, která vyšla v těchto dnech jménem a péčí sekretáře posv. kongregace pro východní církev, J. E. kard. *Aloisa Sincero*, a assessora téže kongregace msgra Hamleta Cicognani. Tato knížka sepsaná za přispění všech ordinariátů podřízených posv. kongregaci pro východní církev a prohlédnutá od nejzkušenějších odborníků východních poslouží velmi dobře všem, kteří chtějí poznati poměry východní církve katolické.

K prvotinám východních kolejí v dnešním Římě patří tyto ústavy:

První místo i svojí starobylostí i slavnými dějinami zaujímá *kolej řecká* (Collegium Graecum), která byla založena již Řehořem XIII., velikým ochráncem a příznivcem Východňanů, roku 1576. Odchovala muže vynikající vědou, jako na př. Arkudia a Allatia, a dala Východu mnoho apoštolských dělníků. Správci papežské koleje řecké jsou dnes Otcové z řádu sv. Benedikta, zachovávající obřad byzantský. Mezi 28 chovanci jsou 4 Řekové pocházející z Řecka, 7 je italských Řeků a 4 melchité. Ostatní jsou Rumuni, kteří nemajíce dosud vlastní koleje, byli přijímáni do koleje řecké. Brzo však i oni budou mít vlastní kolej.

Také *Rusíni* (Ukrajinci) po více desítiletí v posledním věku byli chovanci řecké koleje. Než r. 1896 přidělil jim Lev XIII. kolej vlastní. Její vedení bylo svěřeno řádu sv. Basila Vel., který si získal velikých zásluh o rusínskou církev. V posledních letech tato kolej tak vzrostla, že jí stará budova už nestačila. Proto byla postavena štědrostí Sv. Otce na vrchu Janikulu nádherná a rozsáhlá budova, do níž se letos kolej přestěhovala. Počet chovanců je 46 a pocházejí z různých diecesí rusínských (ukrajinských), z Haliče, Podk. Rusi, Jugoslavie i z Ameriky.

Vedle rusínské koleje vyvstane brzo nová *kolej rumunská*, s jejíž stavbou bylo už pilně začato. Rumunů studovalo dosud v Římě dosti

Církevní průvod s ostatky sv. Cyrila do nově-posvěceného kostela cyrilometodějského v Olomouci-Hejčíně. (5./7. 1932.)

mnoho; poněvadž ale neměli vlastní koleje, byli odkázáni jednak na Urbanovu kolej de Propaganda Fide (pro rozšíření víry), jednak na kolej řeckou.

Jiná kolej, založená od nynějšího Sv. Otce a dále se rozvíjející je *papežská kolej ruská* (Pontif. Collegium Russicum). Sv. Otec založil tuto kolej, aby se postaral o potřeby oné velké říše, kterou nyní od let už vidíme týranou tolika zly a zápasící s takovou bídou časnou i duchovní. Pro veliká dobrodiní, jež na stavbu koleje získal od sv. Terezie Ježíškovy, dal novou kolej zasvětit této svaté panně. Má dnes 16 chovanců a jejich počet vzroste jistě dalším rozvojem ústavu.

Tyto koleje: řecká, rusínská, rumunská a ruská náležejí církvím *obřadu byzantského*. Ale také ostatní obřady mají své koleje. Už za doby Řehoře XIII. bylo stanoveno, aby byla v Římě zřízena kolej *armenská*. Než tento plán se tehdy nezdařil. Teprve r. 1883 Lev XIII. tuto kolej v Římě postavil. Alumnů má 23. Slávou této koleje jsou neohrožení mučedníci, kteří během posledních desítiletí za svou víru krev prolili.

Dále je tu kolej maronitská. Svým původem sahá až k Řehoři XIII., který r. 1581 založil v Římě hospic (útulnu) pro maronity. Kolej měla mezi svými odchovanci muže veliké učenosti, jako na př. členy rodiny Assemani; byla však později pro nepřízeň času zrušena a teprve Lvem XIII. obnovena. Alumnů čítá 16, jejich vedení je svěřeno Tovaryšstvu Ježíšovu.

Mluvíce o maronitech, můžeme zmínit též jiný dům studijní, který

mají v Římě *mniši svatého Antonína* z kongregace alepské. Je ovšem určen toliko řádovým chovancům, jichž má nyní 7.

Poslední kolej, kterou třeba uvésti, je papežská kolej *etiopská*. Těší se zcela zvláštní výsadě, že má své sídlo v městě *vatikánském*. Už ve století XV. byl v Římě starobylý hospic etiopský, na jeho místě zřídil Benedikt XV. kolej, pro kterou Pius XI. zbudoval novou budovu. Otcové sv. Františka-kapucíni vedou tuto kolej a mají v ní 14 chovanců.

Kromě těchto kolejí určených výlučně pro Východňany studují mnozí z nich na jiných ústavech, na př. v koleji de Propaganda Fide, která má vždycky mezi chovanci četné příslušníky obřadu syro-malabarského.

Úhrnně řečeno, vychovávají římské koleje alumny obřadu byzantského, melchitského, rusínského, rumunského, ruského, armenského, etiopského a maronitského. Jiní Východňané navštěvují koleje, které nejsou vyhraženy jen jejich obřadu. Nutno tedy doznati, že se Řím pečlivě stará o mladé kleriky východní a možno doufati, že z jejich vzdělání vzejde velký prospěch východním Církvím.

2. V římských kolejích připravují se za vhodného vedení mladí klerici východní k životu vpravdě kněžskému. Mnohé koleje pořádají také různé *kursy* ať z liturgie, či theologie, či z jiných nauk, aby jejich chovanci byli obeznámeni se vším, co je zvláštností jejich obřadu. Takové kursy dávají ovšem jen nejlepší odborníci. Řádného však vzdělání vědeckého dostává se chovancům těchto kolejí v ústavech nebo na fakultách římských.

Vzdělání filosofické a bohovědné podávané na těchto ústavech bývalo všem chovancům společné a neohlíželo se zpravidla nijak zvlášť na Východňany a na jejich učení a zvyky.

Než papež Pius XI., vznešený zastánce a příznivec církevního studia, uznal za nejvýše vhodné, aby nejenom Východňané, ale i latinští kněží poznali křesťanský Východ. Proto ve své encyklice „Rerum Orientalium" určené celému katolickému světu, vyslovil přání, aby v každém semináři byl aspoň jeden učitel, který by v dějepise, liturgice nebo v kanonickém právu přednášel též aspoň některé základní nauky Východu. „Neboť tak je třeba", pokračuje sv. Otec, „aby užitek vzešel z toho, když se mysli i srdce chovanců obrátí k učení a obřadům Východňanů. A nejenom užitek Východňanů, nýbrž i samých chovanců, kterým umožní, aby načerpali potom i hojnějšího poznání katolické bohovědy a latinského řádu, i aby pojalí v srdcích mocnější lásku k pravé Nevěstě Kristově, když uvidí ve stkvělejším jakémsi světle zářit její podivuhodnou krásu a jednotu v různosti obřadů."

Této otcovské výzvy Veleknězovy nemohla nedbati římská učiliště spjatá poutem zvláštní oddanosti s římským biskupem. Odtud vidíme, že si skoro všechna učiliště římská ve svém studijním řádu zvláště všímají studia východního, na př. papežská universita „Gregoriana" (Řehořova), učiliště Lateránské, papežská kolej „Angelicum" O. Praed., Urbanova kolej de Propaganda Fide, kolej sv. Anselma O. S. B. a j. Děje se to buď tím, že se v pravidelných přednáškách přihlíží k věcem východním, anebo že jsou nauky východní projednávány ve zvláštních

kursech. Tak na př. postupuje papežské učiliště lateránské, kde se týdně konají přednášky z východního bohosloví, východního práva kanonického a z východních jazyků. Podobně je tomu i na papežské universitě Gregorianě. Vedle krátkého úvodu k poznání východních církví koná se v jednotlivých ročnících studijního čtyřletí jedna přednáška z východního bohosloví. Kromě toho jsou tu ještě přednášky o liturgii, kanonickém právu a dějinách východních. Tyto kursy jsou všeobecně závazné pro východní alumny, pro chovance latinské jsou jen částečně povinné.

Tímto způsobem je možno se nadíti, že vzroste znalost poměrů východních jak u východních, tak i u latinských kleriků a že se rozvíje ona láska a úcta k Východu, po níž touží Sv. Otec ve své encyklice.

Děti, děti...

Ant. Šuránek.

Velký, mimořádně významný unionistický kongres na Velehradě byl ukončen. Kdo ví, jak bude vypadat Evropa při kongrese příštím. Co žádali biskupové a učenci od nás na konci sjezdování? Modlitbu. Od kněží, aby co nejčastěji obětovali mši svatou za sjednocení a od ostatních, aby obětovali mnoho sv. přijímání na ten úmysl. To si dobře musíme zapamatovat! Ať se vzácní učenci dále snaží, my jim budeme otevírat *srdce* východních bratří. A víte, kdo zde může vykonat nejvíce práce? Ti nejmenší — *svaté děti.*

Byly doby, kdy se křesťané snažili dobýt Svaté země. Bylo více výprav, jedna byla zvlášť dojemná. Malé děti v rouchu nevinnosti měly útočit na nebe i na srdce nepřátel. To byla myšlenka veliká, těžko však proveditelná. Obtíže cesty tak daleké, nebezpečí nemocí atd.

Je křížová výprava dětí za získání Bohu a jeho svaté Církvi na zemi, za dobytí svaté Rusi, také *neproveditelná?* Ne. Je třeba jen trochu dobré vůle, hlavně u rodičů; o tu dobrou vůli prosím, jistě ve jménu všech účastníků velehradského kongresu a jménem opuštěných dětí ruských. Lze říci, že je nejvyšší čas. Víte, že vláda ruská vypověděla Bohu boj! Do pěti let chce s Ním být hotova v srdcích ruského člověka. Za pět let nesmí na svaté Rusi zaznít jméno: Bůh. A bolševici jsou houževnatí. Napnou jistě všechny síly; ďábel jim bude pomáhat, neboť pod jeho vládu ženou ruský lid. Děti, slyšte pro Boha, děti jsou Bohu rvány z náruče, mohou klidně spát zde na západě jejich šťastnější bratři a sestry? Když už my dospělí, zvláštní slepotou jati, zapomínáme na svornost a na bratrství, nesmějí otupěti děti. Nesmějí.

Děti. Nejsou to miláčci Ježíšovi? Upřímná, prostinká je jejich víra, umějí zvedat v modlitbě čistá srdce, jejich malé ruce by mohly být takřka všemohoucí ... A co když Pán sám bude denně nebo aspoň týdně vstupovat do jejich srdcí? Kolik dětí máte v *rodině?* Spočítejte v celé vaší *osadě* děti, které by mohly často chodit k svatému přijí-

Svěcení zvonů pro cyrilometodějskou svatyni v Olomouci-Hejčíně. (18./10. 1931.)

mání a poznáte, kolik utajené *síly* je u vás, kolik zakopaných *pokladů*.

Ďábel, tentýž tajemný duch, který posiluje protináboženské pracovníky na východě, ucpává uši nám na západě, abychom neslyšeli volání náměstka Kristova na zemi, Sv. Otce, vybízejícího důrazně k častému sv. přijímání dětí...

Ujmete se milí, čtenáři, tohoto apoštolátu ve vaší osadě? Zeptejte se svých duchovních správců, jak jim můžete v tomto ohledu pomoci a dejte se do práce. A dopište si lístkem do Boskovic P. Františku Strnadovi, aby vám posílal svůj časopis „Malý Petřík". I „Apoštolát" bude stále burcovati svědomí všech, jimž byly svěřeny děti, miláčci Boží, aby je nechali co nejčastěji přijíti k Božskému příteli v nejsvětější Svátosti; uveřejníme rádi nejen osady, ale i jména těch dětí, které se rozhodnou obětovati častá svatá přijímání v tomto školním roce na úmysl Apoštolátu: *za sjednocení křesťanů* v jedné sv. Církvi. Bylo by krásné *zahájit* školní rok takovým sv. přijímáním. Přemýšlejte o tom a napište do příštího čísla, co jste v tom směru vykonali.

Bůh kéž hojně odplatí vaši práci!

Poslední „posvátné" místo.

Sevir Polevoj.

Silný, svalnatý jáhen kostela Zvěstování, Nikodem Zvonov, žil už několik týdnů zamyšlen a zachmuřen. Hrubě odbýval svou ženu Mitrodoru, když se ho ptala, proč stále mlčí. Jedl bez chuti, nehrál na

kytaru a málo spal — ve dne vůbec ani nezdříml. Volný čas ztrávil čtením novin, které si objednal z Moskvy, anebo se v nových myšlenkách hřmotně procházel svým pokojem. Žena starostlivě pozorovala jeho chování: „Není-li snad nemocen?" myslila v duchu, ale obávala se pronésti svou myšlenku nahlas. Rozhodla se, že bude raději mlčeti.

A mlčela, až jí jednoho rána manžel velice překvapil. Prohlásil, že nepůjde do cerkve. „Nikodeme, ale vždyť otec Alexej nemůže bez tebe ani sloužiti svatou liturgii," hrozně se znepokojila Mitrodora. „Konec!" hněvivě a mrzutě zahučel jáhen. „Jaký konec? Pro Boha, co je s tebou, Nikodeme?". . . skoro plačtivě volala žena. „Konec a dost!" důrazně odpovídal Zvonov. „Dost jsem se už napřemýšlel a mám za to, že právem nevěřím v Boha! Nejsem už jáhnem! Každý ať si věří, co chce... nepřekážím nikomu, ale sám nevěřím! Dospěl jsem k tomu závěru, že mnohé komunistické zásady jsou přece správné." „Které?" „Když to chceš vědět, tož na příklad — zásada volné lásky." „Volná láska?" ostře se naň rozkřikla Mitrodora. „Ovšem, ovšem," klidně vysvětloval jáhen, „doživotní, nerozlučný sňatek je nesmysl!... Jak ti mohu slíbiti, nebo ty mně, že se budeme mít po celý život rádi? Nechápeš tu nemožnost?" — „Tož tak?" těžce oddychujíc odrážela nenadálý útok manželův Mitrodora, „sňatek že je ti najednou nesmysl a nemožnost? Nevěříš v Pána Boha? Nejsi už jáhnem? A volná láska se ti líbí? Žertuješ, nebo to míníš doopravdy?" „Nežertuji, beru vše vážně! Co nejdříve odjedu do Moskvy! Chci se tam dostati k něčemu užitečnějšímu nežli bylo mé dosavadní zaměstnání! A pak má v těžké době každý občan pomáhati státu! Já to ještě dovedu, uvidíš!" hrdě vypjal Zvonov svá mohutná prsa. „Neblázni, Nikodeme! Jdi raději a vysvětli otci Alexejovi, proč jsi hned ráno nepřišel do cerkve, řekni třebas, žes měl horečku... a uklidni se!"... Řekl jsem ti už, Mitrodoro, že nežertuji. Půjdu tam, kam mě volá moje povinnost!" „Jáhen, jáhen, zbláznil jsi se!" rozzlobila se nyní jeho žena doopravdy a dodala: „Dělej si tedy, co chceš! Já odjíždím k rodičům!"

Touto vyhrůžkou zvítězila už Mitodora nad mužem mnohokráte po dobu svého manželského života, kdykoliv došlo k rozporům v jejich názorech. Utekla prostě k rodičům, ovšem vzhledem k postavení manželovu vždy tajně, aby to lidé nezvěděli, ale vždy dosáhla příznivého výsledku. Důkazem toho bylo více než dvacetileté trvání jejich příkladného manželství. „Ale teď... teď se stane něco neslýchaného!... Sluha Boží pohrdne svou důstojností a půjde za čímsi hrozným . . ."

Mitrodora se cestou zastavila u otce Alexeje a pověděla mu všecko. „Pomátli čistou duši," řekl kněz, ale rozhodl se, že počká, až se vinník kajícně vrátí. Než jáhen se ani neukázal a za týden z městyse odejel. Otec Alexej napsal o tom svému biskupovi a obdržel odpověď: „Znám Zvonova osobně. Má dobré srdce. Nějakou dobu vyčkáme. Nevrátí-li se, bude zbaven své hodnosti."

*

Zvonov přijel do Moskvy za horkého červencového odpoledne. Víc mu však rozpalovala hlavu myšlenka o *vládě lidu*, která jen o to usiluje, aby se každému na Rusi vedlo dobře, aby jeden druhého neutis-

koval, aby nastal ráj. Ale ta vláda naráží ještě na tolik nepochopení. Proto, kdo jí porozuměl, jako on, musí pomáhati. Zvědavě si prohlížel hlavní město cestou k státní ústředně bursy práce. Tam dali mu nějaký lístek a řekli, že má přijít na druhý den do práce. Do večera bylo ještě daleko. Nejprve si vyhledal nablízku byt — vlastně nocleh na špinavé slámě na podlaze, a pak se vydal na prohlídku Moskvy.

„Hej!" zastavil umazaného, v hadry oblečeného kluka, „pověz mi, kudy se dostanu k mausoleu Leninovu?" Pár velkých očí se potutelně naň zadívalo: „Chceš se podívat na psí náměstíčko?" zvolna se otázal hoch. „Jaké psí náměstíčko?" odvětil Zvonov, „chci vidět Leninovo mausoleum!" „Což přece psí náměstíčko!" posměšně trval hoch na svém. „Ale vždyť je to přece nejslavnější náměstí Moskvy, posvátné místo pro každého opravdového Rusa . . ." rozhorloval se nevěrný jáhen. „Da, da, tovaryš, je vidět, že nejsi zdejší, jinak bys věděl, že nás — bezprizorné — jako *psy* vyhánějí s toho „posvátného" místa hlídači Leninova prachu. Pro nás je to tedy psí náměstíčko, rozumíš? Ale dej něco, a já ti tam ukážu cestu."

Zvonov dal hochovi drobnou minci, ale nikam nešel. Toulal se do noci po ulicích předměstské bídy a špíny a ostatek noci proležel na smrduté slámě noclehu, ale usnout tam nemohl. Divné myšlenky se mu honily hlavou. Dojmy z četby moskevských novin, vidina budoucího ráje se rozprchávala pod vlivem skutečnosti moskevské periferie.

Ráno se však přece vypravil do práce. U nízkého, prozatímního skladiště čekalo asi čtyřicet lidí, až jim na lístky vydají náčiní. Když došla na něho řada, dostal těžký krumpáč. „Kam to jdeme?" zeptal se cestou do práce spoludělníka. „Něco bourat!" odpověděl nevrle. Asi po čtvrthodině se zastavili před vysokým dřevěným plotem, za kterým bylo vidět z polovice už zbořený kostel. „Budou zde stavěti nový?" nesměle se otázal Zvonov. „Che-che!" ušklíbl se soused, „co jsi spadl s nebe? My přece jen bouráme! Až budeme hotovi zde, máme přes dvě ulice odtud jiný kostel — práce tedy dost!"

Vešli do ohrady. Vystoupili na lešení, které obepínalo cerkev. Jen asi patnáctkrát udeřil Zvonov krompáčem do vnitřní zdi kostela, kde byl namalován anděl v bleděmodrém rouše se zelenou ratolestí míru v ruce. Poslední úder krumpáče dopadl zrovna do čela andělova na obraze. Jáhnova ruka se bezděčně otevřela a krompáč z ní vypadl na zem. Celý pobledlý sestupoval Zvonov dolů, jako by si šel pro své náčiní, ale pak nepozorovaně se vytratil z ohrady ven a k večeru byl už daleko od hlučného města. „Mocný je ďábel," šeptal si tiše nešťastný jáhen, „dovede důkladně poplésti člověka! K čemu mě nepřivedl na stará kolena?"

Dvacet dní putoval Zvonov pěšky, až se dostal do svého biskupského města; pěšky šel — protože neměl peněz. S lítostí si představoval, co asi dělá doma jeho dobrá Mitrodora. Biskup ho ani nepřijal k sobě, jenom po domácím mnichovi mu vzkázal, aby šel k otci Alexejovi, který všechno vyřídí. — „Půl roku nesmíš se účastniti bohoslužeb," řekl otec Alexej, „a při celé sobotní večerní pobožnosti budeš vždy na kolenou klečet a činit pokání za svoji nevěrnost. Tak to nařídil biskup! Potom

Z posledního unionistického sjezdu na Velehradě.
(Před oficielním fotografováním účastníků.)

můžeš k němu přijít . . . No, a co jsi viděl v Moskvě?" „Ech," trpce odpověděl jáhen, „v celé naší zemi mají být zneuctěna a z paměti lidské vyhlazena všechna posvátná místa staré víry, aby jen jedno zůstalo národu bezvěrců „svatým" — a hle, budoucnost národa, moskevská mládež z předměstí, i toto místo už zneuctívá potupným pojmenováním „psího náměstíčka". Co s národem, jemuž nic už nebude svatým?!"

Obrázky z Bulharska.

P. A. L.

Jací lidé šíří nenávist mezi katolíky a pravoslavnými v Bulharsku, toho je klasickým dokladem profesor dogmatiky na sofijské bohoslov. fakultě, dr. Djulgerov. Je rodilý Bulhar, specialisoval se ale v Moskvě a vrátil se až r. 1922, kdy byla dána amnestie. Za kolbiště slouží mu sofijský „Crkoven vestnik" v němž neměl pro katolíky jiného jména než „cizinci, zrádci vlasti" atd. Bil do všeho, co bylo projevem katolického ducha. Když oznámily katolické noviny přání Sv. Otce, aby národy podporovaly „Dílo šíření víry", napsal vášnivě lživý článek s nadpisem: „Nové reparace uloženy Bulharsku." — V katolické „Istině" odpovídá mu vždy velmi pohotově mladý žurnalista dr. Iv. Dragov, který se sjednotil s katol. Církví a chtěl se věnovati povolání kněžskému, ale poznal, že ho Pán Bůh chce mít jinde. Pracuje pro dobrou věc svým řízným perem. „Tak co dělá dr. Djulgerov?" ptal jsem se kdysi

redaktora „Istiny", P. Věnceslava Abrama O. Min. Cap. P. Věnceslav se vesele zasmál. „Toho jsme umlčeli. Dr. Dragov se přesvědčil, že Djulgerov je vlastně vojenský zběh. Na naši zprávu v „Istině" chytil se věci důstojnický klub, podal věc ministerstvu války, jež odsoudilo milého „vlastence" in contumaciam na 200.000 lvů pokuty. Nebude je sice platit, ale pravoplatný rozsudek byl mu doručen. Situace se tedy změnila nadobro."—

Tak si člověk maně vzpomněl na poměry doma. Jak tu, tak tam. Puncovaní vlastenci chtěli by kalem nevlastenectví hodit po každém katolíkovi. Kolik těch puncovaných by mělo býti podobně odsouzeno „in contumaciam"?

*

Sedím při čaji s jistým krajanem úředníkem. Je upřímný našinec, má bystré oko pro poměry ve vlasti, ale i pro poměry bulharské, také církevní. Hovoříme o drobných pozorováních mezi pravoslavnými v Bulharsku. „Mýlil by se," praví můj hostitel, „kdo by se domníval, že pravoslavné Bulharsko je hluboce náboženské. Lidé lpí na svém obřadě, jdou na Velikden se svou svíčičkou, ale náboženského života je málo. Mladá inteligence se nezabývá otázkami náboženskými, ta je oddána hrubému materialismu." Neměl snad pravdu? Několik dní nato dostal se mi do rukou „Naroden straž", věstník eparchie sofijské. V ní jsem se dočetl, že na počátku postu mělo „Svešteničesko bratstvo" (Kněžský spolek) schůzi, na níž sofijský světicí biskup Sofronij shromážděnému duchovenstvu poukázal na bolestnou skutečnost, že v Sofii vyrůstá *„antireligiozen centar"* (protináboženské středisko) na Balkáně. Zpráva končila slovy: Shromážděné duchovenstvo bylo dojato těmito slovy do duše a rozcházelo se hluboce zamyšleno.

Můj hostitel načrtává obrázky ještě černější. Nevzdělané duchovenstvo lne sice k církvi, ale zaviňuje leccos. Jsou popi potulní (vagantes), kteří sezdají všechno, jen když se jim zaplatí. Sv. synod ustanovil na ně tresty — se stoupajícími taxami. Po prvé tolik lvů atd.

Jiní zase tak zesedlačili, že už svým zevnějškem jsou i sedlákům na posměch. Vyprávěl mně bulharský úředník, že byl kdysi v záležitosti úřední v ministerstvu orby. Na síních čekalo i několik popů. Přecházející úředníci i čekající sedláci se jen posměšně obraceli po nich, tu a tam některý nadzdvihl popovi svrchní oděv a poznamenal: „Dedo pop, ty jsi sviňár!"— Byl špinavý až hrůza.

A kněžstvo vzdělané? Je nasáklé racionalismem (nevěreckým rozumářstvím). Vedle sofijského metropolity Stefana jsou ještě tři vladykové svobodnými zednáři.

Články dra Vilinského, jež uveřejnil v letošním „Apoštolátě" o bulharských poměrech (roč. 23., str. 46 — 48, a str. 73—82) jsou až příliš pravdivy. Byl jsem sám s O. Josafatem na chvíli na postním kázání ve sv. Sofii (prastarý, nyní opravený kostel vedle sv. Alexandra Něvského). Posluchačů měl kazatel nemnoho. Po většině byli to lidé staří anebo děti. Mládeže tam nebylo.

*

A poměry katolíků? Těžko chválit. Strašnou metlou jsou smíšená

manželství. Těžko, přetěžko býti farářem sofijským. Co se někdy namluví, navysvětluje, naprosí, nahrozí, a přece to nepomůže.

Přišla krajanka trochu si postěžovat. Muž měl pěkný závod. Byl upřímný katolík, děti byly vychovány doma dobře. Syn se zahleděl do Bulharky; prosil otec, prosila matka, nepomohlo nic. Nepomohly domluvy kněze. Svatba se konala v katolickém kostele, ale syn zvlažněl nadobro. Zatím otec zemřel. Mladší syn udělal si známost s rozvedenou Bulharkou, ukradl matce zlaté památky po muži, dal z nich nadělat šperků pro svou lásku, za níž jezdí kamsi na provincii. Už nedbá na nic, ani na slzy matčiny ani na prosby sester ...

Teď naléhají synové na matku, aby prodala místo, jež uchovává dceři, choré nezhojitelnou nemocí (padoucnicí). Právem se brání, nedbajíc na sliby synů, že se postarají o sestru ...

Na Bílou sobotu byla v kapucínském klášteře při večeři čilá debata. Nejdp. biskup msgre Pejev zmínil se o nových předpisech o smíšených manželstvích. Starý P. Jeronym a několik mladších kněží mínilo, že předpisy jsou přespříliš přísné, že uškodí atd. Msgre Pejev obrátil se na bývalého sofijského faráře P. Alberta: „Tak co, otče Alberte, získali jsme něco v Sofii smíšenými manželstvími?" „Nikdy ničeho, msgre, ani my, ani pravoslavní, dobře je, že jsou tak přísná. Buď anebo! Jinak se jen otvírá brána lhostejnosti náboženské!"

Listy z Afriky.

Píše P. Metod Pecháček OSB. z Břevnova.

Koptové a Habešané žijí dodnes v jakémsi sklonu prvotní Církve hloubání a touze po zázracích a věcech neobyčejných. Rádi vypravují o zázračných vyslyšeních od světců. Prastaré svaté obrazy těší se dětinné úctě netoliko Koptů, nýbrž i mohamedánů. Po ukončení bohoslužeb přicházejí mohamedáni dotknout se sv. obrazů. V kostele sv. Jiří mají pouta, jimiž byl světec přikován v žaláři. Doteky jsou okovy téměř bílé. Ručně dělaný řetěz z měkkého železa nepřipouští pochybností o své starobylosti. Úctě se těší i rámě sv. Jiří, pokryté mnohými pentličkami a pěknými provázky. Věřící udělají sv. Jiří uzel, „aby nezapomněl" a jsou-li vyslyšeni, uzel rozvazují.

Můj přítel Abd-Allah Abdulmasíhi (Služebník Boží, Služebník Spasitelův), je mým kolegou ve vyšších svěceních, ale breviář se ještě nemodlí, neboť má teprve asi 6 let. Je si však vědom své důstojnosti diakona. Při mši sv., kterou po tři hodiny slouží jeho otec, mívá na starosti liturgický vějíř s křížem. Rozdává malé šátečky, jimiž si věřící při přijímání Těla Páně zakrývají ústa, neboť koptská hostie jest obyčejný chléb k jídlu a láme se z velkého kusu. Po sv. přijímání věřící odcházejí průvodem za hlasitého zpěvu, modlení a řinčení na malé puklice místo našich zvonků. Africkému vkusu odpovídá modlení velmi hlasité. Kdyby u nás tolik ministranti zvonili, považovali bychom je jistě za nezvedené. S velikou důstojností obcházejí větší a menší dia-

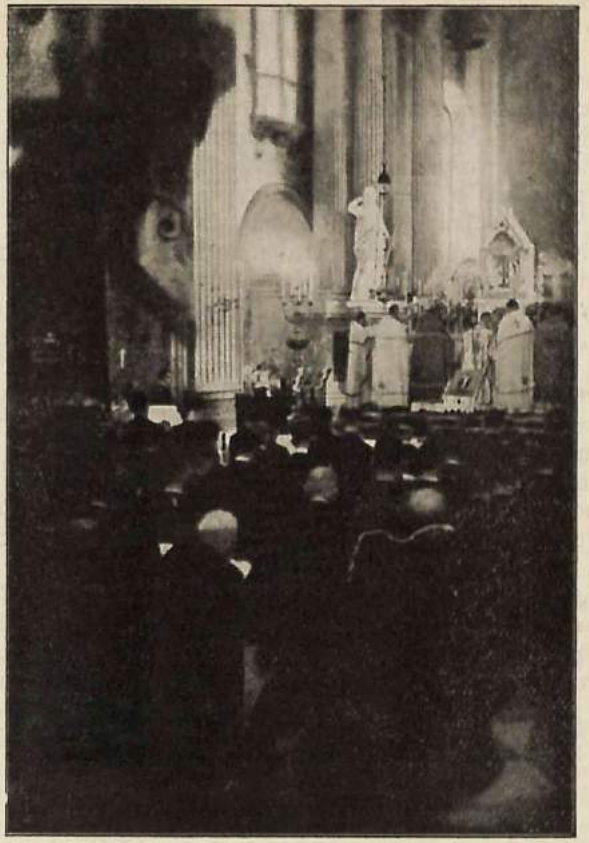

Bulharský biskup msgre Cyril Kurtěv slouží o unionistickém sjezdě mši sv. obřadem byzantsko-slovanským v basilice velehradské.

koni, majíce i v kostele fezy na hlavách jako náš biret. Fez se ani v kostele nesnímá při službě Boží. Po abluci kněz dýchne na vodu, litou do kalicha a pokropí věřící, kteří se na tento okamžik těší. Je zvykem jíti k oltáři po mši sv. a políbiti knězi ruku. Někdy ho div neroztrhají.

Tyto staré církve z dob starokřesťanských zasluhují pozornosti. Chovají mnohé vzácné jádro, které dosvědčuje původní, velikou jednotu svatého učení křesťanského bez ohledu na národnost, podnebí a rasu. I tak, jak jsou ve stavu zanedbaném, vydávají slavné svědectví o blahodárném vlivu učení křesťanského na veškery země. Pyšné a vynikající národy Bůh smetl, divochy k sobě pozvedl. Dějiny východních církví jsou velikou učebnicí pozdějším národům.

Pro studium liturgických otázek afrických nutno se ozbrojiti velkou

trpělivostí. Četná překvapení skýtají různé zajímavosti, které zaznamenali arabští historikové již z druhé ruky, patriarcha Mendez, jesuité, kteří vynaložili veliké úsilí, aby získali tyto starobylé křesťanské země katolicismu, Tellez, Ludolf, Bruce, a Makrízis, (ve svém slavném díle „Kitáb-al-Moukaffá" obsahujícím četné výtahy z knih, sepsaných v Orientě na rozkaz kalifů káhirských). Mnoho takových pramenů ještě leží neznámo a neprostudováno ve všelijakých universitních archivech, v rukopisných knihovnách slavných mešit, v arabských synagogách v Jemenu a v jižní Arabii, dodnes vlastně neznámé. Angličané pronikají dnes do těchto končin aeroplánem. Obsadivše studnice, nabývají tak moci nad divokými Beduiny, kteří nepouštějí Evropana dále, nežli jim libo. Prastaré říše Má'inské, na něž upozornil náš krajan Glaser, (jeho rukopisná díla leží doposud vlastně nevydaná v knihovnách Mnichova a Berlína), chovají četné a důležité nápisy. Jazyk sabejský a himjárský, jehož africká odnož *ethiopština* se stala liturgickým jazykem Církve katolické, vyznamenává se velmi starobylými formami mezi jazyky semitskými. Jeho vliv na národy chamitské, kde se jeho slovník vlastně v dodnes mluvených řečech v amharštině a v řeči tigré udržel, zanechal své stopy i u ponilských národů, v Nubii, v Sudánu.

Až do egyptské prehistorie sahající minulost *kněžského státu Merove* má svůj odlesk ještě v době křesťanské. *Královská* hodnost je ode dávna u Orientálců odvozována *od kněžství*. Abu-Selah zaznamenává, že *Nubie* měla třináct králů, kteří vládli v různých končinách císařství a byli podřízeni jedinému pánu, který měl titul kiriakos. Všichni králové i císař byli kněžími a sloužívali mši svatou u oltáře, jestliže neprolili krve vlastní rukou.

Dopustil-li se kdo krveprolití, byl zbaven práva sloužiti mši sv., ta pak nesměla býti sloužena v celé provincii. Když se král přiblížil oponě svatostanu, řečeného u Koptů haikal, odděleného od lodi chrámové, snímal korunu a zůstával s obnaženou hlavou až do chvíle, kdy lid přijal z jeho ruky Tělo Kristovo.

Nubský symbol lva se dodnes nalézá ve štítu císařů habešských, kteří odvozují svůj původ od Menileka, syna Šalamounova a královny ze Sáby. Nezdá se to však pravdivým. Možná, že *Sabejci*, jejichž zvyky se udržely až do dob křesťanských v Africe, kdy již jejich říše se ocitly v úpadku, měli zprávy o stycích s královstvím israelským; to pak bylo přeneseno na dnešní Aethiopii.

Sem by ovšem též mohla spadati zpráva o příchodu sv. tří králů, kteří vedeni hvězdou přišli se pokloniti narozenému Spasiteli. Byli to *Sabejci*, kteří vynikali v pozorování hvězd. Habešané tvrdí o sobě, že se obrátili ke křesťanství inspirací, bez misionářů. Ač je tato zpráva jistě jen sebevědomým oceňováním jejich starobylé víry, přece si zaslouží snad pozornosti, poněvadž i Habešané, isolovaní od ostatních národů, přijali vlastnosti Semitů.

Je zcela dobře možno, že Sabejci mohli míti mnoho pradávných zpráv o životě předků lidstva, a jejich mravy mohli částečně i zachovati.

Odkud pocházeli svatí tři králové, není známo.

Víme-li však ze Starého zákona, že příchod Kristův byl předpovídán celými řadami proroků izraelských a patriarchy pokolení lidského v šerém dávnověku, není vyloučeno, že svatí mužové, znalí zákona Božího a Mojžíšova, mohli s pomocí Boží poznati příchod věčného Slova inspirací a četbou svatých knih.

Zákon Mojžíšův těšil se u Aethiopů povždy velké oblibě. Habešané prohlašují, že byli svého času všichni Židy. Velká většina z nich se obrátila, zbytek jich, dodnes zvaný *Falášové*, zůstal věren náboženství židovskému.

Archa úmluvy Starého zákona po zničení chrámu jerusalemského byla prý převezena do Axumu, posvátného města Aethiopie.

Mezi národními zvyky Habešanů jest dodnes mnoho obyčejů starozákonních, jako svěcení soboty, obřízka atd.

Tato záliba pro Starý zákon jistě souvisí s nějakou minulostí, doposud nevysvětlenou, jako lev ve znaku ethiopského negúše může býti symbolem sv. Marka, jehož nástupnictví na stolici alexandrinského patriarchy si osobují dnešní Koptové.

Josef Siemaško a jeho dílo.

Jos. Olšr T. J.

(Příspěvek k náboženským dějinám na polských kresích.*)

Uveřejňujeme tuto stať nikoliv, abychom jitřili staré, dosud nezacelené rány unijních bojů na polském Východě, nýbrž abychom ve světle historické pravdy ukázali na příčiny, jež opravdový náboženský život rozleptávají (liberální josefínství ve školách, státní patronance víry, lidská ctižádost atd.) a tak hatí dílo svaté jednoty. Pozn. redakce.

I.

Bylo 25. prosince roku 1798 ve vesnice Pavlovsku.

Když měkkým hlasem zazněl zvon pravoslavné cerkve, svolávaje věřící k „zautreni" a k půlnoční na památku narození Kristova, v chatě nebohatého vesničana Siemašky zaplakalo po prvé novorozené dítě — synáček. Ještě téhož dne pokřtil je strýc jeho — sjednocený kněz —

* Knihy citované:
„Zapiski Iosifa Mitropolita Litovskago", I., II., III. (Zkráceno: ZIML).
„Zapiski Vasilia Archiepiskopa Polockago" (Zkráceno: ZVAP).
„Ruskij Věstnik" r. 1864 (Zkráceno: RV).
„La Russie et le Saint-Siège" nap. Adr. Boudou.
Jiné prameny:
„Žizń Iosifa Sěmaški, mitropolita Litovskago i Vilenskago" nap. Kiprianov.
„Vysokopreosvjaščenyj Iosif Sěmaško" nap. Nikolaj Izvěkov.
„Dzieje kościoła unickiego" nap. X. Likowski. etc.

a dal mu jméno sv. Josefa, jehož svátek podle východního obřadu se slaví v neděli po Božím Narození.

Otec Siemaškův — člověk vzdělaný — hospodařil na svém majetku až do svého vysvěcení na kněze (r. 1811).

Josef Siemaško takto charakterisuje své rodiče: „Jestliže by od nás záleželo, vybírat si rodiče, tož bych si vybral ty, které mně dala Prozřetelnost Boží. Matka Tekla — byla vtělená dobrota a otec byl k nám dětem přísný v dobrém slova smyslu. Já jsem jen dvakrát byl od něho potrestán, leč my děti jsme se ho bály vždy dobrou bázní. Nikdy jsme neviděly na rodičích nic odsouzeníhodného: počestnost a dobré mravy se vždy jevily našim očím. Otec pečlivě nás chránil před vnějšími špatnými dojmy a příklady — přísně nám zakazoval vzdalovati se ze dvora a stýkati se se selskými chlapci." (ZIML. I. 3.)

Otec byl sice unitou (sjednoceným katolíkem) — ale „byl prost veškerého katolického fanatismu". Syna svého posílával do pravoslavného chrámu, aby tam zpíval a četl žalmy — ba i sám nejednou tam docházel, zvláště když bylo v cerkvi méně lidí.

Zato matka byla více uvědomělou katoličkou — a také jako katolička umřela. Často se v době pravoslavných bohoslužeb modlívala na zahradě — několik kroků od cerkve — a po tváři jí kanuly slzy. Když jí děti prosívaly, aby šla s nimi, odpovídala: „My — uniti — tam chodit nesmíme." Bývalo jí teskno po *východním obřadě* (v blízkém městečku byl jen *latinský* kostel), avšak na pravoslavné bohoslužby přece nešla.

V rodném domě dostalo se Josefovi sice dobrého mravního vychování, nikoliv však vroucího přilnutí ke katolictví. Vliv otcova liberalismu zvítězil nad matčiným „římským fanatismem".

Dojmy dětských let — podle slov samého Siemašky — tak sblížily srdce jeho s pravoslavím a s jeho obřadem, že i když v pozdějších letech dojížděl do latinských kostelů, poněvadž nebylo na blízku sjednocené cerkve, zdálo se mu tam býti všechno divným, strojeným, divadelním, kdežto obřady a zařízení pravoslavných kostelů naplňovalo ho jakousi vznešenou, duchovní náladou.

Prvního vzdělání nabyl Siemaško od pravoslavného ďačka Bočkovského, bývalého žáka jesuitských škol, v nichž dosáhl stupně bakaláře. Někdy též sám otec — jenž vystudoval gymnasium — učil svého syna.

Malý Josef měl veliké nadání a byl též pilný. Nejraději sedával u knihy nebo bloudil samoten s knihou v ruce po lese, zvláště z jara.

V jedenácti letech odvezli rodiče Josefa do Nemirova, aby na gymnasiu doplnil své domácí vzdělání. Gymnasium bylo *polské*, a vedené bylo též v duchu polském. Učilo se tam: náboženství, mravouce, zeměpisu, dějepisu, krasomluvě, právu, matematice, fysice, přírodopisu, polštině, latině a jich literaturám, franštině, němčině a ruštině.

Ačkoliv byl Siemaško velice mlád — u přirovnání se spolužáky — a třebas, že jeho učitelé nestáli na vysoké vědecké úrovni — přece po sedmi letech (1816) skončil studia jako první žák s výborným prospěchem i kvalifikací mravní.

Jeho láska k pravoslaví za těchto studií sice nevzrostla, ale též se nezmenšila: „všechny úsměšky mých soudruhů nedovedly zmenšiti

úcty, jakou jsem vždy prokazoval pravoslavnému knězi" (ZIML), poznamenává sám ve svých zápiscích.

Když se r. 1816 mladý Siemaško představil łuckému sjednocenému biskupu Jakubovi Okello-Martuševičovi, zalíbil se mu nadaný „popovič" a tak ho poslal na vyšší studia do „Hlavního semináře vilenského".

Tato škola byla *bolestnou ranou* na těle katolické Církve obou obřadů. Založil ji car Alexander I. (r. 1808) a zařídil ji úplně v duchu josefínském. Do roku 1832 shromažďovali se v síních „Hlavního semináře" klerici světští i řeholníci všech řádů a obřadů, aby tam čerpali vyšší vzdělání.

Ani biskupové, ani řeholní představení neměli žádného práva nad tímto seminářem, nemohli kontrolovati ani knih, ani způsobu vyučování. Jediným a plnoprávným představeným ústavu byl stát a jeho jménem rozhodovaly Litevská vychovávací komise a universita vilenská.

Vyučování řídila fakulta mravních a politických nauk. Nelze tedy ani vlastně mluvit o fakultě *bohoslovecké*, zvláště když k tomu tam byli pouze tři profesoři a ještě jací!?

Učebnice a příručky — objednávané z Německa a Rakouska — byly přeplněny duchem josefínským. Tak na příklad exegeta Jahn, historik Dannenmayer, kanonista Rechberger i moralista Reyberger — všichni byli na indexu (Církví zakázáni), tedy skoro celý sbor až na druhého profesora skrovné dogmatiky Klüpfela. Řím jeho knihu nedal na index jedině proto, že o ní nevěděl. Neboť podle Klüpfela celá theologie sv. Tomáše, sv. Alberta Vel., sv. Bonaventury byla theologií „barbarů", pravý zlatý věk theologie začínal mu vlastně od Marie Terezie a zvláště od nedostižného osvícence Josefa II. Nejhlavnější vlastností profesorů a jejich knih v Hlavním semináři vilenském bylo pohrdání Sv. Stolicí, pochybování o jejím prvenství, vysmívání se z jejích práv. Výjimku nečinil ani profesor dogmatiky Kłągiewicz, pozdější biskup vilenský latinského obřadu.

Poslechněme, co soudí o Klüpfelově dogmatické příručce, které používal též Kłągiewicz, Ant. Zubko, jeho žák a pozdější biskup pravoslavný.

„Klüpfel v dogmatickém bohosloví, ačkoliv odůvodňoval vládu papežovu slovy Kristovými pronesenými k Petru (o klíčích, skále, pasení ovec), přece však jako závěr — vůbec drobným tiskem — podával výroky sv. Otců prvotní církve, kteří všichni rozuměli těm slovům tak, jak jim rozumí řecká církev. Klüpfel neuváděl žádných lživých důkazů, jimiž je přeplněno učení ultramontánů." (RV 1864.)

Nenávistí „ultramontánů" zvláště vynikal v Hlavním semináři vilenském profesor práva kanonického Capelli, rodem z Italie.

Kanonické právo bylo překrouceno k nepoznání a ústní výklady byly plny vtipů na vrub papežů, biskupů, církevních sněmů, řeholníků atd.*

Sám Siemaško takto naň vzpomíná: „Ital Capelli, profesor kanonic-

* Vzpomínaje na př. formy užité na počátku ustavení Tridentského sněmu „Dictante Spiritu Sancto", dodal Capelli, že Duch sv. se tam nezjevil v podobě holubice, leč v podobě balíčku — neboť prý nejsilnějšími a nejpřesvědčivějšími důkazy byly balíčky papežského zlata." (RV 1864.)

kého práva, světský člověk, systematicky a s jakousi rozkoší pronásledoval při každé příležitosti ostrými, jízlivými sarkasmy chyby římského duchovenstva, zvláště římských prelátů. Myslím, že žádný chovanec žádné pravoslavné akademie neslyšel o chybách a zlořádech římské církve, co já jsem slyšel od těchto dvou profesorů. Při tom nám nic nemluvili proti pravoslaví — patrně se báli. Nic divného, že jsem odjel z Vilna bez předsudků proti pravoslavné církvi, ba naopak pln předsudků proti církvi římské." (ZIML I. 16.)

Nic divného tedy, že ústav vilenský poctiví katolíci nazývali „hnízdem zednářským" a že jeho josefínská výchova přinesla též smutné ovoce!

V roce 1820 skončil Siemaško seminární studia s titulem magistra theologie.

Vrátil se do lucké diecése, odkud byl poslán do Vilna. Biskup Martuševic vysvětil ho pak r. 1821 na kněze v 23. roce jeho věku.

Už jako podjáhen byl Siemaško ustanoven od biskupa instruktorem místního semináře a přísedícím konsistoře. Pustil se do práce s takovou horlivostí, že se mu biskup Martušević přímo obdivoval. Nejednou vešel biskup tiše po prstech do pracovny Siemaškovy, stanul mu za zády a se zálibou pozoroval jeho rychlé pero a nakonec ho objal a radostně líbal.

V roce 1812 dosáhl již hodnosti protopresbyterské. V témže roce poslal ho biskup Martuševič do Petrohradu jako přísedícího Duchovního Kollegia.*

Tak Siemaško jako přísedící Duchovního Kollegia po prvé vstoupil do veřejného církevního života. Jeho protektoru Martuševičovi jistě ani na mysl nepřišlo, jak se mu odmění ten ubohý „popovič", jenž na jeho doporučení dostal se na studie a s jeho pomocí se vyšinul tak vysoko.

V roce 1824 byl Siemaško povýšen na kanovníka a opět jmenován přísedícím pro nové tříletí. — Tehdy přijel do Petrohradu (též jako přísedící Duch. Koll.) Antonín Zubko, druh Siemaškův z vilenských škol, jenž byl proniknut stejným smýšlením a později se stal jeho nejúčinnějším pomocníkem.

Oba přátelé se ubytovali v jednom domě a pustili se do pilné práce. Siemaško dále studoval raporty, memoriály, staré listiny a pohružoval se do studia náboženských knih. Svou pílí si získal velkou důvěru svých kolegů, kteří mu často svěřovali důležitější a těžší práce.

(Pokračování.)

* Duch. Koll. vyřizovalo záležitosti církve řeckokatolické a římskokatolické a mělo proto dvě oddělení; předsedali vlastní metropolité. Členy jmenovali místní diecésní biskupové po jednom z každé diecése — na tři leta.

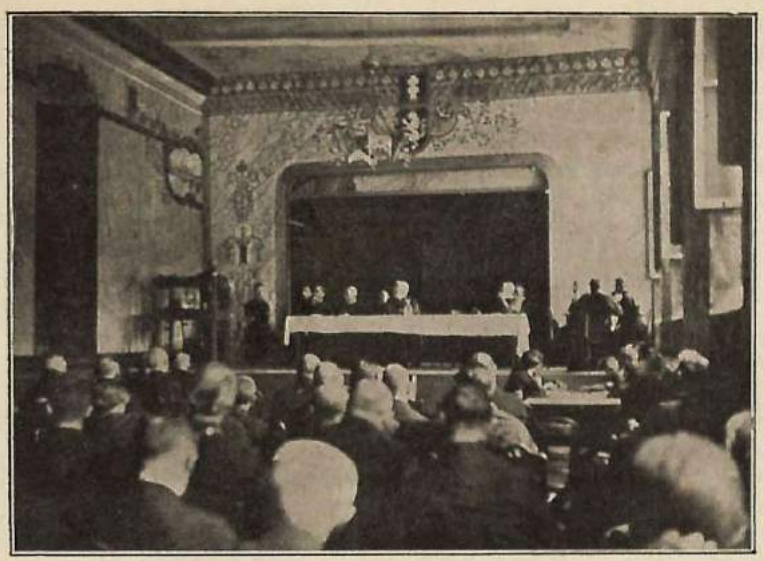

Prelát univ. prof. dr. Fr. Grivec přednáší o unionistickém sjezdě v „Slovanském sále" na Velehradě.

Katolictví a působení jesuitů v Rumunsku.

P. Porfirius Pop T. J.

Jistě že čtenáře Apoštolátu bude zajímat několik zpráv ze sousedního Rumunska, kam přicházejí též apoštolátní misionáři pracovat o zachování víry a národnosti mezi své krajany. Vždyť práce těchto misionářů je velmi podobna námaze, kterou katoličtí kněží rumunští musejí vynakládat na prohloubení a rozšíření katolictví ve své vlasti.

Rumunsko je totiž vpravdě misijní zemí. Tři a půl milionu tam žijících katolíků, rozdělených na tři různé obřady, je rozptýleno mezi čtrnácti miliony nekatolíků.

Nejpočetnější z nich jsou *rumunští pravoslavní*. Mají nezávislé církevní zřízení s patriarchou v čele. Při svých bohoslužbách užívají obřadu řeckého, jako naši Rusíni na Podkarpatské Rusi, ale liturgickou řečí jest jim rumunština. Od katolíků se liší tím, že neuznávají papeže za hlavu Církve svaté, dosud vyznávají starý blud, který odtrhl celý Východ od Svaté Stolice, učení totiž o vycházení Ducha svatého jen od Otce, neuznávají očistec, ke mši svaté užívají jen kvašeného chleba, a více menších rozdílů.

Náboženský život rumunského pravoslaví je však jakoby podvázán, jaksi mdlý, bez životnosti a síly, spíše podporován tradicí a vnější pomocí státu, než vnitřními prostředky milosti.

V Rumunsku žije i mnoho kalvínů a luteránů.

Kalvíni jsou většinou národnosti maďarské. Počátky jejich rozšíření sahají až do 17. století. Tenkráte, jako leckde jinde, mnoho katolických kněží i laiků utrpělo od kalvínů mučednickou smrt. Jako v Košicích umučili kalvíni tři kněze katolické, nyní blahoslavené mučedníky košické, tak i město Blaj napadli a sjednoceného biskupa, Petra Pavla Brona, chtěli zastřeliti, leč žádná puška nespustila. Rozzuřeni touto podivnou příhodou, vrhli se na svou oběť a na místě ji utloukli.

Luteráni jsou hlavně potomci německých přistěhovalců Švábů a Sasů, kteří se tam, zvláště za knížete Rákočiho, usadili jako obchodníci.

Dosti četní jsou zde i *unitáři*, jinak i sociány nazývaní; učí, že Duch svatý není pravdivou osobou, ale jen působení Boha na lidi.

Posledním zbytkem bludných učení starých dob jsou *armenští monofysité* neboli gregoriáni.

Ke všem těmto náboženským útvarům třeba přičísti i sektáře novodobé, adventisty, sabatisty, baptisty, anabaptisty, kteří si staví dokonce velkou kolej; všichni získávají přívržence, nejčastěji mezi chudým, venkovským lidem pravoslavným.

Tolik různých vyznání a přece ještě nejsou všechna. V Rumunsku je mnoho Židů, kteří se většinou přistěhovali z Polska.

Na jihozápadě rumunském žijí též mohamedáni, kteří se nyní snaží zřizováním vlastních škol zachovati své staré tradice proti moderním proudům, přicházejícím hlavně z Turecka.

Ale mezi i katolíky jest velká pestrost co do původu i obřadu jejich.

Nejpočetnější jsou *Rumuni* v Sibiňsku. Obyvatelstvo tohoto kraje se totiž vrátilo kolem r. 1698 z odloučení k jednotě s Církví katolickou. Svůj obřad si však zachovali. Je to liturgie sv. Jana Zlatoústého a sv. Basilia Velikého, bohoslužebný jazyk je rumunský, jinak však je zcela podobna bohoslužbě řeckokatolické. Věřící tohoto obřadu patří do pěti biskupství, metropolitou je známý moralista msgre Basilej Suciu. Práci kněží podporuje velmi čilá Katolická akce, nazývaná „Agru" (asatiatia generala a Romanilor Unitii), jíž v čele stojí poslanec p. Dimitrij Neda, hlavní redaktor rozšířeného časopisu „Unirea". Katolíci tohoto obřadu jsou z největší části zemědělci.

Mimo ně je značně mnoho Rumunů také obřadu latinského. Tvoří celkem pět diecesí; arcibiskupem bukureštským je msgre Alexander Cisar, původu českého.

Po katolických *Rumunech* nejpočetnější jsou katoličtí *Maďaři*, katolíky jsou dále Němci v Banátě, v Bukovině hojně Poláků, dosti i Čechů, na severu Rusíni východního obřadu, Bulhaři na jihu a konečně i dosti početní Armeni, zachovávající si svůj vlastní obřad i církevní zřízení, žijící roztroušeně v malých osadách v Bukovině, Transilvanii i v Besarabii.

Jesuité již v prvních dobách po založení řádu pronikli do Rumunska. Zvláště jedno jméno zůstalo z těch dob známo v tom kraji, totiž P. Warszawickiho; je s ním spjat příchod jesuitů do Moldavie, kde založili kolej v Jasích pro výchovu a vzdělání mládeže, a v Kotuari residenci, odkudž začali misijní práce mezi lidem.

V 17. století je uvedl Štěpán Batory, král polský a kníže sibiňský, do svého karpatského knížectví; od těch dob jejich práce utěšeně rostla až do zrušení řádu v roce 1773.

Ovoce však jejich usilovné činnosti se přece neztratilo; je to sjednocení sibiňských Rumunů se Svatou Stolicí, o něž se nejvíce zasloužil jesuita Barany. Toto sjednocení bylo a je dosud velkým dobrodiním pro rumunský národ nejen s hlediska náboženského, ale i národního.

Neboť právě sjednocení biskupové otvírali pro děti svých věřících první školy obecné, zřizovali i školy vyšší, až konečně mohli své bohoslovce vysílati do koleje římské Propagandy. Tam, v centru „románství", se tito kněží z vlastní zkušenosti přesvědčili o své latinské kmenové příbuznosti a vraceli se pak zpět do vlasti s pevným úmyslem připravovat svojí činností i pomocí škol náboženské i národní obrození. Stačí uvésti jen známá jména jako Samuel Micu-Klein, Jiří Sincai, Petr Maior, hlavně pak jméno bývalého žáka biskupské školy v Blaj, Jiřího Lazara, který otevřel v Bukurešti — je tomu asi 120 let — první rumunskou školu.

Krátce, bez sjednocení s Římem, Rumuni v Sibiňsku byli by se stali brzy kalvíny. Tak zůstali zachráněni Církvi svaté. Ale také lze tvrditi, že bez tohoto náboženského sjednocení, dokonaného v 17. století jesuity, ani dnešní rumunské sjednocení národní a politické by nebylo bývalo možné.

Před zrušením řádu měli jesuité v Sibiňsku několik domů, mezi jinými v Alba-Julia, Kluži, Satmaru, Brašově a jinde.

Později, po obnovení řádu, povolal biskup v Jasích, Josef Camilli, znovu jesuity a svěřil jim výchovu kněžského dorostu. Než nepříznivé podmínky brzy znemožnily náboženskou práci; bylo třeba ještě vyčkati.

Žeň však byla slibná. Rumunský národ, odezírajíc od měst, má mnoho dobrých vlastností, kterých třeba jen využíti; je přirozeně zbožný, pevně a věrně zachovává staré zvyky, spokojí se celkem s málem, má úctu ke kněžím, je to — užijeme-li podobenství evangelia — dobré těsto, k němuž je třeba přidat jen kvasu katolictví, aby v brzku nastalo obnovení náboženského a národního života,

Proto se již počátkem tohoto století jesuité opět vracejí do Rumunska, Bylo nutno začít zase od počátků. Leč Pán Bůh požehnal. Misie rostla. takže 7. září 1931 generál T. J. z ní utvořil viceprovincii. Prvním provinciálem se stal P. Adrian Mativa, Belgičan, sídlící nyní v Bukurešti (Bucuresti, Bulevardul Pache 90, Romania). Provincie má 52 členů, 20 kněží, 10 scholastiků, 13 bratří. Z těch jsou již 4 kněží východního obřadu s jazykem rumunským, P. Kornelius Chira, P. Alexander Pop, P. Jan Bodocan, P. Jiří Fireza, 2 scholastici a 1 bratr; tito tvoří nyní třetí obřad v Tovaryšstvu Ježíšově, vedle obřadu totiž latinského a východního slovanského, jaký je v misii albertýnské v Polsku. Scholastici celé viceprovincie jsou většinou na studiích v Lovani v Belgii a v Krakově v Polsku. V Rumunsku pak dlící kněží a bratří pracují na různých místech. V *Bukurešti* mají dvě residence; pro práci mezi Poláky a Němci v Bukovině je určen dům v *Černovicích*, malý seminář pro výchovu kněžského dorostu vedou v Jasích. Noviciát je v Satmaru,

leč nyní již nestačí a tak právě nejnaléhavější prací nynějšího P. provinciála je postaviti nový; pozemek je již koupen v Brašově, leč k započetí stavby nebylo možno dosud přistoupiti.

Hlavním úkolem provincie je, s milostí Boží připraviti trvalé sjednocení celého rumunského národa se Svatou Stolicí tak, jak to jejich předchůdci učinili v 17. století u Rumunů v Sibiňsku.

Je to práce, jejíž význam jak pro národ sám, tak i pro sjednocení jiných odloučených křesťanů se Stolicí sv. Petra jistě každý chápe.

Leč i tato práce, která i za daných poměrů by mohla mnohem rychleji postupovati, je brzděna velkým nedostatkem hmotným. Bolestným krokem zpět bylo poválečné zabrání všeho řádového majetku pro účely agrární reformy; trpké důsledky pociťují se dodnes. Leč představení i v této bídě doufají v pomoc Boží, mají naději, že rychlé přispění věřících jiných krajů pomůže zbudovati to, co vlastní jejich krajané pro chudobu jim nemohou poskytnouti a jsou přesvědčeni, že almužny neminou ty, kteří především hledají rozšíření království Božího na zemi.

Z vypravování ruského poutníka.

(Překládá —a)

Pokračování.

VII.

Poutník napaden vlkem.

Pět měsíců jsem prožil v soustředěnosti své modlitby a v sladkých pocitech a tak jsem navykl vnitřní modlitbě, že jsem ji konal ustavičně, ani na minutku v ní neustávaje . . . Má duše velebila Boha a srdce se rozplývalo v nerušené radosti.

Přišel čas kácení lesa, začali se scházet lidé a já musel opustiti své tiché obydlí. Poděkoval jsem polesnému a pomodliv se políbil jsem ten kousek země, kde mě nehodného Bůh obdařil svojí milostí, a zavěsiv mošnu s knihami na rameno, jsem odešel.

Hodně dlouho jsem se potuloval po různých místech, až jsem dospěl do *Irkutska*. Vnitřní, samočinná modlitba byla mně útěchou a úlevou po celou cestu, ve všech případech, nikde mne nepřestávala oblažovat, třebas v různé míře. Ať jsem byl kdekoliv, dělal cokoliv a čímkoliv se zaměstnával, ničemu nepřekážela a ničím se nedala oslabit. Pracuji-li, modlitba sama vyvstává v srdci a práce jde mi rychleji; pozorně-li něco poslouchám nebo čtu, modlitba nikterak nepřestává a já současně vnímám oboje, zrovna jako bych byl rozdvojen či měl dvě duše v jednom svém těle. Bože můj, jak tajuplný je člověk! Jak zvelebeni jsou skutkové Tvoji, Pane, všechno jsi moudře učinil! (Žalm 103, 24.)

*

Mnoho též podivných přihod a událostí potkalo mne cestou. Kdybych je chtěl všechny vypravovati, nestačily by na to den a noc. Tak na příklad:

Skupiny sjezdových účastníků debatují na nádvoří velehradském.
(Uprostřed skupina Rusů dr. Artěměv, dr. Vilinský a vévoda mecklenburský Carlow.)

Jednou v zimní podvečer šel jsem sám lesem na noc do vesnice, kterou jsem viděl už před sebou ve vzdálenosti asi dvou verst (km). A tu mne najednou napadl velký vlk. Měl jsem v ruce růženec po zemřelém duchovním otci, který jsem stále při sobě nosil. A hle, tímto růžencem jsem se rozehnal po vlkovi. Ale růženec mně vyletěl z ruky a zavěsil se vlkovi přímo kolem šíje, a vlk se dal na útěk, odskočil do trnitého křoví, tam však uvázl zadníma tlapama a růženec se zachytil za suk suchého stromu. Vlk začal sebou házet, nemohl se však osvobodit, poněvadž mu růženec zadrhoval hrdlo. Přežehnal jsem se s důvěrou a přiblížil se k vlkovi, abych ho vysvobodil, spíše však proto, že jsem se obával, aby mně vlk, vytrhnuv růženec z trní, s ním neutekl a nepřipravil mě tak o drahocennou památku. Jakmile jsem však k němu přistoupil a chopil se růžence, vlk jej skutečně přetrhl a utekl beze stopy. Poděkoval jsem Bohu a vzpomínaje svého zesnulého duchovního otce, šťastně jsem došel do vesnice, vyhledal pohostinný dvůr a vyprosil si noclehu.

Vešel jsem do jizby. V předu seděli v rohu za stolem dva muži, jeden stařiček, druhý středních let, silné postavy, na první pohled nikoliv prostí lidé. Pili čaj. Zeptal jsem se mužíka, který jim opatroval koně, kdo že jsou ti muži. Řekl mně, že stařiček je učitel národní školy, druhý pak písař krajového soudu, oba dobrácí. Vezu je na výroční trh asi 20 verst odtud.

Posedě chvíli, vyžádal jsem si od hospodyně jehlu a nit a přistoupil k světlu, abych si sešil svůj roztrhaný růženec. Písař podíval se na mne a řekl: „Jistě jsi dělal příliš hluboké úklony (při modlitbě), žes i růženec roztrhal!"

Účastníci VI. unionistického sjezdu velehradské

Na zemi sedí řada bohoslovců, mezi nimi uprostřed taj. ACM msgre Fr. Jemelka a inspektor P. Jan Mlčoch. První řada sedících od leva k pravu: kanovník dr. O. Švec z Prahy, slovenský kněz N. N., děkan Fr. Géduš ze Sloupu, N. N., prof. dr. Ant. Jelen z Brna, msgre prof. dr. Jan Konečný z Králové Hradce, P. Ant. Niemancewicz, S. J. východ. obřadu z Albertýna. P. Pavel Macewicz, S. J. vých. obř. z Vilna, P. Leopold Škarek, provinciál T. J. z Prahy, msgre Václav Uhýrek, arcikněz ze Slavkova u Brna, prelát univ. prof. dr. Jan Hejčl z Olomouce, msgre Alex. Stojka, řeckokatol. biskup z Užhorodu, msgre Jos. Čársky, biskup z Košic, msgre dr. Dionysij Njaradi, řeckokatol. biskup z Križevců v Jugoslavii, msgre Cyril Kurtěv, bulharský biskup byzant. slovan. obř. ze Sofie, arcibiskup olomucký dr. Leopold Prečan, msgre Josafat Kocylovskyj, řeckokatol. biskup z Přemyšlu, msgre Vincenc Pejev, apoštol. vikář bulharský ze Sofie, trnavský biskup dr. Pavel Jantausch, starobrněnský opat Fr. Bařina, O. S. Aug., rajhradský opat Petr Hlobil, O. S. A., emauzský opat Arnošt Vykoukal, O. S. B. z Prahy, Jiří vévoda Meklenburský-Carlow z Remplinu u Malchinu, Miss Anny Christitch z Londýna, dr. Alfred Fuchs z Prahy, P. Vendelín Javorka, S. J. vých. obř., rektor papežské koleje ruské z Říma, pí Geyerová z Olomouce, dr. V. Vilinský z Brna.

První řada stojících od leva k pravu: děkan Jar. Hlobil z Uh. Brodu, prof. J. Pusino z Berlína (katol. Rus), dr. Norbert Fr. Hrachovský, O. Praem. z Nové Říše, děkan Václav Strmiska z Luhačovic, dr. Josef Habeš, S. J., rektor velehradský, N. N., CSSR., P. Placid de Meester, gen. prokurátor belg. benediktinů z Říma, dr. Štefan Makkay, kaplan z Bratislavy, P. Mikuláš Maier (katol. Rus) z Berlína, O. Vladimír Dlusskij, duch. správce katol. Rusů z Berlína, P. Rud. Mikuš, viceprovinciál z Trnavy, P. Emil Herman, S. J., předseda Papež. ústavu východního z Říma, P. Engelbert Jurič, S. J., provinciál jugoslávský ze Záhřebu, N. N., kanovník dr. Josef Mirt z Mariboru, O. Vasyl Hopko, řeckokatol. duch. správce z Prahy, O. Mik. Kašpar, řeckokatol. farář z Hodermarku (Podk. Rus), P. Pavel Spišák, řeckokatol. farář ve Vernaru, Slovensko, N. N., O. Trofim Siemacki z Prahy, prof. dr. Emerich Sedlák z Prešova, N. N.,

Jména účastníků zachycených na fotografii:

prelát prof. dr. Fr. Grivec z Lublaně, P. Severin Salaville, rektor mezinárodní koleje asumptionistů z Říma, P. Ant. Prešern, slovanský asistent T. J. z Říma, dr. Josef Slipyj, rektor Akademie ze Lvova, P. Vladislav Lohn, prof. univ. gregoriánské z Říma, prof. dr. Josef Vašica z Olomouce, msgre Fr. Kutal, superior kněž. semináře z Olomouce, arcikněz dr. Jan Schmidt z Vratislavy, dr. Josef Kl. Žůrek z Bilska, šéfred. P. Lad. Zamykal z Olomouce, univ. prof. dr. Fr. Dvorník z Prahy, prof. dr. Boh. Spáčil, T. J. z Říma, P. Ant. Dokoupil-Alberti z Kvasic, P. Jan Odstrčil ze Slavkova, Jan Zamykal z Olomouce, JUDr. Jak. Zavalnický z Prahy, dr. Jan Kaššovič z Bratislavy.

Druhá řada stojících: Prof. dr. Karel Ďurček z Nitry, děkan Mat. Buček z Vráble (Slov.), dr. Josef Buryšek, prof. z Hradce Králové, P. Jan Polakovič, superior OO. Těšitelů z Mariatálu (Slov.), msgre dr. Josef Petro z Jageru (v Uhrách), prof. dr. Alois Jemelka, T. J. z Prahy, prof. dr. Fr. Cinek z Olomouce, msgre dr. Oldřich Karlík z Olomouce, dr. Jos. Buraczewski, S. J., vicerektor vých. semináře z Dubna, dr. Štěpán Zlatoš, prof. z Trnavy, P. Jeronym Jurák, O. P. z Říma, dr. Fr. Hyacint Bošković, O. P. ze Záhřebu, dr. Ant. Hubatzek, O. P., ředitel ruského semináře sv. Basila V. z Lille, prof. Josef Marcinowski z Vilna, P. Mikuláš Bratko z Ruské komise z Říma, kanovník Marko Nedič ze Sarajeva, dr. Jan Oberški, prof. ze Záhřebu, děkan Jak. Hudeček z Huštěnovic, N. N., dr. Ant. Salajka z Velvar, P. Ant. Kleveta z Olomouce, P. Jul. Krištof z Trnávky, dr. Ant. Pawlowski, docent theol. fakulty z Varšavy, P. Jan Fajkus, S. V. D. regionál z Nitry, N. N., dr. Josef Vraštil, T. J. rektor z Prahy-Bubenče, P. Josef Windrich, O. M. J. z Kájova, prof. Fr. Pechuška z Prahy, N. N., msgre Jan Motl z Velhartic, dr. Hamazasp Oskián, Armén-mechitarista z Plovdivu, prof. dr. Mich. Niechaj z Lublína, msgre dr. Stan. Zela, arcib. taj. z Olomouce, P. Cyril a Terneuzen, O. M. Cap. byz. slov. obř. z Říma, prof. Vincenc Horák z Litovle, dr. Miron Hornykevyč, řeckokatol. duch. správce z Vídně, prof. dr. Josef Matocha z Olomouce, P. Štěpán Sakač, S. J. z Dubna, Ludvík Geyer, adm. z Olomouce, N. N.

Třetí řada stojících: N. N., dr. Fra Srečko Perič, O. F. M., farář z

Niše (Jugosl.), N. N., P. Lét Danišević, O. F. M., Malacky, prof. Ant. Kartašev z Paříže, N. N., Rus, bohoslovec z Brna, N. N., N. N., dr. Hieronymus Engberding, O. S. B. z Gerleve (Westfal.), N. N., dr. Leo de Rudolff, O. S. B. z Gerleve, N. N., P. Metoděj Klement, O. S. B. z Břevnova se svými studenty, dále P. Josef Šídlo z Č. Budějovic, dr. Cesare Spallanzani z Bibbiano v Italii, O. Hieronymus Tymčuk, O. S. B. M. ze Lvova a P. Stanislav Špůrek, CSSR. z Obořiště. V nejvyšší řadě mezi bohoslovci a studenty je redaktor dr. J. Krlín z Prahy.

„Já jsem ho nepotrhal, ale vlk..." „Cožpak se i vlci modlí?" pravil s úsměvem písař.

Vypověděl jsem mu dopodrobna, co se stalo a jak drahocenným je mně ten růženec. Písař se opět usmál a pravil: „Vám, svatouškům, je všecko hned zázrakem. A co tu svatého? Tys prostě se rozehnal proti němu a vlk se polekal a utekl. Vždyť i psi i vlci se bojí bití, ale zadrhnout se v křoví to je nerozum! Stane-li se něco jen zřídka na světě, tož má se to hned pokládat za zázračné?"

Uslyšev to učitel, pravil mu: „Nedělejte, soudče, takových závěrů. Neznáte vědecké stránky věci . . . Já vidím ve vypravování tohoto mužíka tajemství přírody nerozumné i duchové."

„Jak to myslíte?" otázal se písař. „Hleďte, vy sice nemáte dalšího vzdělání, ale přece jste se ráčil učit krátkým posvátným dějinám Starého a Nového zákona, jak jsou vydány v otázkách a odpovědech pro školy. Vzpomeňte tedy, pokud byl první člověk, Adam, ve stavu nevinnosti a svatosti, potud ho poslouchali všichni živočichové i divoká zvěř, bázlivě k němu přicházeli a on jim dával jména. Stařec, jemuž náležel ten růženec, byl světec. A co jiného značí svatost, nežli návrat hříšného člověka do stavu prvotní nevinnosti prostřednictvím dobrých skutků. Posvěcená duše posvěcuje i tělo. Růženec onen byl vždy v rukou muže svatého a tak stykem s ním nabyl svaté moci, jakou měl první člověk před hříchem. Toť tajemství přírody duchové. Tuto sílu pociťují dodnes všechna zvířata vlivem dědičnosti. Toť tajemství nerozumné přírody!"

„Vy, učení lidé, hledáte ve všem jakési síly a veliké moudrosti, ale my, lidé prostí, se díváme na vše prostě: nalej do kalíšku vodky a hned pocítíš sílu," řekl písař a poodešel k hostinské almárce.

„To je vaše věc," odvětil učitel, „otázky však vědecké, prosím, ponechejte nám."

Mně se líbila řeč učitelova, i přistoupiv k němu, pravil jsem mu: „Osměluji se, batuško, ještě něco vám povědět o svém duchovním otci." I vyložil jsem mu, jak se mně zjevil ve snách, jak mne poučoval a jak uhlem podtrhl mně na stránkách Dobrotoljubie ona místa, která mne naučí vnitřní modlitbě. Učitel vyslechl to vše se zájmem. Písař však leže na lavce, bručel: „Pravdu říkají, že se na rozumu pomatou přílišní badatelé Bible. Zde to máš! Jaké pak strašidlo bude ti v noci čmárat po knihách? Prostě mu ve snách vypadla kniha na zem a zamazala se v sazích. A to je nějaký zázrak? Och, těch lišáků, milý brachu, takových lidí jsme už viděli mnoho!"

Pobručev si tak písař, obrátil se ke stěně a usnul. Já se dal pak s učitelem do rozhovoru o vnitřní modlitbě a o svém Dobrotoljubie.

Učitel poznačil si název knihy a řekl, že si ji též objedná z Tobolska.

Rozloučili jsme se a já jsem děkoval Bohu za rozmluvu s učitelem a za písaře jsem se modlil, aby mu dopřál Bůh aspoň jednou přečíst Dobrotoljubie a dal mu poznat cestu spásy.

Poklady duše Stojanovy.

Šida B.

(Obrázek s velehradských poutí.)

Jen v čisté studánce obráží se slunce nebeské; v kališti jeho obrazu nevidíme. Jen duše čistá vidí Boha v očích všech, v duši otrávené pýchou a nepravostí nepřebývá Bůh.

(Z poznámek † arc. Stojana.)

Legendární obrázek Janka Sprostáčka z kterési čítanky, či Samka ze Tří legend Julia Zeyera vynoří se mi vždy, kdykoliv patřím na život velikého moravského poutníka po cestách království Božího na zemi, † arcibiskupa dra Ant. C. Stojana. Takový pěkný obrázek evangelicky prosté, hluboce katolicky věřící duše, která má jedinou touhu dojíti království posmrtného a která se neleká žádných překážek k tomuto cíli, ale plní do poslední písmeny příkaz Kristův: „Hledejte nejprve království Božího a spravedlnosti jeho . . .!" Čistá, horská studánka, v níž vidět až na dno srdce, nezkalená všedností světa.

O poutích velehradských znova a znova poklekají vděční návštěvníci v královské kapli u hrobu Stojanova. Příklad jeho života nepřestal mluvit: Šíří svou vůni jako ty stále svěží věnce a kytice na jeho hrobě. Je nejkrásnějším obrázkem s pouti, který s sebou si berou a do srdce ukládají — drahou památku.

Stojan neznal hromadění vezdejších statků, nemiloval pokladů, „které rez kazí, mol zžírá a zloděj vykopává a krade", ale z almužny a dobrých skutků si dělal „měšce, které nevetšejí", skládal si poklad nepomíjející ani na nebi, kam se zloděj nepřibližuje. Stojan poznal pravou cenu majetku. Byl mu pouze prostředkem, aby prospěl bližnímu. „Největší radost je," říkával, „vídět, že jsme způsobili někomu radost." A této ideální sobeckosti, vídět bližního šťastným, obětoval vše.

Stojan byl, jak sám o sobě žertem říkal, takový omnibus, s nímž se každý sveze. Byl pro všecky, stejně jako jeho kapsa. Dovedli i jiní býti štědří, dovedli i jiní dávati, a snad i více než Stojan, ale dávati tak, jak Stojan, dovedl málokdo. Jemu pro život bylo zrovna tak potřebno dobře činiti jako dýchati. Stojan bez ruky každému otevřené, to by ani Stojan nebyl! Málo uplynulo dní v jeho životě, aby musel říci se sv. Janem Alex.: „Dnes jsem pohříchu nemohl dáti žádné oběti Bohu za svoje viny a nezískal jsem si žádných zásluh u něho." A tehdy pociťoval největší bolest, když nebylo v domě ničeho a přišel hladový žebrák ke dveřím. Och, kolik dní by byl raději sám nic nejedl, aby teď

nemusel prosebníkovi říci: „Odpusťte, človíčku, nemohu vám dáti nic! Je bída, veliká bída, už ani Stojan nemá nic!"

Po lidsku mluveno byla Stojanova štědrost velkou vadou. Sobecký svět, který hledá jen sebe a svého prospěchu a který nepochopil a nepoznal pohnutek jednání Stojanova, kroutil nad ním povážlivě hlavou, ba mnohým připadal když ne zrovna podivínským, tedy aspoň podivným. Bez poznání vnitřních pohnutek, jež vedou člověka ke každému skutku, těžko porozuměti skutku samému.

Zdálo se, že Stojan neznal cenu peněz, jako neznal v pohádce Honza cenu zlata a proto je rozdával. Než tomu není tak! Stojan znal velmi dobře cenu statků pozemských a dovedl jich také nejlépe užíti. „Majetek má cenu teprve tehdy, když ho dovedeme moudře užíti a kdo chudému dává, na účet Pánu Bohu dává," byla jeho filosofie. A proto tolik rozdával! „Ztráta království pozemského dá se snadno oželeti, když máme naději na království věčné." Bůh a království věčné, toť cíl jeho jednání. „Hloubáním a rozumováním nedojdeš k Bohu; ont vyšší jest rozumu a všelikého poznání lidského; jen dokonalou láskou poznáš a dosáhneš ho!" napsal si do poznámek. „Boha poznáváme tou měrou, kterou ho milujeme." „Kdo nemiluje, nezná Boha, neboť Bůh je láska."

Stojan miloval Boha, poznal a dosáhl ho. Jeho cesta k Němu byla velmi snadná a jednoduchá. Viděl Boha ve svých strádajících bližních a proto jemu též v bližních sloužil podle slov sv. Matouše v kap. 25: „Co jste učinili jednomu z těchto bratří mých nejmenších, mně jste učinili."

Stojan miloval Boha, miloval ho láskou horoucí, neboť dobře věděl, že čím více my se dáváme Bohu, tím více Bůh se dává nám. A za takovou odměnu, býti živým stánkem Nejsvětější Trojice, se jistě vyplatí služba věčnému Milosrdenství v synech lidských, byť i nehodných. Německý básník Angelus Silesius napsal krásná slova: „Byť Kristus tisíckrát se zrodil v Betlemě, já ztracen zůstanu, když nezrodí se ve mně." Stojan cítil pravdu těchto slov, cítil, že bez Krista v srdci by byl neštastný celý jeho život. „Žíti bez Krista, toť nežíti." A aby co nejúžeji objal tohoto Krista, zrozeného v betlemské chudobě, stíral milosrdnou rukou slzy bídy s uplakaných a hladem vyhublých tváří bratří svých i bratří velikého Učitele a Mistra milosrdné lásky. Vytýkali mu, že podporuje lidi nehodné a nepotřebné. „Ať si to před Bohem zodpovídají; co činím, z lásky k Bohu a bližnímu dělám." „On sám mi to řekl, že potřebuje," byla jeho obhajoba. Jaký zářný příklad pro naši dobu, rozvrácenou vzájemnou nedůvěrou, nenávistí.

„Knihu života píše Bůh sám!" napsal Stojan. A jistě není po Písmě sv. poučnější knihy nad život velikých mužů! Stojan je jeden z nich. Z pokladů života Stojanova mohou čerpati sílu a nadšení celé generace. „Síla ducha Stojanova je schopna přetvořiti a obroditi celý národ český." — Velicí duchovní neumíraji ve smrti. V díle svém žijí dále i pro zemi. Nuže, ať jest nám Stojan vzorem a pobídkou k účinné lásce k bližnímu! Tak splatíme nejlépe dluh své vděčnosti k němu!

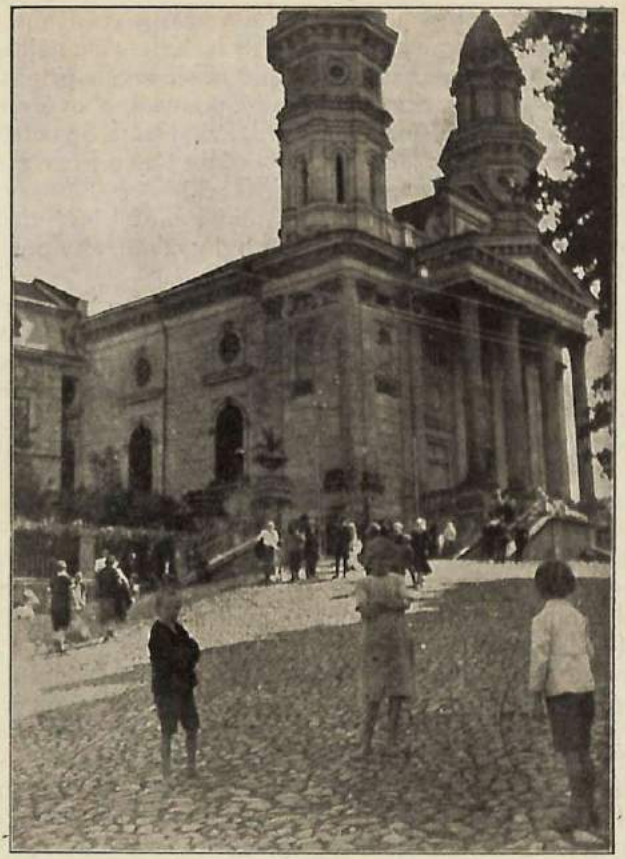

Biskupská katedrála v Užhorodě.

Věřím v jednu svatou Církev katolickou.

Dr. M. Mikulka.

(Dokončení.)

Zbývá nám ještě, abychom se poohlédli po tom, jak smýšlel svatý Cyril Alex. o hlavě apoštolů, sv. Petrovi. Uvedeme zde některé jeho výroky, jejichž účinnost vynikne sama sebou.

„Petr, *nejvyšší, a kníže apoštolů*, před slabou služkou zapřel třikrát Pána; avšak rozpomenuv se na hřích, plakal hořce." (I., 19.)

„Petr byl v Římě, když Šimon-kouzelník napodobil nanebevstoupení Páně před dvorem císařským: Petr byl tu, ten, jež třímal klíče nebes." (VI., 15.)

„Když všichni mlčeli (převyšovalo totiž učení takové lidské síly), Petr, kníže apoštolů a nejvyšší hlasatel (praeco) Církve, nemluvě vy-

branou řečí, ani nenabyv lidským úsudkem přesvědčení, nýbrž jsa osvícen Otcem uvnitř v mysli, dí mu: Ty jsi Kristus, a nejen to, nýbrž Syn Boha živého. A ihned slovům těmto nasledovala přípověď blahoslavenství (převyšovala opravdu lidský pomysl), a ověření toho, co byl řekl, že Otec to byl, který mu zjevil. Praví totiž Spasitel: „Blahoslavený jsi, Šimone, synu Jonášův, neboť ne tělo a krev zjevily tobě, ale Otec můj, který jest v nebesích." (XI., 3.)

„Dosvědčuje také Petr (zmrtvýchvstání Páně), který dříve zapřel třikrát, po třikráte však později vyznal a byl vyzván, aby pásl duchovní ovce." (XIV., 23)

„Nebyl Petr přítomen, když prodávali Ananiáš a Safira svůj majetek, byl však přítomen skrze Ducha sv. Proč, řekl, naplnil satan srdce tvé, abys lhal Duchu sv.? Nebylo tu žalobce. Nebylo svědka. Odkud znal děj? Zdaž nebylo vše tvé, i prodáno bývši zda nebylo v tvé moci? Proč jsi se takto rozhodl? Neučený člověk, ten Petr, naučil se tomu milostí Ducha sv., čeho by nebyli věděli ani nejmoudřejší z Řeků." O této hlavě uvádí sv. Cyril některé proroky, kteří tajemné věci poznali osvíceni bývše Duchem sv. a jim jako protiváhu staví v Novém zákoně Petra. (XVI., 17.)

„Mocí téhož Ducha sv. apoštolů první a klíčník nebeského království navrátil zdraví v Lyddě, nynějším Diospolu, ve jménu Kristově dnou trpícímu Aenoovi, v Jaffě vzkřísil Tabitu, která vykonala tolik dobrých skutků." (XVII., 37.)

Výroky tyto jsou zajímavé, poněvadž nasvědčují tehdejšímu názoru církve jerusalemské na výlučné postavení sv. Petra mezi apoštoly. Potvrzují jeho primát mezi apoštoly, nazývají ho knížetem apoštolů a nejvyšším učitelem Církve a hlasatelem pravdy, jemuž svěřen byl úkol pásti duchovní ovce bez rozdílu, apoštoly i věřící, klíčníkem nebeského království, který za přispění Ducha sv. rozhoduje; dokazují, že byl Petr v Římě, a proto, jako jsou ostatní biskupové nástupci apoštolů, tak i římský biskup jest nástupcem Petrovým. A jestliže jsou biskupové „řediteli církve" (IV, 33) ve svých částech, tak Petrův nástupce zastává Petra ve všech úkolech, jež se tu připisují Petrovi. I když nepřímo připisuje tu biskup jerusalemský římskému papeži primát v Církvi katolické, jakoby předbíhal rozhodnutí efeského sněmu z r. 431: „Nikdo nepochybuje, co všem stoletím je známo, že svatý a přeblahoslavený Petr, kníže a hlava apoštolů, sloup víry a katolické Církve základ, obržel od Pána našeho Ježíše Krista klíče království . . . On až po dnešní doby a stále žije ve svých nástupcích a vykonává soud." (Danz. n. 112.) K tomuto závěru přivádí nás také jednání Cyrilovo. Žil v době, kdy byla úcta ke Stolci římskému všeobecnou též na východě, proto hledal s jinými pronásledovanými biskupy i on v Římě zastání proti císařovu vlivu na východní církev.

Sväz katolíkov vo Francii.

Spolok sv. Cyrila a Methoda v Paríži.

III. Sväz katolíkov z ČSR snaží sa všetkým krajanom poskytovať podporu a podať pomocnú ruku i v živote každodennom. Význam takého priateľského úprimného združenia ukazuje sa práve v časoch tak ťažkých, ako teraz prežívame. V čase nezamestnanosti, kedy nevie československý vysťahovalec, alebo dievča, kam sa obrátiť, kam ísť, možu najsť spolkovú miestnosť vždy prístupnú, tam priateľov, krajanov, ktorí majú nie len srdce súcitné, ale často aj poradia a pomožú opäť k práci a k zamestnaniu. Je to veru mnohoraz až dojemné vidieť, jak jadnoduchí, chudobní, nemajetní ľudia, ktorí sú väčšinou našími členmi, — vedia si v biede vzájomne pomocť, jak vynachádzavá je úprimná láska kresťanská a krajanská, pravá to charita! Mimotoho i chlebadárci, — zvlášť francúzske dámy, hľadajúc spolahlivé pomocnice do domácnosti, — obracajú sa priamo na „Patronage Tchécoslovaque", — jako podľa svojho zvyku nám hovoria.

IV. Nie je možno si myslieť spolok katolíkov, ktorý by sa nesnažil umožniť svojim členom plnenie povinností kresťanských. Hneď vedľa spolkovej miestnosti, — Paris VI — 33 Rue de Sévres — je parížsky cudzinecký kostol — Eglise diocésaine des étrangers — kde každú nedeľu a sviatok konajú sa pravidelné bohoslužby s kázňou v jazyku českom a slovenskom. Jednateľ spolku prinesie do kostela naše české a slovenské kostelné piesne, rozmnožené litograficky, členovia spievajú. (Bolastne postrádame, že nemáme žiadneho varhaníka.) Pri bohoslužbách je vždy kázeň, majúca zvláštny zreteľ k pomerom vysťahovalcov; pri príležitosti oslav vlasteneckých koná sa bohoslužba slávnostnejšia a na koniec sa spievajú naše národné hymny.

Zvlášť často dostávajú sa do spolkovej miestnosti slubenci z ČSR, vyžiadajúc si poučenie a pomoc v záležitosti sňatku vo Francii. Dostane sa im ho veľmi ochotne, obstarajú sa im potrebné listiny a preložia sa im zadarmo. Sú tak zachránení pred mnohými nepríjemnosťami a veľkým vydánim, ktoré sa inde od nich vyžiaduje.

Behom roku prichádzajú do Paríža i početné návštevy kňazov z vlasti: súc požiadaní konajú kázne a prednášky duchovné i vlastenecké pre členov spolku.

V. Činosti vlasteneckej venuje sa v spolku zvláštná pečlivosť. V spolku pestuje sa ideálne vlastenectvo, spojené s praktickou činnou charitou bratrskou. Koľko príslušníkov nášho národa žije vo Francii nemajúc ani príležitosť hovoriť rodným materským jazykom! K tomu poskytuje činnosť spolková, schôdze, besiedky, rozhovory a pod. príležitosti dosť! V spolku je k volnému použitiu vyložených asi 30 našich vlasteneckých listov; lebo zlé noviny sa vo spolku netrpia! Ku povzbudeniu a utvrdzovaniu vo vlasteneckom duchu poriadajú sa pri zvláštných príležitostiach slávnostné schôdze, na pr. na den slobody, narodzenin pána prezidenta, na výročie vynikajúcich našich mužov, ktorí sa zaslúžili o vlasť a národ; niekedy posielajú sa aj adres-

sy, podpísané všetkými členmi a podobne pracuje sa aj vedome, účelne na uvedomení vlasteneckom a štátne-republikanskom.

K upevneniu citu vlasteneckého a ku cviku v jazyku materskom prispievajú aj divadelné predstavenia, ktoré sa časom poriadajú.

VI. Krajanom žijúcim v cudzine je nutno treba oboznámiť sa s jazykom, zvykmi, miestnými pomermi atď. zeme v ktorej sú. Preto pestujú sa niekedy vo spolku konverzacie francúzské, v knihovni sú francúzske dobré knihy i učebnice toho jazyka, časom prichádzajú do spolku aj rodení Francúzi, poriadajú sa aj prednášky v tomto jazyku, na stene visia mimo mapy ČSR i mapa Francie, plán Paríža atď. Vo spolku členovia upozorňovaní, aby sa od Francúzov ich vlúdnosti, zdvorilosti a jemnosti, vôbec, aby čerpali zo svojho pobytu mimo vlasti hojný prospech.

Toto je niekoľko ukázok z činnosti Sväzu katolíkov z ČSR vo Francii.

Dr. Rud. Zháněl,
t. č. predseda Sväzu.

Šestý unionistický sjezd na Velehradě.

Krásnými květy rozkvétá už po pětadvacet let strom apoštolátního šlípení cyrilometodějského na posvátném Velehradě. Jsou to *mezinárodní unionistické sjezdy*, k nimž r. 1907 základy položil † arcibiskup dr. *Ant. C. Stojan*, svolav na Velehrad tehdejší znalce křesťanského Východu, P. *Jana Urbana* T. J. z Krakova, P. *Palmieriho* z Říma, dra *Fr. Grivce* z Lublaně, *M. Haluščynského* z Buczacze v Haliči, vedle domácích referentů, pražského jesuity P. *Ad. Špaldáka* a kroměřížského archiváře *Fr. Snopka*.

To bylo šest odborných přednášek *prvního unionistického sjezdu*, jimž pozorně naslouchalo 76 účastníků a jež duchaplně oživoval svými věcnými úvody a doslovy vzácný předseda prvního sjezdu, lvovský arcibiskup *Ondřej Šeptickyj*. V předsednictvu sjezdovém zasedal tehdy vedle olomouckého arcibiskupa dra *Fr. Bauera* a haličského *metropolity Ondřeje* též bulharský arcibiskup *Fr. Robert Menini* O. C. a mezi účastníky čtete ještě mnoho jmen, jež i letos byla poznačena na presenční listině sjezdové. Dr. *D. Njaradi* ze Zagrebu, dr. *Svetozar Ritig* z Djakova, *Andrej Snoj* z Lublaně a j. U mnohých ovšem jmen uděláte křížek; je řada 25 let období dost dlouhé, aby v něm uzrály životy i unijních dělníků pro věčné sjednocení . . .

A za těch dvacetpět let *po šesté* už vítal letos Velehrad unijní sjezdovníky ve dnech od 13. do 17. července. Myšlenka svaté jednoty stala se zatím vroucí tužbou celé obecné církve, sílena požehnáním a láskou římských velekněží, zvláště *Pia XI.*, zanítila po katolickém světě řady mužů učených i zbožných, kteří jí zasvětili svou životní práci, vydala v křesťanském písemnictví přehojné plody ve všech řečích i národech, našla si ohniska zájmu na fakultách, ústavech a seminářích bohoslovných i v srdcích inteligentního dorostu, vzbudila pozornost seismografů současného života kulturního a sociálního, tiskových kanceláří, redak-

torů a reportérů novinářských, zkrátka stala se *myšlenkou mezinárodní, světovou.*

Byl toho ohlasem i šestý unionistický sjezd velehradský. *Dorost našich bohoslovců* a studentů otevíral mu bránu svým sjezdem nejen časově, ale i tématicky (unionistické byly na něm všechny přednášky: taj. ACM. P. *Jemelky*, dra *Salajky*, dra *Vilinského*, dra *Grivce* a dra *Habeše*, ba i všechny pozdravy); *papežským listem* jej zahajoval apoštolátní předseda, olomucký arcibiskup dr. *Leopold Prečan*, referovat přijelo naň na 20 řečníků z nejrůznějších národů, mezi nimi *autoři vědeckých knih a vědecké činnosti* na mezinárodním foru vysoce ceněných, a posluchačů měli na 300 ne už přivábených novostí věci, ale odborným zájmem. Jenom tak bylo možno, že druhý a třetí den sjezdový, těžkými přednáškami přeplněný a dusným parnem ubíjející, udržel si stále nejméně 80 posluchačů na plenárních schůzích až do konce. Oběti přinášet dovede člověk pro to, co miluje. A kolik obětí modliteb, adorace, sv. přijímání, mší svatých stoupalo před sjezdem a za sjezdu k nebesům za svatou jednotu církve, ví jedině Bůh. Oltáře velehradské basiliky byly jimi štědře posvěcovány. Tak byla vytvářena na Velehradě *atmosféra duchovní jednoty a upřímného bratrství a lásky*, v níž jedině mohou být připravovány cesty Páně! Letos také po prvé došlo na sjezdě velehradském *k vědeckým poradám odborníků katolických a pravoslavných* o sporných otázkách církevních v tomto duchu vzájemn ésmířlivosti a lásky. Přinesl tedy šestý unionistický sjezd letošní další rozkvět veliké a svaté myšlenky Boží!

*

Průběh VI. unionistického sjezdu.

Ve středu, dne 13. července, večer zahájen byl na Velehradě VI. unionistický kongres průvodem od Cyrilky, jehož se zúčastnilo přes 200 hostů. Před basilikou byl průvod uvítán moravským metropolitou arcibiskupem drem *Prečanem*, jímž byl uveden do basiliky. Tam měl latinské kázání na téma „Připravujte cesty Páně", to jest cesty k jednotě, velehradský rektor dr. *Josef Habeš*, T. J. Pak zapěl pan arcibiskup „Veni, sancte Spiritus" a udělil svaté požehnání.

Večer konala se v Slovanském sále *akademie*, při níž účinkovaly pěvecké sbory bohoslovců olomuckých a brněnských. O významu velehradských sjezdů promluvil rektor dr. *Habeš*.

Ve čtvrtek, dne 14. července o 7. hodině ráno, sloužil v basilice biskup *Kurtěv* ze Sofie mši svatou v byzantsko-slovanském obřadu. Asistovalo mu 6 kněží, na kůru zpívali olomučtí bohoslovci.

První sjezdová schůze byla zahájena o půl 10. hodině dopol. arcibiskupem drem *Prečanem*, který ve vstupním svém proslovu vzpomněl předešlých pěti sjezdů a všech těch, kdož se o ně zasloužili. Po vřelém uvítání účastníků přečetl breve papeže Pia XI.

Do čestného předsednictva zvoleni všichni přítomní biskupové a opati. Řediteli sjezdu zvoleni: dr. *Grivec* z Lublaně, benediktin P. *de Meester* z Říma, dr. *Herman*, ředitel Orientálního ústavu v Římě, a dr.

Slipyj ze Lvova. Sekretáři sjezdu ustanoveni univ. profesoři dr. *Vašica* a dr. *Matocha* a msgr *Jemelka* z Olomouce, zapisovateli P. *Kleveta*, dominikán P. *Jurák*, dr. *Salajka* a ruský bohoslovec *Terpaj*.

Po volbách přečten přípis biskupa *d'Herbigny*ho, který pro důležité úkoly, jež mu svěřil Svatý Otec, nemohl na kongres přijeti.

Předsedající arcib. dr. *Prečan* lituje nepřítomnosti msgra *d'Herbigny*ho, kterého — vedle metropolity *Septického* — nazývá druhým sloupem unionistických sjezdů velehradských.

Pak se vyřizují *pozdravy*: od pražského apoštolského nuncia *Ciriaciho*, varšavského nuncia *Marmaggiho*, poznaňského kardinála *Hlonda*, varšavského kardinála *Kakowského*, pražského arcibiskupa dra *Kaspara*. Jménem metropolity Šeptického ze Lvova pozdravuje sjezd dr. *Slipyj*. Za Tovaryšstvo Ježíšovo promluvil gen. asistent dr. *A. Prešern*, za dominikány dr. *Silvestr Braito*, za biskupa králové-hradeckého dr. *Konečný* a za nemocného brněnského biskupa opat *Hlobil*. *Ruský pozdrav* pravoslavného profesora *Kartaševa* z Paříže vzbudil živou pozornost. Řečník představil se jako učitel ústavu — pařížské Duchovní akademie, v níž se pěstují snahy ekumenické. Je rád, že mu bylo dopřáno přijet na Velehrad a chce morálně podporovat sblížení církví.

Na přání předsedovo poděkoval dr. *Grivec* rusky prof. *Kartaševovi* velmi srdečně. Také proslov ruského *filokatolika* dra *Vilinského*, přednesený rusky, zasloužil si vřelých díků předsedových.

Jménem *biskupa lublinského*, který má ve své diecési na 133.000 pravoslavných obyvatel, vyřídil sjezdu polský pozdrav profesor dr. *Niechaj*.

Ostatní pozdravy ústní i písemné odloženy na odpoledne. Slovanský sál, kde se konaly plenární schůze, byl zcela naplněn účastníky sjezdu, jichž se sešlo na 300. Zastoupeny byly kromě Československa tyto země: Bulharsko, Jugoslavie, Francie, Belgie, Anglie, Polsko, Italie, Švýcary, Německo, Rakousko, Holandsko a Uhry. Z episkopátu přijeli na sjezd vedle arcibiskupa olomuckého dra *Prečana* oba olomučtí světicí biskupové, Msgre dr. *Schinzel* a Msgre *Stavěl*, trnavský biskup dr. *Jantausch*, biskup dr. *Čárský* z Košic, nově vysvěcený biskup mukačevský Msgre *Stojka* z Užhorodu, řeckokatolický biskup dr. *Josafat Kocylovskyj*, z Přemyšlu, bulharský biskup *Vinc. Pejev* ze Sofie a Msgre *Cyril Kurtěv*, biskup byzantsko-slovanského obřadu z Plovdiva; jiní biskupové poslali své zástupce. Dále zúčastnili se sjezdu opati: *Arnošt Vykoukal* O. S. B. z Prahy, *Petr Hlobil* O. S. B. z Rajhradu, a *Fr. Bařina* O. S. Aug. z Brna; též bohoslovné fakulty, semináře a ústavy z různých zemí vyslaly své zástupce.

Z řádů a kongregací byly zastoupeny: Tovaryšstvo Ježíšovo, benediktini, dominikáni, basiliáni, obláti P. M., kapucíni, františkáni, cisterciáci, Společnost Božského slova, augustiniáni, redemptoristé obou větví, premonstráti, mechitaristé a těšitelé. Mládeže bohoslovecké z Čech, Moravy a Slovenska přijelo také hojně. To znamená, že se plní vůle Svatého Otce, aby zájem o hnutí cyrilometodějské a unijní probuzen byl především mezi mládeží.

Přednáška profesora římského ústavu východního Dra Bohumila Spáčila T. J.

Poněvadž *Msgre d'Herbigny* nemohl přijet na sjezd, odpadla jeho přednáška *o současném stavu církve na Východě*, která byla první na programě, a slova se ujal prof. *dr. Boh. Špáčil T. J. z Říma*, aby pojednal o tématě: *„Jak pojímá víru a její vývoj teologie odloučeného Východu?"*

Boha poznává člověk jednak *přirozeným* světlem rozumu, jednak ze *zjevení Božího* (nadpřirozeně). Toto zjevení Boží pokračovalo během staletí, až bylo dokonáno Synem Božím, Ježíšem Kristem. Zjevení Boží je nám katolíkům jako poučení, které dává učitel žákovi, přítel příteli. Božský původ svého zjevení ověřuje Bůh průkazy vnitřními (vznešeností učení) i zevnějšími (zázraky, proroctvími). K zachování, šíření a objasňování zjevení Božího založil Kristus Pán neomylnou církev. Její živý učitelský úřad nepřináší věřícím *nového* zjevení Božího, nýbrž jen vysvětluje, jasněji a obšírněji vykládá Bohem zjevené pravdy, jako otec poučuje své děti, které vděčně přijímají jeho poučení. To je *prosté učení katolické.*

Na Východě odloučeném od katolické církve možno rozlišovat *dvoje nazírání* v otázce víry: 1. *Bohoslovci konservativní*, k nimž patří starší teologové až asi do r. 1850, na první pohled *souhlasí s učením katolickým:* rozeznávají též přirozené i nadpřirozené poznání Boha, uznávají učitelský úřad církve, přijímají dvojí pramen víry: Písmo svaté a ústní podání a připouštějí též vyvoj článků víry (dogmat).

V učení o víře liší se však i tito konservativní bohoslovci ve třech věcech od učení katolického: *a)* Všichni skoro ruští bohoslovci a částečně i řečtí neuznávají *deuteronomických knih* Písma svatého (t. j. knih, jejichž božské vnuknutí v některých církvích nebylo uznáváno), *b) vývoj dogmat* pokládají za ukončený VII. obecným sněmem církevním a tudíž odmítají všechno, co katolická církev od té doby prohlásila za články víry, *c)* víru považují ne za úkon rozumu, nýbrž spíše za věc vůle a srdce. Přes to však nepokládají odloučení teologové své názory za články víry, nýbrž jen za svá mínění. *Mnoho se dá však objasnit vzájemnou výměnou názorů* a mnohé rozdíly spočívají spíše ve způsobu vyjadřování nežli ve věci samé. Tak na př. jistě není tak velikou *„novotou"* prohlášení katolického článku víry o neposkvrněném Početí P. Marie, která je v evangeliu nazvána *„milostiplnou"*, jako dogma *o 7 svatých svátostech*, které všichni odloučení teologové přijímají, ač do 12. století není o tomto souboru 7 svátostí výslovné církevní tradice. Připouštějí tím tedy vývoj dogmatický i po VII. obecném sněmu církevním.

U konservativních bohoslovců odloučených jde spíše o povrchní nedorozumění než o věroučné pobloužení.

To však už nemožno říci *o druhé skupině* odloučených teologů, *o bohoslovcích modernich*, kteří sahají k základům víry. 1. Podle nich je víra jen jakýsi vnitřní cit, vnitřní prožívání Boha, vrozená idea. 2. Popírají přirozené poznání Boha, jeho existenci nemožno prý dokázat a také prý toho není třeba, ale zjevení Boží je absolutně potřebno. (Vliv Kantovy filosofie.) 3. Zázraky a proroctví nemají prý účelem potvrzovat pravdivost zjevení Božího, nýbrž jen zjevovat Boží moc a moudrost. 4.

Uznávají sice důležité poslání církve v šíření Božího zjevení, ale to poslání připisují celé církvi, nejen učitelskému jejímu úřadu.

Je zřejmo, že se moderní odloučení teologové octli pod silným vlivem moderních bludů positivismu, agnosticismu a pragmatismu, ba i modernismu, jenž ohrožoval na počátku 20. století i mnohé teology katolické. Pro myšlenku sjednocení je však štěstím, že tato umínění moderních teologů jsou dosud cizí správnému pojímání víry u věřícího lidu a u prostých duchovních.

Přednáška *prof. dra Spáčila* vynikala, jako vždy jasností a průkazností vědeckého materiálu.

V odpolední schůzi *historické sekce* sděleny byly nejdříve došlé pozdravy (přišly ve velkém množství ze všech končin světa) a pak učinili projevy P. Vladislav *Lohn* za papežskou universitu Řehořovu v Římě, zástupce česko-budějovického biskupa profesor dr. Lud. *Matoušů* a za biskupa prešovského prof. bohosloví dr. Em. *Sedlák*.

Přednášku profesora římské university Řehořovy *dra Stanislava Tyškeviče T. J.*, kterého nemoc zadržela v Římě, přečetl prof. *dr. Josef Matocha*. Pojednávala o tématě: *„Filosofické předpoklady v pojímání víry a náboženství v moderním pravoslaví."*

Východní filosofie oplývá citovostí. Mnohé ze svých tvrzení ani logicky se nepokouší dokazovat. Vytýkají katolíkům nauku o spolupůsobení člověka s Bohem jako latinský racionalismus. Člověk prý nemůže spolupůsobit s Bohem, nýbrž jen pokorně přijímat v srdci působení Boha. Malinovskij na př. zazlívá katolíkům, že zmenšují zásluhy Kristovy v díle spásy a viní je skoro z bludu semipelagiánského.

Bůh působí prý bezprostředně bez pomoci člověka. V tom smyslu vykládají též epiklesi: proměnění ve mši sv. se neděje slovy konsekračními, nýbrž teprve po knězově pokorné prosbě v epiklesi Bůh bezprostředně je způsobuje. Bůh podle názorů východní teologie *nepotřebuje lidské spolupráce*. Proto podceňují církevní organisaci, proto trvají na učení, že Duch sv. pochází jen od Otce, proto odmítají pravomoc papežovu, Kristus nepotřebuje jeho pomoci. Tak osudné následky může mít jediný filosoficko-náboženský blud, že člověk nemůže být ani pomocnou příčinou v díle vykupitelském. Tím jest člověk odsouzen *k úplné pasivitě*. A tu třeba hledat též jednu z příčin dnešních ruských poměrů. Z takových předpokladů filosoficko-náboženských nemůže vyrůst nábožensko-mravní nebo sociální aktivismus, tu je kořen Tolstojova učení: neodpírej zlému, zkázonosná pasivita. Ovoce přílišného přilnutí k Platonově filosofii a pohrdání realismem scholastickým. Ubohé Rusko stalo se obětí nezdravé filosofie, která zatížila i život náboženský a připravila půdu směrům rozvratným. Každý přítel unijní myšlenky bude se snažit, aby překážky sjednocení, *předsudky a nevědomost*, byly všude odstraňovány: v přátelském vzájemném styku katolíků a pravoslavných, v duchu pokorné smířlivosti a lásky i v síle vroucích modliteb.

(Pokračování.)

ZE SOVĚTSKÉHO RUSKA

Katolický kostel sv. Heleny a Simeona v Mińsku byl z nařízení sovětské vlády zavřen a přeměněn v divadlo. Dne 11. července konalo se veřejné otevření tohoto nového divadla, jehož úkolem je získávat zvláště polské obyvatelstvo pro komunismus. Ačkoliv agitace pro slavnost otevření divadla byla veliká, účast lidu zklamala. Polský lid bojkotoval bolševický podnik.

Činnost tajné policie bolševické (GPU) je sice už po celém světě známa svojí nelidskostí, ale nový „slávověnec" jí uvil G. Agabeskov, který byl v letech 1928-30 v Cařihradě správcem tajné výzvědné služby GPU. Své zkušenosti vypsal v knize „Paměti", jež vyšla v Bruselu. Agabeskov potvrzuje skutečnost, že bolševický Lidový komisariát zahraničních věcí užívá agentů GPU jako kontrolorů zahraničních sovětských vyslanectví a obchodních zastupitelstev. A těmto agentům není žádný prostředek nevhodný k dosažení cíle. Agabeskov uvádí příklad, jak bylo „likvidováno" jakési povstání v Buchaře. V ruském táboře uspořádána „slavnost smíru", pozváni na ni předáci národa, ale se slavnosti se už domů nevrátili. Na hostině jed a po ní výbuchy dobře zregulovaných pekelných strojů dokonaly svůj úkol. Doma v sovětech je činnost GPU ještě „volnější" a neodpovědnější. Umí jednoduše a rychle „očišťovat" přeplněné žaláře, v nichž úpí nevinní kněží za to, že se odvážili konat služby Boží, úředníci podezřelí ze sabotáže, ubozí mužíci, kteří z hladu schovávali obilí... Přebytečné vězně jednoduše odstřelují, ba někteří komisaři pokládají dokonce tuto činnost za svoji osobní zábavu... GPU zajde, jako pominuli jiní tyrani a barbaři, ale hanba zůstane lpět na století humanity, vzdělání a pokroku!

Na sovětské Ukrajině vzmáhá se neobyčejně pijáctví. Spotřeba piva vzrostla za pět let (1923—1928) osmeronásobně, spotřeba kořalky však 150krát. Tak dosáhla sovětská Ukrajina světového prvenství v požívání alkoholu. Až dosud vynikala největší měrou spotřeby alkoholové Francie, kde ročně na každého obyvatele připadalo 5 litrů alhokolických nápojů; na Ukrajině však připadá nyní na osobu 6 a půl litru. A toto prvenství sovětské Ukrajiny objeví se ještě v smutnějším světle, když považíme, že Francouzi pijí hlavně víno (s 8 až 26 proc. alkoholu), na Ukrajině se však pije namnoze čistá kořalka (s 45 až 90 procenty alkoholu). To je už pohroma pro fysické i morální zdraví národa!

Sověty chtějí zřídit v Leningradě novou vysokou školu pro národnostní menšiny. Přednášky mají se konat polsky, finsky, česky a litevsky. Jako všechno v sovětských rukách, bude i tato „universita" jen ústavem k šíření komunismu a bezbožectví mezi národnostními menšinami, pokud stály snad dosud stranou dosavadní státní propagandy.

„Všesvazová mimořádná komise pro boj proti náboženství" (Vsesojuznaja nadzvičajnaja komisija dlja borotbi z religijeju) ohlásila přesný plán nové bezbožné „pjatiljetky" v sovětech. Jejím cílem je úplné vykořenění všeho náboženství v oblasti sovětské. Pro první rok stanoví Stalinův dekret úkolem pětiletky zrušení všech náboženských škol i kursů. Všichni služebníci náboženského kultu budou zapsáni do kategorie občanů „bezlístkových", čili mezi tak zv. „lišence", t. j. lidi zbavené práva na živobytí. Kteří z nich do 1. dubna 1935 neopustí svého místa, budou násilím vyhnáni z Ruska. Do 1. dubna 1934 budou zrušeny svatyně všech vyznání ve větších městech, do 1. dubna 1937 pak i v celém ostatním Rusku. Po tomto dni nebude v sovětech ani jediného domu modlitby. Ano i pouhé jméno Boha chtějí bolševici do té doby vyhnat ze své země. Druhý rok bezbožecké pětiletky (1933) ma přinést zničení ostatních „náboženských ohnisek" v rodinách a „věřících komunách" (klášteřích). Zakázáno bude zhotovování jakýchkoliv předmětů sloužících účelům náboženským. Zásady nevěrecké bude vštěpovat lidu nejméně 150 nových bezbožeckých filmů.

V třetím roce má nastat

„aktivování bezbožeckých buněk" (= aktivizacija bezbožnickich jačejok), to jest zalarmování výbojného bezbožectví, jehož násilí bude ospravedlňováno jako „bezděčné projevy vůle obyvatelstva". Budou toho bolševici potřebovat, aby v předepsaném čase byly odstraněny především všechny svatyně na Rusi. Pokud si jich snad budou věřící bránit, má je všechny ve čtvrtém roce stát zabrat pro své účely. Pátý rok má pak být „prohloubením výsledků boje na protináboženské frontě". — Hlava bolševických komisařů, Molotov, prohlásil nedávno, že konec bezbožecké pětiletky (1. dubna 1937) uvede všechna náboženství na území sovětském „do sféry mythů (bajek), jimž nebude už chtít věřit leninská mládež". I kdyby se tato předpověď Molotovova splnila, co je to pět let v životě národa! Člověk míní, Pán Bůh mění — platí i pro plány bezbožecké pětiletky!

Černomořské pobřeží pod Kavkazem bylo už za carské vlády hojně vyhledáváno ruskou šlechtou jako půvabné místo letního odpočinku a osvěžení. Poměry se změnily pouze tak dalece, že nyní místo šlechty jezdí tam bolševičtí předáci, zvláště „komsomolci" na prázdninovou dovolenou. A překvapení nacházejí na Kavkaze plno vzorných „kolektivů", které se místy úplně podobají společnosti klášterní. To v ruském lidu hlásí se k životu myšlenka náboženská, které nezdolalo žádné násilí. Dvě otázky dnes hýbou ruskou myslí, otázka chleba a Boha — o nich se mluví a debatuje na potkání, poněvadž bolševický režim přivodil hlad těla i duše.

Po první pětiletce v sovětech. Pravdu možno sice dlouho tlumit a dusit, ale nakonec přece vypluje na povrch jako olej na vodě. Tak se stalo i s pravdou o výsledku první pětiletky v Rusku. Jest jím všeobecná bída a hlad v zemi kdysi nejbohatší a nejúrodnější. Přiznávají to zabaleně ještě sovětské listy, otevřeně však už i někteří obhájcové a přátelé ruského bolševismu. Profesor dr. Jan Slavík byl jedním z nich. Navštívil Rusko r. 1926, 1927 a letos po třetí. Co o svých zkušenostech napsal v „Národním osvobození" (14. července 1932), zasluhuje všeobecné pozornosti:

„Při letošní návštěvě Ruska snažil jsem se především prohlédnouti věci, jež jsem viděl roku 1926 a 1927 a ověřiti, zda a jak se změnily. Udál se tu pokrok či opak? Ve většině případů zjistil jsem, že změny pokrokem nejsou. Roku 1927 Rusko nežilo v nadbytku, letos však zastihl jsem největší ruská města v nouzi. Je tam nedostatek všeho. Všude nekonečné fronty, nedostatek potravin hroznější, než byl kdykoli u nás za války. Hrozí ještě horší katastrofa, neboť úroda bude špatná. Nikoli vlivem přírodních pohrom, nýbrž jedině proto, že pole jsou bídně obdělána. Po celé tisíce kilometrů železnicí díval jsem se pozorně na sovětská pole. Jako syn rolníka z kraje, kde dokonale obdělávají půdu, dovedu odhadnouti, co je selská práce a co lajdáctví. A toho lajdáctví viděl jsem míru vrchovatou. Nejenže ohromné plochy, jež roku 1927 byly osety, zůstaly letos neobdělány, ale viděl jsem na př. nekonečné lány cukrovky, podobné džunglím. Většina řepy nebyla ani v první třetině července ojednocena. Obilí je řídké a nízké (i v ukrajinském černozemí).

Všechna města, jež jsem navštívil, skýtají přímo klasickou ukázku, jak vláda dovedla vyssáti obyvatelstvo a vzíti mu všechno — pod záminkou budování průmyslu. R. 1927 bylo viděti v ruských městech zboží, byť žalostně špatné jakosti. Dnes v pravém slova smyslu nevidíte v krámech nic, kromě ovšem vodky, ale i ta byla nesmírně zdražena. Nouze o všechno, nač si vzpomenete. Jsem přesvědčen, že kdyby tento nedostatek zavládl v Praze na několik dní, třeba náš lid snese mnoho, československí ministři byli by rozsápáni a městská rada by zvěšena po kandelábrech. Není v tom stín nadsázky. A což ruský lid, což ruští dělníci? Ti — věří v zázrak! Věří poslednímu dogmatu, raženému vládnoucí stranou. Mluvte s kýmkoli, vykládá, že první pětiletka byla jen obdobím budování těžkého průmyslu. Železem, uhlím, elektřinou se nenajíš ani neošatíš. Chleba, šatstvo, drobné životní potřeby — to ti dá teprve pětiletka druhá! My věřim, my věřim, my věřim, to byla slova, kterými končil každý člověk, oddaný sovětskému režimu. Věří a úplně zapomíná na to, co během první pětiletky vláda ozna-

movala o úspěších lehkého průmyslu a zemědělství. Druhá pětiletka je takřka zpersonifikována v bohyni hojnosti, která v klínu přinese všechno potřebné.

Jste přímo ohromeni, jak se v této víře ozývají prvky starého pravoslaví. Pětiletka a během ní vytvořené stroje jsou fetiši, kteří zachrání a dají blaho. Byla to nemalá hrstka lidí, s nimiž jsem mluvil, ale ani jediný neřekl: Dobře bude, budeme-li pracovati. Ne, dobře bude, až bude dosti strojů. Stroje nám chybějí. Stroj je zcela hrubým fetišem i vedoucích lidí. Propadli úplně „mašinolatrii", víře v továrny, novému druhu pověry.

Ve všech zmíněných městech viděl jsem bořiti chrámy a stavěti továrny.

Od víry v stroje, při níž se lenoší jako při víře v ikony, je daleko k umění pracovati se stroji a k umění pracovati vůbec. V tom právě tkví tragicky zoufalé postavení vládnoucí bolševické strany. Všechny prostředky národa bolševici vyvlastnili, celé Rusko vyprodali, aby získali dolary na továrny a stroje. A dnes stojíte před velkým otazníkem: Jaký je poměr mezi odebráním národu všeho, co měl, a tím, co se za to národu dalo a může dáti. Cítím nutnou potřebu zaujmouti stanovisko k některým českým reportérům, kteří své poznatky z Ruska podali čtenáři příliš básnicky a — falešně."

Osud starověreckých biskupů. Pařížský emigrantský list „Vozroždenie" v čísle 2617 přináší zajímavou informaci o osudu starověreckých ruských biskupů. Jak je známo, starověrci odpadli r. 1666 od úřední ruské církve pravoslavné a mají vlastní hierarchii (biskupy), která s katolického hlediska je pravoplatná stejně jako hierarchie pravoslavná. V Rusku je 20 starověreckých biskupů, z těchto není vlastně ani jednoho, který by nebyl zakusil pronásledování od sovětské vlády. Moskevský arcibiskup Meletij už v říjnu 1918 byl nucen prchnouti na Don a tam se skrýval během celých pěti let. Inocenc, biskup nižegorodský, byl rovněž donucen k útěku a nyní se nachází v Rumunsku. Petrohradský biskup Gerontij byl v roce 1922 zatčen právě když konal bohoslužbu v městě Egorjevské, byl vězněn čtyři měsíce. Stejným způsobem byl zatčen i tomský biskup Tichon, kterého obvinili z rozšiřování náboženského tisku; byl osvobozen teprve po tříměsíčním žalařování. Uralský biskup Amfilochij byl odsouzen v Tomsku k zastřelení za to, že bojoval proti nevěrecké propagandě. Na naléhavou žádost sibiřských starověrců byl amnestován a trest smrti byl mu nahražen pětiletým žalářem, který Amfilochij musel odpykati. Jaroslavský biskup Savvatij byl v roce 1929 zatčen a deportován na vzdálený sever do města Kojda; charkovský biskup Rafael byl v r. 1930 dva měsíce vězněn za to, že konal visitační cestu. Amfilochiův nástupce, uralský biskup Sergij byl rovněž v létě 1930 zatčen a prožil ve vězení několik měsíců, načež byl propuštěn, aniž se dozvěděl, z čeho byl obviněn. Kazanský biskup Filaret byl odsouzen k smrti zastřelením za to, že se pokusil o útěk do ciziny; zemřel však před vykonáním rozsudku v žaláři. Strašlivý je osud samarského biskupa Makarie, kterého bolševici donutili k tomu, aby vystoupil z církve a zřekl se své víry. Trápen výčitkami svědomí Makarij se oběsil a v zanechaném dopise proklínal sovětskou vládu. Hadrián, biskup semipalatinský, byl r. 1929 deportován do Archangelska, kde musel pracovati při kácení lesa. Celá jeho vina spočívala v tom, že odmítl rozloučiti manželství jedné starověrky (starověrci stejně jako katolíci neuznávají rozvodů), do níž se zamiloval významný komunista. Osud Hadriánův je až dodnes neznám. — V roce 1932 byl znovu zatčen petrohradský biskup Gerontij, spolu s ním byl uvězněn kavkazský archierej Vilentij — oba nejsou až dodnes propuštěni ze žaláře. — Vůbec zažili starověrci velmi intensivní pronásledování; mnoho kněží bylo deportováno, četné chrámy byly zavřeny a zrušeny. Den před velikonocemi 1932 byli v Essentukách (na Kavkaze) zatčeni všichni starověrečtí kněží a nejvýznamnější laikové, takže se ani nemohla konati velikonoční bohoslužba.

Dr. V. Vilinský.

Krev mučedníků semenem nové úrody Boží. Ruský kníže Markarov vstoupil nedávno do katolické misijní kongregace „Regina apostolorum". Narodil se v Persii, kde byl jeho otec příslušníkem armenské církve pravoslav-

né, matka však byla katoličkou. Mládí ruského knížete spadá do nejpohnutějších dob krutého pronásledování Armenů od Turků. Před očima mladého hocha byla usmrcena jeho matka. S příbuznými utekl osiřelý hoch přes kavkazské hory do Ruska a tam byl vychováván po řadu let v klášteře. V letech dospívání probudila se v něm touha po víře umučené matky. Proto odejel do misijního domu St. Gabriel u Vídně, kde konal studia bohoslovná. Dokončil je v Římě, stav se doktorem bohovědy. Vysvěcen byl na kněze v St. Gabrielu, aby nastoupil cestu k misijní práci na Východě.

Smíru mezi pravoslavnou hierarchií snaží se dosáhnouti pravoslavný profesor církevního práva v Subotici, S. Troickij, svojí knížkou nadepsanou: „Rozhraničení či rozkol?" Tvrdí v ní, že všechny tři církevní skupiny pravoslavné: metropolity karlovického Antonija, pařížského metropolity Jevlogia a moskevského metropolity Sergija, jsou na špatné cestě. Všechny si osobují právo nad všemi Rusy ve vyhnanství. Správným by bylo, aby každý metropolita měl pravomoc pouze nad svou diecésí (metropolií). Moskevský patriarcha Tichon prý r. 1920 doporučil, aby zatím zůstaly samostatny ony části pravoslavné církve, které následkem politických poměrů budou odtrženy od moskevského patriarchátu. Za rozhodčího, který určí hranice mezi metropolií Antonijovou a Jevlogijovou, navrhuje S. Troickij srbského patriarchu Varnavu a pravosl. konferenci athonskou. — Pařížský profesor Kartašev dává zase vinu na církevních rozbrojích vlivným činitelům laickým, kteří se schovávají za metropolity („Rossia i Slavjanstvo"). Metropolita Jevlogij prý sice nesprávně jednal, podřídiv se patriarchovi carihradskému, ale zjednal tím pokoj v západoevropském pravoslaví. — V možnost rozhraničení pravomoci Antonijovy a Jevlogijovy prof. Kartašev nevěří.

Z POLSKA

O letošním svátku Krista Krále chystá se Katolická akce polská za úchvaly celého episkopátu rozvinout co nejšíře boj s nestydatostí a pornografií v tisku i obrazích. Hlavní ústav Katolické akce v Poznani rozesílá už všem diecésním ústavům instrukce, jak uspořádat slavení svátku Krista Krále, aby ze života, z tisku, z literatury a umění bylo odstraněno všecko, co je urážkou Kristova království ve společnosti. Je to cesta k uskutečňování prosby Otčenáše: „Přijď království Tvé!"

Střediskem polského ruchu unionistického stává se Pińsk, hlavní město Polesí, kde už před třemi sty lety (9. října 1632) usadili se OO. jesuité, aby zahájili obrodnou náboženskou-kulturní činnost mezi zaostalým tamějším lidem. Hned po svém příchodu začali jesuité budovat školství s takovým úspěchem, že brzo shromáždili ve svých školách na 700 žáků — počet na tehdejší dobu opravdu neobyčejný. Kolej a kostel postavil jesuitům kníže Albrecht Stanislav Radziwill. Přetrvaly doby velmi pohnuté. Neuplynulo ani 16 let od příchodu jesuitů a kozáci pod vůdcovstvím Nebaly napadli Pińsk, spálili 5000 domů a pobili asi 14.000 obyvatel. Tehdy také vyhořela jesuitská kolej a poškozen byl kostel. Ani později nebyly ušetřeny škod ohněm tyto budovy, posvěcené apoštolskou prací blahoslaveného Ondřeje Boboly. Když byl r. 1773 zrušen řád jesuitský, přešel jejich kostel i kolej do rukou pravoslavných mnichů. Počátkem světové války r. 1915 utekli však pravoslavní mniši před postupujícím německým vojskem, a když r. 1919 polská vojska obsadila Pińsk, byl to právě nyní jmenovaný nový biskup pińský, Kazimír Burkraba, tehdejší děkan městský, který ve srozumění s generálem Listowskim odevzdal klášter i kostel původním majitelům, OO. jesuitům. Sotvaže však noví obyvatelé zahladili stopy válečného zpustošení ve svém sídle, došlo r. 1920 k barbarskému vpádu bolševiků, kteří znova vše zničili a spálili, nešetříce ani hrobů dávno zemřelých otců a bratří Tovaryšstva Ježíšova. Ale i tyto rány zahojeny a pińská kolej jesuitská vychovává od roku 1923 řádový dorost, jehož počet dosahuje dnes už 100 osob. Třístaletou památku svého pińského pobytu oslaví OO. jesuité v letošním říjnu způsobem jistě nejvhodnějším, totiž osmidenní misijní pobožností.

Staré křivdy se napravují. V diecési plocké měli kapucíni už od 18. století svůj klášter a kostel v Zakroczymiu. Postavil jim je tamější purkrabí Josef Mlocki, který je také v kryptě mezi mnichy pochován. Ruská vláda odstranila r. 1898 kapucíny ze zakročymského jejich sídla pod záminkou bezpečnosti, v klášteře umístila vojsko a kostel zůstal též zavřen až do roku 1908. Za války hostil bývalý klášter kapucínský vojáky ruské, německé, pak zajatce, potom zřízena tam nemocnice, úřadovna magistrátu, v roce 1919 konečně obecná škola, která se teprve nyní přestěhuje do vlastní budovy. Tak po 34 letech teprve mohli se vrátit koncem letošního července původní obyvatelé do svého kláštera a kostela, které musely být ovšem důkladně opraveny, a místní obyvatelstvo včele s plockým biskupem Nowowiejskim uvítalo nadšeně první tři otce kapucíny z Varšavy k pokračování v dávné apoštolské práci.

Třetí kněžská konference k projednání záležitosti církevní jednoty, 1932 v duchovní semináři v Pińsku koná se ve dnech 30. srpna až 1. září. Referují: 1. prof. dr. Michal Krzywicki z Pińska: „Apelace z Východu k apoštol. Stolici po „loupežné synodě efeské" a primát papežský." 2. Prof. dr. Kazimír Kulak z Pińska: „Psychologie sjednocení Melecija Smotryckého s katol. Církví." 3. Prof. dr. Ignác Świrski: „Svátost pokání v pravoslavné církvi." 4. Red. P. Jan Urban T. J. z Krakova: „Unijní akce a náboženské poslání Polska." 5. Prof. dr. Petr Kremer z Lublina: „Duch lásky v misijní akci podle listů posledních dvou papežů." 6. Téma prozatím nebylo stanoveno. Po každém referátě je diskuse a na konci sjezdu navštívi účastníci sjezdu jednu z misijních působišť na Polesí. Pińské konference unijní mají ráz více praktický a také se jich účastní kněží pracující pro dílo svaté jednoty. Konferenci svolává kapitulní vikář pińský prel. Iwicki a prof. dr. Kazimír Kulak.

Pravoslaví s latinským obřadem? Počátkem července konal se v polském Zamošči sjezd duchovenstva a stoupenců polské církve národní, tak zv. skupiny Faronovy, na němž přijata nová ústava, odsouzeny „bludy" Hodura (druhého zakladatele polské „národní církve") a zplnomocněn vůdce Faron, aby hledal porozumění a spojení s jinými křesťanskými církvemi. Faron se obrátil na metropolitu varšavského Dionysia s prosbou o přijetí do církve pravoslavné. Metropolita ustanovil zvláštní komisi, která dohodla s Faronem podmínky spojení: Faronova sekta přijme všechna dogmata pravoslavné církve, vyznání víry nicejské (bez Filioque), sv. přijímání pod obojí způsobou, ustanovení prvních sedmi obecných sněmů církevních a devíti místních synod. Farnosti národní církve Faronovy zachovají po svém splynutí s církví pravoslavnou západní liturgii (latinský obřad), ale s bohoslužebným jazykem polským, stejně i v jiných obřadech, pokud se shodují s pravoslavnými zásadami. O přijetí sekty Faronovy do církve pravoslavné rozhodne ovšem pravoslavný synod. Metropolita Dionysij pokusil se už dříve získat pro pravoslaví jinou odnož národní církve polské, tak zv. zacharjasicvičovce, ale k sjednocení nedošlo pro spory vzniklé v otázce manželských rozvodů a z nich plynoucích příjmů. Toto úskalí musí obeplout i sjednocení připravené nyní mezi faronovci a pravoslavnou církví. Zajímavo je, že se polská vláda chová k tomuto „sjednocení" velmi příznivě.

Letošních srpnových slavností na Jasné hoře čenstochovské, jimiž bude oslaveno 500. výročí úcty zázračného obrazu Matky Boží, zúčastní se i polský president Pilsudski. Přijede do Čenstochovy v neděli, dne 14. srpna a doprovodí o svátku Nanebevzetí P. Marie milostný obraz ve slavném procesí k veřejnému uctění.

Péče o duchovní blaho sedmi milionů polských vystěhovalců vedla kard. Hlonda k založení zahraničního semináře pro výchovu misionářů v nové řeholi, která výhradně převezme duchovní správu zahraniční emigrace polské. A nyní našla veliká myšlenka také velikého mecenáše! Známá hr. Anna Potulická, která už svým darováním 22.000 jiter půdy pro katolickou universitu v Lublině umožnila její blahodárnou činnost, darovala opětně pro zahraniční seminář svůj palác v Potulicích pod Naklem a k tomu 120jitrový park a roční dotaci 6.000

zlotých (30.000 Kč), kromě příspěvků v naturáliích. Tak se stane od 1. září 1932 hrabecí palác v Potulicích sídlem postulátu a noviciátu řeholního dorostu, kleriků i laických bratří, budoucích zahraničních misionářů polských. Katolická šlechta polská porozuměla svému poslání v národě opravdu požehnaně!

Řeckokatolické duchovenstvo lvovské arcidiecése založilo si stavovskou organisaci „Spolek ř. katol. kněží pod ochranou sv. Ondřeje apoštola". Účelem spolku je prohloubení duchovního života a vzdělání členů vedle hmotné svépomoci. Po úchvale církevní i politické vrchnosti došlo k ustavení spolku na sjezdě řeckokatolického duchovenstva ve Lvově dne 23. července.

Řehole sv. Basila Velikého získala si velikých zásluh o sv. jednotu Církve mezi Ukrajinci. Na tomto poli úspěšně pracovali kdysi kyjevský metropolita Fotij a Rutskyj, polocký arcibiskup sv. Josafat, biskup cholmský Metoděj Terlecký, který své snahy rozšířil až na Balkán, Joakim Morochovskyj, biskup ve Vladimíru Volyňském, Lev Kyška a mnoho jiných. Proto také mnoho basiliánů utrpělo smrt mučednickou, když nastalo pronásledování sv. jednoty. Dnes, kdy řehole sv. Basila V. je úplně obrozena reformou přijatou před 50 lety, rozkvetla znova a je nejsilnější řeholí řeckokatolickou. Protoigumenem haličské provincie zvolen byl nedávno O. Štefan Rešetylo, lidový misionář, známý i našim řekokatolíkům na Podkarpatské Rusi. Sídlem basiliánského provincialátu je starobylý monastýr sv. Onufria ve Lvově.

Římská Kongregace pro východní církev vydala s úchvalou Sv. Otce dekret k 50. výročí reformy basiliánského řádu, jímž uznává jeho veliké zásluhy o náboženský život zvláště mezi Ukrajinci v Haliči a Rusíny na Podkarp. Rusi a ustanovuje: 1. aby se řád sv. Basila Velikého u národa ukrajinského (rusínského) nazýval basiliánským řádem sv. Josafata; 2. schvaluje se loňská volba řádového generála, archimandrity O. Dionysia Tkačuka; 3. generální kurie překládá se do Říma, kde má mít sídlo v budově staré papežské koleje rusínské u sv. Sergia a Bakcha; 4. v téže budově umisťuje se též řádový seminář pro filosofická a bohoslovná studia dorostu basiliánského; 5. potvrzují se nově zřízené tři provincie basiliánské: a) haličská, b) sv. Mikuláše, c) americko-kanadská a viceprovincie jihoamerická.

Bohoslovná vědecká společnost (Bogoslovske naukove tovarystvo) ve Lvově vzpomíná letos své desítileté vědecké činnosti pro myšlenku sjednocení. Vydává redakcí prof. dra Josefa Slipyho vědecký čtvrtletník „Bohoslovia", v němž uveřejňují své práce zvláště mladí odborníci a znalci křesťanského Východu. „Bohoslovia" přináší též přehled a ocenění vědecké literatury katolické, kroniku z náboženského života Církve a soupis knih a časopisů katolických z různých ánrodů. Na poli vědeckého unionismu vykonala lvovská učená Společnost kus poctivé a záslužné práce; k jejímu pokračování přejeme jí Božího požehnání.

Z JUGOSLAVIE

Novým biskupem senjsko-modrušské diecése v Jugoslavii byl jmenován Sv. Otcem dosavadní kapitulní vikář senjský, dr. Ivan Starčevič. Jeho volba byla uvítána v celé diecési s velikou radostí.

Proti spalování mrtvol ozvala se srbská pravoslavná církev. V úředním „Glasniku srpske patriaršije" oznamuje, že v souhlasu s jinými pravoslavnými církvemi odsuzuje spalování mrtvol. Zvláště vytýká, že se tento způsob pohřbívání mrtvých protiví pravoslavnému učení o nesmrtelnosti duše a o posmrtném životě a že spalování mrtvol chce jen zdůrazňovat moderní nevěru jako by smrtí bylo všemu konec! Proto se nikdy nesmí pravoslavné duchovenstvo účastnit takového pohanského pohřbívání.

Otázka změny starého kalendáře, který je už o 13 dní pozadu za naším, působí pravoslavné církvi v Srbsku veliké starosti. Smutné zkušenosti, které učinili pravoslavní v Rumunsku a Řecku zavedením nového kalendáře, že není tam dosud pokoje, nutí srbské pravoslavné kruhy k tím větší opatrnosti. Novosadský biskup dr. Irenej Ćirić zabýval se na jaře otázkou kalendáře i ve svém kázání v bělehradské katedrále. V případě

jednotného kalendáře měli by Srbové o některé svátky víc, na př. sv. Mikuláše, sv. Sávy, třetí den vánoční a jiné. Oproti jiným státům, na př. Anglii, nebylo by to příliš mnoho, když se považí, že tam kromě neděl a svátků končí ještě každý týden prázdným sobotním půldnem (weekend).

V Záhřebu pořádají slovanští katol. akademici a senioři svůj IV. sjezd ve dnech 1.—4. září 1932. Po Varšavě, Lublani, Bratislavě dochází na Záhřeb, kde opět referát dra Grivce zdůrazní cyrilometodějskou základnu těchto sjezdů. Čeští i slovanští katol. studenti se zúčastní záhřebského sjezdu.

Na území Srbska a Macedonie má katolická Církev organisovaných třicet farností. Všechny jsou teritoriálně velmi rozsáhlé a proto je v nich duchovní správa opravdu těžká. Není skoro města anebo městečka, kde by nebylo několik aspoň rodin katolických. A nejsou to všechno snad jen přistěhovalí úředníci, dělníci a služky, kteří se tam za nových poměrů museli odstěhovat, katolictví v Srbsku i Macedonii má své domácí právo po celá staletí od počátku srbského státu přes panství turecké až do dnešních dnů. Je známo z dějin, že papež Alexander VII. přeložil r. 1656 ochridského biskupa Andrije Bogdaniho za arcibiskupa do Skoplje, aby „spravoval všechny katedrální církve, uprázdněné tehdy v království srbském". Které to katedrály byly tehdy uprázdněny, neznámo, ale bylo jich více. Bylo tedy i katolíků a katolických kněží v Srbsku tehdy více. Řada skopljských biskupů a arcibiskupů udržela se od středověku dodnes. Je tedy velkou nespravedlností a dějinnou nepravdou, jestliže úřední list srbské patriaršije, Glasnik, nazývá duchovní správu katolických kněží v Srbsku „šlapání po cizím vlastnictví" (vršljanje po tuđoj domeni). A je taková řeč nebezpečná v době, kdy pravoslavný patriarcha Varnava koná slavné zájezdy do katolické Lublaně a kdy v katolickém Zagrebu se usazuje nový pravoslavný metropolita. Psát v Bělehradě o náboženské doměně pravoslavných a mluvit v Lublani a Záhřebu o bratrství jugoslavském, bylo by velmi falešnou hrou, jejíž pravý smysl nemohl by se dlouho skrývat. Bratrství předpokládá aspoň upřímnost.

Z BULHARSKA

Bulharské pravoslaví živě pociťuje veliké nebezpečí, kterým je ohrožena útočnou nevěrou komunistů. Jejich počet dosáhl skoro celé třetiny bulharského voličstva. Nejsmutnějším je však, že vůdcem této komunistické fronty je odpadlý pravoslavný kněz Rusínov. Jeho útoky na víru a církev v bulharském sněmu sršely nenávistí a hanobením, jako zase chválou přetékalo jeho líčení bolševických poměrů ruských. Jednu dobrou stránku však toto nevěrecké běsnění přece má, že totiž rozhýbalo živější náboženskou činnost pravoslavné církve na poli školské výchovy mládeže, v ohledu organisačním, charitativním i misijním po vzoru Katolické akce!

S nesmírnou obětavostí začali loni bulharští katolíci v Malkem Trnovu stavěti nový kostel. Největší překážky nečinila jim ani tak jejich chudoba, jako spíše zloba malkotrnovských boháčů, t. zv. „čorbadžijů", kteří nemohou zapomenout zlatých časů turecké vlády, kdy jejich zvůle víc platila než zákon. Až do r. 1913 patřilo totiž Malko Trnovo pod panství Turků. Tehdy museli chudobní občané malkotrnovští téměř zdarma obdělávati pole bohatým „čorbadžijům", kteří sami určovali cenu zboží, poněvadž je jediní mohli dováželi z Odrinu, vzdáleného víc než 100 km cesty. Když však katolické školy rozšířily vzdělání i mezi chudým lidem a uvědomily jej o jeho právech, nastal konec vyděračství „čorbadžijů", dělník i po nich žádal spravedlivou mzdu za svou práci. Tím ovšem vyvolali chudí katolíci proti sobě zaslepenou nenávist „čorbadžijů". A zakusili ji vrchovatou měrou na místě nejcitlivějším. Trnem v oku byla „čorbadžijům" malá a bídná katolická kaple, vystavěná otcem nynějšího duchovního správce jen z hlíny a kamení. Ovládající obec, určili v novém stavebním plánu novou ulici vést právě v těch místech, kde stála katol. kaple. Kromě toho učinili na úřadě udání, že bědná budova kaple ohrožuje život věřících. Museli tedy katolíci do tří měsíců na své útraty kapli strhnout a odstranit. Tak myslili „čorbadžijové" zasadit

malkotrnovským katolíkům smrtelnou ránu: bez kaple budou upadat i jejich katol. školy. Ale zmýlili se. Pronásledování roznítilo naopak jen obětavost katolíků, kteří se rozhodli, že si postaví nový kostel. Ale teď teprve začala křížová cesta malkotrnovských katolíků. Když chtěli začít s novostavbou, stěžovala si správa pravoslavného nižšího gymnasia, že nový kostel vysokými zdmi bude stínit jejich školu a svým zvoněním rušit v ní vyučování. Katolíci zakoupili si tedy jiné stavební místo. Zase jim obec ovládaná „čorbadžiji" nedala stavebního dovolení. Duchovní správce, O. Ivan Garufalov musel se v největší zimě vydat 20 hodin pěšky na nejbližší železniční stanici v Burgas, aby hledal ochrany zákona u ministerstva v Sofii. Na útraty katolíků malkotrnovských přijel z ministerstva inženýr záležitost vyšetřit, nařídil starostovi, aby dal katolíkům povolení ke stavbě. Ale obec neposlechla! Na radu sofijských kruhů dali se katolíci do stavby. Přes 100 lidí, katolíků i pravoslavných, nabídlo se pracovat zdarma. Sotvaže však začali kopat základy, dostal O. Garufalov od obce výnos, jímž se diktovala katolické farnosti malkotrnovské pokuta 600 lvů za každého dělníka, čili za 60 dělníků celkem 36.000 lvů (asi 8.000 Kč) a poroučelo okamžité zastavení práce. Znova musel O. Garufalov putovat dalekou cestou pěší do Burgas a pak 16 hodin rychlíkem pospíchat do Sofie k ministru Jiřímu Jordanovi o spravedlivé zastání. Ministr, ač protestant, nařídil „velikému županovi" v Burgasu, aby vynutil, třebas i policejně, na obci malkotrnovské stavební dovolení pro katolíky. Posledního kroku se ještě odvážili „čorbadžijové". Pohnuli sv. synod bulharský, aby protestoval u nejvyššího správního soudu proti stavbě katolického kostela povolené ministrem, poněvadž prý je to provokace pravoslavného obyvatelstva a rušení náboženského míru. Dne 17. srpna 1931 dali se konečně katolíci — na výzvu vládě blízkých kruhů — znova do stavby nového kostela. Hned přijelo přes 80 mužů se svými malými koňmi a vozíky, přišly i ženy a děti, aby aspoň přinášely stavivo, sely písek, míchaly maltu anebo dovážely vodu. Dojemným bylo vidět, jak i starci — nemohouce už pracovat — aspoň povzbuzovali druhé a ve chvíli odpočinku je bavili svým vypravováním. Taková obětavost katolíků získávala i srdce pravoslavných, kteří víc a více přicházeli též zdarma pomáhat na stavbě katol. kostela. Do podzimku r. 1931 postavili katolíci kostel pod střechu. Je 30 m dlouhý, 12 široký a 10 m vysoký. Stál dosud 614.000 lvů, z nichž 243.769 lvů zůstává dluhu. Dobudování kostela je rozpočteno ještě na 300.000 lvů. Služby Boží se zatím konaly v katol. škole. Těžký úkol vzali na sebe chudí katolíci v Malkem Trnovu, ale věřící, kteří 8 až 10 hodin cesty váží, aby mohli být přítomni službám Božím, nelekají se žádných těžkostí — pro čest a slávu Boží a pro své spasení.

Z CAŘIHRADU

Stanovisko nynějšího pravoslavného patriarchy cařihradského k Římu osvětluje zpráva francouzského deníku „Messager d'Athenes", vycházejícího v Athénách a majícího blízké styky s pravoslavnou církví; jeho spolupracovník rozmlouval s cařihradským patriarchou Fotijem II. o možnosti svolání obecného církevního sněmu, a tu prohlásil pravoslavný patriarcha: „Jestliže papež mocí svého primátu svolá obecný sněm, nebudeme (t. j. pravoslavní) moci uvést vážného důvodu, proč bychom odmítli svou účast pod eventuelní podmínkou, že biskup římský předloží otcům sněmu k posouzení všechno to, co Církev římská od doby rozkolu prohlásila za články víry. Přijme-li obecný sněm všechny ty články víry, musíme je všechny za své přijat i my." — Tento projev cařihradského patriarchy zároveň však také dosvědčuje, jak důležitou přípravnou práci konají unionistické sjezdy, kursy a časopisy, když na základě důkladných studií křesťanského odloučeného Východu ukazují, že všechny tak zvané „nové" články víry katolické Církve tkví svými kořeny ve starém učení původní Církve jednotné, tedy i pravoslavné, že je hlásají a vyznávají učení a svatí otcové i východní církve, které obě církve společně uctívají, ba že ta „nová" dogmata jsou namnoze drahými perlami zdobícími starobylou krásu východních liturgií. To znamená tedy

doopravdu „připravovat cesty Páně", jak o letošním sjezdu unionistickém na Velehradě několikrát bylo zdůrazňováno.

Katolíci byzantského obřadu v Turecku dostali vlastního biskupa, msgra Dionisia Varuchas, který byl dne 10. července v malém řeckokatolickém kostelíčku v Hamal-Baši v Cařihradě posvěcen. Jeho světitelem byl msgre Calavassi, biskup athénský z Řecka, který měl dosud jurisdikci nad tureckými katolíky byzantského obřadu, a msgre Kurtěv, byzantsko-slovan. biskup bulharský. Nový biskup pochází ze staré pravoslavné rodiny byzantské. Narozen je r. 1889, vzdělání nabyl nejprve v Řecku, potom v římské koleji sv. Atanáše, kde byl také vysvěcen r. 1911 na kněze obřadu byzantského. Ještě téhož roku vstoupil do řehole řeckokatolické, stal se tajemníkem biskupa Papadopulosa a s ním se odebral do Říma, když tam byla zřízena Kongregace pro východní církev. V r. 1919 pověřil ho biskup Calavassi správou nově zřízeného řeckokatolického semináře v Cařihradě. Po dvou letech se vrátil do duchovní správy a stal se nejprve farářem a pak „proistamenos" (superiorem) řeckokatolického kostela v Hamal-Baši. R. 1927 povýšen za archimandritu (opata) a nyní za biskupa řeko-katolíků v celém Turecku. Sv. Otec přidělil mu titul biskupa „Grationopolského", aby obnovil památku zasloužilého assessora kongregace pro východní církev, † arcibiskupa Isajáše Papadopulosa, jehož činnost zvláště v Hamal-Baši je nezapomenutelná.

Katolický obzor.

Doma.

MORAVA

Svěcení nového cyrilometodějského kostela v Olomouci-Hejčíně stalo se skvělou náboženskou manifestací nejen metropolitního města, ale i širého, dalekého okolí. Za krásného počasí ve svátek slovanských apoštolů otočily nepřehledné zástupy věřícího lidu od časného rána až pozdě přes poledne novou svatyni — nastrojenou nevěstu čekající Božského Ženicha — a přes únavu dne i horka přišly ve větším ještě počtu i odpoledne v průvodu, v němž byly neseny — v symbolickém náznaku duchov. spojení — z metropolitního kostela ostatky sv. Cyrila k nejmladší dceři — svatyni hejčínské. Olomouci přibyl nový kostel, potřebný v těch stranách pro rostoucí periferii městskou, ale přibyla též nová ozdoba městu památných a starobylých domů, na jejíž krásu se skládala všechna výtvarná umění: stavitelství, sochařství, malířství i hudba a již budovala mecenášská láska k slovanským věrověstcům i obětavá péče o spásu nesmrtelných duší. Tato svatá, upřímná radost se ozývala ze všech slov světitele a budovatele nového kostela, když v den naplnění svého nejhoroucnějšího přání, v den svěcení kostela, odpovídal na projevy vděčnosti tak štědře obdarovaného stádce. K slavnosti svěcení byl vydán výmluvný památník, který se nejenom snaží četnými fotografickými reprodukcemi zachytit jímavou krásu svatyně, ale dává též nahlédnout do dějin stavby i do starostí a práce, jejichž korunou se stala slavnost svěcení. Cesta k cyrilometodějské svatyni v Olomouci-Hejčíně je ovšem i po svěcení vyhledávána uměnímilovnými návštěvníky města, mezi nimiž bylo už i mnoho významných cizinců.

Unionistický sjezd na Velehradě, o němž referujeme zvláštním článkem, byl spojen též s valnou hromadou Ústředního Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje; pro krátkost času nebylo možno tehdy přednést jednotlivé referáty diecésních odborů. Budeme je otiskovat po částech v našem časopise. Pokud nebyly referáty Ústředí ACM zaslány, prosíme o ně dodatečné.

Zbytečného hluku natropily vykopávky, jež pod vedením jakési bigotní ženy ze Stupavy chtěly v blízkém okolí objevit „hrob sv. Metoděje". Pod-

vod se však nezdařil. Objevený „náhrobní" kámen, popsaný glagolicí, ale v moderní češtině, brzy poznán jako nemotorný padělek. Jaké motivy spolurozhodovaly při celém objevu, je nejlépe patrno z neobyčejného obchodního ruchu, který šel k duhu mnohým lidem. Smutnou úlohu sehrál však při této příležitosti nejpokrokovější český tisk, který dělal celému pověrčivému podnikání velmi účinnou reklamu. Ve dny unionistického sjezdu velehradského zašel si na př. na Stupavu také prostoduchý O. Trofim z Prahy, katol. kněz východ. obřadu, a za chvíli se objevil v kterémsi listě, jenž celý rok pro pravdu hoří, jako pravoslavný hodnostář vyfotografován po boku s vědeckou autoritou pí Maštalířovou!

ČECHY

Přednášky o unionismu vyžádaly si skupiny katolické mládeže pražské na St. Městě, u sv. Anny a na Vinohradech. Obstarány byly pražským odborem ACM a byly vyslechnuty s opravdovým zájmem.

Cyrilometodějská slavnost konala se 5. července večer u sv. Klimenta. Promluvil při ní vdp. kanovník Stašek a účast byla potěšitelná.

Vých. liturgie u sv. Prokopa v Dalejích konala se jako loni i letos dne 6. července. Uspořádal ji ACM a zpěvy sborové předvedli ukrajinští pěvci mistrně. Došlo k ní po přání zdejších Rusínů a naši čeští lidé naráz mnozi si oblíbili tuto pout, konanou z úcty k ctihodnému představiteli vých. obřadu.

Klášter sázavský získal výměnou benediktinský klášter Na Slovanech v Praze. Jsme právem nedočkavi na záslužnou práci, která se projeví a uplatní na místě posvěceném slovanským obřadem sv. Prokopa.

Zpráva o činnosti Diecésního odboru Apoštolátu sv. Cyrila a Metoda v Čes. Budějovicích za leta 1930—1932 (července). Počet členů, pokud je znám diecésnímu odboru: 3 členové zakládající, 32 členové kněží Apostolatus unitatis (Apoštolát jednoty), 284 členové činní, 6 odborů místních, od nichž však zprávy nedošly.

Myšlenka cyrilometodějská vniká úspěšně mezi bohoslovce (všichni bohoslovci semináře budějovického jsou členy ACM), mezi katolické studenty a studentky, jimž občas konají se v jejich sdruženích přednášky z oboru unionistického.

Po uhražení výloh spojených s konáním přednášek užívá se došlých členských příspěvků ke hmotné podpoře unionistických účelů. Tak na př. v posledním období bylo věnováno klášteru redemptoristů v Michalovcích Kč 400, ústředí do Olomouce posláno Kč 500, pražskému arcidiecésnímu odboru na řeckokatolické bohoslužby Kč 500. Do chudobné diecése mostarské v Bosně byla poslána zásilka bohoslužebného prádla a drobnějších paramentů.

Veřejné přednášky a projevy konaly se hlavně tyto: R. 1930 na výzvu Sv. Otce Pia XI. pořádány byly služby Boží za křesťany v Rusku, a to v Čes. Budějovicích jednak pro dospělé věřící, jednak samostatně pro školní mládež. Před veřejností protestováno proti teroru protináboženskému v Rusku řádícímu, mohutnou manifestační schůzí, na níž promluvil poslanec Petr.

R. 1931 konala se přednáška o Rusku se světelnými obrázky, která hluboce zapůsobila a vyvolala city sympatie s ujařmeným lidem ruským. Velmi zajímavou byla přednáška dra Valerije Vilinského, pořádaná 2. července 1931, jež byla novinkou v Budějovicích a probudila živý zájem o to, co se děje na Rusi a co má dalekosáhlý význam pro kulturní život lidstva vůbec.

Pobožnosti na úmysly unionistické konají se na mnohých místech. Svátek sv. Cyrila a Metoda světí se namnoze jako svátek zasvěcený. Ndp. biskup dr. Simon Bárta je nadšený ctitel sv. patronů zemských a nařídil mimo jiné ve svém sídelním městě triduum, jež každoročně má se konati v kostele seminářském před svátkem sv. věrozvěstů.

Je bohužel pravda, že cyrilometodějský ruch v diecési budějovické dosud nepřekročil práh prvních, slabých počátků, ale dobrá vůle je tu, v mezích možnosti ponenáhlu pracovati o rozšíření krásných cílů cyrilometodějských.

Biskup dr. Nykolaj Čarneckyj obřadu byzantsko-slovanského v Obořišti a na Svaté Hoře. Věděli jsme, že přijede o slavném oktávu svatohorského jubilea. Kdo? Bývalý řádový spo-

lubratr, který 8. února minulého roku přijal v Římě biskupské svěcení jako arcipastýř byzantsko-slovanských katolíků v polské diaspoře. Je to „Preosvjaščenyj Vladyka" dr. Nykolaj Čarneckyj, čtenářům „Apoštolátu" již známý. Ve čtvrtek 9. června v 10 hodin dopoledne objevil se v klášteře obořišťském po prvé východní biskup, a to v doprovodu O. M. Trčky, igumena redemptoristů v Michalovcích. Hned bylo ustanoveno, že „archijerejska Služba Boža" (pontifikální mše sv.) na Svaté Hoře bude v sobotu.

Panu biskupovi se v Obořišti líbilo. Když se pěvecký sbor shromáždil v hudebně, aby přezpíval nacvičené liturgické zpěvy, poslouchal s uspokojením. Měl mnoho na svém apoštolském srdci, co nám chtěl sděliti, dříve než se na druhý den s námi rozloučil a byl uvítán ve 3 hod. odpoledne na Sv. Hoře. Musili jsme ovšem slyšeti i ozvěnu stesku Spasitelova: „dělníků málo". Kvas bolševismu proniká přes ruské hranice i mezi pravoslavné Bělorusy a Ukrajince v Polsku (počítá se jich na 4 miliony). Než dobrá věc není dosud prohrána. Na roli svatého Josafata celé kraje zrovna prosí o sjednocení, ale není pro ně dostatek kněží. Právě začala unionistická práce v Estonsku. Půda je vhodná, jen dělníků málo. Několik kapucínů už pracuje; redemptoristé belgičtí se připravují.

V „Unionistické hlídce", kterou vedeme v našem rukopisném domácím časopise, naznačil nám pan biskup tři prostředky sjednocení odloučených církví: apoštolskou práci, mučednictví a modlitby.

Den 11. června byl pro Svatou Horu dnem jedinečným a stoletá sláva její svatyně nezažila dosud takové podívané. Ráno před 8. hodinou vyšel z residence průvod a začala pontifikální východní liturgie. S msgrem Čarneckým koncelebrovali: O. M. Trčka a O. Turkyňak,řck. farář z Telgartu od Popradu. Diakony byli O. V. Hopko, řck. farář u sv. Klimenta v Praze, O. St. Nekula a O. A. Kliment, redemptoristé východního obřadu. Nižší asistenci obstarali bohoslovci z Obořiště. Oni též zpívali před amplionem všechny sborové zpěvy.

„Služba Boža" působila dojmem hlubokým. Když pak vyvrcholila při proměňování a po epiklesi všichni celebranti padli na tvář před eucharistickým Bohem, sotva které oko mohlo potlačiti pohnutí. Zněl úchvatný chvalozpěv na Matku Boží „Dostojno jest" a velebné „Otče naš" neslo se všemi prostorami svatohorskými. Slavná bohoslužba vyzněla na konec velikým „mnoholitstvijem" v smírný klid.

V neděli 12. června zúčastnil se Preosv. Čarneckyj v pontifikáliích triumfálního průvodu s korunovanou sošku Svatohorské Matky Boží. Avšak nezbývalo mu už mnoho času, neboť spěchal do Belgie světit ukrajinské bohoslovce-redemptoristy, kteří tam studují.

„Archijerejska Služba Boža" na Sv. Hoře neměla bezprostředního významu tak pro řekokatolíky, jichž bylo jen několik, jako spíše pro katolické Čechy. Bylo to symbolické políbení míru dvou odloučených sester, ke kterým přirovnával církev východní a západní kazatel o unionismu oné památné svatohorské soboty. Nejpraktičtějším a nejvzácnějším účinkem pro Východ byly by ovšem řady apoštolských českých synů, kteří rázným zákrokem vyjdou ze země otců milované vstříc stopám svatých Cyrila a Metoděje na Východ. Kéž s božským Dítkem Máti ráčí jim své požehnání dáti! B. M. CSSR.

Pravoslavný ruský kostel v Karlových Varech, zbudovaný kdysi carskou štědrostí, byl po válce spravován čsl. kurátorem, jehož postavení bylo málo záviděníhodné. Nebylo prostředků k jeho udržování, ruská emigrace — bolševiky ožebračená — hledala tam spíše útulek, než aby pomáhala zachovat zlatovéžou cerkev — (hladem a zimou umírala téměř ve sklepních místnostech cerkve bývalá ředitelka ruského gymnasia se starou matkou), nadto pak narážely o kostel i spory mezi pravoslavnými směry v čsl. republice. Ba, když v loňské sezoně lázeňské chtěla míti církev čsl. své bohoslužby v Karlových Varech, měla je v ruském kostele (třebas ne u oltáře, nýbrž jen před ikonostasem, jak se omlouval správce kostela). Není tedy divu, že se dosavadní čsl. prokurátor správy kostela vzdal a karlovarský soud ji odevzdal pražskému biskupu pravosl. Sergijovi, který však není čsl. státním příslušníkem a tudíž nemůže takový

úřad vykonávat. Původním majitelem ruského kostela byl sv. synod ruský, který byl však sověty zrušen, a ruské pravoslaví se rozštěpilo v různé církve (patriarší, živou, obnovljenců a j.). Je tedy nyní těžkou otázka, kdo má právo na kostel karlovarský. Sověty, které na Rusi okradly důkladně pravoslavnou církev, se ovšem i v Karlových Varech hlásí o svou kořist!

Sv. Albert Veliký a Češi. Nedávno za svatého prohlášený Albert Veliký nebyl v Čechách neznám. Čeští studenti byli jeho žáky v Paříži, Kolíně, Řezně. Roku 1257 visitoval Albert Veliký dominikánské kláštery v Čechách jako zástupce tehdejšího generála Humberta Římského. Škoda, že naše české dominikánské archivy byly zničeny v bouřích husitských a za reformace, že se nám o tomto jeho pobytu v Čechách nedochovalo podrobnějších zpráv. — Ale zato větší je význam sv. Alberta Velikého v naší době pro naše náboženské snažení: Není bez úradku a plánu Prozřetelnosti, že až po 650 letech byl prohlášen Albert Veliký za světce a učitele Církve — dnes, kdy protestantsky sektářská činnost se rozlézá do celého světa, dnes, kdy téměř celé Německo je zaplaveno protestantstvím už po staletí, a také naše země české jsou jím stále znepokojovány i množstvím sekt z protestantismu se rodících, — dnes má Albert Veliký, syn starého katolického Německa, ukázati všem cestu k pravé Církvi Kristově. — Sv. Alberte Veliký, oroduj za svou vlast a vyveď ji z bludů a oroduj také za naši českou zemi, aby se brzy osvobodila z vlivu německého protestantství.

SLOVENSKO

Památné městečko v pohronské dolině na Slovensku, Sv. Beňadik, stává se zásluhou OO. salesiánů ohniskem náboženského obrodu celého kraje. Svátek Božského Srdce připravený devítidenní pobožností shromáždil ve Sv. Beňadiku nejprve matky s nemluvňaty a všechny místní školní děti k společnému zasvěcení se Božskému Srdci Páně. Druhého dne přišlo na slavnost na 3000 dítek z obecných škol a biskup Bubnič měl pro ně mši sv. a kázání. Děti se svými učiteli zůstaly po celý den v klášteře salesiánském. O nedělní poutní slavnosti přistoupilo přes 3000 lidí k sv. přijímání a nával poutníků byl takový, že slavnou mši sv. za přísluhy 60 kněží a kleriků a 75 ministrantů musel biskup Bubnič sloužit před kostelem. Slavnost zakončena obrovským procesím, jež došlo ozdobenými ulicemi městečka zpět ke kostelu až o 1. hod. po polednách a před obrazem Krista Krále se zasvětilo Božskému Srdci. Odpoledne se pak konala na farním nádvoří schůze katol. mládeže za předsednictví biskupa Bubniče. Horliví otcové salesiáni vstoupili šťastně do šlépějí svých předchůdců, mnichů benediktinských!

PODKARPATSKÁ RUS

V den sv. apoštolů Petra a Pavla (12. července 1932) — podle východního kalendáře — byl posvěcen v užhorodské katedrále nový řeckokatolický biskup mukačevský, msgre Alexander Stojka. Světiteli byli: prešovský biskup Pavel Gojdič, košický biskup dr. Josef Čársky a světicí biskup Bučko ze Lvova. V předvečer svěcení uspořádali užhorodští katolíci novému biskupovi slavnostní projev oddanosti. Okolo 9. hodiny přišlo na 4000 osob v lampionovém průvodu k biskupskému paláci, kde jménem zástupů pozdravil nového biskupa president užhorodského senátu J. Hadžega. V den svěcení pronesl blahopřejný pozdrav biskupovi protojerej dr. Vasyl Hadžega. V odpovědi na tento projev ohlásil msgre Stojka jako heslo své biskupské činnosti: „Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle!" Chce porozumět a pomáhat obojí bídě, hmotné i duchovní, jaká doléhá zvláště těžce na jeho stádce. V tomtéž smyslu napsal i svůj první pastýřský list, cituje slova evangelia sv. Lukáše (4, 18): „Duch Páně nade mnou; protož pomazal mne a poslal zvěstovat evangelium chudým." Už jako kapitulní vikář uspořádal velikou „paschální akci", aby aspoň o velkonocích ulevil bídě a hladu svých věřících. Jako jmenovaný biskup pozval k sobě za první hosty užhorodské děti po prvním sv. přijímání, a po svém vysvěcení místo banketu připravil v neděli,

dne 24. července, ve své zahradě oběd užhorodským chudákům. Přišlo jich na 700 a nový biskup s nimi stoloval a po modlitbě zase bez okázalosti je propustil. Své cyrilometodějské smýšlení ukázal msgre Stojka tím, že hned po svém vysvěcení přijel na Velehrad na unionistický sjezd a slavil tam vlastně své biskupské prvotiny. Na mnogaja ljita!

V Michalovcích zemřel nedávno římskokatolický kněz, kanovník Alexander Oppitz. Jeho úmrtí vzbudilo velikou soustrast židovského obyvatelstva v celém kraji, poněvadž v zemřelém ztratili svého obětavého zachránce v nejhorší chvili popřevratových bouří. Za bojů čsl. vojska s maďarskými bolševiky r. 1919 vzala vojenská správa čsl. jako rukojmí několik obyvatel z Michalovců, většinou Židy. Kterési noci zastřelil neznámý pachatel českého vojína. Velitel táboru nařídil, aby byla vražda vojínova pomstěna zastřelením všech rukojmí města Michalovců. Na prosbu deputace, v jejímž čele byl zemřelý kanovník Oppitz, zmírnil velitel stanovený trest tak dalece, že pouze jeden rukojmí, na nějž padne los, bude zastřelen. A los padl na Žida Mojžíše Deutsche. P. Oppitz znova šel prosit velitele o prominutí trestu, a když nadarmo prosil, nabídl se konečně, že sám podstoupí neodvratnou pokutu místo židovského rukojmího Deutsche. „Je nevinen," pravil kněz veliteli, „jako já, ale jest otcem rodiny, jíž já nemám." Tento neočekávaný návrh katolického kněze tak dojal vojenského velitele, že upustil od krvavé exekuce a dal všem rukojmím milost. U židovského obyvatelstva nejen v Michalovcích, nýbrž na celém východě čsl. republiky stalo se populárním a oblíbeným jméno katolického kněze-zachránce jejich před hroznou persekucí. — Nedávná smrt kanovníka Oppitze oživila tklivou vzpomínku na jeho hrdinskou lásku.

Následky se dostavují. Za vášnivých bojů náboženských, kterými byla před desíti lety zmítána naše Podkarpatská Rus, bylo pro chvilkový úspěch posvěceno asi 60 málo vzdělaných lidí za pravoslavné kněze — bez dostatečné náboženské přípravy. Lidu lichotilo heslo, že nepotřebují učených duchovních, pánů, jako mají katolíci, nýbrž že chtějí mít kněze prosté, jako jsou sami. Mohutný plnovous a dobrý hlas — to ostatní bylo vedlejší. Nedivno, že potom agitace pro pravoslaví klesla také na úroveň nevzdělaného lidu. Loni vysvětil srbský patriarcha učeného profesora Damaskina Grdanickiho za biskupa pro Podkarpatskou Rus. Sídlo má v Mukačevě. A tu nový biskup pravoslavný brzo poznal a také se tím netajil, že oni narychlo vysvěcení duchovní nejsou schopni vést duchovní správu pravoslavnou. Ale narazil na jejich odpor. Sbírají mezi prostým lidem podpisy proti biskupu Damaskinovi i proti pravomoci srbského patriarchy, jemuž jsou čsl. pravoslavní podřízeni. Povstávají z toho ovšem zmatky, které jsou nepříjemny pravoslavnému biskupu i čsl. vládě. Tak aspoň sděluje bělehradská „Politika" na základě zpráv našich listů.

Za hranicemi.

Z ŘÍMA A ITALIE

Největší křesťanský chrám sv. Petra v Římě je vlastně pomníkem prvního náměstka Kristova na zemi, apoštola Petra. Kopule basiliky, která vtiskla celkovému pohledu na věčné město tak typický ráz, klene se v úžasné smělosti právě nad hrobem knížete apoštolů. Péčí nynějšího Sv. Otce byly nedávno vykonány důležité práce k jejímu zabezpečení. Také obrovský baldachýn, který pod kopulí uvnitř basiliky postavil nad hrobem sv. Petra slavný Bernini, byl nyní vyčištěn v původní kráse. Dlažba pod baldachýnem v rozměru 1000 m čtverečních byla znova vyložena vzácnou mramorovou mosaikou, k níž bylo použito mramoru sicilského a staroafrického, celkovým nákladem 400.000 Kč. Vzpomeneme-li ještě znovuzřízení kaple Nejsv. Svátosti, nového jejího baldachýnu, vyzlacení basreliefních ozdob brány a jiných vnitřních oprav basiliky svatopetrské, můžeme říci, že stará její nádhera zazáří v novém půvabu a ctihodnosti.

Kongregace pro východní církev uveřejnila zajímavou statistiku, kolik

příslušníků odloučených církví východních sjednotilo se v roce 1931 s katolickou Církví. Celkový počet činí 13.000 duší. Na prvním místě patří k nim malabarští jakobité (800) spolu se svým arcibiskupem Mar Ivaniosem. Je mezi nimi též advokát George, jeden z vůdců národního hnutí indického a spolupracovník známého Ghandiho. V Zajordání (v Palestině) mohla být ze sjednocených katolíků utvořena celá nová diecése. Vedle Koptů v Egyptě a v Habeši jsou mezi sjednocenými i mnozí Slované.

„Acta Apostolicae Sedis" přinášejí v červencovém sešitě mezi jiným též dekret posv. kongregace, kterým se zdůrazňuje časopisům přísné zachovávání kanonických předpisů, kdykoliv jde o vylíčení událostí zázračných, t. j. takových, které se nedají vysvětlit způsobem přirozeným. Kánon 1261 uvádí jako povinnost biskupů bdíti nad tím, aby nebyla uvedena do způsobu bohopocty ať veřejné či soukromé anebo do denního života věřících nějaká pověrečná prakse, aniž bylo co připuštěno, což je cizí víře, nebo se neshoduje s církevní tradicí anebo má ráz hanebné ziskuchtivosti. Nařízení biskupova v tomto ohledu jsou povinny dbáti i chrámy klášterní. A kánon 1386 vyžaduje svolení biskupovo (u řeholníků též řádového představeného), aby mohli klerici vydávat knihy, psát do časopisů a řídit je. Má tím být zabráněno zmatku, který by snadno způsobily nesprávné úsudky o věcech náboženských, kde pro věřícího je směrodatným úsudek učitelského úřadu církevního.

V Římě. (Z poslední návštěvy věčného města.) Kdo během života vícekrát navštívil Řím, poznává, že se mnoho pozměnil. Koldokola vyrostla veliká moderní předměstí, v nichž jsou též čsl. úřady zastupitelské, totiž vyslanectví vatikánské a kvirinálské. V těchto předměstích je též nová budova katolické koleje čsl. Nepomucenum, budova moderní, representační, obklopená prostrannou zahradou. Nepomucenum hostí nyní asi 30 kandidátů stavu kněžského z naší republiky. Velmi účelně je vybudována v Římě síť komunikační. Řím nemá sice podzemní dráhy jako Paříž, ale všude možno se dostati autobusy a elektrickými tramvajemi. Ve vnitřním městě jsou všechny pouliční dráhy čili tramvaje zrušeny: jezdí tam zato všemi směry veliké autobusy. Kolem města a po předměstích jezdí přečetné tramvaje, jichž hlavní sítě dělí se na objížďky kolem vnitřního starého města a na širší objížďky zasahující i do nových předměstí. Jezdíte tam za 30 centimů (asi našich 55 hal.) déle než hodinu. Velikou výhodou Říma je, že je tu pouze jedno hlavní nádraží, na které se dojede ze všech zemí a kudy se zase odjíždí, ať si jedete, kam chcete. Ovšem hlavním cílem všech poutníků a cestujících je vždy náměstí a velechrám sv. Petra. Dr. R. Z.

Svatý Otec a naše krajanské misie. Je známo, jak vlídným způsobem přijal před lety Svatý Otec našeho zasloužilého národního pracovníka v Americe, dra Hynka Dostála, jak ho vyznamenal vysokými řády a hodností čestného doktora. Tím skutkem dokázal Svatý Otec, že se zajímá o naši emigraci, že si přeje, by zůstala věrna odvěkým národním tradicím katolickým. Podobný zájem projevil Svatý Otec Pius XI. i letos, když dne 5. června 1932 povolil připutovavšímu ke hrobům sv. apoštolů do Říma, krajanskému misionáři z Francie, msgru dru Rudolfu Zhánělovi zvláštní slyšení. Se zájmem se doptával po vystěhovalcích československých ve Francii a v Paříži, kolik jich je, čím se zabývají, kde pracují a podobně. Zvláštní srdečnou vzpomínku věnoval pařížskému biskupovi msgru Eman. hrab. Chaptalovi, který rovněž pečuje o naši čsl. katol. misii opravdu otcovskou láskou. Náš pařížský misionář byl přijat i ve státním sekretariátu Jeho Svatosti, a tam bylo mu uloženo, aby podal zvláštní písemnou zprávu o svých misijních zkušenostech ve Francii. Velmi blahovolně bylo vyslechnuto, že náš nejdůst. episkopát čsl. neopomene žádné příležitosti, aby prokázal krajanským misiím svou blahovůli. Dosvědčují to arcipastýřské návštěvy u krajanů zahraničních na př. v Americe a ve Francii. Zvláště velikou péči o misie krajanské v zahraničí má Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje pod protektorátem ndp. arcipastýře olomuckého dr. Leopolda Prečana, který všude, i do Francie, posílá misionáře, a ndp. arcipastýř slovenské metropole nitranské, dr. Karel Kmeť-

ko, který do Francie každého roku posílá 2 slovenské kněze misii na výpomoc. Zpráva tato byla v papežském státním sekretariátu, který již několika zvláštními přípisy projevil svou blahovůli francouzské naší krajanské misii, vzata s uspokojením na vědomí a slíbeno, že se dostane misii zvláštních milostí duchovních, jichž by se stali účastnými krajané-vystěhovalci, kteří jsou přítomni pobožnostem, pořádaným u příležitosti misií krajanských. Dr. R. Z.

Z ANGLIE

Spolek pomáhající katolickým konvertitům v Anglii působí blahodárně už po 36 let. Založil jej na přání papeže Lva XIII. kardinál Vaughan, zvláště pro ony anglikánské duchovní, kteří přijímajíce katolickou víru ztráceli svou existenci. Jak na letošní valné hromadě zdůraznil kardinál Bourne, spolek nikdy nenabízel podpory hmotné lidem nerozhodným, aby je snad získal touto cestou pro katolickou Církev, nýbrž se ujímal pouze těch, kdož uposlechli hlasu svého svědomí a zřeknuvše se anglikánské víry musili se zříci i svého úřadu. Za poslední rok činily příjmy pomocného spolku 13.873 liber šterlingů (t. j. asi půldruhého milionu Kč), z toho na podporu konvertitů bylo věnováno asi 10.000 liber šterlingů. Letošní valné schůze ve velké síni westminsterské zúčastnil se též známý arcibiskup Mar Ivanios, který r. 1930 sjednotiv se s katolickou Církví, musel opustit biskupský palác jakobitský a přestěhoval se do prosté chaty venkovské. Ve své promluvě nadchl anglické katolíky k náboženské obětavosti, vzpomenuv stkvělých příkladů heroických obětí, jež za své přesvědčení přinesli jeho kněží, bývalí jakobité.

Anglikánský arcibiskup Engleheart stal se 1. července 1932 katolíkem. Od r. 1898 pracoval v afrických koloniích anglických, věnuje se po dvacet let službě malomocných. V Kaledonii nedaleko Capetown zbudoval pro vyléčené malomocné útulek, který se stal zároveň i útulkem zestárlých kněží. Loni zřekl se arcibiskup Engleheart svého místa a vrátil se do Anglie, kde se nyní sjednotil s Církví katolickou.

Anglický satyrik, spisovatel Bernhard Shaw, který za své návštěvy sovětského Ruska nešetřil chválou bolševického režimu — i jeho žaláře velebil jako výlupek humanity — došel už své odměny od komsomolců — komunistické mládeže. Jejich list „Komsomolskaja Pravda" nazývá Shawa „starečkom sumasšedšim (= bláznivým starcem) a podrobuje jeho „buržujní" život výsměšné kritice, která dosahuje břitkosti pera Shawova. Komsomolcům nestačí úsměv „bílé brady", ani proletářské gesto v Battersea nebo ve Whitechapelu mezi londýnskou chudinou, oni budují bolševické řády, Mr. Shaw o nich jen píše a mluví — a tak bez milosrdenství popravují anglického „znalce" Ruska, který dovedl už i po rusku říkati „charašo".

Obnovení starobylého benediktinského opatství v Devonshire na zříceninách někdejšího kláštera je dílem pětadvacetileté usilovné práce 6 anglických benediktinů. Když před 25 lety začínali budovat svůj moderní klášter, neměli odvážní řeholníci ani potřebných technických vědomostí, takže se museli teprve vzdělávat na zvláštních odborných kursech praktických. Bratr Ignác neměl na př. před 25 lety skoro ani ponětí o elektrotechnice — a dnes nádherné osvětlení nového kláštera a bezvadně fungující dynama jsou jeho dílem. Když byla stavba kláštera o letošních velikonocích dokonána, začaly tisíce a tisíci lidí navštěvovat a prohlížet s podivem dílo skromných řeholníků. Dne 25. srpna má býti nové opatství devonshirské slavnostně posvěceno za přítomnosti tří kardinálů a 14 biskupů, z nichž každý posvětí jeden ze 14 oltářů postavených v rozsáhlém klášteře. Budovatelský duch starých benediktinů, jimž kulturní Evropa zůstane navždy díky zavázána za jejich veliké zásluhy i na poli světské kultury a civilisace, jako by se byl znovu probudil v šestí řeholních obnovujících na troskách dávné slávy nový rozkvět řehole sv. Benedikta!

Z FRANCIE

Nová velká basilika má být vystavěna v Lisieux ke cti sv. Terezičky Ježíšovy. Dosud zbudována

spodní krypta; její posvěcení dalo v prvních dnech červencových podnět k týdení stkvělé slavnosti. Tělo světice bylo přeneseno z Karmelu do nové krypty, kterou posvětil apoštolský nuncius msgre Maglione za účasti více než 30 biskupů z celého světa. Před svěcením vyzýval v nadšeném kázání biskup z Angers, msgre Rumeau, nepřehledné zástupy věřících k následování života karmelitské světice. Po slavných službách Božích přenesena byla zase rakev s ostatky sv. Terezičky zpět na Karmel, když před tím veliké ctnosti světice oslavil v kázání svém pařížský arcibiskup kard. Verdier. Jak veliká byla účast na slavnostech v Lisieux, možno posoudit z toho, že jenom v posledním dnu navštívilo je přes 50.000 lidí. Pokorná sestřička-karmelitka, která svůj krátký ale svatý život prožila v zátiší kláštera, upoutává na sebe po smrti pozornost celého světa. To je sláva vyvolených dítek Božích.

Světový svaz „Konferencí sv. Vincence z Pauly" má své ústřední vedení v Paříži a spojuje v něm na 12.000 místních organisací s celkovým počtem 150.000 činných členů. Na dobročinných sbírkách sebraly Konference sv. Vincence za rok 1930 přes 200 milionů Kč. Příštího roku oslaví 100. výročí smrti svého zakladatele Frvderyka Ozanama, který zemřel v květnu r. 1833.

Člen Akademie a slavný spisovatel francouzský René Bazin, který zemřel dne 20. července 1932, přijímal ve své nemoci po celý měsíc před smrtí denně sv. přijímání z rukou svého přítele-kněze. A když se mu již přiblížila poslední hodinka, šeptala ústa velikého umělce vroucí modlitbu k Bohorodičce: „Magnificat" („Velebí duše má Hospodina"). Takový název nese též jeho poslední práce „Magnificat", v níž píše nadšeně o povolání kněžském. Z bohaté činnosti spisovatelské, která René Bazinovi založila světovou slávu a získala mu členství Ademie francouzské, zůstane kniha „Davidka Birotova" („Davidée Birot", přeložená též do češtiny) projevem jeho katolické statečnosti, s jakou vytýčil zvláště moderní mládeži ideál náboženské uvědomělosti, svědomitosti a životní energie. Přinesla mu na jedné straně mnoho přízně a obliby, na druhé strany však také nelibost kruhů volnomyšlenkářských. René Bazin vytrval až do konce ve svém katolickém přesvědčení.

„Sociální týdny" jsou v katolickém životě francouzském obdobou německých katolických sjezdů: udávají směr, hodnotí se stanoviska katolického moderní časové proudy a šíří základní pravdy katolického názoru světového. Konají se už po 28 let — s přestávkou jen v době světové války — a vydané zprávy „sociálních týdnů" tvoří už malou knihovnu. Letošního sjezdu v Lille účastní se jako referenti pařížský katolický poslanec Jan Lerolle, generál dominikánů P. Gillet, profesor právnické fakulty z Nancy, de Menthon, ředitel národního ústavu agronomického, gen. sekretář mezinárodního Svazu ochrany dělnictva, předseda Ústředního komitétu francouzského hornictva a jiní odborní znalci sociálních otázek i života. Hlavní téma tvoří ovšem řešení současné krise hospodářské a mravní.

Kousek cestopisu. Z Paříže do Říma je hodně daleko, ale z Prahy nebo z Brna je do Říma ještě dále. Než cesta utíká vám vesele a rychle. Je postaráno o změny. Jedete rozsáhlými rovinami, lesy, poli, pahorkatinami, vinicemi, nebetyčným horstvem, pokrytým věčným sněhem a ledem, střídají se cestující, sejdete se s cizinci ze všech končin světa, a tak 24 hodiny rychlíkové, jež dělí Paříž od Říma, přece nějak dosti rychle vám utekou. Francie je země velikých řek, četných luk a pastvin, na jihu pak rozsáhlých vinic. Jest až k podivu, kolik je ve Francii zámků! Potkáváme se s nimi na té dlouhé cestě z Paříže až do Modany, vzdálenost to 673 km, všude a neustále. Vedou k nim košatá stromořadí, kolem budov jsou rozsáhlé stinné parky, zelinné, ovocné a okrasné zahrady, takže se až divíte, kolik zůstalo v demokratické této zemi neporušených, vzácnou pietou zachovaných zbytků bývalých časů feudálních! Nazvali bychom střední Francii zemí luk a pěstění dobytka. Také pasou se tu všude krávy na ohražených lukách, až se divíte, jak málo je tu poměrně půdy, oseté obilím, nebo posázené brambory a řepou. Od Dijonu k jihu počínají vinice, které jsou i ozdobou zelených strání alpských u Chambéry

a Modane, kde na vrcholcích se stříbří věčné ledovce. Rozhodně území prostírající se od Chambéry až do Turinu v Italii, je nejkrásnější partií celé této naší cesty. — Severní Italie od francouzských hranic až do Janova podobá se krásné, pečlivě pěstované zahradě. Pole vlní se krásným bujným obilím, jež slibuje hojnou žeň, místy táhnou se v polích pěkné keře vinné, jsou tu sady olivové, v Janově pak a dále na jihu vidíte již krásné vějíře tropických palem. — Nádherné je pobřeží čili Riviéra od Janova až do Pisy—Livorna. Jsou to věru překrásné kraje, jež snad předčí svou bujnou svěží zelení rivieru jadranskou i jihofrancouzskou. Z dráhy vidíme jenom skromné ukázky, poněvadž náš železný „elektrický" oř, v Italii skoro všechny dráhy mají pohon elektrický, skoro pořád se skrývá v černých tunelech, z nichž jenom chvilkami vylítne do jasného zářného slunce smavé Italie. — Vlak jede z Janova až skoro k samému Římu neustále nedaleko moře, takže vidíme skoro pořád jeho jasnou modravo-zelenou hladinu. V Pise obdivujeme se šikmé věži a krásné bělostné katedrále, odtud pak jede náš rychlík s větrem o závod až do Říma. Krajina tato stkví se svěží zelení, není však už tak úrodná, jako severní planina kolem řeky Pádu. — Z Paříže až do Říma je 1440 km, kteroužto vzdálenost překoná rychlík ve 24 hodinách.

Z NĚMECKA

Náboženský spolek německý, u nás dobře známý „St. Bonifatius-Verein", má podle usnesení lořského sjezdu hamburského i letošního, v Bamberku konaného, obnovit svoji významnou činnost, kterou přerušila válka a její následky. „St. Bonifatius-Verein" (Spolek sv. Bonifáce) byl založen r. 1849 na třetím katolickém sjezdě německém v Řezně a měl především poskytovat hmotnou podporu katolickým menšinám, potom i jejich duchovním správám a školám. Svým mocným vývojem stal se však Spolek sv. Bonifáce vůbec velikým dobrodincem katolických menšin německých. Můžeme to poznat z několika číslic, jež jsou výmluvným měřítkem vykonaného díla spolkového. Tak v letech 1849—1931 bylo za hranice Německa posláno prostřednictvím Spolku sv. Bonifáce okolo 5 a půl milionu marek (asi 44 mil. Kč) na podporu katolických menšin německých. Z toho dostali Němci, žijící v nynějším Československu 2,200.000 marek, v Rakousku 1,500.000 marek. Zvláštní velikou pomoc poskytoval Spolek sv. Bonifáce katolickému tisku německému. Když r. 1903 pověřil rakouský episkopát emauzský klášter benediktinský obrannou akcí tiskovou proti odpadlickému hnutí „Pryč od Říma" (Los von Rom), stala se Praha ohniskem spolkové činnosti Spolku sv. Bonifáce a možno říci, že celková podpora katolického tisku něm. v obnosu 4,700.000 Mk byla vyplacena především Praze. Válka ovšem mnoho změnila a také Emauzy odchodem P. Albána se změnily, ale obětavost německých katolíků jistě dovede obnovit spolkové dílo, které má za sebou více než 80letou záslužnou minulost.

Za vlády Brüningovy bylo sice vydáno nařízení presidenta německé republiky (3. května 1932), že se rozpouštějí bezbožecké organisace komunistické, které jsou namířeny nejen proti náboženství, ale i státu, než po odstoupení kancléře Brüninga vláda žádných dalších kroků nečinila ve smyslu vydaného nařízení. A tak nyní ožívají znova protináboženské komunistické „buňky", jak si stěžuje orgán berlínského biskupství, „Katholisches Kirchenblatt" a rozrůstá se pod vedením „Svazu proletářských volnomyslitelů" organisační agitace v celé říši. A přece německý komunismus tvoří s ruským spojitou nádobu pro tutéž jedovatinu!

ZE ŠVÝCARSKA

Ve Švýcarsku v kantoně tessinském bylo od tisíce let už zvykem, že každá úřední listina, ať na soudě, či jiném úřadě, začínala slovy: Ve jménu Božím... V nedávných volbách získali v onom kantoně většinu radikálové a volnomyšlenkáři a ti hned stanovili změnu: od nynějška budou začínat všechny úřední listiny slovy: „Ve jménu republiky". Podle švýcarské ústavy má však menšina v takovém případě právo žádat plebiscit (lidové, obecné hlasování). Došlo tedy k hlasování,

při němž devadesát procent obyvatelstva kantonu žádalo ponechání starých počátečních slov: „Ve jménu Božím" na úředních listinách a odmítlo změnu radikálů a volnomyšlenkářů. Je tu patrno, že demokratický volební řád netlumočí vždy správně smýšlení voličstva a že potřebuje v jednotlivých případech opravy plebiscitem. V zápase volebním rozhodují často jiná hesla, než náboženské zásady a přesvědčení voličstva, jemuž se kandidát lichocením dovedl představit ve světle hodně falešném. Pak ovšem nereprezentuje takový poslanec ani vůli všeho svého voličstva, ani jeho smýšlení o všech otázkách života veřejného. I demokracie žádá celého člověka, aby byl hoden důvěry lidu.

ZE ŠPANĚLSKA

Španělský převrat dal tamějším katolíkům především poznat veliký význam tisku. Nedostatek dobré a mohutné tiskové organisace katolické zavinil osudný otřes v zemi tak převážně katolické jakou bylo a je dosud Španělsko. Katolíkům chyběl tam zvláště tisk pro vyšší vrstvy národa, ale také lidový tisk pro nejširší veřejnost. Ne že by snad se byla tato otázka zapomínala, vždyť od roku 1916 konaly se ve Španělsku každoročně tak zvané „dni katolického tisku" — ale bylo pro ni málo porozumění. Proto přichází po trpkých zkušenostech nedávné minulosti důkladný obrat. Letošní sjezd katolického tisku ve Španělsku je připravován podrobnými disposicemi celého episkopátu, jak má kněžstvo v duchovní správě pracovat pro rozšíření katolického tisku. Pro chudobné katolíky má být placeno i předplatné z fondů, věnovaných pro účely tiskové. Tím se jednak podporuje vydávání katolického tisku, jednak též jeho působení v nejchudších vrstvách lidových.

Literatura.

UNIONISTICKÁ

Iconographie d'art religieux slave. Benediktinský priorát v Amay v Belgii vydal už celé serie ruských obrázků náboženských, a to v různé podobě: malé obrázky nekolorované (kus à 0.35 fr., 100 kusů 25 fr.), tytéž kolorované à 0.60 fr., sto kusů 45 fr., velké obrázky nekolorované (à 4 fr., v tuctu à 3.50 fr.), kolorované (kus 7 fr., v tuctu kus 5 fr.). Kromě toho vydali amayští benediktini emailované ruské kříže, obrazy, tripticha — 30 různých námětů — a obrázky malované na dřevě. Studie Dom. Ildefonsa Dirkse „Les saintes Icones" stojí 25 fr. S. P. Orlov vydal „La musique religieuse en Russie" (náboženská hudba v Rusku), cena 3 fr. Snahy amayských benediktinů zasluhují jistě všeobecné podpory.

O pracy unijnej w Polsce. List pasterski dra Henryka Przeździeckiego, Warszawa, 1932, str. 38, nákladem polské KAP. (Miodowa 17). Diecése podlašská je dávnou zemí mučedníků za jednotu sv. víry. Je tedy přirozeno, že její biskup, msgre Przeździecki, věnuje myšlence i práci pro sjednocení Církve plnou pozornost. Jeho pastýřský list z letošního května vydaný v samostatné knížečce zabývá se jak podstatou celé otázky sjednocení, tak i námitkami, které — bohužel i se strany katolického tisku polského — se snaží znehodnotit veliké dílo sv. jednoty. Pastýřský list biskupa Przeździeckého mluví otevřeně na obě strany a je nejlepším důkazem, že i ve vlasteneckém srdci polském může se spojit vřelá láska k národu i upřímná oddanost k Církvi obecné. Doporučujeme brožuru k jasnému poznání náboženského ovzduší na polských kresách.

K. Piotr Tabiński, Akcja unijna a krytyka polska, Warszawa, 1932, str. 46, nákladem autora. Protojerej v Křemenici na Volyni, Petr Tabiński, obřadu byzantsko-slovanského, zabývá se ve své knížce nepříznivou kritikou polského tisku, odpovídá na otázku, co jest to sjednocení Církve, posuzuje různé metody unijní a osvětluje zvláště častou výčitku, jako by práce pro jednotu Církve byla namířena proti opravdovým zájmům polského státu. Tak zvaná „Polska racja stanu" je skutečně strašid-

lem, které třeba ukázat na denním světle skutečnosti, aby bylo zabráněno dalším zmatkům. Brožura O. Tabiňského je byzantsko-slovanský pendant k pastýřskému listu latinského biskupa msgra Přeždieckiho!

Čtěte
Rozšiřujte
Apoštolát
svatého Cyrila
a Metoděje!

BOHUMIL BEK HORA KUTNÁ

ODBORNÝ ZÁVOD SOCHAŘSKO-ŘEZBÁŘSKÝ PRO UMĚLECKÉ PRÁCE KOSTELNÍ

provádí pečlivě a levně

OLTÁŘE - SOCHY - JESLIČKY

ODZNAKY orelské, spolkové, organisační, sjezdové, Mariánských družin, pamětní medalie, upomínky slavnostní ke svěcení zvonů a eucharistickým kongresům zhotovuje vkusně a levně

ALOIS LOUDA, Žel. Brod 356, Čechy.

Korouhve - prapory
paramenta - baldachýny
vyrábí odborný závod

M. Nedomová a sp. v Olomouci

Kalichy, ciboria, svícny a všechny církevní věci ve velkém výběru na skladě.

Lidové závody

tiskařské a nakladatelské, spol. s r. o.

v Olomouci, Wilsonovo 16.

POLÁŠEK • URBAN

KAMENOPRŮMYSL, PŘEROV,

TELEFON 325

provádí veškeré kostelní práce, oltáře, kazatelny, křtitelnice, křížové cesty a obklady z mramoru, dále veškeré pomníky a náhrobky. Návrhy a rozpočty nezávazně zdarma. Četná odporučení důstojných farních úřadů.

Zbytky na váhu! 1 kg různých zbytků za pouhých 88 Kč!

Zbytky tyto jsou 2 až 5 metrů dlouhé, bezvadné, na prádlo a na šaty s následujícím obsahem: Flanely hladké a s proužkami na prádlo, barchety na prádlo a na šaty, županové prvotřídní látky, košilové oxfordy, zefíry, šatovky, šotyše, bíla plátna košilová i prostěradlová, véby, šifony atd., též kanafasy, sýpkoviny, ubrusy, ručníky, damašky atd. — Kdo objedná jakékoliv množství, nejméně však 1 kg dobírkou, obdrží v něm na plesové šaty hedvábné, aneb na letní, neb na zimní šaty vycházkové na neděli. — Při placení poloviny obnosu dobírkou a zbytek na měsíční splátky po Kč 10·— obdrží každý, kdo objedná nejméně 1 kg, v něm na hedvábnou dámskou blůzu. — Zboží zasílá se při odběru 3 kg vyplaceně až do domu, obal, daň z obratu a jiné výlohy se ani při nejmenší zásilce nepočítají. — Poctiví zástupci se přijmou.

JAROSLAV PURM, textilní zboží, Hronov u Náchoda.

Jos. Neškudla a spol.,

Jabloné nad Orlicí čís. 86

levně dodává

paramenta,
prapory, sochy,
církevní náčiní,
úplná kostelní
zařízení

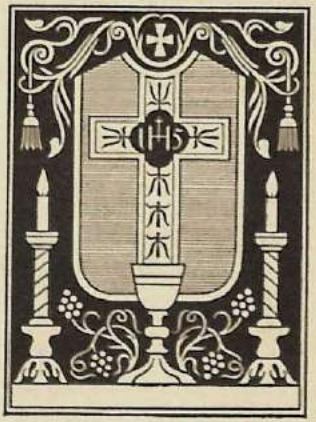

jinochy a rekruty od 3. do 7. září. 21. Ve Skalici u Litoměřic pro dívky od 7. do 11. září. 22. Na Velehradě pro olomucké paní a dívky od 14. do 18. září. 23. V Hlučíně pro rekruty od 17. do 21. září. 24. V Želivě pro rekruty od 24. do 28. září.

Přihlášky adresujte: Pro St. Boleslav: Exerciční dům, St. Boleslav. Pro Hlučín: Exerciční dům, Hlučín, Slezsko. Pro Velehrad: Papežská kolej na Velehradě. Pro Kardášovu Řečici: Školské sestry v Kardášově Řečici. Pro kurs u dominikánů v Olomouci: Klášter dominikánů, Olomouc, Slovenská 14. Pro Prahu IV., Skalici a Želiv: Exerciční sekretariát, Praha II., Ječná 2. Pro kursy čís. 11 a 16: Exerciční sekretariát, Praha III., Thunovská 27. Pro kurs čís. 10: Sekretariát Intronisace Srdce Ježíšova, Praha IV.-58. Pro Wimperk: Správa domu sv. Rafaela, tamtéž. Pro kurs čís. 15: Marie Ratajová, učitelka, České Budějovice, Třída čsl. legií 28.

Poplatek je v Kardášové Řečici 60 Kč, jinde 50 Kč, není-li uvedena cena zvláštní.

Exercicie začínají vždy večer prvního dne, který je uveden, a končí posledního dne ráno. Přihlaste se aspoň týden předem, aby vám mohli napsat, kdyby už místa nebylo.

Církevní kalendář.

Červenec. 19. Sv. Vincenc Paulánský, zakladatel lazaritů a Milosrdných sester, patron všech dobročinných zřízení a ústavů. Vincentius znamená česky vlastně vítěze a vskutku sv. Vincenc přemohl svět svojí láskou a stal se jedním z největších dobrodinců trpícího lidstva.

25. Sv. Jakub starší, apoštol a bratr sv. Jana Evangelisty, dosáhl první mezi apoštoly mučednické koruny.

Srpen. 4. Sv. Dominik byl výborným kazatelem a vykladatelem sv. Písma. Když se ho kdysi tázali, z kterých knih čerpá tak vznešená poučení, odpověděl: „Víc než z kterýchkoliv jiných knih jsem je čerpal z knihy lásky, z které je možno naučiti se všemu."

9. Sv. Jan Vianney, farář arský, opravdový pastýř duší, byl mužem modlitby a pokory.

15. Nanebevzetí P. Marie — je nejstarším mariánským svátkem a byl slaven na Východě i na Západě týž den, 15. srpna. „Pojďme a klanějme se Králi králů, do jehož nadvzdušných prostorů nebeských panenská matka byla vzata." (Inv. matutina.)

17. Sv. Hyacint, jeden z prvních polských dominikánů, který apoštolsky působil v Rusku pro sjednocení ruského národa s Církví katolickou.

20. Sv. Bernard, opat a církevní učitel, nadšený opěvatel a ctitel Panny Marie.

21. Neděle 14. po Sv. Duchu. Základní myšlenkou mešní liturgie jsou slova evangelia: „Žádný nemůže dvěma pánům sloužiti." Epištola pak vypočítává různé ony pány, kteří vedle Boha do služeb svých člověka lákají; jsou to „skutkové těla", ale „kdo takové věci činí, království Božího nedojdou".

24. Sv. Bartoloměj, apoštol. Epištola svátku učí křesťanské solidaritě, která nezná závisti ani pýchy. „Bratří, vy jste tělem Kristovým a údy jeho podle údělu."

27. Sv. Josef Kalasanský — pochopil slova Spasitele, který zavolav pachole, postavil je uprostřed učedníků a pravil jim: „Amen, amen, pravím vám: Neobrátíte-li se a nebudete jako maličcí, nevejdete do království nebeského . . . a kdo přijme jedno pachole takové ve jménu mém, mne přijímá." (Sv. Mat. 18, 5.)

29. Stětí sv. Jana Křtitele. „Budou bojovat proti tobě, avšak vrchu nenabudou; já budu s tebou — praví Hospodin — abych vysvobodil tebe!" (Epišt., Jer. 1, 19.) Na prahu Nového zákona krvavé vítězství mučednické korunuje odříkavý život velikého Předchůdce Páně korunou slávy věčné.

31. Sv. Rajmund — nenarozený — jeho zrození zaplaceno životem matky. Veliký vykřičník do mravní pokleslosti doby, která má tolik matek dětí vskutku nenarozených!

LITERATURA.

Akademie velehradská obnovila letos vydávání svého vědeckého věstníku (čtvrtletníku) „Acta Academiae Velehradensis" prvním dvojčíslem roč. 12. Je psán latinsky, částečně též rusky. Obsahuje nejprve předsjezdové doklady k VI. unionistickému kongresu, dále zajímavé vzpomínky na uplynulé dvacetipětiletí velehradských sjezdů unionis-

tických (msgre d'Herbigny'ho, biskupa Przeździeckiho, Sokolowskiho, arcibiskupa dra Prečana, dra Grivce a j.) a odpovědí pravoslavných theologů (arcib. Damiana, dra Glubokovskiho, Berďjaeva, Bulgakova a j.). Mezi články uveřejňuje děkan Hudeček informativní stať o archeologických vykopávkách v okolí velehradském, P. Bourgeois, T. J. z Paříže, o misiích ruského pravoslaví mezi pohany, dr. V. Vilinskij studii z církevních dějin ruských a přehled vývoje náboženského tisku ruské emigrace (česky). Směs podává zajímavé informace ze slovanského života organisačního a vědeckého vedle recensí z ruské literatury a přehledu hrvatské a české literatury sociální. — Roční předplatné činí 35 Kč, objednat možno Acta v administraci: Salesianum, Olomouc. Doporučujeme vřele tento věstník Akademie velehradské všem svým čtenářům znalým latiny.

Akademie velehradská v Olomouci vydá svým nákladem nejstarší česky překlad bible, tak zv. „Olomouckou bibli" z r. 1417, která nebyla dosud publikována. Je to nejúplnější a nejstarobylejší text první recense staročeského překladu biblického o 579 pergamenových listech. Akademie velehradská nešetří nákladu a vydá tuto vzácnou památku v pečlivé reprodukci světlotiskem ve formě originálu. První svazek bude obsahovat celý pentateuch (5 knih Mojžíšových) o 182 foliových stranách a bude stát v předplacení 800 Kč. Vydání rediguje univ. profesor dr. Josef Vašica a tisk obstará Čsl. grafická unie v Praze. Pozdě sice, ale přece dochází k vydání tohoto nejstaršího slovanského překladu bible, který převyšuje nejen časově, ale i jazykově dosud jedině velebenou bibli kralickou. Bude tedy vydání Olomucké bible jakousi též rehabilitací katolicismu v naší zkreslené, zprotestanštělé historii všeho českého.

Druhý svazek vědeckých komentářů prof. dra Bartol. Kutala vyšel pod názvem: „Liber prophetae Joelis". Podává latinský a metrický překlad a výklad původního hebrejského textu knihy proroka Joela. První jeho svazek „Kniha proroka Hošey" byl velmi pochvalně přijat zahraniční odbornou kritikou. Profesor dr. B. Kutal připočítává proroka Joela, u něhož se hluboké náboženské a mravní přesvědčení prostých, Bohem poslaných proroků izraelských poji s vysokým vzděláním jerusalemského kněze, ke skupině nejstarších písících proroků izraelských, a má za to, že prorocká a literární činnost Joelova spadá do doby 730—693 př. Kr., do doby, kdy kvetla ještě literatura hebrejská. Druhý svazek za podpory ministerstva školství a národní osvěty vydávaných komentářů Kutalových vyšel v omezeném počtu výtisků; cena stanovena na 20 Kč. Olomucké Lidové závody tiskařské a nakladatelské věnovaly nesnadnému tisku a zevnější úpravě knihy všemožnou péči, takže kniha bude čestně před cizinou representovati náš domácí závod. Latinskému rouchu knihy jest zřetelně vtisknuta pečet československého původu. Autor připsal knihu „J. E. msgru dru Leop. Prečanovi, arcibiskupovi olomuckému a metropolitovi moravskému, nástupci sv. Metoděje na stolci arcibiskupském, velkému podporovateli hnutí unionistického a svému bývalému profesoru na Cyrilometodějské bohovědné fakultě olomucké".

Redaktoru „Neděle" napsal mezi jiným olomucký arcibiskup tato slova: „Ne nadarmo dali jste svému časopisu jméno „Neděle". Váš týdeník jest opravdu s to, aby dnešního člověka, pohříženého do všednosti, mravní bídy a častokráte, bohužel, i všelijaké špíny, přenesl do sfér lepších, čistších, opravdu posvátných.

Rád používám příležitosti, abych Vám projevil svoje uznání za Vaši dosavadní vskutku apoštolskou činnost, již z lásky k nesmrtelným dušim s pomocí Boží tak zdárně vyvíjíte."

To jest zajisté nejlepší doporučení „Neděle". Prosíme tudíž své milé čtenáře, aby pomáhali jejímu rozšíření do každé katolické rodiny, ba i tam, kde vliv duchovního nemůže zasáhnouti. Kéž se „Neděli" podaří zdolati všechny lidi pohřížené do všednosti a mravní bídy, pak se ukáží na obloze nové červánky obrození náboženského života.

Administrace „Neděle", Praha II., Karlovo nám. č. 5, zašle každému našemu čtenáři zdarma potřebné množství časopisu „Neděle" na agitaci. Dopište si o ně!

Tiskem Lidových závodů tiskařských a nakladatelských, sp. s r. o. v Olomouci

ДА ВЬСИ ЄДИ ⊕ NO БѪДѪТЪ

APOŠTOLÁT

SV.
CYRILA
A
METO
DĚJE
POD
OCHRANOU
BL. PANNY
MARIE

OLOMOUC

ROČNÍK XXIII. ČÍSLO 9.

Používání známek novinových pro „Apoštolát sv. Cyrila a Metoda" povoleno ředitelstvím poštovním v Brně číslo 11.483-VI. v roce 1921.

Redakce a administrace Apoštolátu je nyní v Olomouci, Wilsonovo náměstí čís. 16, II. poschodí ve dvoře.

Časopis vychází každý měsíc. Roční předplatné 12 Kč, pro Ameriku 1 dolar.

Zakladatelé časopisu v Pánu zesnulí: Arcibiskup olomucký dr. Antonín Cyril Stojan a P. Adolf Jašek, katecheta kroměřížský. Redaktor: František Jemelka, tajemník ÚACM.

OBSAH:

Tatry 285
Listy z Afriky 286
Josef Siemaško a jeho dílo . . 288
Obraz Matky Boží 292
Římské ústavy a studia východní 295
Šestý unionistický sjezd na Velehradě 297
Z vypravování ruského poutníka 300
Sv. Cyril Jerusalemský o nejsv. Eucharistii 303
Krajané v Jugoslavii 305
Křesťanský východ 307
Katolický obzor 312

Hovorna redakční.

N. N. Máte pravdu, že jsme opomenuli poznamenat k nové obálce, co znamená řádek psaný cyrilicí po straně starobylé zkratky jména Kristova. Je to slovo Spasitelovo z jeho velekněžské modlitby: „Da vsi jedinno budut" (= Aby všichni jedno byli). Ostatní symbolické řešení obálky je, myslím, jasné: Celá plocha je rozdělena křížem, v jehož službách byli naši věrozvěstcové, sv. Cyril a Metoděj. Jméno Kristovo (starobylá zkratka na hoře) zvěstovati všemu Slovanstvu, aby je sjednotili v pravé Církvi, na přímluvu Matky křesťanské jednoty, bl. P. Marie. Celý nápis časopisu je tedy vyjádřen také graficky.

Nejsrdečnější krajanské pozdravy posílá rodina Šťávíkova z Gradce u Pleternice ve Slavonii vdp. faráři Süssmayerovi ve Velkých Pavlovicích (u Hustopeče u Brna) a rodina Josefa Beneše z Pleternice (ve Slavonii) vdp. faráři Josefu Prokopovi v Rozsochách — prostřednictvím apoštolátního misionáře vdp. provinciála P. Fak. Peterka, S. D. S.

Naše obrázky: 1. obr. Starobylý chrám Deir-el-Bahari u Theb v Egyptě, kde širá poušť oživla přečetnými křesťanskými poustevníky a kajícníky v dávných staletích.

2. obr. První misionářky z přerovského kláštera sester Neposkvrněného Početí P. Marie. Letos v září odjíždějí na misijné své působiště do britské Guiany (v sev. části rovníkové Jižní Ameriky). Jsou to sestry: s. M. Vincencie, Gabriela, s. M. Amadea, Bohumíra, s. M. Alvernie, Salvatora.

3. obr. První tři slovinské postulantky v přerovském klášteře sester Neposkvrněného Početí P. Marie, Zora Ogrizek, Anna Južna a Terezie Galun. Kolem příštích hromnic budou oblečeny v řeholní roucho.

4. obr. Slovenská skupina na unionistickém sjezdu na Velehradě; v popředí trnavský biskup dr. Pavel Jantausch a košický biskup dr. Josef Čársky, na kraji františkán P. Lét Daniševič z Malacek.

Filosofické konference v Praze ve dnech 6.—8. října 1932 na filosofické fakultě, Břehova 5. Mezinárodní spolupráce na obnovení thomistické filosofie pod protektorátem československého episkopátu a zvláštní přízni pa-

APOŠTOLÁT

sv. Cyrila a Metoda pod ochranou bl. Panny Marie.

Ročník XXIII. Září 1932. Číslo 9.

Tatry.

Ant. Šuránek.

Ve vlaku nastal nápadný ruch. Každý běží k oknu. Je vidět Tatry. Rychlík jim letí vstříc. Modré mraky, objímané bílými, jsou blíž a blíž. Velkolepé. Na poměrně malém prostoru stlačeny, ukazují k nebi. Vytrvale klidné, za bouře i jasu, tají v sobě všechny velehorské rozmanitosti a krásy. Seskupeny kolem Gerlachovky v jednotné, mocné, nebetyčné, horstvo. — Co jsou proti nim naše sem tam *rozhozené*, ojedinělé, nízké pahorky? — Sjednocenost, mohutnost a výška budí obdiv a úctu. Roztříštěnost a malost soustrast a pohrdání. — Oh, Bože, Církev *sjednocená!* — —

Letíme od Štrby do nížiny. Tatry pomalu mizejí. Vracíme se k všednímu hovoru. U okna vykládá starý, šedivý p. vrchní rada z Čech o zkušenostech na Podkarpatské Rusi. Hořko mu bylo. Čeští hosté leckdy chybují, kazí dobrou pověst. „Tolik sprostot jsem viděl a slyšel za tak málo dní. To jsou lidé nekulturní. Nátěr vzdělanosti. Huculský lid je lepší, má kulturu *srdce*. Je uctivější, *cudnější*. My jsme *povrchní*. Už Bílá hora to ukázala. Jsme ještě *pohané*. Křesťanstvím jsme se nedali proniknout! Zůstali jsme na povrchu. Jen se hádat, rvát, vzájemně snižovat, špinit. Zde máte noviny, orgán vzdělanců. Zde ten článek o mateřství. Tolik sprostoty. Jak se může opovážit takový dr. H. psát tak lehkomyslně o vážné věci. Předpokládá čtenáře-hlupáky. Ani jedna *vlastní*, hluboká myšlenka. *Povrch*, strašný povrch. Pýcha a hloupost! Krise inteligence? Není u nás inteligence... Jsme zkaženi, hlavně *staří* jsou zkaženi. Vládnou nám *Židé* a *špatné ženské*..." Cestující sledují asi málo. Úředník, několik osob s červeným kalichem na kabátech a s odznakem: Pamiatka na otvorenie Husovho sboru... Nějaká paní, asi Němka. Různých vyznání a národností pociťují všichni, že je v oddělení těžké dusno, že třeba *otevřít, větrat*... ale ta *stará paní* nesnese silného vzduchu, bojí si průvanu. A tak se dusíme zamračení — —

Není tak dusno v naší veřejnosti?

Debatujeme, nadáváme, kritisujeme: něco *je třeba* učinit, takto zůstat nemůže. — Ale *vzchopit se* k činu, otevřít okno, *provětrat* — pohledět na šíré okolí, na mravní snažení *v jiných* zemích? Učit se skromně, poznat tu nafoukanou, jalovou pýchu, stále revoltující...?

*

Čeho tedy třeba? *Pokřesťanit* národ! To jest 1. vyprosit mu apoštoly mluvící *srozumitelnou* řečí: slovanským *srdcem*. Neúnavné pomocníky sv. Cyrila a Metoděje. *Svaté kněze a mučedníky*. — 2. Sjednocovat se kolem *svatostánku*. Bůh *sám* je schopen u nás něčeho dosáhnout. Ať může do srdcí, ať pracuje v nich. Časté svaté přijímání *dětí* i dospělých. Bůh nesmí zůstat *na povrchu*, musí *dovnitř*. 3. Pracovat všemožně *o sjednocení křesťanstva*, aby *mohutná, nebetyčná* budova Církve probudila *zájem* cestujících na této zemi, aby získala obdivu, úcty a touhy: Nebudeme se dívat *z dálky, půjdeme* dovnitř, hledat ty utajené velehorské krásy...

*

Zač se budeš modlit o podzimních *suchých* dnech 21.—24. září? Kolikrát půjdeš k sv. přijímání? Kolik dětí povzbudíš? Bůh tě posiluj a odměň!

Listy z Afriky.

P. M. Pecháček O. S. B. z Břevnova.

(Pokračování.)

Otázka sjednocení odloučených církví východních vyžaduje především důkladnou znalost liturgických řečí, tisícileté jejich tradice i skutečného stavu dnešního. Nesmí nás překvapiti, že Afrika je poněkud primitivní a svérázná.

V horkém pásu země žije se jinak než u nás. Naše evropská výživa, určená pro krajiny severní, nehodí se pro Afriku. A podnebí má vliv na duševní i tělesné vlastnosti člověka. Evropané, kteří se na př. v Africe aklimatisují (zdomácní), zcela pozmění svou životosprávu a přizpůsobí se zvykům arabským. V druhé generaci nabývá již takový Evropan mnohých vlastností domorodce. Děti Evropanů se poněkud poarabšťují. Východní člověk dříve dospívá i stárne a tím je jeho výchova vždy ztížena. Nabývá dříve samostatnosti. Aklimatisovati se musí i misionář, nemá-li po dvou letech zemříti.

Duchovní život afrického křesťana je především neustálý boj o jádro věci. Všeobecná ležérnost a jistá netečnost k učeným důvodům činí oficielní tvrzení starých bludů dnes vlastně odbytým. Nezdá se, že by se dalo počítati s vůdčím vedením těchto Východňanů v Církvi. Mají význam toliko ve své vlasti. Jejich obrácení nebo odpad dnes nepadá na váhu, týkal by se jen v celku nepatrného počtu příslušníků, eksistenčně odkázaných stejně na soužití s islamem. Pro ně samé by bylo ovšem velikým ziskem, spojiti své staré vzácné jádro s dnešní katolickou Církví.

Východní lidé se dětinně všemu obdivují. Kněží rádi poslouchají, co se jim povídá z tajemného zákulisí evropské vzdělanosti. Přejí si vždy býti považováni za pravé vyznavače víry Kristovy. Jsou to monofysité, kterým chybí duch. Je to tělo bez duše.

Jejich *dnešní mnišství* úplně odpovídá východnímu sklonu k rozjímavému životu, k egyptskému klidu. Kláštery jejich žijí dodnes způ-

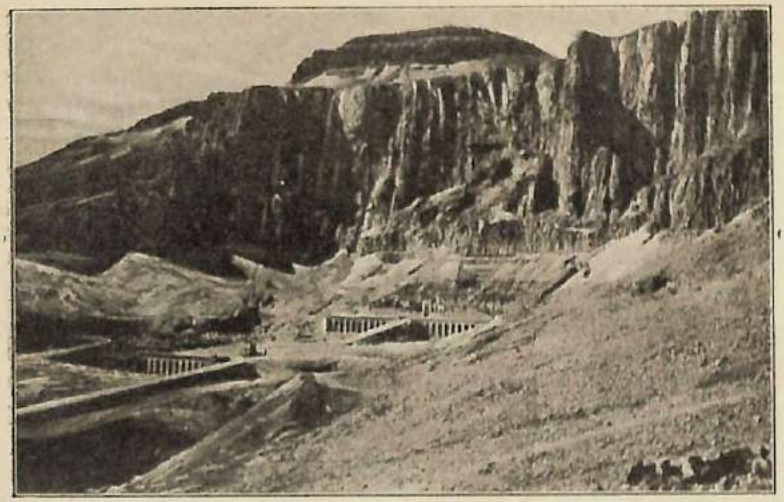

Starobylý chrám Deir-el-Bahari u Théb v Egyptě.

sobem předbenediktinským, který byl v Evropě valně opuštěn již v stol. 6. a 7. v klášteřích italských, anglických, španělských, příjetím řehole sv. Benedikta.

Monofysitský mnich je stále zaměstnán. Nelze jim upříti, že by nepracovali. V semináři v Heluanu se horlivě učí jazyku koptskému a ethiopskému, angličtině a francouzštině, což jim zabere hodně volného času. Žijí podle řehole sv. Antonína. Opisují knihy, zpívají hodinky a mši svatou.

Tyto kláštery jsou spíše historickou zvláštností nežli snad středisky náboženského významu. Je to celá dnešní doba, která spěje jinam, než učené a vzdělané klasické třetí století po Kristu. Egypt však jako by nežil. Zůstává bez pohybu a nechává svět jít kolem.

Od cizího mnicha se očekává, aby pronášel slova svaté moudrosti. O každém citátu z Písma svatého, který jsem jim arabsky řekl při své návštěvě, vypravovali si mezi sebou dlouho. Též rozličné úvahy o Bohu, o životech světců, o životě klášterním nemínou se u nich s úspěchem. Nazývali mne bratrem a dohodli jsme se na tom, že je jedno kněžství Ježíše Krista a že založil jednu, svatou, obecnou a apoštolskou církev. *Vyhlídky na sjednocení Koptů jsou dosti silné.*

Papež Evžen IV. poslal koptskému patriarchovi několik dopisů, a dostal na ně opověď. R. 1441 přišel opat kláštera sv. Antonína jakožto patriarchův zástupce do Říma a smluvena částečná dohoda, která však dlouho netrvala. V prosinci r. 1582 byla synoda v Kahýře přerušena smrtí patriarchy koptského Jana, která učinila konec unijní námaze papežů Pia IV. a Řehoře XIII. — Klementu VIII. psal koptský patriarcha Gabriel dne 22. listopadu 1593 list, v němž *uznává primát papežský*. Později, r. 1637 rovněž obnoveny pokusy sblížení církve kopt-

ské s Římem. V 17. stol. působili mezi Kopty hlavně františkáni a některé získali. Benedikt XIV. jim ustanovil r. 1741 sjednoceného biskupa se sídlem v Jerusalemě. R. 1781 zřídil Pius VI. apoštolský vikariát v Kahýře. Pokusy o sjednocení r. 1824 odtud vycházející však ztroskotaly. (Pokračování.)

Josef Siemaško a jeho dílo.

Jos. Olšr T. J.

Pokračování.

(Příspěvek k náboženským dějinám na polských kresích.)

Tehdy nastal převrat v duši Siemaškově. Vášnivá a nerozvážná četba knih psaných v duchu protikatolickém, dojem, jakým naň působily nádherné obřady pravoslavné církve, udusily zvolna poslední jiskérku katolické víry a lásky k Římu — a dokonaly smutné dílo započaté již ve vilenských školách. Stoje v čele celého církevního ústrojí v Rusku, měl široký rozhled na položení sjednocené církve. Viděl její ponížení, viděl, jak jí pohrdají latiníci, pokládajíce ji za cosi nižšího, viděl, že je již předem odsouzena k záhubě a že její položení je beznadějné a pak přistoupila ještě ctižádost a touha po veliké roli životní a ty ho strhly na nešťastnou cestu další.

Než plná změna — přesto, že první leta dětská, vychování rodinné a styky s pravoslavnými pro ni dosti připravili půdu, přece nebyla tak lehká. Sám vzpomíná, jak v tom čase od několika let byl jaksi nespokojen se svým okolím a sám se sebou a že ho opanovala jakási melancholie.

Jinak tu změnu Siemaško zaznamenává jen povrchně několika slovy. Píše, že již od r. 1827 byl v duši pravoslavným a že již tehdy zaměstnával se myšlenkou veřejného přestoupení. Aby ho nikdo nepodezříval, že to činí z touhy po hodnostech neb hmotných výhodách, chtěl vstoupiti do kláštera Alexandra Něvského jako prostý řeholník. Dokonce již tehdy začal psát knihu na obranu pravosloví, ale neukončil jí. „Skončil jsem jen poloviču; prozřetelnost Boží nechtěla, abych skončil druhou a osobně se sjednotil s církví pravoslavnou. Bůh chtěl, abych byl nástrojem sjednocení půl druhého milionu souvěrců-unitů.“ (ZIML I. 31.)

Plán svůj stále krystalisoval, až v říjnu r. 1827 učinil rozhodný krok. „Hle, jak se to stalo! V říjnu r. 1827, nevím již v jaké záležitosti svěřené mi biskupem Sierocińskim, byl jsem u ředitele oddělení jiných vyznání, Řehoře Ivanoviče Kartaševského, velmi málo mně před tím známého. Po vyřízení záležitosti začali jsme jaksi mluvit o církvi sjednocené (unitské). Moje slova byla asi pro Kartaševského novinou, proto poslouchal s napětím. Na konec mne žádal, zdali bych mu to nemohl všechno napsati. Já jsem nic neslíbil; leč vraceje se domů, byl jsem zaražen tou okolností. Viděl jsem v tom pokyn shůry. Byl jsem v horečce a za jednu noc napsal jsem referát o stavu unitské

církve v Rusku a způsobech jejího sjednocení s pravoslavnou církví. Druhého dne jsem to opravil, přepsal a 5. října odevzdal Kartaševskému." (ZIML I. 31.)

Tím vešel Siemaško na hladkou plochu, mosty za sebou strhl a nyní musel již jít ku předu bez zastávky.

Kartašev byl referátem Siemaškovým nadšen. Odevzdal jej ministru Šiškovi, ten pak samému císaři. Car vyslovil Siemaškovi své potěšení a vzkázal mu, že s radostí četl jeho referát.

Poněvadž celé dílo *„sjednocení unitů"* bylo vlastně uskutečněním onoho Siemaškova referátu, bude dobře poznat jej alespoň v hrubších rysech.

Siemaško navrhoval — chtěje připravit půdu svým záměrům:

1. Založit školy pro děti unitského duchovenstva a zakázat jim posílat je do jiných škol.
2. Zavésti v těch školách ruštinu.
3. Zmenšit vliv basiliánů na semináře a podle možnosti i na jiné školy.
4. Zreorganisovat řád basiliánů.
5. Zrušit stolce unitských biskupů v místech, kde jsou biskupové latinští a přenésti je jinam.
6. Oddělit kolej unitskou a sloučit je se sv. Synodem.
7. Zabránit unitským biskupům udělovat podřízeným duchovním hodnosti, řády a všechno to ponechat výhradně v rukou vlády.

⁂

To byly návrhy, které měly být provedeny pod záminkou neodvislosti unitů od obřadu latinského.

Siemaško zabral se do pilné práce. Radil se denně s Kartaševským a s Bludovem — ředitelem oddělení cizích vyznání. Sestavoval plány, promýšlel podrobnosti a jejich vyplnění. Studuje, spisuje, pracuje až do strhání. V r. 1829 myslili jeho známí, že je už blízek smrti.

Byla to skutečně těžká práce. Ředitel Bludov byl podezřívavý, váhavý, proto několikráte se střetl se Siemaškem, který chtěl vším „prašit" a všeho nechat.

Výsledky dosud byly nevelké. Až 22. květen přinesl hojné ovoce několikaměsíční námahy. Vyšlo úřední nařízení, jímž se vlastně uskutečňovaly Siemaškovy plány.

Zřízena byla kolej pro unity, znemožněn jejich styk s latinskými katolíky. Místo čtyř diecésí utvořeny dvě — běloruská (v Polocku) a litevská (v Žirovicích), každá s vlastním seminářem a konsistoří. Konsistorní presbyterové měli býti vybíráni z počtu těch, „kdož nejlépe dokáží svou lásku trůnu a horlivost o dobro své církve". Basiliáni byli dáni pod moc biskupů a konsistoří, aby byl snáze překonán jejich odpor a lépe využito jejich důchodů.

Unitský metropolita Bulhak viděl zlo a nebezpečí těch nařízení, byl jimi znepokojen, ale zůstal nečinným. Když přišlo k podepsání nařízení, váhal — ale pak podepsal přece. Odpor jiných byl snadno zlomen, protiakce biskupa Martuševiče byla ochromena nařízením, že všechny pastýřské listy musel posílat napřed k censuře do Petrohradu.

První lopata hlíny, pro hrob unie byla již vyhozena a potom se již šílenou rychlostí prohluboval a rozšiřoval.

Siemaškovi dostalo se první odměny. Bez dorozumění s Římem byl jmenován světicím *biskupem běloruským* (21. dubna 1829), aby měl věrný biskup Martuševič pomocníka a zároveň nad sebou bdělého dozorce.

Siemaško charakterisuje biskupa Martuševiče takto: „Biskup Martuševič byl synem unitského kněze; vychován jesuity. Neustále udržoval styky se svými učiteli až do jejich vyhnání a zdá se, že patřil i do jejich zevnějšího bratrstva. Toto vychování a styk vtiskly jeho překrásné povaze výraznou pečeť jesuitismu. Líto bylo se dívati na jeho převrácené, leč dobře myšlené názory a přesvědčení. Byl opravdovým fanatikem, nenáviděl vše ruské a pravoslavné a přes svou tichost neustoupil by ani před mučednictvím." (ZIML I. 54.)

Siemaško byl vysvěcen na biskupa *v latinském kostele* v Petrohradě (unitského tam nebylo). — „To cizí okolí mě bylo velmi nepříjemné — leč co dělat, bylo to nutno, a snad ani ne bez užitku pro naše dílo. Já jsem si to vynahradil tím, že jsem změnil — ne bez vědomí císaře — latinskou biskupskou přísahu, vypouštěje z ní některá místa, která byla příliš protivná mému svědomí." (ZIML I. 66.)

Pak přišel déšť dalších carských milostí; biskupský oděv pravoslavného střihu, biskupská kaple, brilantový kříž náprsní, řád sv. Anny druhé třídy a též několikrát tisíc rublů ve stříbře. Siemaško všechny je se zálibou přepočítává ve svých zápiscích . . .

Hned po svém vysvěcení na biskupa vykonal Siemaško visitaci běloruské diecése, aby se přesvědčil o stavu unitů a dohlédl, aby všechna nová nařízení byla náležitě vyplněna. Přesvědčil se, že to nepůjde tak těžko. Větší potíž měl s ministrem Bludovem, který se k němu choval nedůvěřivě, překážel mu neustále v práci svými vrtochy. Všechno se zdálo obracet proti Siemaškovi.

Mladická netrpělivost se přihlásila k právu. Siemaško se rozhodl, že všeho nechá, a jen sám osobně přestoupí na pravoslaví. Dne 15. května napsal již potřebné listiny carovi a sv. Synodu. Leč prosbě jeho nebylo vyhověno. Poměr jeho k Bludovi se vyjasnil a Siemaško opět s chutí pokračoval v započatém díle.

V srpnu téhož roku byl jmenován litevským biskupem. Bludov mu nabízel stolec běloruský, který se uprázdnil smrtí biskupa Martuševiče, leč Siemaško volil raději stolec litevský, „neboť běloruská katedra byla starší a bohatší; přijat ji — znamenalo by uraziti stařičkého metropolitu Bulhaka a učinit si ho nepřítelem našeho díla. S druhé strany též uzpůsobením a názory duchovenstva i lidu byla bližší pravoslaví, litevská však se pod vlivem latiníků úplně změnila a vyžadovala více starostlivosti, více píle a práce." (ZIML I. 75.)

Siemaško dal se teď do plných a posledních příprav k potlačení unie. Důsledně prováděl svůj plán, jak jej byl předložil caru.

Na jeho radu a prosbu byl Luzyński jmenován světicím biskupem metropolity Bulhaka; sám dostal dva pomocníky — Antonína Zubka a Josafa Žárského. Všichni byli lidé „pevní" a „nadějní", Siemaško za ně

ručil před Bludovem; všichni písemně se zavázali, že veřejně přijmou pravoslaví, kdykoliv toho od nich požádají.

S těmito pomocníky jal se Siemaško přebudovávat diecési. Na všechna významná místa v seminařích, v konsistořích, děkanstvích dosazoval lidi spolehlivé, nespolehlivé odstraňoval a umlčoval.

Opíraje se o bully papežské, počal očišťovati východní obřad od latinismu. Tehdy skutečně vliv latinského obřadu na východní byl veliký a uniti se stále víc a více blížili svým obřadem latiníkům. Domnívali se, že jim to přinese záchranu, než stalo se naopak. Pod pláštíkem očišťování obřadu mohl Siemaško vést klidně svou podkopnou práci. Jinak byl by musel do boje se zdviženým hledím a tak by jej byl prohrál na celé čáře.

Začal tedy očišťovati obřad. Zaváděl opět do unitských cerkví ikonostasy, kněžím poručil nosit pravoslavný oděv, zakazoval tiché mše sv. a snažil se všude šířit ducha pravoslaví. Nejhůře bylo, když zaváděl místo starých misálů nové, vydané sv. Synodem v Moskvě. Tu se jednalo už o dogma; neboť pravoslavné misály neměly zmínky o papeži.

Mnozí kněží se tehdy opřeli Siemaškovým novotám jednotlivě, ba psali i hromadné protesty a posílali pravoslavné misály zpět. Leč Siemaško vzal všechno do svých železných rukou. Sám jezdil po diecési, osobně rozmlouval s každým knězem, nešetřil prosbami, sliby, pochvalami, dary — a když to nepomáhalo, ani hrozbami.

Všechna tato podvratná práce — dík Siemaškově opatrnosti — šla tak tiše a nepozorovaně, že ani nejblíže stojící nemohli dohlédnouti do jemných pavučin opřádajících zvolna ubohou církev unitskou. Co teprve o tom mohl povědět Řím, jenž byl pozbaven všelikých styků s tím nešťastným stádcem, a byl jen uspokojován listy a úředními zprávami vlády o nejlepších záměrech cara, o jeho starostech o dobro a prospěch unitů a pod.

Než mnohomluvnost a předčasná horlivost některých pravoslavných byla by málem celou tu práci Siemaškovu zhatila. Smaragd, pravoslavný biskup polocký začal násilně „obracet" unity na pravoslaví, povolávaje na pomoc vojsko a hlasitě obviňuje Siemaška, že klame, že nikdy unity do pravoslavné církve nepřivede.

Siemaško byl celý zoufalý, když tak nešikovně mu téměř roztříštili jeho válečné plány. Ale zakročení cara a Bludova utišilo nedočkavé živly.

Tehdy se sice na chvíli otevřely poněkud oči unitům i latiníkům a uviděly nad jakou propastí se octla sjednocená církev (unitská). Ale bylo již pozdě. Měli půdu pod nohama podkopanou, jejich pastýřové je již zaprodali. Katastrofa byla nevyhnutelná.

Opatrný Siemaško založil ihned „tajný komitét" pro záležitosti unitské, aby v posledních chvílích nebyla zničena celá jeho práce. Byli v něm pravoslavný biskup Fialaret, Bludov, Něčajev — prokuror sv. Synodu a Siemaško. Pracovali tiše a rychle.

Prvního ledna r. 1836 byla unitská Duchovní kolej podřízena prokuroru sv. Synodu. Tím přešla práce v ruce Protasova, s nímž si Siemaško dobře rozuměl a dílo mělo být brzy ukončeno.

Poslední překážku — metropolitu Bulhaka — usunula jím z cesty jeho smrt 1838. Tomuto hodnostáři vroucně lnoucímu k Římu, ale nerozhodnému a slabému — vystrojila vláda pravoslavný pohřeb a v přítomnosti oberprokurora sv. Synodu byl uložen k věčnému odpočinku v Sergijevské Lávře. Siemaško a jeho společníci viděli v tom znak brzkého sjednocení obou církví.

Nastal poslední zápas. Siemaško s dvěma světicími biskupy jezdil po diecési a sbíral pro sebe podpisy. Sebral jich 1305. Našli se však kněží, kteří odporovali přes všechny dosavadní akce, sliby i hrozby. Na Bílé Rusi 111 kněží vydalo prohlášení, že chtějí zůstat věrni sv. jednotě. Ale jejich šik byl brzy rozbit. Někteří ustoupili před pronásledováním, jiní se dali svésti lákavými sliby.

Několikaleté boje Siemaškovy byly korunovány vítězstvím dne 12. února r. 1839. Tři nevěrní biskupové shromáždili v Polocku sněm a strhli si s tváří masky. Siemaško napsal akt, t. zv. „akt sjednocení", v němž potupil s zneuctil Církev katolickou, do nebe však vynášel a velebil „blagočestivějšago imperatora". Tuto smutnou listinu podepsali tři biskupové — Josef, Basil a Antonín — a s nimi 20 jiných církevních hodnostářů.

Hned nato Siemaško odsloužil s třemi biskupy slavnostní mši sv., v níž bylo vypuštěno jméno papežovo a vzpomínáni pouze východní patriarchové. Při sv. přijímání duchovenstva byly carské dveře otevřeny (jinak bývají zavřeny), aby lid viděl, jak jeho pastýřové a pravoslavní přijímají z jednoho kalicha na znamení sjednocení.* Slavnost zakončena díkůčiněním (Te Deum). Několik dní nato Siemaško skládal jménem všech vyznání víry před sv. Synodem v Petrohradě.

Na památku „sjednocení" byly vydány zvláštní mince s nápisem „Odtrženi násilím, sjednoceni láskou."

Zároveň s aktem sjednocení poslal Siemaško caru prosbu o propuštění ze služby — na odpočinek. Než nebylo mu vyhověno. Dostal roční pensi 6.000 rublů a byl jmenován arcibiskupem. (Adde ad paginam 12.)

Obraz Matky Boží.

S. Polevoj.

Hlídač musea Kuzjma-Sapožkin churavěl. Po stránce tělesné mu nechybělo nic, ačkoliv byl z účastníků revoluce. Súčastnil se občanské války na několika bojištích a byl vyznamenán řádem červeného praporu. Ani jedenkrát nebyl zraněn a sloužil dále v armádě, pokud jeho oddíl nebyl poslán do jedné z jihoruských vesnic, aby byl nápomocen rychlejšímu odvádění obilí pro stát.

Tenkrát stala se nehoda. Prohlíželi statek jednoho rolníka, který tvrdil, že nic nemá, ač bylo o něm nade vší pochybnost zjištěno, že

* Na Východě totiž může sloužiti — podle zvyku prvotní církve — několik kněží (biskupů) jednu mši sv. společně. Všichni společně proměňují, čtou modlitby, střídavě zpívají a společně též přijímají z jedné hostie a jednoho kalicha.

První misionářky přerovského domu sester Neposkvrněného Početí P. Marie, které letos v září odjíždějí do práce misijní v britské Guianě.

sklidil veliké množství obilí. Našli je pak v zahradě v chytře maskované jámě. Rolník bledl a červenal se, nejsa schopen slova. Najednou se objevila v jeho rukou puška: „Jsi takový, jako já! Proč mně to bereš a nedáš za to nic?" zachroptěl zlostně, namířil a, kdyby mu nebyl někdo srazil hlaveň pušky k zemi, byl by Sapožkin dostal kulku ne do nohy, ale do hlavy.

Čtyři měsíce trvalo jeho léčení. A když z něho vyšel, znatelně kulhal. Ale jinak mu zranění nečinilo žádné obtíže; cítil se fysicky úplně zdráv. Trápilo ho něco jiného.

„Pronásledují mě těžké, hrůzné myšlenky," stěžoval si ženě. „Říkej si Otčenáš potichu a nic tě nebude pronásledovat," ostře odpověděla mu žena. „Dej pokoj, Gašo!" mávl hlídač rukou, „vždyť víš, že jsem komunista!" „Nebuď hloupý a dělej, co ti radím," dotírala Agafija, „a zapomeň již, že jsi komunista! To není pro tebe! . . . To ti všecko jednou přejde jako sen — probudíš se a už nic není! Zkus to s modlitbou, povídám ti!"

Sapožkin se zamyslil. Již několikráte musel své ženě ustoupit. Po prvé to bylo, když jí nestačil jenom občanský sňatek a proto byli potají oddáni též církevně. Po druhé — musel dát pokřtít dítě, které se jim narodilo. Pak si vybojovala Agafija právo podržet svaté obrazy... pak ještě něco . . . Hlídač se upřeně díval do země. Vzpomínal . . . Propouštěli ho z armády. „Tovaryši Sapožkine," řekl velitel, „dále sloužiti samozřejmě nemůžeš. Radil bych ti, abys absolvoval nějaké kursy, pak můžeš jako hrdina revoluce dostat pěkné místo. Chceš-li, hned tě někam pošlu!" „Děkuji, tovaryši veliteli," odpověděl tehdy, „bude mi brzy čtyřicet, jaké pak kursy. Chtěl bych raději hned nějaké místečko."

Tak se stal Sapožkin v jednom z větších měst hlídačem musea a vbrzku se oženil. „Eech," přemýšlel nyní, „bylo by dobře zkusiti to s těmi kursy, vždyť tady od toho hlídání zahynu. A nejhůř je to s noční službou. Kdybych tam byl aspoň sám, dalo by se i zdřímnout, ale tak — už nestačí ani jeden voják na stráži, poslední dobou jsou dokonce dva. A doma zas komanduje Agafija se svými ikonami a modlitbou..."

Matně zastíněné světlo žárovky osvětluje vysokou předsíň musea a tři lidské postavy v ní. Dva vojáci v dlouhých pláštích a v ocelových přilbách líně hrají v karty. Sapožkin — proti nim malý a neforemný — zkouší svítilnu a chystá se na obchůzku poschodí. Pomalu vystupuje po schodech. Míjí zasklené skříně, vysoké a vážné. Sbírky zbraní. Prapory, knihy, obrazy. Ve všech třech poschodích všechno v pořádku. Sapožkin usedá na židli, aby si odpočinul. Nepochopitelná hrůza a těžkost naň padla. Nebojí se, ne. Vždyť má v ruce revolver, ale taková tíseň k nevyslovení. Prochází se čtvrt hodiny. Těžko je mu, strašně těžko! Vzpomíná ženiny rady. Ani neví proč a jak, ale ústa začínají šeptat Otčenáš . . . A zdá se mu, nebo je to snad pravda? — že mu ubývá tíhy. Cítí, že se musí něco stát . . . ale neví co. Vstává, jde za neurčitým cílem. V druhém pokoji jsou seskupeny obrazy. Mechanicky se zastavuje a začíná prohlížeti ty, co stojí ve skupinách u zdi. Jedna, druhá, třetí skupina . . . poslední v rohu... Zadívá se do jednoho menšího, stářím už ztemnělého obrazu. A ruka se mu bezděčně zvedá a dělá znamení kříže. Opatrně zase zakrývá obraz jinými a jde dolů.

„Zase mi bylo v noci těžko," sděluje ráno Sapožkin své ženě. „Zkusils to s Otčenášem?" ptá se Agafija. „Což jest v něm nějaká zvláštní síla?" zdánlivě dělá hlídač ještě zatvrzelého hříšníka. — „Ovšem, že je . . . veliká, Boží síla," ujišťuje ho žena. Ale v tom už měkce začíná Sapožkin: „Je, Gašo, je, přesvědčil jsem se o tom! Nehleď na mne tak divně, chci opravdu udělat něco dobrého! Potřebuji obraz Matky Boží, víš, tu naši kopii zázračné ikony . . ." — „A nač to potřebuješ?" vyhrkla udivená žena. — „Víš, Gašo... v našem museu je původní divotvorná ikona Matky Boží, pravá . . . originál . . . pamatuješ se, jak ji snímali v katedrálním kostele, že prý ji odešlou k vědeckému prozkoumání. No, však dobře víme, jak to prozkoumání dopadlo. Oloupili ikonu o stříbro a zlato a drahokamy a holý obraz dali pak do musea, do kouta. Tam jsem ho dnes v noci našel. Poznal jsem ho, dobře si ho pamatuji. Ale tam nesmí zůstat divotvorná Matka Boží. Zítra ji vysvobodím! Postavím tam místo originálu tu naši kopii!" —

Když příštího rána Sapožkin vyndával zpod pláště zachráněnou posvátnou ikonu, Agafiji vstoupily slzy do očí. „Bože, Bože!" mohla z počátku jen tiše volati, ale pak se obrátila k mužovi se strachem: „Slyšíš, Kuzmjo, smíme však si u nás ponechat tu zázračnou ikonu — v našem hříšném domě?" — „Neboj se, Gašo, zanesu ji do komsomolského klubu." — „Jak, do klubu?" zhrozila se žena. — „No ovšem," vykládal Sapožkin, „komsomolský klub máme přece nyní v bývalém kostele. Tam až pod samou bání jsou takové kouty, že tvoří nenápadnou skrýši! Tam ji zanesu! Přístup do klubu je volný a tak budou mít k Matce Boží volný přístup aspoň její tajní ctitelé z řad komsomolců."

Římské ústavy a studia východní.

P. Herman, S. J.

Pokračování.

Vedle východních kolejí, které pečují o vzdělání kněžstva v naukách a liturgice východní, a kromě východních studií na universitě a bohoslovných fakultách, má Řím *Ústav* věnovaný výhradně vědeckému *studiu křesťanského Východu*. Je to *Papežský východní ústav*, jehož zřízením nejvíce se zastkvěla prozřetelnost a přízeň římských biskupů vůči Východu.

Již několik desítiletí před tím uznávali znalci křesťanského Východu potřebu nějakého ústavu pro vyšší studia východní. A tu nejprve založili Otcové Tovaryšstva Ježíšova takové středisko východních studií při universitě beyrutské. Brzo nato Otcové Asumptionisté zřídili nedaleko Cařihradu dům vyšších studií, kde byla zvláště pěstována studia byzantská. Zároveň svým výborným časopisem, který začali tam vydávat, i mimo Východ znamenitě šířili východní studia. Nechyběli však také mužové, kteří si toužebně přáli, aby *v samém Římě* povstal ústav věnovaný vyšším studiím východním. Tyto tužby podporovali především někteří mužové vynikající vědomostmi i zbožností, kteří žili počátkem tohoto století v Římě; byli mezi nimi někteří preláti římští i někteří východní kněží a laikové. Toužíce vřele po tom, aby napomáhali k sjednocení odloučených bratří všemi silami, dvojí prostředek k dosažení tohoto cíle pokládali za nejvhodnější: *zřízení posvátné Kongregace kardinálů*, která by vedla všecky záležitosti týkající se křesťanského Východu, a *založení Ústavu* pro Východní studia. Jejich tužby dosáhly šťastného výsledku, když na Stolec sv. Petra nastoupil papež Benedikt XV. Vyžádav si úsudky mužů v této věci nejzkušenějších, když se jejich mínění téměř úplně shodovala, zřídil papež dne 1. května 1917 dekretem (Motu proprio) „Dei providentis" posvátnou *„Kongregaci pro Cirkev východní"* a dne 13. října téhož roku dekretem (Motu proprio) „Orientalis catholici" *„Papežský ústav východní"*.

Účelem Ústavu, jak jej sám papež v zakládací listině určuje, jest aby „byl vlastním domovem vyšších studií východních v Městě (Římě), aby byl vyzbrojen všemi moderními prostředky vědeckými i aby vynikal učiteli v každém oboru zcela zkušenými a Východu plně znalými."

Určen je Východní ústav především pro latinské kněze, kteří buď chtějí vykonat vyšší studia ve věcech východních, zvláště kteří mají vyučovat východní nauky (předměty) na universitách nebo na fakultách či seminářích, anebo kteří chtějí převzít posvátnou službu na Východě. Zkušenost totiž učí, jak veliké škody nezřídka nadělali katolické věci na Východě kněží neznalí nauk, liturgie a mravů Východňanů, s nimiž měli jednati.

Dále má Východní ústav sloužiti katolickým kněžím východních obřadů, aby na něm nabyli plné a hlubší jakési znalosti dějin, mravů a zřízení vlastního obřadu.

Konečně mají na Východní ústav přístup i nesjednocení Východňané, aby mohli bez předsudků poznat z kořene pravdu.

Východní ústav nepřipravuje tedy bohoslovců na kněžství, nýbrž poskytuje hlubšího vzdělání ve věcech východních těm, kteří na kněze byli už vysvěceni a dokončili studia filosofická a bohoslovná.

Na Ústavě se přednáší církevní vědy týkající se křesťanského Východu: bohověda odloučených křesťanů srovnána s bohovědou katolickou, východní patrologie (Sv. Otcové východní), východní liturgie, východní dějiny církevní i světské, duchovní askese a mystika, jež kvetla na Východě, východní archeologie atd. Kromě toho se tam přednášejí východní řeči, zvláště řečtina, ruština, ukrajinština (rusínština), rumunština, staroslovanština, turečtina, arabština, syrština, armenština, gruzínština a j.

Doba studií trvá podle Apoštolské konstituce „Deus scientiarum Dominus" tři leta. Je rozdělena na dvě části: *první* z nich je jakýmsi *všeobecným* kursem přednášek jednajících o křesťanském Východě a zabírá první rok studia. Druhou část studií tvoří *zvláštní* kurs, jehož přednášky jsou rozvrženy na různá oddělení (sekce).

Všeobecný kurs byl zaveden k tomu, aby poskytl posluchačům onu pevnou a obsáhlou znalost východních věcí, které potřebují nutně všichni, kdož studují Východ, a která tvoří základ vědeckých studií odborných (zvláštních). Proto se tu konají přednášky téměř ze všech předmětů týkajících se křesťanského Východu.

Zvláštní kurs uvádí pak posluchače hlouběji do některé z oněch nauk, jimž je věnováno zvláštní oddělení. A tu se potom nejenom podává látka toho oboru obšírněji a vědecky důkladněji, nýbrž dostává se posluchačům i poučení o zvláštní vědecké metodě, o vědách pomocných o používání pomůcek týkajících se buď látky nebo bibliografie atd. Zvláštní kurs má dosud tato oddělení: *sekci bohoslovnou, sekci liturgicko-právní a sekci historickou.*

V sekci bohoslovné na př. se přednáší nejenom bohověda starých Otců východních, učení odloučených církví východních, srovnávají se nauky jejich symbolických knih, jejich učitelů starších i novějších s bohovědou katolickou, nýbrž stopuje se i historický vývoj jejich učení, dějiny vědeckých škol, které u nich povstaly, studuje se u nich vliv nauky katolické nebo protestantské, metoda, jíž se přidržují novější spisovatelé při badání bohoslovném atd. To všechno podává bohoslovná sekce jednak v přednáškách, jednak ve zvláštních kursech nebo cvičeních. Podobně činí i ostatní sekce.

Zkoušky skládají chovanci po ukončení ročních studií. Zachovává se tu postup předepsaný Apoštolskou konstitucí „Deus scientiarum Dominus". Kdož při zkouškách šťastně obstáli a vyhověli všem příslušným předpisům, dosahují akademických hodností. Podle dobrotivého svolení papeže Benedikta XV. uděluje Východní ústav bakalaureát, licentiát a doktorát východních věd církevních.

Tolik aspoň o způsobu studií na Východním Ústavě římském.

(Pokračování.)

První tři slovinské postulantky v přerovském klášteře sester Neposkvrněného Početí P. Marie.

Šestý unionistický sjezd na Velehradě.

(Pokračování.)

V historické sekci prvního dne sjezdového (ve čtvrtek) měl po *P. Tiškěvičovi T. J.* přednášet hrvatský profesor *P. Karel Kamber ze Sarajeva* na téma: *Víra a potřeba církevních sněmů obecných během věků.* Místo na Velehrad musel však *dr. Kamber* nastoupit cestu do vězení, poněvadž „poněkud volněji mluvil o nynějším vládním režimu jugoslavském". Proto odpadla jeho přednáška a předseda zahájil *sekci liturgickou* a udělil slovo generálnímu prokurátoru belgických benediktinů, *P. Placidu de Meesterovi O. S. B.* z Říma k přednášce: *„Liturgie jako princip zachování a rozvoje víry v bohoslovném pojímání odloučeného Východu".* Řečník přijel bezprostředně před svou přednáškou na Velehrad a proto byl unaven a hlasově zachraptělý, takže bylo mu těžko na vzdálenost rozumět. Pojednával však o předmětu

velmi zajímavém a s odbornou znalostí. Úvodem zmiňuje velikou lásku Východňanů k náboženskému odkazu Otců, zvláště k starobylé liturgii. Ze svědectví pravoslavných bohoslovců možno říci, že pokládají liturgii za pravidlo víry, jehož církev užívá, aby učila lid křesťanským pravdám, tedy za jakýsi *liturgický úřad učitelský*. Prameny tohoto liturgického magisteria jsou: Písmo sv., jeho výklady (homilie), díla sv. Otců, životopisy svatých, vyznání víry, mše sv., modlitby, posvátné zpěvy a texty, poznámky bohoslužebné a vnější kult (na př. obrazů). Nemají všechny stejné váhy ani pro bohovědu pravoslavnou, která stejně jako katolická rozeznává mezi pravdami Bohem zjevenými a mezi pravdami původu lidského. Obojí přicházejí v liturgických textech a v zevnějším kultu a jest věcí bohoslovců, aby bděli nad jejich rozlišováním. Platí to zvláště o životopisech svatých. Církev vždy dbala o vyšetření pravdy, ačkoliv není *nějakou vědeckou akademií*. Kdo chce z *liturgie* čerpat *důkazy náboženských pravd*, musí důkladně poznat zvláštní vlastnosti a zákony liturgické tradice; to žádají i pravoslavní bohoslovci.

Liturgie má však svůj význam i pro odstavec *rozvoj víry. Liturgický kult a víra spolu souvisejí. Víra* vzbuzuje modlitby, kult a obřady, rodí tedy liturgické úkony, a *liturgie* zase projevuje, vysvětluje a rozvíjí víru. (Lex orandi lex credendi = zákon modlení je zákon věření.) Po *sněmu nicejském* vzniklo přemnoho mariánských zpěvů církevních, zavedeny svátky a jméno P. Marie vzýváno v přečetných modlitbách. Stejně po církevním odsouzení *bludů Ariových a Macedoniových* povstaly nové modlitby (Sláva Bohu Otci i Synu i Duchu sv. . . .), hymny a zvláště zavedeno vzývání Ducha sv. Po *sedmém církevním sněmu obecném* rozkvétá zase veřejná úcta k sv. obrazům.

Někdy křesťanská úcta náboženská (kult) předcházela, ba byla pobídkou i k dogmatickému rozhodnutí Církve, jak tomu bylo na př. při článku víry o *Neposkvrněném Početí Panny Marie*, kde většina průkazů byla vzata z *liturgického života Východní církve*, bohatšího v tom ohledu než na Západě. *Liturgie poučuje* podobným asi způsobem jako Písmo sv. Není tu nějakého vědeckého dokazování, nýbrž působí svojí vážností spíše na vůli a srdce věřících. Staví duchovní dům, nesestavuje theologické traktáty, její síla spočívá v milosti Boží. Jako Písmo sv. používá liturgie hojně obrazů, symbolů a metafor, věcmi viditelnými vede člověka k pravdám Božím.

Nespočetné jsou pravdy dogmatické, jež osvětluje liturgie, ale také bývá volána tam, kde Východ nesouhlasí se Západem. Je společným majetkem katolíků i odloučených. V zájmu sv. jednoty je, aby bohosloví katolické často a často sahalo k liturgickým pramenům křesťanského Východu.

Předsedající *arcibiskup dr. Prečan* poděkoval srdečně *P. de Meesterovi* nejen za jeho učený referát, ale i za jeho věrnost k Velehradu. Předčítá návrh pozdravných telegramů, které pak poslány apoštolskému nunciovi arcib. *Ciriacimu* do Prahy a metropolitovi *Šeptickému* do Lvova.

V přestávce byli účastníci sjezdu i jednotlivé skupiny „zvěčněny" fotograficky.

Druhou přednášku v liturgické sekci měl Francouz *P. Severin Salaville*, rektor mezinárodní koleje asumptionistů z Říma: *„O liturgii jako podporovatelce hnutí unijního."* Rozdělil si přednášku na dvě části: liturgie prostředkem hnutí unijního na Západě u *„latiníků"* a u *Východňanů*. Znalost východní liturgie, aspoň byzantské je potřeba příslušníku *západní (latinské) Církve* k lepšímu poznání vlastní liturgie. Hlavní části mše sv. (příprava, mše katechumenů a mše věřících) na př. pěkně vynikají ve východní liturgii sv. Jana Zlatoústého. Znalost východní liturgie je dobrou přípravou k studiu bohovědy východní, uvádí téměř do ducha a zbožnosti východní. Proto encyklika Sv. Otce Pia XI. „Rerum orientalium" doporučuje také studium liturgie východní na ústavech bohoslovných. Neznalost východní liturgie i mezi theologickými odborníky může velmi škodit snahám unijním. Rečník uvádí konkretní příklady nepochopení a nesprávného pak posuzování Východu (Karl Adam, Le Christ notre frère, a j.).

Jako může Církvi západní mnoho prospět liturgický konservatismus východní, tak nebude bez užitku Východňanům liturgický rozvoj západní Církve. Vždyť konservatismus neznamená *strnulost*. I ruská církev má na př. pobožnost podobnou latinské křížové cestě v tak zv. *akafistu utrpení Pána našeho Ježíše Krista*. A jak svědčí C. Korolevsky (východ. obřadu), italští Řekové, Melchiti a Rusíni zavedli si ve svém obřadě svátek *nejsv. Svátosti* (Božího Těla), ovšem úplně v duchu a slohu byzantském, s velikým užitkem náboženským. A kolik je takových pobožností a svátků, které nejsou výhradním právem latinské Církve, nýbrž své kořeny zapustily a zapouštějí i v Církvi východní, ptá se Korolevský (na př. kult Božského Srdce, uctívaného jako Srdce kopím probodené) — jejich zevšeobecnění i na Východě bylo mocným pojítkem církevní jednoty. Konkretně navrhuje řečník co největší rozšíření slavného *kánonu florentské synody*, v němž nadšeně opěvuje dosaženou jednotu církevní *byzantský biskup methonský Josef*, a pak častější sloužení latinské mše sv. „ad tollendum schisma" (k odstranění rozkolu) a seznámení věřících s důležitým obsahem tohoto mešního formuláře.

Po upřímném poděkování předsedově přihlásil se k slovu prelát *dr. Grivec z Lublaně*. Navrhl, aby místo písemných dotazů ke každé přednášce byla debata ústní, dále žádal, aby přednášky nepřítomných řečníků byly čteny pouze ve výtahu a tím získán čas k rozhovorům. Konečně si přeje dr. Grivec, aby došlo k praktickým závěrům přednášek hlavně o liturgii, poněvadž nejmodernějším prostředkem unionistického apoštolátu je zatím liturgie. Dr. *Grivec* poukazuje, že východní zbožnost liturgická jest v mnohém ohledu úplně shodna s katolickou. Jsou na př. krásné východní modlitby k Božskému Srdci Páně a Panně Marii, které se modlí katolíci v Jugoslavii, a to s velkým úspěchem.

Po ukončení odpoledních přednášek odešli účastníci do basiliky, kde měl římský jesuita P. *Gordillo* rozjímání plné krásy a myšlenek, načež následovalo sv. požehnání. Na unionistický kongres přijela ještě miss *Christičová* z Londýna, protestantský učenec dr. Hans *Koch*

z Vídně a nově vysvěcený užhorodský biskup dr. Alex. Stojka. Podotknouti sluší, že je na kongresu po prvé zastoupeno také Maďarsko profesorem bohosloví z Jageru msgre dr. Jos. *Petro.*

II. den sjezdový — pátek, 15. července. V pátek ráno sloužil řecko-katolický užhorodský biskup Alex. *Stojka* ve velehradské basilice pontifikální mši svatou, která byla jeho primicemi. Na kůru zpívali bohoslovci. Po sv. liturgii udělil biskup Stojka svaté biřmování dětem řecko-katolického faráře *O. Kašpara.* K sv. přijímání podle východního obřadu přistoupilo i hojně našich věřících.

II. plenární zasedání zahájil předsedající *arcibiskup dr. Prečan* o 9.25 hod. Mezi nově přibylými hostmi je nitranský biskup *dr. Karel Kmeťko,* věrný přítel cyrilometodějského Velehradu.

Přečten nejprve pozdravný dopis poslaný sjezdu generálem Tovaryšstva Ježíšova z Říma, *P. Ledóchowski-ho,* plný lásky a pochopení k myšlence svaté jednoty, za jejíž zdar a požehnání bude Tovaryšstvo na rozkaz svého generála obětovat 100 mší sv. Sekretář sjezdu předčítá písemné *pozdravy,* které ve velkém počtu došly ze všech stran (čte jen 38 jmen odesilatelů), z Říma, Londýna, Skoplje, Dublina, Zagrebu, Litvy, Oxfordu, Sarajeva, Poznaně, Kolína n. R., Jerusalema, Brezje (Jugoslavie), Žolkvy (Halič), Vilna, Paříže, Sevluše (Podk. Rus), Užhorodu, Krakova, Budišína (Sasko), Wloclawku, Varšavy, Prahy, Čes. Budějovic a j.

Ústní pozdravy přednesli: Varšavský prof. bohosloví dr. Ant. *Pavlowski,* za slovenské akademiky dr. Jan *Kaššovic* z Bratislavy, pak Armen Mechitarista dr. Hamazasp *Oskian,* děkan Jiří *Zischek* ze Zákup v Čechách, zástupce Spolku kněžského pro misie. Velmi srdečně byly přijaty pozdravy mladého basiliána P. Jeronyma *Symčuka,* rakouského bohoslovce, studujícího na ruské koleji v Římě, Gustava *Wertera,* který mluvil rusky, a zvláště *arcikněze dra Schmidta* z pruské Vratislavy, jenž německy tlumočí city srdce oddaného myšlence cyrilometodějské. (Pokračování.)

Z vypravování ruského poutníka.

(Překládá —a.)

Pokračování.

VIII

Poutník ve službě chrámové.

Kdysi zase na vesno jsem přišel do jedné vesnice, kde mně poskytl pohostinství tamější duchovní. Byl to člověk dobrý, žijící sám bez rodiny. Pobyl jsem u něho tři dni. Prohlédnuv si mě v té době, jal se hovořiti: „Zůstaň u mne, já ti budu platit. Potřebuji svědomitého člověka. Viděl jsi, že stavíme vedle staré dřevěné „cerkve" novou z kamene. Nemohu najít spolehlivého člověka, který by dozíral na dělníky, seděl

Slovenská skupina na unionistickém sjezdě velehradském.

v cerkvi a sbíral dary na novostavbu. Vidím, že k tomu hodíš a mohl bys tu pěkně žít podle svého způsobu: seděl bys v cerkvi sám a modlil se k Bohu; je tam též zvláštní komůrka pro strážce — zůstaň zde, prosím, aspoň po ten čas, než bude „cerkev" hotova."

Ačkoliv jsem dlouho odpíral, přece jsem nakonec povolil přesvědčivým prosbám duchovního a zůstal u něho na léto až do jeseně. Žil jsem v „cerkvi". Zpočátku jsem se mohl spokojeně a vhodně věnovat modlitbě, i když mnoho lidí přicházelo do „cerkve", zvláště o svátečních dnech, jedni, aby se modlili, jiní, aby zívali, a opět jiní, aby něco vytáhli ze sběrací pokladničky.

A tak jsem časem čítával buď Bibli nebo Dobrotoljubie. Když to viděli přicházející lidé, někteří z nich se dávali se mnou do řeči, jiní zase žádali, abych jim něco přečetl.

Po nějakém čase jsem zpozoroval, že často do „cerkve" přichází a dlouho se tam k Bohu modlí nějaké vesnické děvče.

Vyslechnuv její šepotání, poznal jsem, že děvče odříkává nějaké cizí modlitby a jiné jakési ještě zkomoleniny. I otázal jsem se jí: „Kdo tě tomu naučil?"

Odpověděla, že matka, která byla pravoslavná; ale otec její byl rozkolník, náležel k bezpopovcům.[1] Bylo mně toho všeho líto. Poradil jsem tedy děvčeti, aby se modlila modlitby správně, jak je zachovává sv. Církev, a vysvětlil jsem jí Otčenáš a Zdrávas Maria. Nakonec pak jsem jí pravil: „Modli se často a co nejvíce modlitbu Ježíšovu, která je ze všech modliteb k Bohu nejužitečnější, a získáš jí spasení své duše."

Děvče vyslechlo se zájmem moji radu a počalo se jí prostě řídit.

1 Náboženská sekta, která neměla žádných kněží (popů).

A výsledek? Za krátký čas mně sdělila, že si už navykla Ježíšovu modlitbu, a že pociťuje touhu, aby ji, pokud možno, neustále říkala a když se ji modlí, že jest jí sladko, a po skončení modlitby že má radost a chuť znova se ji modlit.

Těšilo mne to i radil jsem děvčeti, aby i nadále a horlivě konala modlitbu ve jménu Ježíše Krista.

Chýlilo se ke konci léta. Mnozí z návštěvníků „cerkve" přicházeli i ke mně, a to nejen, abych jim předčítal nebo poradil, nýbrž i v mnohých životních starostech, ba dokonce, aby zvěděli, jak najít ztracených nebo ukradených věcí — pokládali mne patrně mnozí za hadače.

Naposledy přišla i zmíněná dívka ve své trpkosti prosit o radu, co má dělat. Otec její chtěl ji proti její vůli provdat za rozkolníka, a to ještě „bezpopovce"; sezdával by je nějaký mužík.

„Jaképak to bude zákonité manželství," zvolala, „nic jiného to nebude, než hřích! Uteču, kam mě oči povedou."

Řekl jsem jí: „Kampak chceš utéci? Vždyť tě zase najdou! Za nynější doby se nikde zcela neukryješ, všude tě vypátrají. Lépe bude, když se vroucně budeš modlit k Bohu, aby On ve své prozřetelnosti zmařil záměry tvého otce a uchránil tvou duši před hříchem a bludem. V tom bude lepší naděje než v tvém útěku."

Čas ubíhal, ale mně se stal nesnesitelně rušným a svůdným. Na konci léta rozhodl jsem se, že opustím „cerkev" a budu pokračovat ve svém dřívějším putování. Zašel jsem si tedy k duchovnímu a pravil jsem mu:

„Batuško, vy znáte moji povahu. Potřebuji klidu k své modlitbě, ale zde je vše pro mne příliš nepokojno a škodlivo. Splnil jsem vaše přání, prožil zde léto, nyní mě propusťte a požehnejte mi na osamělé moje putování."

Kněz však mne nechtěl propustit, nýbrž začal mé přemlouvat: „Co že ti tu překáží v modlitbě? Vždyť nemáš nic jiného na práci, než sedět v kostele a živobytí máš zabezpečeno. Buď si tam den a noc na modlitbě a žij, bratře, s Bohem. Hodíš se na toto místo a jsi mu užitečný; s přicházejícími nevedeš zbytečných řečí a chrámu Božímu odvádíš dary a sbíráš je věrně. A to víc platí před Bohem, nežli tvoje modlitba o samotě. Nač tobě samota, když tě modlitba s lidem jest ještě radostnější? Bůh stvořil člověka ne k tomu, aby znal jen sebe samého, ale aby člověk člověku pomáhal, jeden druhého vedl ke spasení, každý ovšem podle své možnosti. Pohleď na svaté a na učitele obecné Církve, dnem i nocí usilovali a pečovali o Církev, a proto všude kázali a nesedávali o samotě a neskrývali se před lidmi."

„Každému, batuško, dává Bůh své dary. Bylo mnoho kazatelů, mnoho bylo též poustevníků. Jakou a k čemu kdo v sobě našel náklonnost, podle toho i jednal a věřil, že mu tak sám Bůh ukazuje cestu spasení. A co mně na to řeknete, že mnozí svatí opouštěli i důstojnost biskupskou a hodnost představeného nebo kněze a odcházeli do samoty pouště, aby se neposkvrnili svým stykem s lidmi? . . . Věřili doopravdy slovu Ježíše Krista: Co prospěje člověku, kdyby celý svět získal, ale na své duši ztrátu utrpěl? (Mat. 16 [26].)"

„No ovšem, to byli svatí," pravil kněz. „Jestliže se světci," odvětil jsem, „vystříhali, aby neutrpěli škodu na duši v obcování s lidmi, což zbývá teprve činit slabému hříšníkovi?"

Konečně jsem se rozloučil s dobrým bačuškou, který mne láskyplně vyprovodil na další cestu.

Sv. Cyril Jerusalemský o nejsv. Eucharistii.*

Dr. M. Mikulka.

Žádný ze sv. Otců nerozvinul nauku o nejsv. Svátosti oltářní tak jasně a souvisle jako sv. Cyril Jerusalemský. Jeho slovům dodává zvláštního půvabu a přesvědčivé opravdovosti ta okolnost, že je pronáší biskup Církve apoštolské.[1] V Jerusalemě uchovalo se učení křesťanské nejživěji v paměti a ve víře lidu, v němž zapustilo kořeny nejhlouběji. Řeč svou o nejsv. Svátosti konal sv. Cyril ve velkonoční týden před nově pokřtěnými křesťany, kteří sice již mnoho slyšeli o této Svátosti, ale pouze mimochodem a nesoustavně. Nyní však jakožto noví údové Církve měli se seznámiti s úplnou naukou o svátostném Kristu. Proto nabývají jeho tak zv. mystagogické *katechese* (M IV a V) významu nejvýš důležitého jako svědectví tehdejší doby a dob předcházejících, o pravém názoru na nejsv. Eucharistii. „O svátosti Eucharistie mluví tak přehledně a jasně, že by otevřeněji nemohl mluvit, kdyby žil dnes. Proto nenalézají na něm bludaři ničeho, co by nám mohli namítati, my však čerpáme mnohá a nadmíru zajištěná svědectví z něho." Tak svědčí učený Belarmin.[2] Uvedeme tedy *katechesi mystagogickou* část po části a rozebereme toto slavné svědectví sv. Cyrila Jerusalemského co nejúplněji, abychom objasnili a utužili svou víru v tajemství eucharistické.

Katechesi svou začíná sv. Cyril takto: (M. IV 1) „Toto poučení blahoslaveného Pavla již samo dostačí úplně, aby vás utvrdilo ve víře *v božská tajemství*, jichž jste byli uznáni hodnými a tak jste se stali téhož těla a téže krve s Kristem. On totiž (sv. Pavel) právě zvolal: ‚V noci, v kteréž byl vydán Pán náš Ježíš Kristus, vzal chléb a díky čině lámal a dal učedníkům svým řka: vezměte a jezte; toto je tělo mé; a vzav kalich a díky učiniv pravil: vezměte a pijte; toto je krev má.' Když tedy prohlásil sám a řekl o chlebě: toto jest tělo mé, kdo se opováží ještě býti na rozpacích? A když tvrdil a pravil: toto je krev má, kdo pochyboval kdy, aby popřel, že to jest jeho krev?"

Aby naši čtenáři pochopili tato slova sv. Cyrila vyučujícího novokřtěnce, dlužno podotknouti, že před každou katechesí byl přečten úryvek z Písma sv., který měl tvořiti východisko posvátné řeči. Pro své poučení o nejsv. Eucharistii zvolil si sv. Cyril slova Pavlova (z I.

* Srovnej: Dr. Becker, Der Katholik 1872, 442–449, 539—554, 641—661.

1 Theodoretus, Histor. eccl. 5, 9 str. 183. Augustae Taur. 1748: nazývá Cyrila jerusalemské církve, která jest matkou všech církví, nejdůstojnějším a nejblaženějším biskupem, který byl od biskupů provincie řádně posvěcen a na různých místech proti ariánům podnikl velmi mnoho bojů.

2 Belarmin: Disp. de contr christianae fidei III. b, II. c. 13.

Kor. 11, 23), kterými líčí apoštol ustanovení nejsv. Svátosti při poslední večeři. Sv. Pavel a evangelisté se tu doplňují. Sv. Cyril uvádí však slova ustanovení jen krátce: toto je tělo mé, toto jest krev má, kdežto sv. Pavel podle evangelií obšírněji napsal: „V té noci, ve které byl zrazen, vzal chléb a učiniv díky, rozlámal jej a řekl: Toto je tělo mé, které se za vás vydává; to čiňte na mou památku. Taktéž vzal i kalich po jídle a řekl: Tento kalich jest nová úmluva mou krví; to čiňte, kolikrátkoliv píti budete, na mou památku." Sv. Cyrilovi stačí ona slova, poněvadž obsahují krátce předmět jeho poučení (katechese). Bude mluviti o *„božských tajemstvích"*. Již tímto názvem chce naznačiti, že bude posluchače poučovati o předmětu neobvyklém a jedinečném a proto se musí k tomu vyzbrojiti též mimořádnou úctou a pozorností. Jmenuje předmět své řeči *v množném* čísle: *„božská tajemství"*, aby buď naznačil dvě způsoby, pod nimiž se nejsv. Eucharistie na oltáři koná a přijímá, anebo chce tím povzbudit své posluchače, aby jeho poučení vyslechli se zvláštní pozorností.

Tato božská tajemství jsou vyvolána slovy, jichž použil sám Ježíš Kristus při poslední večeři a kterých se dovolává také apoštol. Že moc Kristových slov konsekračních (proměňovacích) byla odevzdána Církvi a v ní stále trvá, toho sice sv. Cyril výslovně nepraví, ale předpokládá to jasně. Mluví přece o Svátosti této jakožto trvající a opakující se v Církvi doposud; nemohl by o ní kázati, kdyby byla vymizela. Mimo to praví výslovně, že až podnes — a před chvílí také jeho posluchači toho zakusili na sobě — stáváme se téhož těla a téže krve s Kristem (concorporei et consanquinei Christi). A to jest možno jen tehdy, je-li v Eucharistii pravé tělo a pravá krev Kristova. Aby o tom přesvědčil své posluchače, dodává důrazu své řeči synonymy a otázkami, opakuje slova ustanovení, která právě vyslechli od apoštola a jimž není možno jinak rozuměti, než ve smyslu doslovném.

Myšlenkový postup sv. Cyrila byl tento: Kristus to řekl; kdo může pochybovat? Vždyť Kristus je Bůh a jako Bůh je pravdomluvný. Kdo by nechtěl uvěřit, že jest pravdou, co řekl o chlebě a víně, vinil by Krista ze lži, upíral by mu pravdomluvnost. Kristus jest nejvýš svatý, jest neschopen klamu a podvodu, proto je skutečností, co tu prohlašuje, že se jedná o jeho skutečné tělo a jeho skutečnou krev. Sv. Cyril mluví tu se živým důrazem, emfaticky, poněvadž chtěl ve svých posluchačích vzbudit víru *v doslovný smysl slov ustanovujících nejsv. Eucharistii* a zároveň získat jejich mysl a srdce tak, aby se nikdy neblížili nejsv. Eucharistii se všedními city. Sv. Cyril uvádí slova proměňovací tak, jak znějí: „Toto *jest* tělo mé, toto *jest* krev má." Nikde neomezuje významu slůvka: *jest*, nikdy mu nepodkládá význam symbolu neb obrazu. Považuje tedy slova ta za nejskvělejší důkaz pravdy, kterou hlásá. Ostatně se na slova ta odvolávali vždy všichni spisovatelé církevní, kdykoli psali o nejsv. Eucharistii, a všichni brali je doslovně. *Tak mluví sv. Justin* (Apol. I, c. 66) o skutečném vtělení a skutečném těle lidském v Kristu a aby proti bludařům-gnostikům dokázal své učení, dovolává se nejsv. Eucharistie: „Podobně jsme se také učili, že onen pokrm, nad nímž bylo vysloveno díkučinění modlitbou obsahující jeho slova, vtě-

leného Ježíše Krista tělem a krví se stává." Podobně i sv. Irenej: (Adv. haer. l. 5, c. 2): „Poněvadž jsme Kristovými údy a žijeme z tvorů, on však sám nám poskytuje tyto tvory, tím, že dává slunci vzcházeti a dešti padati, jak chce, tak také ujistil, že kalich náležející k jeho stvořením jest jeho vlastní krev, kterou smíchává s krví naší, a chléb náležející k tvorům jest jeho vlastním tělem, jímž živí naše těla." V témž smyslu praví *sv. Alfons z Lig.*: „Skutečnou přítomnost Páně ve Svátosti oltářní lze dokázati předně slovy Ježíše Krista: Vezměte a jezte: toto jest tělo mé." (Triumf sv. církve, díl 2 vyvr. 10, č. 5). Po proměnění ustupuje *podstata* chleba a vína podstatě těla a krve Ježíše Krista, tak praví dnes i katechismus. Tehdy ještě ovšem nebylo známo pravé slovo, kterým by se vystihla tato proměna a proto opírá sv. Cyril svůj důkaz a vysvětlení nejv. Eucharistie o doslovný význam slůvka *„jest"*. Tak opravdu nemohl lépe označiti učení, které později vyjádřila Církev sv. pojmem *transsubstanciace* čili *přepodstatnění.* (Pokračování.)

Krajané v Jugoslavii.

(Zprávu o své letošní misijní cestě k jugoslavským krajanům podává *P. Fakundus Peterek S. D. S.*)

I. Punitovci (fara)
pp. Gorjani, *diecése Djakovo.*

Své misijní putování začal jsem v *diecési djakovské.* Pan biskup Akšamović mne velmi laskavě přijal, pohostil a dal mne pak odvésti svým kočárem do Punitovců, asi 20 km od Djakova vzdálených. Sám jsem se také už dříve ohlásil písemně p. faráři, takže jsem měl cestu dobře připravenu.

K Punitovcům patří asi 8 filiálek, mezi nimi dvě čistě slovenské osady, *Josipovac* a *Jurjevac.* Mají svá jména po velikém djakovském biskupu Josefu Jiřím (Juraj) Strossmayerovi, který pozval r. 1881 Slováky jako lesní dělníky do tamějších biskupských lesů a dal jim za velmi výhodných podmínek pozemky k založení osad. Tak vznikly obě osady Josipovac a Jurjevac. Punitovský farář, Josef Astološ, rád uvítal mé poslání a doprovázel mne, když jsem obcházel krajany a zval je k bohoslužbám. Napřed v Josipovci. Tam žije asi 710 Slováků, osada čítá 118 domů. Slováci si tam sami v roce 1923 postavili pěkný kostelík a jsou vesměs horlivými katolíky. Tam jsem kázal ve čtvrtek (9. VI.) ráno a navečer a zpovídal. Celá obec byla přítomna, všichni se radovali, starší lidé plakali radostí a děkovali Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje a jeho předsedovi, olomuckému arcibiskupovi, za tak milou návštěvu krajanského kněze. Po 50 letech byl to první kněz, který ze staré vlasti k nim zase jednou zavítal.

Druhý den měl jsem jeti do Jurjevca, asi 4 a půl km od farní osady vzdáleného. Pan farář se trochu bál tohoto mého zájezdu k Jurevčanům, méně horlivým v návštěvě kostela nežli Josipovčané a byl zvědav, zdali pošlou pro mne povoz. A hle! Po páté hodině ranní již tu na mne povoz čekal. Vzal jsem tedy polní kapli na vůz a jel do Jurjevca. Celá

osada byla už tam pohromadě. Měl jsem pak mnoho zpovídání, ale též útěchu z velké účasti na slavné mši svaté a kázání v kapli, kterou si hodní Slováci již v roce 1886 sami vystavěli.

Po mši svaté také Jurjevčané srdečně děkovali za krajanskou pobožnost a upřímně vyznávali, že by se byli dříve smrti nadáli, nežli kněze-krajana z Československa. Jurjevac čítá 464 vesměs slovenské obyvatele a 84 domy.

Školy slovenské nemá ani Josipovac ani Jurjevac, děti navštěvují školu chorvatskou. Krajané mluví také lépe chorvatsky než slovensky.

II. Kaptol kod Požege

(pp. Kaptol, arcidiecése: Zagreb, poslední stanice: Velika).

V Kaptole žije mezi 1150 obyvateli asi 650 Čechoslováků. Češi jsou všichni katolíky a zemědělci. Mají českou „Besedu" a českou školu; oba čeští učitelé jsou protestanti. Místní děkan Michal Paus je velmi horlivý kněz a mluví poněkud i česky. Vykonav u něho krajanskou pobožnost (12. VI. a 13. VI.) odjel jsem s ním na visitaci do Jakšića, kde byla výstava nejsv. Svátosti a oslava sv. Antonína. I tam jsem měl příležitost posloužit sv. zpovědí asi 50 poutníkům, ponejvíc Slovákům.

III. Fara Buk

(pp. a stanice Pleternica u Slavonské Požegy, filiálky: Resnik a Svilna).

Buk, Resnik a Svilna souvisejí úplně mezi sebou a tvoří takřka jednu větší vesnici. Farářem je tam *Ivanko Vlašićak*, spisovatel, který vydal 5 ročníků *kněžského almanachu „Hrvatska duša"*. Přijal mne opravdu přátelsky. Konal jsem pro jeho farnost triduum ve dnech 14.—16. června. Každý večer jsme měli o 8. hodině kázání a svaté požehnání s návštěvou velmi dobrou. V roce 1915 konal tam sv. misie P. Al. Jemelka T. J., český kazatel z Vídně. Krajané, většinou Moravané z Valašska (z Halenkova, V. Karlovic, Nov. Hrozenkova a j.) a z Hané (z Odrlic, Litovle, Konice), ještě teď rádi na něj vzpomínají. Bohužel mizí u nich znalost mateřské řeči, protože nemají české školy; mládež mluví už jen chorvatsky. Kněz neznalý chorvatštiny málo by tam pořídil. V náboženském ohledu jsou dosti zachovalí.

IV. Pleternica

(pošta i stanice v místě. Filiálky: *Kadanovci*, kde rolničí Polášci z Valaš. Bystřice, Křenci, Kociáni a jiní Moravané, a Gradac).

Zmeškal jsem vlak do Starého Petrova Sela a tak jsem zůstal *v Pleternici* na žádost tamějšího faráře Františka Radovice. Kázal jsem v sobotu ráno ve filiálce Frkljevci-Kadanovci a v neděli (19. 6.) ráno a při hrubé ve farním kostele v Pleternici, a to česky a chorvatsky. Češi se hromadně dostavili na pobožnost a také k sv. zpovědi. Vyzpovídal jsem přes 140 kajícníků. Neměl jsem tušení, že tam žije tolik Čechů a Slováků. A všichni jsou — až na malé výjimky — zbožní.

V. Staro Petrovo Selo

(stanice a pošta v místě, kostel je od nadraží vzdálen půl hod., farář je assessor Petr Vudi).

Na faře ve St. Petrovu Selu čekalo mne milé překvapení. Nynější duchovní správce je můj dobrý známý hned z doby mého pobytu v Záhřebě. Farnost jeho čítá asi 5.500 duší, proto má také kaplana. Českých rodin žije tam asi 110, chodil jsem dům od domu zvát na pobožnost a všude mě pěkně přijali. Také pan farář chválil svoje české farníky, že mu dělají radost. Měl jsem pro mě v pondělí (20. 6.) večer o 8. hodině kázání a sv. požehnání a v úterý (21. 6.) ráno mši sv. s kázaním. Ačkoli byl všední den a mnoho práce na polích (okopávání kukuřice a ve vinohradech), byla návštěva pobožnosti pěkná. Také ve St. Petrovu Selu nemají krajané české školy a navykli tudíž mluvit chorvatsky. Vedle rolnictví zabývají se hodně ještě řemeslem (truhlářstvím, kovářstvím, kolářstvím, zámečnictvím atd.) a pocházejí z Moravy (Bojkovic, Moravičan, z Vísek u Boskovic a j.) i z Čech (Ml. Boleslav).

(Pokračování.)

Křesťanský Východ.

ZE SOVĚTSKÉHO RUSKA

Stalin, vládce sovětského Ruska, je rodem Gruzín, a ve svém mládí připravoval se též na povolání kněžské v gruzínském obřadu. Nyní ovšem za všeobecného pronásledování náboženského v Rusku nešetří ani svého rodného kraje. Gruzínský obřad je větví východního obřadu a má svůj starobylý liturgický (bohoslužebný) jazyk národní. Většina Gruzínů náleží k církvi pravoslavné, katolíci jsou v menšině. Když roku 1804 opanovalo Rusko území gruzínské (na Kavkaze), přešla i národní církev gruzínská do rukou ruských. Pro katolíky obřadu gruzínského, jichž ve století sedmnáctém byl v Gruzii značný počet, nastaly pod carským režimem smutné časy. Katolický obřad gruzínský byl vládou zakázán a proto museli všichni, kdož si chtěli uchovat víru katolickou, přejít buď na obřad latinský nebo armenský. Po stu letech zůstali jedinými představiteli gruzínského obřadu členové kongregace v Cařihradě. Po pádu carovlády roku 1917 nastala gruzínským katolíkům znova možnost vrátiti se k vlastnímu obřadu. A poněvadž také mezi pravoslavným obyvatelstvem Gruzie oživla tehdy touha po sjednocení s katolickou Církví, vzrůstal počet gruzínských katolíků, až v roce 1925 dosáhl čísla 40.000 věřících. Hlavním apoštolem sjednocení Gruzínů s katolickou Církví byl O. Batmanišvilli, generál řádu Služebníků Neposkvrněného Početí Panny Marie. V roce 1928 byl však bolševiky uvržen do žaláře, v němž dodnes úpí, a tím ovšem utrpělo i dílo svaté jednoty v Gruzii.

Katoličtí kněží v bolševických žalářích. V Polocku, Orši a Vitebsku je zavřeno třináct katolických kněží, kteří jsou skoro všichni polské národnosti. Věřící se už dlouho namáhají, aby je vysvobodili ze strašných bolševických žalářů, kde skoro všichni kněží onemocněli. Ze žaláře v Polocku byl příčiněním polské vlády propuštěn nemocný kněz Janovicki. Také z vězení v Minsku byl vysvobozen kněz Zdanovič, ale musel být hned odvezen do nemocnice.

Úpadek bezbožného tisku v sovětském Rusku nezadržuje ani sebe větší přízeň vlády. Týdeník „Bezbožník" — v Rusku mají týden o pěti dnech — vycházel do května každých pět dní, nyní až za šest dní. Měsíčník „Voinstvujušcij Bezbožník" přestal vycházet. Deník „Pravda" přísně zpytuje svědomí týdennímu „Bezbožníkovi" a vyčítá mu jeho chyby, které „Bezbož-

ník" pokorně přiznává a slibuje polepšení.

Touha po častějším sv. přijímání objevuje se i mezi pravoslavným lidem na Rusi, zvláště mezi nejlepšími věřícími, kteří pro víru vytrpěli mnoho pronásledování a muk. Touží dokonce po denním sv. přijímání. Poněvadž však ruské kněžstvo není dosti připraveno na tak velikou horlivost věřících, neschválila pravoslavná církev denního sv. přijímání, ale doporučila týdenní sv. přijímání. S tím ovšem souvisí častější sv. zpověď, než bylo dosud zvykem v pravoslavné církvi.

„Bezbožník" používá k šíření nevěry oněch duchovních, kteří nedovedli hrdinsky snášet trpký los kněze-mučedníka a odpadli od kněžství i od víry. Uveřejňuje jejich „kající" projevy a výzvy k ostatním pravoslavným duchovním, aby následovali jejich příkladu a odpadli. V 23. čísle „Bezbožníka" jsou uveřejněny tři takové projevy.

„Žurnal moskovskoj patriarchii" jmenuje se církevní věstník, který smí od r. 1931 vydávat moskevský metropolita Sergij. Vychází ve velmi skromné podobě a v malém rozsahu (8—12 stran) v nepravidelných lhůtách. Přirozeně přináší tento věstník jen nejnutnější zprávy z církve pravoslavné, které dávají nahlédnouti do jejích nynějších poměrů v sovětském Rusku. Z dosud vyšlých svazečků uvádíme:

Moskevský patriarchát dosud trvá na tom, že jsou svěcení biskupů a kněží v ruské synodální církvi (která se odloučila od patriarchy Tichona) od 2. dubna 1924 dále neplatna. — Poměr k patriarchovi carihradskému je stále velmi napjatý. — Odpadlí kněží a jáhnové, kteří svůj odpad ohlásili bezbožeckým úřadům, mohou se smířit s církví jen po přísném pokání na základě nových předpisů. — Velmi příznivě postupuje záležitost se starověrci (staroobjadci), které dříve ruská církev odsoudila jako rozkolníky. V otázkách obřadu dovoluje se více svobody vzhledem na nynější těžké poměry.

Zákaz bezbožných organisací v Německu těžce nesou ruští bezbožníci, poněvadž tím byly zpřetrhány jejich důvěrné styky, které pěstovali s německými bezbožníky vzájemným dopisováním. „Bezbožník" proto vyzývá své čtenáře, aby tím živější bylo dopisování se zeměmi, kde dosud nejsou bezbožecké organisace zakázány, s Francií, Švýcarskem, Československem a j.

Moskevský metropolita Sergij poslal carihradskému patriarchovi zvláštní list, ve kterém mu vytýká, že nesprávně jednal, když loni spolu s alexandrijským patriarchou uznali platnost svěcení anglikánských biskupů a když se vyslovil pro sjednocení s církví anglikánskou. To je záležitost všech pravoslavných církví, mezi nimiž dosud největší zůstává církev ruská. Metropolita Sergij odmítá sjednocení s anglikánskou církví, poněvadž by to bylo jen zastíráním věroučných rozdílů a ohrozilo by jednotu církvi pravoslavných.

Povolžská sovětská republika německá — jedna z 11 svazových republik sovětského Ruska — má asi 724.000 obyvatel, a to většinou katolíků, kteří od svého příchodu do Ruska v 18. století zachovali věrně víru svých otců. Bolševické násilí protináboženské postihlo ovšem těžce i tuto republiku, zbavilo ji téměř všeho kněžstva i chrámů, přece však nedovedlo katolické víry vyrvat ze srdcí prostých sedláků. Zkoušejí to proto bolševici novým způsobem. Zvláštním zákonem nařídili prodloužit práci na neděli tak, aby se nemohli věřící ani sejít ke společné modlitbě. Utvořili „zvláštní komitét bezbožníků Volhy", kteří ovládli kostely a jiná shromaždiště a všude rozšiřovali protináboženské filmy a noviny. Do okresu Simonsfeldu, známého svým protibolševickým odporem, poslali dokonce i divadelní družinu, aby dávala protináboženská představení, ale nic nepořídili. Bolševický tisk vytýká dokonce vlastním úřadům slabost vůči tomuto vzpurnému okresu, který se odvažuje i v kooperativech propagovat své názory a šířit jméno Boží.

Z POLSKA

„Čomu naši vid, nas utíkajut?" (Proč naši od nás utíkají?) Ve smíšeném — jazykově i obřadově — území východního Haliče nejvíc zlé krve působí občasné přecházení ukrajinských řeko-katolíků na obřad latinský, jenž je tam vlastně representantem polskosti. Jinde zase

přestupují řeko-katolíci k pravoslavi nebo se stávají obětmi sektářské agitace štundistů, baptistů a jiných amerických sekt, které disponují dolary. O. Emiljan Kovč vydal v Stanislavově brožuru (VII. + 147 stran), v níž se snaží dát odpověď na důležitou otázku: „Proč naši od nás utíkají?" Příčinu vidí jednak v obřadě řeckokatolickém, jednak v duchovenstvu. Podrobně pojednává o jazyku, abecedě, zpěvu, bohoslužbě, obřadech a poutích řeckokatolických a navrhuje reformu celého obřadu. Ve druhé části brožury píše o vychování a manželství kněží, o pramenech jejich příjmů, o příčinách podrývajících vážnost duchovenstva, o účasti kněžstva v práci národní, o církevních bratrstvech a nakonec též o sv. zpovědi a kázáních. O. Emiljan Kovč výslovně podotýká, že není latinským straníkem, nýbrž že by si jen přál, aby se duchovenstvo řeckokatolické svým kněžským vzděláním a činností stalo neohroženým bojovníkem za víru Kristovu a tak zabránilo smutným „desercím" a odpadům nejen náboženským, ale i národním. Brožura O. Emiljana vyvolá jistě polemiku, poněvadž se mezi jiným dotýká otázky celibátu, o níž jednala už provinciální synoda lvovská r. 1891 a pak znova diecésní synoda lvovská r. 1897 a přemyšlovská r. 1898. Na živu pozůstalí pamětníci těchto synod obrátili se r. 1925 v téže věci s prosebným listem na nynějšího Sv. Otce Pia XI. a stejně i letos na předsednictvo unionistického sjezdu velehradského (až po jeho ukončení). Unionistické sjezdy nejsou synodou nebo sněmem, i když se jich častní celá řada biskupů různých diecésí; jejich úkolem není zasahovat do kanonické správy Církve, nýbrž jen „připravovat cesty Páně" k sv. jednotě Církve tím, že osvětlují nestranně a vědecky sporné otázky theologické, odstraňují nedorozumění a vzájemnou nedůvěru, šíří poznání křesťanského Východu, zdůrazňují potřebu prohloubení náboženského v Kristu, vyzývají ke skutkům lásky a k modlitbám smíru. Čeho se především úzkostlivě varují unionistické sjezdy velehradské, je jakákoliv zaujatost národnostní a politická. Jinak by nemohly sloužit katolické ekumenicitě (obecnosti), jak ji správně chápali už před tisíci lety sv. apoštolé slovanští Cyril a Metoděj. Tento irenismus unionistických sjezdů nechce ovšem schvalovat žádné křivdy, ať se vyskytuje kdekoliv v náboženském životě různých národů (ať je to ve sporech polsko-ukrajinských, či v protislovanském násilí italských fašistů). Obrana proti takové křivdě se však silně podlamuje, když se v ní používá vášnivých národnostních důvodů, nebo i nespravedlivého posuzování a odsuzování. (Tak na př. anonymní latinské listy poslané účastníkům letošního sjezdu velehradského právem odsuzují pronásledování slovanských katolíků italským fašismem, ale neprávem dávají vinu na tom Sv. Otci!) Otázka řecko-katolická v Haliči je tím těžší, poněvadž není o ní v mnohých bodech jednotného názoru ani v táboře ukrajinském (Chomyšin—Septickyj) a poněvadž naráží na úskalí politicko-národnostní.

Jubilejních slavností v Čenstochově súčastnilo se ve dnech 15. až 16. srpna okolo 400.000 poutníků s presidentem polské republiky Pilsudskim v čele. Největší poutní zástupy přijely vlakem z Lodže — 20.000 poutníků — za vedení biskupa Tymienieckiho — pěšky připutovalo na 50.000 poutníků. Ze zahraničních hostů vzbudili pozornost francouzští studenti vojenské polytechniky z Paříže, kteří ve svých parádních uniformách doprovázeli milostný obraz P. Marie v obrovském církevním procesí. Ráno společně přistoupili k sv. přijímání. O mariánském svátku dne 15. srpna — pokusili se neznámí pachatelé výstřely a výkřiky vyvolat v poutní tlačenici na Jasné hoře čenstochovské poplach. Jde asi o útok „Volné myšlenky" polské, která už od delší doby převzala a provádí protináboženský boj metodami bolševickými a svůj program také systematicky plní. Katolíci polští právem si stěžují, že v popředí těchto protináboženských i protistátních akcí stojí úředník zahraničního ministerstva polského, Teofil Jaškiewicz, který v časopise „Wolnomyśliciel" i razil pro bezbožecké buňky mládeže heslo: „Po Španělsku je na řadě Polsko". (Dodatečná poznámka: Úřední vysvětlení o poutní výtržnosti na Jasné hoře čenstochovské mluví jen

o jakési hádce manželů nebo prodavačů sodovky, která prý vzbudila rozruch v zástupech, ale mlčí o výstřelech a rouháních, jež především znepokojila poutníky procházející právě branami a jež mohla ohrozit i mnoho lidských životů.)

Krajanské misie na Volyňsku. Blízko Lucka jsou 3 obce české Teremno Staré, Teremno Nové a Stromovka. V Teremnu Starém konal jsem pobožnosti ve škole, při mši sv. ministroval pan řídící školy, Polák, ale naučil se již českému jazyku. V obci jest 50 rodin českých, z nichž jediný rolník pan Píšl jest pravoslavný, ale účastnil se všech pobožností a pozval mne na oběd. V Teremnu Novém jest 70 rodin katolických Čechů a mimo to mnoho pravoslavných mužiků. Baťuška jménem Pořízek, jest české národnosti, podobně v Ulbárově baťuška Káčer jest Čech, který všechny obřady koná po česku, jen aby získal české katoliky. Ale nedaří se to, naopak, pravoslavní přestupují nejvíce k „štundistům", kteří se tu pokládají za potomky Komenského, křtí se ponořením v řece. Z Teremna jel jsem do Hubinských Niv, odtud do Michny a Motyšínu. Kázání mám pouze dvakrát denně, večer o 8. hod. a ráno v 7 hod., protože jsou zde nejpilnější žně. Úroda jest pěkná až na pšenici, která podeschla a zčernala a zrno je jako kmín. V neděli měl jsem služby Boží na nádraží v Sinkiovičce, v obci, která teprve před 2 roky při nové dráze vedoucí z Lucka do Lvova, se založila a velmi rychle roste. V celém okolí jsou české obce jako Hubín, kde se ke mně hlásil pan Josef Báťa a Al. Báťa, Nivy, Budky, Vilémovka, Ostrov, Hájenka a Novošulky. Tyto obce chtějí po žních stavět nový kostel blízko nádraží, kde mají již stavební místo. Účast byla obrovská, ale musil jsem čekat se mší sv. až do 11. hod., od rána jsem zpovídal v kanceláři p. přednosty a děti k prvnímu sv. přijímání připravoval, též tři nemocné zaopatřoval, teprve o 2. hodině šel jsem úplně propocen a vyčerpán od oltáře. Časně ráno jel jsem do Berestečka, kde bývalý rakouský 13. pluk za války bojoval. Všechna místa jsem shlédnul: Burgači, Chvojnu, Střemilče, Humniště, Chutor Zelený atd. Odjel jsem pak navštíviti hrob Václava Dastycha, svého bývalého sluhy, a konám misie v Mytnici a Komárovce, odkud pojedu až k bolševickým hranicím do Buděrázu, do Novin a Koryta, kde asi již své misie ukončím.

Jos. Stříž.

Z JUGOSLAVIE

Hrvatský Záhřeb je mocným střediskem náboženského života katolického. Mají v něm své kláštery všechny řehole; pracují mezi hrvatským lidem františkáni, jesuité, dominikáni a třetí řád. Letos k nim přibyl nový klášter dalmatských františkánů s kaplí P. Marie lurdské. Nový klášter má být především útulkem dalmatských františkánů, kteří se na záhřebské universitě připravují k profesuře. V klášteře je velká dvorana pro katolické manifestace. Později má být vedle kláštera zbudován nový kostel lurdské P. Marie.

Čtvrtý sjezd slovanských katolických akademiků a seniorů koná se od 2. do 5. září v Záhřebě pod protektorátem hrvatského metropolity arcib. dra B a u e r a. K dosavadním zdařilým kongresům chtěl záhřebský sjezd přidat díl, kterým mohou Hrvaté prospět myšlence vzájemné kulturní a sociální práce slovanské katolické inteligence. Záhřebský sjezd chtěl ještě víc do hloubky zaorat na poli velikých sociálních a kulturních problémů, které hýbají současnou společností a zvláště národy slovanskými. Je to patrno už z témat, jež byly na sjezdě záhřebském předneseny: 1. Slovinec dr. Mika Krek: „O kapitalismu a marxismu ve světle sociálního učení Pia XI." 2. Hrvat O. dr. Bonifacije Perović: „Směrnice sociální práce katolíků po vydání encykliky „Quadragesimo anno". 3. Čech dr. Jan Ev. Urban: „Charitativní práce katolických inteligentů". 4. Prof. Klement Jadrzejewski, Polák: „Křesťanský universalismus a nacionalismus". 5. Prof. dr. Gabriel Kostelník, Ukrajinec: „Katolicismus a národní myšlenka u Slovanů." 6. Dr. Ant. Vašek, Slovák: „Hlasatelé slovanské vzájemnosti". 7. Prof. Petar Grgec, Hrvat: „Význam Hrvatů v katolickém celku". Delegátem ústředí čsl. katol. studentstva byl na záhřebském sjezdu místopředseda p. Šnevajs.

Slomškův ústav zřídili cisterciáci ze

Stična v Lublani, kde loni zakoupili za tím účelem dům vedle Alojzijevišča. Bydleli tam jejich bohoslovci, kteří studují na lublaňské bohoslovné fakultě. Letos však přijímají do Slomškova ústavu i žáky, kteří se chtějí věnovati řeholnímu životu a práci v duchu Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje.

Sídlo řeckokatolického biskupa křiževackého bude letos přeneseno do Záhřebu. Než bude postaven nový katedrální chrám a biskupská residence, bude bydlet vladyka dr. D. Njaradi v katolickém semináři východního obřadu a farní kostel řeckokatolický sv. Cyrila a Metoděje bude prozatím biskupským chrámem. Stolní kapitula zůstane zatím ještě v Križevcích.

Djakovská katedrála oslavila letos padesátiletí svého zbudování velikým biskupem Štrossmajerem, který je v ní také pochován. Zasvětil ji: „Slavi božji, cerkvenemu edinstvu, slogi in ljubezni svojega naroda." Je to krásný pomník horlivého apoštola sv. jednoty a vřelého ctitele slovanských apoštolů.

Eucharistické kongresy pořádali letos katoličtí Slovinci v Celji za účasti 20.000 věřících a v Ptuji za účasti 25.000 vedle řady menších sjezdů dekanátních. Stejně i katoličtí Hrvaté projevili svou lásku k eucharistickému Pánu mnoha zdařilými sjezdy: v Ogulinu, Omišu (Dalmácie), na ostrově Hvaru, Korčuli, v Desiniči a Sisku. Nejlepší cesta k náboženské obrodě.

Slovinští vystěhovalci z Francie, Vestfálska a Holandska navštívili v srpnu svoji vlast. Zájezd organisoval duchovní správce emigrantů P. Drago Oberžan. Zúčastnilo se ho 190 slovinských horníků-vystěhovalců, z nichž 80 přijelo trvale zpět do svého domova, poněvadž v cizině nebylo nyní pro ně vůbec práce a výživy. Slavnostního uvítání dostalo se krajanům v Jesenicích, na poutním místě Brezje, a pak v Lublani.

Z CAŘIHRADU

Postavení katolické Církve v Turecku nebylo vlastně nikdy úředně upraveno. Před pádem sultánské vlády měli sice křesťané, kteří byli tureckými poddanými a náleželi k různým katolickým či nesjednoceným obřadům východním, zvláštní statuty, ale ty jim nezaručovaly ani zdaleka plné náboženské svobody. Nad bezpečností křesťanů, příslušníků cizích států, bděly konsuláty těch zemí, s nimiž Vysoká Porta uzavřela tak zvanou kapitulaci. Byla to zvláště Francie, která odedávna vykonávala jakýsi mravní protektorát nade všemi katolíky v Turecku, nevyjímajíc ani tureckých poddaných. Obrat k horšímu nastal, když se vlády v Turecku zmocnila nacionální strana Mustafy Kemala (r. 1922), která zrušila všechny dohody kapitulační. Pod vlivem zednářstva odstraňovala hned s počátku jakýkoliv náboženský vliv ze života politického i společenského. Zavedená konstituce turecká uznala náboženství mohamedánské za náboženství národní, přiznala svobodu i náboženským menšinám, ale v praksi se tím neřídí. Občanům jiné víry než mohamedánské je téměř nemožno dostat se do úřadů, a též jiná postavení společenská jsou jim těžko dostupna. Jediná svoboda jim zbývá, že mohou tvořiti samostatné náboženské obce, jejichž činnost je však velmi obmezena.

Počet katolíků v Turecku činí asi 32.000 věřících různých obřadů; katolíků latinského obřadu je přes 20 tisíc. Křesťanů nesjednocených má Turecko asi 180.000 vedle 6000 protestantů. Při celkovém počtu obyvatelstva tureckého 13,660.275 duší, tvoří tedy křesťané jen skromnou menšinu. Katolíci turečtí náležejí většinou k nižším vrstvám lidovým, jen zřídka kdy se podaří některému z nich dosáhnouti lepšího postavení v obchodě nebo průmyslu. Také užšího spojení mezi nimi není, poněvadž je hatí přísné státní předpisy. Jediné konference svatého Vincence a některá čistě náboženství bratrstva mají jakés takés existenční oprávnění. Snahy apoštolského delegáta msgra Margottiho o zavedení Katolické akce v Turecku setkávají se s velikými obtížemi. Zato poměrně dobře prospívají katolické školy v Turecku, vedené řeholníky francouzskými, vlašskými a rakouskými. Mají v obecných školách na 8000 dětí (ve 12 chlapeckých a 20 dívčích školách). Středoškolskou výchovu katolickou obstarává 10 kolejí mužských a 6 dívčích pensionátů, v nichž studuje přes 5000

mládeže. A je zajímavo, že do těchto katolických škol chodí též nekatolíci, ba i mohamedáni. Co téměř úplně chybí tureckým katolíkům, je katolický tisk. Pouze v Cařihradě vydává Apoštolská delegatura týdeník „Vita Catholica", psaný francouzsky a vlašsky, a katolíci řečtí mají tamtéž měsíčník „Christianike Estia" a jeden farní věstník řecko-francouzský. Většina tureckých katolíků žije v okolí Cařihradu a Smyrny, kde je také středisko jejich hierarchie nejen latinské, nýbrž i jiných obřadů.

Katolický obzor.

Doma.

MORAVA

První české misionářky do zámořských misií vyšle přerovský mateřinec sester Neposkvrněného Početí Panny Marie. Působištěm jejich bude britská Guiana, ležící pod deltovým ústím Orinoka a sousedící na jihu s Brasilií, na západě s Venezuelou. Svým jižním cípem dosahuje British Guiana téměř rovníku. Katolická misie, do jejichž služeb odjede letošního září prvních šest sester Neposkvrněného Početí Panny Marie z Přerova, je pod správou anglických jesuitů. Proto mezi jinými přípravami na dalekou cestu byla také usilovná snaha prvých misionářek, aby se předem naučily anglicky. Sestřičky přerovské mají dobrou učitelku angličtiny ze svého kláštera. Má nejenom státní zkoušku z angličtiny, ale i londýnskou praksi. Odjezd prvních českých sester do misií je dějinný krok českého katolicismu, k němuž jistě každé upřímné srdce české a katolické přeje neohroženým a obětavým sestřičkám ochrany a požehnání Božího k práci vpravdě apoštolské. Budou je na cestu provázet přečetné modlitby a oběti, budou je u cíle čekat veliké úkoly, těžkosti a námahy v očích lidských trpké — před Bohem však veliké ceny smírné. Prosíme naše první misionářky, aby aspoň část svých misijních obětí, modliteb a prací obětovaly za svatou jednotu Církve Boží, zvláště za trpící bratry a sestry na slovanském Východě, kteří jsou na tom hůře než divoši zámořských misií. Všude na světě má přístup milosrdná láska Kristova, jen přes sovětské hranice nesmí. Kéž také nad americkým rovníkem se ozve úpěnlivá prosba: Spasiteli světa, zachraň Rusko!

Zemřel kněz buditel. Kobeřice na Hlučínsku ztratily faráře, gotický chrám ztratil svého strážce, přemnozí ztratili přítele převzácných kvalit — ale ještě větší, mnohem větší byla ztráta, která vznikla úmrtím msgra Josefa Otavy: Náš lid „na Modré", na Prajzské, Hlučínsko celé až po Ratiboř ztratilo vůdce, Moravci naši pozbyli toho, který po desetiletí stál v čele lidu svého...

Za pruské vlády věrně střežil drahý odkaz otců, víru i řeč. Slovem i perem, jako redaktor jediného českého listu, týdeníku, v Německu, „Katolických novin", vychovával a burcoval. Učil lid svůj milovati krásnou jeho řeč, pro kterou mocní tohoto světa měli jen potupu a posměch. A když přišel historický 4. únor 1920, když Hlučínsko opět připadlo k našim zemím a když Ratiboř a Berlín napjaly všecky páky, aby lid byl stržen do vírů a zmatků, tu z cílevědomého vůdce moravského lidu na kobeřické faře se stal — mučedník a trpitel!

„A já nepovolím a nepovolím," říkával P. Otava tak často v oné době. A jak názorně vedl i spolubratry, kteří se báli teroru zfanatisovaných: „Náš lid se dnes podobá splašenému koni. Hoňte jej — tak je nechytnete, ale sami si ubíjete zdraví. Náš lid je však také dobrý — a vrátí se jako dobrý kůň, až splašenost pomine. Jen my nesmíme se dát strhnouti!" Jak tehdy trpěl — to ví jen Bůh a ti z nejbližších, kteří měli to štěstí, že byli úzkými jeho spolupracovníky.

Stodeset kněží od nás i z Německa a tisícové davy s čelnými funkcionáři veřejného života doprovodilo faráře msgra Otavu na poslední jeho cestě.

A nebyl to poslední akt vděčnosti k velikému knězi-buditeli. Co modliteb vyšle za ním věřící jeho lid! A dřív nebo později na faře v Kobeřicích i na doškové rodné jeho chaloupce v Pišti mramor a zlato hlásati budou veliké jeho činy. Vždyť byl to muž, který svým životem a svými obětmi psal dějiny svého lidu..... A který si postavil nejkrásnější pomník v srdci lidu svého!

Opat dr. Metoděj Zavoral pronesl při svěcení nového pomníku sv. Václava na Štramberku kázání, z něhož citujeme vzácná slova o kultu našich patronů národních. „Našim zástupcům v Národním shromáždění podařilo se vymoci, aby zvláštním zákonem svátek sv. Cyrila a Metoděje i sv. Václava byl pro celou republiku zařazen mezi památné dni. Jen památné — český liberalismus se lekal slova „sváteční", ale na nás a jen na nás záleží, čím si památnost obojího svátku vyplníme. Zákonem je nám dána možnost světit oba svátky. Světit je zbožnou účastí na mši svaté, na pobožnostech a oslavách, k jejich poctě konaných a vším tím dokazovati světu, jak je nám drahá jejich památka. Važme si toho a jednejme podle toho. Nebojme se pevným pohledem podívat do očí té smutné skutečnosti, že všechny duchovní boje a zápasy mezi námi mají jen jediný cíl a účel: Buď zpět k idei cyrilometodějské a svatováclavské, t. j. zpět k Ježíši Kristu a k životu podle Jeho pravdy a jeho přikázání, anebo vpřed bez Krista, ba proti Němu a k životu, pro nějž není zjevené pravdy Boží, není příkazů Božích a není odpovědnosti před Bohem. Na této cestě, zdánlivě tolik snadné a bez odporu tolik svůdné, jsme už pokročili hodně daleko u nás i u vás. Nuže, zastavme se na ní aspoň na chvíli a změřme a uvažme, co jsme na ní získali a o co vše jsme na ní přišli a zchudli.

Zdánlivě se žije lehčeji, a dovedeš-li se obratně vyhnout paragrafům světského trestního zákona, jsi-li zdráv a bohat, ze všech číší rozkoše smíš pít, všeho, co život a svět dovede poskytnout, smíš dosyta užít bez obavy, že se před Vševědoucím Bohem ze všeho jednou musíš odpovídat. Svůdné by to bylo a duší k nesečtení to již svedlo a denně svádí — jen kdyby nebylo té smutné skutečnosti, že se takovým životním názorem do základů otřásá, co bylo lidské společnosti nejpevnějším pilířem. Pryč s autoritou Boží — budiž! Jen kdyby tím nebyla podvracována i lidská autorita každá, ať autorita hlav státu, ať autorita hlav rodin. Není absolutního mravního zákona, není posmrtné odpovědnosti, jen sami sobě a svému svědomí jsme odpovědni z každého svého činu. Jak by to bylo pohodlné, jak by se při tom lehce kráčelo životem, kdybychom plni zděšení neviděli, jaká nám při takových názorech vyrůstá mládež, jak se jimi rozvrací manželský a rodinný život a jak jimi tvrdnou lidská srdce všude, po celém světě, a žel Bohu — i u nás.

Velcí národové tuto mravní chorobu spíše přemohou, u národa malého a při tom tak vnímavého jako je náš, vniká tento chorobný jed k neuvěření rychle do všech koutů naší vlasti, do všech rodin. A přece je jasno, že obstojíme jen tehdy, nahradíme-li malost svého počtu svěží zdravostí svých těl, mravní čistotou svých srdcí, čestností svých povah a příčinlivostí svých paží.

Velká výprava katolických Francouzů za vedení jesuity P. Dassonville navštívila naši republiku, a pokud možno v krátkosti času, nahlédla do katolického života u nás aspoň natolik, aby překazila pomluvy, jež nepřátelé národa českého šíří zlomyslně i u katolíků francouzských. Je to dobře, že vůdcem výpravy byl jesuita francouzský. Byl to právě jesuitský časopis „Etudes", v němž se uplatňoval tak silný maďarský vliv na úkor českého katolictví, že ani P. Bourgeois, T. J., nedovedl ho paralysovat. Nyní poznali nás zblízka a mohou být — spravedlivi. Víc nežádáme.

Po staroslavném Velehradě bude nyní pátrati zvláštní komise při Akademii věd. V komisi jsou zastoupeny: archeologický ústav, památkový úřad, musejní spolky a Akademie věd. — V čele komise ředitel Buchtela a dr. Niederle. — Všechna staroslovanská hradiska na Chřibech budou prozkoumána.

ČECHY

Podle německé statistiky (Das neue Reich) měly v posledním školním roce německé školy 23,4 proc. žactva s výtečnou klasifikací,

kdežto české a slovenské školy jen 17.7 proc., karpatoruské 13.8 proc., maďarské 12.5 proc. a polské 7.5 proc. Tato přednost německého školství zvyšuje ještě ta okolnost, že mělo také nejmenší procento propadlých žáků — 5.8 proc. — kdežto u Čechů a Slováků bylo jich 10 proc., u Maďarů 11.6 proc., o Poláků 14.3 proc. a u Rusínů 17.3 proc. Je-li tato statistika pravdivá, pak by svědčila buď o mírné klasifikační praxi německé a přísnosti u jiných národů, anebo o různé píli a dovednosti učitelstva. Buď jak buď, kdo má oči k vidění, ať vidí!

SLOVENSKO

Čtyry nové farní kostely v Bratislavě. Onehdy jsme se zmínili, že kostelík na Kalvarii v Bratislavě má se státi farním. Spravovati jej budou františkáni. Kostel bude míti velký význam pro okolní kolonie a celou čtvrť Červeného mostu. Kromě tohoto kostela už existujícího mají býti vybudovány ještě tři další kostely, kolem nichž vznikly by nové farnosti. Tak v Petržalce na pravém břehu Dunaje bývala malá kaple a pouze asi 2000 obyvatelů. Nyní toto předměstí je vlastně městem o 20.000 obyvatelů, kteří marně se namáhali, aby se dostali ke kostelu. Projekty pracovaly s takovým stavebním nákladem, že si ho netroufal nikdo sehnati. Posléze se petržalští obrátili na zemřelého Tomáše Baťu a ten jim dal ve svém stavebním oddělení vypracovati plány a rozpočet zdarma. Základní kámen k tomuto novému kostelu byl posvěcen v srpnu. Jiná část Bratislavy, oblast blumentalské fary (administrátorem je tam horlivý P. Aug. Pozdech), vzrostla na 70.000 obyvatel, takže blumentalská farnost je největší v celé republice. V tomto obvodu se má stavěti kostel v Miletičově ul. a na Cihelném poli. Pozemek v Miletičově ulici je už koupen. Zde postaví kostel salesiáni. Vedle bude fara, klášter, divadlo, tiskárna, dílny, zkrátka vše, co je v salesiánském pracovním programu. Cihelné pole, které je nejlidnatější čtvrtí Bratislavy a vyrostlo úplně až po převratu, potřebuje kostela jako soli. A konečně ještě pátý kostel s farou by byl nezbytný na Přívoze, kam musejí také z blumentálské fary dojíždět.

PODKARPATSKÁ RUS

Studenti z Podkarpatské Rusi v Praze přenesli své domácí spory jazykové i do pražského života studentského. Mají dvě organisace velmi bojovně proti sobě naladěné: ukrajinský (rusínský) „Sojuz P. K. R. (podkarpatoruských) studentiu v Prazi" a velkoruský spolek „Vozroždénie". Jak je to všude vlastností mladých lidí, dostává se k řeči mladická vášnivost, která miluje silná slova v různých projevech, resolucích a provoláních. V posledním dvojčísle „Dušpastyru" (8.—9.), září, úředního věstníku obou řeckokatol. diecésí na Podkarpatské Rusi, upozorňuje na toto nebezpečí bratrovražedných bojů mezi studentskou mládeží podkarpatsko-ruskou v Praze anonymní dopisovatel „Nemo" v článku „Nenávist jako program", odsuzuje šíření vzájemné nenávisti a volá o pomoc a zakročení k novému energickému biskupu mukačevskému msgru Stojkovi. Bohužel, je studentská Praha jen ohlasem domácích bojů podkarpatských, jež mnoho trpkých chvil připravily už zvěčnělému vladykovi mukačevskému msgru Gebejovi. Kdyby nebylo vlivu vnějších činitelů a vedlejších zájmů, jež se ukrývají za spory jazykové, snáze by si Podkarpatská Rus vyřešila své sporné otázky. Ale tak zůstává tu pořád někdo, jenž chce lovit — v kalných vodách.

V mukačevské diecési je dosud mnoho obcí, kde státní školy používají budov, nebo aspoň knihoven, kabinetů i zahrad a j., jež jsou majetkem škol církevních, bez jakékoliv smlouvy či nějakého nájemného. Proto nařídil biskupský ordinariát užhorodský všem duchovním řeckokatolickým správám, aby v zájmu vlastnického práva Církve všude žádaly od školských úřadů státních uzavření řádné smlouvy i nájmu, počínajíc novým školním rokem 1932—1933. Roční nájemné z jedné školní třídy stanoveno v obnosu 800—1000 Kč, z učitelského bytu pak 900—1200 Kč ročně. Smlouva může býti uzavřena na dobu 1—3 roků, nejdéle na 5 let.

Za hranicemi.

Z ŘÍMA A ITALIE

Kancléřem papežské university Řehořovy i papežského ústavu východního a biblického v Římě byl jmenován kardinál Bisleti, prefekt posvátné Kongregace pro semináře a universitní studia.

Oběžník posvátné Kongregace pro svátosti v Římě uveřejněný v srpnovém sešitě „Acta Apostolicae Sedis", nařizuje všem biskupům katolického světa, aby počínajíc rokem 1933, posílali během prvých tří měsíců roku posvátné Kongregaci pro svaté svátosti výkazy zrušených manželství i s důvody, proč se tak stalo a s vysvětlivkami obránce svátosti manželství. Při prvém podání roku 1933 mají býti podány tyto zprávy za poslední tři leta 1930—1932. Zaslaný materiál zpracuje zvláštní komise odborníků. Oběžník posvátné Kongregace má připravit ulehčení manželských procesů.

Papežská komise pro Rusko uveřejňuje v témž srpnovém čísle „Acta Apostolicae Sedis" dekret, jímž se zřizuje na zkušební dobu 7 let nová Kongregace byzantsko-slovanského obřadu, sestry misionářky Nejsv. Srdce Ježíšova. Jejich zakladatelem je P. Pavel Macevič, jesuita byzantsko-slovanského obřadu z Vilna, který se zúčastnil též letošního velehradského sjezdu unionistického. Nová kongregace má spolupracovat na díle svaté jednoty hlavně na polských kresách.

Terstský biskup dr. Alois Fogar slavil své stříbrné jubileum kněžské. Jubileum s ním radostně slavila celá diecése. Biskup dr. Fogar, býv. profesor bohosloveckého učiliště v Gorici, těší se velké úctě nejen u Italů, ale i u svých slovanských věřících, jichž náboženské potřeby hájí s apoštolskou rozhodností. Je to muž veskrze spravedlivý a stojí pevně i za těch těžkých poměrů, vytvořených nenávistí fašismu ke Slovanům v julské krajině. Terstští občané darovali svému biskupu k jubileu krásný automobil. Též duchovenstvo mu přineslo krásné dary. Dr. Fogara velebí jako kněze hluboké kultury srdce. Lásku k chudině projevil tím, že v 10 letech rozdal celé své velké jmění po rodičích. Rodem je dr. Fogar Furlanec.

Posvěcení nových kostelů v Římě. Velký vzrůst moderního Říma v posledních letech vyvolal potřebu, aby na nových předměstích věčného města byly zbudovány nové kostely. Tak byl nedávno na Monte Mario posvěcen kostel Zvěstování Panny Marie a ve svátek Nanebevzetí P. Marie farní kostel sv. Rodiny na via Portuensi. O svátku Narození P. Marie, 8. září, bude posvěcen kostel sv. Barbory na via Casalina. Též na předměstí Anna Regilla nedaleko apijské silnice bude otevřen kostel sv. Petra z Alkantáry. Za Centocelle postaven je kostel ke cti sv. Terezičky Ježíškovy a na via Prenistina zároveň otevřena kaplička, aby sloužila duchovním potřebám hustě zalidněné čtvrti městské. Z Říma tedy nejenom zní volání vyzývající k budování nových chrámů na periferiích velkých měst, ale září i skvělý příklad praktické péče o duchovní život věřícího lidu!

Z ANGLIE

Znova a znova opakují se v Anglii případy, že se anglikánští pastoři stávají katolíky, a to právě vynikající osobnosti mezi nimi. Jejich příklad působí ovšem mocným vlivem i na obyčejné věřící. Aby tento vliv zeslabil, prohlásil londýnský anglikánský biskup před obcí svých věřících, že prý polovice mladých anlikánských duchovních, kteří v posledních třiceti letech konvertovali ke katolické víře, zase se vrátili do církve anglikánské, poněvadž prý „nenašli v Římě toho, čím se navenek zdá býti". Toto tvrzení londýnského anglikánského biskupa vyvrátil nyní jako nepravdivé dr. M. Borges-Baily, který je sám konvertitou, býval dříve též anglikánským pastorem a má dosud svého otce i tchána v řadách anglikánského duchovenstva. Za posledních třicet let přešlo ke katolické Církvi celkem 281 anglikánských duchovních a z těch se pouze 9 vrátilo zase zpět k církvi anglikánské; zato 81 z nich přijalo i katolické kněžství. Od doby, kdy pozdější kardinál Newman se stal katolíkem, činí počet konvertitů — bývalých anglikánských pastorů — asi

1000 osob, které pak zůstaly až do smrti věrny katolické víře.

Katolická Anglie je rozdělena na 16 diecésí, které spravují 24 arcibiskupové a biskupové. Nedávným jmenováním msgra Myersa světicím biskupem westminsterským, je rozmnožen počet londýnských biskupů na 6: arcibiskup westminsterský kardinál Bourne, dva jeho světicí biskupové, msgr. Amigo ze Southwarku, msgr. Doubleday z Brentwood a arcibiskup Goodier, S. J.

Londýnští katoličtí advokáti založili v Londýně „dům pro lidi opuštěné a bez domova (Catholic Fund for the Homeless and Destitute), aby ulehčili duchovním správcům světového velkoměsta péči o chudinu. Kněží posílají tam nyní tedy chudé pocestné a nezaměstnané, kteří v „domovině" dostanou nejnutnější zaopatření a pokud možno i zaměstnání.

IRSKO

Obrovská katolická manifestace v Irsku. Šedesát tisíc osob zúčastnilo se na pahorku Slane slavnostní pontifikální mše u příležitosti oslavy 1500. výročí příchodu sv. Patrika do Irska, při níž byli přítomni irští biskupové a celá vláda svobodného státu. Kardinál Mac Rory, arcibiskup armaghský a primas irský, pronesl řeč k zástupům lidu, jež vzbudila mimořádnou pozornost a ve které promluvil též o anglo-irském sporu. Mezi jiným řekl: Dovoluji si prohlásiti, že považuji za hanbu a hřích, ponechává-li se i nadále volný průchod této pro obě země tak záhubné, bratrovražedné politice, aniž by se činily další pokusy o vyjednávání neb vyřízení rozhodčím soudem. Co jsou nám platny neustálé řeči o tom, jak učiniti konec každé válce, když nelze zabrániti ani obyčejnému celnímu boji? Je v zájmu národů žíti v míru, souladu a vzájemné svorné spolupráci. Uvědomí-li si britští státníci jen dějiny Irska, budou ochotni jednati se svým slabším sousedem dokonce velkomyslně.

Z DÁNSKA

První eucharistický kongres v Kodani. Kodaň prožívala ve dnech 18. až 21. srpna období náboženských slavností a nadšení, vyvěrajícího z upřímné víry, které nemají v dějinách skandinávského katolictví příkladu. Tento první eucharistický kongres byl nejdůležitější událostí od doby reformace. Podnět k pořádání této krásné manifestace vyšel od apoštolského vikáře dánského msgra Bremse. Účast překonala všechno očekávání. Z vynikajících církevních hodnostářů dlužno jmenovati kardinála Van Rossuma, předsedu posv. kongregace pro Rozšíření víry v Římě, polského kardinála Hlonda, arcibiskupa Baudrillarta, ředitele pařížského katolického ústavu, msgra Guerru, titulárního arcibiskupa ve Verisse, msgra Alexandra Chulaparmabila, biskupa kotayanského (Malaban, Indie), msgra Kerholse, biskupa lutyšského, msgra Gommaro Cretse, generálního opata premonstrátů a biskupy zemí severských Bremse (Dánsko), Müllera (Švédsko), Mangerse (Norsko), Bucka (Finsko), jakož i Meulenberga (Island) a opata dra Zavorala.

Slavnosti byly zahájeny pobožností v ausgarském chrámě a procesím, jehož se zúčastnilo osm tisíc osob. Zvláštní bohoslužby byly konány pro děti v kostele Srdce Ježíšova. Slavnostní shromáždění konalo se v rozsáhlém Sportovním paláci a řeči v něm pronesené byly přenášeny všemi dánskými radiovými stanicemi. Dne 20. srpna byly slaveny pontifikální mše v pěti kodaňských chrámech. Vyvrcholením slavností bylo sv. přijímání při mši sv., sloužené kardinálem Hlondem v klášterní zahradě, po níž imposantní průvod s nejsvětější Svátostí, nesenou kardinálem Van Rossumem, ubíral se hlavními ulicemi kodaňskými. V divadle byla provedena náboženská hra vysoké umělecké úrovně. Závěrem těchto krásných projevů síly katolické myšlenky byl večer přednášek a zpěvů ve Sportovním paláci. Velmi příznivým dojmem působilo pozvání dánského krále, který přijal v audienci kardinály a biskupy, účastnící se kongresu. Svatý Otec poslal severským katolíkům telegraficky svoje pozdravy a požehnání.

Tento eucharistický kongres posílil vydatnou měrou mysl a víru osamělé severské katolické diaspory, ale ukázal i protestantské veřejnosti, že skandinavští katolíci nesmějí již býti považováni za pouhou hrstku lidí, kteří se mezi jinověrci téměř ztrácejí.

Zdá se, že veřejnost toto poučení dobře pochopila. Obzvláštní uznání zasluhuje zájem a blahovůle veškerého dánského tisku, jež byly kongresu věnovány.

Z FRANCIE

Zřízení ministerstva rodiny žádal sjezd Sdružení rodin s četným potomstvem, který se konal o letošních prázdninách ve francouzském Avignoně. Úkolem nového ministerstva byla by obrana veřejné mravnosti a dobrého jména země. Podléhala by mu zvláště censura filmů a představení kinematografických. Ministrem rodiny, jenž by nahradil dosavadního ministra veřejného zdravotnictví, mohl by býti jen opravdový otec četné rodiny. Francie cítí instinktivně své největší národní nebezpečí v úpadku rodinného života a odtud tryskají i takové návrhy. Zdraví — mravní i fysické — v národě nezachrání ovšem žádný ministr — bez obrody náboženské.

Příšerné stopy války zůstanou zachovány na nejkrvavějším bojišti francouzském, u Verdunu. Padlým obráncům této pevnosti zbudován byl nedávno veliký pomník blízko Douaumontu, kde je dodnes půda neobdělána, pustá, tak, jak ji zanechala válečná vichřice. Podle nejnovějšího rozhodnutí zůstane rozsáhlé okolí pomníku v původním, válečném stavu, neupraveno, aby návštěvníci obrovského pohřebiště douaumontského nikdy nezapomněli hrozného písma, jímž se tam válečná příšera zapisovala ve tvář země!

Katolické studentstvo francouzské má od roku 1919 zvláštní organisace, tak zvané „sociální skupiny („Equipes sociales") jejichž zakladatelem je Robert Gavrie, profesor na Sorboně. Účelem těchto organisací je: připravovat těsnější sblížení mezi studentem a dělníkem a pomáhat dělníkovi k většímu vzdělání. Od roku 1923 jsou zakládány „sociální skupiny" též pro studentky. Dnes už je v činnosti v Paříži 72 mužských a 62 dívčích organisací sociálních s 5000 asi členy, v ostatní Francii je 150 skupin se 6000 členy (zvláště v Lyonu, Lille, Rouenu, Brestu, Marseillu, Nancy, Bordeauxu a Strassbourgu). Venkovské skupiny jsou roztříděny odborově na skupiny pro námořníky, rybáře, rolníky a zemědělské dělníky. V roce 1925 byly ustaveny též skupiny pro nemocnice a ozdravovny, kde je možno rozvinout činnost vzájemným dopisováním. Příklad francouzských studentských organisací sociálních našel nyní následovníky i v Belgii a v Holandsku.

Z HOLANDSKA

Kardinál van Rossum mrtev. Ve věku 78 let zemřel v Maastrichtu kardinál Vilém van Rossum. Van Rossum se narodil roku 1854 ve Zwolle v Holandsku a po absolvování studií se stal profesorem ve Wittemu, kde se stal roku 1893 rektorem. Roku 1895 byl povolán do Říma a náležel v letech 1904—1917 ke komisi pro kodifikaci církevního práva. Roku 1914 byl jmenován předsedou biblické komise. Byl papežským legátem na eucharistických kongresích ve Vídni a v Amsterodamu. Jeho první prací byla příprava papežské encykliky o misiích. Roku 1929 přes svůj vysoký věk vysvětil osobně novou katedrálu na Islandě.

Z NĚMECKA

Na zvláštní způsob svépomoci za nynější hospodářské krise připadl porýnský kaplan Bell. Shromáždil nezaměstnanou mládež, dal ji vyškolit v zemědělství a odstěhoval se s ní do Brasilie, aby tam založil německé rolnické kolonie. Za 100 říšských marek (asi 800 Kč) dala brasilská vláda každému členu výpravy 100 jiter půdy k užívání. Vystěhovalecké výlohy činí za každého vystěhovalce 1300 říšských marek, které kaplan Bell nasbíral mezi německými katolíky jako bezúročnou půjčku.

Mnohé kláštery, farní osady a dobročinné ústavy v Německu vypůjčily si svého času v Holandsku značné obnosy, jejichž zúrokování bylo stanoveno dosti vysoko, ponévadž nebylo vyloučeno nebezpečí devaluace (znehodnocení německé měny). Nyní však dolehla hospodářská tíseň na německé kláštery a dobročinné ústavy tou měrou, že nemohou splácet holandským věřitelům ani povinné úroky. K tomu ještě valutové předpisy německé velmi ztížily zahraniční splátky. Je

přirozeno, že tyto poměry neblaze působí na vzájemný styk katolíků obou národů, jak o tom svědčí trpký způsob psaní holandského katolického tisku. Snad také některé z německých půjček byly učiněny na podniky, jež nebyly nezbytné potřebné; přesto však není situace tak tragická, aby musela trvale kalit dobrý poměr katolíků holandských a německých.

Vymírající Německo. Ve své knize „Volk ohne Jugend" (Národ bez mládeže) uvádí Burgdörfer toto srovnání: V letech 1841—1845 měl německý národ, čítající 34 milionů duší, průměrně na tisíc obyvatel 36.7 živých novorozenců. Roku 1931 připadá však při 65milionovém počtu nynějšího německého obyvatelstva na jeden tisíc pouze 15.9 živorozených dětí. Úmrtnost se sice během té doby zmenšila, průměrná délka života se zvětšila, ale to vše nestačí, aby byly doplněny mezery, jež způsobuje klesající počet porodů.

Výmluvným obrázkem nové pruské sněmovny je její náboženská statistika. Z celkového počtu poslanců 423 je 185 evangelíků, 100 katolíků, 1 Žid, 19 bez vyznání, 100 bez náboženství (volnomyšlenkáři), 18 neučinilo o své náboženské příslušnosti žádného sdělení. V jednotlivých stranách je náboženská příslušnost poslanců takováto: Ze 162 národ. sociálistů je 135 evangelíků a 27 katolíků.

Soc. demokraté mají mezi 93 poslanci 11 evangelíků, 2 katoliky, 1 Žida, 16 bez vyznání, 45 bez náboženství (volnomyšlenkářů), 18 bez jakéhokoliv udání.

Centroví poslanci — 67 — jsou ovšem všichni katolíci.

Němečtí nacionálové mají 27 poslanců evangelíků a 4 katoliky.

Německá lidová strana: 7 poslanců, všichni evangelíci.

Německá státní strana a křesť.-sociální služba lidu mají po 2 protestantských poslancích. Jediný poslanec za stranu německo-hannoverskou je evangelíkem, a za stranu sociál. republikánskou je odpadlíkem.

Z 57 komunistických poslanců označili se 3 jako bez vyznání, ostatních 54 vyplnili rubriku: bez náboženství. — Poučná je tato poslanecká statistika i v tom směru, že se v ní rýsuje konečná kristalisace víry a nevěry v životě veřejném, dva konečné tábory: katolický a důsledně bezbožecký (komunismus).

Boj proti „kultu" nahoty zahájil berlínský vládní komisař. Bezpodmínečně zakázal vystupování nestydatě „oblečených žen v divadlech, kabaretech a zábavních lokálech, zakázal nemravné vybírání královen krásy, nařídil policii, aby v koupalištích nedovolovala návštěvy hostinců v koupacím úboru a ve školách pro tělesnou kulturu netrpěla produkce urážející stydlivost. Je povinností vlády zamezovat mravní pohoršení a zkázu, ale policejní předpisy jenom nestačí k ozdravění národa.

Čtěte
Rozšiřujte
Apoštolát
svatého Cyrila
a Metoděje!

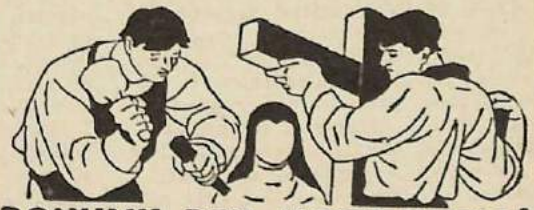
BOHUMIL BEK HORA KUTNÁ
ODBORNÝ ZÁVOD SOCHAŘSKO-ŘEZBÁŘSKÝ PRO UMĚLECKÉ PRÁCE HOSTELNÉ
provádí pečlivě a levně
OLTÁŘE-SOCHY-JESLIČKY

ODZNAKY orelské, spolkové, organisační, sjezdové, Mariánských družin, pamětní medalie, upomínky slavnostní ke svěcení zvonů a eucharistickým kongresům zhotovuje vkusně a levně

ALOIS LOUDA, Žel. Brod 356, Čechy.

Korouhve - prapory
paramenta - baldachýny
vyrábí odborný závod

M. Nedomová a sp. v Olomouci

Kalichy, ciboria, svícny a všechny církevní věci ve velkém výběru na skladě.

Lidové závody

tiskařské a nakladatelské, spol. s r. o.

v Olomouci, Wilsonovo 16.

POLÁŠEK • URBAN

KAMENOPRŮMYSL, PŘEROV,

TELEFON 325

provádí veškeré kostelní práce, oltáře, kazatelny, křtitelnice, křížové cesty a obklady z mramoru, dále veškeré pomníky a náhrobky. Návrhy a rozpočty nezávazně zdarma. Četná odporučení důstojných farních úřadů.

Zbytky na váhu! 1 kg různých zbytků za pouhých 88 Kč!

Zbytky tyto jsou 2 až 5 metrů dlouhé, bezvadné, na prádlo a na šaty s následujícím obsahem: Flanely hladké a s proužkami na prádlo, barchety na prádlo a na šaty, županové prvotřídní látky, košilové oxfordy, zefíry, šatovky, šotyše, bíla plátna košilová i prostěradlová, véby, šifony atd., též kanafasy, sýpkoviny, ubrusy, ručníky, damašky atd. — Kdo objedná jakékoliv množství, nejméně však 1 kg dobírkou, obdrží v něm na plesové šaty hedvábné, aneb na letní, neb na zimní šaty vycházkové na neděli. — Při placení poloviny obnosu dobírkou a zbytek na měsíční splátky po Kč 10·— obdrží každý, kdo objedná nejméně 1 kg, v něm na hedvábnou dámskou blůzu. — Zboží zasílá se při odběru 3 kg vyplaceně až do domu, obal, daň z obratu a jiné výlohy se ani při nejmenší zásilce nepočítají. — Poctiví zástupci se přijmou

JAROSLAV PURM, textilní zboží, Hronov u Náchoda.

Jos. Neškudla a spol.,

Jabloné nad Orlicí čís. 86

levně dodává

paramenta,
prapory, sochy,
církevní náčiní,
úplná kostelní
zařízení

pežského nuncia. Budou pořádány ve dnech 6.—8. října t. r. konference o thomistické filosofii a jejím významu pro dnešní život. Mezinárodní hosté: Univ. prof. J. Noël, Louvain (Belgie): Problème critique, realisme thomiste. Univ. prof. Kremer, Louvain (Belgie): Synthése de verite du S. Thomas. Univ. prof. J. Przywara, München, redaktor „Stimmen der Zeit": Thomas von Aq. und die geistigen Grundmotive der Gegenwart. Dr. Hyacint Bošković O. P., Zagreb: Idealismus a realismus. Z domácích účastníků: Univ. prof. dr. Jar. Beneš: O stavu filosofie v české mentalitě a je-li možno přispěti jí metafysikou sv. Tomáše. Univ. prof. dr. J. Matocha: Ontologický řád jako základ vývoje osobnosti lidské. Dr. Artur Pavelka: Fysický řád základem metafysického řádu. Prof. dr. Ant. Kříž: O životnosti filosofie Aristotelovy. Prof. dr. J. Hruban: Estetický řád v pojetí scholastickém a současném. Prof. dr. Jan Konečný: Život ve filosofii sv. Tomáše a dnes. Prof. Em. Soukup O. P. Nový postup filosofie náboženství vůči moderním proudům. Mimo to zástupce Ústředí slov. katol. studenstva dr. Karol Körper a jiní zástupcové řádů a spolků, zvláště ze Slovenska redaktor „Kultúry" dr. Š. Zlatoň, P. J. Weiss-Nägel a j. súčastní se spolureferáty. Čestný předseda dr. Rückel přednese uvítací proslov.

Zakládající členství. Vdp. V. Vaněk, farář, Slavkov, Kč 1.000. Pán Bůh zaplať!

Členské příspěvky. Ant. Hegrová, Mor. Ostrava, 15; M. Jurášková, Mor. Ostrava, 10; Fr. Jurčíková, Mor. Ostrava, 12; M. Menšíková, Mor. Ostrava, 25; A. Sadská, Mor. Ostrava, 5; V. Sumíková, Mor. Ostrava, 5; M. Tichá, M. Ostrava, 6; B. Váhalová, M. Ostrava, 15; L. Valendinová, M. Ostrava, 14; far. úř., Brodek u Nezamyslic, 320.50; odbor Apoštolátu CM., Přerov, 600; vdp. Fr. Podivinský, katecheta n. o., Hulín, 22; dr. Jan Svoboda, vládní rada, Praha, 14; farní úřad, Rénoty, 10; odkaz zemřelé Anděly Hlavinkové, Grygov, 100; vdp. St. Dubina (Vyvial—Urbiš), Kozlovice p. Radhoštěm, 100; farní úřad, Třebětice, 60; vdp. J. Lochman, farář, Hněvotín, 300; farní úřad, Dlouhomilov, 122.25; farní úřad, Kojetín, 80; sbírka z konsistoře za I. pololetí 1932, 6.284.50; ct. bohoslovci, Olomouc, 150.10; neznámý dárce 20; farní úřad, Poruba, 85.10; A. V. Bárta, Proseč u Skutče, 7; farní úřad, Lešná, 133; Mariánská družina, Praha III., 160; farní úřad, Domaželice, 100; farní úřad, Hoštice, p. Litenčice, 34.50; farní úřad, Vlkoš u Přerova, 21; pí Těsová, Štěpánov u Olomouce, 10; farní úřad, Vlčovice, 96.05; farní úřad v Chorvni 23.30; sl. Fr. Šubrtová, Olomouc, 10 Kč; farní úřad, Roubanina, 95; farní úřad, Albrechtičky, 145; duchovní správa, Hukvaldy, 100; farní úřad, Hoštice na Hané, 25.45; farní úřad, Renoty, 117; vdp. Jan Hradečný, katecheta, Olomouc, 42; farní úřad, Doloplazy, 40; farní úřad, Třebětice, 100; farní úřad, Polešovice, 170.60; farní úřad, Penčice, 72; farní úřad, Kyselovice, 100; vdp. St. Dubina, kooperátor, Kozlovice p. Radh., 20; farní úřad, Předmostí u Přerova, 358; farní úřad, Předmostí u Přerova, 250; Fr. Duda, katecheta, Šumperk, 40; farní úřad, Kojetín, 71.75; farní úřad, Penčice, 34.50 Kč. Pán Bůh zaplať!

Zahraniční misie. Rev. O. Zlámal, Cleveland, Ohio, U. S. A. (od pí Anny Marešové) Kč 660. Nejmenovaná, Olomouc, Kč 20. Dr. H. Dostál, St. Louis, U. S. A. (1 dol. od F. J. Havelky, Texas), Kč 100. Nejmenovaná, Olomouc, Kč 20. N. Boryslawskij, Stanislawów, Polsko, Kč 12. Farní úřad, Bludov, Kč 160. Od nejmenovaného, Soběslav, Kč 3.000. P. Lazecký, S. V. D., Štavnik, Kč 100. M. Sýkorová, České Budějovice, Kč 200. Nejmenovaná, Olomouc, Kč 20. Vdp. K. Reban, spirituál semináře, České Budějovice, Kč 500. Nejmenovaný z Chicaga, U. S. A., Kč 1.201. Vdp. Jordán, Vícov, Kč 1.000. Farní úřad, Cotkytle, Kč 30. Nejmenovaná, Olomouc, Kč 20. Fr. Procházka, Bystřice p. H., Kč 800. Julie Hekelová, Dolany u Olomouce, Kč 10. Cyril Vojtek, Sušice, Kč 8. Pán Bůh zaplať!

Pro chudé kostely daroval. Vdp. P. Beránek, kaplan, Vodňany, Čechy: 1 ornát s celým příslušenstvím a 3 paly. Vdp. St. Dubina, kaplan, Kozlovice pod Radhoštěm 2 rochety. Vdp. Fr. Duda, katecheta, Šumperk: 2 rochety, 1 štolu, 3 paly, 1 korp, 1 purif. Pán Bůh zaplať!

Knihy, staniol, darovali: P. T. Jan Hojgr, Olomouc. Školní děti ze Šumperku. Pán Bůh zaplať!

Církevní kalendář.

Září 1832: 8. Narození P. Marie. Maria, plná milosti, narodila se bez prvotního hříchu, proto oslavuje Církev její pozemské narozeniny a modlí se, aby všem, jimž zrození blahoslavené Panny se stalo začátkem spásy, poskytla slavná vzpomínka jejich narozenin vzrůst pokoje!

10. Sv. Mikuláš tolentinský z řádu augustiniánských poustevníků vroucně toužil po nebeské domovině a se sv. Pavlem opakoval slova: „Přeji si zemříti a býti s Kristem."

12. Jména P. Marie, svátek zavedený papežem Inocencem XI. na památku a poděkování za vítězství křesťanů nad Turky u Vídně (1683), kde jméno P. Marie bylo heslem křesťanského vojska. Je mocné jméno P. Marie, když je vzýváme i v bojích životních.

14. Povýšení sv. kříže. „Nad všechno dřevo cedrů ty jediné jsi vyniklo, na němž visel Život světa, na němž zvítězil Kristus a kde smrt přemohla smrt věčnou." (Brev.)

15. Sedmibolestné P. Marie. Tento svátek má základem proroctví stařičkého Simeona: „— a Tvou vlastní duší pronikne meč bolesti."

17. Rány sv. Františka. „Já nosím znamení Pána Ježíše na svém těle."

19. Sv. Januarius, biskup v Beneventu, utrpěl za císaře Diokleciána mučednickou smrt (r. 305). Jeho svaté ostatky odpočívají v Neapoli. Je znám zázrak s krví sv. Januára.

22. Sv. apoštol Matěj. Uslyšel kdysi slovo Kristovo: „Pojď za mnou!" i opustil vše a šel za Mistrem.

27. Sv. Kosmas a Damián, znamenití lékaři a ochránci lékařů, kteří celý život svůj i činnost zasvětili velikému cíli, získávat lidi víře Kristově.

28. Sv. Václav — v samostatné republice je den jeho památným dnem — katolíkům českým býval a bude vždy velikým svátkem.

29. Sv. Michala archanděla zasvěcení. Modlitbu po mši k sv. Michalu archandělovi máme se na přání Sv. Otce Pia XI. modlit za vítězství křesťanské víry na Rusi.

LITERATURA

Zachraňte děti! Dnes musíme doplňovati výchovu školní výchovou náboženskou soukromou. K tomu napomáhá nejvíce tisk. Musíme se tedy starati, aby děti dostaly do rukou dobrý katolický časopis. Ten tu je. Jmenuje se „Dětský svět".

Vychází každých 14 dní a roční předplatné obnáší Kč 9.50. To znamená, že jednotlivé číslo stojí asi 50 haléřů! Obětujete tedy Kč 1 měsíčně pro své dítě! Můžete dítěti způsobiti více radosti jiným dárkem než časopisem, který jej celý rok poučuje, pobaví, vzbuzuje u něho zájem o čtení a podporuje touhu po sebevzdělání? Proto napište ihned administraci „Dětského světa", Praha II., Karlovo nám. č. 5, a požádejte ji o zasílání „Dětského světa".

Tiskem Lidových závodů tiskařských a nakladatelských, sp. s r. o. v Olomouci.

ДА ВЬСИ ЮДИ ⊕ NO БѪДѪТЪ

APOŠTOLÁT

SV.
CYRILA
A
METO
DĚJE
POD
OCHRANOU
BL. PANNY
MARIE

OLOMOUC

ROČNÍK XXIII. ČÍSLO 10.

Používání známek novinových pro „Apoštolát sv. Cyrila a Metoda" povoleno ředitelstvím poštovním v Brně číslo 11.483-VI. v roce 1921.

Redakce a administrace Apoštolátu je nyní v Olomouci, Wilsonovo náměstí čís. 16, II. poschodí ve dvoře.

Časopis vychází každý měsíc. Roční předplatné 12 Kč, pro Ameriku 1 dolar.

Zakladatelé časopisu v Pánu zesnulí: Arcibiskup olomucký dr. Antonín Cyril Stojan a P. Adolf Jašek, katecheta kroměřížský. Redaktor: František Jemelka, tajemník ÚACM.

OBSAH:

Království rozdělené 321
Josef Siemaško a jeho dílo . . 322
Římské ústavy a studia východní 325
Přítelkyně 327
Radostné dni katolických Čechů volyňských 329
Sv. Cyril Jerusalemský o nejsv. Eucharistii 332
Z vypravování ruského poutníka 334
Listy z Afriky 335
Krajané v Jugoslavii 336
Šestý unionistický sjezd na Velehradě 339
Křesťanský východ 342
Katolický obzor 351

Hovorna redakční.

P. T. odběratelům našeho časopisu. Přicházejí nám dodatečné objednávky letošního ročníku „Apoštolátu", nemáme však dostatečný počet 3. a 4. čísla letošního ročníku. Kdo by je mohl postrádat, prosíme o laskavé zaslání naší administraci (Olomouc, Wilsonovo 16).

Korektuře posledního čísla ušlo několik tiskových chyb, zvláště však opravujeme v petitové části (str. 309) zprávu, že se jubilejních slavností na Jasné Hoře Čenstochovské zúčastnil polský president Moščinski (a nikoliv Pilsudski, jak tam mylně psáno).

Prosíme snažně všechny členy a příznivce Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje, aby své roční příspěvky (3.60 Kč) a dary dobrotivě odvedli svému důstojnému farnímu úřadu nebo přímo zaslali sekretariátu ACM. do Olomouce, Wilsonovo 16 (šekové číslo 7947). Výlohy krajanských misií a zvláště posledního unionistického sjezdu vyčerpaly finanční prostředky Ústředního Apoštolátu tak, že bez další obětavé pomoci svého členstva a přátel nemohl by pokračovat ve svém jistě důležitém díle misijním i unionistickém. Polští katolíci pamatovali 2. října zvláštním „Dnem polské péče o vystěhovalce" po celé říši konaným na své zahraniční bratry. U nás přejal tuto duchovní péči o zahraniční krajany Apoštolát svatého Cyrila a Metoděje od svého počátku a vykonává ji nejen misiemi krajanskými, ale i katolickou českou nebo slovenskou knihou, časopisem, katechismem, modlitbami atd. Nemůžeme přece nechat nadarmo prosit takovou katolickou učitelku nebo učitele z krajanského zahraničí o duchovní pomoc, jíž chce zachrániti Bohu i národu děti lhostejných rodičů, ba, když chce naštípením Kristovy lásky v dětech získat Církvi i jejich rodiče. Nepřehlédněte, prosím, tyto řádky a pomozte obětavě a co nejdříve! — P. František Jemelka, taj. ACM.

P. T. členům Apoštolátu jednoty (AU). Z členských příspěvků Apoštolátu jednoty umožněna byla stříbanková akce exerciční, uspořádány duchovní cvičení pro nezaměstnané a je podporováno obrodné hnutí náboženské doma — opravdu tedy přecházejí do služeb katolického apoštolátu zasílané příspěvky. Vld. úřady děkanské, respektive vdpp. skupinové předsedy kněžské Jednoty uctivě prosíme, pokud se tak nestalo, aby členské příspěvky při nejbližší konferenci dobrotivě vybrali a poslali sekretariátu ACM. (Olomouc, Wilsonovo 16). — P. Antonín Dokoupil, t. č. předseda AU.

APOŠTOLÁT

sv. Cyrila a Metoda pod ochranou bl. Panny Marie.

Ročník XXIII. Říjen 1932. Číslo 10.

Království rozdělené.

Ant. Šuránek.

V době republik zvedá Církev významně majestát Krista-*Krále*. Proti rozdrobeným, oslabeným státům — *jedno, sjednocené*, silné *Království* Boží na zemi. Ukazuje *vzhůru:* Na trůně, adorován anděly, *Kristus-Král*. Koruna nevadnoucí slávy, žezlo nejmocnější. Úchvatný obraz... Pohleďme *dolů:* Mraveniště lidské, neklidné, hučící — Proč se bouří národové? Scházejí se vládcové země? Umlouvají se na Boha a Krista... Volají: „Roztrhejme pouta jejich, odhoďme jho jejich!" Pán se dívá klidně se svého trůnu — s láskou v srdci: „*Já* jsem Králem na Sionu — ke mně řekl Hospodin: Syn můj jsi *ty*... *Požádej* a dám ti národy v majetek, v tvé vlastnictví končiny země... Zasedej po mé pravici, dokud nedám nepřítele za podnož tvým nohám. *Ty vládni* — v lesku svatém!" (Žalmy 2 a 109.)

Dám *v tvé vlastnictví* končiny země. Jaká část lidstva patří *dobrovolně* Kristu? Není *většina* těch, kteří ho neznají, nebo *nechtějí*, aby nad nimi kraloval? A ti, kteří se k němu *hlásí* — jako členové jeho Království na zemi, *Církve?* Jsou rozdvojeni, oslabeni! Pán řekl kdysi hroznou pravdu, kterou si zde pokorně připomeneme. *Každé* Království proti sobě *rozdělené zpustne* a *žádné* město, *žádný* dům proti sobě rozdělený *neobstojí* (sv. Matouš kap. 12). Ta pravda platí *obecně*. Je Církev Království *Boží?* Je. A je rozdělená? Od roku 1053 je východní větev odštěpena — slábne, usychá, jak svědčí dějiny. Tolik *marných* pokusů o sjednocení. Proč? Je to Království *proti sobě* rozdělené? Tolik vzájemné nevraživosti mezi Východem a Západem, někdy z důvodů národnostních a politických stupňované až *v nenávist*. *Proti sobě*. Co lze čekat? *Zpustne* to Království? Bude vyvráceno to *město?* Shroutí se *ten dům?* Stojí *na skále* — pokud stojí na ní, je nezviklatelný... Ale Východ neuznává *nástupce Petrova* v Římě... Je nebezpečí *pouště* na východě? Jako *silák* se odtrhoval — patriarchové cařihradští chtějí být papeži Východu — Dnes? Užijme srovnání Spasitelova z téže kapitoly: Kterak může někdo vstoupiti do domu *silákova* a pobrati jeho nářadí, *nesváže*-li prve siláka? *Potom oloupí dům jeho*... Ďábel, mocný duch, využil situace... Nebyla východní Církev spoutávána? Vizte, po staletích, chrámy na *svaté Rusi* vyloupené, zničené, zpustlé... Vizte naše milé bratry pravoslavné po celém téměř světě *rozptýlené*, zakřiknuté, doma znásilňované... Ovšem síla se v nich budí jako v Samsonoví, ale s tou silou musí růst i touha *sjednotit* se, přilnout k té části Králov-

ství Božího, která zůstala, byť bolestně ošlehána, přece podstatně nedotčena, k té části města, která se obhájila, i když tekly potoky krve, ke štítu domu, který zůstal nezviklatelný ... k zástupci *Krista-Krále* na zemi, *k římskému papeži*... „Uzdrav nás," lká Církev ve mši sv. za sjednocení, „zachraň nás, Pane, Bože náš, a *shromáždi nás* z národů, z pohanů... abychom mohli *společně* vyznávat tvé svaté jméno a býti ozářeni leskem slávy tvé..."

Svět se drobí, slábne, padá v beznaději. Církev se zvedá ... ruce rozepíná, touží po *sjednocení*. To je vůle Krista-Krále, aby jeho Království bylo sjednocené: a pak aby svorně, hromovým hlasem volalo k Bohu o záchranu pohanů... „*Požádej* a dám ti národy v majetek...!" Kdo by toho nechápal, jak by měl *ducha* Kristova? Neřekl Sv. Otec: Kdo se staví proti myšlence unie, *není katolík?* A obráceně! Kristus Pán řekl v téže kapitole sv. Matouše: „Kdo není se mnou, *proti* mne jest a kdo *neshromažďuje* se mnou, *rozptyluje*..."

*

Jak oslavíš svátek Krista-Krále? *Shromažďuj* rozptýlené, sjednocuj! Obětuj na úmysl sjednocení *uctivou* přítomnost na mši sv. a sv. přijímání. A přivedeš-li jedno jediné *dítě* s sebou k sv. přijímání, neztratíš odměny své. Počkej, čtenáři, neobracej stránky —. Nepustím tě, dokavad neslíbíš a Bůh tě nepustí, dokavad slíbeného nesplníš. Buď zdráv!

Josef Siemaško a jeho dílo.

Josef Olšr T. J.

(Pokračování.)

II.

Siemaško pravoslavným.

Od roku 1839 úředně zanikla církev sjednocená v Rusku.[1]

Dílo bylo dovršeno, ale ještě nebylo možno složiti ruce v klín a klidně odpočívati na vavřínech.

„Bylo ještě třeba odstraniti prvky nepřátelské sjednocení unitů, utvrditi blahé dílo a jakoby zaštípiti je všude místo unie," — v těchto několika slovech popisuje sám Siemaško práci, která ho ještě čekala. (ZIML I. 128.)

Celé léto r. 1839 ztrávil na visitaci diecése, aby dohlédl, jak se tam ujalo „sjednocení".

„Na utvrzení ve víře" bylo rozdáváno z carské pokladny po 100 až 300 rub. na každého kněze-unitu, který se obrátil na pravoslaví. Pro některé — duše pusté, hrubé, bez porozumění pro vyšší oběť — bylo to nejpádnějším důkazem pravdivosti pravoslaví.

1 Později — při třetím dělení Polska — připadla Rusku chelmská diecése unitská, která též našla svého Siemaška v osobě Marcella Popiela r. 1875.

Půda u duchovenstva byla připravena též tím, že latinské duchovenstvo hledělo na unitské „popy" s patra, vždy je pokládalo za něco odlišného od sebe, za něco nižšího.[1]

Takovým jednáním ovšem nemohla zakotviti v srdcích unitského duchovenstva láska a přilnutí k Církvi katolické.

Leč přesto všechno byli kněží — snad trochu ideálnější — kteří zůstali věrni své víře a utvrzovali v ní — podle Siemašky zatvrzovali — své farníky a nechtěli svá srdce otevříti „milosti sjednocení." Bylo třeba změkčiti jejich „tvrdé palice".

Po misijní pobožnosti v osadě Kraska, lucké diecése, která se sjednotila s katol. Církví: kněz a jáhen nově sjednocení a dva redemptoristé východ. obřadu.

Mladí kněží, kteří se nedali koupiti ani za peníze ani za hodnosti, byli bez milosti posíláni do vnitra Ruska, do pravoslavných klášterů — byl dokonce pro takové „nenadějné" kněze založen klášter v Kursku. Že tam neměli ustláno na růžích — rozumí se samo sebou. Nebo je posílali někam do ústraní, kde v boji o kus chleba museli i se svými rodinami zakrnět duchovně i tělesně, zvolna dohasínati.

Staré a bezmocné kněze již nenutili k odpadu; nechali je spokojeně dožít do smrti a nerušili jejich stařeckého klidu. Věděli, že jim s této strany nehrozí žádné nebezpečí.

S „uporstvujuščimi" farníky se jednalo bezohledně. Policie je přiváděla násilím do kostelů pravoslavných a přítomnost na mši sv. (nucená

1 Tak na př. mladičký světící biskup vilenský lat. obř. domáhal se při církevních slavnostech přednějšího a čestnějšího místa než sám stařec-metropolita-arcibiskup unitský.

či nenucená) — byla pokládána za znak „dobrovolného sjednocení se s pravoslavím".

Mnozí však přesto, že po takovém „dobrovolném sjednocení" byli zapsáni jako pravoslavní, nekřtili svých dětí u duchovních pravoslavných, nezpovídali se u nich, nezúčastňovali se jejich bohoslužeb. Tu přicházívalo nejednou na pomoc vojsko, které nešetřilo ani knuty — jen aby je přivedlo k poslušnosti a „dobrovolnému sjednocení".

Nebylo však ještě tak strašného pronásledování jako později po zničení unie v diecési chelmské (1875). V diecési litevské a běloruské chovali se lidé méně cize k pravoslaví a lépe je Siemaško připravil k odpadu. Mýlil by se však, kdo by myslil, že to šlo zcela hladce — bez mučedníků.

Našli se však i takoví lidé, kteří jako hyeny na mrtvole unie chtěli živiti svou ctižádost.

Tak bylo se známou *Makrynou Mieczyslawskou* — basiliánkou mińskou. Měla od r. 1837 vytrpět se svými spolusestrami v Mińsku pronásledování přímo nerónské. Bývaly prý několikráte týdně bičovány, některé od pravoslavných řeholnic polenem zabity, jedna dokonce v chlebové peci spálena. Makrynu prý „obracel" sám Siemaško na pravoslaví, a kde se důkazům nedostávalo síly, upevňoval je a utvrzoval notnými kopanci, sekerou a podobnými „padnějšími" vysvětlivkami.

Po sedmi letech — v čase nějakého svátku — utekla Makryna z vězení a po nesčetných, prapodivných příhodách a dobrodružstvích dostala se do Poznaně.

Tam ovšem vyskytli se ctitelé a zastánci nové „mučednice". Bylo sepsáno její utrpení. Za nedlouho odjela Makryna do Paříže a odtud ji odvezl do Říma polský kněz Alexander Jełowicki.

Noviny — dokonce i nekatolické — palcovým tiskem psaly o nové mučednici, opisovaly její přímo neuvěřitelné příhody, rozhořčovaly se nad necitelnými katy. Byl z toho strašný rámus po celé Evropě. Dokonce echo té novinářské vřavy zalehlo až do anglického parlamentu.

Svatá Stolice však nikterek nebyla proniknuta nadšením pro novou mučednici; vyslechla ji, dala ji prohlédnout lékaři, darovala jí dokonce dům v Římě pro klášter basiliánek, kde Makryna žila až do své smrti — ale nic více. Z úst Náměstka Kristova nevyplynuly proudy pochval a vynášení mučednice, jak to očekávala Makryna a mnozí její ctitelé.

Vypravování Makrynina se hemžila nepravděpodobnostmi a neshodami — příhody její byly až románově dobrodružny. Mimo to jediným svědkem všeho byla jen ona sama a kromě jejího vypravování nebylo žádných důkazů. Měla sice na těle sledy ran, ale ty nemluvily, od koho je utržila, kdy, kde a za co. —

A Řím nelitoval své opatrnosti. V posledních letech se ukázalo (zvláště díky knize P. J. Urbana T. J.: „Makryna Mieczyslawska w świetle prawdy".), že „mučednice" byla podvodnicí. Chtěla využít nešťastného pádu unie a pronásledování, aby dosáhla koruny mučednické, která by byla v těch časech dosti výnosná a dovolila by jí snít na vavřínech slávy a žít v hojnosti a dostatku.

Leč tyto ponuré stíny nikdy nedovedou zastíniti světlé postavy posledních obránců unie, kteří trpěli bez pomoci duchovní, mnohdy bez porozumění i u svých spolubratří latiníků. Dějiny jistě kdysi setrou s jejich mučednických, purpurových plášťů prach zapomenutí a jejich hlavy ozdobí zaslouženou korunou slávy.

Římské ústavy a studia východní.

Dr. Emil Herman, T. J., rektor Východního ústavu v Římě.

(Dokončení.)

Skromné aspoň zmínky zasluhuje *knihovna* Východního ústavu, jíž Sv. Otec Pius XI. věnuje zvláštní pozornost. Jeho přáním bylo, aby ústav tento byl opatřen rozsáhlou a vhodnou knihovnou. Dokonale totiž poznal, jak sám praví v encyklice „Rerum Orientalium", z dlouholeté prakse a zkušenosti, jíž nabyl v řízení knihovny ambrosiánské a vatikánské, jak velice je důležito, aby se nové knihovně ústavu dostalo pomůcek, z nichž by mohli jak učitelé, tak i žáci snadno čerpati znalosti věcí východních jakoby ze zřídel skrytých sice a mnohdy neznámých, ale při tom velmi bohatých, a své poznatky pak dále uváděti k veřejnému užitku. Ačkoliv v mnohém ještě, jak samozřejmo, potřebuje tato knihovna rozmnožení a doplnění, přece už nyní obsahuje více než *36.000 svazků*, které skoro všechny se týkají křesťanského Východu. A mezi nimi jsou četné knihy, zvláště východní, jež bys marně hledal v jiných knihovnách Západu, třebas byly mnohem bohatší a rozsáhlejší. Pro tuto knihovnu Sv. Otec nedávno zřídil za přispění velkomyslné štědrosti španělské šlechtičny nové místnosti, aby studujícím východních věcí nic nechybělo z výhod, jež by napomáhaly jejich pracím.

Východní ústav přináší už nyní radostné ovoce přiměřené jeho činnosti. Dosud dosáhlo na něm 37 chovanců hodnosti doktorské. Větší počet však je těch, kteří buď jen dostoupili nižšího stupně akademické hodnosti, poněvadž byli nuceni studia na ústavě přerušit, anebo navštěvovali jen některé předměty ústavní. Všech posluchačů bývá ročně asi 60. Z bývalých chovanců ústavu dva jsou nyní na něm profesory neboli lektory, jiní učí na různých universitách nebo v kněžských seminářích, jako ve Lvově, Lublíně, Pińsku, Vilně, Dubnu, Velkém Varadíně, Pekingu, Jerusalemě, Barceloně a jinde. Jiní absolventi přednášejí východní nauky v řádových kolejích řeholí, jako u karmelitánů staré observance, u minoritů, kapucínů a jiných. A opět jiní odchovanci Ústavu východního pracují pro Východňany buďto v duchovní správě, nebo svými knihami a články, anebo i řídí časopisy, které se těší veliké vážnosti při studiu křesťanského Východu.

Uvedli jsme ústavy a studia, které v Římě slouží Východňanům anebo jejich záležitostem: tolik kolejí různých národů východních, tolik domů rozličných obřadů zbudovaných papeži, zmínili jsme východní studia řádně zavedená na jednotlivých učelištích i tak moudře založený ústav pro vyšší studia Východu.

A co je při tom zvlášť podivuhodno, celý tento řád východních studií má své sídlo *v městě Římě*, nikoliv tedy v některém z hlavních měst Východu, nýbrž v onom městě, které se nazývá hlavou a střediskem světa latinského a Církve západní. Je to dílo římských papežů, kteří jsouce sice patriarchy Západu a prvními biskupy obřadu latinského, jsou zároveň i nejvyššími pastýři celé Církve Kristovy. Hle, to jsou známky onoho universálního ducha pravé Církve Kristovy, který stejnou láskou a oddaností objímá všechny národy a obřady. Každému národu a každému obřadu dostává se jeho práv. Církev se snaží zachovati a nikoliv zničiti různost a krásu rozličných obřadů.

Ikonostas Východní kaple v semináři sv. Basila Vel. v Lille.

Ale tato rozličnost obřadů a různost národů nemá vésti k rozkolu, nýbrž má býti spojena a dokonána ve vyšší jakési jednotě.

Vždyť všechny obřady a národy patří k jednomu tělu Kristovu, všechny jsou spojeny s Kristem jako hlavou a tudíž k sobě navzájem jsou údy. Církev nepřipouští přemrštěné snahy jednotlivého obřadu nebo národa, pamětliva slov Apoštolových: „Není Žid, ani Řek . . . vy všichni jedno jste v Kristu Ježíši." (Gal 3.[28]). V tomto duchu vpravdě římském a katolickém děje se výchova v ústavech římských. Tak na př. na Východním ústavě kněží téměř všech obřadů, italsko-řeckého, rusínského, byzantsko-slovanského, rumunského, melchitského, chaldejského, maronitského, armenského, gruzínského, malabarského, etiopského vedle kněží obřadu latinského pracují společnou snahou i úsilím, aby šířili poznání Východu. V posledním roce patřilo 57 chovanců ústavu 24 rozličným národům.

Konečně se snaží římské ústavy a studia o to, aby byly uskutečněny ony dvě podmínky, jež papežové prohlásili za nejvýš potřebny k sjednocení odloučených bratří.

Nejprve je třeba *vzájemného a opravdového poznání katolíků a pravoslavných*, aby byly odstraněny všechny předsudky a nastalo spravedlivé oceňování i druhé strany. Za druhé však *musí rozkvésti upřímná láska Kristova*, která se naprosto protiví duchu rozkolu a drobení. Neboť kde láska, tam jednota. Duch rozkolu však a tříštění ničí pravou lásku. Mnozí novější spisovatelé pravoslavní s Chomjakovem v čele označují lásku za podstatu pravé Církve. Kéž by se rozhlédli, kde se nachází pravá láska. Kéž by uvážili, kde jsou zamítány výstřelky přemrštěného nacionalismu a jeho uskutečňování i v Církvi, kde jsou potírány různé základy rozkolu, a kde Církev objímá všechny národy a obřady stejnou láskou. Kéž by na mysli měli příklad, který jim dává onen podivuhodný řád různých kolejí a ústavů římských, kde se dostává jednotlivým obřadům, co jim patří, aniž tím utrpěla universální láska. V tomto duchu podle předpisu římských papežů snaží se pracovati římské ústavy a studia, aby brzo zasvitl onen kýžený den, kdy duch lásky odstraní žalostné rozdělení, zdolá všechny překážky a bratry odloučené vrátí svaté Církvi Kristově.

Přítelkyně.

Sevir Polevoj.

„Dnes večer přijde Tvůj manžel. Buď doma a čekej!" — tak četla překvapená Helena Murská v dopise, který nalezla zastrčený ve skulině dveří svého bytu. Poznala rukopis své přítelkyně, bývalé spolužačky z konservatoře, veselé a prázdné Niny Dugové. — „Žert?" — pomyslila Helena a v duchu se mu vzpírala. Přesto však se jí zmocňoval pocit poloradostný, polotísnivý. Vzrušeně přecházela pokojem, ale brzy se dostavila únava po celodenní práci a proto se spolehla na nízkou, železnou postel. Bylo kolem šesté hodiny večer. Venku snášel se tichý podzimní soumrak.

Více než čtyři roky uplynuly už od onoho chmurného zimního večera, kdy se ve sněžné chumelici tak podivně a strašně ozval najednou dutý třeskot výstřelů, k němuž se v brzku přidružily těžké výbuchy dělových ran. Něco zvonivého a prudkého tlouklo po střechách domu. Dvaadvacetiletá tehdy Helena tiskla se zprvu k teplým kamnům, ale pak, přemáhajíc strach, opatrně přistoupila k oknu, marně se však snažila něco uvidětí. Tak stála tam bez hnutí s rostoucí bázní a nedočkavě čekala, neozvou-li se na schodech známé kroky. Než Nikolaj se nevracel. Odešel přede dvěma hodinami. „Přijde, až přestane boj" — uklidňovala Helena sebe sama. Nadarmo, Nikolaj nepřišel.

V městě se ustavila vláda rad. Na budovách a náměstích vlály červené prapory, hloučky jezdců a aut hnaly se šílenou rychlostí různými směry, po chodnicích pospíchali jednotliví chodci. Po čtvrté hodině odpoledne bylo zakázáno vycházeti na ulici. Obyvatelé v ustrašených skupinách naslouchali jen ve dvorech bratrovražedné střelbě, která ze starého parku a odkudsi z dálky protínala noční ticho. Pokorně se

při každé ráně křižovali. Ráno dlouhý sloup novin nalepený na zdi domů i na šedé ploty podával seznamy zastřelených — prvních obětí červeného teroru.

Nikolaj se nevrátil. Helena musela opustit svůj byt v městě a pronajala si na periferii v nízkém domku skromný pokojík. Jako virtuoska na klavír, která absolvovala s vyznamenáním konservatoř, dostala místo učitelky hudby v pracovní dívčí akademii a k tomu si přivydě-

Řeckokatolický seminář ve Lvově.

lávala hrou v kině. Často bývala také zvána, aby spoluúčinkovala při různých koncertech. Těžký a neklidný život pomáhal jí zapomínati na vlastní osamělost a opuštěnost. Rodiče ztratila brzo po své svatbě a rok na to stal se nezvěstným její muž Nikolaj. Heleně zůstala jediná přítelkyně — Nina Dugova. Spolu někdy chodívaly na procházku městem a vzpomínaly, co kde bylo dříve. K Dugovým však Helena nikdy nešla. Dugov byl přívržencem červených a sloužil v úřadě, o kterém lidé jinak nemluvili než s hrůzou. Měla sice ještě jiné známé, ale ani jediného blízkého člověka. Až teď — dnes má přijíti Nikolaj.

Krátká doba štěstí jí oživla náhle ve vzpomínkách. Viděla se na plesu v polytechnice. Dekorovaná posluchárna, dav mládeže, před ní statný inženýr, jemuž v zeleném zášeří umělé zahrady přikývla hlavou na rozhodnou otázku života... Ostře voněly tehdy větve smrků a blaženě zněla ztlumená melodie valčíku . . .

Vrznutí dveří vrátilo Helenu skutečnosti. Vešla vysoká postava

v ovčím kožichu a řekla známým hlasem vzrušeně: „Heleno" . . . — „Nikolaj!" — byla radostná odpověď a už ji objímají mužovy paže.

„Potkal jsem toho večera" — vypravoval Nikolaj, „známého důstojníka z bílé armády. Za našeho rozhovoru rozpoutal se pouliční boj. Dali mi také pušku. Myslil jsem, že to potrvá nanejvýš dvě hodiny, a rudé davy budou donuceny ustoupiti na sever, ale nestalo se tak. Byl jsem těžce raněn do prsou. Odvezli mě naši, a když byli poraženi, prchli jsme do ciziny. Odtud se nyní vracím tajně a na falešný pas. Mám zde něco vyřídit. Zítra odjedeme spolu k polským hranicím. Se mnou se nemusíš báti. — Jak jsem tě našel? — Zeptal jsem se u Dugové."

Šťastná Helena vypravovala svému muži, co zažila. Tiše seděli a rozmlouvali o tom, co a jak bude zítra. Neslyšeli opatrných kroků přicházejících čekistů. Pak najednou uviděla Helena světlo svítilen a lidské postavy s puškami. Nastal divoký, zoufalý zápas . . . Úder po hlavě srazil ji k zemi. Když procitla, svítalo. Nikolaje nebylo.

„Kdo nás prozradil? Či slídili čekisté již dlouho? Nebo snad manžel Dugové něco zaslechl a zvěděl? Či snad sama Nina? . . . Bože, jaká hrůza! Kdysi řekla něco o výzvědné službě a nabídla se mi . . . neporozuměla jsem jí tehdy . . . Ona to tedy udělala? Je to možné? — Teď je všecko možné!" . . . Pochmurný den nedával žádné odpovědi.

Nikolaj zmizel navždy. Helenu přeložili do nižší třídy kulturních pracovníků. Dostává potravin o polovici méně nežli dříve. Zjistili také, že není proletářského původu a proto jí uložili vedle hudební činnosti též povinnou práci ve prospěch lidu — čtyři hodiny denně čistit ulice města. K spoluúčinkování na veřejných koncertech ji už nezvou. — „Odstraníme ji potichu a pomalu, veřejně to není možno. Je velice oblíbena u lidu. Hraje také opravdu znamenitě!" — poznamenal s cynickou lítostí rayonní komisař.

Helena tedy zametá ulice. Její dovedné a jemné ruce sbírají lopatou smetí. V zimě zase odhazují sníh. „Sebevražda je hřích" — připomíná si v takové hořké chvíli, „a Bůh existuje i u nás přes všechno, co se stalo."

A když večery hraje v předměstském kině, zapomíná na svou bídu a opuštěnost a hraje tak, že v hlubokém dojetí jí naslouchají prostí návštěvníci. Myslí si ubohá žena, že to hrá svému Nikolajovi. — A když jako had se k ní v přestávce přiblíží námitka střízlivého rozumu: „Už dávno ho není na živu", její hluboká láska ihned protestuje a ruce ještě vášnivěji a mocněji bijí do kláves, štvány nepochopitelnou otázkou: „Proč by člověk člověka měl zabíjet?"

Přítelkyně Nina Dugová nikdy už ji nenavštívila!

Radostné dni katolických Čechů volyňských.

Pražská akce „Našim na Volyni", jež má za účel všemožně podporovati rozvoj katolické menšiny v polské Volyni, uspořádala ve dnech 17. — 31. července zájezd ke krajanům, jehož se též zúčastnil P. Josef Stříž, dr. Drobný a Josef Dušek. Vyzněl v radostné posílení našich

bratří, žijících v blízkosti hranic sovětského Ruska. Pořad zájezdu byl tento:

1. *Kupiczów:* První osada, kam zavítala naše delegace, byl Kupičov, největší katolická osada česká na Volyni, kde katolíci mají už svou tradici, vykonali kus práce a vybudovali si první organisaci na Volyni. Hned uvítání dne 16. července před českým katolickým domem bylo tak dojemné, že mnohé české oko slzelo. Zástupy krajanů v počtu asi 300 duší očekávaly příjezd těch, kteří jim měli přivézti posilu a povzbuzení. Odpolední dětská besídka (17. července), jíž se zúčastnilo na 90 dětí a již vedl br. Dušek, vyzněla velmi pěkně. Překvapením byla večerní akademie zahajovací s pěkným hudebním programem, jejž obstarala místní hudba SKM řízená br. Židlickým, s recitacemi a a projevy zahraničních hostí. Bylo tu jasně vidět, co lásky a obětavosti přinesla kupičovská mládež a její vůdcové, aby se dopracovali tak krásného výsledku.

2. *Hrušvice.* Osada, která svojí obětavostí si postavila překrásný kostel sv. Václava (vedle Kupičova je to druhý katolický kostel český na Volyni), očekávala naši delegaci již v pondělí dopoledne se svojí hudbou, hasič. sbory, se svým milým farářem Polákem P. Jakczykem, opravdovým otcem celé farnosti. Ale špatné komunikační prostředky zavinily naše zpoždění a tak došlo k české misijní pobožnosti a k zakládání organisace mužské a ženské mládeže až v úterý. Dojemné kázání P. Stříže, který spolu s P. Křenkem má velikou zásluhu o hrušvický chrám Páně, naplnilo nadšením všechna srdce asi 260 účastníků. Na schůzi promluvili ke krajanům dr. Drobný a Josef Dušek a založeny byly spolky mládeže ženské i mužské. Přihlásilo se do nich hned na 50 hochů a děvčat. Dojemné bylo dekorování duch. rádce odznakem vůdcovským SKM. Zastoupeny byly obce Janovky, Špakov, Martinovka, Buderáž a Noviny. Slavnosti se zúčastnilo i polské učitelstvo, zástupci obce, v čele se starostou p. Víkem, který je protektorem našeho českého SKM a jehož rodina je vzorem celé osadě. Předsedou hochů zvolen St. Bača a dívek sl. Šustrová. O budoucí práci a jejich směrnicích přednášel vůdce mládeže na Volyni br. Židlický. Rozdali jsme krajanům 200 obrázků sv. Václava a hojně dobré české četby katolické. Oběd konal se ve znamení bratrství Čechů a Poláků. Těšíme se nadějí, že krajané v Hrušvici do jednoho pochopí poslání katolické organisace a že do roka seskupí se v ní i staří.

3. *Ludhardovka zu Dubnem.* Z Hrušvice vydala se naše výprava na cestu do obce 85 km vzdálené, která statky hmotnými je nejchudší na celé Volyni, ale duchem a katolickým uvědoměním může se hlásiti do prvních řad našich obcí na Volyni. Br. Židlický a br. Dušek vypravili se již večer, dne 19. července, do této obce a u p. Svobody konáno bylo shromáždění dětí a potom mládeže, která se dostavila k založení svého spolku do jednoho. Po informativní přednášce byl zvolen výbor ženské a mužské Skupiny. Přihlášeno bylo ještě večer 30 členů. Celé shromáždění bylo prodchnuto takovou krajanskou láskou, že bychom marno ji hledali u nás ve staré vlasti. Nejradostnějším dnem pro Ludhardovku byl však 20. červenec, kdy hned ráno hudba, okrojovaní

hasiči a všichni občané vítali do svého středu P. Stříže, který se tu první ujal misijní práce hned po převratě. U kříže sloužil mši sv. a měl misijní kázání. Po celou mši svatou, při které přistoupilo mnoho lidí k sv. přijímání, klečelo celé shromáždění v prachu silnice, prosíc o požehnání a milost i pro odloučené bratry na Volyni. V půl hodině po bohoslužbě seřadil se pestrý průvod, jenž čítal — v době nejpilnější práce — 150 osob, a odebral se na dvůr u Svobodů, kde bylo konáno veřejné shromáždění a doplněn výbor spolků. Radostně přijímali krajané naše obrázky sv. Václava a i vhodnou českou četbu. Odznaku

P. Stříž káže krajanům v Ludhardově za Dubnem.

sv. Václava se dostalo všem místním vedoucím činitelům. Těžko se loučili ludhardovští krajané se svými hostmi.

4. *Smolárno před Dubnem.* Z Ludhardovky vedla cesta české delegace do této obce, která vyniká vyspělostí své mládeže i všeho českého obyvatelstva. Střediskem krajanů je dům pana Šustra, který nás také po 50 km cestě laskavě přijal a svým pohostinstvím překvapil. Dne 21. července súčastnilo se ranní mše sv. na 200 lidí a P. Stříž je všechny svým nadšeným kázáním utvrdil ve věrnosti k Bohu a národu. K sv. svátostem přistoupilo 30 krajanů. Zastoupeny byly obce: Smolárno, Turkoviče, Bělohrudky, Vrba a Ptič. Při mši svaté, sloužené na nádvoří domu Šustrova, účinkoval pěvecký kroužek tamější mládeže, jejž vedl varhaník z Dubna. Tolik slzí bylo prolito a tolik lásky bylo obětováno před oltářem Božím ve Smolárně o pomoc a smilování nebes pro věrný český lid na Volyni. Shromáždění mládeže a lidu súčastnilo se přes 100 krajanů, k nimž velmi milým způsobem promluvili dr. Drobný a Josef Dušek. Nato založen byl spolek hochů a děvčat s předsedou St. Jarošem a předsedkyní Buchlovou.

Večer konaly své výborové schůze oba nové spolky, do nichž se

přihlásilo na 50 mladých lidí. Ustaven řádně i pěvecký odbor a založena knihovna z darů delegace. Pro spolkovou místnost u Šustrů byl Skupinám mládeže slavnostně odevzdán obraz sv. Václava.

5. *Ulbárov.* Ještě v noci po dojemném rozloučení s tak milými krajany ve Smolárně odejela naše delegace (22. července) vlakem do *Ulbárova*, kde konána pobožnost v kapli sv. Václava. Je to třetí svatyně svatováclavská na Volyni, kterou postavila štědrost rodiny Hýblerů za velké pomoci pí Říhové. Ač je v Ulbárově pouze 7 katolických rodin, shromáždila česká misijní pobožnost na 60 účastníků. Také ulbárovská mládež si pak založila spolek pro oboje pohlaví. Naše delegace prohlédla si potom český Národní dům a pravoslavnou cerkev, kterou kdysi postavili sjednocení. Dnes tam vede duchovní správu pravoslavných český baťuška Káčer. V Ulbárově bylo působiště jednoho z prvních odpadlých kněží na Volyni, kteří tam s českým lidem přišli. Na pravoslavném hřbitově stojí ještě dnes katolický kříž.

Střediskem katolické Volyně třebas hodně vzdáleným zůstává *Kupičov*, kde se obětavě ujal pastorace krajanů P. Bonaventura Burzmiński, polský kněz, který se naučil česky z lásky k svému stádci. Tam vyvrcholil zájezd české delegace velkým sjezdem dne 24. července; předcházely mu krásné chvíle náboženské obrody. Po sjezdě byla založena Dětská besídka s 90 dětmi a rodičovské sdružení, do něhož se přihlásili téměř všichni katoličtí rodičové. P. Stříž pokračoval pak ve svých misijních cestách po dalších českých osadách na Volyni, cestách sice obtížných, ale pro naše krajany nesmírně záslužných.

Sv. Cyril Jerusalemský o nejsv. Eucharistii.

Dr. Martin Mikulka.

(Pokračování.)

V hlavě 2. praví sv. Cyril: „Vodu kdysi proměnil (P. Ježíš) svou božskou mocí v Káni Galilejské, a považujeme ho za málo hodna, abychom mu uvěřili, když proměnil víno v krev?

Byv povolán k tělesné svatbě, způsobil tento převeliký div, a neuznáme, že tím dříve dal synům lože svatebního své tělo a svou krev požívati?"

Analogie zázraku v Káni Galilejské má dodati přesvědčivosti zázračnému proměnění chleba a vína v tělo a krev Kristovu. Jest zde sice řeč toliko o krvi jeho, poněvadž se jedná o tom, jak se stala vínem voda, ale co praví o krvi, vztahuje se podle souvislosti také na tělo. Je dlužno si povšimnouti, jak využívá sv. Cyril tohoto přirovnání: Co bylo dříve vodou, přestalo jí být požehnáním Ježíšovým. Podstata vody se přeměnila úplně v podstatu vína. Nikdo ze svatebčanů nepochyboval, že pije víno; ano dotazovali se, odkud by bylo. Nebylo tu *zdánlivé víno, nýbrž skutečné.*

Ani tedy v Eucharistii po slovech, jež uvedl ze sv. Pavla, není již podstata chleba a vína, nýbrž skutečné tělo a krev božského Mistra.

Proto nemá je nikdo za to považovati, čím byly dříve, nýbrž viděti v nich to, čím je prohlašují slova proměňovací. Ovšem při zázraku v Káni zmizely i zevnější znaky vody, ale přece svatý Cyril měl na mysli tuto podstatnou změnu, jak poznáváme ze souvislosti. Lepšího příkladu pro své učení o eucharistickém přepodstatnění nemohl voliti.

Písmo sv. přivedlo jej na myšlenku, aby srovnával víno s krví, protože je mezi nimi přirozená podobnost. Již ve Starém zákoně vztahovala se proroctví o vinici a o víně na krev Kristovu, kterou vyronil při svém umučení. Tak slova: „V lisu (na červené hrozny) šlapal jsem samojediný" (Is. 63,[3]) [torcular ego calcavi solus] vztahuje Církev sv. na utrpení Páně a víno na krev Vykupitele, kterou prolil při svém utrpení. „Obě věci (červené víno a krev) mají touž barvu; týmž způsobem se tlačí. Ono šlapáním hroznů, tato z uhněteného a rozetřeného těla. V Písmě se jich užívá vzájemným způsobem. Jak sluje víno krví z hroznů, tak krev lidská, a zvláště Kristova, označuje se v Písmech vínem. A o krvi Kristově v nejsv. Eucharistii vykládají sv. Otcové všeobecně slova knihy (Gen. 49): „Ve víně vypere oděv svůj," a slova proroka Isaiáše 63, 1: „Kdo jest ten, jenž přichází z Edom?" (Cypr., ep. ad Caecil.) Také jeho píseň (5, 1 a nn.) o vinici nevděčné Církev sv. vztahuje na Veliký pátek v improperiu na umučení Páně: „Co více měl jsem učiniti tobě, a neučinil jsem? Jáť jsem štípil tebe, vinici svou nejkrásnější, ale ty jsi stala se mně velmi hořkou; octem totiž žízeň mou jsi napojila a kopím probodla jsi bok svému Spasiteli."

Ostatně sám Syn Boží nazývá se révou a nás ratolestmi, do nichž přechází míza jako krev a naplňuje nás životem milosti a rozjařuje duchovní tváře naše. A slova Velepísně: „Vinici má Dárce míru v Baalhanonu; odevzdal ji strážcům, každý přináší za její ovoce tisíce stříbrných" (8, 11.) vykládá Theodor: Vinicí Páně jest společnost vykoupených, majetek Dárce míru Ježíše; úřad strážců této vinice zastávají sluhové Církve, kněží, kteří ji obdělávají kázáním a modlitbami a svědomitě mají chrániti před znesvěcením. Na ony tisíce, úhrnou částku ceny vykupitelské, má nároky Ženich, jimiž sobě zasloužil jako člověk věčné slávy. — Takové myšlenky vedly sv. Cyrila, když srovnával krev Kristovu s vínem a proměnu vody s proměnou vína v jeho krev.

Ovšem oba zázraky, v Káni i na oltáři, vyžadují bližšího vysvětlení. Důvod obou těchto divů naznačuje sv. Cyril slovy: *„svou božskou mocí,"* které není nic nemožného. Dovolává se všemohoucnosti Boží, aby posílil víru těch, k nimž mluví. Přirozeným způsobem se tu ovšem nedá nic vysvětlit, lidská moc tu nestačí, ale ten, který měl moc proměniti vodu ve víno, může také proměniti víno v krev svoji. Celá líceň zázraku na svatbě v Káni Galilejské má za účel, aby nově pokřtění nabyli přesvědčení, že P. Ježíš jak v Káni, tak i při poslední večeři uplatnil svoji božskou moc. Jestliže v Káni všichni uvěřili a přesvědčili se o skutečném proměnění vody ve víno, i my máme je následovati v důvěře v božskou moc Ježíšovu při proměnění eucharistickém.

(Pokračování.)

Z vypravování ruského poutníka.

(Překládá —a.)

IX.

Poutník nevinně uvězněn.

Uraziv deset verst (km) cesty, rozhodl jsem se přenocovat ve vsi. Na tom noclehu jsem uviděl na smrt nemocného mužíka. I radil jsem těm, co byli kolem něho, aby ho dali zaopatřit sv. svátostmi Kristovými. Souhlasili a na druhý den poslali pro kněze do farní osady. Já jsem zůstal a čekal, abych se poklonil svatým darům a se pomodlil před tak velikým tajemstvím. Vyšel jsem na ulici, posadil se na náspě a čekal, až přijde kněz. Vtom znenadání přiběhne ke mně ze zádvoří děvče, které se často modlívalo v kapličce.

Kde se's tu vzala, otázal jsem se jí. — Naši ohlásili moje zasnoubení, chtějí mne provdat za rozkolníka (staroobřadce) a já jsem utekla. Při tom se hluboce přede mnou uklonila a začala prosit:

Smiluj se nade mnou, vezmi mne s sebou a zaveď mě do některého ženského kláštera. Já se nechci vdávat, chci žít v klášteře a modlit se k P. Ježíši. Na tvou přímluvu jistě mne tam přijmou.

Kam tě mám, prosím, zavésti, pravil jsem. V těchto stranách neznám ani jediného ženského kláštera a jak mohu jít s tebou, když nemáš pasportu. Předně tě nikde nepřijmou a pak se dnes nikde nemůžeš ukrýt, zatkli by tě a poslali postrkem zpět domů a ještě potrestali pro tuláctví. Běž raději domů a modli se k Bohu; a nechceš-li se vdávat, udělej se nějak nemocnou. Tomu se říká záchranná přetvářka; tak jednala sv. matka Klimentova a ctihodná Marina, zachránivší se v mužském klášteře, a mnohé jiné.

Zatím, co jsme tak seděli a uvažovali, spatřili jsme, jak čtyři sedláci ujíždějí s párou koní po cestě a seskočili přímo k nám. Sebrali dívku, posadili na vůz a s jedním mužíkem ji poslali zpět. Ostatní tři mně svázali ruce a hnali mě zpět do vesnice, v níž jsem se v létě zdržoval. Na všechna má ospravedlňování odpovídali jen křikem: My ti, svaťoušku, ukážeme, co to je, loudit děvčata.

K večeru mne zavedli k starostovi obce, spoutali mi nohy do želez a uvěznili přes noc, než se ráno sejde soud. Místní kněz, dověděv se o mém uvěznění, přišel mne navštívit, přinesl mně večeři, potěšil mě a slíbil, že se mne zastane; řekne jako duchovní otec, že nejsem takový, za jakého mne pokládají. Poseděv u mne, odešel.

V pozdní večer projížděl vesnicí okresní komisař a zastavil se u starosty. Pověděli mu co se přihodilo. Kázal svolati výbor a mne před něj předvésti na soud. Vešli jsme do jizby, stojím a čekám.

Hle, přišel i komisař — ve veselé už náladě, posadil se za stůl s čepicí na hlavě a hlasitě zvolal: Hej, Epifane, zdalipak děvče, tvoje dcera, ničeho neodnesla ze dvora?

Ničeho, baťuško!

A s tím hlupákem nic zlého opravdu neučinila?
Nikoliv, bafuško!
Nuže, slyš, jak tuto záležitost rozsoudíme a rozřešíme:
Ty se vypořádej se svojí dcerou sám! A tohoto mládence zítra naučíme, vyženeme ho odtud a přísně mu zakážeme, aby se zde už nikdy víc neukazoval. A to je vše! Po těchto slovech vstal komisař od stolu a odešel spát, mě pak zase odvedli do vězení. Na druhý den ráno přišli dva — starostův pomocník (policajt) a obecní hlídač, zbili mne a pak propustili z vězení.

A já jsem šel dále, děkuje Bohu, že mne uznal za hodna trpět pro jeho jméno. Dodávalo mně to útěchy a ještě více mne rozněcovalo k ustavičné vnitřní modlitbě.

Všechny ty příhody nijak mne nekormoutily; jako by byly potkaly někoho jiného a já se pouze na ně díval! Ba i když mě bili, dovedl jsem to ztrpět; modlitba oblažující srdce zabrala zcela mé vnímání.

Uraziv cestu čtyř verst (km), potkal jsem matku onoho děvčete; vracela se s trhu se svým nákupem. Spatřivši mne, pravila: Náš ženich nám odkázal. Víš, on se rozhněval na Akultu (tak se nazývalo děvče), poněvadž od něho utekla. Potom mně dala chleba a koláčků a já šel svou cestou dále. (Pokračování.)

Listy z Afriky.

P. M. Pecháček OSB. z Břevnova.

(Dokončení.)

Východní kněží, jako Orientálci vůbec, jsou velmi přístupni. Neopomenou hosta uctíti vším, co skýtá jejich dům. Mnichové jsou rádi, navštíví-li je kdo, zvláště osoby nábožné mají rádi. Jsou mravů prostých, velmi vážní a mlčelivi, při bohoslužbách krásně zpívají. V celách mají všude pořádek a čisto. Mnoho věcí je u nich podobno zvykům našim. Jejich disciplina jest cosi dětsky nenuceného, jako u východních dětí vůbec. Náš způsob autority pociťuje Východňan vždy jako porušení dobrého poměru a nesvede se s ním pak nic. Začne autoritu cíti, ale přestane být upřímným. Jestliže tyto vlastnosti zavinily monofysitism, jsouce podněcovány na jedné straně pýchou, na druhé servilní oddaností, možno jedině jejich vhodným využitím získati lidi bludu propadlé.

Koptové první zavedli monasticismus (mnišství) a tím rozličné starší školy prorocké a poustevnické převedli do nového světového pořádku. „První poustevník," *sv. Pavel Egyptský*, byl Kopt. Sv. Antonín Veliký, sv. Pachomius, sv. Maqárius jsou egyptští světci z 3. stol., zakladatelé klášterů. Jejich řehole se v Evropě velmi záhy horlivě studovaly. Slavné dílo sv. Benedikta Aniánského z 8. stol., Codex Regularum, uvádí četné řehole těchto mnichů, jejichž životy napodobovali mniši všech starých klášterů anglických a galských. Benediktinský řád odedávna přechovával tuto tradici a v dobách každých reforem se utíkal k studiu životů Otců pouště. Mnohé zvyky latinských benediktinů jsou přímo totožny

s klášterními ustanoveními dnešních mnichů sv. Antonína. Klášter benediktinský má míti vše pod jedním uzavřením. U klášterů evropských dělo se tak namnoze z důvodů bezpečnostních. Stejně je tomu v Africe. Přepadení kláštera beduiny není zde zvláštností. Kláštery africké nemají vchodů, nýbrž se zvláštním rumpálem návštěvníci vtahují dovnitř.

Poněvadž v severní Africe není bujné přírody, nemohl se život na poušti vyvíjet nějakou činností a ustrnul v životě čistě kontemplativním, běžném Orientálci. Jakmile se evropské řády dostaly do Orientu, zavedly na příklad odpolední spánek, naprosto nutný v horkém podnebí. Tím jsou umožněny i noční vigilie (bdění), které pod hvězdami egyptské noci jsou zvláště vhodny k zpěvu žalmů, k pobožnostem Matutina a Laud a k ranní modlitbě kontemplativní. Za hlubokého mlčení pouště a nočního ticha, v pocitu naprosté osamocenosti je rozjímavá modlitba vlastně denním zvykem každého Orientálce. *Obyvatelé pouští* jsou hluboce zbožní, světci pouště jsou asketi přísného života s nepatrnými nároky a potřebami. Dlouhé posty jižních asketů jsou umožněny tím, že voda, vzduch a země jsou nasyceny žárem afrického slunce, takže tělo nevědomky žije z vitaminů.

Ta věkovitá tradice a hluboká příbuznost s Východem, s jeho nazíráním na život a liturgickým cítěním, jež je tak význačným rysem řehole sv. Benedikta, neobyčejně usnadňuje benediktinům práci *v díle sjednocení*, jak to již naznačil Svatý Otec Pius XI. ve svém listě opatu primasovi Fidelovi de Stotzingen OSB.

Prozatím však narážíme na mnoho překážek rozličného druhu a stupně. Není dosti volných lidí pro Orient; kromě toho v Africe dosud působí obtíže změněné poměry po světové válce. Jerusalemští benediktini, majíce založiti kněžský seminář v Habeši, kde jest nad jiné výborná posice pro benediktinský řád, neměli lidí a musili se plánu vzdáti. V Habeši vyvíjejí poslední dobou značnou činnost reformovaní cisterciáci, což jest jedno z odvětví benediktinského řádu.

Na každém kroku *v Africe, mezi Kopty*, zdá se nám často, jako by celá krajina plna touhy volala po lásce evropských bratří; kolik je zde půdy nezorané a vinic bez dělníků. — Snad i v našich zemích vzbudí Pán zase zástupy statečných, kteří by se rozhodli pracovat pro dílo sjednocení v národech kdysi spojených s pravou Církví obecnou.

Krajané v Jugoslavii.

(P. Fakundus Peterek SDS.)

(Pokračování.)

VI. Lipovljani (okres Nova Gradiška).

(Stanice a pošta na místě. Farář Štěpán Sanić.)

Také zde jsem byl přátelsky přijat. Krajané mají tu českou doplňovací školu. Návštěva u českého učitele pověděla mně málo. Měl jsem zde kázaní v úterý 21. VI. a ve středu. Zval jsem naše lidi osobně dům

od domu. Ačkoli byli všichni mladší krajané zaměstnáni na lukách a ve vinohradech, byla přece účast na bohoslužbách mimo očekávání pěkná. Vyzpovídal jsem přes 60 osob. Slováci jsou tu nábožensky horlivější než Češi.

VII. Gaj (okres Pakrac).

(Stanice a pošta Poljana.)

Fara v Gaji je vzdálena 5 km od želez. stanice. Její duchovní správce P. Josef Panić, který je zároveň pakrackým děkanem, přivítal mne s velikou radostí jako starého známého. Pomohl mi hned vypracovat plán pro další moje návštěvy. Vynechali jsme pro špatné spojení a pro krátkost času osady *Dežanovac*, ačkoli je tam dosti Čechů, a *Uljanik*, kde je dokonce i česká doplňovací škola. Ve farní osadě Gaji měl jsem večer 22. VI. kázání se sv. požehnáním. Zde je malá česká, resp. slovenská menšina. Slováky si pan děkan po stránce náboženské pochvaloval. Druhý den (23. VI.) byl jsem v *Antunovcích*, kde jsem měl večerní pobožnost s kázáním a ráno (24. VI.) mši sv. s kázáním. Tamější Slováci jsou velice horliví, návštěva byla pěkná, ke sv. zpovědi přistoupilo 42 osob. Večer téhož dne měl jsem kázání v *Poljaně*, kde je kostelíček sv. Anny, a ráno (25. VI.) mši sv. s kázáním. Návštěva krajanů byla mnohem slabší než v Antunovcích. Poljanská filiálka má přes 100 českých a slovenských domů. Byl jsem zde hostem p. továrníka Bohumíra Šefce, který je dobrým katolíkem a Čechem. Podotýkám ještě, že si Slováci v Antunovcích postavili teprve po válce krásný kostel Božského Srdce Páně a že usilují (dosud marně), aby tam byla zřízena samostatná duchovní správa. V Antunovcích žije také, stejně jako i v Poljaně, dosti protestantských slovenských a českých rodin. V Antunovcích mají též svého faráře.

VIII. Medjurić (okres Novska).

(Žel. stanice v místě, pošta Banova Jaruga.)

Počáteční nedůvěra, s jakou mne tu přijal pan farář Ivan Šecen, změnila se v ochotné přátelství, jež dobře porozumělo mému misijnímu poslání. V Medjurići je asi 85% Čechů a Slováků; jen jedna rodina pochází z Moravy, jak mně bylo řečeno. V sobotu odpoledne jsem chodil po krajanech a zval je na české bohoslužby. Přesto však náboženská vlažnost zavinila slabou návštěvu kostela, kde jsem kázal při ranní a hrubé mši sv. (26. VI.) Na české doplňovací škole je učitel bez vyznání. Ač se jinak slušně chová, přece to zdejší katolické okolí těžce nese.

IX. Pakrac městys

(pošta a stanice v místě, sídlo pravoslavného vladyky).

V Pakraci samém jest jen 15—20 českých rodin; mezi nimi vyniká *p. Ludvik Šnedorf*, hodinář a zlatník, nadšený Čech a dobrý katolík.

Za vodou však v Prekopakře je usazeno na 250—300 českých rodin, čili asi 700—800 Čechů. Poněvadž nemají kostela, sezval p. učitel tamější české školy, p. Karel Řehák, který je katolk, naše krajany do nového českého domu. Sešel se jich pěkný počet. Měl jsem pro ně přednášku, po níž jsme vesele zpívali a nenuceně se bavili. Pan farář P. František Korenić, který dosud v českém domě nebyl, byl velice spokojen a nelitoval toho, že tam se mnou šel. Krajané mne prosili o nějaký český církevní zpěvník s notami, aby se mohli naučit i zbožným písním.

X. Daruvar, městys,

asi s 2.500 obyvatel (pošta a stanice v místě).

Pan farář Michal Ettinger byl již p. děkanem Panićem zpraven o mém příchodu. Ostatně jsme se též znali z dřívějška. Hned po mém příchodu, na svátek svatého Petra a Pavla, poslal mne do úplně české filiálky Brestovce, kde bylo právě patrocinium. Navštívil jsem vynikající Čechy daruvarské, jako: dra Františka Macháčka, lékaře, p. Františka Šefce, bývalého mlynáře a člena správní rady českosl. banky záhřebské, která má tam filiálku, a p. katechetu Filipa Homolku. V Daruvaru slavil v neděli, 3. července, své prvotiny kněžské tamější rodák Čech, P. Josef Salač.

Filiálka: Brestovac

(asi 1.800 duší).

Zde jsme oslavili svátek našich sv. apoštolů Cyrila a Metoděje velkou mší sv. a českým kázáním; úvodem jsem ovšem pronesl několik slov chorvatských na přání p. faráře, jako jsem to činil téměř všude jinde. Odpolední sv. požehnání bylo však chorvatské, protože naši lidé neumějí už česky zpívati. I tam, kde jsou české školy, učí se náboženství výhradně chorvatsky. Po sv. požehnání jsem kázal zase česky. Lidé se zájmem a dychtivě poslouchali.

Filiálka: Končanica

(asi 1.700 duší).

Končanica je velká česká vesnice a má jako Brestovac pěkný filiální kostel. Měl jsem tam v 8 hod. večer (30. VI.) kázání a sv. požehnání a ráno (1. VII.) mši svatou s kázáním. Pro jakési nedorozumění nepronikla známost o české bohoslužbě mezi krajany a proto i návštěva byla slabší. Český učitel nevyhověl našemu přání, aby nám zahrál při pobožnosti na varhanech. Hostem jsem byl u p. Josefa Heřmana, velkoobchodníka a rolníka, který je velmi horlivý český pracovník.

K daruvarské farnosti patří ještě několik jiných osad. Daruvarský pan kaplan Vilém Perujak horlivě pracuje s p. doktorem Frant. Macháčkem pro rozšíření českých katolických časopisů.

Šestý unionistický sjezd na Velehradě.

(Pokračování.)

První přednáškou druhého dne byl referát dra *Františka Grivca, univ. profesora z Lublaně*, na téma: *„Církev — tělo Kristovo a myšlenka církevních sněmů (sobornost).“* Byla to učená přednáška odborníka, který právě této otázce věnuje po léta důkladnou pozornost, ale také z každého slova se ozývala láska, toužící po jednotě, odstraňující nedorozumění, sbližující stanoviska zdánlivě nesmiřitelná. Přednášku dra Grivce je třeba číst celou, zde můžeme podat jen stručný obsah:

Počínajíc století XVI. učí pravoslavní bohoslovci, že Kristus je jedinou hlavou Církve, majíce na mysli slova sv. Pavla o mystickém těle Kristově — Církvi. Všichni biskupové jsou prý si podle božského práva rovni, není prvenství papežova — moc nad jednotlivým biskupem má synoda, nad celou Církví obecný sněm. Synodální zřízení Církve (sobornost) jest jim nutným důsledkem pojmu Církve jako mystického těla Kristova. Toto učení pravoslavných bohoslovců *mělo však svůj vývoj:* Nejstarší vyznání víry pravoslavné (Metrofana Kritopula z r. 1625, Petra Mogily, metropolity kyjevského, z r. 1643 a jerusalemského patriarchy Dositea z r. 1672) mluví sice o Kristu jako o jediné hlavě Církve, navazujíce na učení sv. Pavla o mystickém těle Kristově, ale o moci církevních sněmů buď mlčí nebo jen stručně ji zmiňují. Oficielní ruští bohoslovci (Makarij, Filaret, Malinovskij a j.) moc sněmů uznávají, ale o jejich nutnosti a užitečnosti jen zřídka a skromně pojednávají. Podobně i theologové řečtí. Je to pochopitelno, poněvadž po zrušení ruského patriarchátu (r. 1700) synodální zřízení bylo jen na papíře, po dvě stě let žádná opravdová synoda nebyla na Rusi svolána a v církvi odloučené po více než tisíc let vůbec nedošlo k obecnému sněmu církevnímu. Tím se ovšem stalo, že víc a více bylo zapomínáno na živý učitelský úřad Církve. Snad z oposice proti státu, který oklestil svobodu Církve, začali *novější* ruští bohoslovci zdůrazňovati potřebu synodálního zřízení Církve a prohlašovali o něm, že patří k podstatě Církve. Slavjanofilský bohoslovec-laik, *Chomjakov*, obviňoval dokonce katolickou Církev z herese porušující prvenstvím papežovým podstatu Církve, její *„sobornost“*. Na důkaz pravdy svého mínění, odvolával se Chomjakov na slovanský překlad vyznání víry niceno-cařihradského, kde slovo „katolická“ (Církev) je přeloženo „sobornaja“ (souborná, sněmovní). (Sv. Cyril a Metoděj ponechali však ve slovanském překladě slovo: *„katolická“*, jeho náhražka„ sobornaja“ je pozdějšího původu.) Chomjakovova mínění se přidržují mnozí bohoslovci ruští (Akvilonov, Světlov a j.) Metropolita kyjevský Antonij Chrapovickij, žijící nyní v Jugoslavii, pokročil ve šlépějích Chomjakových ještě dále a učí, že Církev nepozůstává tak v moci, jako spíš ve vzájemném sjednocení duší v lásce, jak se projevuje na obecném sněmu církevním.

Není divu, že tak daleko zacházejí pravoslavní bohoslovci, kteří pomíjejí jasné důkazy o *hierarickém* ustavení Církve Kristovy a nesprávně a přehnaně vykládají slova sv. Pavla o mystickém těle Kris-

tově. Církev se jim stává jakýmsi neurčitým zřízením demokratickým, kde souhlasné mínění věřících může opravovat i chyby biskupů, jako se stalo po sněmu florentském, kde východní biskupové se sjednotili s Církví katolickou, ale lid sjednocení odmítl. Podle Chomjakova (i Lebedeva a Světlova) na církevním sněmě jsou biskupové pouze zástupci věřících, jako poslanci v parlamentě. *Bulgakovovi* je nejvyšším měřítkem pravé víry a mravů souhlas lidu (soznanie).

Tím je ovšem popřen každý rozdíl mezi Církví učící a slyšící — a pravoslavné bohosloví hlásá zde blud blízký 6. větě odsouzeného modernismu.

Proti této nesprávné nauce pravoslavných bohoslovců je třeba postupovat ne tak polemicky, jako spíše objasňováním pravého učení o Církvi. V prvních dobách křesťanských byla jistě užší, intimnější účast věřících na životě liturgickém a církevním. Toto živější spojení církevní v Kristu uchovala bohoslužba východní čistěji než západní liturgie. Proto má novodobé *tak zv. liturgické hnutí* veliký význam pro snahy misijní. Střediskem bohoslužby je Kristus, ovocem pak jejím je život mystického těla Kristova. To je pravá *„sobornosť"* — sjednocení s Kristem. Také v katolické Církvi má své místo *souhlas* věřících, jejich spolupráce s biskupy (modlitbou, obětmi, uvědomělou katol. činností a vědou) je zvláště dnes tolik potřebna. Sv. Otec volá tak důrazně po *Katolické akci*. V tom bude správné pochopení vznešené nauky sv. Pavla o mystickém těle Kristově. Tak bez polemických trpkostí odstraníme i mnohou nedůvěru odloučených bratří k Církvi katolické, povzbudíme je vlastním příkladem hledat sjednocení s Kristem, a čím blíže *Kristu, tím blíže bude k sv. jednotě*.

Předsedající *arcibiskup dr. Prečan* poděkoval vroucně referentovi nejen za krásnou přednášku, ale i za všecku jeho dosavadní velikou práci unionistickou, za jeho věrnou lásku k Velehradu a účinnou podporu při pořádání velehradských sjezdů unionistických.

Poněvadž na sjezd došla velká *řada pozdravných přípisů od ruské inteligence*, dává předseda čísti nejvýznačnější projevy *metropolity Antonia Chrapovického* ze Srjemských Karlovců a prof. *Bulgakova z Paříže*, ostatní uvedeni aspoň podle jmen.

V první řadě zasloužil pozornosti list věhlasného pravoslavného bohoslovce prof. S. *Bulgakova* v Paříži.

Bulgakov se nejdříve omlouvá, že se nemůže sjezdu súčastniti pro nepředvídané překážky, ale *sjednocuje se s nim modlitbou* a posílá bratrský pozdrav všem, kteří se modlí za pronásledovanou a trpící církev ruskou. Kéž Pán způsobí, aby mučednická krev byla i nyní semenem víry a nového křesťanského obrození. Ale to obrození se může uskutečniti jen tehdy, když různá křesťanská vyznání se osvobodí od hříchu rozštěpení přejatého od předků a *sjednotí se pod krovem jedné oekumenické apoštolské církve*. Proto jsou tak cenné, potěšitelné a významné snahy o vzájemné poznání a sblížení. Ale ovšem tomu nejvíce brání jednotlivé projevy proselytismu, konfesijního fanatismu a nedůvěry, které se nezmenšily ve vzájemných vztazích mezi pravoslavím a katolictvím za našich dnů. Nicméně se musí rozdělené církve navzá-

jem *milovati láskou církevní, vychovávati se k ní a bedlivě se chrániti všeho, co jí odporuje.* Nezbývá, než aby všichni nastoupili tuto obětovnou cestu církevní výchovy.

Dále Bulgakov rozvádí, že kromě překážek mezi pravoslavím a katolictvím z oboru věroučného jest největší (impedimentum dirimens) překážkou *primát římského papeže*, jak byl definován vatikánským koncilem. „Nezbývá než očekávat dalšího objasnění překotně přijaté dogmatické definice a obzvláště jejího doplnění, které se neuskutečnilo, poněvadž byl vatikánský koncil přerušen, a tak doufati, že tím se nalezne most k takovému chápání oekumenické povahy církve, v jaké se shodoval kdysi Východ a Západ."

V poslední části svého listu uvádí Bulgakov, že v konečném, nejhlubším mystickém smyslu *rozdělení mezi pravoslavím a katolictvím neexistuje*, poněvadž „obě církve jsou *neviditelně sjednoceny jednotou oltáře ve svátosti Eucharistie*, jakož i *v plnosti všech ostatních tajemství*". Rozdělení se týká toliko kanonického a empirického povrchu, *ale eucharistický Kristus se v nás nerozdělil.* Bulgakov praví, že nikoliv teologické závodění se vší svou beznadějností, ani rozepře se vší svou nesmířitelností, *nýbrž sám Kristus at sjednotí rozdělené kolem svého svatého kalichu.*

Po přečtení dopisu po rusky i v latinském překladu poukázal předseda kongresu arcibiskup dr. *Prečan* na jeho irenický, smířlivý tón a vyslovil naději, že touto cestou za vzájemných modliteb dojdeme ke sblížení a poznání.

Z dalších přípisů nutno uvésti přípis bývalého metropolity kijevského, nyní předsedy ruské synody v Srjemských Karlovicích, *Antonina Chrapovického*, který děkoval sjezdu za to, že chce projeviti solidárnost s bratřími pronásledovanými na Rusi pro víru. Dále pozdravili sjezd dr. Jan *Lodyženský* ze Ženevy, gen. sekretář Ligy Oberovy, který organisuje společnou frontu věřících Evropy proti bolševikům a má hlavní zásluhu o to, že ruská emigrace se postavila za zásady sociálních encyklik papežských; kníže P. *Dolgorukov* z Prahy, dr. S. *Gruzděv*, býv. prof. kliniky v Oděse, Nik. *Afanasjev* ze Švýcar, prof. dr. Nik. *Arsenjev* z Královce v Německu, dr. *Kišenský*, prof. z Prahy, býv. rektor novoruské university v Oděse, prof. dr. N. *Losský* z Prahy, kníže dr. Ch. *Čchejdze* z Prahy, Nik. *Curikov*, spisovatel z Prahy, dr. N. *Koroleva* z Mělníka, prof. dr. *Glubokovskij* ze Sofie a j. Konečně pozdravili ruští katolíci, archimandrita A. *Jevrěnov* z Paříže a kníže Alex. *Volkonský* z Říma.

Na kongres byl také přihlášen *pravoslavný biskup Serafim*, který se také včas z Vídně vydal na cestu. Nedojel však dále než do Břeclavy. Tam byl pohraniční policií, ačkoliv měl všechny své dokumenty v pořádku, zadržen a vrácen do Vídně. Toto jednání všechny kongresisty velmi překvapilo. Předsednictvo sjezdu sice telegraficky zakročilo v Brně a v Praze, ale bez výsledku.

Druhým referentem toho dne byl místopředseda Východního ústavu římského, *dr. Mořic Gordillo T. J.* Pojednával o tématě: *Obecné sněmy církevní jako princip udržování a rozvoje víry v pojímání odloučených*

Východňanů. Autoritu obecných sněmů uznávají nejen katolíci, nýbrž i církev odloučená (tato ovšem jen u prvých sedmi sněmů církevních). Je to patrno ze spisů Fotijových, ze symbolických knih a z projevů konservativních theologů pravoslavných i těch, kteří se přidržují náboženské filosofie protestantské. *Učení Prokopoviče* a jeho žáků popírá *neomylnost* církevních sněmů, uznává za pramen víry jen Písmo sv., sněmy toliko vykládají Písmo. *Podle slavjanofilů* spočívá obecný a neomylný princip věření jen v pospolitosti celé Církve. Většina pravoslavných bohoslovců, která uznává neomylnost církevních sněmů, zmenšuje jejich autoritu podmínkami, jež vyžaduje pro jejich uznání, jako na př. nutný souhlas věřících. Tím ocitají se ve velké nesnázi vůči jasným slovům prvního církevního sněmu v Jerusalemě: „Vidělo se Duchu sv. i nám", jak poznamenal už *N. Muravjev* ve svém „Listě" o významu obecných sněmů církevních.

Třetí přednášku dopoledne měl na téma: *Římské ústavy a studia východní"* předseda Východního ústavu, prof. *dr. Emil Herman T. J.* Její obsah jsme uveřejnili v celém znění v našem časopisu.

Po upřímném poděkování referentům přečten ještě děkovný telegram *apoštolského nuntia pražského, arcib. Ciriaciho,* a dopolední schůze druhého dne skončena. Účastníci vystřídávali se horlivě v adoraci nejsv. Eucharistie, která byla po celý den vystavena v basilice a také místním lidem, zvláště dětmi zbožně uctívána.

Křesťanský Východ.

ZE SOVĚTSKÉHO RUSKA

O duši ruské se už napsalo ve všech řečích hodně mnoho článků, namnoze nepravdivých, a vyšlo i dosti knih dobrých i nedobrých. Náš časopis popřál svého času místa svědectvím ruského pisatele (A. S. Vissarionov, roč. XX., str. 194 a n.), v nichž zachycoval obrázky staré pravoslavné zbožnosti, líče život ruských horlivců, poutníků, starců, bláznů pro Krista a pod.

Bude tedy snad zajímat i nepříznivý úsudek o ruské duši náboženské, jejž uveřejnil ve vídeňském časopise „Schönere Zukunft" dr. Schlund v článku „Příčiny bolševického triumfu nad moskevským pravoslavím". Autor prohlašuje odvážně, že bolševici opravdu zdolali navždy a rozhodně moskevské pravoslaví — leda by Bůh sám změnil lidi a jejich úděl v sovětském Rusku. Na otázku, proč došlo k tomu právě na Rusi, vždycky pokládané za nejzbožnější zemi, odpovídá: „Příčinou té skutečnosti je, že Rus, vychovaný moskevským pravoslavným duchovenstvem, nebyl vůbec člověkem náboženským. Byl vlastně až přes míru pověrčivým. V církvi zůstával hlavně ze strachu před trestem Božím. Rusové chodili do cerkve jako do divadla, aby zevlovali na krásné bohoslužebné řízy, nádherné zlacené nádobí, skvělý ikonostas, aby poslouchali, jak batuška pop zpívá „třípatrovým" basem, jak se drží chor. Ruský mužík nešel vůbec do kostela proto, aby tam ve shromáždění hledal spasitelného nadšení pro své práce, aby tam hovořil s duší, která je příbytkem Božím. Snadno tedy pochopit, že pak prostý lid ztratil bázeň před Božím trestem a v náboženství úplně zlhostejněl, když viděl, že Bůh na místě netrestá ničitele chrámů a klášterů. Když pak byly zřízeny v bývalých chrámech kina a divadla, chodí opět do nich a cítí se tu ještě líp, může zase civět na různé zajímavé programy, louskat pecky a k tomu se napoví-

dat plnou „hubou". Co vlastně ztratil? Proč by měl brániti té pravoslavné církve?

Kdo je tím vinen? Především p r a v o s l a v n é d u c h o v e n s t v o! Od času kyjevského metropolity Petra Mogily, který byl posledním velkým mužem pravoslaví, utkvěla církev na mrtvém bodě. Ostatně dokonal její zkázu cesaropapismus. Cerkve a kláštery byly často zatímními kasárnami trestních výprav. Proto také zároveň s carstvím musela upadnouti i církev. Rasputin byl překvapujícím a výmluvným zosobněním tohoto smutného svazku mezi carstvím a církví, byl symbolem té hniloby, která přervala společné kořeny těch dvou organisací.

Bolševická revoluce zničila obě. Bolševici dívali se s ďábelskou radostí, jak se pravoslavný mužík ruský žehná s toutéž zbožností před obrazy, do nichž po odstranění ikon zasadili nápis: „Náboženství je opium pro lid." Ale jejich radost byla krátká. Poznali, že zničivše zřízení církve, nezničili přece podstaty náboženství. Odtud pramení celá jejich vypiatá akce protináboženská a bezbožecká, jejich boj proti rodině, mravnosti atd."

Je pravda, že se ruský baťuška málo přičinil o n á b o ž e n s k é u v é d o m e n í svého lidu namnoze negramotného, je pravda, že pravoslaví v těsném objetí carském žalostně utrpělo, je pravda, že horší ještě knuta bolševická nadělala z povrchních a citových křesťanů cynických bezvěrců, ale ruské žaláře, Solovecké ostrovy, Sibiř, krvavá popraviště a ruské katakomby mluví stále ještě jinou řečí! Je pravda, že ruská zbožnost byla spíše citová, že ulpívala na zevnější obřadnosti (úklony čelem, přečasté žehnání), že milovala lesk bohoslužby, světla přečetných svěc a lamp v cerkvi i doma, zlaté ikony, mystické malby ikonostasů, mohutný sborový zpěv v kostelích a zvučný hlahol zvonů, ale to vše není dokladem, že ruský mužík v ů b e c n e š e l d o k o s t e l a s e m o d l i t. Zevšeobecňováním a přeháněním chybovali chvalořečníci ruské zbožnosti a téže chybě nevyhnul se ani její přísný soudce dr. Schlund. Sv. Otec Pius XI. káže se nám modlit za pronásledované ruské křesťany.

Bezbožecká musea, která bolševici zařídili v zabraných křesťanských svatyních za účelem šíření nevěry, už jim nestačí. Musea jsou většinou ve velkých městech, mají tedy vliv jen na jejich návštěvníky, zatím co vzdálenějšímu venkovu ruskému zůstávají nepřístupna. Proto vydali bolševici v Moskvě státním nákladem bohatě ilustrované dílo pod názvem „V ý s t a v a b o h ů". Má nahradit svými rouhavými obrázky a textem návštěvu bezbožeckých muzeí a výklady jejich průvodců. V textu knihy jsou takovéto moudrosti bolševické nevěry: „To, co lidé sobě představují jako skutečnost boží, je výtvorem jejich obraznosti, jejž vyvolal boj o život a bohatství. Tak zvaní „služebníci kultu" (náboženství) tvoří mocnou společenskou třídu, podporující všude zájmy vládců a kapitalismu a pronásledující nevěrce na každém kroku. Tito duchovní, početní v jiných státech, nenávidějí Rusko pro jeho protináboženskou vládu a pro stanovisko, jaké zaujaly sověty vůči jejich bohům. Ale počet těchto duchovních stále se v Rusku menší — (to je jediná pravda v tomto říkání a opravdová „zásluha" bolševických tyranů, pozn. red.). Už i v nejodlehlejších vesnicích počíná lid poznávati, že bohové neexistují a že lidé sami si je vymyslili."

Nová fronta v sovětském Rusku. Věru, ani nejzavilejší nepřítel SSSR. nedovedl by vymysleti zprávu, kterou čteme v sovětském časopise „Socialističeskoje Zemlědělije" ze dne 21. srpna. Ostatně od té doby přešla už tato zpráva na stránky komunistického denního tisku a stala se takořka heslem dne. Zní takto: Sovětské polní hospodářství je ohroženo nebývalým vzrůstem plevele a jiných škodlivých bylin. Zvykli jsme slyšeti, že sovětské Rusko má obrovské továrny na traktory, dováží z celého světa hospodářské stroje a najednou... býlí ohrožuje zemědělce. „Socialist. Zemlědělije" vysvětluje tuto záhadu takto: Pětiletý hospodářský plán nařizoval stále větší a větší rozšíření osevní plochy. Instrukcím ústředních orgánů bylo skutečně vyhovováno, leč na úkor kvality práce. Sedláci, uzavření do státních velkostatků (sovchozů), činili se, aby zorali co nejvíce hektarů půdy — a tak pracovali traktorem ledabyleji, nežli dříve oby-

čejným pluhem. Neměli příčiny přespříliš se namáhati: půda nebyla jejich a vlastního majetku již dávno pozbyli.

Delší dobu už vyvolával všeobecnou pozornost zvláštní úkaz ze sovětské statistiky: po tři leta nejsou uveřejňovány zprávy o celkovém stavu úrody, nýbrž vždy jen údaje ohledně zorané plochy. Toto zvláštní zpravodajství lze velmi snadno vysvětliti ve světle nynějších událostí: čím více bylo zoráno hektarů, tím méně vynesla pole metrických centů obilí. Nyní sovětská vláda konečně pochopila celé nebezpečí takovéto ledabylé práce a prohlásila, že se zahajuje nová — fronta proti plevelu. Všude se dává zvláštní pozor na pečlivost zorávání — ale zase není ovšem možno udržeti ono tempo, které předepsala „pjatiletka". A tak v „Ekonomičeskoj Žizni" čteme, že, ač vloni na 1. září bylo zoráno celkem 3.7 mil. hektarů, letos je k témuž dni zoráno prozatím jen 794 tisíc hektarů. Jinými slovy: půda se obdělává pečlivěji, ale jen pětina celkové osevní plochy — to znamená, že býlí, které zmizí s polí obdělaných, rozroste se tam, kde půda bude nezbytně zanedbána. Ruský zemědělec by si zajisté snadno dovedl pomoci, kdyby jeho hospodářské podnikavosti nebyly kladeny v cestu překážky, kdyby nebylo celé té nesmyslné roboty, která zotročuje ruského sedláka pro blaho komunistického státu.

Životu zakladatele ruského komunismu, Lenina, je v písemnictví světovém stále věnována veliká pozornost, zvláště ve Francii. Z řady nových knih (Výbor Leninových článků, nákl. Payota, Vealův „Le regue de Lenin" a j.) zmiňujeme vtipnou knihu Malapartcho „Le Bonhomme Lenin" („Lenin — dobrák"). Autor ho kreslí jako typického měšťáka, bytost pohodlnou, línou, naprosto nepředvídavou, ba ani neschopnou k energickým činům. Podle líčení Malapartova Lenin po celý svůj život usiloval toliko o jednu jedinou věc: aby roztříštil jednotu sociálně-demokratické strany. Jinak Lenin jen píše. Píše po nezdaru červencového převratu, po revoluci říjnové, stojí v ústraní, když Trockij organisuje vojenský puč, píše články, poučky, provolání — je to člověk pera, nikoliv činu. Když se dozvídá o zdaru spiknutí, nedovede říci nic jiného nežli: „Točí se mi z toho hlava." To je tedy podle francouzského spisovatele skutečný Lenin — člověk, jehož život byl vybudován na náhodách.

Vtipný autor ovšem přehání, a to velmi silně. Lenin přece uměl se zříci Marxových teorií ve prospěch tak zvané „Nové hospodářské politiky", dovedl prosaditi svou při uzavření míru s Německem a Polskem, jistě nebyl takovým komickým dobrákem, jakým ho líčí spisovatel. Ale jedno vám napadne při té nové a nové literatuře leninovské: Což opravdu nemá ruská zem lepšího člověka, o němž by se dalo psáti radostněji, nežli o původci největší pohromy vlastního národa i celého světa?

Ruský tisk o svaté Terezičce. Známý ruský literát Mikuláš Roščin popisuje v deníku „Vozroždenie" svůj dojem z návštěvy Lisieux, kde se po prvé setkal s kultem svaté Terezičky. Pravoslavní Rusové velmi často osvědčovali jistou vlažnost vůči katolickým světcům novější doby, ač se dovedli nadchnout pro světce starší, jako na příklad pro svatého Františka, sv. Antonína, sv. Kateřinu ze Sienny a j. Příčina tkví zajisté toliko v onom psychologickém rozštěpení mezi Západem a Východem. Rusové jen těžko chápali, že katolický Západ je i dnes obdařen květy svatosti. Tím větší bývá proto jejich překvapení, když se tváří v tvář střetnou s kultem nějakého novějšího světce a jsou nuceni zaujati stanovisko vůči jeho zjevu. Totéž se stalo s Roščinem. Cestoval v létě po Francii a přijel do Lisieux, kde všechno je plno vzpomínek na zesnulou světici. Toto ovzduší učinilo na pravoslavného Rusa hluboký dojem. Ve svém obsáhlém článku popisuje život svaté Terezičky a nejdůležitější zázraky; spatřil její ostatky — řeholní hábit, sandály, ostříhané vlasy, dětské šatičky a je dojat touto skutečnou vzpomínkou na světici, která žila zde, mezi námi. Nejvíce jej překvapuje myšlenka, že dosud je mnoho lidí, kteří osobně znali svatou Terezičku, mluvívali s ní a slýchali její smích. Pravoslavný Roščin si odnáší nejlepší dojem z katolického Lisieux. Nemůžeme se ubrániti myšlence, jak by to jistě velice prospělo vzájemnému sblížení, kdyby si Rusové více všímali života těch

katolických zemí, v nichž prožívají své dočasné vyhnanství. Na příklad naše ruská emigrace by jistě se zájmem četla knihu života Stojanova!

Co nejvíce trápí ruské bolševiky, ukazuje bezbožecký jejich tisk. V čísle 6. časopisu „Antireligiosnik", vědecké revue pro vedení protináboženského boje, nalézáme obsáhlý článek Davydova: „Osservatore Romano". Bolševický autor snaží se dokázati zaujatost a neinformovanost tohoto výborného římského časopisu. Současně podniká hrubý útok na Sv. Otce, obviňuje ho z ješitnosti — protože katolický časopis uveřejní také podobenku Pia XI. — z nadržování kapitalistům a z nepřátelství proti sovětskému Rusku. V tomtéž čísle uveřejňuje „Antireligiosnik" článek o „Diktatuře kněží na evropských universitách", o „Katolicismu v Číně" a o „Katolictví a španělské revoluci" — tedy téměř celá teoretická část 130-stránkového sešitu je vyplněna útoky proti katolické Církvi.

V čísle 5. byla stať „O katolickém tisku" — vůbec v každém sešitě bolševické revue je alespoň několik stránek věnováno štvaní pro římské Církvi.

A k jakým výsledkům to přivede? Jistě, že svede mnohé! Ale na druhé straně i ti, kteří z donucení čtou „Antireligiosnik", „Bezbožník" a jinou podobnou literaturou, začnou se zajímati o katolictví a přemýšlet. Ruského člověka naučila prostá skutečnost té pravdě — že sovětskému tisku nutno rozuměti naopak: štve-li tedy proti Římu, je to důkazem, že Řím chová vůči Rusům pocity upřímného přátelství.

Maxim Gorkij. Zdá se, že oslavy 40. výročí spisovatelské činnosti Maxima Gorkého v sovětech jsou tak přepjaty, že zacházejí až do směšnosti. Cítí to i sami komunisté a ozývají se již hlasy upozorňující na to, že průběh oslav povznesl Gorkého i nad samotného Lenina. — V každém případě je však jisto, že nikomu na světě nebyla připravena podobná apotheosa. Město Nižnij Novgorod je přejmenováno na „Maxim Gorkij", moskevské umělecké divadlo a divadlo suvorinovské v Petrohradě ponesou jméno Gorkého, ač neměl k nim nejmenšího vztahu. Řada ulic, náměstí, parolodí, aeroplánů dostala nová pojmenování na počest oslavencovu. Nikdo už nevzpomíná toho, že byla kdysi doba, kdy oslavovaný Gorkij nejsurovějším způsobem tupil sovětskou vládu, a tato mu dokonce zakázala vydávati časopis „Novyj Mir". Od té doby však (1918) uplynulo již hodně času a dnes Gorkij nemluví už nic nepříjemného komunistům a proto může býti oslavován jako příslužný obhájce bolševismu způsobem, který zřejmě lichotí jeho stařecké marnivosti.

Ruským exredemptoristou V. Pečerinem, známým z Gercenova spisu „Byloje i Dumy", kde je mu věnována zvláštní kapitola, znovu se zabývá ruský tisk sovětský i emigrantský. V Moskvě vyšla nákladem vydavatelstva „Mir" posmrtná Pečerinova kniha, jejíž rukopis byl náhodou nalezen v archivě Rumjancevova musea. Jsou to autentické paměti bývalého redemptoristy, přiléhavě pojmenované „Zamogilnyja Zapisky" (Pohrobní zápisky) s poznámkami a úvodem od L. Kameneva. Vasilij Pečerin byl původně kandidátem universitní profesury z oboru řecké literatury. Když se roku 1835 vrátil s vědecké cesty do vlasti, byl zařazen těžkým ovzduším reakční vlády cara Mikuláše I. Pod vlivem knihy Lammenaisovy „Slova věřícího" prchl z Ruska, bloudil Švýcarskem, Francií a Belgií, žil nuzně a vyznával krajní sociální a politické názory. Píše sám o tom takto: V roce 1838 toulal jsem se po Francii. Měl jsem toliko jednu košili a roztrhanou kazajku, v kapse toliko půl franku. Měl jsem sice dopis hraběte Stroganova, který nařizoval všem ruským konsulátům, aby mně poskytly úvěr ve výši tisíce franků k umožnění návratu do vlasti — ale ani na okamžik jsem nepomyslil použíti tohoto listu. Takové bylo moje neochvějné odhodlání, nevrátiti se nikdy do vlasti." — V. Pečerin byl velmi brzy rozčarován ve svých teoriích republikánských a sociálních — obrátil se k Bohu a k Církvi. Avšak nevedla ho k tomu horoucí víra, nýbrž spíše jen únava a příčiny kulturněpolitické. Pečerin píše: „Církev katolická byla mi posledním útočištěm, kterého se nedotklo všeobecné zhroucení evropských nadějí v roce 1848." Stal se katolíkem a vstoupil do kon-

gregace redemptoristů. Po 20 let vytrval v klášterním životě; působil ve Francii, v Belgii, v Nizozemsku a v Anglii. V jeho „Zápiskách" je také celá řada kapitol věnována popisu klášterního života. Roku 1859 Pečerin odjíždí do Říma, kde se nepohodl se svým generálem; vrací se z Věčného města, aniž byl navštívil Svatého Otce. Roku 1860 vystoupil z kongregace redemptoristů, ale zůstal světským knězem. Usadil se v Irsku, kde si získal všeobecné lásky jakožto skvělý kazatel. Posledních 23 let svého života prožil v irské nemocnici, pomáhaje všem opuštěným a nešťastným. V jeho duši však panovala veliká rozervanost. Vítal pařížskou komunu, udržoval styk s politickými emigranty, zůstávaje přece knězem. Roku 1885 ve stáří 72 let zemřel Pečerin, aniž spatřil Rusko — svou vlast, kterou před půlstoletím byl opustil.

Komunistická propaganda na Východě. Moskevští agenti komunističtí již dávno vedli agitaci proti emigrantům a podněcovali štvanici proti ruskému nezávislému tisku. V srpnu 1932 projíždělo se po Shanghai auto, které rozhazovalo čínské letáky. Nikdo z Evropanů si toho valně nepovšiml, ponévadž všichni se domnívali, že jde o nějakou reklamu. Leč kolem 8. hodiny večerní dav čínských kulíků přepadl redakci ruského deníku „Sanchajskaja Zarja", vytloukl v ní okna; od úplného zničení zachránil ji oddíl francouzské policie. Příští den se opakovalo několik útoků proti jednotlivým Rusům. Teprve tehdy povšimla si policie letáků, které rozhazovalo tajemné auto. Zjistilo se, že jsou to revoluční proklamace, namířené proti ruským emigrantům. Psalo se tam, že „ruští běloga rdisté jsou odpůrci dělnické třídy. Pomáhají Japonsku zotročiti Čínu a zničiti severní armádu. Ruští emigranti — to jsou drápy imperialistů, musíme je zničiti na každý způsob. Musíme začíti ruskými novinami, které denně křičí o tom, že je nutno zotročiti Čínu. Je naší povinností spojiti se proti ruským běloga rdistům, nejzavilejším nepřátelům čínského proletariátu." Proklamace byly podepsány jakýmsi „Ústředím revolučního svazu svépomoci". Je to ovšem čistě komunistická propaganda, která se snaží účtovati s emigranty pomocí nevědomých Číňanů. (Vozrodenie, č. 2268.)

Z POLSKA

Nový biskup pińsky Kazimír Bukraba, který po svém vysvěcení ve vilenském kostele sv. Kazimíra nastoupil koncem letošního srpna svůj úřad, pokračoval hned ve svatém díle svého velikého předchůdce, unijního horlitele, biskupa Ložińského, a předsedal třetímu unijnímu sjezdu v Pińsku ve dnech 30. a 31. srpna a 1. září 1932. Jako jeho předchůdce, vystudoval i biskup Bukraba duchovní akademii v Petrohradě, kde byl roku 1909 také na kněze vysvěcen, a tudíž z vlastní zkušenosti dobře zná ruské poměry. Je rodákem z grodenské gubernie (r. 1885) a v duchovní správě vynikl velikou horlivostí a láskou k dílu unijnímu. Posledně byl děkanem v Brestě.

Třetí unijní konference v Pińsku zúčastnilo se 110 zástupců latinského i východního obřadu v čele s arcibiskupem Roppem, někdejším metropolitou mohylevským, arcibiskupem Jalbrzykowskim z Vilna, předsedajícím biskupem Bukrabou, podlašským biskupem Przeździckim a apoštolským visitátorem biskupem Čarneckim. Biskup Przeździecki vyřizoval sjezdu pozdrav a požehnání Svatého Otce Pia XI., u něhož týden předtím byl přijat v audienci. Sdělil sjezdu, s jakým zájmem sleduje Svatý Otec misijní ruch v Polsku. S velikou pozorností přečetl Svatý Otec pastýřský list podlašského biskupa, vydaný na obranu unijní práce v Polsku i proti neporozumění se strany polských katolíků, a dvakráte po sobě velmi kategoricky prohlásil, že nejsou katolíky ti, kdož vystupují proti dílu unijnímu. „V Mexiku a v Rusku je úžasné pronásledování Církve," pravil Svatý Otec biskupu Przeździeckimu. „Dostáváme dopisy, při jejichž čtení není možno se zdržet slzí. Vrátily se doby katakomb, doby mučednictví." A v očích papežových zahlédl podlašský biskup slzy bolesti. Účastníci pińské konference vyslechli vzkazy papežovy hluboce dojati; byly jim vhodným úvodem k počínajícím poradám i pobídkou k další práci pro jednotu Církve.

Třetí pińská unijní konference přijala tyto resoluce jako výsledek svých porad:

1. V debatách o otázce byzantismu třeba rozlišovat to, co má kladného (dobrého) byzantinismus jako kulturní forma, od toho, co se rozumělo pod tímto názvem chybného, především systém cesaropapismu, jejž sjezd odsuzuje a zamítá.

2. Odvolávaje se na resoluci předešlého sjezdu o potřebě unijní literatury, sjezd zdůrazňuje nutnost, aby co nejdříve byl založen časopis v polském jazyku, který by uvědomoval veřejnost o cílech a podstatě církevní jednoty.

3. Je žádoucno, aby v unijní činnosti bylo používáno pomocných sil, jako jáhnů, učitelů-katechetů, psalomščiků (zpěváků žalmů), řeholních sester, útulků a dětských zahrádek a organisací mládeže.

4. Potvrzuje s uznáním pomoc, poskytnutou se strany většiny latinského duchovenstva, doporučuje sjezd předem tuto činnost péči a podpoře všeho duchovenstva.

5. Sjezd prosí biskupy, aby zvláštním nařízením určili jeden den v roku, který by byl věnován poučování lidu o unijní činnosti, o potřebě modlitby za zdar toho díla i podpory hmotné.

Sjezd se také usnesl, aby se příští konference unijní konala v druhé polovici budoucího roku, dále, aby do sjezdového sborníku byly pojaty nejen referáty, korreferáty a resoluce, nýbrž i nejdůležitější věci z debat. Pro příští konferenci mají býti zpracována témata o svátosti pokání a o byzantinismu. Přednášky P. Urbana (Unijní činnost a náboženské poslání Polsky) a prof. dra Kremera (Duch lásky v misijní činnosti podle projevů posledních dvou papežů) budou vydány ve zvláštních brožurách k nejhojnějšímu rozšíření.

Sdružení „Polská péče o rodáky v cizině", jehož protektorem je polský primas kardinál Hlond, konalo dne 2. října po celé říši „Den polské péče o vystěhovalce". Kardinál Hlond vydal vřelé doporučení této akce, v němž zdůraznil křesťanskou i vlasteneckou povinnost všech Poláků, pomáhat sedmi milionům bratří za hranicemi vlasti — vždyť je to celá čtvrtina národa, již smutné poměry dnešní uvrhly do největší bídy. Polské Sdružení pracuje už od šesti let velmi úspěšně na tomto důležitém moderním apoštolátě, pomáhajíc krajanům hmotně i duchovně.

Počet pravoslavných v Polsku činí podle lidového sčítání z roku 1921 celkem 2,815.817 duší. Je zajímavá příslušnost těchto pravoslavných podle národnosti. Nejméně je jich národnosti litevské (140) a německé (303). Nejvíce pravoslavných je Ukrajinců (Rusínů), počtem 1,207.739, pak Bělorusů 960.539, Poláků 545.457, Rusů 41.968 a 5753 ruských emigrantů, Čechů 18 tisíc 404 a Lotyšů 2227. Poslední statistika z roku 1931 dosud svých výsledků po stránce náboženské neuveřejnila, ale i když jednotlivé číslice budou změněny, zůstává stará statistika charakteristickou ozvěnou někdejších ruských poměrů náboženských a národních. Zvláště ten půl milionu pravoslavných Poláků.

Na adresu nepřátel díla unijního v Polsku pravil referent na pińské konferenci P. Urban T. J., mezi jiným také tato slova: „Církev co nejrozhodněji postaví se proti dvěma bludům byzantinismu, totiž proti přeceňování zevnější formy nad vnitřní obsah a proti jejímu prohlašování za pravidlo víry a proti cesaropismu, to jest proti vměšování se vlád světských do záležitostí náboženských. A těmito právě byzantskými bludy hřeší všichni ti, kteří katolictví ztotožňují s latinismem (latinským obřadem) a pokládají za nekatolické všechno východní, jakož i ti, kteří by si chtěli udělat i z latinské Církve nástroj své politiky a proto nyní podporují pravoslaví svolující, aby vládní dekrety upravovaly jeho vnitřní náboženské záležitosti."

Z ruských žalářů vrátilo se do Polska dne 15. září 40 politických vězňů, kteří diplomatickým ujednáním byli vyměněni za uvězněné ruské bolševiky. S rodinami se jich vracelo 70 osob. Vzrušující byl okamžik, kdy stanuli vězňové na volné půdě polské. Se slzami radosti vrhali se v náruč svých nejbližších, nemohouce dojetím ani slova promluviti. V pohraniční stanici Stolpcích připravilo jim místní obyvatelstvo

nadšené přijetí. Vlakem dojeli pak až do Baranovců, kde je uvítal pinský biskup Bukraba. V Baranovcích se musejí podrobiti 7- až 10denní lékařské karanténě. Mezi navrátivšími se vězni je 18 kněží: 3 z diecése mohylevské v čele s bývalým jejím administrátorem prelátem Stan. Przyrembelem a kancléřem P. Dominikem Ivanovem; z diecése žitoměřské 9 kněží, mezi nimi oba diecésní administrátoři, prelát Teofil Skalski a jeho nástupce P. Kazimír Naskrecki; ostatní kněží patřili do diecése kamenecké, mající též v čele bývalého jejího administrátora preláta Jana Świderskiho. Nejmladším knězem mezi propuštěnými byl O. Donat Novickij, kterého ve vyhnanství na Solůvkách vysvětil též vyhnanec-biskup Sloskan.

Řecko-katolická bohoslovná akademie ve Lvově vydala letos informativní sborník o své tříleté samostatné činnosti (1928—1931). Vznikla přičiněním metropolity Šeptického z původního diecésního semináře a byla slavnostně otevřena dne 6. října roku 1929. Před světovou válkou studovali řecko-katoličtí bohoslovci diecése lvovské a částečně i přemyšlské spolu s bohoslovci polskými na teologické fakultě lvovské university, kde měli též některé své profesory. Poslední pak rok praktického bohosloví studovali v Přemyšlu. Z důvodů politických opustili řecko-katoličtí bohoslovci společnou fakultu lvovskou a vrátili se do ústavů diecésních. V Přemyšlu byl zřízen celkový kurs bohoslovný. Ve Lvově změněn byl ukrajinský seminář, dosavadní konvikt universitních studentů, v učiliště, na které byli povoláni bývalí universitní profesoři a jejich počet rozmnožen. Roku 1927 vznikla myšlenka, vytvořiti z tohoto učiliště Akademii, jako ohnisko studia řecko-katolického bohosloví. Dnes má Akademie lvovská 12 profesorů a docentů a 120 posluchačů. Rektorem jejím je od počátku dr. Josef Slipyj, který také řídí vědecký orgán Akademie „Bohoslovja". Roční finanční náklad na ústav obnáší asi 66.000 zlotých (přes ¼ milionu Kč), z čehož hradí 45.000 zl. dotace metropolitního ordinariátu. (Přinášíme v textu fotografii lvovské Akademie.)

Novým delegátem cařihradského patriarchy u pravoslavné metropolie varšavské byl jmenován řecký archimandrita Kanadzaitis, který přibyl nyní do Varšavy. Svá studia bohoslovná vykonal nový delegát v Petrohradě a pak na universitě v Oxfordu. Zná kromě rodné řečtiny též rusky, anglicky a německy. Jeho posláním je, aby byl viditelným pojítkem polského pravoslaví s cařihradským patriarchátem a znamením přerušených styků s pravoslavím ruským. Tak je to také milým a žádoucím polské vládě.

Varšavský metropolita Dionyzij odpověděl na memorandum ukrajinských poslanců a senátorů, kteří se domáhali určitých změn v církevním životě pravoslavném, zejména zeslabení ruského vlivu. Metropolita Dionyzij poukázal na to, že celá řada otázek obsažených v memorandu může býti rozřešena jedině církevním sněmem, vyvrátil tvrzení o domnělé persekuci ukrajinsky orientovaného kleru a zdůraznil, že je třeba co největší šetrnosti při každém zasahování do církevního života.

V blízkosti městyse Radoszkowicze přešla na polské území ze sovětského Ruska obyčejná kráva, která na polské straně odhodila kůži a stala se — studentem mińské university Václavem Gavrilovičem. Uprchlík několikráte se pokoušel opustiti SSSR., leč vždy mu byl útěk znemožněn. Teprve nyní, když si zajistil pomoc pastevcovu, se jeho záměr podařil.

Z mokotovského vězení ve Varšavě byl právě propuštěn bývalý ruský archimandrita Smaragd, odsouzený varšavským soudem pro vraždu pravoslavného metropolity Jiřího. Vražda byla spáchána v roce 1923, kdy se metropolita Jiří snažil odloučiti od moskevské patriarší katedry, což vyvolávalo velikou nelibost pravoslavných v Polsku. Archimandrita Smaragd navštívil metropolitu, mluvil s ním dvě hodiny, aby ho odvrátil od jeho záměru, a když metropolita nechtěl změniti své rozhodnutí, zastřelil ho. Smaragd byl odsouzen k dvanáctiletému žaláři, odmítl odvolati se a nechtěl býti ani předčasně propuštěn, ač ředitelství věznice jej navrhovalo k amnestii. Archimandrita Smaragd, dnes 47letý, hodlá se navždy usaditi v ČSR.

Z JUGOSLAVIE

Bělehradská nunciatura poslala všem biskupům jugoslavským papežskou bulu ze dne 22. srpna 1932, kterou se nově upravují církevní poměry v dalmatské provincii. Je to důsledek změněných hranic mezi Jugoslavií a Italií na dalmatském pobřeží po světové válce — podle zásady Svaté Stolice, aby hranice diecési nepřesahovaly hranice státní. Zadar, někdejší hlavní město dalmatské, byl dosud dalmatskou metropolí, které byli podřízeni všichni dalmatští biskupové, kotorský, hvarský, dubrovnický, šibenický, splitský a makarský. Poněvadž však po světové válce Zadar připadl Italii, zrušila nyní Svatá Stolice zadarskou metropoli a dalmatští biskupové přecházejí pod přímou pravomoc papežovu, dokud nebude zřízena nová metropole dalmatská. Jugoslavskou část arcidiecése zadarské bude spravovati jako administrátor biskup šibenický. S druhé strany zase ostrovy Čres a Lošinj a několik menších ostrovů, náležejících dosud pod biskupství krčské, a pak ostrov Lastovo, patřící dosud k diecési dubrovnické, poněvadž přešly po válce pod vládu italskou, budou nyní příslušeti k italské arcidiecési zadarské. Změny musejí býti podle papežské buly provedeny do šesti měsíců. K definitivní úpravě nové dalmatské metropole může dojíti teprve, až Jugoslavie uzavře se Svatou Stolicí konkordát. Ale už nyní se ozývají vroucí přání („Narodna Svijest" z 28. září), aby bylo obnoveno staré biskupství ninské, založené svatým Anselmem, jedním ze 72 učedníků Spasitelových, a spolu s ním i biskupství biogradské, (založené roku 1059), tak významné v dějinách hrvatských. Snad by to mohlo býti spojené biskupství ninsko-biogradské se sídlem buď v Ninu nebo Biogradu — a Dalmácie by dostala ze staré slávy novou metropoli.

Cisterciácký klášter ve Stičně zařídil v Lublani Slomškův ústav pro své chovance, aby mohli navštěvovat tamější veřejné školy (Poljanská cesta 6.). Už pojmenováním svého ústavu po velikém ctiteli slovanských apoštolů a zakladateli Bratrstva cyrilometodějského, mariborském biskupu M. Slomškovi, dali stičenští cisterciáci najevo, že chtějí svůj dorost vychovávat v duchu cyrilometodějském pro dílo svaté jednoty. Slomškův ústav má ve školním roce 1932—1933 19 bohoslovců, mezi nimi tři z kláštera Mogila u Krakova, a 14 chovanců-žáků.

Srbští bogomolci zcela se podřídili srbské církvi. Vůdcové jejich si přejí, aby bratrstva bogomolská úplně sloužila domácí církvi a byla podřízena dotyčným biskupům a nezasahovala bez dovolení svými misionáři do cizích diecésí. Hnutí bogomolské není však dosud všude zakořeněno. Jeho věstník „Hriščanska Zajednica" poučuje své misionáře, jak mají pomáhat biskupům v obraně pravoslaví „proti katolíkům, uniatům a bludařům" (čís. 7.—8.). Ústřední svaz srbských bogomolců sdružuje 212 bratrstev, má svou tiskárnu a ke 100 prostých misionářů. Letošního sjezdu bogomolského, konaného koncem srpna v klášteře Rakovica, zúčastnil se i patriarcha Varnava, pochválil náboženskou činnost hnutí, vyzvedl zásluhy ochridského biskupa Mikuláše o správný církevní směr bogomolců a projevil ochotu přijat i jejich protektorát.

Francouzské asumptionistky mají v Bělehradě obecnou školu a tři gymnasijní třídy vedle ústavu s různými kursy (jazykovým, hudebním, malířským). I pravoslavní rodiče posílají k nim své děti, aby se naučily francouzsky. Veliké úspěchy jejich škol uznal i státní inspektor.

Chorvatským Macharem ve zhoršeném vydání mohli bychom nazvat knížečku básní Ivo Frola „Krist nad krevetom" (Kristus nad lůžkem), kterou vydal jakýsi absolvovaný akademik v Záhřebě roku 1932. Cynicky rouhá se tento „básník" všemu, co je katolíku svatým a drahým — jako kdysi náš Machar, jenom že Ivo Frol je daleko mizernějším „básníkem", pokud se týče jeho veršování. V době, kdy tak příšerně zklamal všechny národy právě materialistický (hmotařský) názor světový, chtít být básníkem, hlasatelem cynického hmotařství a nevěry, je při nejmenším zpátečnictví. Ivo Frol vystupuje jako mluvčí mladého Hrvatska:

„Netreba nam euharistije,
trojstva (Trojice sv.) i sakristije,
netreba nam mise (mše) ni procesije
— mi smo ateisti,
omladina
bez konfesije!"

I na akademické půdě hrvatské uzrává blín a bolehlav, ale to jsou semena smrti. Bohudíky, mají už dnes katoličtí Hrvaté řady uvědomělé akademické mládeže katolické, jak ukázal letošní zářijový sjezd slovanských akademiků katolických v Záhřebě. Tam bylo právě akademickou mládeží důrazně odsouzeno bezbožecké hmotařství jako zkáza národů!

Ruský biskupský sněm v Sremských Karlovcích v Jugoslavii. V první polovici září sešli se v Sremských Karlovcích ruští biskupové, přívrženci metropolity Antonína. Z Jerusalema přijel arcibiskup Anastasius, z Paříže arcib. Serafim finský, z Bulharska arcib. Damián a Serafim čeboksarský, z Berlína biskup Tichon, ze San Francisca biskup Tichon, z Číny archimandrita Viktor. Mimo to se zúčastnili práce na sněmu biskupové Gabriel, Germogen a Theofan.

Svolání synody vyvolalo obecnou pozornost zejména proto, že se podle očekávání mělo jednati o smíření trapné roztržky mezi stoupenci metropolity Antonína a metropolity Jevlogie. Zatím však metropolita Jevlogij na sněm vůbec nepřijel, ani jeho stoupenci. Předmětem porad karlovického sněmu bylo:

1. Poměr k prosynodě, svolané na hoře Athos, pověřené přípravou ekumenického sněmu. Srbská církev prohlásila, že se zúčastní ekumenického sněmu pouze tehdy, když se ho zúčastní i církev ruská. Moskevský metropolita Sergij však odmítl přislíbiti svou účast, takže na sněm nepůjdou ani Srbové. Stoupenci metropolity Antonije jsou samozřejmě solidární v této otázce s episkopátem jugoslavským.

2. Referát o stavu pravoslaví v emigraci.

3. Nebezpečí zednářství, proti němuž zaujal sněm odsuzující stanovisko.

4. Otázka uspořádání církevního života v Americe a v Číně.

Úpadek poutního místa. Bulharský časopis „Mir" (čís. 9660.) přináší zprávu o zpustošení makedonského kláštera Treskavec, který po světové válce připadl Jugoslavii. Srbský patriarcha pověřil správou tohoto kláštera, kam putovávalo mnoho zbožných poutníků, mnicha Žiko, bývalého četníka, pochybné mravní kvality. Z kláštera se brzo stalo důstojnické a četnické kasino, igumen Žiko zakázal vařiti pro poutníky jídlo, aby jich tolik nepřicházelo a nevyrušovali ho z jeho veselého života. Dnes poutníci opravdu přestali navštěvovati tento klášter, kde byl uctíván zázračný obraz mariánský. Ale také zmizel klášterní majetek, obrovská stáda dobytka, a staré středisko zbožnosti dnes naprosto upadlo.

Z BULHARSKA

Jubileum. Dne 16. září 1932 uplynulo 20 let od založení první bulharské obce katolíků východního obřadu. Balkánská a pozdější světová válka brzdily rozvoj nové organisace, jež s počátku přijala název „Družstvo na Bylgarite-katolici ot iztočen obred". Po válce spolek se navrátil k pravidelnému životu. Zvláště blahodárný význam mělo pro něj definitivní zřízení východního episkopátu v r. 1928. Nyní původní „Družstvo" je přejmenováno na počest slovanských věrozvěstů sv. Cyrila a Metoděje. Přejeme tomuto bratrskému spolku hojnost Božího požehnání.

V Odrině zemřel prefekt a profesor bulharského katolického gymnasia P. Adolf Ružnicki, rodem Polák, který však dlouhá léta působil mezi Bulhary. Zesnulý se těšil všeobecné oblibě, poněvadž si skutečně zamiloval Bulharsko a prožil s odrinským obyvatelstvem nejtěžší léta poválečná, kdy turecká vláda všemožně pronásledovala jejich katolický ústav. P. Ružnicki však vytrval ve své lásce k Bulharům.

Zemřel bulharský junák. Bulharské časopisy („Mir" a „Zora") přinášejí obsáhlé články o právě zemřelém Stojanu Zajimovovi, jednom z hrdinů války za osvobození od tureckého jařma. Stojan Zajimov narodil se roku 1846 v Čirpanu; před dovršením svého dvacátého roku zúčastnil se několika výprav proti Turkům. Roku 1875 byl členem spiknutí Benkovského, který chtěl zapáliti Cařihrad. Byl

uvězněn v Syrii a odsouzen k smrti — teprve po válce mohl věnovati péči svému vzdělání. Odjel do Moskvy, kde absolvoval filosofickou fakultu; navrátil se do vlasti, byl postupně učitelem, ředitelem gymnasia, ředitelem Národní knihovny a konečně ředitelem „Pomníku svobody" v Plevně. Zajímov napsal více knih, z nichž nejdůležitější jsou: čtyřsvazkové dílo „Minulost", životopis Levského a tři svazky legend. Byl obecně oblíben a nad jeho smrtí truchlí celé Bulharsko.

Komunistický záchvat. V rajoně plovdivském, ve vsi Enikjoj, vypuklo povstání, organisované poddůstojníkem Tačevem, bratrem známého bulharského komunisty Tačeva, který dlí nyní v Rusku. Spolu s několika vojáky anebo osobami za vojáky přestrojenými přepadl Tačev starostu, organisoval odboj proti policii a vyhlásil „sovětskou republiku". Vládní vojsko, jež přispěchalo z Plovdiva, brzy likvidovalo povstání, takže dne 4. října enikjojská sovětská republika zase přestala.

V městě Burgas byl svolán pátý sněm bulharských pravoslavných bratrstev. Sjezdu byli přítomni metropolita Pavel, biskup znepolský Sofronij a slivenský metropolita Ilarion, rovněž se ho zúčastnilo více kněží. Po četných projevech a několika přednáškách byl sněm ukončen bez jakékoliv resoluce.

Z ŘECKA

Chalkidický poloostrov byl postižen dosti silným zemětřesením, jež se opakovalo v přestávkách pětiminutových. Po celém Řecku se rozšířily poplašné zprávy, že je těžce poškozen památný Athos, který spolu se dvěma jinými výběžky tvoří tento poloostrov. Později se však vysvětlilo, že Athos zůstal nepoškozen a že nejsou správná tvrzení, jako by se byl celý chalkidický poloostrov odtrhl od pevniny. Universitní profesoři Maravelakis a Gardikas konstatovali po důkladném šetření na místě samém, že pouze kopec Maden Lakos se oddělil od pevniny. Athos nejenom že zůstal bez jakékoliv pohromy, ale nehrozí mu žádné nebezpečí ani z nových otřesů půdy.

Katolický obzor.

Doma.

MORAVA

Chvála našich bohoslovců. Známý pěstitel slovanské vzájemnosti, krakovský jesuita, P. Jan Urban, referuje v posledním čísle „Przeglondu powszechnego" (čís. 585., tom. 195) o velehradském sjezdu unionistickém, zmiňuje se též o bohoslovecském sjezdu, který mu předcházel. „Pro ty mladé „theology" bylo předneseno několik instruktivních referátů o tématech unijních, načež konali porady, jak prakticky mezi sebou zorganisovat prohlubování znalosti Východu podle projevů Svatého Otce Pia XI. O jejich velkém zájmu pro věci východní a zvláště o jejich sympatiích pro otázky unijní svědčil jejich liturgický zpěv při bohoslužbách ve východním obřadě, který si v ničem nezadal v přirovnání s nejlepšími chory (chrámovými sbory) pravoslavnými i unitskými." P. Urban při té příležitosti opravuje též nedorozumění, které způsobila zpráva „Polské tiskové korespondence" (KAP.), jako by se byl konal před sjezdem unionistickým na Velehradě ještě zvláštní sjezd slovanských učenců bohoslovných. Tak chybně pochopila KAP náš běžný název: theolog-bohoslovec.

O posledním velehradském sjezdě unionistickém přináší obsáhlý článek ruský časopis „Naše rječ", psaný velmi věcně a objektivně. Pisatel p. G. Blok uvádí v souvislost nedávný projev cařihradského patriarchy o možném obeslání nového ekumenického sněmu východní hierarchií se stanoviskem velehradského sjezdu k pronásledovaným křesťanům v Rusku. Cituje papežské breve poslané sjezdu a vyjadřuje naději, že Církev katolická a pravoslavná najdou cestu k

vzájemnému sblížení a ke společnému postupu proti stále rostoucímu nevěrectví.

Dva články věnoval sjezdu „Litovskij kurjer"; v jednom z nich přinesl protestní resoluci navrženou prof. Kartaševem a přečtenou drem Kalikinem. Druhý článek je věnován ukončení sjezdu a hodnotí činnost cyrilometodějského Apoštolátu; deník zdůrazňuje, že arcibiskup olomucký dr. Leopold Prečan je po smrti kardinála Merciera největším představitelem soudobého irenismu unionistického a že již několikráte vystoupil na obhajobu pronásledovaného pravoslavného ruského lidu.

Velmi příznivě a slušně referoval o sjezdě i pařížský týdeník profesora Struvého „Rossija i Slavjanstvo". V čísle 192. byl uveřejněn celý proslov dra Kalikina a zdůrazněno, že sjezd neváhal vydati svědectví své solidarity s trpícími ruskými bratry.

Až na časopis „Molva", který se pokusil zaútočiti na prof. Kartaševa, ostatní ruský tisk choval se vůči sjezdu nadmíru korektně. Zmizela dřívější zaujatost, která vybuchovala při každé, často docela nepatrné zámince. Tato vzájemná snášenlivost je nejlepší cestou k budoucímu sblížení a spolupráci.

Z katolických posudků o velehradském sjezdě snad jediný ukrajinský týdeník lvovský „Nová Zora" psal o něm odmítavě a ledabyle. Dopisovateli odpověděl velmi řízně též ukrajinský časopis lvovský „Niva"; vytýká mu směšnou „Besserwisserei", čili jinými slovy: „Když jiní jdou cestou, já půjdu blátem."

ČECHY

V Praze přednášel dne 9. září profesor kazaňské university J. A. Stratonov o osudech patriarší církve v SSSR. Po stručném historickém úvodě pojednal řečník o podstatě církevní reformy, kterou provedla pravoslavná ruská synoda roku 1917—1918. Avšak tato reforma, vyzvedající především autoritu patriarchovu, trvala toliko do roku 1922. Profesor Stratonov spatřuje vadu její v tom, že se nepřizpůsobila politickým poměrům oné doby. Také bylo nové zřízení dosti obtížné proto, že vyžadovalo velkých finančních nákladů. V roce 1922 bylo už jasno, že je naprosto nemožno svolati nový pravoslavný sněm, a tak se samy sebou ustálily v církvi poměry, jež řečník označil jako „zvláštní". Nejdůležitější jejich známkou je upevnění osobní autority patriarchova zástupce. Tato instituce „městobljustitelstvo" byla ostatně už známa v XVII. a XVIII. století. Dnes má ovšem jiný význam, přece si však podržela svou kanonickou podstatu. Podle úsudku prof. Stratonova moskevský metropolita Sergij uskutečňuje návrat k oné cestě, která byla předurčena synodou z roku 1917—1918. Jakési uznání církve sovětskou vládou projevilo se pouze v liturgii zavedením modlitby: „Ještě se modlíme za představené, abychom mohli vésti tichý a bezhříšný život ve zbožnosti a čistotě."

PODKARPATSKÁ RUS

Prosba z Východu. Roku 1921 přišli čeští redemptoristé východního obřadu do karpatského městečka Stropkova, aby pracovali mezi sjednocenými Rusíny. Počátky byly velice těžké. Ze sousedního Ruska se stěhovalo mnoho pravoslavných agitátorů a lákali prosté venkovany k odpadu. Měli peníze, slibovali veliké výhody a byli podporováni samými úřady. V katolickém lidu se šířila nedůvěra; báli se každého cizího kněze a zdaleka se mu vyhýbali.

Ani prvním redemptoristům se nevedlo lépe. Neznali nikoho, ale Boží Prozřetelnost jim urovnala cestu. V sousední osadě Krušinci žil starý učitel, který se těšil důvěře dalekého okolí. Jakmile zaslechl o příchodu nových kněží, vydal se do kláštera na zvědy. Pozdravil představeného a dal se s ním do řeči. Po několika všeobecných slovech tázal se přímo, zdali řeholníci uznávají římského papeže. Odpověď igumenova ho uspokojila. Pln nadšení chvátal do sousedních vesniček, a příští neděli byl kostel věřícími přeplněn. Sám řídil při bohoslužbě lidový zpěv a získal kláštera mnoho příznivců.

Skrovné semínko se ujalo a vydalo bohaté ovoce. V desíti letech bylo vykonáno jen misií 190. Práce přibývalo, ale rostly též obtíže. Kostela ve

Stropkově užívali i katolíci římského obřadu a bylo velice těžko oběma stranám vyhověti. Proto byl založen klášter v Michalovcích a osazen výhradně redemptoristy obřadu východního. I v tomto kvetoucím městě získali si noví řeholníci brzy lásku kněží i prostého lidu. Jejich prozatímní kaple bývá četně navštěvována katolickými Rusíny a v jejich noviciátě připravuje se 6 mladých mužů na svoje budoucí povolání.

Bohužel, nemá klášter dosud kostela, a tento nedostatek brzdí velice práci misionářů. Příštího roku třeba počíti se stavbou nové svatyně. Těžké starosti jsou denním údělem mladého představeného v Michalovcích. Proto volá ke katolickým Čechům a Moravanům o pomoc a doufá, že jeho vroucí prosba nebude oslyšena. Je přece rodem Moravan a mohl žíti v klidu uprostřed milovaných krajanů. Z lásky k nesmrtelným duším přijal východní obřad a s ním kříž, utrpení a strádání.

Nový chrám bude zasvěcen svatému Duchu, proti kterému se právě východní rozkol tolik prohřešil. Pod jeho mocnou ochranou zdaří se snad uskutečniti veliký ideál Kristův: „Aby byl jeden ovčinec a jeden pastýř."

Kdo složí aspoň 1000 Kč, je podle východního zvyku pokládán za zakladatele chrámu. Jména těchto dobrodinců jsou napsána na pergamenovou blánu a vložena do základního kamene. Při každé mši svaté — a v tomto klášterním chrámě bude jich slouženo tolik! — vzpomíná kněz několikráte na všecky zakladatele chrámu. Když přede mší svatou chystá obětní dary, které mají býti na oltáři proměněny, klade první částečku chleba za římského papeže, druhou za klerus a třetí za zakladatele chrámu. Při tom se modlí: „Na svatou památku a odpuštění hříchů požehnaným zakladatelům tohoto svatého chrámu." Když přináší k oltáři obětní dary, vzpomíná opět papeže, kleru a „šlechetných a nezapomenutelných zakladatelů tohoto svatého chrámu" a vroucně dodává: „Ať pamatuje na ně Pán Bůh ve svém království povždy, nyní i vždycky i na věky věkův. Amen." Na Dušičky opakují se tyto modlitby ještě častěji. Východní redemptoristé odvděčí se každému dobrodinci aspoň pěknou fotografií nového chrámu.

Dary možno poslati buď poštovní poukázkou na: Klášter redemptoristů v Michalovcích, Slovensko, nebo šekem (číslo: Brno, 108.198). Znám dobře dnešní svízelnou situaci a přece doufám, že prosba českých redemptoristů východního obřadu nevyzní na prázdno. Duch Svatý nezapomene jistě na šlechetné dobrodince, kteří pomohli zbudovati jeho první svatyni v končinách slovanského ritu.

Dr. Miklík.

V Mukačevě a v Užhorodě byl organisován „Komitét záchrany ruské národnosti" vedený senátory Bačinským a Curkanovičem, poslancem Zajicem a M. Demkovem. Cílem komitétu je záchrana ruskosti, která je podle úsudku zakladatelů ohrožena školskou politikou ministra národní osvěty. Ač školské poměry na Podkarpatské Rusi zavdávají podnět k časté nespokojenosti, přece se nám zdá, že podobný komitét je v našich poměrech čímsi hodně drastickým a přepjatým.

Za hranicemi.

Z ŘÍMA A ITALIE

Ve zvláštním slyšení přijímá Svatý Otec Pius XI. novomanžely, kteří po sňatku připutují do Říma, a používá té příležitosti, aby jim zdůraznil posvátnost života manželského, ohroženého dnes na všech stranách tolikerým nebezpečenstvím. Vláda italská poskytuje takovým novomanželům 80procentní slevu na svých drahách. Jak se ta dobrá myšlenka ujala, vidět nejlépe z toho, že v době od 28. července do 10. října vydáno bylo 1097 snížených jízdenek pro novomanžely. Také zahraniční římští poutníci-novomanželé obdrží od italských hranic 70procentní slevu jízdného, prokáží-li se oddavkovým listem. Má-li už jaká svatební cesta smysl, pak římská pout a návštěva Svatého Otce a jeho požehnání je jistě krásným počátkem manželského života.

O svátku svatého Michala Archanděla byla ohlášena nová encyklika Svatého Otce Pia XI. „Acerba a-

nimi anxitudo" (Trpká úzkost duše), která je určena především mexickému episkopátu v nynější době znova obnoveného pronásledování katolické Církve v této nešťastné zemi. Krátké trvání měl tedy roku 1929 uzavřený „modus vivendi" mezi Svatou Stolicí a Mexikem. Jeho zednářská vláda nedbala dohody, brala svobodu katolické Církvi, vyhnala více jejích biskupů, zavírala svatyně a semináře v diecésích a omezila počet kněží tak, že na jednoho kněze připadat má 100.000 věřících. To znamená ovšem naprosté znemožnění náboženského života. Svatý Otec protestuje proti tomuto násilí a chválí hrdinství mexických biskupů, kněží i věřících. A třebas odsuzuje nespravedlivé ujařmování Církve v Mexiku, přece káže všem kněžím, aby uposlechli v zájmu spásy nesmrtelných duší i nespravedlivého předpisu nové ústavy a žádali úřady za své zplnomocnění pro duchovní správu. Ani pronásledování nesmí však zastaviti horlivou katolickou činnost, zvláště mezi mládeží.

Letošní slavnosti k poctě sv. Františka v Assisi trvaly od 25. září do 5. října. Ve svátek světců (4. října) vyslala vatikánská kapitula svého legáta-kardinála, aby korunoval starobylý milostný obraz Panny Marie, který pod jménem „Madonna del Pianto" byl po tisíc let uctíván v basilice „San Rufino". U hrobu svatého Františka uloženy ostatky jeho prvních čtyř učedníků a též římské matrony Giacominy dei Sette Soli, první duchovní dcery světcovy. Obnovená krypta v basilice svatého Františka znova byla otevřena zbožným návštěvám.

Z ANGLIE

Poměr mezi anglickými katolíky a anglikány (protestanty) osvětlila nedávná eucharistická slavnost ve starobylém městečku Canterbury v Anglii. V tamějším kostele sv. Dunstana, který je od doby reformace v rukách anglikánů, uložena je hlava mučedníka za katolickou víru, blah. Tomáše Mora. A přece správce kostela sv. Dunstana dovolil, aby veliký katolický průvod, vedený 1500 Columbových rytířů, navštívil hrobku blah. Tomáše Mora, položil na ni věnec a vykonal tam svoji pobožnost. Od časů středověké reformace bylo to také po prvé, co se ulicemi canterburskými ubíral katolický průvod eucharistický.

Knihovna tisku byla nedávno otevřena v Colindale u Londýna jako zvláštní oddíl světoznámého „British Musea". Obsahuje časopisy anglické i zahraniční, které vyšly po roce 1800. Má už nyní 275.000 vázaných svazků, které vedle sebe položeny, utvořily by pás dlouhý 23 km. Šestipatrová budova knihovny stála přes 10 milionů Kč. O významu knihovny tisku promluvil při svěcení nové budovy slavný filolog Gilbert Murry, velebě její důležitost pro dějinné badání. „Kdybychom dnes mohli míti v rukou týdeník z V. stol. před Kristem, jaký pramen světla vrhl by na poměry v klasickém Řecku." Je ovšem otázka, zdali náš papír a tiskařská čerň časopisů přetrvá takové věky jako přetrvaly rydlem popsané tabulky asyrské a babylonské, nebo aspoň jako pergameny středověké.

Z BELGIE

Belgičtí katolíci rádi používají k nábožensko-vzdělávacím přednáškám radiového rozhlasu. Onehdy měl přednášet rozhlasem katolický kněz P. Bogaert. Ředitelství rozhlasu škrtlo mu však v jeho přednášce citáty, jež uváděl z poslední papežské encykliky, poněvadž prý by mohly vyvolat polemiku. Katolíci belgičtí si to nedali líbit a energicky protestovali proti takové urážlivé kritice papežského projevu a P. Bogaert přednášel rozhlasem bez ohledu na censuru ředitelstva, nevynechav ovšem nikterak censurovaných citátů encykliky. V Belgii přesto nenastala domácí válka ani revoluce.

Z FRANCIE

Mravní odzbrojení. Pařížské ženy provedly mezi dětmi sbírku, která vynesla 2 miliony franků, a věnovaly ji dětem nezaměstnaných rodičů v Německu. Takovými skutky milosrdné lásky se lépe připravuje cesta smíru a odzbrojení v národech, nežli dlouhými konferencemi mezinárodních sjezdů a schůzí.

Z ruského semináře sv. Basilia v Lille ve Francii. Na poslední velehradský sjezd unionistický vyslal rus-

ký seminář sv. Basilia v Lillu jako svého delegáta dra Antonína Hubatzeka, O. P., jehož jméno prozrazovalo český původ. Dr. Hubatzek sice česky už neumí, ale je si vědom svého českého původu. Jeho předkové se dostali z Čech do Francie za válek napoleonských. Ve svém sjezdovém pozdravu zmínil se dr. Hubatzek mezi jiným též o činnosti východní větve francouzských dominikánů, kteří zasvětili své síly myšlence unijní. (Viz v textu obrázek ikonostasu v jejich kapli.) Pravil: „Dílem největšího významu je výchova kněžského dorostu, zvláště když se jedná o Rusko úplně „odkřesťaněné". Přes veliké a četné nesnáze dovedl už seminář sv. Basilia čtyři ze svých studentů šťastně k důstojnosti kněžské. Pracují nyní jednak v ústavech, jednak i v duchovní správě ruské emigrace. Východní větev francouzských dominikánů věnuje své snahy i jinému dílu, neméně důležitému, šíření totiž myšlenky svaté jednoty mezi katolíky latinského obřadu. Koná za tím účelem kázání a konference zvláště na katolických universitách a v seminářích, píše unionistické statě do francouzských časopisů, pořádá v přečetných farnostech a ústavech bohoslužby a pobožnosti v byzantském obřadě a tak účinně zasévá všude myšlenku katolicity, to jest obecnosti (universality), jež zřejměji se projevuje v různosti obřadů a způsobu řeholního života. Kromě toho se postarali francouzští dominikáni východního obřadu o zorganisování jakéhosi střediska ruského studia, kde se denně s velikou pozorností čtou a posuzují sovětské knihy a časopisy, aby na základě dokladů byly osvětleny poměry bolševické. Proti zášti sovětského komunismu, jež nejvíce ohrožuje spojení všech křesťanů, musí vítězně postupovat spojená láska křesťanská.

V Paříži se konal sjezd ruských běženeckých organisací pravicového směru. Zprávy o sjezdovém jednání obsahují mnoho zajímavých námětů, hodných pozornosti i našeho čtenáře. Tak kníže Kurakin mluvil o organisaci ruských křesťanských odborových svazů na podkladě encyklik „Rerum novarum". P. Šatilov pojednával o nezaměstnanosti mezi emigranty ve Francii: Konstatoval velikou obětavost ruské veřejnosti. Oba ruské pařížské deníky sebraly pro ně asi 150.000 franků, komitét M. Feodorova 75.000 franků. Vojenský svaz během roku 1931 rozdal na podporách přes 900.000 franků — čítá nyní 10.000 členů — z nichž je nezaměstnaných pouze 225.

Z NĚMECKA

„Mnichů rota líná". V zářijovém čísle německého časopisu „Caritas" uveřejnil dr. Becker statistiku německého „Svazu charity". Je to jasné zrcadlo křesťanské dobročinnosti, vykonávané katolickými kláštery a jejich skromnými obyvateli. V roce 1931 přes 20.000 řeholnic a řeholníků pečovalo o 1 a půl milionu nemocných. Přes 4000 katolických sester a bratří sloužilo duševně chorým, jiní zase slepcům, hluchoněmým a rozličným ubožákům. V sanatoriích a léčebnách přes 28.000 žen bylo ošetřováno řeholnicemi. Tisíce sester věnovalo svou péči starcům v útulnách, jiné byly činny v tak zvaných „létacích ambulatoriích" (jichž má Německo asi 4600), nebo v sirotčincích a útulcích pro opuštěné děti. Dětské zahrádky a jesle zřízené řeholnicemi hostily přes 800.000 dětí. Katolické řehole byly však činny též na poli výchovy, poskytly potřebné vzdělání pro praktický život přes 200.000 žákyním, v sirotčincích vychovávaly též přes 200.000 dětí. Jakých rozměrů katolická dobročinnost dosahuje po stránce finanční, možno posouditi z toho, že čtyři mnichovské kláštery rozdaly za rok pro chudé a nezaměstnané 4474 metr. centů chleba, 42.404 obědy, vedle 65.700 porcí polévky. V celém Německu bylo rozdáno 42 milionů obědů. Kromě stravy poskytly katolické kláštery chudině šatstva v ceně přes 800.000 Kč. A přece chodí okolo těchto faktů katolické dobročinnosti tolik lidí, hluchých a slepých, ne-li zlolajných!

Z RAKOUSKA

Nový arcibiskup vídeňský, dr. Teodor Innitzer, pochází jako jeho předchůdce a tak mnohý předák vídeňský, z naší republiky. Narodil se ve Výprtech v Krušných horách českých (roku 1875). Po svém vysvěcení (r. 1902)

byl napřed studijním prefektem ve vídeňském alumnátě, pak od r. 1911 profesorem Nového zákona na tamější bohoslovné fakultě a roku 1928 dokonce i rektorem universitním. V třetím kabinetě Schoberově zastával ministerstvo sociální péče. Odtud se stal osobností nejen všeobecně známou, ale i velmi oblíbenou a váženou. Proto bylo všude přijato jeho jmenování sympaticky.

Pěkný příklad dohody na cestě ke společnému cíli dały redakce dvou velikých kulturně-náboženských týdeníků vídeňských „Das neue Reich" a „Schönere Zukunft". Od 1. září 1932 vycházejí spojeny pod jedním názvem: „Schönere Zukunft". Ač je dělila různá mínění — hlavně sociálně-politická, spojily se v jeden mohutný proud na prospěch morální i hmotný. U nás, bohužel, je takových literárních katolických potůčků — slabých a živořících v poušti dnešního života — více než dosti, ale ke spojení je daleká cesta a marné volání!

Mariánský oltář ve vídeňském dómě svatého Štěpána to byl, u něhož začalo podivné obrácení ke katolické víře amerického finančníka Johna Muddy. Sám o tom nedávno vypravoval: Byl vychován v církvi episkopální (protestantské), ale zkoušel to později i s jinými protestantskými sektami, až se stal nakonec panteistou (nevěrcem). Studoval pilně moderní filosofii, ale ta ho zklamala svými rozpory. Zbýval jediný katolicismus, proti němuž cítil vrozenou nechuť — všade jinde už nadarmo hledal smysl života. Tu se stalo, že v srpnu roku 1927 přijel do Vídně za čistě obchodními záměry ve společnosti svého přítele. Blížilo se k polednám. K obědu se jim to zdálo příliš brzo. Stáli u svatoštěpánského dómu. Použili tedy volné chvilky, aby si prohlédli majestátní dóm a jeho ze šeřelé nitro. V dómě byla právě velká mše svatá. Proud tlačenice je strhl s sebou a nutil pak, aby zůstali přes bohoslužbu, které nerozuměli. Pohled Muddyho utkvěl na mariánském oltáři bohatě ozdobeném kvítím a světly. K večeru vyřídiv si své záležitosti, znova se vrací ke svatému Štěpánu a k mariánskému oltáři v něm. Stále ještě planou tam svíce a klečí tu lidé. Nevěděl, že je svátek Nanebevzetí Panny Marie. Poklekl též a dlouhé hodiny tu kleči v horoucí touze po světle v duši, po vůdci životem, a když poslední paprsky slunečni dohořívaly v barevných oknech dómu, povstal Mr. Muddy s hlubokým přesvědčením, že našel Boha. Kamkoliv potom jej vedla cesta, ve Vídni, v Paříži i v Novém Yorku, všude, denně, ba každou minutu provázela ho živá vzpomínka na vídeňský mariánský obraz a na všechno, co před ním prožil ve své duši. Čím byla mu nyní starost o bursovní kursy? Šlo o to jediné potřebné. A už necítil dřívějšího odporu proti katolické Církvi, ponořil se do studia svatého Tomáše Akvinského, ze své knihovny vyhazuje pošetilou moudrost moderních filosofů, aby měl více místa pro nové katolické knihy. Koncem roku 1931 došel svého cíle, když mu jeho protestantští pastoři zůstali dlužni odpověď na všechny jeho otázky a nakonec mu do očí řekli, aby šel, kam už dávno patří, do katolické Církve. Tak se stal katolíkem!

ZE ŠVÝCARSKA

Švýcarská liga „Pro křesťanství" (Pour le christianisme), spolu se 37 vyššími hodnostáři švýcarských kantonů podala presidentu švýcarského Svazu petici, v níž upozorňuje na strašné pronásledování křesťanů v bolševickém Rusku, vytýká dosavadní pasivní stanovisko Ligy národů vůči tak nelidskému počínání a prosí o energické vystoupení v této záležitosti na mezinárodním foru v Ženevě. Petici vyloženou k veřejnému podpisování pro každého, kdo s jejím zněním souhlasí, podepsalo dosud přes 170.000 osob. Akce podpisovací není ještě ukončena. Zůstane Liga národů hlucha k protestům, které jí zněji přímo do uší?!

Jste-li unavení duševní anebo fysickou prací, vykonejte řádnou masáž těla. Nejúčinnější masáž jest nezředěnou francovkou „Alpou". Touto masáží zlepší se oběh krve, zesílí svaly a vzpruží nervy. Poraďte se se svým lékařem a on vám jistě masáž „Alpou" doporučí.

Nejjemnější kostelní svítící olej, Glafeyovy noční knůtky, knůtky věčného světla Seraf a vhodné skleničky na věčné světlo

dodává za výhodné ceny

JIŘÍ SCHICHT AKC. SPOL.
V ÚSTÍ N. L.
VÝROBA MÝDEL, SVÍČEK, JEDLÝCH TUKŮ A OLEJŮ

Nahodilá koupě!

Celé kusy - i menší množství - trochu pošpiněných kanafasů, sypkovin, pláten, zefírů, grádlů, prostěradel a. j. obdržíte velice levně. Chyba v prádle ihned zmizí.

Žádejte ceník u firmy **Josef Stolín, Náchod.**

Nejlepší nákupní pramen!

Levné české peří!

1 kilo šedé, dobré, polodrané peří 12 Kč, lepší jakost 15 Kč, **polobílé** drané 18 Kč, **bílé prachovité** drané peří 25, 30, 40 a 50 Kč; **jemné poloprachové** drané peří 60, 70, 80 a 90 Kč. — Bílé, prachovité **nedrané** 18, 26, 36 a 46 Kč; 1 kg **bílého jemného prachu** 95 Kč a 110 Kč; nejjemnější 130 Kč Od 5 kg počínaje vyplaceně.

Hotové plněné peřiny z hustotkané sypk., dobré plnění 60, 80, 100, 120, 160 a 190 Kč. **Podhavnice** 20, 26, 38, 48 a 60 Kč Zásilky na dobírku, výměna dovolena neb peníze zpět. Obšírný ceník a vzorky zdarma.

S. BENIŠ, Praha-Vinohrady, Americká ulice čís. 51.

Čtěte
Rozšiřujte
Apoštolát
svatého Cyrila
a Metoděje!

BOHUMIL BEK HORA KUTNÁ

ODBORNÝ ZÁVOD SOCIALISTICKO-ŘEZBÁŘSKÉ PRO UMĚLECKÉ PRÁCE KOSTELNÍ

provádí pečlivě a levně

OLTÁŘE - SOCHY - JESLIČKY

ODZNAKY orelské, spolkové, organisační, sjezdové, Mariánských družin, pamětní medalie, upomínky slavnostní ke svěcení zvonů a eucharistickým kongresům zhotovuje vkusně a levně

ALOIS LOUDA, Žel. Brod 356, Čechy.

Korouhve - prapory
paramenta - baldachýny
vyrábí odborný závod

M. Nedomová a sp. v Olomouci

Kalichy, ciboria, svícny a všechny církevní věcí ve velkém výběru na skladě.

Lidové závody

tiskařské a nakladatelské, spol. s r. o.

v Olomouci, Wilsonovo 16.

„Tu bolest jsem nemusil míti . . . .“

Jak často slyšíme takový povzdech, když už je pozdě!

Mnoha nemocem snadno předejdeme, dbáme-li, aby krev zdravě proudila, a póry naší pokožky mohly dýchati. Mentholová francovka

ALPA

k tomu dopomůže.

Pravidelné masáže Alpou

rozproudí krev, zaplaší únavu, čistí póry a umožňují nám předejíti nemocem.

ALPA

osvěčuje se také výborně jako desinfekční ústní voda. Několik kapek Alpy ve sklenici vlažné vody ráno a večer pro kloktání a čištění zubů pomáhá nám v boji proti vdechované nákaze, hlavně proti chřipce.

Mnohou bolest snáší zbytečně, kdo nezkusil, jakou úlevu skýtá mentholová francovka

ALPA

Nenechte se trápiti bolestmi revmatickými a neuralgickými, zbavte se bolení hlavy. Vždyť obyčejně stačí potříti postižené místo Alpou, aby se bolest zmírnila, nebo úplně zmizela.

Zeptejte se lékaře, jistě Vám též doporučí Alpu.

Alpa se prodává pouze v uzavřených a plombovaných lahvích s modrou etiketou.

POLÁŠEK • URBAN

KAMENOPRŮMYSL, PŘEROV,

TELEFON 325

provádí veškeré kostelní práce, oltáře, kazatelny, křtitelnice, křížové cesty a obklady z mramoru, dále veškeré pomníky a náhrobky. Návrhy a rozpočty nezávazně zdarma. Četná odporučení důstojných farních úřadů.

Zbytky na váhu! 1 kg různých zbytků za pouhých 88 Kč!

Zbytky tyto jsou 2 až 5 metrů dlouhé, bezvadné, na prádlo a na šaty s následujícím obsahem: Flanely hladké a s proužkami na prádlo, barchety na prádlo a na šaty, županové prvotřídní látky, košilové oxfordy, zefíry, šatovky, šotyše, bíla plátna košilová i prostěradlová, věby, šifony atd., též kanafasy, sýpkoviny, ubrusy, ručníky, damašky atd. — Kdo objedná jakékoliv množství, nejméně však 1 kg dobírkou, obdrží v něm na plesové šaty hedvábné, aneb na letní, neb na zimní šaty vycházkové na neděli. — Při placení poloviny obnosu dobírkou a zbytek na měsíční splátky po Kč 10·—, obdrží každý, kdo objedná nejméně 1 kg, v něm na hedvábnou dámskou blůzu. — Zboží zasílá se při odběru 3 kg vyplaceně až do domu, obal, daň z obratu a jiné výlohy se ani při nejmenší zásilce nepočítají. — Poctiví zástupci se přijmou.

JAROSLAV PURM, textilní zboží, Hronov u Náchoda.

Jos. Neškudla a spol.,

Jabloné nad Orlicí čís. 86

levně dodává

paramenta,
prapory, sochy,
církevní náčiní,
úplná kostelní
zařízení

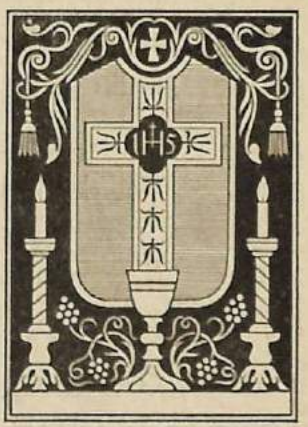

Členské příspěvky. Farní úřad, Majetín, 57 Kč; farní úřad, Zábřeh, sev. Morava, 400; Soc. stud. sdružení, Hradec Králové, 50; členové Apoštolátu CM., Nový Jičín, 270; J. Kalusek, farář, Říkovice, 210; odbor Apoštolátu CM., Přerov, 370; Štefan Zsarnay, Prešov, 10; farní úřad Polešovice 167.10 Kč. „Pán Bůh zaplať!"

Zahraniční misie. Kalusek, Zenica-Bosna, S. H. S., 12 Kč; nejmenovaná, Olomouc, 40 Kč.

Knihy, známky a staniol darovali: Vdp. Frant. Hradil, kooperátor, Šternberk; farní úřad, Litultovice; farní úřad, Těšetice; vdp. J. Šumšál, Olomouc; ctih. bohoslovci, Olomouc; školní děti z Kozlovic. „Pán Bůh zaplať!"

Pro chudé kostely darovali: Farní úřad, Mor. Ostrava-Přívoz: 1 misál a 1 pláštík na kalich. „Pán Bůh zaplať!"

Nejbližší exercicie. 1. V Hlučíně pro muže od 27. do 31. října. 2. V Želivě pro jinochy od 27. do 31. října. 3. V Želivě pro dívky od 31. října do 4. listopadu. Adresa pro Želiv: Exerciční sekretariát, Praha II., Ječná 2. Pro Hlučín: Exerciční dům, Hlučín, Slezsko.

Církevní kalendář.

Říjen. 14. Sv. Kalista, papeže a mučedníka (217—222). Byl zprvu otrokem, prožil trpké mládí a v těžké době se stal papežem. Živý doklad, jak mladé křesťanství uskutečňovalo lidskou rovnost před Bohem.

15. Sv. Terezie, učitelky vytrvalé modlitby a vroucího obcování duše s Pánem Ježíšem.

16. Neděle XXII. po sv. Duchu. Svatý Pavel pronáší v epištole nejkrásnější blahopřání milovaným křesťanům filipenským: „Za to se modlím, aby láska vaše víc a více se rozmáhala v poznání a veškerém cítění, abyste byli čistí a nepohoršiví ke dni Kristovu, naplněni jsouce ovocem spravedlnosti skrze Ježíše Krista ke slávě a chvále Boží."

17. Sv. Markéty Alakok, které Božské Srdce zjevilo svoji lásku a kázalo jí oznámit světu: „Jména těch, kteří budou šířiti tuto pobožnost, budou zapsána v mém Srdci, z něhož nebudou nikdy více vymazána."

18. Sv. Lukáše, evangelisty; provázel apoštola Pavla na jeho apoštolských cestách. Ve svém evangeliu zvěčnil Pavlova ducha o vykupitelské lásce a milosrdenství Kristově k hříšníkům.

20. Sv. Jana Kentského. Byl profesorem bohosloví v Krakově a nadšeným duchovním pastýřem, který konal hrdinské skutky lásky a milosrdenství k bližnímu.

21. Sv. opata Hilariona. Stal se žákem svatého Antonína, poustevníka, a žil v poušti v bídné chatě až do svého 80. roku požehnaného života.

23. Neděle XXIII. po sv. Duchu. Hlavní myšlenka liturgická je vyjádřena v epištole: „Vždyť vaše obec jest v nebesích, odkud také jako Spasitele očekáváme Pána našeho Ježíše Krista."

24. Sv. Rafaela archanděla — pod jeho ochranou je organisována též péče o vystěhovalce.

28. Sv. apoštolů Šimona a Judy. Apoštola Šimona nazývá sv. Lukáš horlitelem (6, 15.), poněvadž byl dříve stoupencem těch židovských horlitelů, kteří chtěli násilím uskutečniti mesiášské naděje svého národa. — Sv. Tadeáš zanechal list, kde líčí přísné tresty Boží, které stihnou nevěrce a bludaře.

30. Neděle XIV. po sv. Duchu — svátek Krista Krále. Aby Kristus Pán kraloval v srdcích jednotlivců, rodin i národů, i aby toto jeho království na zemi všechny lidi sjednotilo, za to se máme modlit, trpět, obětovat — apoštolovat. (Viz úvodní článek tohoto čísla!)

Listopad. 1. Všech svatých — království Kristovo v církvi oslavených.

2. Památka duší čeká — království Kristovo v církvi trpící.

Šťastný přechod z církve bojující — církví trpící — do církve vítězné je dílo milosti Boží, je vykupován dobrými skutky a je ulehčován přímluvami přátel Božích.

LITERATURA

Život Krista Pána podle čtyř evangelií. Náčrty rozjímavé pro kněze. Svazek V. Umučení a oslavení Krista Pána. Napsal ThDr. Bohumil Spáčil, T. J., profesor na papežském Orientálním ústavě v Římě. V Praze 1932. Nákladem Cyrilometodějského knihkupectví Gustav Francl, Praha.

Osmerka, 200 str. Cena poštou 16 Kč. — Pátým svazkem dokončena Spáčilova rozjímání. Obsahem tohoto svazku jest umučení a oslavení Krista Pána, látka tak vhodná k úvahám a spasitelným rozhodnutím každé věřící duši. Doufáme, že všichni, kdož si ponechali první neb další svazky Spáčilových rozjímání, opatří si i tento svazek, aby mohli celý život Krista Pána v příslušné době církevního roku rozjímavě uvažovati. Celé dílo o pěti svazcích stojí 70 Kč, v celoplátěných vazbách 100 Kč.

Životopisy svatých v pořadí církevního roku. Napsal Isidor Vondruška. Vydal L. Kuncíř v Praze. Čtyři svazky hustého tisku ve dvou sloupcích, celkem 1500 stran, s mnoha obrazovými přílohami, provedenými tiskem z hloubky. Právě vyšel doplňkový svazek pátý: „Kalendarium svatých", obsahující dva seznamy: 1. Seznam svatých podle kalendáře, 2. Abecední seznam svatých. Seznam svatých podle kalendáře obsahuje výčet svatých, jejichž svátky připadají na jednotlivé dni celého roku, s připojeným údajem, kde hledati jejich životopisy. Toto kalendarium má tudíž větší význam než pouhý seznam. Je to jakési Martyrologium. Na každý den možno si vyhledati životopisy svatých toho dne slavených a zbožnou četbou uctíti jejich památku. Abecední seznam umožňuje snadnou orientaci v celém čtyřsvazkovém díle. Poněvadž v nynější době mnozí mají křestní jména zčeštěná a nevědí, jakému původnímu jménu to české jméno odpovídá a tudíž neznají svého křestního patrona, uvedena jsou v tomto seznamu též všechna jména zčeštěná s poukazem na příslušného světce. Seznamy zaujímají 200 str. téže úpravy, jako životopisy. Nakladatel prosí P. T. subskribenty, aby blahovolně věnovali za tento V. svazek životopisů 10 Kč. Porto brožov. výtisku je 3 Kč, celkem tedy 13 Kč. Vazba jest účtována 15 Kč.

Československé dějiny, významné dílo P. Blažeje Ráčka, T. J., vyjde v nejbližší době. Druhé, opravené a doplněné vydání s novými obrazovými přílohami. Svatý Otec Pius XI. vystihl v rozmluvě s arcibiskupem drem Kordačem roku 1922 jednu z vážných příčin náboženského úpadku v naší vlasti, když řekl: Vaše dějiny byly psány od protestantů se zahrocením proti Církvi a tak se přednášejí na školách. Není tudíž divu, je-li nynější generace zaujata proti Církvi. — Nuže, zde je dílo, v němž jsou podány československé dějiny ve světle historické skutečnosti. Jde o eminentně důležité dílo, proto upozorňujeme znovu naše čtenáře a doporučujeme jeho objednání. Vydá Ladislav Kuncíř, nakladatel, Praha II., Voršilská 3.

La Saletta. Zjevení Matky Boží 19. září 1848. Význam — veliké zvěsti — a její ohlas. Obsah: Cesta na La Salettu. Svědkové zjevení. Místo a doba zjevení. Co viděli pastevci. Zpráva o zjevení sepsaná Maximem Giraudem. Výklad veliké zvěsti. Pastevci sestupují s hory. Vzrušení v okolí La Saletty. Na biskupství v Grenoblu. Blahé účinky zjevení. Pastevci v prvních letech po zjevení. Na La Salettě za rok po zjevení. Církevní uznání. Svatyně la saletská. La Saletta a Lurdy. Modlitba schválená papežem Piem XI. Obrazové přílohy: Socha Panny Marie na La Salettě a celkový pohled na místo zjevení s basilikou. V textu kresby Frant. Slíže, znázorňující výjevy zjevení. Na obálce snímek sochy Matky Boží Plačící na La Salettě. — Cena knihy vkusně vypravené 15 Kč. Vydal Ladislav Kuncíř, nakladatel, Praha II., Voršilská č. 3.

Dr. Ludvík Berg, Co praví sama o sobě sovětská Rus? V pátém už vydání vychází tato kniha sovětských dokumentů v katolickém nakladatelství Tat-Verlag, v Kolíně n. R. 1932. Autor její, dobrý znalec Ruska, zabývá se po léta studiem křesťanského Východu a vydal už několik knih z tohoto oboru, zvláště sborník odborných statí pod názvem „Ex Oriente" (Mohuč, Mathias-Grünewald-Verlag, 1927). Ve své poslední knize kreslí skutečnou tvářnost sovětské Rusi, probíraje nejprve světový názor bolševický, pak otázky hospodářské, kulturní, mravní a náboženské, a to na základě sovětských pramenů. Kniha zasluhuje pozornosti všech, kdož chtějí znát pravdu o sovětském Rusku.

Tiskem Lidových závodů tiskařských a nakladatelských, sp. s r. o. v Olomouci.

ДАВЬСИ НЕДИ NO БЖДЖТЪ

APOŠTOLÁT

SV.
CYRILA
A
METO
DĚJE
POO
OCHRANOU
BL.PANNY
MARIE

OLOMOUC

ROČNÍK XXIII. ČÍSLO 11.

Používání známek novinových pro „Apoštolát sv. Cyrila a Metoda" povoleno ředitelstvím poštovním v Brně číslo 11.483-VI. v roce 1921.

Redakce a administrace Apoštolátu je nyní v Olomouci, Wilsonovo náměstí čís. 16, II. poschodí ve dvoře.

Časopis vychází každý měsíc. Roční předplatné 12 Kč, pro Ameriku 1 dolar.

Zakladatelé časopisu v Pánu zesnulí: Arcibiskup olomucký dr. Antonín Cyril Stojan a P. Adolf Jašek, katecheta kroměřížský. Redaktor: František Jemelka, tajemník ÚACM.

OBSAH:

Sv. Josafat českému národu . . 361
Otče, mluv dále 361
Ruská mládež 363
Josef Siemaško a jeho dílo . . 365
Sv. Cyril Jerusalemský o nejsv. Eucharistii 369
Z vypravování ruského poutníka 371
Zloději 373
Krajané v Jugoslavii 376
Šestý unionistický sjezd na Velehradě 387
Křesťanský východ 382
Katolický obzor 392

Hovorna redakční.

Redakci došly tyto dny dva dopisy, jež mohou být povzbuzením k následování: 1. Osvaldov, lit. krúžok slov. bohoslovcov v Trnave: „Prosíme Vás úctive, abyste nám ráčili posielať Váš časopis Apoštolát sv. Cyrila a Methoda. Prosíme Vás o to preto, lebo sa chceme bližšie obznámiť s prácou unionistickou. Táto otázka nie je u nás ešte natoľko známa, ako by mala byť. —"

2. Dr. Julius Hewera, německý univ. asistent v Praze, píše: „Náhodou jsem dostal 10. číslo Vašeho ct. časopisu, které ve mně vzbudilo veliký zájem o hnutí unijní. Rád bych spolupracoval na velikém díle sjednocení způsobem, který je mně možný a přiměřený. Prosím o laskavé zaslání bližších informací, jakož i o zaslání dosud vyšlých čísel Vašeho časopisu, abych se mohl orientovat o stavu tohoto hnutí. Za jakých podmínek mohl bych býti přijat za člena stejnojmenného spolku „Apoštolátu"? Za přátelskou informaci předem nejsrdečnější dík!" — Kolik našich českých inteligentů odbírá náš časopis a kolik jest jich členy „Apoštolátu"? „Moravica non leguntur!" Moravská literatura se nečte!

Zakládající členství ÚACM. K uctění památky zemřelého vdp. Fr. Valouška, probošta v Kroměříži 1.000 Kč.

Zahraniční misie. Školní dítky z Alic, Nebraska, 2 dolary, k nimž katecheta msgre V. Mlejnek přidal 1 dolar. Mr. Jan Kolář, Toledo, USA. (3 dolarů) Kč 163.85.

Členské příspěvky. Pí Miklišová, Újezdec u Luhačovic, Kč 10. Nejmenovaná, Mor. Húzová, Kč 30. Řím. katol. farní úřad, Pivín u Nezamyslic, Kč 58.40.

Knihy, známky darovali: Cthpp. bohoslovci, Olomouc. Vdp. Lad. Zamykal, šéfredaktor v Olomouci. Všem šlechetným dárcům srdečné „Pán Bůh zaplať"!

Prosíme vroucně o pomoc chudým kostelům v Jugoslavii. Nemají potřebných parament, prádla, ani náčiní kostelního, a lid je chudý, nemůže sám přispět. Dary vyprošujeme na sekretariát ÚACM., Olomouc, Wilsonovo 16.

Z výborové schůze ÚACM., konané dne 12. října 1932 v Olomouci. V období posledních čtyř měsíců (červen až září) činil celkový příjem 31.512.99 Kč proti současnému vydání 41.788.45 Kč. — ÚACM. pokračuje ve sbírce ve prospěch chudých kostelů sarajevské diecése v Bosně; přijal: 3 kasule, mešní prádlo a pacifikál (po zemř. p. prelátu J. Janákovi), kalichové prádlo (od P. Dubiny z Kozlovic) a červenou kasuli (od nejmenovaného dobrodince). Podána zpráva o krajanské misii v Jugoslavii (P. Fakunda Peterka, S. D. S.), na Poryní (prel. dra Zháněla), na Volyni (P. J. Stříže), o prázdninovém ubytování krajanských dětí u nás, o potřebách kraja-

APOŠTOLÁT

sv. Cyrila a Metoda pod ochranou bl. Panny Marie.

Ročník XXIII. Listopad 1932. Číslo 11.

Sv. Josafat českému národu.

B. M. CSSR., Obořiště.

Stokrát tisíc nocí plulo zemí
od chvil, kdy jsem zbarvil ruské pláně
nachem krve pro dědictví Páně,
že jsem víru zřít chtěl mezi všemi.

Ty jsi tehdy, ve svém hoři němý,
lide český, k boji svíral dlaně
za vzkaz otců, za děti své, za ně:
mně jsi přispět nemoh' boly těmi . . .

Dnes již české srdce volně bije,
víra svatá může planout v synech —
můj však národ hoře dosud pije . . .

Viz, jak lán se širý rozprostírá!
Pošli apoštoly, škůdce vynech,
ukaž bratřím, co je svatá víra.

Otče, mluv dále . . .

K 14. listopadu. — Ant. Šuránek.

Tak volávali věřící po kázání sv. arcibiskupa polockého *Josafata.* Bůh si vybral prostého chlapce vladiměřského obchodníka Kunceviče k významné práci pro sjednocení Církve. Když odrostl, byl poslán do Vilna, aby se učil kupcem. Jeho srdce zakotvilo však v klášterním chrámu sjednocených basiliánů u nejsvětější Trojice. Tam pomáhal ochotně při bohoslužbách. Seznamuje se s horlitelem o sjednocení Petrem Arkudem. Ukládá v srdci pečlivě každé jeho slovo, *snaží se vzdělat v otázkách unionistických,* chodí do přednášek na vilenskou akademii. Žízní po vědomostech. Je bez předběžného vzdělání, bez studií, bez knih. Na kousky papíru si zapisuje vše, co dobrého kde uslyší. Bystrým úsudkem, výbornou pamětí, *neúnavnou pílí* se vzdělává na dokonalého bohoslovce a obhájce víry. Nedbá překážek, probíjí se s důvěrou v Boha. „Víra je ohrožena v lidu, já bych *mohl* pomoci, *chci* pomoci, Bůh mne jistě posílí. Vždyť běží o jeho

zájmy." Kuncevič se učí od jiných *vědomostem*, učitelé jeho se učí od něho *důvěře* v Boha, vědění nejcennějšímu.

Zastav se zde, milý čtenáři, v myšlenkách. Naše doba klade přemrštěně důraz na *školní* vzdělání a málo zdůrazňuje soukromé *sebevzdělávání*. Tolik čteš, snad hltáš ... děláš si poznámky? Promyslíš na kolenou to, co jsi četl o některé pravdě víry, co jsi slyšel o sjednocení Církve? Kdybys tak *pomalu* za měsíc strávil článek „Apoštolátu" za článkem ... pomalu, *důkladně*, nepoužil by tě Bůh k věcem velikým? Potřebuje lidí důkladných. Povrchní jsou neštěstím lidstva. Zamysli se nad *sebevzděláním* v otázkách náboženských! Žízníš po vědomostech? Hledáš? Táže se? Či stačí ti to, co ses naučil na obecné škole? To by tě Bůh nemohl použít k velikým úkolům ... Dej se s důvěrou v Boha vytrvale, trpělivě do práce. Za rok poznáš, žes jednal rozumně.

Klášter nejsv. Trojice ve Vilně byl velmi zpustlý. Z mnichů zbyl jeden jediný. Budova se pomalu sesouvala. Většinou byla obydlena světskými rodinami. Naproti přes ulici stál nádherný chrám Ducha Sv. a výstavný klášter s mnichy nesjednocenými, nepřáteli svaté jednoty Církve. Do polozbořeného kláštera sjednocených basiliánů se nastěhoval čtyřiadvacetiletý Jan Kuncevič, zanechav povolání kupeckého. Dal si jméno Josafat. On byl Bohem určen k tomu, aby učinil to zbořenisko baštou katolicismu slovanského obřadu a ohniskem snah unijních. Zabral chatrnou jizbu nedaleko brány, zařídil si ji jako poustevnu a začal modlitbami, prací, studiem, přísnými posty útočit na nebe. Sepsal i několik knih, které však zůstaly netištěny a dostaly se do rukou pravoslavných. Jen *„Obrana unie"* vyšla později tiskem.

Josafat hledal mezi mládeží vhodné, poctivé, *silné* povahy, aby je získal pro řeholní povolání. Dařilo se mu. Roku 1608 je už v klášteře šest mnichů, malá, ale vzorná družina, odhodlaná pracovat pro unii všemožně, i krví. Nepřátelé se snaží Kunceviče svést k odpadu. „V pekle jsem byl," hlásil kdysi bratřím, „slyšel jsem hlasy přemlouvající mne, abych zapřel víru." Roku 1609 posvěcen na *kněze* obřadem řeckoslovanským. Klášter trojický se stává kolébkou unie a zdrojem utěšeného náboženského života na Litevsku. Josafat obnovuje opuštěný, kdysi slavný poutní chrám Panny Marie v Žirovicích na Smolensku, buduje u něho klášter s horlivými mnichy. Požehnání Boží se rozlévá po celé Litvě. Obyvatelstvo se vrací do lůna Církve. Josafat jezdí s místa na místo a mluví k lidu srdcem. Podporuje chudé, zastává se utiskovaných. Jeho kázání budí žízeň po slovu Božím. „Otče, mluv dále, rádi tě chceme poslouchati ..." Bohatá semena rozhozená v srdcích potřebují vláhy. Dostanou ji. Josafat se stává roku 1618 arcibiskupem polockým, pracuje do úpadu, pečuje o nový kněžský dorost, zavádí pořádek v duchovenstvu, šíří dobré knihy ... Je ovšem nepřátelům trnem v oku, jako každý, kdo nezahálí ve věcech víry; musí být připraven na nejhorší. Dočkal se mučednické smrti 12. listopadu 1623. „Bože můj!" byla jeho poslední slova ... Jeho krev zavlažila unijní snahy ...

„Otče, mluv dále." Ostatky tvé, chované v chrámu sv. Barbory ve Vídni, *ať mluví* k srdcím našim. Ať se ptají každého z nás: „Co tys udělal pro sjednocení . . .?" Ať volají hlasitě k našim bratřím, kněžím řeckokatolickým.

Otče, mluv i *před trůnem Božím*. Vypros Církvi Boží hrdinů, mučedníků pro unii. I my budeme volati 14. listopadu s Církví sv. při mši sv.: Vzbuď, prosíme, Pane, v Církvi své Ducha, kterým byl naplněn tvůj mučedník a biskup blažený Josafat tak, že dal život za ovce své. Dej, abychom na jeho přímluvu i my, *hýbáni a sílení* tímže Duchem, se nerozpakovali položit život za bratry své . . .

*

Místo krve aspoň trochu *potu*. *Práce* pro *Apoštolát* ve farnosti. Nechtěl bys být z lásky k sv. Josafatu *horlitelem?* Přihlas se. Dostaneš pokyny z redakce. V modlitbách za zemřelé nezapomeň na zemřelé pracovníky pro *unii*. Buď zdráv!

Ruská mládež.

Dr. V. Vilinskij.

V pařížském ruském deníku „Poslednija Novosti" byl uveřejněn obsáhlý referát o vysoce zajímavé přednášce M. Moskvina, který právě přijel ze sovětského Ruska. Řečník mluvil *o nynější ruské mládeži*, a jeho postřehy jsou tak zajímavé, že neváháme je obšírněji zaznamenati.

Když zemřel Lenin, vstoupilo do Svazu komunistické mládeže (Komsomolu) na statisíce hochů. Později však příliv členstva do Svazu ustal; a nyní se vůdcové „Komsomolu" trápí otázkou, jak získat nový příliv členů. Podle uveřejňovaných zpráv sice Komsomol roste, ale tento vzrůst jeho je do jisté míry zdánlivý, poněvadž se nedbá stanov, podle nichž lze býti členem Svazu mládeže toliko do třiadvacátého roku, nyní však jsou za členy počítáni i ti, kteří už překročili tuto věkovou hranici. Nová mládež nejde do Komsomolu.

Ve výrobě a v hospodářství sovětském má mládež vedoucí úlohu. Vláda jí důvěřuje, protože mladí neznají ruské minulosti a nevědí, co se děje na Západě. Komunismus a marxismus je u mladých světovým názorem, naštípeným ve škole; proto také všechny ruské událostí zdají se jim býti docela přirozenými a normálními. Před mladým ruským člověkem, který absolvoval vysokoškolská studia, jsou otevřeny všechny možnosti kariéry, ba mnohé *důležité* úřady jsou svěřovány právě mladým „komsomolcům".

„Než, podivná věc," pravil M. Moskvin ve své přednášce, „mládež je také vedoucím činitelem ve všech tak zvaných „tlupách". Ve všech vzpourách, povstáních, nepokojích, stávkách — vůdci a davovými účastníky jsou představitelé mladé generace. Tří čtvrtiny všech uvězněných v sovětských žalářích — je mládež."

Téměř v každém výbuchu nespokojenosti iniciativu mají vysoko-

školácí. Po tak zvaném „šachtinském procesu", kde bylo odsouzeno mnoho inženýrů, studentí polytechnického ústavu poslali dopis státnímu návladnímu Krylenkovi, v němž otevřeně prohlašovali:

„Zavraždili jste naše učitele, ale my přece budeme následovati jejich příkladu, nikoliv Vašeho."

Na Ukrajině vyvolal značnou pozornost tak zv. „Svaz studentské mládeže", který objevila státní policie současně se „Svazem osvobození Ukrajiny", vedeným S. Efremovem. Členové spiknutí byli potrestáni vyhnanstvím, tisk však o tom vůbec pomlčel.

„Dovolte" — pravil řečník — „abych vám popsal *zevnějšek sovětského mladíka anebo dívky* ve stáří od 20 do 25 let. Nerozhoduje, je-li komunistou, protirevolucionářem, anebo Bůh ví kým, zevnějšek je u všech naprosto stejný.

Především je nápadné to, že u nikoho *nespatříte nejmenší ozdoby*. Žádná dívka nemá náramek, žádný mladík — prsten. Druhové by se jim vysmívali, dívali by se na ně jako na lidi plné starých předsudků. — Účes? Většinou žádný. Vlasy rostou a když jsou dlouhé, se ostříhají. Má-li však přece někdo účes, tedy účes naprosto standartisovaný — vlasy sčesané dozadu, jako je nosil Marx. Pěšinka ve vlasech, „jako u cara Mikuláše II." — je nepřípustna. Ne že by byla snad zakázána, ale je to proti panujícím zvykům. Kdo by nosil takový staromódní účes, stal by se terčem nekonečných vtipů, pošklebků a zlomyslností. Komunističtí přátelé by se na něj dívali jako na osobu znehodnocenou, prosáklou buržoasní snahou, býti hezkým.

Teprve v poslední době byla zahájena diskuse o tom, zda-li se smí *nositi vázanka*. Všichni bolševici nosí obyčejně košili s přehrnutým límcem bez vázanky. Šaty od krejčího podle míry šité — jsou velikou výjimkou v Rusku. Aby se vysokoškolák dostal k novým šatům, musí prodělati trpkou odyseu. Napřed je nezbytno, aby si udělal dobré oko u svých představených. Proto se musí tvářiti jako nadšenec pro komunistickou výstavbu státu, musí okázale dávati najevo svou lásku k sovětské vládě, případně jíti pracovat do továrny, aby tak ukázal, že nechce jenom pohodlně studovat, nýbrž spolupracovat na budování socialismu. Když tuto zkoušku student vykonal, může doufati, že dostane od představenstva poukázku na šaty, to jest poukázku, dávající mu právo, *koupit* si nové šaty. S touto poukázkou obejde pak student všechny obchody, a když zjistí, že není šatů, které by vypadaly alespoň trochu slušně, bere na konec, co dostane.

Pokud jde o *jídlo*, nutno uznati, že sovětská mládež má nejzdravější žaludky na světě. Jí všechno, co se dá získati, ale většinou je toho přece jen velice málo. „Já sám" — pravil řečník — „teprve zde v cizině jsem poznal co je to píti *čaj s čajem*."

„Čaj s cukrem?" — opravuje ho kdosi z posluchačů.

„Nikoliv, ne čaj s cukrem, nýbrž čaj s čajem. U nás v Rusku nikdo nevaří čaj, ani z mrkve ne. Pijí prostě teplou vodu s cukrem, skutečný čaj teď není k dostání."

O lásce v SSSR dalo by se vypravovati velice mnoho. Když muž

a dívka se sobě navzájem líbí, je prvním jejich úkolem dovědět se odpovědi na tyto otázky:

Kdo je tvůj otec a matka, babička a dědeček? Zdali jsi proletářského původu? V jakém úřadě jsi zaměstnán? Kde jsou zaměstnáni rodičové? Zdali máš právo na určitý výměr obytné plochy?

Líbati ženě ruku — je dnes v Rusku věcí neznámou; rovněž tak darovati květiny. Dívka by to považovala za jakousi nejapnou provokaci. Ostatně se ani květiny neprodávají. Darovati kvítka zahradní anebo polní, je rovněž nemožno, poněvadž by to bylo pokládáno za podivnou sentimentalitu (přecitlivělost).

M. Moskvin sám připomněl, jaké měl nepříjemnosti pro nerozvážnou lásku:

„Seznámil jsem se," pravil, „s dívkou, Tamara se jmenovala. Byla dcerou pravoslavného kněze. Můj románek skončil tím, že mne pozvali do kontrolní komise a přísně vyslýchali: — Ruce jsi ji líbal? — Líbal. — Do kina jsi s ní chodil? — Chodil. — A byl jsem prohlášen za živel cizí, nespolehlivý, ba protirevoluční proto, že jsem chodil s dcerkou pravoslavného kněze."

M. Moskvin podal také velmi výstižný obraz studentského ruského života. Nezamlčel stránky dobré, ale nemohl nevidět i mnoho stínů. Mládež ruská práhne po vědomostech, je nezištná a solidární, třebas že politická udání nepokládá za nepřípustná. Osvědčuje schopnost, jít neohroženě přes životní překážky, umí vytrvale bojovat za vytčeným cílem. Jiná je ovšem otázka, co znamená její bolševická výchova pro budoucnost Ruska.

Josef Siemaško a jeho dílo.

Josef Olšr T. J.

(Pokračování.)

S drtivou důsledností postupovali ničitelé unie k vytčenému cíli.

Vyšlo nařízení, že latinští kněží nesmějí pod žádnou záminkou křtít dětí unitů, žehnat jejich manželství, nebo udělovati jim sv. svátosti. Co se týče svaté zpovědi, bylo nařízení ještě zostřeno. Kněží nesměli zpovídat nikoho neznámého, pokud jim neukázal písemného dokladu, že je skutečně katolíkem (latinského obřadu, rozumí se).

Uniti si pomáhali, jak mohli. Vypůjčovali si doklady od katolíků a s nimi chodili ke sv. zpovědi. Upláceli vnucené jim pravoslavné kněze, aby nemusili chodit na jejich bohoslužby.

Tak bylo na příklad ve farnosti dudákovické. Po pravoslavném „sjednocení" r. 1839 přišel pravoslavný farář a usadil se na místě bývalého unitského. Nebral však to „apoštolování" tak přísně a nešlo mu tak o duše svěřených mu oveček, jako spíše o jejich „vlnu". Dudákovičtí to ihned postřehli. Nabídli se mu, že mu budou za-

darmo obdělávati pole, osévati je vlastním obilím, platit mu zvláštní poplatek a on je za to nebude nutit na pravoslavné bohoslužby. Farář ochotně nabídku přijal; přes 11 let konal pravoslavnou bohoslužbu v prázdném kostele a do konsistoře psal každého roku, že všichni jeho farníci plní svědomitě své náboženské povinnosti a celým srdcem lnou k své matce-církvi pravoslavné.

Než konečně to muselo „prasknout". Sousední farář — odpadlý unita — záviděl svému „bratříčkovi" dobrého „bydla" a oznámil vše konsistoři.

Přišlo ku pomoci vojsko a pravoslavní misionáři. Když nemohla plamenná slova výmluvných kazatelů roznítiti v zatvrzelcích nadšení pro pravoslaví, měla pomoci knuta a vykřesati z nepoddajných srdcí „jiskérku lásky k něžné, milující matce, církvi pravoslavné, k víře otců a praotců a měla je přiměti, aby se vrátili do jejího lůna".

Leč marně. Žádný z užitých prostředků nezměkčil „ďábelskou zatvrzelost" unitů. Jedna matka, když jí chtěli vojáci vzít dítě a odnést ke křtu do pravoslavného kostela, udeřila dítětem o kámen, takže mu hlavu roztříštila — volajíc: „Ať raději zemře, než by mělo ztratiti duši!"

K takovým hrozným scénám vedlo carské násilí protikatolické, které pak dalo vyrýt na pamětním penízi z r. 1839 jako krvavou ironii slova: „Odtrženi násilím, sjednoceni láskou."

III.

Siemaško usiloval nyní o pořádné promíchání novoobrácených s dávnými pravoslavnými, aby z té směsice od základů přebudoval svoji rozlehlou diecési.

Opět neúnavně jezdil po farnostech a bděl nad „poctivou" prací svého duchovenstva, aby horlivě štěpovalo v lidu „sjednocení".

S počátku nechával některé obřady a zvyky unitské, aby příliš nedráždil lidu, který k nim přilnul; ale pak zvolna odstraňoval veškeren unitský „plevel" ze svých obšírných pravoslavných lánů.

Jednal umírněně a shovívavě a proto se mu daleko lépe dařilo, než jeho příliš horlivým spolupracovníkům. Sám Siemaško píše o tom ve svých Zápiscích: „Jednou jsem přijel do Žírovic a sloužil jsem tam pontifikální mši sv. Sbor zpíval při ní „Věřím" — ovšem podle starého zvyku s katolickým doplňkem „i ze Syna". Druhý na mém místě byl by se rozhněval, zpěváky potrestal a pod. Já jsem po mši svaté klidně vyšel k zpěvákům a pověděl jsem jim, že se zmýlili ve „Věřím" a kázal jsem jim několikrát zazpívat ono místo správně — bez doplňku katolického. Zazpívali ochotně — ba rádi. A vícekrát se již nezmýlili." (ZIML.)

Podobně bylo i s nošením plnovousu a s jinými méně důležitými věcmi. Siemaškovi několikrát přišla žaloba na jednoho kněze, že nechce nosit plnovous. Ani opakovaná napomenutí nic nepomáhala — plnovousu nenosil. Nařídil mu tedy, aby přijel do Vilna, a za

trest poslal ho na čas do kláštera. Tam se však ukázalo, že tvrdohlavec nikdy plnovousu nosit nebude — poněvadž mu vousy vůbec nerostou. Siemaško ovšem nevinně trestaného štědře odměnil a poslal ho zpět na jeho místo.

Siemaško budoval nové chrámy, nebo častěji přestavoval unitské neb vládou zkonfiskované kostely latinské. Při jejich svěcení míval plamenná kázání o vítězství pravoslaví nad katolictvím v západoruském kraji.

Všechna poslední leta svého života věnoval Siemaško dobudování své arcidiecése: doplňoval podrobnosti, upevňoval ji a zacelo-

Osada Zdžary, lucké diecése na Volyni,
s byzantsko-slovanskou duchovní správou.

val trhliny, jež se náhodou tu i tam tvořily. Byla to práce sice jednotvárná, za těch poměrů těžká, vysilující — ale velmi důležitá.

Aby úplně vymýtil vzpomínky na unii, zavedl svátek *„Pamjať vozsojedinenija uniatov"*. Byl slaven ve čtvrtek prvního týdne Petrova postu — v den, kdy latinská Církev slaví svátek Božího těla. Tím měli býti pravoslavní odvedeni od účasti na latinských nádherných průvodech Božího těla.

Roku 1840 posvětil Siemaško svůj katedrální chrám ve Vilně. Byl to bývalý jesuitský kostel sv. Kazimíra, přebudovaný na cerkev. Po válce byl pravoslavnými vrácen a patří opět jesuitům.

Upevniv trochu pravoslaví, začal zvolna porušovati svou arcidiecési. Zaváděl ruská kázání v kostelích, mladé kněze učil na zvláštních kursech rusky, starším rozesílal již vypracovaná ruská kázání.

Roku 1845 byla přenesena konsistoř arcidiecése litevské z Žírovic do Vilna, ačkoliv Siemaško byl rozhodně proti tomu. Neboť měl za to, že ve středisku náboženského života diecése litevské mohla by se lépe uplatniti. Téhož roku 8. září posvětil slavnostně ve Vilně novou budovu litevského semináře, z něhož vycházeli pak horliví apoštolové rusifikace a pravoslaví.

Ale ani tehdy neměl Siemaško ustláno na růžích. Potkalo ho to, co potkává každou proradu. Pohrdali jím a nedůvěřovali mu sami pravoslavní, zvláště vyšší úředníci. Siemaško si toho byl vědom a těžce to nesl a nejednou si na to stěžuje ve svých Zápiscích. Několikrát dokonce podal stížnost sv. Synodu, že dělají rozdíl mezi dávnými pravoslavnými a novoobrácenými, nazývajíce je posměšně „novopravoslavnými" a že jemu nedůvěřují.

Car však dobře ocenil služby prokázané mu Siemaškem a nikdy naň nezapomínal. Prsa zasloužilého arcibiskupa leskla se odznaky nejvyšších řádů a jeho kapsu nikdy car nenechal prázdnou.

V roce 1852 dostal Siemaško bílý metropolitský „klobouk" a stal se též členem sv. Synodu. Ale také stáří se hlásilo už o své právo; roku 1861 metropolita onemocnél a dřívější síly počaly ho zvolna opouštěti. Zdržoval se více ve svých pokojích, nesúčastňoval se tak často slavnostních bohoslužeb, otěže diecésní vlády však dosud držel ve své pevné ruce. Dočkal se i 25letého výročí svého díla „sjednocení unitů", jež oslavil dne 25. března r. 1864, v den Zvěstování Panny Marie.

Siemaško měl skutečně co oslavovati. Vzdorná starší generace již vymírala a mladší, vychovávaná v duchu pravoslavném, vyplňovala její mezery. To byli už pravoslavní „z krve a kosti" a slévali se v jedno s původním pravoslavím.

Zásluhy Siemaškovy o pravoslaví a poruštění lidu nemeškal ocenit i car; poslal mu k jubileu „sjednocení unitů" prostřednictvím oberprokurora sv. Synodu list, v němž „za všecko mu děkoval a v jeho osobě též všemu duchovenstvu, jež pracovalo a pracuje nad jednotou víry v Rusku" a projevuje všem svoji blahosklonnost.

Metropolita — třebas byl nemocen — odsloužil toho dne slavnostní mši svatou společně s dvěma biskupy.

Do katedrály přišel též náčelník kraje M. N. Muravěv a po bohoslužbách spolu s vyšším duchovenstvem blahopřál v paláci metropolitovi k dobrému provedení a utvrzení „onoho svatého díla".

V posledních letech svého života zlepšil Siemaško ještě hmotný stav svého duchovenstva. Postaral se mu o zvýšení platů, o pense kněžím na odpočinku a vdovám a sirotkům po zemřelých kněžích. Před tím se biskupové o tuto záležitost málo starali.

Začal — a to s velikým úspěchem — zakládati i zvětšovati knihovny při větších kostelích: rozesílal i kněžím mnoho knih liturgických, ruských kázání a pastoračních příruček.

Leč slunce Siemaškova života se již sklánělo k západu, večer se blížil a Bůh ho volal na svůj spravedlivý soud . . .

V sobotu 23. listopadu 1868, krátce popoledni, veliký zvon kláš-

tera Sv. Ducha ve Vilně dutým hlasem oznámil všem smrt vladyky, jenž dovršil 70 let života, 40 let biskupství a odebral se tam, kam všichni odejdeme a odkud již není návratu . . . (Dokončení.)

Sv. Cyril Jerusalemský o nejsv. Eucharistii.

Dr. Martin Mikulka.

Pokračování.)

Snad v mnohém posluchači ozvala se otázka, zda může Boží dobrota jíti tak daleko, aby ustanovila tuto zázračnou Svátost. Otázce této vychází sv. Cyril ve své katechesi vstříc, odůvodňuje dobrotu Boží velikým rozdílem mezi „tělesnou svatbou" a duchovním zasnoubením s dušemi věřících. Kristova všemohoucnost se nezastavila, když se jednalo o „syny lože svatebního", kteří jsou jistě bližšími srdci Ježíšovu, než byli tělesně spříznění svatebčané.

Označením *„synové lože svatebního"* jsou míněni nejbližší přátelé. Svatý Cyril měl při tom na mysli událost, o níž vypravuje sv Marek (2, 19). Učedníci Janovi a fariseové postili se mnoho; vidouce však, že učedníci Kristovi se nepostí, přišli k němu a tázali se: Proč se mohou postit učedníci Janovi a žáci fariseů, tvojim však neukládáš postu? A Ježíš odpověděl jim: „Zda mohou se postit synové svatby, dokud je u nich ženich? Dokud mají ženicha u sebe, nemohou se postiti." Starozákonní formy a obřady, které měly připravovat jediný národ na Vykupitele, nehodily se pro Nový zákon, daný pro všechny národy. Nový zákon působí vnitřní posvěcení a přivlastňuje věřícím milosti zasloužené Vykupitelem; starozákonní předpisy o kajícnosti a postech nehodí se pro Nový zákon, ve kterém vládne duchovní radost Kristova a jeho učedníků.

Přirovnávaje věřící své „synům svatební síně", myslil Ježíš Kristus na východní zvyk, podle kterého přátelé ženicha doprovázejí do domu nevěstinu, s ním zůstanou po celou dobu svatby, s ním se radují a dělí o svatební pokrmy. Sv. Cyril uvažuje takto: V Káni použil Spasitel zázraku při *tělesné* svatbě, která je přece jen pomíjející a na kterou jsou zváni tělesně spříznění. Čím bližší jsou Kristu ti, kteří jsou s ním zpříznění duchovně: milostí posvěcující a láskou! A jestliže se v Káni projevila Kristova dobrota, ochotná pomoci vždy jiným, jak by mohla ustati tam, kde se jedná o „syny svatební síně", to jest o věřící povolané Otcem k velké hostině, kterou vystrojil svému Synu? Tak nepozorovaně přechází sv. Cyril na Krista, který se našim duším nabízí za ženicha a chystá nám hostinu.

Bylo to Písmo svaté, které ho přivedlo k tomuto srovnání. Duchovním ženichem Církve svaté byl Kristus Pán předpověděn od proroka Isaiáše (54, 5): „Budeť tvým manželem stvořitel tvůj, jehož jméno jest Hospodin zástupů, a tvým Vykupitelem svatý Izraelův." V čem záleží toto sjednocení mezi Kristem a Církví, leží na

snadě. Bude totiž Kristus Církev milovat a pečovat o to, aby byla svatá. Zato bude nová Církev věrnou chotí Boží a proto svazek Boha s ní nebude nikdy uvolněn, jako byl uvolněn svazek židovské synagogy s Bohem za babylonského zajetí z trestu za její nevěru (srov. 62, 4).

Malabarský arcibiskup Mar-Ivanios,
z jižní Indie, velký apoštol sjednocení, který spolu s biskupem Teofilem přivedl za dva roky 10.000 odloučených jakobitů k Církvi katolické.

Protože jsme údy Církve a božský Ženich tvoří s ní jedno mystické tělo, všechno, co se praví o Církvi celé, vztahuje se také na každý její úd, na každého věřícího. Spojujeme se s Kristem tenkrát nejúžeji, když požíváme jeho vlastní tělo a jeho vlastní krev. Kristus touží po našich duších; jak by se byl mohl od nich vzdáliti, aniž vykonal největší zázrak své lásky, aby jim zanechal své tělo

a svoji krev? Z tohoto poukazu na celou šíři lásky Boží, jež nám v Eucharistii dává požívati Krista, vysvítá nesmírnost zázraku, opakovaného po všechny věky při svátostném proměňování. Kdyby chléb svátostný a svátostná krev měly býti pouhým obrazem a symbolem těla a krve Vykupitelovy, nikdy by nebyla vystižena velikost eucharistického zázraku, stejně jako ji snižuje protestantský názor o impanaci.

V den svatby neodepře Pán svým přátelům ničeho, jak volá *sv. Jan Zlat.* (Homil. festo Pent.): „Pán náš, jsa jediný, svou bytost ve všecko nám proměňuje. Proč ve všecko? Aby nás spasil. Žádáš si pokrmu? On tobě stal se stolem. Toužíš po nápoji, stal se ti kalichem: Kdož jí mé tělo a pije mou krev, ve mně přebývá a já v něm." (Jan 6, 57). Přijímání nazývá pak *sv. Efrem* dokonalým zasnoubením, *uvedením nevěsty do síně svatební.* Nevěsta s ženichem bydlí společně, mají společný stůl a pomáhají si navzájem. Když se duše v lásce oddá svému Spasiteli, Kristus bydlí v duši milostí posvěcující a zaručuje duši pro život budoucí místo v království svém. Duše zasedá s Ním k nebeským hodům, požívajíc jeho tělo a chutnajíc jeho krev, pokrm a nápoj nebeský. A poněvadž Kristus nepotřebuje ničeho od svého stvoření, sílí duši a milostmi svými naplňuje a pomáhá jí tak, aby po duchovně prožitém pobytu na zemi snadněji dosáhla ve věčné spáse svého nadpřirozeného cíle. Stálým spojením ženicha s nevěstou povstává duchovní podobnost obou; tak i Kristus sděluje věrné duši svou božskou přirozenost v míře, v jaké ji jako tvor může snésti. Myšlenek těchto sice sv. Cyril nenačrtává, ale jeho zhuštěný sloh je napovídá a zmínka svatby osvětlující eucharistický zázrak dokazuje, že mu jako učiteli nových křesťanů takové myšlenky tanuly před duševním zrakem. (Pokračování.)

Z vypravování ruského poutníka.

(Překládá —a.)

(Pokračování.)

Ve snách viděl poutník svého duchovního otce, který mu v knize Dobrotoljubje kázal čísti poučení o tom, že právě zbožný člověk více bývá zkoušen od Boha. Ale zároveň potěšil duchovní otec poutníka slovy Písma svatého: „Pokušení vás nezachvátilo, leč lidské; Bůh však je věrný, jenž nedopustí vás pokoušeti nad to, co můžete snésti, nýbrž s pokušením učiní také úspěch, abyste mohli snésti." (1. Kor. 10. 13.)

X.

Poutník onemocní.

Potom po dlouhé době potkala poutníka tato příhoda: Bylo 24. března. V duši své jsem pocítil neodolatelnou touhu, abych nazej-

tří, to jest na svátek zasvěcený Přečisté Boží Matce na památku jejího zvěstování božského, přijal svaté svátosti Kristovy. Ptal jsem se, jak je daleko cerkev. Řekli: 30 verst (km).

A tak jsem šel celý den a celou noc, abych dospěl k jitřní bohoslužbě. Byla veliká nepohoda, hned sníh, hned zase déšť a při tom silný vítr a zima. Cestou bylo přejít přes nevelký potok. Sotvaže jsem však přišel do prostřed, prolomil se mi led pod nohama a já se potopil po pás do vody. Tak promočený jsem přišel na jitřní bohoslužbu a stál přes všechny modlitby a celou mši sv., při které mě Bůh uznal za hodna své návštěvy.

Abych prožil ten den v pokoji, ničím nerušen ve své duchovní radosti, vyprosil jsem si od chrámového strážce dovolení, zůstat do zítřka v jeho strážnici. Celý ten den bylo mé srdce plno nevýslovné radosti a sladkosti. Ležel jsem na tvrdé lávce v té nevytopené komůrce, jako bych spočíval v lůně Abrahamově: tak mocně působila modlitba. Láska k Ježíši Kristu a k Matce Boží trýskala mi v srdci jak sladké vlny a pohřížela duši v utěšené nadšení.

Na noc jsem pojednou pocítil silné lámání v nohách a vzpomněl si, že je mám mokré. Nestaral jsem se však o to, nýbrž začal jsem se pilněji zabývat vnitřní modlitbou, a pocit bolestný pominul. Ráno jsem chtěl vstát, ale vidím, že nemohu ani pohnout nohama, tak byly úplně bezvládné a slabé jako úponek rostliny. Strážce násilím mne stáhl s lavice. Tak jsem seděl dva dni zcela nechybně. Na třetí den počal mě strážce vyhánět z komůrky, řka: Jestliže zde umřeš, budou s tebou ještě starosti. — S velikou námahou vylezl jsem po rukách ven a ulehl na schodišti chrámovém.

Tak jsem tu ležel asi dva dni. Lidé jdoucí vedle mne ani dost málo si mne nevšímali, ani mých proseb.

Konečně přece přišel ke mně nějaký mužík, posadil se a dal se do řeči. Mezi jiným pravil: Co mi dáš a já tě vyléčím? Měl jsem úplně tytéž bolesti, ale znám od nich léčivé koření.

Nemohu ti nic dát, odvětil jsem.

A co máš v měšci?

Jenom suchary a knihy.

Nu tak nechtěl bys u mně pracovat aspoň jedno léto, jestli tě vyléčím?

Ani pracovat nic nemohu. Vidíš, že vládnu jenom jednou rukou, druhou mám úplně skoro uschlou.

Což co umíš dělat?

Nic kromě toho, že umím číst a psát.

A, psát! Dobře, naučíš psát mého malého synka. Trochu umí číst, ale chtěl bych, aby uměl i psát. Učitelé jsou však drazí, žádají 20 rublů za vyučení.

Souhlasil jsem a tak mne se strážcem odvlekli a umístili u onoho mužíka v zadu dvora ve staré prázdné lázni. (Pokračování.)

Zloději.

Dr. Sevir Polevoj.

Bylo ke konci žní. Široké pole je poseto zlatistými snopy. Správce kolektivního hospodářství dohlíží na ženy, které skládají obilí do mandelů. Červencové slunce pálí a ztěžuje práci. Propocená košile lepí se k tělu a ostré strniště bolestně bodá bosé nohy. Po skrovném obědě, který sestával z kusu černého, tvrdého chleba a páchnoucího slanečku ze státního magazinu, chce se pít. Ale i když si dělnice přinesou vody z potůčku, co teče lesíkem v nížině, dostane se na každou z nich jen několik doušků. A chodit pro vodu opět a opět, správce nedovoluje.

„Občanky," křičí hned vysokým hlasem, „to není žádná práce, to je mrhání času! Náš stát trpí tím škodu! Ostatně, co děláte, děláte pro sebe! Chcete-li však, můžete pořád chodit pro vodu, dokonce třeba všechny!" — mění přísný tón řeči v jízlivou shovívavost.

Nikdo se neozývá. „Ó — jé, ty chytráku" — šeptají si jen mezi sebou dělnice — „můžete si chodit pro vodu — pravda, to se řekne, ale když pak přijdeme k tobě pro něco, tož nás odbudeš farizejsky: Měli jsme to, ale zrovna teď už nic nemáme, očekáváme novou zásilku . . . To znamená, že můžeme čekat třebas dva roky . . . Ó, hej, známe to!" — Pracují proto dále, chmurně, mlčenlivě, mechanicky. Zastaví se jen, aby utřely s čela pot, a pak se zas sklánějí k své namahavé práci.

Pěkně urostlá Pelageja je mezi nimi nápadna svým obličejem zachmuřeným starostí, která nelítostně tíží. Šedozelené její oči občas nepřátelsky hledají někoho na obzoru. Hubené, do bronzova opálené ruce pohybují se rázně, ba zlostně, a v koutcích úst se chvěje tajený bol. Její muž Trofim onemocněl a leží doma v horečce. Snad by to nebylo tak hrozné, a snad by byla i naděje na uzdravení, ale . . .

„Co mu mám dát jíst?" — starostlivě a vytrvale přemýšlí Pelageja — „ani ten náš chléb, ani ty slanečky nemohu mu přece dát! To je strava sotva pro zdravé! A co jiného seženu? V magazíně nemají nic — a my jsme už si také svůj příděl vybrali."

Bylo už tma, když práce skončena. Vracejí se s pole do vesnice v tichém a usmiřujícím klidu letního večera.

„Tak co, jak je tátovi?" — ptá se doma Pelageja svého desítiletého syna, který s chutí křoupá nezralá ještě jablka a hrušky. — „Blouzní!" — krátce odvětil Sěňka a hned namířil a jednou z těch tvrdých hrušek trefil toulavou kočku.

V jizbě ovanulo matku příjemné chladno, z něhož bylo cítit zatuchlou vlhkost. V koutě u velkých kamen leží na široké dřevěné lávce přikryt vojenským pláštěm nemocný Trofim. U hlavy má mísu kyselého zelí. Hasí jím úpal horečky. Oddychuje těžce a nepravidelně a svými kostnatými prsty probírá si černý, zcuchaný vous.

„Pašo, ty jsi to?" — šeptá slabým hlasem a nečekaje ani odpovědi, prosí: „Dej mi čaje, Pašo! Uvař aspoň lípového květu! Lékař

dosud tu nebyl, poslal jsem k němu Sěňku ... odejel prý na jakousi konferenci a vrátí se až za týden. — Pašo, všecko mě pálí ... Máme něco k jídlu? Ach, kdybys mohla upéci placku z bílé mouky."

Pelageja svraštila obočí a zaťala zuby. Bože můj, vždyť mají všeho všude v domě jen několik zplesnivělých kůrek chleba a nový příděl dostanou teprve za měsíc. V celé vesnici má jen málokdo ještě chléb.

„Nic nemáme, Trofime!" — trpce hlásí Pelageja. „Da, da," naříká nemocný. „Všecko jenom pro stát! Pořád něco staví a slibují už tolik

Prelát C. K. Mattam,
tajemník arcibiskupa Mar-Ivaniosa v Trivandrum v jižní Indii.

roků!. .. och, zle je. Pašo, klamou nás a bude ještě hůře, sedláci se vzbouří ..."

„Mlč, mlč!" — kvapně přerušuje žena nářek nemocného a rychle uzavírá okno. „Mlč, chceš, aby tě někdo z venku uslyšel?" — „Možná, že by to bylo lépe," zoufale namítá Trofim, „aspoň byl by konec najednou!"

Pelageja vaří lípový květ a spřádá záchranný plán. Do jizby vešel Sěňka s kočkou, kterou se mu podařilo chytit a s kterou se snaží teď

zkamarádit. „Sěňka!" — volá ho matka k sobě — „poslouchej, dnes v noci nikam neodcházej, půjdeme spolu na snopy!" — „Opravdu?" — a v očích Sěňky zablesklo upřímné nadšení.

Jít v noci na snopy — oj, Sěňka ví, co to znamená! Všichni, co nemají chleba, chodí v noci krást obilí z mandelů. Nesmějí ani o sobě vědět. Ale potom si pochutnají na bílém chlebě. Sěňku však vábilo ještě cosi jiného. Bude to pro něho *zajímavé dobrodružství*, čím nebezpečnější, tím vítanější. Úřady nařídily hlídat „chléb" na polích. Celé jízdecké oddíly vojska projíždějí za noci široký chleborodný kraj křížem krážem a běda tomu, koho přistihnou při krádeži! Nemilosrdně ho zbijí, ba nezřídka i zabijí. — Oklamat je, obelstit, to je něco pro klukovské hrdinství — a Sěňka vyskakuje radostí už předem!

*

Temná noc objala ve svoji náruč pole a lesy, vesnice i celý svět. Na nebi klidném září hvězdy, jenom kdesi od západu začíná je zastírat jemný, mlhavý závoj. S pokosených luk táhne vůně čerstvé trávy, které velké deště nedaly dosud vyschnout. Košaté koruny stromů nad příkopem, jímž se neslyšně plíží Pelageja se Sěňkou, také nespí, šumí svou tajemnou píseň letní noci. Dlouhý příkop vyústil v lesík. Je plný tmy a ztichlý, jen bublání potůčku je slyšet a tikot ptáků, budících se na okamžik ze sna. Konečně jsou na místě.

Široké pole odpočívá pod příkrovem temnoty, která jako by svojí tíhou dusila vlny nejasných zvuků. Je třeba lehnout si až na zem, aby bylo vidět temnější chuchvalce mandelů. Pelageja i Sěňka se opatrně plíží k těm kýženým stínům. „Už ho mám!" — šeptá Sěňka matce za sebou, svírajíc v náručí velký snop; avšak také Pelageja se zmocňuje dvojnásobné kořisti. Zlaté klasy obilí jim zašelestily do tváří radostnou nadějí a pobízely je k rychlému návratu. Není už daleko tajemný lesík a za ním bezpečnější cesta domů hlubokým příkopem.

Vtom však zvětřil bystrý chlapcův duch nebezpečí. „Mamko, koně!" — a hned i s matkou vrhá se na zem. Měkkou půdou tlumený dupot koňských kopyt neúprosně se přibližil.

„Hej! zde máme ty ptáčky!" — zakřikl drsný hlas a v nejbližším okamžiku dopadají už na postavy schoulené na zemi zlostné údery bičem. Ostatní vojáci se hlasitě smějí a baví takovým úspěchem nočního hlídání. Nepokojní koně přešlapují a řehtají.

Bolestí téměř bez sebe nahmatal Sěňka ve tmě jakousi suchou, silnou větev a vší silou ohnal se jí po koni nejbližšího jezdce. Ten se splašil, vyhodil ze sedla vojáka a dal se na útěk do tmy volného kraje. Ale současně se ozval bolestný výkřik, nadávka a klení. — Ubohý Sěňka se dočkal hrozné odplaty. Voják tasil šavli a rána za ranou dopadala, hlava nehlava, na odvážného hocha i jeho matku, která chtěla krýt synka svým tělem. — „Sekej a bij tu pakáž!" — podněcovali ostatní jezdci rozzuřeného vojáka. Ustal, až na strništi zůstala ležet dvě nehybná těla a pod nimi krví potřísněné snopy zpola vymláceného obilí.

„Nedáme o tom vědět do vesnice?" — ptá se jeden z vojáků. — „He — hej!" — odpovídá druhý — „co tě to napadá? Napřed musíme chytnout koně, který nám utekl. — Až půjdou ráno lidé do práce, beztak je najdou a uklidí a budou mít ještě dobrou výstrahu! Sekal jsi, Gríško, mistrovsky, že už jim ani ten jejich „Pánbíček" nepomůže!"

Nemocný Trofim se nedočkal placky z bílé mouky.

Krajané v Jugoslavii.

(P. Fakundus Peterek SDS.)

(Dokončení.)

XI. Hercegovac

(čítá asi 1250 katol. obyvatel, většinou českých; pošta i stanice v místě).

Hned po svém příchodu (1. VII.) šel jsem s p. farářem P. Matoušem Halaušem, který byl o naší krajanské misii předem zpraven p. děkanem Pavičem, navštívit některé osoby a rodiny české, jako na příklad p. Václava Petra, mlynáře — zámožného krajana, který je hlavním pracovníkem českým, a pak český dům a českou školu. Pan uč. J. Pavlík je katolík, říd. p. St. Sýkora je sice bez vyznání, ale na moji žádost poslal oběžník po dětech do všech českých domů. Pan farář chodil osobně se mnou po vesnici zvát na večerní pobožnost s českým kázáním. Nedával mně však mnoho naděje, že přijdou krajané do kostela večer po práci — ve všední den. A přece byl večer kostel tak plný, jako nikde, a zvláště mužů bylo mnoho; i chorvátští úředníci (notář a pokladník) dostavili se a tvrdili, že ani na vánoce nebývá více lidí v kostele. Pan farář byl celý rozradostněn a vyjádřil své přání, aby čeští misionáři konali krajanské misie po všech českých osadách v Jugoslavii. Druhý den ráno (2. VII.) měl jsem zde mši svatou a druhé české kázání.

K Hercegovci patří také velká filiálka, celá téměř česká, s českou školou:

Veliki Zdenci. Kostela ani kapličky nemají a necítí, jak se zdá, ani žádné potřeby.

XII. Grubišnopolje

(městys; pošta a stanice v místě, farnost čítá asi 7600 duší. Duchovní správce a katecheta měšť. školy je Petr Sivjanovič).

Jelikož jsem se zde předem telefonicky ohlásil, očekával mne pan farář již na nádraží. V neděli (3. VII.) kázal jsem zde česky při hrubé mši sv. a večer při sv. požehnání s krátkým úvodem chorvatským. Také pondělní (4. VII.) mše svatá s českým kázaním byla pěkně navštívena. Školy české zde není, lidé lépe už rozumějí chorvatsky než

česky. Farnost má 30 filiálek; z nich je největší *Ivanovo Selo*, kde žije přes 1000 Čechů. Měl jsem tam na den sv. Cyrila a Metoděje polní mši svatou (kaple je jen malinká) s kázaním. Návštěva byla pěkná, i hasiči přišli v stejnokrojích. České školy tam není; mládež lépe rozumí a mluví chorvatsky než česky. Ve farnosti je kolem 5000 Čechů.

XIII. Nova Rača u Bjelovaru

(farář P. Dragutin Delak).

Přijel jsem tam ve středu (6. VII.). K večeru jsme s panem farářem navštívili *Bulinec*, vesnici s hodným moravským obyvatelstvem. Pan farář své farníky chválil. Kaple byla ve středu večer a ve čtvrtek ráno přeplněna; kázal jsem tam dvakráte. Nocoval jsem v hospodě u Čopů, přijali mě velice přátelsky.

XIV. Bjelovar

(město; farář a děkan Milan Horvat).

Sám Bjelovar čítá na 6000 katol. obyvatel, farnost však přes 12.000 katolíků. Češi jsou rozptýleni po celé farnosti. Poněvadž oba duchovní správci (farář i kaplan) byli na cestách, našel jsem zde jen cizího kněze z Varaždina. Úředníci filiálky československé banky byli v tu dobu v Praze na sokolském sletě, nový učitel české školy zase na prázdninách v Čechách. Ohlásil jsem sice svůj příchod již před týdnem, účast byla však dosti malá. Překážely také pilné polní práce. Kázal jsem v pátek (8. VII.) o půl 8. hodině ráno.

XV. Česko Selo u Petrinje.

V sobotu (9. VII.) přijel jsem ze Záhřebu do Petrinje. Jelikož byl pan farář Michal Razum dokonce se dvou stran o mém příchodu zpraven, byl jsem pěkně přijat. Na druhý den, v neděli ráno, odjel jsem vozem p. faráře do Českého Sela, abych tamější krajany pozval na kázaní, které mělo býti před hrubou. Česko Selo nemá ani kostela, ani kaple, ani české, ani chorvatské školy. Starší lidé ještě mluví česky, mladší jsou už úplní Chorvaté. Přišlo jen málo Čechů na kázání, většina posluchačů byla chorvatská.

XVI. Jazvenik

(fara Sela u Siska).

Pan farář František Škvinjar dostal jak od p. děkana z Gaje, tak i od p. faráře z Grubišneho Pole zprávu o mém příchodu. Pan farář Petrinský odvezl mne osobně až do Sel. Filiálka Jazvenik je úplně česká; krajané zůstali tam své národnosti zcela věrni, ačkoli nemají školy. Postavili si tam teprve letos pěknou kapli Božského Srdce Páně. Stalo se to ovšem skoro úplně zásluhou paní Marie Korcislové ze St. Louisu v severní Americe, která se letos vrátila do Jazveniku.

Měl jsem tam v pondělí (11. VII.) večer české kázaní a večerní pobožnost a ráno v úterý mši svatou s kázáním. Celý Jazvenik byl na nohou.

Celkem jsem navštívil 26 českých osad v Jugoslavii a měl 40 českých kázaní. 15. července vrátil jsem se přes Zagreb, Štyrský Hradec, Vídeň domů. Bohu díky.

Šestý unionistický sjezd na Velehradě.

(Pokračování.)

Páteční odpoledne sjezdové bylo zahájeno privátními poradami a diskusemi odborníků (consultationes peritorum) o otázkách sjednocení. Súčastnili se jich vedle hlavních referentů kongresu (dra Grivce, dra Slipyho, prof. Spáčila, P. Salaville, P. de Meestera, dra Hermana a j.) také *Rusové*, a to jak *katolici* (prof. Pusino, dr. Artěmjev, dr. Gornikievič, prof. Maklakov), tak i pravoslavní (prof. Kartašev, dr. Vilinský, Dr. Kalikin). V duchu smířlivosti a lásky vedeny, přispěly tyto rozhovory k objasnění objektivní pravdy, k odstranění leckterého předsudku, jejž věky ukryly pod různou terminologii, ale zvláště k vytvoření atmosféry vzájemné důvěry a touhy po svaté jednotě Církve.

Teprve po půl čtvrté hodině odpol. pokračovalo se v Slovanském sále v přednáškovém programu za předsednictví trnavského *biskupa dra Jantausche*. Profesor pražské Karlovy university *dr. František Dvorník* měl téma: *„Víra a světská moc na obecných sněmech církevních"*. Jeho odborná studia byzantologická umožnila mu zvláštní osvětlení této z nejdůležitějších otázek církevních vůbec a pro snahy misijní zvláště. Mluví ovšem jen o *prvních sedmi církevních sněmech obecných*, jichž autoritu uznávají také pravoslavné církve. Konstatuje, že je římští císařové svolávali a na nich též předsedali. Ale tím není dán *žádný důvod proti prvenství papežovu* ve věcech víry a mravů. Nesmíme tehdejší poměry posuzovat se stanoviska dnešního; tehdy otázka papežského prvenství nepronikala tak vyhraněně do popředí. Stačilo všeobecné přesvědčení, že *bez potvrzení papežova sněmovní usnesení nemají obecné platnosti*. Církevní organisace nebyla ještě tak provedena jako dnes, a proto se pokládalo i v zájmu Církve za správné, že se zahájení a vedení sněmů dálo autoritou císařskou, aby se věc škodlivě neprotahovala. Jsou tu ovšem patrny prvky pohanského císařství a Církev je trpěla, pokud neohrožovaly její podstaty. V pohanském státě měl císař moc i ve věcech náboženských, nedivno, že se s ní těžko loučil v řádech křesťanských. A Církev v prvé radosti i vděčnosti za nabylou svobodu ponechávala křesťanským panovníkům tuto péči i o věci náboženské. Až teprve tyto vlivy světské moci počaly zasahovati božská práva Církve, vystupuje Církev proti nim, hájí své svobody, a když jinak nebylo možno, podstupuje proto i velké a roztrpčené boje s přemírou státní moci, se státním násilím. Dávný poměr Církve a státu v otázce církevních

sněmů nejlépe ilustruje poměr římského císaře k senátu. Jako pohanské senátory svolával císař k poradám, tak na sněmy církevní svolával císař křesťanské biskupy.

Předsedající biskup *dr. Jantausch* poděkoval upřímně *dru Dvor-*

Slomškův pomník v mariborské katedrále.

níkovi za to, že v novém osvětlení otázky sněmů církevních otevírá cestu sblížení Východu a Západu.

Paralelním tématem zabývala se druhá přednáška *dra Antonína Salajky*, kaplana z Velvar: *„Víra a církevní autorita na obecných sněmech církevních"*. Úvodem předeslal katolickou nauku o plné moci náměstka Kristova na obecných sněmech, probral jejich dějiny,

pokud se týká svolávání, řízení a potvrzování sněmů autoritou papežskou. Nesprávné je mínění ruského kanonisty *Suvorova*, jako by císařové byzantští byli vykonávali nejvyšší moc ve východní Církvi a rozhodovali o věroučných pravdách. Kdekoliv se o to pokusili, bylo to násilí a zneužití moci. Naproti tomu potvrzují dějiny církevních sněmů pravdu, že na nich římští papežové vystupovali s vážností uznávanou od celé Církve, tedy odlišnou od autority jednotlivých patriarchů východních, a že jenom jejich potvrzením nabývaly církevní sněmy obecné platnosti. Názory východní bohovědy o církevní autoritě vzhledem k obecným sněmům se namnoze rozcházejí a jsou nejisté i v základních otázkách svolání, řízení, potvrzování a neomylnosti sněmů. V důsledku toho soudí někteří pravoslavní učenci, že praktické svolání nového sněmu církevního je nemožné. Příčinou odlišných úsudků o církevních sněmech mezi Církví katolickou a pravoslavnou je různé učení o podstatě Církve Kristovy. Referent mohl uvést nejnovější názory pravoslavných teologů na základě jejich odpovědi v pařížském časopise „Puti". Odpověď tuto vyvolal náš „Apoštolát" rozesláním příslušného dotazníku z katolického časopisu ruského „Kitěže" na prominentní ruské učence teologické a historicko-právní.

Obsáhlá přednáška dra Salajky pojala v poslední chvíli též část tématu přednášky dra Kambera, který na sjezd nemohl přijet.

Po dru Salajkovi přednášel *dr. Antonín Pawlowski*, docent na bohoslovecké fakultě *varšavské* o tématě: *„Učení o Neposkvrněném Početí Panny Marie u Rusů a správný pojem o pokroku a vývoji dogmat"*. Referent všímá si ve své přednášce ruského pravoslavného učení o Neposkvrněném Početí Panny Marie, jak se *vyvíjelo po roce 1854* (po katolickém prohlášení tohoto článku víry). Kdežto první projevy po roce 1854 (Inok. Novogorodov, Anonym v časopise „Christianskoe Čtenie") prohlašovaly tento „nový" článek katolické Církve za pošetilý, postrádající jakéhokoliv zdůvodnění v pramenech Božího Zjevení, označuje jej třicet let potom *Lebedev* jako *možné* teologické mínění a za dnešních dnů *Bulgakov* má samu ideu Neposkvrněného Početí Panny Marie za zcela správnou a toliko proti způsobu jejího prohlášení činí námitky. Tentýž vývoj příznivý katolickému učení je možno pozorovati i v uznávání jednotlivých důkazů z Písma sv. a tradice, o něž katoličtí teologové opírají nauku o Neposkvrněném Početí Panny Marie, a jež starší teologové pravoslavní zamítali. Východní církev má dokonce svátek „Začatie Anny" a svým nadšeným kultem „prečistoj, neporočnoj Bogorodice" převyšuje i katolický Západ. Správně prohlásil veliký Solovjev, že popírání výsady (Neposkvrněného Početí) Mariiny jest pokládati za mínění neodůvodněné, nemající nic společného s vírou obecné Církve, ani s vírou lidu ruského.

Účastníci vyslechli se zbožnou pozorností referát dra Pawlowskiho a předsedající msgre *Jantausch* ve svém poděkování vyslovil naději, že Neposkvrněná Panna svým orodováním pomůže zhojit ránu církevního rozdělení.

V liturgické sekci byly v pátek absolvovány ještě dvě přednášky, lublinského profesora *dra Michala Niechaje* a olomuckého univ. profesora *dra Vašice. Dr. Niechaj* hodnotil *„metodu a teologickou průkaznost liturgických faktů"*. Sledoval cestu, jak možno z liturgie poznat a dokazovat pravdy věroučné a jakou cenu mají tyto důkazy. Svědectví liturgická nejsou hlasem jednoho jenom, byť sebe víc vynikajícího učitele, nýbrž hlasem církví, které jednosvorně schválily formu obřadů i modlitby a tak jim daly sílu zákona, nad niž — vyjímajíc Písmo sv. — žádné větší být nemůže. Při tom se však nesmí zapomenout, že liturgie není pojednáním dogmatickým, které by podávalo přesně roztříděné články víry. Je třeba bráti ohled na *dramatický ráz* liturgie. Prakticky ukázal referent dogmatickou průkaznost pravoslavné liturgie východní v nauce o očistci. Tato liturgická metoda má také ten veliký význam, že vede často ke starým společným pramenům jednotné křesťanské pravdy a tudíž může prospívat myšlence sjednocení Církve.

Poslední přednášel v pátek odpoledne děkan cm. fakulty bohoslovecké z Olomouce *dr. Josef Vašica* o *„poměru ruského spisovatele Gogola k východní liturgii a k Církvi katolické"*. Že právě Gogolovi věnuje referent zvláštní pozornost, má svou příčinu v hlubokém náboženském založení Gogolově, a to jak v životě, tak i v jeho literárním díle. Šlo mu o náboženskou obrodu ruského národa. Hořkým slovem ironie hledá často nápravu smutné skutečnosti („Gorkim slovom moim posmějusja" bylo napsáno na jeho náhrobku v Moskvě, jejž bolševici zhanobili, pozn. red.). Ve svém hlavním díle *„Mrtvé duše"* kreslí prázdnotu lidského života, nestarajícího se o věčnost. A proto volá ve svém duchovním odkazu (Písma, IV., 423 a n.) ke svým přátelům: „Nedejte se másti žádnými nehodami, ať jakékoliv vás zastihnou. Každý konej své dílo, modle se v tichosti. Společnost se nenapraví, nebude-li každý jednotlivec sám sebe si všímat a křesťansky žít, slouže Bohu všemi prostředky, které jsou mu dány, toho dbaje, aby něčím přispěl k polepšení nejbližší malé společnosti lidí, kteří ho obklopují... Buďte ne mrtvými dušemi, ale živými. Není jiné brány, kromě té, kterou ukazuje Ježíš Kristus, a každý, kdo jinudy vchází, je zloděj a lotr."

Přirozeně miluje Gogol své pravoslaví a ve zběžném jeho úsudku o Církvi katolické ozývá se též slavjanofilská výčitka škodlivého zavádění lidských novot v katolicismu. Přece však se Gogol, zvláště na svých cestách po katolickém Západě, rád stýkal s katolíky, navštěvoval katolické chrámy, četl katolické knihy (sv. Tomáše Akvinského, Bossueta, Následování Krista) a jiným je doporoučel a pln vroucího nadšení píše o věčném městě Římě. Ovocem jeho osobní náboženské opravdovosti je překrásný výklad liturgie: *„Razmyšlenija o božestvennoj liturgii"*, který vyniká krásnou řečí a je klíčem i k náboženskému nitru autorově.

Vzpomínce na velikého ruského spisovatele *Gogola*, přednesenou pietně *drem Vašicou*, naslouchali účastníci, zvláště Rusové, s velikým zájmem, ačkoliv už byli všichni přemírou přednášek hodně

unaveni. Ještě bylo štěstím, že odpolední vydatný déšť ochladil nesnesitelné parno a osvěžil dusnou atmosféru.

V basilice měly na zakončení lidové adorace *velehradské děti společnou pobožnost.* Přišly jako družičky i v národních krojích, jež se cizím hostům velmi líbily. Modlitby se střídaly s dětským zpěvem a srdečnými slovy eucharistické promluvy katechety P. Vladislavského T. J.

V podvečer měl opět římský jesuita Španěl dr. M. *Gordillo* v basilice skvělé rozjímání před vystavenou velebnou Svátostí... Tak byl nejkrásnějším způsobem zakončen páteční den intensivní práce i vytrvalé modlitby. A rosa nebeská dílo svlažovala. Při společné večeři ve Stojanově vzpomněl pan arcibiskup *dr. Prečan* toho, že užhorodský biskup *Alex. Stojka* slavil toho dne vlastně na Velehradě svoji biskupskou primici, aby tak zůstal věren tradici, založené jeho předchůdcem zemřelým biskupem *Gebejem*, který byl před lety při unionistickém kongresu na Velehradě posvěcen. Pan arcibiskup pronesl pak srdečnou zdravici, k níž bohoslovci zazpívali. Biskup *Stojka* ve své odpovědi ubezpečoval, že vždycky bude rád spěchati na Velehrad a ze všech sil pracovati pro myšlenku cyrilometodějskou.

(Dokončení.)

Křesťanský Východ.

ZE SOVĚTSKÉHO RUSKA

V bolševickém žaláři v Novosibirsku zemřel katolický kněz P. Josef Senevajtys. Byl rodem Litvín a zasloužil se velice jako duchovní správce a ochránce chudáků v Čelabinsku.

Nepřátelé ruského národa. Nejsou jimi pouze hlasatelé bolševického bezvěrectví — otevření a důslední; snad ještě nebezpečnějšími jsou takoví lékaři zraněného a z tisícerých ran krvácejícího Ruska, kteří mu připravují v nevinných na pohled pilulkách jed ničící jeho náboženskomravní zdraví a národní sílu. Úžasné bolševické násilí protikřesťanské má za následek, že někteří pravoslavní kněží zavěšují v cerkvách též obrazy Lenina a Marxe prostě za tím účelem, aby své farnosti zachránili chrám před komunistickou konfiskací. To chápe každý, kdo jen trochu nahlédl do „rajské svobody" sovětské. A přece se najdou lidé, jako na př. p. Lagovskij v pařížském časopise „Novyj Grad" (čís. 3.—4.), který z tohoto smutného zjevu vyfilosofuje nový směr náboženského ducha ruského „proletarisaci církve". „V ovzduší vypjaté pozornosti k otázkám sociálního ideálu setkaly prý se a skřížily touhy věřících a touhy komunistické," píše Lagovskij v článku „Bůh a sociální pravda v SSSR". Silný jed bolševismu musí být rozředěn, aby lépe a všeobecněji chutnal aspoň mezi ruskou emigrací. Na štěstí je těžko smíchat oheň a vodu, víru a nevěru! — Sovětské Rusko uvolnilo částečně někdejší jednotu carského Ruska, zavedlo Svaz jednotlivých republik se samosprávnou administrací, ale přece je pevně drží pohromadě moskevská ústřední vláda. Jestliže přesto za hranicemi sovětů odvažuje se vystoupit časopis („Voschod", vycházející ve Varšavě) s programem parcelace Ruska ve prospěch drobných finsko-turských kmenů, jejichž nejnaléhavější potřebou bylo by zavedení abecedy, jestliže chce dosavadní Rusko nahradit jakousi Biarmií, Jugrou, Idel-Uralem, státem jakutským, burjatským atd., pak dává bolševikům do rukou jen novou zbraň proti ruské emigraci a proti zásadním odpůrcům bolševické nevěry, vtiskuje bolševikům úlohu obránce jednotného Ruska.

Bolševický zmatek ideovým zmatkem zahraničním nemožno vyléčit!

Petrohradská organisace bezvěrců rozvinula k židovským svátkům Jom-Kipur čilou protináboženskou agitaci mezi Židy. Uspořádala četné výpravy do bývalé pravoslavné katedrály sv. Isáka, kde je nyní protináboženské museum, a tam konala přednášky na téma „Židovství a protirevoluce".

V Petrohradě byl zase zahájen velký proces, v němž je obžalováno 63 věřících, většinou pravoslavných kněží a protestantských pastorů proto, že prý obchodovali dřevem ze zásob murmanské železnice. To je ovšem titul sovětské žaloby, zakrývající protináboženský postup vládního režimu, jemuž účel posvěcuje prostředky: Musí za každou cenu zkompromitovati duchovenstvo v očích proletariátu.

Tajné náboženské hnutí na Ukrajině. V druhé polovici října GPU (státní politická policie) objevila tajnou organisaci, která vedla na Ukrajině misijní činnost v duchu pravoslavné církve. Sídlo organisace bylo v Čudnově a tajní misionáři těšili se velké oblibě mezi místním obyvatelstvem. Celkem bylo zatčeno 40 sedláků, z nichž byli tři zastřeleni a ostatní odvezeni na sever do vyhnanství.

Nový „nevozvraščenec". Synovec známé německé komunistky Kláry Zetkinové, Anatol Zetkin, který byl právním poradcem sovětského obchodního zastupitelstva v Berlíně, odmítl uposlechnouti rozkazu svých představených a zřekl se raději sovětské příslušnosti, jenom aby se nemusel navrátiti do Moskvy. Stal se tedy nyní takovým „nevozvraščencem" jako známý Bessedovskij, Agabekov a jiní bývalí sovětští úředníci, kteří odmítli se navrátiti do sovětského ráje. Zetkin prohlásil s významným humorem: „Budu raději v Berlíně očekávati pohřeb mé drahé tetičky, nežli bych čekal na svůj vlastní pohřeb v Moskvě." (Vozrožděnie č. 2695.)

Proces biskupa Domitiána. Podle programu „protináboženské pjatiletky" sovětská vláda znovu začíná pronásledovat ruské kněžstvo. Zatím chce co nejvíce ponížiti a zesměšniti pravoslavné duchovenstvo. Po petrohradském procesu pravoslavných kněží a protestantských pastorů, kteří byli obviňováni z krádeže dřeva a uhlí, byl zahájen proces v Armaviru a ukončen dne 6. října. „Krasnaja Gazeta" (ze dne 7. října) přináší odporný článek, v němž se vysmívá tragedii odsouzeného biskupa Domitiána armavirského. Na základě kusých novinářských zpráv nelze s úplnou jasností uvésti přesné znění obžaloby. — Referát o ní je upraven tak, aby neosvětloval okolnosti procesu pro sovětskou vládu patrně dosti nepříjemné. S jistotou lze říci jedině to, že biskup byl obžalován z protirevolučních úmyslů a protivládní agitace, zejména z propagandy nepřátelské organisace proti „kolchozům". Nejdůležitějším důkazem proti obžalovanému biskupovi bylo, že u něho našli sbírku novinových výstřižků, v nichž se pojednávalo o mravním rozkladu sovětského úřednictva a o protirevoluční činnosti duchovenstva. „Krasnaja Gazeta" píše toto: „Soud nad Domitiánem trvá čtyři dny. Před soudem stál vytrvalý protirevolucionář v klerice, aktivní účastník „Svazu ruského národa" (pravicová předválečná organisace), poručík carské armády, bělogardista a vůdce protisovětské církevní organisace." Dále se praví: „Domitián nechce doznati, že aktivně agitoval proti kolchozům. Pouze prý projevoval soucit, když si mu stěžovali na sovětskou vládu. Říkal jen sedlákům, že v kolchozech je těžko dodržovati předpisy pravoslavné víry" — již z tohoto citátu náš čtenář vidí, že biskup Domitián je pronásledován za vykonávání svého pastýřského úřadu.

Během procesu přece však obžalovaného biskupa donutili, aby řekl: „Byl jsem nepřítelem kolchozní výstavby. Shromažďoval jsem sedláky a lákal se jich, zdali jsou spokojeni se sovětskou vládou, abych tak mohl zjistiti síly sovětům nepřátelské." Prostý rozum se ptá však: Co vlastně mohl zjišťovati biskup Domitián? Kolik je nespokojenců v okolí Armavira? Avšak jaký význam má Armavir, malíčké provinciální místo, pro širošírou Rus? Jde buď o slova tiskem změněná, anebo o doznání smyšlené. Než ani toto pochybné přiznání nepostačilo asi k tomu, aby biskup Domitián mohl býti odsouzen. — Proto nutil soud nátlakem svědky k výpovědem, jež přesahují hranice i nejbujnější obrazotvornosti.

Jeden ze svědků, pravoslavný kněz Petrovskij, chtěje se zachrániti za každou cenu, zřekl se během přelíčení křesťanství, strhl se sebe náprsní kříž a hodil ho před obžalovaného. Biskup Domitián — podle zprávy sovětského časopisu „požádal soud, aby mu bylo dovoleno zvednouti a políbiti zneuctěný kříž. Za smíchu obecenstva, jež křičelo: „Tohle nepomůže! Neoklameš!" Domitián demonstrativně líbá tento kousek kovu."

Starý kněz Akbickij byl donucen k výpovědi, že už nevěří a že jenom předstírá svědomité vykonávání náboženských úkolů. Kněz Antipov, stejně jako Petrovskij, korunní svědek proti Domitiánovi, sehrál odpornou komedii. Předstíraje rozhořčení proti církvi, odhodil též náprsní kříž a svlékнuv kleriku, prohlásil, že „každé náboženství je podvod a všichni kněží jsou bídáci, vědomě klamající dělný lid. Žádný kněz nevěří v Boha. Tento proces mne o tom přesvědčil. Protirevoluční činnost biskupova pohnula mne k pokání. Prosím proletariát, aby mně prominul, že jsem během 12 let klamal věřící."

Domitián, laickým jménem Dmitrij Gorochov, byl odsouzen k osmiletému žaláři. Tak skončil soud ruského biskupa. Začíná nové období křesťanského pronásledování, jež jako v minulosti má své Jidáše, ale také hrdiny mučedníky!

„Krestjanskaja Rossija" (Rolnické Rusko) přináší v posledním čísle hojné zprávy o selských nepokojích v Rusku. V kašírském rajoně byl jeden rolník odsouzen k smrti, tři k pětileté nucené práci, protože si vzali něco bramborů s pole státního velkostatku. Lid hladoví a rolníci, kteří nemají nyní zájmu o státní hospodářství, nemají ani chuti k práci. Na Kubani nechali na poli snopy nevymláceného obilí a na Ukrajině počíná stěhování sedláků, kteří se nechtějí podrobiti místní správě kolchozů.

Obchodní bilance sovětské vlády je velice neuspokojivá, a tu je přirozeno, že komunističtí odborníci hledají všemožné prostředky k nápravě. V oficiálním orgánu komisariátu zahraničního obchodu (časop. „Vněšnjaja torgovlja", č. 16 z r. 1932) nalézáme článek, v němž pisatel docela vážně navrhuje, aby Rusko vyváželo skokany a žáby do západní Evropy, kde prý je velká poptávka po žabím mase, zejména po žabích stehýnkách. Autor se ze široka rozepisuje o výživnosti a chutnosti žabího masa a zřejmě mu ani nenapadá, jak se dělá směšným. Není to ovšem první fantastický návrh sovětský. Před krátkou dobou viděl celý bolševický tisk spásu Rusi v úsilovném pěstování králikářství, které jistě prý zachrání Rusko od hladu; pak přišel jiný návrh — sbírání hub, nyní chtějí zase sověty pomoci pasivní obchodní bilanci exportem žabích stehýnek. Věříme, že by mohli bolševici žabím dumpingem zničit jatečné hospodářství buržujní Evropy, kdyby... inu kdyby měla těch mlsných buržujů aspoň tolik, kolik chudáků hladoví v sovětském ráji.

Pravda o bezprizorných dětech v sovětském Rusku. Obdivovatelé sovětského Ruska často nyní prohlašují, že komunisté úplně odstranili tak zvanou „dětskou bezprizornost". Jak je známo, v dobách velkého hladu potulovalo se po Rusku několik milionů opuštěných dětí. Během posledních let jejich počet značně vzrostl a to následkem provádění pětiletého hospodářského plánu. Ve vsích totiž všechny nespokojence s kolektivisační akcí pozatýkali a odvedli na Solovecké ostrovy. Jejich děti zůstaly bez dohledu a potulují se nyní po celém Rusku. Sovětský tisk i dnes věnuje značnou pozornost boji proti „bezprizornosti", což je nejlepším důkazem, že se poměry nikterak nezlepšily. Uvedeme několik dokladů. Na podzim r. 1930 lidový komisař Sjemaško prohlásil, že dosud panuje naprostý zmatek v boji proti bezprizorným a stav útulků pro ně je nemožný (časopis „Komsomolskaja Pravda" 10. X. 1930).

Na den 7. prosince 1930 byla v Moskvě svolána říšská rada pro potírání bezprizornosti" („Izvěstija 27. XI. 1930). „Večernjaja Krasnaja Gazeta" (ze dne 21. X. 1930) přinesla zprávu, že presidium V. C. J. K. věnovalo na boj proti bezprizornosti obnos 1,670.000 rublů.

„Izvěstija (30. IV. 1931) sdělují, že zvláštní komise výkonného výboru spolu s redakcemi několika komunistických deníků převzaly iniciativu k

organisování fondu: pomoci opuštěným dětem.

Během poslední doby se v Moskvě znovu objevily opuštěné děti. — „Izvěstija" (ze dne 1. X. 1931) píší: „Následkem toho, že v řadě měst byly zrušeny dětské domy, ale též i následkem špatných poměrů v dosavadních útulcích zvětšil se značně počet bezdomných dětí."

„Komsomolskaja Pravda" (ze dne 2. X. 1931) sděluje, že v Moskvě se objevilo více nežli půltřetího tisíce bezprizorných.

Podle „Večernej Krasnoj Gazety" (27. X. 1931) bylo v Moskvě „zatčeno 1050 opuštěných dětí".

Dne 10. února 1932 V. C. S. P. S. a komise při výkonném výboře nařídily „zintensivnění boje proti bezprizornosti" („Trud"). Dne 16. února 1932 presidium výkonného výboru rozkázalo během měsíce osvoboditi Moskvu od bezprizorných (viz „Izvěstija" z uvedeného dne).

Dne 25. února byla nucena zasáhnouti do této záležitosti i rada lidových komisařů a uveřejnila instrukci „k likvidaci bezprizorných výrostků a dětí" („Izvěstija" 2. III. 1932). Konečně dne 8. září 1932 presidium výkonného výboru rozhodlo se pro zvýšení fondu pomoci bezprizorným až do výše 10 milionů zlatých rublů. Všechny tyto citáty jsme převzali ze sovětského tisku a správnost jejich může si ověřiti každý v t. zv. pražském ruském historickém archivě (Praha IV., Loretánské nám. 109), kde jsou sovětské noviny uschovávány. Co znamenají tyto zprávy? — že v Rusku znovu se zvedá vlna dětské bezprizornosti a odpovědnost za ni nese v první řadě sovětská vláda.

Dějiny se opakují! Antický Řím zřizoval v neklidných provinciích zvláštní kolonie vojenských vysloužilců — totéž činí dnes bolševické Rusko. Sovětské noviny jsou plny zpráv o budování organisace „rudoarmejských kolchozů", t. j. komunistických velkostatků, spravovaných družstvem bývalých vojáků. Takové velkostatky zřizují bolševici výhradně podél rusko-polských hranic, aby v nich postavili jednak silnou hráz obrannou, jednak též, aby znemožnili útěk uprchlíků z Ruska. Obyvatelstvo pohraničních vsí násilím posílají do vnitrozemí. Tyto přesuny zaznamenává nejenom sovětský tisk, nýbrž také i polský. Sedláci často spalují svůj majetek, jenom aby ho nemuseli odevzdati novým komunistickým usedlíkům.

Otázka bessarabská je největší překážkou, že nedochází k dohodě sovětského Ruska se sousedním Rumunskem. Od té doby, co uzavřely sověty s Polskem smlouvu o neútočení, cítí se Rumunsko vůči Rusku osamoceno a proto by rádo s ním též uzavřelo smlouvu. Rumunský zahraniční ministr Titulesco octl se právě v konfliktu s ostatními členy svého kabinetu. Ale věc není tak snadná. Rusko žádá totiž smlouvu tak formulovati, aby z ní bylo patrno, že mezi ním a Rumunskem je dosud nevyřešena otázka teritoriální, t. j. otázka bývalého ruského území Bessarabie, které po světové válce připadlo Rumunsku, kdežto rumunská vláda chtěla by smlouvu postavit na nynějším stavu územním, jakožto pevně trvalém a definitivním.

Z POLSKA

V zahraničním semináři, jejž pro výchovu kněží, budoucích misionářů polských vystěhovalců, založil polský primas kard. Hlond v darovaném paláci hr. Anieli Potulické v Potulicích, připravuje se na své povolání 12 bohoslovců a 17 bratří laiků. Rektorem semináře je P. Posadzy. Po ročním noviciátě vykonají filosofická a bohoslovná studia v Hnězdně a Poznani a pak se rozjedou mladí misionáři ke svým polským krajanům do zahraničí.

Mecenáška katolické polské university lublínské a krajanského misijního semináře v Potulicích, hr. Aniela Potulická, zemřela dne 17. října 1932 na svém statku v Potulicích. Své vlastenecké smýšlení a svoji velikou dobročinnost osvědčovala hr. Potulická v poněmčeném kraji bydgoštském už před obnovením polské svobody, narážejíc při tom nejednou na odpor pruského panstva. A právě tyto rodinné statky v kraji bydgoštském a pak v okolí Nákla — 22.000 jiter půdy, z jedné třetiny bohatě zalesněné — darovala jako fundaci pro katol. universitu lublinskou. Jméno zemřelé hr. Potulické zůstane navždy spiato s rozvojem polského katolicis-

mu, s jeho snahami kulturními a charitativními. Zvěčnělá mecenáška předeslala si na věčnost zásluhy velikých dobrých skutků.

Noví členové Východní kongregace římské. Do sboru kardinálů, z nichž sestává Východní kongregace, přibral Sv. Otec polského primasa kard. Hlonda a jako poradce jmenoval podlašského biskupa Przeździeckého a luckého biskupa Szelonžka, poněvadž v jejich diecésích se nejvíce šíří unijní hnutí.

Polská ústava zaručuje ve státních školách nábožensko-mravní výchovu mládeže. Jakým duchem je však vedena část polského učitelstva, ukázalo se na jejich státním kursu kulturněsociálním, pořádaném o letošních prázdninách v Augustově. Citujeme jen několik vět z referátu pí Powiadowské: „Za základ mravnosti pokládá se dnes: rozum, instinkty, mravní cítění, prostředí, společnost, podmínky hospodářské, tradice, cit, právo, vliv okolí. Mravnost záleží na poměrech hospodářských, zeměpisné poloze, podnebí a výživě. Práce misionářů na př. v Africe je nesmyslná, a co horšího, bezvýsledná, neboť, mělali by být změněna mravnost tamějšího obyvatelstva, bylo by třeba nejprve změnit všechny podmínky, v nichž žije, a to je přece nemožno. Mravouku třeba posvětštit, protože náboženské vychování nemá nic společného s výchovou mravní. Náboženská výchova neumravní člověka. Myslitelé věku obrození chtěli náboženství očistit od katolického zabarvení a zvláště od závislosti na sv. Tomáši Akvinském. Chtěli zavádět náboženství jen podle čistého evangelia, které jest ostatně toliko básnickým výtvorem. Křesťanství jest náboženstvím vzpoury, náboženstvím neuznávajícím žádné vlády. Nejlepším náboženstvím je mohamedanismus a konfucionismus, neboť jejich zakladatelé byli zároveň i zákonodárci. Božstvo — toť hromadná duše celé společnosti." — Paní učitelka trpí asi hroznou výživou, když má takové mravní názory, a polské podnebí jí rozhodně nesvědčí. Líbí-li se jí mohamedánství a indické náboženství Konfutseovo, nezbývá jí podle její „vědy" nic jiného, než aby změnila podnebí, výživu, zeměpisnou polohu a poměry hospodářské a odstěhovala se do Turecka anebo do Indie. Katolická Polska by si jen oddechla od takových výchovatelů. Ale — vážně mluveno — je k tomu potřeba hodně mravní otrlosti — velebit dnes bezbožeckou výchovu mravní, když nad jejím ovocem lomí rukama už celý svět a kdy pro její odchovance nemají státy dost soudců, četníků, detektivů a žalářů, i když valná část bezbožecké generace se sama soudí denními sebevraždami.

V městečku Zaostrowicze, vzdáleném sotva šest kilometrů od sovětské hranice, posvětil dne 16. října pińský biskup Bukraba základní kámen nového kostela. V téže době na sovětské straně při samé hranici bolševici boří dosavadní katolickou kapli. Sovětská hranice je opravdu mezníkem, který odděluje nejen dva státy od sebe, ale i dva světové názory, křesťanský a pohanský.

Katolická Varšava uctívá pomníkem blahodárné působení našeho krajana sv. Klementa Hofbauera. Přišel do hlavního města dnešní Polsky v době jejího největšího ponížení. Bylo po rozdělení Polska. Národní vůdce ozbrojeného lidu polského Kościuzsko protestuje na polích raclavických proti porobě své vlasti a pod Maciejovicemi vlastní krví píše neochvějnou naději, že „jeszcze Polska niezginęła", a s ním současně sv. Klement ve Varšavě připravuje polskou duši k povstání z úpadku a bídy mravní. Od r. 1787, kdy se usadil světec se svými řeholními bratry na N. Městě varšavském při kostele sv. Benona, pracuje neúnavně na náboženském obrození Varšavy. Káže čtyřikrát denně a své spolubratry redemptoristy rozesílá k apoštolské práci do celého kraje. Bez přestávky rozvíjí se tato náboženská činnost redemptoristů až do r. 1808. Z okna své cely viděl sv. Klement plameny hořícího varšavského předměstí Pragy a slyšel úpění nešťastných obětí vojenského útoku Suvarovova. Dojat hrůzou těch chvil, pospíchá před svatostánek a na kolenou vyprošuje ochrany Spasitelovy utištěnému městu, celý tona v slzách. A když utichla válečná vřava, na loďce se přepravuje přes Vislu na druhý břeh, sbírá děti pozůstalé po krvavé řeži, sbírá sirotky po zabitých

rodičích a převáží je do svého kláštera na Novém Městě, aby jim nahradil otce, matku. Nepřátelé Církve snaží se mu znemožnit jeho další apoštolské působení, udávají ho bezdůvodně na úřadech a docilují konečně toho, že Napoleon vyslovuje přání, aby byl světec z Varšavy odstraněn a jeho řád rozpuštěn. Přání císařovo splněno r. 1808 a sv. Klement se svými řeholními bratry je donucen opustit Varšavu. Po stodvacetipěti letech vrací se nesmrtelný světec zase do Varšavy na piedestal pomníku a vděčné město připravuje i vykoupení jeho bývalého kostela sv. Benona z rukou privátních do služby Boží! Tak uzrává spravedlivý soud dějin nad kratičkou kapitolou: Napoleon a sv. Klement Hofbauer!

Katolický polský tisk, zvláště „Gazeta Kościelna", všímá si v poslední době velmi pilně našeho náboženského života čsl. Přináší podrobné referáty o katolických slavnostech, sjezdech, manifestacích, i o tiché práci náboženské u nás. Tak na př. v čís. 35. (z 28. srpna 1932) podává zprávu o prvním sjezdě katolických žurnalistů v Olomouci a obsáhlý referát o unionistických sjezdech velehradských, v čís. 39. (z 25. září) líčí prázdninové slavnosti svatováclavské na Kotouči a zmiňuje studentské duchovní konference ve Štramberku, všímá si styků polských „Hodurovců" s pražským čsl. patriarchou Procházkou, v čís. 41. (z 9. října) referuje o katolické manifestaci v Hradci Králové a o prázdninovém kursu katol. učitelů na Sv. Kopečku u Olomouce. Spolehlivé takové referáty ovšem umožňuje katolickému tisku polskému „Polska katolicka Agencja Prasova" (tisková kancelář katolická), denně vydávaná ve Varšavě redakcí preláta Zikmunda Kaczyńskiho.

Pomník Krista Krále, jejž postavila katolická Polska z vděčnosti za svoji svobodu a samostatnost v Poznani, byl slavnostně posvěcen o letošním svátku Krista Krále. Je postaven podle návrhu architekta Luciána Michalowskiho v podobě vítězného oblouku, jenž tvoří podnoží sochy Božského Srdce Páně, zhotovené z bronzu a bohatě zlacené. Socha je dílem profesora M. Rožka. Příspěvky na zbudování památníku sbírány po celém národě a jména dárců zůstanou zapsána ve zlaté knize, která bude uložena do archivu.

Varšavský pravoslavný metropolita Dionyzij přijal dne 7. října v audienci protojereja Demyševiče a bývalého poslance Lubarskiho, kteří mu předložili usnesení mimořádného sjezdu (tak zv. „soborčyku") kněžstva hruběšovského okresu v záležitosti zamýšleného splynutí tak zv. „národní" církve polské (sekty Faronovy) s pravoslavnou církví. Pravoslavné duchovenstvo projevilo na svém sjezdě nad tím velikou nespokojenost, ale jeho stanovisko sotva už zabrání připravenému splynutí, jehož forma je už ve varšavské pravoslavné metropolii hotova a potřebuje jenom ještě úchvaly nejbližšího sezení církevní synody pravoslavné. Příčiny protestu pravoslavného duchovenstva nebudou ani tak povahy náboženské jako spíše národnostní — stará nechuť ukrajinsko-polská.

Důrazné prohlášení Sv. Otce Pia XI., že „není katolíkem, kdo se staví proti unijní akci" v Polsku, mělo přece jakýsi utišující vliv na polský tisk, pokud chce být pokládán katolickým. Ukázalo se to u příležitosti III. unijní konference pińské, kde právě slova papežova byla veřejnosti sdělena podlašským biskupem Przeździeckim. Celá řada polských deníků, které dříve vášnivě potíraly unijní akci na polských kresách, pominula pińskou konferenci mlčením. Zvláště umlklo i nejbojovnější v této věci vilenské „Słowo". Hladina se však znova rozčeřila, když dne 3. října varšavský metropolita kard. Kakowski odsoudil a zakázal knížku Henryka J. Lubieńskiho „Droga na Wschód Rzymu" (Římská cesta na Východ), poněvadž „je psána ostře nepřátelsky proti obřadu východněslovanskému, poněvadž mluví zlehčujícím způsobem o unijní činnosti katolické a pronáší mínění, která urážejí katolické cítění, ubližují vážnosti Církve a zvláště autoritě Apoštolské Stolice".

Začala novinářská diskuse o kardinálově dekretu (v časopisech: Czas, Glos Narodu, Ilustrowany Kurjer Codzienny, Gazeta Warszawska a j.) a k jeho zeslabení zneužily tyto časopisy recense odsouzené knížky

H. Lubieńskiho, kterou ještě před dekretem uveřejnil v „Przeglondu Powszechnim" jeho redaktor P. Jan Urban T. J. V recensi své uznal sice P. Urban některé přednosti knížky Lubieńskiho, jimiž se liší od ostatních polských nepřátel unijní činnosti, ale základní její myšlenky rozhodně odmítl. Ostatně je to právě jesuita P. Urban — vedle podlašského biskupa Przeździeckiho — který už mnohokráte své příznivé stanovisko k unijnímu dílu jasně projevil — slovem i skutkem; užívat ho tedy jako berana proti církevní autoritě kardinálově — nesvědčí příliš o upřímném katolickém smýšlení v redakcích oněch polských listů. Že tu neběží o maličkost, patrno ze zvláštního poděkování Sv. Otce Pia XI., které zaslal kard. Kakowskimu za jeho vystoupení proti knížce Lubieńskiho.

Katolická universita v Lublíně zahájila letos už patnáctý školní rok své blahodárné činnosti. Má čtyři fakulty: bohoslovnou (děkanem je prof. Kremer), kanonického práva (prof. Michiels), fakultu práva a věd hospodářsko-sociálních (prof. Szymański) a fakultu věd humanitních (prof. Bialkowski). V minulém školním roce měla lublínská universita celkem 823 posluchačů, a to na fakultách bohoslovné (pro vyšší studia) a kanonického práva bylo zapsáno 32 kněží, na právnické 615 posluchačů a na fakultě humanitní 176. Letos celkový počet o něco stoupl. V ohledu hmotném zápasila lublínská universita katolická s mnohými těžkostmi; sbírky „universitního dne" nesplnily očekávaných nadějí. Proto také muselo být upuštěno od zamýšlené přestavby budovy a zmenšeny různé investice. Rektorem univesity je prof. dr. Josef Kruszyński.

K tragickému skonu vítězného polského letce Žvirko připomíná lvovský časopis „Ruský hlas", že nešťastný aviatik byl sice v polské službě, ale zůstal prý Rusem. S počátku sloužil Žvirko v 34. orlovském pluku carské armády, po bolševickém převratě vstoupil do vojska generála Denikina a konečně do armády Wrangelovy. Teprve po jejím pádu odjel do Polska, kde se stal důstojníkem letectví.

Katolický ruský kněz dr. Diodor Kolpinskij, který se r. 1927 súčastnil porad velehradského sjezdu unionistického, zemřel dne 8. července 1932 v čínském městě Tjencinu. Byl neobyčejně vzdělaným a nadaným knězem, spisovatelem a básníkem i malířem. Jako profesor působil na ruském katolickém semináři v Lublíně a spolupracoval s prelátem Okolo Kulakem v redakci katolického časopisu ruského „Kitěže". Před třemi roky byl povolán do Charbinu na pomoc opatu Abrantovičovi; vedl tam správu katol. ruské školy chlapecké, snaže se o její zabezpečení a rozkvět. Z jeho pera přinesl i náš „Apoštolát" informativní stať: „Ruští katolíci na Dálném východě" (roč. 1931, str. 154—159) i s obrázkem misijního domu a katolické ruské kaple charbinské. Dr. Kolpinskij byl současně redaktorem ruského „Katolického věstníku", ale zápasil stále s obtížemi svého podlomeného zdraví. Z Charbinu odešel do Šanghaje a pak do Tjencinu, kde předčasná smrt ukončila jeho mladý, energický život. O. v p.!

Z unijní činnosti na polských kresách za rok 1931. Vedle nově založeného východního semináře v Dubně, který vychovává budoucí dělníky na poli svaté jednoty, zřízen byl v Pińsku kurs pro kněze, kteří se už sjednotili s Církví katolickou a doplňují tam své bohoslovné vzdělání. Pro dílo sjednocení jsou v diecési lublínské činni dva kněží basiliáni z východního Haliče, v diecési podlašské tři Otcové studité (kněz, jáhen a bratr laik) stejně jako v diecési pińské (též kněz, jáhen a bratr laik — studité). Kromě toho působí dva světští kněží z východního Haliče jako faráři mezi řekokatolíky, kteří se odtamtud vystěhovali do luckédiecése. V Kovelu zřídili si Otcové redemptoristé východního obřadu s kanonickým svolením svůj klášter. K práci unijní se připravují též kapucíni (4) a dorost salesiánský (15 mladíků). V diecési lublínské, kde po 10 let nebylo téměř stopy po unijním hnutí, utvořeny dvě farnosti z věřících, kteří se sjednotili s katolickou Církví. Rozruch způsobilo zvláště sjednocení ředitele pravoslavného semináře v Křemenci a pak pravoslavného kněze a jáhna.

Překážkou díla unijního je odpor veřejného mínění polského

proti němu. Polská vláda oficielně neuznala apoštolského visitátora, biskupa Čarněckého, nýbrž ho jen trpí. Toto nepříznivé stanovisko polské vlády znemožňuje zřízení neodvislého hierarchického střediska pro věřící východně-slovanského obřadu, samostatného biskupství. Dosavadní podřízenost pod latinskými biskupy vzbuzuje zase u pravoslavných podezření, jako by hnutí unijní znamenalo polonisaci nebo latinisaci. Není také jistě na prospěch akci unijní, že apoštolský visitátor nemá stálého sídla. Ve vzdálené Varšavě bydlet nemůže, aby nebyl podezříván z vládnosti a v diecési někde se usadit též nemůže, aby se to nepokládalo za zřízení nového biskupství, k němuž je potřeba souhlasu vlády. Koncem roku 1931 bylo na polských kresách celkem 28 farností byzantsko-slovanského obřadu (viz první obrázek v textu) s patnácti tisíci věřících, 23 kněžími tohoto obřadu a 30 misijními sestrami Božského Srdce.

Z JUGOSLAVIE

Sedmdesáté výročí Slomškovy smrti oslavili vděčně katoličtí Slovinci na různých místech. Nejslavněji ovšem v Mariboru, kde je veliký biskup pochován. (Viz obrázek v textu!) Důstojnou přípravou k oslavě mariborské byla svatá misie, která se skončila v neděli, dne 25. září. Toho dne dopoledne byla odkryta na Slomškově hrobě pamětní deska, odpoledne konáno církevní procesí s pobožností, večer pak shromáždili se ctitelé vlasteneckého biskupa na slavnostní akademii v divadle. Přečetné věnce a svíce rozžaté na hrobě Slomškově a zástupy věřícího lidu, který se přišel na hrob pomodlit, je důkazem svaté paměti zesnulého. — V Lublani uspořádal Slomškovu oslavu „Osvětový svaz" ve veliké dvoraně hotelu „Union". Katolíci slovinští horoucně si přejí, aby se jejich velikému biskupu dostalo největší cti — oltáře.

Je bolestno číst zprávy nepřátel Jugoslavie, kteří obviňují nynější vládní režim ze stálého zaujetí, ba přímého pronásledování katolíků jugoslavských, tvořících přece bezmála polovinu obyvatelstva trojdílného království. Víme dobře, jak každého takového faktu hledí závistníci mladého slovanského státu využít proti němu; mnohému z pohoršených nejde ani tak o věc katolicismu, jako spíše, aby si vyrovnal účty s těmi, jež nenávidí. Ale skutečné křivdy protikatolické zůstávají faktem, který sám nejvíce ohrožuje vnitřní mír a sílu Jugoslavie. Co pomůže, když ministerstvo školství vyhoví protestu hrvatských katolíků, že nesmějí být katolické školní děti nuceny ke sbírkám na pravoslavnou katedrálu sv. Sávy v Bělehradě, když byrokratický šiml mstí se za to na katol. učitelstvu, které nechce být povolným nástrojem pravoslavné propagandy? Stát sice zápasí s finančními obtížemi, je třeba spořit a uskrovňovat se, ale zase se to nesmí dít jen na úkor katolického školství (odpíráním podpory, zavíráním I. ročníku katol. dívčího pedagogia atd.). Má jistě svůj význam zavedení jednotné státní vlajky jugoslavské, ale spatřovat hned státní zradu v tom, když ve velkém eucharistickém procesí v Dalmácii vyrukují tři mladíci se starými náboženskými prapory v národních barvách hrvatských, a střílet je jako zrádce — to je přímou výchovou k protistátní revoluci. Censura státní dovede sice zabránit, aby katolický tisk jugoslavský neuveřejňoval žádných zpráv o útisku katolíků, ale zvěsti šířené ústním podáním doma stávají se ještě nebezpečnějšími a pronikají do zahraničního tisku snad i zvětšené nebo skreslené. To nejsou pak cesty k silné vnitřní jednotě spravedlivé Jugoslavie!

Po nakloněné ploše sjíždí bělehradská vláda svým protikatolickým postupováním na poli školské výchovy víc a více do hluboké roztrpčenosti katolicky uvědomělých Slovinců. Případy vládního bezpráví, které se staly poslední dobou na středních školách v Lublani, Cilji a Mariboru odstraněním nebo přeložením celé řady katolických profesorů, byly korunovány propuštěním katechetů na obecných školách v Trifailu, Žreci a Konjici. Podle zákona ustanovuje a nebo zprošťuje kněze v katechetském úřadě biskupský ordinariát v dorozumění s bělehradským ministerstvem vyučování. V Konjici byli však arcijáhen František Tovorník, farář Josef

Bezjak a kaplan František Bohanec zbavení úřadu katechetského prostým ministerským nařízením bez uvědomění biskupského ordinariátu. A když ordinariát proti tomu protestoval a žádal zavedení disciplinárního vyšetřování proti sesazeným učitelům náboženství, zahalilo se bělehradské ministerstvo do pláště vytrvalého mlčení.

Farář Bezjak i kaplan Bohanec, nedostavše od svého ordinariátu žádného vyrozumění, pokračovali s letošním novým školním rokem ve vyučování náboženství na svých školách. Byli za to od okresního úřadu konjického potrestáni pokutou 500 dinarů nebo 10 dny vězení. A když přes to přišli dne 23. září oba katecheté zase do školy v Konjici a Žreci vyučovat náboženství, byli na úřední rozkaz četníky ze školy odstraněni. Katoličtí rodiče dětí takovým násilným způsobem zbavených výuky náboženské k tomu ovšem nemlčeli. Přes 100 matek žádalo nejprve na okresním úřadě opětné povolání katechetů k vyučování náboženství a když to nepomohlo, došlo 29. září k demonstraci, při níž rozhořčený zástup více než 300 matek udeřil na původce celého protikatolického tažení, na starostu konjického „Sokola" dra Ervina Mejaka, dovedl ho násilím ke kaplanovi Bohancovi a vynutil na něm písemný slib, že katecheta bude se moci zase vrátiti do školy. Když se o tom dověděl Sokol, sesadil ještě téhož dne dra Mejaka se spolkového starostenství. Zalarmované četnictvo z celého okolí nemělo potom už příčiny k zakročení, poněvadž se zástup matek klidně rozešel. — Je to stará zkušenost, že takový režim, který svou nespravedlnost upevňuje četnickými bodáky, dlouho se nemůže udržet. Dejž Bůh, aby bratrská Jugoslavie pod žezlem šlechetného krále střásla se sebe co nejdříve násilný režim protikatolický.

Do obce Bistrenice na Vardaru v jižním Srbsku (okres negotinský) přestěhovali se katoličtí uprchlíci z Istrie, zabrané po světové válce Italií. Podle zprávy „Glasniku", úředního listu srbské pravoslavné patriaršie (z 1. října 1932) prohlásili prý tito přistěhovalci hned po svém příchodu do Bistrenice okresnímu protojerejovi v Kavadaru, že přestoupí k pravoslavné církvi, jestliže bude u nich postaven pravoslavný kostel. Žádosti bylo vyhověno a tak došlo o svátku Velké Gospy (28. srpna — Nanebevzetí P. Marie) k okázalé slavnosti: svěcení nové pravoslavné cerkve a přijetí bývalých katolíků do církve pravoslavné. Obojí obřad vykonal zletovskostrumičský biskup V e n j a m i n za veliké účasti státních a vojenských úřadů a hostí z Bělehradu a Skoplje. Záhřebský „K a t o l i c k ý l i s t" přináší tuto zprávu bez jakékoliv poznámky pouze pod titulem: „Charakteristický zjev v jižním Srbsku."

Sdružení srbského pravoslavného duchovenstva konalo počátkem září svůj stavovský sjezd v Bělehradě za předsednictví splitského biskupa dra I r e n e j e G j o r g j e v i č e. Předmětem sjezdového jednání byla jednak otázka poměru srbské církve k ostatním, jednak též otázka hmotného zabezpečení kněžstva. Sjezdu se súčastnil i p a t r i a r c h a V a r n a v a, který promluvil o vznešenosti duchovního úřadu, ujistil přítomné kněžstvo svou přízní a prosil je, aby, pamětlivi své důstojnosti, vykonali své porady v pokoji a ne v bouřlivém rozvášnění, k jakému došlo o loňském sjezdu kněžském v N i š u. Pravoslavné duchovenstvo pozdravil též zakladatel starokatolické sekty hrvatské, N i k o K a l o d j e r a z Bělehradu, a za srbské bogomoljce pí Krnič-Pelešova, která prosila o podporu bogomoljských misionářů.

Resignace pravoslavného metropolity ruského Antonija. Podle sdělení pařížského ruského deníku „Poslednija Novosti" (č. 4224) uchýlil se do ústraní duchovní vůdce „k a r l o v i c k é s k u p i n y" ruských emigrantských biskupů, metropolita A n t o n í n. Příčinou jeho resignace je stáří a nemoc, avšak samotné faktum odstoupení je prozatím u t a j o v á n o. Jeho nástupcem bude arcibiskup Anastasius. „Poslednija Novosti" se domnívají, že se tím situace nikterak nezmění a že trapný stav církevního rozkolu v zahraničním pravoslaví nebude urovnán. Arcibiskup Anastasius zastával sice vždy názor, že je nutno zachovávati církevní jednotu, leč není známo, zdali i nyní zůstane při svém dřívějším přesvědčení. Ostatně církevní rozepře ruských emigrantů jsou inspirovány ne tak biskupy, jako spíše

jistými skupinami laiků — a toto laické okolí zůstane stejné, i když se změní osobnost předsedy karlovické biskupské synody.

Z BULHARSKA

Bulharská akademie věd vydala překlad dopisů někdejšího ochridského arcibiskupa Theophilakta, pořízený varnenským metropolitou Šimonem. Arcibiskup Theophilakt byl r. 1091 poslán z Byzance do Ochridy, kde setrval asi do r. 1107 nebo 1108. Ač byl biskupem bulharského obyvatelstva, nepřiblížil se duchovně svým věřícím, nýbrž zůstal typickým byzantským Řekem. Trpce si stěžuje ve svých dopisech na svoji osamocenost, popisuje své působiště, obyvatele a jejich zvyky, zapisuje různé události, takže sbírka jeho dopisů má jedinečnou historickou cenu. Současně však je to charakteristickým dokladem byzantského humanistického hnutí v XI. a XII. století. Arcibiskup Theophilakt ovládal celou hloubku tehdejší vzdělanosti a ve svých dopisech hojně užíval metafor, přirovnání a lidových úsloví, proto opravdu obohacují bulharskou historickou literaturu.

Nový pravoslavný biskup. V Cařihradě byl v první polovici října vysvěcen na biskupa bulharský archimandrita Kliment, který dostal nyní titul biskupa glavineckého. Dosud byl Kliment protosingelem exarchátu; narodil se r. 1882 v Cakuhore v Macedonii, studoval v Cařihradě a na universitě černovické. Do r. 1921 redigoval „Cyrkeven věstník" a byl protosingelem v Nevrokopě, od 1. září 1921 stal se protosingelem exarchátu cařihradského.

Podzimní sezení sv. synodu pravoslavné bulharské církve má se konati dne 3. listopadu. Probírány budou důležité otázky, zejména o novém uspořádání diecésí. Sídlo slivenské diecése má býti přeneseno do Burgasu, nově má být organisována diecése rodopská a konečně má být rozhodnuto i o diecési lovčanské, která již po 16 let zůstává bez samostatného biskupa. Názory biskupů nejsou však ještě ani dnes shodny: někteří jsou pro zrušení lovčanské diecése, jiní zase ji chtějí umožnit řádný kanonický církevní život.

Otázkou souvislosti života náboženského a státní bezpečnosti začíná se vážně obírati bulharský tisk, vida rozháranè poměry v dnešním Bulharsku, zvláště záchvaty komunistické útočnosti (viz poslední vítězství komunismu v sofijských volbách). V časopise „Mir" (z 10. X.) navazuje S. Vlasakov na některé výroky ruského náboženského spisovatele Rehoře Petrova, zejména na jeho slova: „Pokles lidové zbožnosti není jen církevní otázkou. Je to nebezpečí pro stát." Ve světle tohoto úsudku dívá se na bulharské poměry a hrozí se stále rostoucí náboženské lhostejnosti v širokých vrstvách pravoslavného lidu. V našem časopise uveřejnili jsme (viz letošní ročník, str. 46. a násl.) informativní článek z pera dobrého znalce Bulharska, brněnského univ. profesora dr. S. G. Vilinského, jenž poukázal ke kořenům náboženského úpadku bulharského. Jeho neposlední příčinou je pravoslavné duchovenstvo na jedné straně málo vzdělané, na druhé straně však prosycené protestantským rozumářstvím, jejž načerpalo na zahraničních protestantských universitách, zvláště německých. Smutný strach před katolickým bohoslovím vhání tak duchovní vůdce bulharského pravoslaví v náruč otravujícího kriticismu náboženského. Nedivno pak, jaký pastýř, takové stádce.

Bulharské katolíky postihla bolestná ztráta nečekanou smrtí O. Metoděje Ustičkova, z řádu asumptionistů. Pocházel z pravoslavné rodiny bulharské, ale hned v mládí se sjednotil s katolickou Církví a vstoupil do řehole OO. asumptionistů. Nadšeně pracoval pro království Boží ve svém národě ať jako vychovatel, nebo jako duchovní správce i jako nadaný a vzdělaný spisovatel. Posledních pět let byl O. Metoděj tajemníkem apoštolského delegáta bulharského, arcib. Roncalliho. Letos v srpnu ochuravěl a odejel na léčení do jižní Francie, kde však v Lyoně místo zdraví našel smrt. Nenadálá zpráva o tom zarmoutila hluboce především arcib. Roncalliho, který svému tajemníkovi věnoval v „Istině" tklivou vzpomínku, ale dotkla se bolestně i nespočetných srdcí bulharských, jimž O. Metoděj byl po leta dobrým otcem a velikým dobrodin-

cem. V zesnulém O. Metoději Ustičkovovi ztrácí i hnutí unijní nadšeného spolupracovníka, který se r. 1911 súčastnil též velehradského sjezdu unionistického. O. v p.!

Katolický obzor.

Doma.

MORAVA

Katolická naše akce znamená soustředění všech složek českého katolicismu, aby celý národ byl obnoven v Kristu. To dobře chápou nepřátelé Církve! V prvním sešitě nového ročníku (40.) „Naší doby" upozorňuje referent o náboženském a církevním životě na to, že římskokatolická Církev rozvíjí u nás živou činnost v rozmanitých směrech. „Především utužuje svou organisaci a disciplinu. Tu stojí v popředí pražský arcibiskup Kašpar. Vedle něho druhý arcibiskup, olomucký dr. Prečan, pracuje jiným směrem. „Lidové noviny" jej nazvaly soustřeďovatelem duševní a duchovní práce a odůvodnily svůj soud poukazem na to, jak dr. Prečan usiluje o sbližování s církvemi pravoslavnými (snahy unionistické), poskytuje silnou oporu katolickým duševním pracovníkům, věnuje pozornost umělecké tvorbě. Jeho přičiněním se stává Olomouc duchovním katolickým centrem. Je přirozeno, že velká organisace církevní má dobře rozděleny a obsazeny funkce: náboženská práce i zevní řád, politika i kultura, veřejná (novinářská, spolková) činnost i vnitřní prohloubení mají své výrazné představitele. Všecko podle určitého plánu, k jasnému cíli, s promyšlenou taktikou." Při pohledu do vlastního, protikatolického tábora naříká referent, že tam není pozorovati ani ideové sjednocenosti, ani praktického rozdělení práce. Dost negativnosti, málo positivních snah a činů. Navrhuje proto, aby se „Svaz Národního osvobození" stal do jisté míry ideovým a mravním centrem! Nevěrecké proudy české, jako všude jinde, sejdou se vždy v jedné frontě, když jde o boj proti Církvi, pro práci však positivní kolik hlav, tolik smyslů — důsledně podle hesla volného myšlení a svobody svědomí!

ČECHY

Církev československá těšila se od svého počátku tajné i zjevné přízni českých evangelíků a jejich vedoucích bohoslovců. Proto tím více překvapila ostrá kritika J. L. Hromádky, jíž podrobil náboženské základy čsl. církve v „Křesťanské revui" (č. 9. a 10., r. V.). „Vůdcové nové církve se domnívali," píše Hromádka, že „lze do jedné církve a pod jeden klobouk vtěsnat názory nejúznorodější; že moderní církev smí předkládat svým věřícím jakousi anthologii (výběr) z náboženských idejí a směrů celého světa, z křesťanských i mimokřesťanských dějin — a že údové církve pak podle svých zálib si budou vybírat, co se jim hodí." — „Veřejnosti církevní postačily projevy o Bílé hoře, Římu a Vídni, národu, pokroku a svobodě, kdežto zápas víry v plném toho slova smyslu zůstal jí vzdálen." Hromádka poukazuje na rozdíl, jak se rodily reformační konfese a jak docela jinak — nenáboženský — církev československá. Když se reformátoři rozcházeli se starou Církví, bojovali o novou cestu spasení. Ale na vůdcích CČS pozorujete vzrušení a napětí, když vzpomínají národní porážky na Bílé hoře, když obviňují Řím z nepřátelství k naší zemi, když jásají nad vítězstvím proti odvěkým nepřátelům a nad svobodou vlasti... Ale když čtete jejich projevy náboženské či teologické, nebo jejich pokusy o vyznání církevní, máte dojem mdlého anebo chladného rozumování. Máte před sebou nikoliv „Confiteor" (vyznání víry), nýbrž lidové mudrosloví o světě a životě, o Pánu Bohu a mravnosti. Nauka CČS nerodila se na bojišti víry, nýbrž jako školský úkol nebo jako domácí cvičení." — „Farského „Stvoření" (1920) je dílem studeného intelektu (rozumu), nikoliv věřící duše; a „Stručný výklad náboženské nauky" pokračuje na stejné linii, jenže je trochu oživen náboženskou

sentimentalitou." — Poslední pak „Nauka náboženství křesťanského" z r. 1931 je jen zpracováním Farského názorů. — Hromádka tedy konstatuje, že ani pramenem, ani budovatelkou církve československé nebyla víra.

Třicáté výročí smrti velikého královéhradeckého biskupa dra Ed. Brynycha oslavila nejen jeho vděčná diecése, nýbrž i ostatní čeští katolíci vzpomenou nesmrtelných zásluh neohroženého apoštola katolické aktivity a hluboké opravdovosti náboženské. Brynych musel bojovat na dvou frontách: s lhostejností katolíků a s výbojností přečetného tábora protikatolického. Nebál se ran, útoků, posměchu, rád přinášel všechny oběti dobrého pastýře pro záchranu svěřeného stádce. A že ty oběti nebyly nadarmo, že dovedl za sebou příkladem vlastního života strhnouti především své kněžstvo, ukázalo se po jeho smrti v nábožensky obrozené diecési. Brynych pochopil a sám uskutečňoval zvláště apoštolát dobrého tisku. Našel i jako biskup čas, abv opět a opět perem jako moderní zbraní hájil pravdu Kristovu. Pastýřská láska posvěcovala veškeru jeho činnost a svítila mu na cesty k zanedbaným, svářeným duším. Dávala mu nebojácnou statečnost i jako spravedlivému obránci práv utiskovaného národa, který dovedl i císaři povědět pravdu do očí. A čeští katolíci nesmějí nikdy zapomnět, že to byl Řím a jeho Velekněz, který se zastal českého biskupa, když ho chtěla soudit nespravedlivě zaujatá Vídeň. Svatá památka životní práce, obětí a statečnosti biskupa Brynycha svítí všem českým katolíkům zářným příkladem k následování.

Svaz ruských emigrantů, kteří se po odchodu z vlasti nejprve utábořili na poloostrově gallipolském nedaleko Cařihradu a z nichž část usadila se pak i v naší republice, byl znám přísnou kázní mezi svým členstvem. Když byla u nás ukončena tak zv. „ruská akce", t. j. když ruští vystěhovalci zůstali odkázáni sami na sebe, nařídila pražské odbočka Svazu povinnou podporu ve prospěch členů ještě studujících, aby jim umožnila dokončit studia. Mnozí lépe situovaní emigranti platili na ten účel až 100 Kč měsíčně, což byla jistě pro ně veliká oběť. Ale právě tato svépomoc přináší už ovoce. S podporou Svazu dostudovalo dosud pět inženýrů a několika studentům ještě dostává se podpory na dokončení studia.

SLOVENSKO

V údolí hronském na Slovensku stává se ohniskem náboženského života bývalý klášter benediktinský, nyní osazený řeholníky salesiánskými, ve Sv. Benediku. K oslavě svátku Krista Krále sešlo se tam na 4000 katolických mužů, z nichž přes polovice přistoupila k sv. svátostem. Pontifikální mši sv. v staroslavném opatském chrámě sloužil nitranský biskup dr. Karel Kmeťko.

Velký slovenský básník ze školy Štúrovy, Ondrej Sládkovič, pravým jménem Braxatorius (1820—1872) zemřel jako katolík. Byl evangelickým farářem v Radvani u Báňské Bystřice; napsal lyricko-epické básně „Marínu" a „Dětvana" vedle drobné lyriky. Na smrtelném loži složil katolické vyznání víry a dal se zaopatřit sv. svátostmi od svého přítele, katolického faráře v Selcích, Františka Šujanského. Věrohodné svědectví o tom přinesl katolický slovenský časopis „Kultura" (7.—9. čís. letošního ročníku) z pera katol. faráře Jana Uhrina ze Sučan, který byl důvěrným přítelem zemřelého P. Šujanského, P. Uhrin už jako bohoslovec dověděl se od své matky (která u báňsko-bystřického knihkupce Krčméryho měla nejednou příležitost vyslechnout rozhovory Sládkovičovy), že přední slovenský básník Sládkovič smýšlel úplně katolicky. Tak na př. řekl kdysi před ní evangelický farář Sládkovič Šujanskému: „Ferko môj, já som dušou a telom katolíkom; nechajte mi pri sebe moju ženu a moje děti, hneď prevezmem spravovať bársktorú faru katolícku, a stanem sa katolíckym kňazom." Co zvěděl P. Uhrin od své matky, vyprávěl sám p. farář Šujanskému. „Počujúc Šujánský tieto slova" — píše P. Uhrin v „Kultuře" (str. 624., září 1932) — „zostal zamyslený, díval sa upretými očami na mňa a osmeliac sa, zvláštnym a veľavýznamným hlasom povedal mi toto: „Janko môj! Keď že ste od svojej matky, ktorá skutočne navštevovala dom p. Krčméryho, a ktorú i ja osobne po-

znám, o katolíckom smýšľaní môjho priateľa Sládkoviča tak dobre informovaný, vyhlasujem pred vami, že Sládkovič ako katolík umrel, lebo pred smrťou do mojich rúk složil vierovyznanie tridentské; já som ho ospovedal a zaopatril sviatosťami umierajúcich. Toto som Vám vyhlásil a Vás poverujem i prosím, aby ste to po mojej smrti publikovali; já to z mnohých príčin učiniť nemôžem." „Zomrel Šujánský" — pokračuje P. Uhrin — „a ja som na tajomstvo mne sverené nezabudol, ale s publikovaním som váhal ako skromný človek, ktorý vyhýba senzaciám, a nerád sa tisne do predku. V poslednom čase mienil som celú vec zvečniť v „Historii Domus" sučianskej fary pre budúcnosť, nuž ale keď je to už uverejnené, chcem i ja podporiť túto skutočnosť horejším svojím tvrdením. Na pravdivosť tohoto oznámenia hocikedy odprisahám."

PODKARPATSKÁ RUS

Biskup dr. Štěpán Novák, který po dobu světové války spravoval prešovskou eparchii řeckokatolickou, zemřel náhle raněn srdeční mrtvicí v Pešti dne 5. září v 53. roce svého věku. Zvěčnělého biskupa vzpomíná řeckokatolické kněžstvo prešovské diecése s vděčností proto, že byl jeho záštitou v nejhorší době válečného bezpráví. Jeho zásluhou to bylo, že se v celé diecési prešovské ani jediný řeckokatolický kněz nestal obětí rakouské válečné justice, zatím co v sousedním Haliči tolik „ruských" kněží bylo pro pouhá podezření popraveno. Biskup Novák ručil svojí osobou za své kněžstvo před přísností úřadů. Pocházel rodem z diecése mukačevské, na kněze byl posvěcen r. 1905, doktorátu bohosloví nabyl ve vídeňském Frintaneu. Dvě leta byl prefektem v kněžském semináři v Užhorodě, odkud nastoupil místo vychovatele v rodině maďarského šlechtice M. Palfyho. Biskupem prešovským byl jmenován r. 1913. Po převratu nemohl se z politických příčin vrátit z Maďarska do Prešova a tak zůstal až do své předčasné smrti v Budapešti, kde mu bylo údělem mnoho trpkostí a křížů.

Prvním protoigumenem zreformované řehole basiliánské na Podkarpatské Rusi zvolen byl na pět let O. Polykarp Bułyk, bývalý energický igumen mukačevský a poslední igumen v Malém Berezně. Své sídlo přeložil nový protoigumen trvale do kláštera užhorodského; na jeho místo do Malého Berezna přijde O. Leontyn Dolgyj, bývalý igumen užhorodský z doby před řádovou reformou. O. Bułyk získal si veliké zásluhy o důkladnou obnovu památného, válkou zpustošeného monastýru na Černěče hoře u Mukačeva i o rozkvět řeholního života basiliánského. Novému protoigumenu přejeme k novým úkolům náplň darů Ducha Svatého!

Za hranicemi.

Z ŘÍMA A ITALIE

Římská Kongregace pro semináře a university zřídila nové tři odbory vědeckého studia: na Gregoriáně odbor pro dějiny církevní a pro misiologii a na Ústavě biblickém odbor pro studia týkající se starobylého Východu. Úkolem prvého nového odboru má být důkladné vzdělání gymnasijních a seminárních profesorů, aby mohli plnit požadavky papežské konstituce „Deus scientiarum Dominus", která počítá církevní dějiny mezi hlavní předměty bohoslovného vzdělání. Proto také byl ustanoven zvláštní doktorát pro učitele církevních dějin. Vedle toho mají býti posluchači tohoto odboru uvedeni do hlubin studia dějepisného. Odbor misiologický bude vychovávat jednak odborníky nové misijní vědy, jednak též praktické misionáře pro dílo misijní mezi pohany. Bude mít sekce podle různých předmětů: spekulativních, praktických, právních, etnologických a jazykových. Studium na obou nových odborech Gregoriány bude tříleté a budou k němu připuštěni jen ti, kdož absolvovali už studia filosofická a teologická. Nový odbor na Biblickém ústavě poskytne posluchačům dokonalou znalost jazyků, dějin, náboženství, zvyků a života starého Východu. Podmínkou přijetí je dovršená

příprava k studiu akademickému. — Řím opravdu vede i na poli vědeckém!

Sixtinský sál vatikánské knihovny, který byl loňským zřícením stropu velmi poškozen, bude obnoven ve své původní podobě. Zednické práce jsou už ukončeny a nyní se začalo s prací malířskou; celá výzdoba bude provedena přesně podle fotografií a dokladů zachovaných v knihovně.

Ve Florencii projednávali italští lékaři na svém sjezdě akutní otázky dnešní doby vzhledem k encyklice Sv. Otce Pia XI., „Casti connubii". Rektor katol. university milánské dr. Gemelli (Učení Církve o vyhánění plodu), rektor lékařské fakulty florentské prof. Leomini (Otázka umělé neplodnosti ve světle mravnosti a práva), dr. Gedda, prof. university turinské (o pěstění čistoty mezi mládeží) a j. Sv. Otec poslal tomuto lékařskému sjezdu zvláštní list, v němž projevuje radost nad snahami lékařů i pevnou naději, že poctivé výsledky jejich odborného studia potvrdí nauku katolickou a pomohou ji uskutečňovat v životě národa. — Lékaři italští se radí o pěstění mravní čistoty mládeže — u nás protlačují se snahy, které chtějí ospravedlňovat i mravní neřesti.

Z ANGLIE

Hnutí „oxfordské", jehož požehnané ovoce ustavičně zraje v četných návratech anglikánů k Církvi katolické, oslaví na rok už své století trvání. Jeho vznik je opravdu zajímavý: Dne 14. července r. 1833 přednášel v oxfordské koleji „Oriel" profesor poetiky (básnictví) John Kehle před zástupci vyšších kruhů anglické společnosti o národním odpadání (apostasi). Řečník si při tom stěžoval mezi jiným též na lhostejnost a vzrůst světského ducha v anglikánské církvi. Mezi posluchači byl též mladý John Henry Newman, který byl tehdy farářem protestantského kostela Matky Boží v Oxfordě. Přednáška Kehleova způsobila převrat v životě pastora Newmana; poznal a vycítil z ní potřebu hlubšího a intensivnějšího náboženského života anglikánského. Přiznává to sám později v jednom ze svých listů: „Vždycky jsem pokládal onen den za začátek náboženského hnutí z r. 1833." Potomní veliký teolog katolický, J. H. Newman, stal se brzo vůdcem a horlivým apoštolem tohoto hnutí, když opustiv církev anglikánskou, stal se katolickým knězem, biskupem a konečně i kardinálem. Ještě před svou smrtí r. 1890 dočkal se kard. Newman rozvoje tak zv. hnutí „oxfordského".

Z FRANCIE

Apoštolát mezi mladými dělnicemi Na konferenci duchovenstva, svolané nedávno pařížským kardinálem Verdierem referoval duchovní rádce liliského „Sdružení mladých křesťanských dělnic" (Jeunesse ouvrière chrétienne feminine") kanov. Liagre o jediné účinném apoštolátě v továrním prostředí, dnes úplně pohanském. „Mladé dělnice a úřednice," pravil referent, „slyší stále tytéž útoky proti náboženství a duchovenstvu, slyší neslušné řeči o lásce, manželství a rodině. Pokusí-li se odporovat, stávají se předmětem posměchu a nejnenávistnějších pošklebků. Což tedy divného, že nakonec nepodléhají zlu jenom ty, počtem skrovné dívky, které si přinesly z domova výjimečně hluboké rodinné vychování katolické." Katolický apoštolát v tomto prostředí musí přijat za své tyto dvě základní zásady: 1. Katolické tovární organisace musejí omezit na nejmenší míru poučnou a přednáškovou činnost abstraktně-teoretickou a musejí se o to snažit, aby jejich členky mohly vypovědět zcela svobodně své zkušenosti a možnosti, jež z těchto zkušeností plynou pro apoštolskou práci. 2. Všechny pokusy mravně povznést tovární prostředí musejí vycházet ze středu samé dělnické mládeže. Ve všech větších podnicích továrních musejí se utvořit „katolické buňky", které jedině mohou přinést želanou nápravu. — Pius XI. správně to řekl ve své encyklice „Quadragesimo anno". „Toliko suroviny (materiál) vycházejí z továrny zušlechtěné, lidé jsou tam kaženi a ponižováni."

Z NĚMECKA

Dům Krista Krále s veřejnou katolickou kaplí zbudovala v Berlíně (Petersburgerstr. č. 77) „Liga sv.

Jana pro rozšíření království Kristova", jejíž centrála je v Leutersdorfé nad Rýnem. Moderné zařízený dům „Krista Krále" bude útulkem lidí chudých, nemajících přístřeší. Jsou v něm místnosti desinfekční, čistírny, velké sály k dennímu pobytu, čítárna, spárny, koupele teplé i studené, pracovny, kde obyvatelé domu budou podle možnosti zaměstnáni spravováním obnošeného šatstva a nábytku nasbíraného Ligou; opravené věci budou dostávat potřební lidé jen za náhradu oprav. Kuchyně poskytnou všem co nejlacinější, ale vydatnou stravu. Vedle tohoto útulku postaven je dům pro katolíky svobodné nebo nemající rodiny. Za jeden pokoj platí týdně toliko 7—8 marek. Také na cestující katolíky přicházející do Berlína bylo pamatováno a zbudován tu pro ně „katolický hotel sester sv. Jana". Správa celého útulku je svěřena šesti bratřím a sedmi sestrám sv. Jana. V domácí kapli umístěné na dvoře útulku a přístupné veřejnosti bude po celý den vystavena nejsv. Svátost k tiché adoraci, na níž budou brát pravidelnou účast řeholní sestry sv. Jana a jistě též zbožní katolíci berlínští, aby usmiřovali hříchy velkoměsta a svolávali požehnání Spasitelovo na nové dílo lásky, zbudované k šíření Jeho království na zemi!

Z RAKOUSKA

Ve Vídni byl vysvěcen na katolického kněze osmadvacetiletý armenský hrabě dr. Mikuláš Markorov, který byl dříve pravoslavným. Když Markorovovi bylo 12 let, byl svědkem toho, jak Turci zavraždili jeho matku, jež byla katoličkou. Od té doby provázelo ho na všech cestách života vroucí přání, následovati matku ve víře. Nový kněz věnuje se unionistické práci mezi svými armenskými krajany.

ZE ŠVÝCARSKA

Švýcarské město Curych má dnes kromě četných kaplí sedm katolických kostelů a farností, z nichž k farnosti sv. Petra a Pavla patří 15.000 katolíků. Ale byly časy, kdy právě v tomto městě protestantská reformace nemilosrdně potírala katolicismus. Tak na př. r. 1717 udělila městská rada curyšská přísnou důtku vyslanci benátské republiky za to, že si dal sloužit v kapli svého domu mši sv. Podle dekretu téže městské rady z r. 1755 ztrácel všechna občanská práva každý, kdo by z církve reformované přešel k Církvi katolické. Naproti tomu nabývaly občanských práv děti katolických rodičů, jestliže nejdéle do svého 25. roku přijaly vyznání reformované. Také sňatek protestanta s katoličkou měl pro něho za následek ztrátu občanských práv v kantonu curyšském. Teprve r. 1807 povolila městská rada curyšská svobodné vyznávání náboženství katolického. Od té doby rostly řady katolíků v německé části Švýcarska. Novou ránu jim však zasadilo v r. 1873 hnutí starokatolické, které bylo podporováno liberálním tiskem i protestantskou správou města. Katolíci byli od sektářů vyhnáni ze svých kostelů, takže jim zbyla jediná kaplička na hřbitově, a i tu jim nakonec vzali. Poslední útočiště našli v jednom divadle, kde se scházeli na mši sv. Ale jejich utrpení vzbudilo soucitnou lásku ostatního katolického světa a ta jim už po roce umožnila stavbu velkého kostela sv. Petra a Pavla v nové čtvrti městské. A dnes — po padesáti letech, mají katolíci v této farnosti vedle krásného kostela svoji nemocnici, hotel, dětskou zahrádku, dvě školy, sdružení mládeže mužské i ženské, knihovnu čítající na 4.000 svazků a různé spolky. A s městem Curychem utěšeně rozkvétá katolický život i v ostatní části německého Švýcarska, přibývá tu na 50 kostelů a kaplí a počet věřících vzrůstá čtyř až pateronásobně. — Obětavé práci katolické Pán Bůh všude požehnává.

Z AMERIKY

Jméno sjednoceného arcibiskupa Mar-Ivaniosa z Indie, který se účastnil letošního světového sjezdu eucharistického v Dublině, proniklo i do Ameriky. Jak nyní sděluje bulharský katolický list „Istina" (č. 22.), projevili jemu řečtí pravoslavní biskupové ze Spojených států severoamerických své přání, sjednotit se s Církví katolickou. Arcibiskup Mar-Ivanios odpověděl jim

Nejjemnější kostelní svíticí olej, Glafeyovy noční knůtky, knůtky věčného světla Seraf a vhodné skleničky na věčné světlo

dodává za výhodné ceny

JIŘÍ SCHICHT AKC. SPOL.

V ÚSTÍ N. L.

VÝROBA MÝDEL, SVÍČEK, JEDLÝCH TUKŮ A OLEJŮ.

obsáhlým listem, v němž vítá jejich úmysl a touhu po svaté jednotě a zdůrazňuje její nezbytnost poukazem na bolševické Rusko.

Redemptoristé v Americe oslavují letos sté výročí svého příchodu ke katol. vystěhovalcům, jichž se počátkem 19. století stěhovalo do Ameriky na tisíce. Protože duchovní bída krajanů byla úžasná, vyslal jim gen. vikář Passerat několik kněží na pomoc. První tyto misionáře provázel Čech br. Václav Vytopil. Šest let strádala výprava v nesčíslných nebezpečích a námahách. Teprve r. 1837 přišla další posila a zbudován byl řádný klášter v Pittsburku. Rozvoj vystěhovaleckých misií rychle pokračoval, když r. 1846 byla zřízena samostatná provincie a provinciály stali se krajané P. Čakert a P. Neumann.

P. Jan Neumann (nar. 1811 v Prachaticích) vydal se za oceán jako bohoslovec. Na misiích mezi Indiány poznal redemptoristy. Často se s nimi radil a tu jeden z řeholníků povzdechl: Vae soli — běda samotnému! Ta slova pohnula jej, že vstoupil do kláštera. Roku 1852 donucen byl přijati biskupský stolec ve Filadelfii. Vysílen pracemi skonal na ulici 1860. Jeho blahořečení bude vyhlášeno v nejbližší době.

Redemptoristé severoameričtí věnovali se především práci mezi Němci, avšak i pro slovanské vystěhovalce mnoho vykonali čeští členové, jako byli P. Čakert (založil klášter v New-Orleansu, zemřel 1848) nebo v New Yorku P. Václav Kubín, předčasně skončivší ve službě nemocných, a v Baltimore P. Ant. Urbančík (zemřel 1882). Zmínky zasluhuje též P. Frant. Krutil, rodák z Kroměříže. Složil jako kaplan v Dolanech slib věnovati se misiím v Americe a vstoupil proto r. 1841 do kongregace. Plný horlivosti procházel Amerikou dvacet let a hledal duše opuštěné. Kázal jim v 11 řečech a ve 13 řečech zpovídal. Roku 1845 působil v N. Yorku, 1848 v Baltimore, později na ostrově Haiti. Zesnul na Července u Litovle r. 1897.

Češi žili tehda ve státech východních rozptýleni a dlouho nedařilo se redemptoristům zorganisovati mezi nimi zvláštní obec s českým klášterem. Teprve synovec P. Neumanna, P. Berger, vytvořil ji r. 1882 v Baltimore. Zvláštních zásluh o misie českoamerické zjednal si též Moravan P. Jiří Beránek (zemřel 1896), který postavil kostel sv. Petra a Pavla ve Filadelfii. R. 1885 odejel mezi Čechy baltimorské rektor svatohorský P. Vlasák, r. 1904 PP. Melichar a Matějů. Druhý český klášter je od r. 1887 kolej Matky ustavičné pomoci v N. Yorku.

Redemptoristů je v sev. Americe 1400 v 85 klášteřích.

Nahodilá koupě!

Celé kusy - i menší množství - trochu pošpiněných kanafasů, sypkovin, pláten, zefírů, grádlů, prostěradel a. j. obdržíte velice levně. Chyba v prádle ihned zmizí.

Žádejte ceník u firmy **Josef Stolín, Náchod.**

Čtěte
Rozšiřujte
Apoštolát
svatého Cyrila
a Metoděje!

BOHUMIL BEK HORA KUTNÁ

ODBORNÝ ZÁVOD SOCIALISTICKO-STŘEDOČESKÝ PRO UMĚLECKÉ PRÁCE KOSTELNÍ

provádí pečlivě a levně

OLTÁŘE - SOCHY - JESLIČKY

ODZNAKY orelské, spolkové, organisační, sjezdové, Mariánských družin, pamětní medalie, upomínky slavnostní ke svěcení zvonů a eucharistickým kongresům zhotovuje vkusně a levně

ALOIS LOUDA, Žel. Brod 356, Čechy.

Korouhve - prapory
paramenta - baldachýny
vyrábí odborný závod

M. Nedomová a sp. v Olomouci

Kalichy, ciboria, svícny a všechny církevní věci ve velkém výběru na skladě.

Lidové závody

tiskařské a nakladatelské, spol. s r. o.

v Olomouci, Wilsonovo 16.

NENÍ NAD ZDRAVÍ!

Pokud slouží zdraví, vesele se pracuje a trampoty života se snášejí lehce a s dobrou náladou. Lékaři a zkušení lidé Vám potvrdí, jak pomáhá mentholová francovka

ALPA proti nepřátelům Vašeho zdraví.

Při každé lahvičce je podrobný návod k použití. Vyplatí se, míti vždy po ruce láhev Alpy.

Proti zemdlenosti

potíráme čelo a spánky a provádíme masáž unavených svalů francovkou Alpou.

Proti bolestem

revmatickým, neuralgickým, bolení hlavy přikládáme obkladky s Alpou neb potíráme Alpou bolavé místo.

Proti nevolnosti

vdechujeme vůni Alpy a potíráme čelo i spánky.

Proti chřipce,

rýmě, pro vyplachování úst, desinfekci – proti mastnotě pleti a vlasů, pro ochlazení za parných dnů, osvědčuje se ve statisících rodin po mnoho let francovka Alpa.

ALPA – VAŠE ZDRAVÍ!

POLÁŠEK • URBAN

KAMENOPRŮMYSL, PŘEROV,

TELEFON 325

provádí veškeré kostelní práce, oltáře, kazatelny, křtitelnice, křížové cesty a obklady z mramoru, dále veškeré pomníky a náhrobky. Návrhy a rozpočty nezávazně zdarma. Četná odporučení důstojných farních úřadů.

Nejlepší nákupní pramen!

Levné české peří!

1 kilo šedé, dobré, polodrané peří 12 Kč, lepší jakost 15 Kč, **polobílé** drané 18 Kč, **bílé prachovité** drané peří 25, 30, 40 a 50 Kč; **jemné poloprachové** drané peří 60, 70, 80 a 90 Kč. — Bílé, prachovité **nedrané** 18, 26, 36 a 46 Kč; 1 kg **bílého jemného prachu** 95 Kč a 110 Kč; nejjemnější 130 Kč Od 5 kg počínaje vyplaceně.

Hotové plněné peřiny z hustotkané sypk., dobré plnění 60, 80, 100, 120, 160 a 190 Kč. **Podhavnice** 20, 26, 38, 48 a 60 Kč Zásilky na dobírku, výměna dovolena neb peníze zpět. Obšírný ceník a vzorky zdarma.

S. BENIŠ, Praha-Vinohrady, Americká ulice čís. 51.

Jos. Neškudla a spol.,

Jabloné nad Orlicí čís. 86

levně dodává

paramenta,
prapory, sochy,
církevní náčiní,
úplná kostelní
zařízení

nů v Německu (obtíže při zjednávání potřebných úředních dokladů osobních), v Belgii (na české škole ve Winterslagu), v Argentině (prosba o českou četbu) a v Kanadě (české zpěvníky a modlitby) a na Volyni (katechismy). — Referováno, jaký měl ohlas poslední unionistický sjezd velehradský v tisku katolickém i nekatolickém (zvláště pravoslavném), sdělen výsledek valné hromady ÚACM. na Velehradě a projeven souhlas s pořádáním východního kursu roku 1933 na Velehradě za vedení prof. dra Grivce pro akademiky, bohoslovce a kněze.

Duchovní cvičení ve Stojanově na Velehradě v zimním období 1932-33. Listopad: Od 9. do 13. ženy. Od 20. do 24. mužská mládež z Val. Klobouck. Od 24. do 28. ženská mládež z Val. Klobouck. Prosinec: Od 7. do 11. jinoši, hlavně z Omladiny Olomucka. Od 14. do 18. jinoši. Od 26. do 30. techničtí pracovníci z Orla. Leden: Od 2. do 6. muži z venkova. Od 9. do 13. dívky, zvláště z Orla a Omladiny. Od 16. do 20. muži. Od 23. do 27. ženy, zvláště ze Svazu. Únor: Od 1. do 5. koná se ve Stojanově praktický kurs pro matky, který pořádá Ústředí Jednot křesť. matek pro své členky i nečlenky. Od 8. do 12. absolventi hospodářských škol. Od 15. do 19. dívky. Od 22. do 26. ženy. Březen: Od 1. do 5. dívky. Od 8. do 12. paní a dívky. Od 15. do 19. muži a jinoši. Duben: Od 9. do 13. pracovníci ve veřejném životě. Exercicie se začínají první uvedený den večer a končí poslední den ráno. Poplatek za stravu, ubytování, otop atd. činí v zimním období 60 Kč. Přihlášky nejpozději týden před začátkem exercicií přijímá Papežská kolej T. J. na Velehradě.

Církevní kalendář.

Listopad.

6. Neděle 25. po sv. Duchu. V evangeliu odpovídá Spasitel na otázku znepokojující tak mnohé lidi dnes: Proč Bůh trpí na světě zlo? — „Nechte, ať oboje (koukol i pšenice) spolu roste až do žní; a v čas žní řeknu žencům: Seberte nejprve koukol a svažte jej ve snopky ke spálení; pšenici však shromážděte do stodoly mé."

11. Sv. Martina, biskupa. Zestarav, prosil světec Boha, aby ho vzal k sobě. Ale jeho žáci plakali: Otče, proč nás opouštíš a komu nás, siroty, zanecháš? Tu modlil se svatý Martin znova: Jestliže jsem, Pane, tvému lidu ku pomoci, nevzpírám se práci, tvoje vůle se staň!

13. Sv. Stanislava Kostky. Ochránce nevinného mládí, jehož oporou je eucharistický Kristus. Na starém doktorském diplomu olomucké university (z roku 1713) je zobrazen svatý Stanislav jako nebeský vůdce křesťanského vojska polského, jež u Vídně pod vedením krále Jana Sobieského porazilo Turky. Čistota a statečnost mladých duší!

14. Sv. Josafata, biskupa a mučedníka, patrona svaté jednoty církevní. Jeho tělo odpočívá v kostele svaté Barbory ve Vídni. (Viz článek v textu!)

16. Sv. Řehoře, Divotvorce, biskupa neocezarejského (v Malé Asii). Na něm se splnilo slovo Páně: „Kdožkoliv řekne hoře: Zvedni se a vrhni do moře a nebude pochybovat v srdci svém, nýbrž věřit, že se to stane, co praví, stane se mu tak."

18. Památka posvěcení basiliky sv. Petra a Pavla v Římě. První křesťané rádi putovali k hrobům knížat apoštolských, sv. Petra a Pavla, aby tam obnovili svoji víru a posílili svou naději v Boha za časů pronásledování.

19. Sv. Alžběty, královny a vdovy. Památku veliké dobrodiličky chudých obnovují dosud přečetné spolky charitativní i u nás, nesoucí jméno světice, jež dovedla Bohu sloužit ve slávě královské i ve svém ponížení.

20. Neděle poslední po Sv. Duchu. Konec církevního roku. Předpověď zkázy Jerusalema a posledního soudu v evangeliu budí myšlenku odpovědnosti za dny pozemského života.

21. Obětování Panny Marie. Podle starého ústního podání zaslíbila svatá Anna svoji dcerušku Marii Bohu a jeho službě ve chrámě jerusalemském. Tak se dostalo tříleté dítě Maria do sboru chrámových dívek v Jerusalemě.

22. Sv. Cecilie — je v mučednickém věnci římské Církve z nejkrásnějších květů ctnostného a statečného mládí. Asi v polovici třetího století za císaře Alexandra Severa u-

trpěla mučednickou smrt a ve století čtvrtém byla už postavena svatyně nad jejím hrobem.

23. Sv. Klement, římský papež a mučedník, byl žákem sv. Petra a jeho třetím nástupcem v řízení Církve. Poslal křesťanské obci v Korintě list (epištolu), ve kterém je napomíná ke vnitřnímu míru, pokoře a vzájemné lásce.

24. Sv. Jan z Kříže, nadšený spolupracovník svaté Terezie Avilské při obnově karmelitského řádu. Jeho spisy, plné hluboké mystiky, a jeho svatost života pohnuly nynějšího Svatého Otce Pia XI., že jej přiřadil k učitelům Církve.

25. Sv. Kateřina z Alexandrie. Křesťanskou moudrostí zvítězila nad 50 mudrci, kteří ji měli odvrátit od křesťanské pravdy. Císař Karel IV. měl na hradě Karlštejně kapli svaté Kateřiny, kde „rok co rok své lidské oplakával viny".

26. Sv. Silvestr, opat. Při pohledu na mrtvolu přítelovu zvolal: „Jsem, co byl on, a budu, co jest on." A na mysl mu přišla slova Spasitelova: „Kdo chce jíti za mnou, zapři sebe samého!"

27. První neděle adventní. Začátek nového církevního roku a přípravy k vánočnímu Božímu hodu v duchu kajícnosti.

30. Sv. Ondřej, apoštol. Ve východní liturgii nazývá se sv. Ondřej „prvozvaný", poněvadž jej Kristus Pán prvního povolal k apoštolské službě. Následoval svého Mistra i ve smrti, byv bolestně ukřižován.

LITERATURA

„Život a ctnosti P. Alberta Chanovského" od Jana Tannera, T. J., podle tisku z roku 1680 vydal u L. Kuncíře v Praze, jako 8. číslo „Národní knihovny" dr. Josef Vašica. Kdo chce rozumět tak zvané „době temna", nesmí se spokojiti četbou románů, nýbrž poznat dokonale opravdové apoštoly českého lidu.

„Cesta do rudého ráje" (V boji za vlast). Autor E. Kalikin, str. 130, cena 8 Kč. Vydáno v Hradci Králové nákladem Tiskového družstva. — Pravoslavný Rus, dr. Evžen Kalikin, občasný přispívatel „Apoštolátu" a stálý spolupracovník amerického „Hlasu", vydal svůj první román z ruského života. Je to vlastně spíše reportáž nežli román, poněvadž většina materiálu je zpracována na základě skutečných událostí a jenom upravena do románového rámce. Tématem knihy je dobrodružství dvou emigrantů-Rusů, kteří se odhodlali k tomu, aby zajeli do SSSR., a na této ilegální cestě pokusili se bojovati proti stávajícímu režimu. Po rozmanitých dobrodružstvích šťastně se navracejí do ČSR., kde jeden z nich — Varov — nalézá své štěstí ve sňatku s Českou Věrou. Tento rušný děj je propleten četnými scénami ze skutečného sovětského života, takže čtenář spatřuje mimochodem mnoho poutavého i poučného o sovětských poměrech. Knížka se čte snadno, je přístupna každému. Vřele ji doporučujeme k hojnému rozšíření, zejména katolické knihovny a spolky měly by si ji objednati co nejdříve. Objednávky řiďte na adresu: Tiskové družstvo, Hradec Králové.

A. Kartašev, Cerkov i Gosudarstvo, (Církev a stát), příloha časopisu „Put", YMCA, Press, Paris 1932. Povolaný odborník, který se zúčastnil letošního unionistického sjezdu na Velehradě, odpovídá svým pojednáním na praktickou otázku, jak mají pravoslavní od nynějška připravovat poměr vnitřně svobodné ruské církve k budoucímu národnímu státu ruskému. Na chybách minulosti učí lepší cestě do budoucnosti. „Jedině jako svobodná duchovní společnost, nespiatý s jakýmkoliv typem státu, ani s jakoukoliv politikou, může Církev v naší době uskutečnit své veliké poslání, které nazýváme starým slovem „teokratickým"" (str. 17). Bylo by zajímavo srovnat vývody pravoslavného profesora Kartaševa se zásadním projevem kard. Hlonda o poměru Církve a státu v nedávném pastýřském listu. Mají mnoho styčných bodů, i když kardinál Hlond mluví konkretněji, maje na mysli skutečné Polsko, kdežto profesor Kartašev vidí před sebou teprve budoucí národní ruský stát!

Sychravým, chladným a proměnlivým počasím nastávají reumatikům krutá muka. Masáží francovkou Alpou docílíte úlevy, krev se dokonale rozproudí, poskytne tělu náležité výživy, tím posílí svaly a působí blahodárně na nervy.

Tiskem Lidových závodů tiskařských a nakladatelských, sp. s r. o. v Olomouci.

ДА ВЬСИ ЄДИ НО БЖДЖТЪ

APOŠTOLÁT

SV.
CYRILA
A
METO
DĚJE
POD
OCHRANOU
BL.PANNY
MARIE

OLOMOUC

ROČNÍK XXIII. ČÍSLO 12.

Používání známek novinových pro „Apoštolát sv. Cyrila a Metoda" povoleno ředitelstvím poštovním v Brně číslo 11.483-VI. v roce 1921.

Redakce a administrace Apoštolátu je nyní v Olomouci, Wilsonovo náměstí čís. 16, II. poschodí ve dvoře.

Časopis vychází každý měsíc. Roční předplatné 12 Kč, pro Ameriku 1 dolar.

Zakladatelé časopisu v Pánu zesnulí: Arcibiskup olomucký dr. Antonín Cyril Stojan a P. Adolf Jašek, katecheta kroměřížský. Redaktor: František Jemelka, tajemník ÚACM.

OBSAH:

Stojanův odkaz 401
Aj, Pán Bůh přichází v síle . . 402
Nový ruský kostel v Římě . . . 403
Josef Siemaško a jeho dílo . . 406
Básník 373
Sv. Cyril Jerusalemský o nejsv. Eucharistii 412
Šestý unionistický sjezd na Velehradě 414
Z vypravování ruského poutníka 421
Práce Cyrilometodějského družstva Velehrad 423
Jubileum řádu basiliánského . . 428
Křesťanský východ 429
Katolický obzor 437

Hovorna redakční.

Na konci roku děkuje redaktor z upřímného srdce všem spolupracovníkům, odběratelům, čtenářům a horlivým šiřitelům našeho časopisu za účinnou pomoc, a prosí je, aby svou vzácnou přízeň časopisu zachovali a nové příznivce a předplatitele mu získávali. Ani hmotná bída nesmí nás odvrátit od velikých zájmů království Božího na zemi. A k těm jistě patří snahy unijní a misijní, v jejichž službách byl a zůstane i nadále náš časopis. Ve jménu Páně dále a výše!

První číslo XXIV. ročníku vyjde před Novým rokem ve větším nákladu. Prosíme o sdělení nových adres, na něž bychom mohli poslat první číslo, třebas jen ukázkou.

Doplatky předplatného za časopis vyprošujeme si co nejdříve. Musíme i my vyrovnat své účty v tiskárně! Přidává zbytečné práce administraci časopisu odběratel, který musí být upomínán, a snad i vícekrát, o dlužné předplatné. Takové dluhy ubíjejí katolický tisk.

Sarajevský arcibiskup dr. Jan Šarič navštívil nedávno Olomouc a prosil snažně o pomoc pro své chudé kostely. Stejnou prosbu přednesl i františkánský farář dr. Perič Srečko z Niše. Apoštolát ochotně přijímá a odevzdá dary na ten účel zaslané ať v penězích nebo darovaná paramenta a jiné chrámové potřeby.

Zakládající členství. P. T. Studentské misijní sdružení arcib. gymnasia, Praha-Bubeneč, 1000 Kč; k uctění památky zemřelé Františky Lužné z Vojnic, 811 Kč. Pán Bůh zaplať!

Zahraniční misie. Nejmenovaný, Olomouc, 20 Kč; pí Marie Chytilová, Olomouc, 10 Kč; P. T. římskokatolický farní úřad, Dolany u Olomouce, 53 Kč; nejmenovaná 10 Kč; P. T. odbor Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje v Přerově 150 Kč; P. T. ústředí Jednoty křesťanských matek, Uher. Brod, (pí dr. Svobodová), 101 Kč; P. T. nejmenovaná, Olomouc, 20 Kč. Pán Bůh zaplať!

Členské příspěvky. P. T.: Leonard Hradílek, Velké Prosenice, 71 Kč; dě-

APOŠTOLÁT
sv. Cyrila a Metoda pod ochranou bl. Panny Marie.
Ročník XXIII. Prosinec 1932. Číslo 12.

Stojanův odkaz.

Jar. Olbrovec.

Tam v zamyšlených hovorech bratrských břehů,
kde v šumění staletých lip zaklatá sláva
o vítězstvích otců planouti neustává,
tam v tichých dumách horských velikánů
i v rovinách, kde mír a nebes požehnání
s polibkem hvězd se k čelu bratří sklání,
tam, kde v pozdrav zvony velehradské zní,
tam slyšte hlas můj, odkaz poslední:

Neopusťte, bratří, brázdy započaté!

Krev s potem horkých chvil zem zrosila,
však výkřik slunce dosud v skalách nezemřel,
pluh nesmí zůstat opuštěn, jejž ráda kdysi vodila
dlaň prací ztvrdlá, neznající tíhy únavy.
Ve stopách apoštolů Moravy
dál jděte, bratří, jak jsem šel i já,
a krokům vašim požehná s hostýnských výšin Maria.

Pro ránu Srdce Božího své ruce semkněte
a mostem víry spojte Západ s Východem,
by všichni jedno byli cestou k věčným končinám
za Cyrilem a Metodem.
A slyšte vzdechů trpký sten, v nich prosby kus,
z ran mučednických krvácí a v poutech úpí svatá Rus,
neopouštějte, bratří, brázdy započaté!

Ó, kéž by všichni jedno byli v zemích Slovanů,
od Šumavy až k Urálu a od Baltu až k Jadranu,
kéž vzňaly by se na všech stranách vatry svaté!
Ó, neopusťte, bratří, brázdy započaté!

Aj, Pán Bůh přichází v síle . . .

Ant. Šuránek.

Prorok Isajáš, evangelista a bezmála apoštol Starého zákona, těší rozptýlené stádo lidu izraelského vřelým slibem: Přijde pastýř dobrý, Bůh váš, a ujme se vás. „Aj, Pán Bůh přichází v síle, rámě jeho má vládu." Je mocný a spravedlivý. Potrestá zlé, shromáždí dobré. „Aj, mzda jeho s ním a dílo jeho před ním." A jaké je to dílo? Osvobození a shromáždění Izraele. „Ramenem beránky sbírá, do klína je zdvíhá, kojící sám nosí. Jak pastýř stádo své pase." (Is. 40, 10, 11.)

A Ezechiel kreslí postavu dobrého pastýře-Vykupitele ještě podrobněji: „Praví Hospodin: Bloudila má stáda po všech horách, po celé ploše země se rozprchla . . . a nebylo, kdo by se o ně staral, nebylo, pravím, kdo by se o ně staral. Aj, já sám vyhledám své ovce a ujmu se jich. Vysvobodím je se všech míst, kam v den mrákoty byly rozptýleny. Vyvedu je z národů, shromáždím je ze zemí, uvedu je do země jejich a pásti je budu na pastvách nejlepších a dám jim si odpočinout. Co se poztrácelo, shledám, co polámáno, obváži, co mdlého, posilním, co silného a tučného, opatrovati budu. Budu je pásti, jak se sluší a patří . . . A ustanovím nad nimi pastýře jednoho . . . Ten je bude pásti, ten bude pastýřem jejich . . . A vzbudím jim štípení slavné, nebude již ubývati jich hladem, aniž bude jim dále snášeti pohanu národů, ale zvědí, že já, Hospodin, Bůh jejich jsem s nimi, a oni, že jsou lid můj . . . praví Pán Bůh." (Ez. 34.)

Budeme brzo klečet u jeslí a uvažovat, jak všecko se splnilo, o čem dávných proroků pěla zbožná ústa. Maličký narodil se nám, počatý z Panny, učitel pravdy, kněz, který přinesl svou oběť na oltáři kříže, vítěz jehož hrob je slavný, který nezakusil v hrobě porušení, král, který vládne s nebe . . . Víme, že se plní i předpověď o dobrém pastýři, pastýři jednom, zastupovaném na zemi římským papežem . . . Ale, kdy se splní ta předpověď sjednocení království Božího tak, aby byl jeden ovčinec a jeden pastýř? Až toho budeme hodni? Až se o to více budeme starat? Skutečně z plna srdce? Naši bratří východní . . . není to stádo rozehnané do celého světa? Jaké budou mít vánoce? Rodinné svátky? Nejsme jedna rodina? Jak bodají ta slova Hospodinova: Bloudila má stáda po všech horách a nebylo, nebylo, pravím, kdo by se o ně staral . . . Starejme se my. U jeslí, před svatostánkem. A abychom tím vroucněji mohli rozmlouvat s dobrým pastýřem o jeho slibu, že bude jeden ovčinec, přijmem Jej vícekráte o vánocích do srdce. Aspoň jednou jistě za sjednocení křesťanstva . . . Aby přišel Bůh ve své síle, aby ji ukázal, ramenem beránky aby sbíral, do klína je zvedal . . . uvedl je ze zemí cizích do země jejich, do pravého, jediné pravého ovčince, do sv. Církve katolické.

Nový ruský kostel v Římě.

O. Jeronym M. Jurák, dominikán.

Neděle zasvěcená Kristu Králi, 30. října t. r., byla slavnostním dnem pro Slovany v Římě, ba můžeme říci, že pro Slovany vůbec. — Toho dne byl posvěcen nový kostel pro Slovany ruského obřadu v samém středu Říma na Esquilinu na náměstí P. Marie Maggiore — u jeslí Spasitelových.

Dosud měli Rusové v Římě malý kostelík sv. Vavřince na Via del Monti u paty Národního pomníku, který však musil ustoupiti velkorysým plánům Mussoliniho o vybudování nového, moderního Říma a obnovení staré slávy římské, za jejíž křisitele se fašisté považují. — Kostel sv. Vavřince byl letos v létě zbořen. — Mezitím se již půl druhého roku pilně pracovalo na upravení nového kostela pro ruské bohoslužby katolické, důstojnějšího, většího a nádhernějšího.

Sv. Otec Pius XI., který takový zájem věnuje náboženské otázce Slovanů, určil za nový katolický ruský chrám — kostel sv. Antonína Poustevníka na Esquilinu, který byl od roku 1870 užíván italskou vládou k účelům profánním. Sv. Otec Pius XI. jej od italské vlády koupil zároveň s blokem přilehlých budov. — Budovy ty byly již před několika lety opraveny a přestavěny na nové papežské koleje — Východní ústav a ruský seminář sv. Terezie — Russikum. — Kostel sv. Antonína je právě uprostřed mezi oběma ústavy.

Z dějin kostela sv. Antonína. — Chrám sv. Antonína Poustevníka byl založen kardinálem Petrem Capoccim (1244 až 1259), z jehož odkazu byl postaven chrám a při něm špitál. — Je to jediná stavba slohu lombardsko-románského v Římě z 13. století. Někteří dějepisci jsou toho přesvědčení, že na místě nynějšího chrámu stál již dříve chrám sv. Ondřeje asi ze 7. století.

Roku 1297 dostali kostel i špitál řeholní kanovníci sv. Antonína. Tato řehole vznikla z volného sdružení mužů, kteří se ve Francii věnovali nemocným „ohněm sv. Antonína". — Vlivem jistého Gironda, který byl na přímluvu sv. Antonína uzdraven z této nemoci, byla založena Společnost, jíž papež Honorius dovolil skládati tři řeholní sliby. Papež Bonifác VIII. povýšil je na řeholní kanovníky roku 1297.

Roku 1481 byl kostel sv. Antonína důkladně opraven kardinálem Konstancem Guglielmim. — Ve středověku byli na prostranství před ním žehnáni koně a mezci ve svátek sv. Antonína, který byl považován za ochránce domácích zvířat. —

V 18. století přišly zlé časy na řád řeholních kanovníků sv. Antonína. — Roku 1777 Pius VI. je spojil s řádem Maltézských rytířů a roku 1803 řád zanikl. — Špitál byl zavřen a kostel dán řeholnicím Kamaldulským, které jej podle všeho obsadily až roku 1833. — Roku 1871 byly řeholnice odtud vyhnány a kostel

dán do služeb profánních. Do špitálu dána vojenská nemocnice a několik let před koupením celého objektu Sv. Otcem Piem XI. byla v něm soukromá škola.

K o s t e l v n y n ě j š í p o d o b ě. Oprava a nynější úprava kostela byla provedena nákladem Sv. Otce. Vchod do kostela z náměstí Piazza Maria Maggiore nepůsobí zvláštním dojmem a rovněž celé průčelí je velmi prosté, ale důstojné. Po několika schodech vystoupíme do chrámu a jsme překvapeni krásou, která nás obklopí. — Dvě řady sloupů rozdělují kostel na tři mohutné lodi, v jejichž apsidách září ikonostasy. Červené světlo před ikonostasem hlavní lodi nám naznačuje, že za ní je stůl se Svatými Dary. — Ikonostasy jsou mohutné, z umělého mramoru a ozdo-

Obrázky ze svěcení katolického ruského kostela sv. Antonína Poustevníka v Římě.

1. Průvod se svatými obrazy.

beny krásnými ikonami, dílem malíře ruského Malceva v ruském středověkém slohu. Provedení je velmi jemné.

Z hlavního ikonostasu září tyto ikony: nad carskými vraty „Večeře Páně", po stranách ikona P. Marie Iverské (uctívané v Moskvě) a Krista žehnajícího, jenž má v ruce otevřenou knihu; v ní čteme staroslovanský nápis: „Priiditě ko mně vsi truždajuščijsja i obremenennii, i az upokoju vy!" (Pojďte ke mně všichni, kdož pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím.) Níže po stranách carských vrat jsou ikony sv. Antonína Poustevníka a sv. Jana Křtitele. — Na „severních" a „jižních" vratech jsou ikony sv. archanděla Michala a sv. jáhna Štěpána.

Na ikonostasech v bočních lodích vidíme: v levé lodi Nanebevstoupení Páně, uprostřed a po stranách sv. Cyrila a Metoda; v pravé lodi Zesnutí P. Marie, uprostřed a po stranách sv. Petra a Pavla.

Po stranách hlavního ikonostasu jsou bohatě zdobené ambony pro zpěváky. Vidíme na nich ikony sv. Mikuláše Divotvorce, sv. Olgy, sv. Vladimíra — všechny v krásném východním slohu. — Z výše září bohatě zlacený lustr.

V boku pravé lodi uprostřed je kaple, která byla dříve zasvěcena sv. Antonínu a nyní sv. Terezii od Ježíška, patronce Ruska. V této kapli září ikona Krista, po stranách krásná a něžná ikona sv. Terezie Ježíškovy a P. Marie Vladimírské. — Čtvrtá ikona představuje sv. Pia I., mučedníka, patrona nynějšího Sv. Otce, který byl mezi všemi papeži v pořadí jedenáctý. — Nad carskými vraty je ikona večeře v Emausích, po stranách Narození Panny Marie a Krista. V apsidě je krásná ikona Neposkvrněného Početí.

Na stěnách celého kostela jsou krásné fresky ze života sv. Antonína Poustevníka, pocházející vesměs ze 14. století. Byla nádherně obnovena. — Na zvonici jsou dva zvony zasvěcené sv. Vladimíru a sv. Terezii Ježíškově.

Celý vnitřek chrámu je divukrásným spojením slohů a nynější úprava je chválou štědrosti Sv. Otce, pečlivosti stavitele Castelliho a neúnavnosti rektora Rusika P. Valentina Javorky (našeho krajana). Večer, když se rozsvítí mohutný lustr nad hlavním ikonostasem, zazáří překrásné ikony zlatým leskem, vzbuzují v srdcích věřících sladké city hluboké víry, odkrývají tajemné hloubky rozjímavé ruské duše, která se pak rozplývá v nádherném koncertu duchovních zpěvů, nebeské harmonii posvátné liturgie slovanské.

Svěcení chrámu. Před samým svěcením, dne 28. října, vydal Sv. Otec Pius XI. své „Motu proprio", jímž přiděluje chrám sv. Antonína Poustevníka katolíkům slovanského obřadu a jímž zároveň označuje pořad bohoslužeb v hlavních rysech. — Uveřejňujeme je na jiném místě. — Večer 29. října v sobotu se konaly v kostele ponejprv slavné nešpory „Večernaja". Ráno v neděli 30. října t. r. o půl deváté naplnily zástupy lidí, Slovanů latinského i východního obřadu z Říma i z daleka, Italů a ještě jiných národností prostory chrámu a biskup východního obřadu Petr Bučys za četné asistence kněží téhož obřadu zahájil obřad svěcení chrámu, který s liturgií trval až do jedné hodiny po poledni.

Není možno popisovati nyní celý obřad svěcení chrámu podle východní liturgie, naznačíme jen hlavní části.

1. Položení oltářní desky na pět připravených sloupů, z nichž jeden stojí uprostřed a do něho se pak vloží sv. ostatky. — Obřad je doprovázen zpěvem.

2. Umývání oltáře: biskup třikrát nalije teplé vody na oltářní desku, říkaje: „Ve jménu Otce i Syna i Ducha sv." — Což velmi

připomíná formuli křestní. — I zde se střídají modlitby se zpěvem.

3. Mazání oltáře sv. křižmem.

4. Oblékání oltáře. Oltář je zahalován posvátnými rouchy. To připomíná královský háv Kristův. — Tento úkon je velmi dojemný a povznášející.

5. Požehnání chrámové lodi, biskup s průvodem prochází chrámem žehnaje a na konci rozsvítí světla.

6. Průvod se svatými ostatky, které za zpěvu jsou uloženy na oltáři.

7. Uložení svatých ostatků do oltáře v prostředním sloupu.

Při slavnosti, která snad neměla v Římě podobné — byl přítomen sekretář východní kongregace kardinál Sincero a mnoho členů této kongregace, msgre d'Herbigny, předseda papežské komise pro Rusko, a mnoho jiných vznešených hostů duchovních i světských, kardinál Maurin z Lyonu ve Francii, několik arcibiskupů, mnoho biskupů a jiných hodnostářů, — zástupci diplomatického sboru, guvernér vatikánského státu Serafini, kníže Orsini, kníže Ruspoli, kněžna Radzivilová, prof. Munoz, malíři Orlandi a Malcev.

Zástupy lidu pozorně sledovaly svaté obřady a zbožně naslouchaly krásnému slovanskému zpěvu výborného ruského sboru.

Kéž Bůh na přímluvu svatých Církve západní i východní, kteří všichni jsou tak krásně spojeni malbami v tomto kostele, uskuteční všeobecnou touhu, aby opravdu „všichni byli jedno" v Kristu a jeho Církvi.

Josef Siemaško a jeho dílo.

Josef Olšr T. J.

(Dokončení.)

Siemaškovo životní dílo — „sjednocení unitů" — přišlo před soud Boží a na soud dějin.

Bůh, jenž zkoumá srdce i mysli, vynesl již ortel svůj. Soud Boží jest vyplněn — ale ten je zatím pro nás tajemstvím...

Dějiny, jež soudí podle v n ě j š í c h činů a jednání, spravedlivě odsoudily zradu Siemaškovu, poněvadž opustil svou církev ve chvílích nejtěžších a sám vydal své ovečky na pospas zhouby. Jeho jméno navždy zůstane zapsáno slzami a smutkem v knize katolických církevních dějin a při vzpomínce na něj mimoděk se čelo zachmuří a do srdce se vkrade pocit odporu jako ke zrádci.

To je lidský dojem Siemaškova v e ř e j n é h o ž i v o t a a p ů s o b e n í. Leč na konec vrhněme ještě pohled do jeho s o u k r o m é h o života.

Siemaško byl prostřední postavy, milého vzhledu a pevného zdraví. Do šedesátého roku téměř nebyl nikdy nemocen.

Byl vždy povahy mlčenlivé a hloubavé. V rozhovoru se stá-

val veselým — ale ani tehdy nemizel z jeho tváře výraz vážnosti.

Ve Vilně žil, jak toho vyžadoval tehdejší mrav a jeho stav. Zato v létě, když býval ve své vile v Trinopoli u Vilna, vedl život až patriarchálně prostý. Velice rád se zabýval zemědělskou prací: sázel ve své 12verstové zahradě vlastnoručně stromky, pomáhal upravovat stezky, budoval můstky a pod. A když se na starost mohl již jen procházeti, rád vypravoval historii každého stromku, každé stezky a potůčku. — Ve svém sadě si dal zbudovat dřevěnou „izbu" (domek) — věrnou kopii domku, v němž se narodil. Často v ní trávíval celé dni, spokojuje se prostou venkovskou stravou. Tomuto způsobu života děkoval Siemaško za své přímo železné zdraví, stálou svěžest a schopnost k práci.

2. Scéna ze svěcení nového ruského kostela v Římě.

Siemaško miloval přírodu, zpěv a umění již jako dítě, a ta láska ho provázela po celý život. Nejednou sám zpívával se svými známými o večírcích ve svém domě liturgické písně a též překrásné ukrajinské národní „dumky". O lásce k umění svědčí galerie obrazů, kterou nasbíral a odkázal arcibiskupskému paláci.

A po odpočinku vždy se oddával pilné práci. Vlastnoručně psával po celé dny dopisy, nařízení, takže od neustálého psaní se mu chvěly ve stáří tři prsty pravé ruky. Lékaři mu tehdy zakázali psát, ale již to nepomohlo.

Siemaško byl ve svém životě velmi přesným a požadoval též přesnost a dochvilnost od svých podřízených. Ti ho milovali pro jeho spravedlivost a dobré srdce.

Nadání měl skutečně neobyčejné. Ještě když byl ve vilenském semináři, takto se o něm vyjádřil P. Chodani, profesor mravouky

a pastorálky: „Siemaško tak vytrvale pracuje, že buď přivede římskou Církev v Rusku k největšímu rozkvětu nebo ji do základů rozboří, opíraje se o svou převratnou učenost." A Vigel řekl: „Ten člověk jest stvořen k tomu, aby budoval nebo bořil království!" („Čtenija" M. Kojaloviča, str. 335.) Siemaško byl vždy pln energie životní, výborný organisátor, rychle se dovedl orientovat v situaci, jednal rázně a rozhodně.

Když toho vyžadovala potřeba a dobro diecése, dovedl se rázně opřít i světské vládě, která si v Rusku připisovala příliš velkou moc v církevních záležitostech.

„Nedovedu býti pouze slepým nástrojem jiných," píše několikráte ve svých Zápiscích.

Měl tedy všechny vlohy potřebné uniatskému biskupovi v oněch těžkých časech. Zvláště jeho neústupnost vůči světské vládě mohla zachrániti unii — neboť jiní biskupové unitští byli bázliví a ustupovali krok za krokem, třebas neochotně, nátlaku ruského samovládce.

Leč chyběla mu přece jedna — a to nejhlavnější — dobrá vlastnost unitského biskupa — láska a dětinné přilnutí k Sv. Stolici. Byla mu na neštěstí slabě zaštípena už v dětství a v čase studií vyrvána hrubýma rukama „osvícených" vychovatelů. A tak místo aby zachránil unity, stal se jejich hrobařem, z vlastní vůle — ale též i vinou jiných...

Popel jeho již zetlel, ale následky jeho činnosti zůstaly. Mezi několika miliony Bělorusů a Římem je vyhloubena osudná propast...

Než mějme naději a přiložme činně ruku k tomu, aby rozdělení církví, jež povstalo „z Božího dopuštění a zlé lidské vůle" (jak se vyjádřil pravoslavný metropolita varšavský Dyonisij), bylo s pomocí Boží a dobré lidské vůle napraveno.

Kéž to Bůh dá, aby se celé Slovanstvo sjednocené se Stolcem Petrovým sešlo k slavnostnímu díkůčinění ve stínu velehradské basiliky u hrobu svého svatého, velikého „Pěrvoučitele".

Básník.

Sevir Polevoj.

Spolupracovník největších leningradských vládních novin, Vadim Budkin, básník a spisovatel, pracoval na Štědrý den již od rána velmi pilně. Kouřil, popíjel silný čaj, četl a psal. Občas jen povstal od stolu, aby přiložil do kamen. Nejpozději do druhé hodiny noční musí býti hotový protináboženský úvodník. Musí. Továryš šéfredaktor řekl mu přísně: „Budkine, pište a nehleďte na umění; potřebujeme článek pro silnou, účinnou propagandu!" — Znovu a znovu pročítal básník plány protináboženské pětiletky, přemýšlel o nich a dělal si poznámky. Na Štědrý den ve tři hodi-

ny odpoledne byl článek dopsán. Budkin s ulehčením odložil pero, posadil se pohodlněji na židli a rozhlížel se po svém obydlí.

Byl to uboze zařízený, neútulný, hotelový pokoj. „Psí život" — pomyslil si Budkin — „ba horší nežli psí! Pes může zaštěkat, jak se mu zachce, hrozivě nebo přívětivě, ale vždycky pravdivě. Kdežto my, sovětští básníci, musíme psát, jak nám rozkážou, vždy f a l e š n ě! Držím se ještě... ale jak dlouho to vydržím?"

Připomněl si několik známých básníků. „Ano, také se drží, ale co píší? Verše, které se ničím neliší od reklamních letáků vychvalujících nějaký krém na boty. Jsou to jen řemeslníci. A opravdoví básníci? Už jich skoro ani není! Sergěj Jesěnin se oběsil a Majakovský se zastřelil."

Zapálil si cigaretu a trpce se usmál. Pamatuje se ještě dobře, jak byl na svatbě Serguje Jesěnina a Ajsedory Dunkanovy. Novomanželce daroval kdosi červenou hedvábnou šálu. Plna radosti dala se s ní tehdy do tance. Improvisovala zápas se šálou, která ji chce zardousiti. Při posledních taktech hudby pevně přišlápla šálu k zemi na znamení, že nad ní zvítězila. Zvítězila? Několik roků po svatbě dlela na francouzské riviéře v Nizze. Při projížďce autem zapletla se jí nepozorovaně dlouhá šála do zadního kola vozu, zatáhla jí krk, vyhodila ji ze sedadla a vlekla pak mrtvou po dlažbě, pokud šofér nezastavil auto.

„Ech" — povzdechl si Budkin, vraceje se v myšlenkách zpět k nešťastným básníkům. „Je mně líto Jesěnina! Takový talent, nesporný, opravdový talent — a zahynul! Nemohl snésti sovětské skutečnosti! V posledních letech se opíjel každou noc, toulal se po ulicích, znepokojoval lidi, nadával vládě a komunistickému řádu, jak říkával s m r t í c í m u ř á d u. Ještě štěstí, že byl zaručeně proletářského původu a proletářským básníkem všeobecně uznávaným, jinak by byl už dávno dobásnil! A tak odešel sám! Zrovna jako Majakovský! Pro veřejnost měla být příčinou jeho sebevraždy beznadějná láska, ve skutečnosti však byla to prázdnota života, konec nevěry v Boha, v člověka a v sebe.

„Takové jsou konce otrockého života," vyvřelo to v Budkinovi nahlas a zlostně si odplivl. Chtěl si na uklidněnou zakouřit, ale shledal, že nemá cigaret. Venku byl silný vítr, nechtělo se mu tam. Znovu tedy začal pročítat svůj článek: „Kristus byl chytrák! Dobře věděl, že donutí lidi své doby, aby uvěřili, cokoliv bude chtít, jestliže se obětuje za svou myšlenku. Jako každé náboženství, chtěl i Kristus jen ovládnouti a spoutati lidi a národy!" Budkin se zastavil v četbě. Šílenci — napadlo mu — také někdy umírají za svou myšlenku, a přece nikoho ještě nepřinutili, aby jim uvěřil! — „Pohádku betlemskou," listuje dále ve svém rukopise, „nezardousil b u r ž u j n í Herodes, musela přijít p r o l e t á ř s k á revoluce s Jidášem v čele..." a zase ho přerušuje jakási podvědomá kritika: ale vždyť ten vítězný Jidáš se na konec oběsil!

Nechal čtení a šel si raději pro cigarety. Když se vracel domů, uviděl na chodbě nedaleko svého pokoje nějaký papír. Zvedl ho.

V pokoji rozsvítil světlo a dal se do čtení. Ale sotvaže přečetl několik řádků, rychle skočil ke dveřím a zamkl je. Pak spustil okenní záclony a stínítko na lampu a zvědavě četl v sešitě dál. Na jeho obličeji se střídaly nejrůznější dojmy. Dočetl. „Našel jsem opravdu poklad, který by se dal zpeněžit," zašeptal sám pro sebe!

*

Nedávno před tím se objevil v Leningradě nový časopis. V každém směru zvláštní. Vydavatel byl neznám, tiskárna neznáma, redaktoři neznámí. A také neznámí lidé rozšiřovali tajný časopis každý měsíc po ulicích, házeli jej do průjezdu domů, nechávali na zábradlích mostů, v poštovních skřínkách a v tramvajích, a policie nemohla přes všechno úsilí vypátrat nikoho! A přece časopis „Jasné myšlenky" odvažoval se šířit smělé, protibolševické názory, že tak zvaná dělnická vláda je vládou jen několika tyranů, vládou národu cizí a škodlivou. Že třeba v ruském člověku probouzet vědomí lidské důstojnosti, posilovati a upevňovati jeho sebedůvěru, aby střásl se sebe otrocké okovy bolševismu.

A redaktorem tohoto časopisu není nikdo jiný, než soused Budkinův, tajemník rayonní komunistické buňky, Grigorij Starkov. To poznal nyní Budkin se vší určitostí. Jeho rukopis v nalezeném sešitě ho prozradil. Nešel však souseda udat policii — nemohl. Do jeho tmavého, zakouřeného pokoje jako by bylo padlo jasné světlo vánočního svatvečera a duši jeho zalila čistá vlna štědrovečerní poesie.

„Nedaří se teď u nás básníkům, malířům a vůbec umělcům..." ta slova v rukopisu Starkovova ho pálila v duši. „A proč tomu tak? Protože v každém umělci je plamének Boží, Bohem daný! Umělcem není možno se stát, umělec se rodí! U nás je však nyní vyhlášena válka Bohu a tudíž i těm plaménkům Božím! Ale to neznamená, že musejí plaménky Boží snad neužitečně zahynout, zhasnout. Nikoliv, nesmějí jenom podporovat snahy zlé, namířené proti Bohu, nýbrž potají slovem a příkladem zapalovat víru, naději a lásku k Bohu i k člověku."

Budkin seděl nepohnutě pod dojmem těchto „jasných myšlenek". Z venku slyšel neklidně přecházet souseda Starkova, který se svou šestiletou dcerkou Šurkou jistě hledal na chodbě ztracený rukopis. Po chvíli utichly kroky. Budkin vstal a šel k sousedovi. V pokoji stejném, jako byl jeho, měla dceruška básníkova vlastní koutek oddělený záclonou od ostatní světnice. Tam k ní zamířil Budkin, naleznuv ostatní pokoj prázdný. Ale co spatřil? Za záclonou na malé stoličce stál vánoční stromeček už ustrojený a pod ním spočívala starobylá ikona Bohorodičky na snítkách svěží lesní zeleně. Když dceruška spatřila Budkina, velmi se ulekla. „To vše" — začala rychle mluvit — „to vše jsou, továryši redaktore, jen hračky, i ten stromeček a obrázek! Hraju si s nimi, i když se pokřižuji a políbím ikonu, není to doopravdy! Vždyť tatínek je komunista! Odpovědný pracovník! A já umím vše, co

3. Průčelí nového ruského kostela v Římě.

musí vědět komsomolec. Chcete-li, hned vám to odříkám." „Ne, malá," řekl Budkin chlácholivě.

V tom se vrací Starkov. „S komunistickým pozdravem, tovaryši!" — uvítal souseda. Ten se významně zadíval na Starkova. Byl bledý, neklidný, sotva se přemáhaje. „Toto jsi hledal?" — vytáhl Budkin z kapsy sešit a podával mu jej. Starkov se zapotácel. Jako v mrákotách sahal hned po brovningu. Ale Budkin zavčas ještě mu zadržel ruku. „Grigorije, nechej hlouposti! Není toho třeba."

Starkov těžce oddychoval, když mu soused vysvětloval: „Neboj se, nezavolal jsem milice, ani jí nezavolám. Jsem tvůj, nebo, správněji řečeno, jsem váš." — „Opravdu?" otázal se Starkov. Budkin se mu podíval do očí tak pevně, že uvěřil pravé podobě básníkovy duše.

Dlouho do noci spolu hovořili. Rukopis ztratil Starkov ve spěchu, když šel do města nakoupit dcerušce ozdob na stromeček. „Mohlo to dopadnout hůře!" — pokřižoval se Starkov. Budkin nesměle také. — „A já jsem vás klamala" — zatřásla ho za ruku malá Šurka, když ho viděla se žehnat zároveň s otcem, „ale bála jsem se vás a proto jsem vám říkala, že si tu jen hraju. Ale to není pravda, viď tatínku, my se tu denně spolu modlíváme před Bohorodičkou a Ježíškem. A zítra bude jejich největší svátek! Nechcete se s námi pomodlit a zazpívat u našeho vánočního stromku, aby vám také Ježíšek naložil nějaký dárek?"

Sv. Cyril Jerusalemský o nejsv. Eucharistii.

Dr. Martin Mikulka.

(Pokračování.)

Aby ve svých posluchačích upevnil víru ve skutečnou přítomnost Kristovu v nejsv. Svátosti, pokračuje světec dále ve své katechesi:

3. „Pročež s úplnou jistotou přijímejme je (božská tajemství) jako tělo a krev Kristovu. Neboť ve způsobě chleba podává se ti tělo a ve způsobě vína podává se ti krev, abys přijma tělo a krev Kristovy se stal s ním téhož těla a téže krve. Tak totiž stáváme se také „Kristonoši", když se tělo a krev rozšíří po údech našich podle slov Petrových (2, 1. 4.): stáváme se účastnými Boží přirozenosti."

Svatý Cyril jako by se obával, aby mu nerozuměli posluchači nesprávně, opakuje znova přednesenou už pravdu. Jejich víra má míti úplnou jistotu, že v nejsv. Svátosti není již chléb a víno, nýbrž tělo a krev Kristova. Zřetelněji nemohl ani naznačiti pravého p ř e p o d s t a t n ě n í. Tehdy ovšem nebylo známo slovo p ř e p o d s t a t n ě n í, ale svatý Cyril je svým výkladem úplně vystihuje. Vylučuje tak zřejmě protestantské učení o i m p a n a c i, jako by Kristus byl v Eucharistii přítomen spolu s podstatou chleba a vína.

Již v předcházející katechési (III, 3.) prohlásil svatý Cyril, že eucharistický chléb po vzývání Ducha sv. přestává býti „obyčejným chlebem"; je proměněn v tělo Kristovo. Srovnává jej s olejem, při svátostném pomázání a praví toliko, že se po vzývání Ducha sv. stává olej nositelem darů Kristových a Ducha svatého. Činí tu zřejmý rozdíl. Chléb se ve Svátosti mění podstatně v tělo Kristovo, proto není už obyčejným chlebem, kdežto olej naznačuje toliko

působení milosti. Boží. „Svatý Cyril nikterak netvrdí, že svatý olej je potom Kristus nebo Duch svatý, jak tvrdí o Eucharistii, že je tělem a krví Kristovou," dokládá Klee ve své dogmatice. (Kathol. Dogmatik, 1884, sv. 3., str. 229.)

Slovo „v e z p ů s o b ě" chleba a „v e z p ů s o b ě" vína zní v původním řeckém textu „e n t y p o". Typos značí vlastně znak, symbol, obraz. Mohlo by to snad svésti k mylnému názoru, který hlásal reformátor Z w i n g l i, považuje eucharistický chléb za pouhý z n a k, s y m b o l těla a krve Páně. V předcházející větě však výslovně napomíná sv. Cyril své žáky: „Pročež s úplnou jistotou je přijímejme (božská tajemství) jakožto t ě l o a k r e v K r i s t o v y"; při tom slůvkem „pročež" poukazuje na to, co již dříve řekl o Eucharistii. Nelze tedy jinak rozuměti jeho výkladu: „ve způsobě chleba podává se ti tělo, a ve způsobě vína podává se ti krev", nežli ve smyslu d o s l o v n é m. Také další slova sv. Cyrila: „abys přijma tělo a krev Kristovy stal se s ním téhož těla a téže krve, (concorporalis et consanquineus Christo)", nepřipouštějí výkladu, aby typos značil jen symbol neb obraz těla a krve. Pouhým symbolem, čili vlastně chlebem a vínem, nestávali bychom se téhož těla a téže krve s Kristem, aniž bychom se směli nazývati, jak dále praví svatý Cyril, K r i s t o n o š i a nebylo by možno říci, že se tělo a krev Kristova rozdělují po našich údech. Dovolává-li se svatý Cyril výroku Petrova: „stáváme se účastnými Boží přirozenosti," může se to díti jen tenkráte, je-li chléb a víno skutečným Kristem, který nás povznáší svojí božskou přirozeností k sobě, čině nás jí účastnými. Překlad slova typos by tedy nevyhovoval, kdyby měl znamenat jen symbol neb obraz. Proto je správný český překlad: „v e z p ů s o b ě". Naznačuje totiž, že z chleba a vína zůstávají po svátostném proměnění toliko zevní znaky, jako barva, vůně a chuť chleba a vína, kdežto podstata jejich se změnila v podstatu těla a krve Kristovy.

Ovšem za dob Cyrilových, kdy učení eucharistické nebylo ještě tak různě popíráno jako později, nebylo zapotřebí, aby katecheta hledal slovo úplně výstižné. Platí tu o katechesi Cyrilově, co svatý Augustin napsal o řečech svatého Jana Zlat.: „Rozmlouvaje v domě katolickém, nemyslil, že mu bude nesprávně porozuměno; takovou otázkou se nikdo neznepokojoval, poněvadž jste se nepřeli o slůvka, mluvil světší jistotou."

Než kdybychom i překládali slovo typos jako znak, symbol, obraz, nebyla by tím podstata eucharistických tajemství vyloučena. Slovo znak, symbol naznačuje totiž, že něco není tím, čím se býti zdá, vylučuje obyčejně podstatu věci naznačené. V tomto výkladu by tedy chléb a víno jako obraz těla a krve Páně svým zevnějškem kryly podstatu těla a krve, ale jako obraz by ztrácely svou vlastní podstatu.

Že skutečně takto hleděl sv. učitel církevní na slovo typos, vychází najevo z celé jeho řeči. My však dnes máme pro obraz ztrácející svou podstatu a ponechávající si pouhé zevnější znaky

správnější a výstižnější slovo: „způsoba". Svatý Cyril, věda, že mu posluchači rozumějí, užil ve své katechesi slova „typos", aby zároveň poukázal, čím jsou chléb a víno pro Eucharistii jako svátost: viditelným totiž znamením neviditelné milosti. (Signum invisibilis visibile gratiae.)

Šestý unionistický sjezd na Velehradě.

(Dokončení.)

Třetí den sjezdový byl zahájen v basilice pontifikálním rekviem, které sloužil trnavský biskup dr. Pavel Jantausch za všechny zemřelé horlitele unionistické: arcib. dra Stojana, belgického kard. Merciera, košického biskupa dr. Fischera-Colbrie, prvního tajemníka ACM P. Adolfa Jaška, užhorodského biskupa Petra Gebeje, pražského světicího biskupa dra A. Podlahu, kanovníka dr. Hanuše, gorického arcib. Sedeje, polského biskupa Ložyńského aj. Potom vykonal za ně křiževacký biskup dr. D. Njaradi s velkou asistencí kněží východního obřadu dojemnou panychidu.

Plenární schůze začala o 9. hod. dopoledne za předsednictví arcib. dra Prečana, který udělil slovo dru Jiřímu Maklakovi, ruskému profesoru katolické university v Lille. Přednášel temperamentní ruštinou na téma: „Jak nazírá oddělený Východ na liturgii a na symbolismus víry." Liturgie východní je bohatou pokladnicí pro myšlenku svaté jednoty. Je svým obsahem katolická, nacházíme v ní mnohé pravdy věroučné jako růžová poupata, která se v katolické Církvi úplně rozvinula, aby vydala plnou vůni pravdy. Na příklad kolik svědectví obsahuje východní liturgie pro katolické učení o Neposkvrněném Početí bl. P. Marie! Třeba ji pilně studovat a ukazovat stále na původní jednotu víry křesťanského Východu a Západu.

Latinsky rekapituloval přednášku dra Maklakova prof. dr. Grivec. Vzhledem k nynějším smutným poměrům na Rusi, kdy musí umlkat krása východní liturgie, připomíná dr. Grivec, že ruský lid umí číst také mezi řádky. Jestliže sovětský bolševismus stále a stále napadá papeže jako nepřítele Ruska, dosahuje namnoze pravého opaku — lid nabývá přesvědčení, že v Římě má v papeži nejlepšího přítele.

Rektor Duchovní akademie lvovské, dr. Josef Slipyj, přednášel nato „o počtu sedmi svátostí jakožto pásce jednoty a zachování víry u Východňanů". Bylo to vpravdě unijní téma i veliký důkaz, jakou váhu má pro svatou jednotu liturgie. Pravoslavní křesťané uznávají stejně jako katolíci všech sedm sv. svátostí. Když se protestanté pokoušeli, aby je od této víry odvedli a sobě přiblížili, narazili vždy na rozhodný odpor. A přece prvých sedm církevních sněmů,

které jen uznávají pravoslavní za rozhodující ve věcech víry, počtu sedmi sv. svátostí neuvádí. Zakladatel starokatolické sekty, dr. Döllinger, obrátil se tímto důvodem proti víře pravoslavných na společném sjezdu starokatolíků, protestantů a pravoslavných v Bonnu roku 1874. Tehdy mu odpověděl rektor pravoslavného semináře petrohradského Janyšev opravdu katolicky: „Toto učení (o 7 svátostech) je obsaženo jak ve staré liturgické praxi obojí církve, tak i ve spisech sv. Otců, schválených sněmy, kteří sice nevypočítávají výslovně sv. svátosti, ale každou z nich nepochybně uznávají. Nemožno proto žádným způsobem odstoupiti od oněch tří svátostí, které byly jmenovány" (a jež zavrhli starokatolíci!). Referát dra Slipyho byl velmi vděčně přijat pozorným posluchačstvem.

Po něm následovala přednáška ruského spisovatele a horlitele unijního, dra Valerija Vilinského z Brna „o ruském hnutí filokatolickém". Mluvil jadrnou latinou, aby mu co nejširší kruh posluchačů rozuměl, a podal zajímavé osvětlení ruské náboženské minulosti, pokud směřovala nejrůznějšími svými snahami k myšlence církevního universalismu, obecnosti a opravdovosti. Kaleidoskop jmen — zavolští starci, Maxim Řek, Nil Sorský, Artemij, patriarcha Nikon, Simon Polockij, Dimitrij Rostovskij, Stefan Javorskij až k Čaadajevu a Vladimíru Solovjevovi — v mnohém od sebe odlišných — uváděl řečník jako představitele touhy vpravdě katolické — volání po obecnosti Církve. V přítomnosti chce ruské hnutí filokatolické šířit irenicky spravedlivé posuzování západní (latinské) Církve, odstraňovat zastaralé předsudky a nenávist proti ní a ukazovat náboženské základy katolicismu, chce pěstovat myšlenku jednoty v lásce i víře. Vyšel z nejlepších ruských tradic a postupuje v šlépějích velikého Solovjeva, očekává láskyplné, spravedlivé a uvědomělé porozumění se strany unionismu katolického.

Odpověď předsedova i potlesk posluchačů sliboval toto porozumění pro hnutí filokatolické.

Poslední přednáška dra Ant. Kwiatkowskiho z Varšavy o „boji proti víře a jeho moderních metodách" ukazovala faktickou potřebu jak ruského filokatolicismu, tak i našeho unionismu. Referent jako dobrý znalce ruského bolševismu podal ideový obraz onoho hrozného názoru, jenž na ruském Východě ohrožuje systematicky křesťanskou víru a kulturu. Proti společnému nepříteli může zvítězit jen sjednocené křesťanstvo.

Přednáška dra Kwiatkowskiho připravila mysli i srdce všech posluchačů pro společný protest proti násilí bolševickému, který přednesl za hlubokého ticha a mocného dojetí všech shromážděných pravoslavný Rus dr. Kalikin z Prahy.

Tím byl pořad sjezdových přednášek vyčerpán.

Předseda arcibiskup dr. Leopold Prečan vzdal vroucí díky nejprve Bohu za jeho milosti tak štědře udílené ve dnech sjezdo-

vých, děkoval Sv. Otci Piu XI. za opětné důkazy přízně věnované velehradským snahám unijním, děkoval obětavým referentům, vytrvalým posluchačům a všem, kdož sjezd připravili a jeho zdařilý průběh i po stránce technické umožnili. Zvlášť vroucně však vzpomněl zásluh prof. dra Grivce o naše sjezdy a jeho věrné lásky k Velehradu a projevil radost nad letošní významnou účastí ruských bratří, sjednocených i nesjednocených, přeje celému jejich těžce zkoušenému národu, aby po ukrácení bolestných dnů utrpení došel cestou pravdy a lásky k svaté jednotě víry v obecné Církvi Kristově.

*

Odpoledne měly své valné hromady Ústřední Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje a Velehradská akademie — zatížené — bohužel — krátce vyměřeným časem i chvatem posledního dne sjezdového. Na valné hromadě ÚACM mohl podati jen tajemník msgre František Jemelka stručnou zprávu jednatelskou a profesor Horák zprávu pokladní. Ostatní referráty odborů ACM podány písemně. Nový ústřední výbor zvolen v dosavadním složení.

Valnou hromadu Akademie velehradské řídil místopředseda prelát dr. Hejčl. Zprávu jednatelskou podal profesor dr. Vašica a pokladní profesor dr. Matocha, jenž také pak referoval o nutnosti soustředění vědecké práce pro unijní myšlenku mezi Slovany. O tomto námětu rozvinula se živá debata, jíž se súčastnili prof. P. Letus Danišević O. F. M. z Malacek, dr. Grivec, rektor dr. Slipyj, rektor P. Habeš, dr. Vašica, msgre Ritig ze Záhřebu a jiní. Paní dr. Svobodová latinským pozdravem slibovala spolupráci katolických žen v díle unijním. Při volbách zvoleno opět dosavadní předsednictvo Akademie.

Na valném shromáždění Akademie velehradské bylo stanoveno:

1. Přihlížíme-li k současným nebezpečím ohrožujícím víru a sjednocení náboženské národů slovanských, musíme všemi silami a prostředky pečovati o spolupráci katolických slovanských vědeckých pracovníků, sdružených v Akademii velehradské k pěstění otázek víry a ekumenické jednoty.

2. Katoličtí vědečtí pracovníci ať svými pracemi podporují Acta Akademie velehradské, jakož i její Opera (sbírku vědeckých děl), tak aby Acta se stala jejich mezinárodním vědeckým orgánem. Vedle účelu ryze vědeckého mají Acta sloužiti též účelům informačním o Apoštolátu a vůbec o činnosti unijní.

3. Jest nutným požadavkem, aby se pořídila a péčí Akademie velehradské tiskem vydala Manualia (příručky) k doplnění již stávajících příruček různých odborů bohosloveckých se zřetelem na otázky týkající se ekumenické jednoty.

4. Jest umožňovati a šířiti na theologických fakultách a jiných vědeckých ústavech přednášky na způsob akademických extensí

a to nejen pro kandidáty posv. bohosloví, nýbrž i pro laickou inteligenci, zvláště však pro akademickou mládež v hlavních centrech různých národů.

4. Vnitřek ruského kostela s hlavním ikonostasem.

5. Příští VII. sjezd velehradský bude se konat roku 1935, o výročí blažené smrti sv. Metoděje (po 1050 letech); vedle jiných praktických problémů bude se zabývat hlavně otázkami cyrilometodějskými a světovým názorem křesťanským, jejž u Slovanů první hlásali sv. naši apoštolé.

Ostatní část sobotního odpoledne byla věnována poradám odborníků a rozhovorům s pravoslavnými Rusy.

Nedělní závěrečné slavnosti sjezdové.

Neděle od časného rána byla deštivá. Tím znemožněna byla velká účast okolního lidu, jak byla zamýšlena. Všechno, co se mělo konati na nádvoří, musilo odpadnouti. Jedině budíček vlčnovské hudby před klášterem a před Stojanovem byl absolvován, ale i při něm chlapci zmokli.

V 7 hodin ráno sloužil rektor P. Josef Habeš za asistence prof. dra Jos. Vašici a magistra Bartoše T. J. po staroslovansku slavnou mši svatou. Bylo to mimořádné privilegium, které Sv. Otec udělil kongresu za znemožněnou účast biskupa M. d'Herbigny ho. Na kůře po staroslovansku pěli olomučtí bohoslovci. Kázání o potřebě jednoty u víře měl P. Vítek T. J.

Po mši svaté seřadilo se přítomné Orelstvo a za zvuků hudby prošlo nádvořím do Slovanského sálu. Tam se konala závěrečná slavnostní schůze kongresová. Řídil ji opět pan arcibiskup dr. Prečan, který vedle latinského úvodu uvítal česky i poutníky. Nato byly přečteny sjezdové resoluce a jednomyslně schváleny v tomto znění:

1. Proti nevěreckému boji na Rusi: Katolíci a pravoslavní, shromáždění na VI. unionistickém sjezdu velehradském, vyslechnuvše zprávy o ukrutném pronásledování náboženství a církve na Rusi za vlády komunistů, protestují a příkře odsuzují toto velké bezpráví a nelidské násilí, potírající jakékoliv právo přirozené a obracejí se s prosbou na Apoštolskou stolici, aby svými zástupci u států znovu upozornila rozhodující kruhy politické na tento poslední smutný zjev dvacátého století, příčící se naprosto všem základům křesťanské kultury na celém světě.

2. V době, kdy první unionističtí pracovníci stárnou, jest dbáti, aby se vychovávala mladší generace odborně vzdělaná na poli této svaté vědy. Za tím účelem buďtež posíláni nadaní mladíci na Papežský orientální ústav na studia. Třeba se postarati, aby zvláště v centrech unijního hnutí, na příklad v Olomouci, bylo co nejvíce odborně vzdělaných pracovníků.

3. Při velehradských sjezdech budiž mimo jiné podávána zpráva o účelu a činnosti Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje, aby se tak tento náboženský spolek mezi všemi slovanskými národy katolickými rozšířil a zároveň aby se úcta sv. Cyrila a Metoděje, vynikajících apoštolů ekumenické jednoty, u všech katolických národů víc a více vzmáhala a rozkvétala.

4. Odloučeným bratřím vysvětlujme, že se modlíme za jednotu (za sjednocení) a požádejme je, aby se též sami s námi modlili. Velmi užitečno jest, modlitby za sjednocení doporučovati nejen katolíkům, nýbrž i bratřím odloučeným, pravoslavným.

V. Prakticky budiž zaveden a šířen zbožný zvyk, u některých

katolických národů ujatý, obětovati svaté přijímání každého měsíce za východní pravoslavné národy i za věřící jiných národností, zvláště těch, jež bývají pokládány za nepřátelské vlastnímu národu.

6. Jest žádoucno, aby votivní mši sv., ad tollendum schisma" (za odstranění rozkolu), obsaženou v římském misálu,

a) někdy sloužívali o volných dnech (feriis non impeditis) kněží-horlitelé pro svaté sjednocení na posilu vlastní zbožnosti;

b) aby ji sloužívali kněží v klášteřích, pracujících pro jednotu, a to slavnostně;

c) aby ji sloužili slavnostně ředitelé výročních, kněžských duchovních cvičení v diecésích, kde se o unii zajímají a pro ni pracují;

d) ať ji slouží několikráte do roka ředitelé seminářů, představení řeholních domů mužských i ženských řádů. Při tom budiž vhodným způsobem podán výklad těchto liturgických modliteb seminaristům, řeholním sestrám a věřícím, aby tak lépe a účinněji porozuměli všichni, že nejsv. Eucharistie je svátostí jednoty.

7. Jestliže někde není možno zříditi zvláštní stolice pro orientální (východní) studia, poněvadž není dostatek odborně vzdělaných profesorů, pracovníků, jest pečovati o to, aby měli v různých krajinách aspoň jednoho odborníka pro východní otázky, který by na pozvání seminárních představených pořádal na různých místech řadu přednášek o otázkách východních.

Nakonec ujal slovo prelát dr. Grivec, jenž velmi vzletně děkoval panu arcibiskupovi a tajemníkům kongresu dru Vašicovi, dru Matochovi a msgru Jemelkovi. Dr. Grivec zdůraznil, že letošní kongres převýšil všechny dosavadní sjezdy počtem odborníků, aktivní účastí pravoslavných Rusů, věcnými poradami odborníků a srdečnými, přátelskými rozhovory s Rusy. Zejména zdůraznil, že mnoho užitečného přinesl svými náměty býv. ruský ministr Kartašev. Dále poděkoval výkonným předsedům sjezdu, biskupům a bohoslovcům.

Tím byl oficielně kongres zakončen a odborníci opět odešli k poradám.

Pan arcibiskup zatím zahájil lidovou část sjezdového zakončení. Chorvatsky promluvil pan biskup Njaradi z Križevců, jenž nadšeně velebil Velehrad, zřídlo světla a lásky, pramen myšlenek cyrilometodějských. Na vybídnutí pana arcibiskupa provolalo mu shromáždění hlučně slávu.

Poslanec Vičánek za Orelstvo sliboval věrnost u víře a v práci za jednotu sv. víry.

Za ruské katolíky hluboce dojat promluvil profesor Pusino z Berlína.

Za jeho řeči přišel do schůze ministr dr. Šrámek, jenž na výzvu pana arcibiskupa uchopil se slova. Pravil, že chtěl prokázati živý zájem o velké unionistické dílo, podnikané na podnět a za vedení metropolity moravského a za účasti pracovníků z celé Ev-

ropy, a proto spěchal z Prahy na Velehrad. Náš národ tím, že pracuje iniciativně pro grandiosní úkol jednoty, nabývá zvláštního významu mezinárodního. Jak té jednoty je mezi křesťany zapotřebí, viděl názorně na posvátných místech v Jerusalemě. Dílo naše také velmi dobře oceňují ti, kdož vedou osudy národa. Co by znamenalo uskutečnění jednoty Slovanů u víře, jaké dalekě perspektivy by se otevřely, jak mocné síly by tu vznikly pro trvalý mír mezi národy, jak by byl křesťanský pacifismus důkladně podložen! Zde na Velehradě konají se přípravy k tomuto svatému a dalekému snu, ostatní vykoná Prozřetelnost sama. Nutno v těch přípravách pokračovat a pracovat vytrvale. Děkuje všem za práci už vykonanou a nazývá pana arcibiskupa gubernátorem unijní myšlenky. Jednoty je třeba v každém ohledu, zejména u nás. Byla-li tu slibována i jemu věrnost jako vůdci, děkuje za to a prosí, aby i v tomto směru uskutečněna byla velká, krásná jednota, jež by měla cílem pokřesťanění cyrilometodějského národa a tím z národa pak udělala neochvějný pilíř unionistického snažení.

Pan arcibiskup po proslovu ministrovu, provázeném dlouhotrvajícím hlučným potleskem, zdůrazňuje dnes zapomínané slovo básníkovo: Cesty mohou býti rozličné, ale vůli mějme svornou.

Probošt K. Medvecký z Bojny na Slovensku poukazuje, že existují společná dobra, která nutno společně hájiti. Tuto společnou obranu u nás v čsl. republice nejlépe by mohl provésti jednotný silný kádr Orelstva. Pan arcibiskup k tomu dodává: Bude-li Orelstvo „jedno tělo, jeden duch", pak v té obraně opravdu obstojí. Že dovedou Orli vzplanouti pro svatou věc a obětovati se, to dokázali v dobách popřevratových v bojích o kostely. To se jim nesmí nikdy zapomenouti, ale to jim musí býti také příkladem pro budoucnost.

Nakonec spisovatelka paní dr. Svobodová-Sadovská horlí pro hnutí exerciční, pro úctu k Božskému Srdci Páně a pro četbu apoštolátního časopisu. Tím vším budeme prakticky připravovati a živiti ovzduší unijní.

Po tomto nadšeném projevu končí pan arcibiskup lidovou „akademii". Celé shromáždění odchází průvodem do kostela, kde má skvělé kázání regens alumnátu v Brně dr. K. Skoupý. Pak sloužil sofijský pan biskup Pejev slavnou mši sv., při níž byl kostel nabit. Pěveckou část bohoslužby obstarali za řízení pana Vaňka vždy pohotoví bohoslovci olomučtí, zpěváci opravdu výborní a školení. Chvalozpěvem Te Deum, zasvěcením Božskému Srdci Páně a sv. požehnáním bylo vše skončeno.

Z vypravování ruského poutníka.

(Překládá —a.)

Poutník vyléčen, sám se stává podivuhodným lékařem. Nahodilý dobrodinec mu umožňuje pout do Svaté země.

Mužík začal mě léčit. Po polích, dvorech a odpadkových jamách nasbíral celou čtvrt (míru) různých prachnivějících kostí, dobytčích, ptačích a jiných, omyl je, potloukl na drobno kamenem a vložil do velkého kotlu, který zakryl příklopem opatřeným uprostřed dírkou. Pak ten kotel převrátil na prázdný hrnec zakopaný do země, povrch kotlu omazal na tlusto hlínou a obloživ jej hranicí dříví, zapálil ji a topil skoro celý den. Přikládaje pak dříví, hovořil: Hle, to bude výtažek (dehet) z kostí. Na druhý den vykopal ze země hrnec, do kterého nateklo dírkou z kotlu asi půl litru husté tekutiny, načervenalé, mastné a silně páchnoucí jakoby čerstvým, syrovým masem. A kosti, který byly v kotle, předtím černé a hnijící, zbělely a staly se tak čisté a průhledné, jako perleť nebo perla.

Touto tekutinou jsem si natíral nohy pětkrát denně. A co se nestalo? Na druhý den už jsem cítil, že mohu hýbat prsty na nohou, na třetí den mohl jsem už nohy skrčit i natáhnout a pátý den jsem se na ně postavil a s holí prošel po dvoře. Zkrátka za týden se moje nohy úplně pozdravily v bývalé síle. I děkoval jsem za to Bohu a sám u sebe jsem uvažoval: Jak podivuhodná moudrost Boží je ve stvořených věcech. Suché, zhnilé, téměř úplně už zemi odevzdané kosti uchovávají v sobě takovou životní sílu, barvu, pach a účinek na živoucí těla a jako by sdělovaly život zmrtvělým údům. Je to záruka budoucího zmrtvýchvstání. To tak ukázat onomu polesnému, u něhož jsem bydlel a který pochyboval o všeobecném zmrtvýchvstání!

Pozdraviv se tak, začal jsem učit hospodářova chlapce. Jako předlohu jsem mu napsal Ježíšovu modlitbu. Učil jsem ho psát písmena a ukazoval mu, jak se pěkně sestavují slova. Pro mne bylo příjemným toto vyučování hocha, protože přes den posluhoval u správce a učit se přicházel jen v tu dobu, kdy správce spal, to jest od svítání do pozdní bohoslužby. Chlapec byl nadaný a brzo počal pořádně psát cokoliv. Když správce zpozoroval, že hoch umí psát, otázal se ho: Kdo tě to učí? Chlapec odpověděl, že bezruký poutník, který žije u nich ve staré koupelně.

Zvědavý správce, rodem Polák, přišel se na mne podívat a zastal mě při čtení Dobrotoljubie. Dav se se mnou do řeči, otázal se: Co to čteš? Ukázal jsem mu knihu. A, to je Dobrotoljubie, pravil. Viděl jsem tu knihu u našeho kněze, když jsem bydlel ve Vilně.

(Poutník se dostává do živého rozhovoru se správcem o knížce Dobrotoljubie, hájí její duchovní užitečnost a poučuje správ-

ce o významu stálé vnitřní modlitby, odvolávaje se právě na své Dobrotoljubie.)

Správci se to líbilo, i pravil mně: Půjč mně tu knihu na čtení, ve volném čase si ji někdy prohlédnu.

Na jeden den, prosím, vám ji půjčím, ale víc nemohu, neboť ji čtávám každodenně a bez ní bych nemohl být.

Aspoň mně tedy opiš, co jsi mně z ní předčítal, já ti to zaplatím.

Záplaty vaší nepotřebuji, ale s radostí vám to opíšu; kéž by jenom Bůh vám dal horlivost v modlitbě.

Neprodlené pln radosti jsem opsal přečtená místa. Správce předčítal je pak své ženě, a oběma se to líbilo. A hle, někdy i posílali pro mne a já jsem k nim chodíval s Dobrotoljubiem, čtával z něho a oni sedíce při čaji poslouchali.

Jednou mě pozvali na oběd. Žena správcova, milá staruška, seděla s námi a jedla pečenou rybu. Nějak z neopatrnosti uvázla jí kost v hrdle. Všemožně zkoušeli jí pomoci, ale nadarmo. Cítila v hrdle velikou bolest a za dvě hodiny ulehla. Poslali pro lékaře vzdáleného 30 vest (km) a já politovav jí, vrátil jsem se domů, už v sám večer.

(V noci slyšel poutník ve snách svého zemřelého duchovního otce, který jej napomínal, aby pomohl trpící správcově ženě a dal mu i přesný návod, co má udělat.)

Probudiv se, šel jsem ihned k správcovi a vyložil jsem mu vše dopodrobna.

Co pomůže nyní tvůj olej? pravil, vždyť žena už chroptí a blouzní a celý krk má opuchlý. Ostatně to můžeme zkusit, je olej neškodným lékem, i když nepřinese pomoci.

Nalil do kalíšku dřevěného oleje a jakž takž dali jsme jí to vypít. Začala hned dávit a brzo vyvrhla kost i s krví. Ulehčilo se jí a tvrdě usnula.

Po ránu přišel jsem se podívat a uviděl jsem ji klidně sedět u čaje. Spolu s mužem podivují se tomu vyléčení a ještě více tomu, jak mně bylo pověděno ve snách, že nemá ráda dřevěného oleje. Vždyť toho kromě jich dvou nikdo neznal. Přijel i lékař; správcová mu vyprávěla, co se s ní stalo, a já zase pověděl, jak mně hospodář vyléčil nohy. Lékař vyslechl to a řekl: Ani jeden, ani druhý případ nejsou ničím podivným. V obojím působila jen síla přírody. Abych však na to nezapomněl, zapíšu si to. Vzal tužku a zapsal do svého zapisníku.

Brzy po tom roznesla se po všem okolí pověst, že jsem prorok, lékař a čaroděj. Se všech stran napořád počali ke mně přicházet s různými záležitostmi a příhodami, přinášeli mně dárky a začali mne ctít a blahoslavit. Asi týden jsem to snášel, ale pak mne přepadla bázeň, abych neupadl ve slávychtivost a neutrpěl škody rozptýleností a proto jsem v noci tajně odtud odešel.

(Putuje dál sám a sám, někdy i tři dni nespatřil poutník lidského obydlí, ale v duši své cítil sladkost vnitřní modlitby a pokoj duchovního sjednocení v naprosté samotě.)

Konečně jsem došel do Irkutska. Pokloniv se u hrobu sibiřského apoštola Inokentija, začal jsem sám u sebe přemýšleti: Kam se mám nyní obrátit? Zde jsem se přece nechtěl dlouho zdržovat — v tak lidnatém městě! V těchto myšlenkách jsem šel ulicí a tu mne potkal nějaký zdejší kupec, zastavil mě a pravil: Ty jsi poutník? Což, nechtěl bys ke mně? Šli jsme s ním do jeho bohatého domu. Ptal se mne, kdo jsem, a já jsem mu pověděl, odkud pocházím.

Vyslechnuv mne, jal se hovořiti: Hle, ty bys mohl putovat do starého Jerusalema. Tam je svatá země, jako nikde jinde!

S radostí bych šel, odvětil jsem, ale nemám k tomu prostředků. K moři bych se dostal, ale cestu po moři zaplatit, k tomu je třeba mnoho peněz.

Chceš-li, pravil kupec, dám ti prostředky na cestu. Hle, minulého roku jsem tam poslal jednoho stařečka z našich měšťanů.

Padl jsem mu k nohám, a on pokračoval: Poslyš, dám ti dopis na svého rodného syna v Oděse; bydlí tam a obchoduje s Cařihradem. Má tam lodě a rád tě zaveze do Cařihradu a tam ti najme pomocí svých zákazníků místo na lodi do Jerusalema a zaplatí za tebe. Nebude to příliš drahé.

Uslyšev ta slova, velmi jsem se zaradoval a vroucně jsem děkoval svému dobrodinci za jeho laskavost a ještě více jsem děkoval Bohu, že mně projevuje takovou otcovskou lásku a péči o mne, kajícího hříšníka, který nic dobrého nedělá ani sobě, ani lidem, ale darmo vyjídá cizí chléb v nečinnosti. Tak jsem pobyl u dobrotivého kupce tři dni. Jak slíbil, napsal mně dopis na svého syna. Nyní jdu tedy do Oděsy a chci dostihnout sv. města Jerusalema. Nevím však, dopřeje-li mi toho Bůh, abych směl poklesknout u Jeho životodárného hrobu.

Práce Cyrilometodějského družstva Velehrad.

Dne 5. října 1932 konala se na Velehradě 13. valná hromada Cyrilometodějského družstva Velehrad, které je majitelem „Stojanova". Valnou hromadu po bohoslužbách v basilice zahájil ve Stojanově a řídil předseda, olomucký světící biskup Jan Stavěl. Hned po zahájení přečetl jednatel dopis, který valné hromadě poslal

olomucký pan arcibiskup dr. Leopold Prečan.

Dopis zněl:

P. T. Cyrilometodějskému družstvu Velehrad
na Velehradě.

Děkuje za pozvání na Vaši třináctou valnou hromadu, uděluji rád všemu Vašemu dnešnímu jednání a celé Vaší další činnosti

své arcipastýřské požehnání, jak jsem oň byl požádán. Že význam Velehradu, zvláště pro obrodu duchovního života u nás, den ode dne roste, o to zásluhu má nikoli v řadě poslední též Cyrilometodějské družstvo Velehrad. Proto všem těm, kdož stáli u jeho kolébky a kdož je spravovali resp. spravují, patří srdečný můj dík provázený přáním, aby Pán Bůh na přímluvu našich slovanských apoštolů a patronů Cyrila a Metoděje tomuto dílu i nadále hojně žehnal a vzbudil mu nové řady obětavých dobrodinců, aby plnití mohlo úkoly stanovami vytčené!

Na Sv. Kopečku dne 1. října 1932.

V lásce oddaný † Leopold, arcibiskup.

Přípis pana arcibiskupa byl s velkým povděkem vzat na vědomost.

Po přečtení protokolu minulé valné hromady podal jednatel, spirituál arcib. kněžského semináře P. Ant. Šuránek

zprávu jednatelskou za rok 1931.

Pravil:

„Minulý rok byl snad jedním z nejšťastnějších roků pro Stojanov, jemuž věnuje Družstvo celou svou péči. Podařilo se totiž vzbudíti zájem širší veřejnosti. Počet členů vzrostl a Bůh sám poslal mecenáše, kteří pomohli z nejhorší tísně.

Velký vliv měla pietní oslava 80. narozenin bl. paměti zemřelého zakladatele Družstva dr. Ant. Cyr. Stojana. Uspořádala ji dekanátní skupina kněžstva uh. hradištského 20. května 1931 na Velehradě. Tam informováno kněžstvo o stavu Stojanova. Kněžstvo vytklo si pak za čestný úkol, zajistit exerciční dům za každou cenu a dalo se obětavě do práce.

Hodně pomáhaly též občasné noticky v novinách a letáčky Družstvem vydané. Nastaly sice nové starosti s úpravou místností pro museum, ale i ty byly s pomocí Katol. podporovacího spolku na Velehradě šťastně překonány a letos je museum již v nových místnostech. V kapli posvěcena prozatímní křížová cesta. Spolupracováno s exercičním odborem Diecésní Katol. akce a s Apoštolátem jednoty. Učiněny přípravy k zavedení střádanek, které Apoštolát jednoty obětavě financoval.

Nově založena kartoteka. Z 13.000 dosud vedených členů bylo možno převésti členů pouze 827, těch, kteří zaplatili příspěvky. Nově přistoupilo 193 členů. Z veliké sítě horlitelů farních skupin zůstalo bohužel jen 28, z nichž veliká část je už nad hrobem. Bude nutno nasaditi páky v tomto směru. Zvláštních díků a pochvaly si zaslouží sl. Ludmila Hluchá, varhanice v Mor. Nové Vsi, která po smrti svého otce ochotně převzala po něm horlitelství a získala 48 nových členů. Zemřeli, pokud bylo oznámeno, 104 členové, které doporučuji modlitbám živých členů. Za ně a za všechny zemřelé členy byly včera vyzváněny hrany a dnes sloužena mše sv. Modlitby za zemřelé se konají denně. Podle usnesení výboru budou

ode dneška slouženy za živé a zemřelé členy a dobrodince mimo dosavadní ještě 4 mše svaté, a to v úmrtní den sv. Cyrila, sv. Metoda, pak 5. července a v den valné hromady.

Z výboru vystoupil bývalý jednatel dp. P. Lev Pospíšil. Zaslouží vřelých díků za svou práci pro zájmy Družstva. Výbor konal 4 porady. V poslední podle usnesení valné hromady kooptováni: dpp. Ant. Šuránek, spirituál v Olomouci, jenž současně zvolen

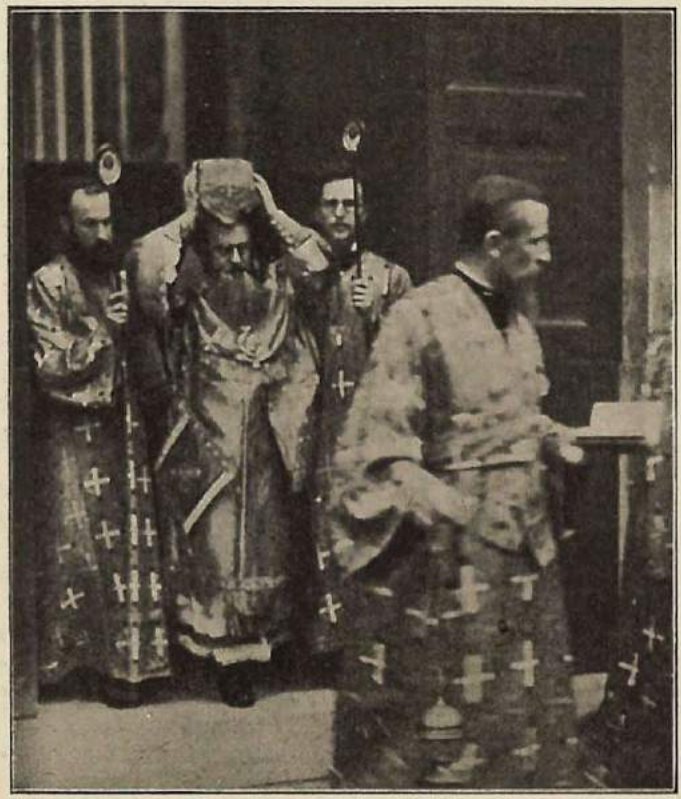

5. Přenášení svatých ostatků.

jednatelem, P. Jan Kalous, katecheta v Bučovicích, a za náhradníky p. ředitel Fr. Hromádko, P. Jos. Bělohlávek, katecheta ve Valčicích, P. Ant. Kopal, spirituál v Brně a pan Ant. Zelnitius, řídící školy na Velehradě.

Exercicie řídili obětavě OO. jesuité. Bůh viděl všechnu jejich práci, On zaplatí, my vyslovujeme vřelé díky. Hospodářství vedly stejně obětavě a nezištně ct. sestry cyrilometodějky s ct. sestrou Serafinou v čele. Bůh jim zaplať. Vroucí díky je povinno Družstvo vzdáti pana arcibiskupu olomuckému Leopoldovi za velkomyslnost, se kterou zasáhl do osudů Stojanova. Jeho veliké dary

a jeho příklad působily pronikavě. Jemu po bok v dobročinnosti se staví ve své lásce k Družstvu osvědčený Katolický podporovací spolek na Velehradě s panem senátorem Kavanem v čele.

Konečně nejen vděčnost, nýbrž i spravedlnost velí, aby Družstvo zvláště vřele poděkovalo strážci, pokladníku a hospodáři Stojanova, dp. P. Janu Mlčochovi, duch. správci a inspektoru v Uh. Hradišti, který je duší, iniciátorem i hnacím perem veškeré naší činnosti. Bůh nám ho zachovej a žehnej všem jeho snahám, směřujícím ke šťastné budoucnosti Stojanova.

Jednatelská zpráva byla vzata s povděkem a souhlasem na vědomost.

Rektor velehradské koleje T. J. P. Jos. Habeš podal nato

přehled exercičního hnutí za poslední leta.

Připomněl, že na Velehradě se pořádají exercicie už 40 let. První exercicie velehradské uspořádány byly roku 1893, a to pro učitele. Přihlásilo se jich tehdy 200 a přes všechen teror a protivnou agitaci vytrvalo 150, kteří přijeli a s úspěchem první kurs velehradských exercicií absolvovali. Tedy nutno říci, že české exerciční hnutí mělo svoji kolébku na Velehradě. Je to požehnané dílo horlivosti A. C. Stojana, jehož exerciční tradice co do pořádku, zpěvu a pobožnosti je na Velehradě velmi pietně stále zachovávána a dodržována, poněvadž exerciční praktikové potvrzují, že všechno to, čím dr. Stojan pořad exerciční obohatil a zpestřil, nesmírně napomáhá vytvořiti u exercitantů úrodnou vnitřní disposici. Vedle této stojanovské tradice je to ještě posvátné ovzduší velehradské, jinde sotva něčím nahraditelné, jež přispívá k bohatému ovoci duchovních cvičení.

Plných 32 let byly exercicie velehradské konány v klášteře, posledních 8 let jsou pak soustředěny do Stojanova. Exercicie ve Stojanově započaly 9. července 1924 osmidenním kněžským kursem, jejž pro 26 účastníků dával P. Stork T. J. Od roku 1929 až do konce září 1932 konalo se na Stojanově celkem 230 exercičních kursů a súčastnilo se jich 16.782 osob. V roce 1924 bylo 11 kursů a 767 účastníků, v roce 1925 24 a 1508, v roce 1926 26 a 1981 účastníků, v roce 1927 26 a 1663, v roce 1928 28 a 2023, v roce 1929 24 a 2050, v roce 1930 27 a 2509, v roce 1931 33 a 2248. Letos za 9 měsíců bylo už 31 kursů s 2033 účastníky, z toho 901 muž.

Žeň, jakou tedy exerciční dům Stojanov za těch 8 let v ohledu duchovním vykazuje, je opravdu radostná, poněvadž neobyčejně bohatá. Dílo Stojanovo zde žije prudkým tepem, poněvadž těch 16.782 exercitantů za 8 let je jistě armáda více než úctyhodná. Kdyby existovala statistika, kolik lidí se vystřídalo před tím za 32 let v klášteře velehradském, jistě bychom došli k číslici obdivuhodné.

podal inspektor P. Jan Mlčoch z Uh. Hradiště. Zněla:

V hospodářství Stojanova pokračováno v započatém směru. Byly podle možnosti odstraněny pasivní položky a prosazována snaha po nejlevnějším provozu a šetření sil personálu. Proto nastala změna v provozu kina, jež již nebude svým deficitem Družstvo zatěžovati. Podobně i polní hospodářství.

Hledány levnější nákupní prameny i mimo Velehrad, docíleno výhodnějších cen, poněvadž všechny účty byly placeny buď hotově nebo měsíčně.

Požár zničil část střechy na hospodářské budově, škoda však byla kryta pojištěním. Dík zaslouží hasičské sbory z Velehradu a Modré a občané, kteří při hašení pomáhali. Dvířka u komínů přeložena do zdi u zahrady.

Arcibiskupský vrchní zahradník Janda z Kroměříže udělal sice návrh na úpravu zahrady, ale dále k úpravě nedošlo. Více bylo a bude vykonáno letos.

V budově obnoven zvenčí nátěr oken, pokryta střecha a opravena vazba na staré budově, sestrami vylíčeny pokoje v III. poschodí, obnoven nátěr všech rour, zařízena vedle kuchyně prádelna, do které zakoupena pračka a ždimačka, upraveno skladiště prádla. Vyzkoušeny byly hromosvody.

Hostinec pronajat opětně na tři leta arcib. pivovaru v Kroměříži za 8000 Kč ročně. Ve smlouvě zajištěn pořádek a klidný provoz exercičního domu.

Celá budova důkladně prohlédnuta, při čemž zjištěna hniloba trámů nad kaplí. Velmi ochotně pomáhal a radil p. rada inženýr Mrkva, jemuž patří náš dík.

Za pomoci sanačního příspěvku pana arcibiskupa dr. L. Prečana, Katol. podpůr. spolku na Velehradě a četných příznivců, z nichž uvádím: Jana Zemínková z Částkova 1000 Kč, Rolnická záložna v Uh. Hradišti 1000 Kč, Rolnická záložna v Židlochovicích 500 Kč, Diecésní Apoštolát sv. Cyrila a Metoda 5000 Kč, rada A. Nevřala z Jalubí 1000 Kč, odkaz zemřelého dp. rady Ryndy z Holešova 4194 Kč, Frant. Tymonková z Kroměříže 2000 Kč atd., kteří z mála dali mnoho, při obětavosti a šetrnosti ctih. sester, které se vzdaly jakékoliv odměny, bylo možno zaplatiti všechny menší, třebas desetitisícové dluhy a dlužné úroky.

Na kapitál bylo splaceno 68.907.55 Kč, na úroky 67.250.70 Kč. Loňského roku jsme vykazovali provozovací ztrátu 96.239.98 Kč, letos 4860.40 Kč, neuhrazený účet amortisační byl vloni 96.239.98 Kč, letos 58.285.39 Kč. U exercicií vykazovali jsme vloni ztrátu 23.335.90 Kč, letos docílili jsme rovnováhy. Nemůže se mluviti o zisku, poněvadž neúčtujeme exercičnímu kontu pranic za používání budov a inventáře. Kdybychom účtovali jen 1000 Kč měsíčně, pak končí exercicie i letos schodkem. Kdybychom měli

platiti personál, byl by schodek mnohem větší. Ač jmění vzrostlo, zůstává přece ještě dluh 1,002.486.86 Kč.

Tolik povšechně, podrobnosti budou v bilanci, kterou letos opětně vypracoval náš revisor městský tajemník a bývalý dlouholetý důchodní Leop. Sedlář z Uh. Brodu. Končím povšechnou zprávu ještě vřelým Pán Bůh zaplať všem a zvláště ctihodným sestrám, bez jejichž hospodaření by dnešní zpráva nebyla tak radostnou.

Po přečtení bilanční a revisní zprávy vylíčil P. Mlčoch činnost Družstva Velehrad za dobu 30 let. Byl to obraz velmi zajímavý.

Pak byla valná hromada modlitbou skončena.

Jubileum řádu basiliánského.

Píše Kristof Fillo, z řádu svatého Basila V.

V tomto roce slaví řád basiliánský padesáté výročí své velké reformy. Proto budiž mi dovoleno, abych upozornil naši českou veřejnost na nejstarší náš řád, na pracovníka za svaté sjednocení Slovanů a celého křesťanského Východu. Všimněme si proto vzniku, rozkvětu a misionářské práce OO. basiliánů.

Řád basiliánský jest nejstarší řeholí v katolické Církvi vůbec a jest jedinou řeholí řeckokatolického obřadu. Založil jej sv. Basil Veliký, arcibiskup caesarejský v Malé Asii (329—379), který kolem roku 361 napsal hluboká a moudrá ustanovení pro život řeholní. Velká a krátká pravidla sv. Basila Velikého jsou základem všech řeholních nařízení, čili stanov, jimiž se řídí východní kláštery a v nichž je zahrnuta skoro všechna řeholní kázeň.

Z počátku řád basiliánský utěšeně rozkvétal v Řecku a později se rozšířil po celé Ukrajině a Rusku. Na Ukrajině vyšli z něho svatí mužové, jako sv. Alimpij, Theodozij a Antonij Pečerský. Když došlo k rozkolu, byli sjednocení basiliáni rozehnáni a jejich místo zaujalo nové pokolení, které bylo již samozřejmě odloučeno od Říma. Basiliánský řád sjednocených řeckokatolíků oživl zase po unii břestské (1596), totiž v době, kdy mučedník za svaté sjednocení, sv. Josafat Kuncevič, a Benjamin Josef Rutskij, obnovili a v jedné řádové společnosti sjednotili kláštery na Ukrajině, Litvě a Bílé Rusi. Když se Rutskij stal metropolitou, na sjezdě v Rutě u Novhorodka roku 1617, sestavil pro své basiliánské kláštery nová pravidla a ustanovení. Na pozdějších sjezdech ve Lvově (1739) a Dubně (1743) bylo schváleno, utvořit jednotu všech ukrajinských basiliánů. Papež Benedikt XIV. schválil tento názor. Od této doby má řehole basiliánská horlivé misionáře, kteří pracovali pro sjednocení na pravoslavné Ukrajině; mezi jinými jest znám mučedník a misijní prefekt Iraklij Kosteckij. Sjednocení basiliáni vytrpěli mnoho od pravoslavných; v r. 1705 došlo k velkému krveprolití v Polocku a Bohuslavi a r. 1768

v Umaní (umańska rizňja). V XVIII. století vydávali basiliáni ve své vlastní tiskárně četné náboženské knihy, zvláště v Počajevě. Po rozdělení Polska car Mikuláš I. a Alexander II. zrušil řád basiliánský. Zachoval se jenom ještě v Haliči a na Podkarpatské Rusi. Císař Josef II., který svými neblahými reformami uškodil Církvi katolické, poškodil také basiliánský řád a bolestně otřásl jeho duchovním rozvojem. Proto bylo třeba v r. 1882 přistoupit k nové reformě.

Zlatým písmem je zapsán v dějinách řádu basiliánského a také v dějinách církve řeckokatolické rok 1882, jenž byl počátkem nové doby, nového rozvoje řádového. Toho roku „papež Východu a Slovanů", Lev XIII. provedl svou konstitucí „Singulare praesidium" reformu řádu basiliánského.

Křesťanský Východ.

ZE SOVĚTSKÉHO RUSKA

Tragický konec starověreckého kněze Feodora Gusljakova oznámily nedávno noviny s hranice rusko-rumunské, za níž hledal záchranu svého života.

O. Gusljakov byl znám jako velmi nadaný a vzdělaný starověrecký theolog a církevní spisovatel. Do r. 1919 byl farářem v Moskvě u kostela na Rogožském hřbitově. Zastával úřad tajemníka všech posledních starověreckých sněmů a redigoval náboženský časopis „Církev". Po říjnovém převratě byl Gusljakov přeložen do Charkova, kde jej GPU. (státní politická policie) nutila k tomu, aby zrazoval a udával starověrce. Poněvadž to odmítl, vzbudil nelibost místních bolševiků. Když letos na podzim začalo pronásledování starověrců, O. Gusljakov obdržel důvěrné sdělení, že bude vypovězen na Sibiř. Chtěje tomu předejíti, odhodlal se k útěku. Spolu se svou manželkou přijel na sovětsko-rumunskou hranici a pokusil se blízko Bender přeplaviti řeku. Byl však zpozorován bolševickou stráží, která začala po uprchlících střílet, a tak se jich zmocnila. Těžce zraněný Gusljakov hned na břehu zemřel, jeho choť uvěznili v tiraspolském žaláři. Podle sdělení bukurešťské „Dimineata" povalovala se mrtvola Gusljakova po několik dnů v úvoze. V šatech zavražděného našla státní policie rukopis jeho nového spisu proti nevěrcům a dopisy jeho přátel, na jejichž základě pak pozatýkala několik dalších charkovských starověrců. — „Vozroždenie", čís. 2712.

„Mirlikijskaja lampada". Do Paříže byla přivezena ze sovětského Gruzínska starobylá památka, uctívaná od věků tamějším pravoslavným lidem, tak zvaná „mirlikijskaja lampada". Je to lampička, rozsvěcovaná před obrazy, podoby měsíčního rohu, kterou v Gruzínsku pokládali za posvátný, ba zázračný předmět. Podle tradice doručil „lampadu" carevi Alexandrovi jakýsi athoský mnich. Chována byla v poutním místě Borischevi, kam přicházeli věřící z celého Gruzínska. Bolševici až do roku 1928 báli se sáhnout na posvátnou lampadu, jíž připisoval lid i několik případů zázračného uzdravení. Konečně se však rozhodli odstraniti „mirlikijskaju lampadu". Nic nezmohl proti tomu odpor obyvatel Borischevi. Museli se podrobiti. Jejich kněz byl zatčen a „lampada" bylo dopravena do Tiflisu. Tam komise universitních profesorů-archeologů konstatovala, že lampička pochází z prvních dob křesťanských a má zřetelné stopy řeckých vlivů. Bolševici však žádali od učené komise, aby odpověděla, „zdali může lampička dělati zázraky". Profesoři ovšem prohlásili, že to není věcí archeologů.

Podle rozhodnutí výkonného výboru gruzínské komunistické strany měla býti nyní lampada poslána do Petrohradu a tam vystavena v protináboženském museu. Poněvadž se zrov-

na předseda tiflisské politické policie Edžibia chystal na cestu do Petrohradu, byla mu lampada svěřena.

Edžibia ještě s jiným komunistou Korotkovem jeli autem směrem k Vladikavkazu; tu se auto náhle převrátilo a spadlo do propasti, kde mrtvoly obou komunistů byly teprve druhý den nalezeny. Náhodou však přišel první k místu katastrofy prostý gruzínský sedlák a nalezl „lampadu" vypadlou z auta. Věřící člověk ihned ji poznal a odnesl s sebou. Dnes je tato „mirlikijskaja lampada" v Paříži v majetku gruzínské emigrantské rodiny, která pevně věří, že světlo lampady bude přece jednou zase svítiti v chrámu obce Borischevi. — „Vozroždenie", číslo 2702.

Smutné výročí. V říjnu 1932 uplynulo 10 let od popravy petrohradského metropolity Veniamina, který byl v roce 1922 zastřelen na základě rozsudku sovětské vlády. Před smrtí byl nešťastný metropolita podroben soudní komedii, při níž jako svědek vystupoval známý pokrokový duchovní Vvedenskij a jiní stoupenci nově založené „živé církve". Před svou smrtí žehnal ještě metropolita Veniamin Sv. Otci a arcibiskupu z Canterbury za to, že se snažili zachrániti mu život. Poprava byla vykonána tajně; teprve později prozradil její okolnosti jeden z vojáků, který se jí zúčastnil. Dosud však není přesně znám den smrti metropolitovy. Proto byly hlášeny záduší bohoslužby ve všech emigrantských střediskách na den 26. října, kdy připadá svátek svatého mučedníka Veniamina.

Proč byli vypovězeni jesuité z Ruska? V Paříži vyšla zajímavá kniha A. V. Někljudova „Staryje portrety". Je to rodinná kronika posledních pěti generací jednoho z nejstarších ruských šlechtických rodů. Z knihy, jež by jistě zasluhovala obsáhlejšího referátu, prozatím zaznamenáváme zajímavé svědectví o činnosti jesuitů v Rusku. V době napoleonských válek byl předek autorův Sergěj Někljudov ženat s Barborou Naryškinovou, dívkou velmi lehkomyslnou, která trávila svůj život ve víru světských radovánek. Působením jesuitů, s nimiž se Naryškinová seznámila, úplně se v povaze své změnila a stala se katoličkou, aniž o tom věděl její manžel. Od té doby začala žíti horlivým životem náboženským. Její muž Někljudov zdržoval se v cizině. Když kdysi neočekávaně přijel večer domů, do svého letohrádku v Karpovkě nedaleko Petrohradu, zjistil, že jeho manželka odešla z domu do katolické kaple, která byla střediskem působnosti Otců jesuitů. Byl to jakýsi tajný klášter. Ačkoliv byl Sergěj Někljudov sám vychován v jesuitské škole, přece neměl rád katolických kněží. Neprodlené odebral se proto se svým sluhou do oné kaple, vpadl tam přes odpor řeholníků, kteří tehdy konali bohoslužby pro ruské konvertity jen v největší tajnosti. A tu spatřil v chrámové lodi mnoho representantů nejvyšší petrohradské společnosti a mezi nimi též svou ženu. Někljudov rozzloben odvedl svou choť, prudce odstrčil kněze, který ho chtěl upokojit a hned druhého dne podal formální stížnost proti jesuitům. Podle tvrzení autorova právě tato žaloba jeho předka byla příčinou, že byli jesuité vypovězeni z obou hlavních měst, z Moskvy a Petrohradu.

Patnácté výročí bolševické revoluce oslaveno bylo v sovětském Rusku otevřením všeruského musea dějin náboženství. Zřídila je sovětská Akademie věd v bývalé katedrále kazaňské a shromáždila v něm nejstarší památky náboženského učení různých lidí a dob. K slavnostnímu otevření musea byly uspořádány dvě veliké výstavy, které měly znázornit témata „Náboženství a bezbožectví na západě" a „Dějiny budování kazaňské katedrály". Při zahájení místopředseda Akademie věd N. J. Marr pronesl vášnivou řeč, v níž zdůrazňoval, že jedině proletářská revoluce mohla učiniti z kazaňské katedrály středisko protináboženské propagandy. Řečník vzpomněl toho, jak náboženství po tisíciletí zotročovalo dělný lid. „Dnešní den" — pravil „je historický. Zřízení musea dějin náboženství zde v bývalém kazaňském Sněmu je událostí světového významu." Po řeči akademika Marra pronesli proslovy prof. Tan-Bogoraz, člen Akademie Orlov, profesor Matorin, který zdůraznil nutnost spolupráce akademických kruhů se Svazem bezbožníků, a delegát německých dělníků z továrny jména Maxe Gelse." Tak píše o slavnosti petrohradská „Večernaja krasnaja gazeta".

Bolševická propaganda se neštítí žádného prostředku. Doma rdousí nemilosrdně všechny církve a společnosti náboženské, zavádí novou pětiletku protináboženskou, aby vyhladila z ruské země poslední stopu náboženského života, zavírá a boří chrámy, znemožňuje život nejen kněžím, ale i prostému věřícímu člověku všemi způsoby a prostředky státní moci, vnucuje a vychovává rouhavé bezbožectví. Ale při tom se nijak nerozpakuje zneužít pokrokové „živé církve" k podvodným službám v zahraničí. Podle sdělení časopisu „Poslednija novosti" přijel do Anglie zvláštní bolševický emisař, jehož jméno není dosud zjištěno. „Daily Express" píše o něm, jako o „rudém biskupovi". Účelem jeho cesty je získati sympatie anglikánských církevních kruhů pro sblížení s Ruskem. „Rudý biskup" má organisovati výpravu věřících anglikánů do Ruska, aby je přesvědčil, že prý v SSSR. není žádného pronásledování náboženství. Jde tedy o nový pokus státní bolševické propagandy, která se ukázala tak působivou při nedávném zájezdu anglického spisovatele B. Shawa do sovětského ráje. Anglické duchovenstvo bude však sotva tak neprozíravé, aby nepostřehlo chystané mu léčky a nestrhlo masku s tváře sovětských bezbožců a jejich pokrokových náhončích.

Vladimír Karlovič Sabler, nástupce pověstného ober-prokurora Sv. synodu K. P. Pobědonosceva (roku 1911), zajímal se v době, kdy se v ruském pravoslaví ozývaly mocné touhy po reformách (roku 1904), o náboženský a hospodářský život lombardských katolíků v Italii. Ze zdravotních příčin byl Sabler nucen navštěvovat italskou Rivieru (San Remo) a tento svůj pobyt končíval vždy (od roku 1906 až do svého nastoupení úřadu oberprokurora Svatého Synodu r. 1911) zájezdem do Lombardska, do malého městečka Treviglio (na břehu Adiže, asi 32 km východně od Milána). Tam navázal i přátelské styky s katolickými kněžími, zemřelým už sociologem Ambrožem Portaluppim a s kanovníkem Pompejem Geccim, který je nyní biskupem malé diecése Borgo San Sepolchro (u Arezza). V. K. Sabler, tehdy pomocník Pobědonoscevův, byl dobrým znalcem Svatého Písma a otázek liturgických a dával dobrý příklad zbožnosti lombardským katolíkům, účastně se pravidelně farních služeb Božích v Trevigliu. O svátku Narození Panny Marie dne 8. září r. 1909 zajel si dokonce i do Milána a byl v tamější katedrále přítomen pontifikální mši svaté, která byla sloužena ve zvláštním latinském obřadě „ambrosiánském". Tato bohoslužba učinila na Sablera veliký dojem a ve svých rozmluvách s katolickými přáteli znova se k ní vracíval, srovnávaje krásu obřadu ambrosiánského s jejich obřadem a vyhledávaje mezi nimi jakousi podobnost (na př. veliký vchod). Vedle otázek čistě náboženských všímal si tehdy Sabler bedlivě sociální činnosti tamějšího katolického duchovenstva a toužil po takových energických pracovnících i mezi svým pravoslavným duchovenstvem. Když se stal Sabler roku 1911 ober-prokurorem Sv. Synodu, obrátil se naň P. Portaluppi s prosbou o přímluvu za tehdejšího římsko-katolického arcibiskupa vilenského Eduarda de Roppa, který upadl v carskou nemilost statečným hájením práv katolické Církve, ale odpovědný úřad nedovolil už ober-prokurovi pokračovat v přátelství s katolickým knězem italským.

Prognosa budoucnosti. Země businessu, USA., mívá obyčejně jemný cit pro obchodní konjunktury, a podle nich se zavčas zařizuje. Kdo zná kulturní a jazykovou soběstačnost Američanů, pochopí pravý význam a smysl jejich výzvy, která se nyní objevuje plakátována v místnostech slovanské knihovny ve veřejné bibliotéce newyorské i v městských knihovnách Chicaga a Detroitu: „Učte se jazyku naší doby — ruštině!" Při nejmenším to znamená, že znalost ruštiny bude v blízké budoucnosti důležitá a užitečná. — Což jenom krevní bratří mají přijíti pozdě a nepřipraveni, bude-li se jednat ne o pomíjející business, nýbrž o zájmy zpustošeného království Kristova na Rusi? „Izučajte jazyk našeho vremeni — ruskij jazyk" — té výzvě měli by porozumět zvláště čeští a slovenští katolíci!

Zase změny. V sovětském Rusku jsou fakticky umožněny vánoční a velikonoční prázdniny pro středoškoláky. Rozhodnutím ústředního výkonného výboru komunistického bude ve

městech zaveden pro školáky šestidenní týden s pěti pracovními dny, takže odpočinek bude připadati na každý 6., 12., 18. atd. den měsíce. Na vsích bude však týden sedmidenní a den odpočinku bude stanoven pro celý rayon podle dohody — tím lze pravoslavným slaviti neděli, židům sobotu, muselmanům pátek. Zimní školní prázdniny budou trvati od 1. do 15. ledna, jarní — ve městech od 20. do 31. března a na vsích od 20. března do 20. dubna, „podle počasí". — Není vyloučeno, že v budoucnosti „počasí" bude uspořádáno tak, aby dovolené připadávaly na velikonoce. — „Izvěstija" 18. listopadu.

Z POLSKA

Na Novém Městě varšavském byl dne 6. listopadu 1932 posvěcen pomník svatému Klimentu Hofbauerovi. Slavnostní promluvu u pomníku měl provinciál polských redemptoristů P. Trzemecki za přítomnosti presidenta varšavského Slomińskiho, biskupa byzantsko-slovanského obřadu Čarneckiho z řádu redemptoristů, a veliké řady kněžstva a lidu. Odpoledne se konala na městské radnici slavnostní akademie, kterou zahájil president Slomiński a které se zúčastnil též apoštolský nuncius arcibiskup Marmaggi.

Svaz polského učitelstva ohlašuje ve svém spolkovém věstníku („Polska Oświata Pozaszkolna", čís. 5., 1932, str. 384) usnesení letošního II. sjezdu učitelských delegátů, jimž se vyzývají všichni členové Svazu — a jsou mezi nimi i učitelé katoličtí — aby bezohledně upustili od jakékoliv spolupráce v nejsilnější katolické organisaci polské, ve „Stowarzyszeniu Mlodzieży Polskiej". Jako důvod uvádějí hodně široké tvrzení, že prý „Spolek mládeže polské" nevychovává svých členů v „duchu demokratickém". Polské učitelstvo víc a více se staví proti katolické tradici polské a urychluje „třídění duchů" v polském životě kulturním.

Jednání vůdce tak zvané národní církve polské, Farona, s pravoslavnou církví o sjednocení, nakonec přece jen ztroskotalo. Všechno už bylo připraveno pro spojení, jenom pravoslavný synod měl říci poslední slovo. A co se nestalo? Synod dal souhlas, aby věřící a duchovní „národní církve polské" byli přijati do církve pravoslavné, ale rozhodnutí o přijetí vůdce Farona odložil na neurčitou dobu. To ovšem popudilo Farona tak, že přerušil veliké další jednání a ve veřejném projevu vytýká většině pravoslavného kněžstva, že je ovládána dosud carským, moskevským duchem a že svým východním separatismem ztěžuje spolupráci různých církví a národů. — Faronovo zklamání a roztrpčení je pochopitelné; měl už své záchranné splynutí s pravoslavím za jisté a najednou přijde taková odpověď synodu! Myslíme, že na ni měl přece svůj vliv i protest ukrajinského „soborčyku" u varšavského metropolity Dionysia.

V Krakově zemřel dne 24. listopadu farář u svatého Václava při arcidiecésní basilice prelát dr. Jan Korzonkiewicz u věku 56 let. Byl dříve profesorem jagellonské university a rektorem krakovského kněžského semináře, a živě se zajímal o myšlenku sjednocení. Ještě k poslednímu velehradskému sjezdu unionistickému poslal pozdravný projev, kde se už omlouvá, že pro vážnou chorobu se nemůže zúčastnit sjezdu. Za zdravých dnů života byl prelát Korzonkiewicz horlivým literárním pracovníkem jako překladatel, liturgista i žurnalista, přispívaje zvláště v letech 1929—1931 k rozvoji katolické korespondence tiskové — KAP.

Redemptoristé v Polsku vzpomínají letos padesátiletí misijní práce na území republiky polské. V Polsku kongregace dlouho nemohla se uchytiti, ač právě v této bratrské zemi položeny byly základy k jejímu světovému rozvoji zásluhou světce Klimenta Hofbauera. Když roku 1808 byly jeho polské kláštery Napoleonem zrušeny, ukryli se mnozí misionáři na farách a čekali toužebně lepších časů. Vzkřísiti kongregaci k nové činnosti podařilo se teprve roku 1822. Toho roku zřídil P. Jan Podgórski, jeden z nejlepších žáků světcových, misijní dům v Piotrkovicích u Kielců. I dosti Čechů se do něho přihlásilo. Ještě roku 1893 žil v Kielcích stařičký kanovník Václav Pekař, bývalý člen kláštera, a zajímavě uměl vypravovat o tehdejších časech. Jako kdysi u svatého Benona ve Varšavě, rozvinula prý se i ve chrámě piotrko-

vickém „ustavičná misie" pro zbožné zástupy, hrnoucí se z daleka. Též navenek zajížděli misionáři P. Podgórského a pořádali misie za neslýchaného návalu, zvláště v jubilejním roce 1826. Bohužel, zničili po revoluci roku 1833 Rusové kongregaci v Polsku po druhé. P. Podgórski uchýlil se k premonstrátkám na Zvěřinci u Krakova, kde roku 1847 v pověsti svatosti zemřel. Jeho nástupcem v úřadě „probošta" (faráře) stal se český básník Boleslav Jablonský.

Dlouho trvalo, než se redemptoristé odvážili třetího pokusu, vniknouti do Polska. A zase české ruce pomáhaly. R. 1883 s požehnáním papeže Lva XIII. vydali se do Haliče hrabě P. Bernard Lubienski, vnuk ministra, který vyhnal před lety P. Hofbauera z Varšavy, a P. Antonín Jedek, rodilý Čech, a zakoupili zrušený klášter dominikánský v Moščiskách u Přemyšlu. Brzy přišli další čeští spolubratří, P. Janeček a Polák, a ze starého kláštera vytvořen kvetoucí misijní dům. Později založen druhý v Púchově (1893) a třetí v Krakově (r. 1902). Roku 1910 osamostatnily se polské kláštery jako zvláštní provincie. Dnes má polská provincie pět domů a 125 členů, z toho 50 kněží a 30 bohoslovců, buduje nový kostel svatého Klimenta ve Varšavě a dokončuje velkolepou stavbu juvenátu v Toruni. Misijní činnost redemptoristů v Polsku je v rozkvětu. Památné misie konali redemptoristé roku 1908 v desíti důležitých městech Sibiře a zasadili misijní kříž až na břehu Tichého oceánu. Následujícího roku kázali na Kavkaze a u moře Kaspického. Zároveň konali v Petrohradě exercicie pro sto kněží, shromážděných ze všech končin ruské říše. Roku 1931 vykonala provincie 130 misií a obnov a 155 kursů exercičních. Polské misijní knížky vydáno přes půl milionu exemplářů.

Spojité nádoby. Před několika měsíci byl uvězněn vůdce protináboženského boje ve školách polských dr. Tadeáš Oryng, poněvadž jeho jméno octlo se ve spojení s objevenou revoluční aférou. V bytě Oryngově našli celý arsenál zbraní a výbušných látek, které tam přichystali polští komunisté. Dr. Oryng vynikl už dříve jako přední a radikální bojovník za protináboženskou školu, jak se jí domáhalo levé křídlo radikálního Svazu učitelského tak zv. „Kolo Spasowiaków". Profesor Spasowski byl od roku 1928 ředitelem státního pegagogia ve Varšavě. Jeho žáci založili „Kolo uczniów prof. Spasowskiego", které s počátku tajně, později jako veřejný spolek usilovalo o zavedení protináboženské školy v Polsku. Dr. Oryng na sjezdě „Spasowiaków" roku 1928 byl hlavním referentem a svůj bojovný plán chtěl rozšířit nejen na školách obecných, ale i na večerních kursech pro mládež odrůstající. Nyní zjistilo obsáhlé soudní šetření, že tento průbojník protináboženské školy nejen bojovně mluvil, ale že připravoval i opravdový revoluční boj komunismu proti dosavadním řádům a že je — bratrancem ruského sovětského komisaře války Unchlichta. Z vyšetřovací vazby byl však dr. Oryng propuštěn, když za něho složil kauci 50.000 zlotých (asi 200.000 Kč) lodžský průmyslník Wislicki, jeho švagr. Revoluční borec komunismu, kterého zachraňuje buržujní kapitalista z vězení, je jistě podivuhodná všestrannost!

Synod pravoslavné církve v Polsku na schůzi dne 23. října zamítl žádost několika Ukrajinců, kteří se domáhali toho, aby památka bývalého ukrajinského hejtmana Ivana Mazepy byla zproštěna klatby. Jak je známo, Ivan Mazepa spojil se se švédským králem Karlem XII. proti svému panovníku, carovi Petru Velikému, a za to jej ruská církev stihla klatbou. Polský synod se nyní usnesl, že nemůže rozhodovat o věci, která patří k pravomoci cařihradského patriarchy. Pravoslavné duchovenstvo smí se sice modliti za odpuštění hříchů bývalého hejtmana, leč nesmí konati zádušních bohoslužeb — „panychid". Rozhodnutí pravoslavného synodu potvrzuje prakticky učení katolické víry o očistci, kterého formálně pravoslavná církev neuznává.

Z ESTONSKA

Postavení pravoslavné církve v Estonsku poskytuje v celku obraz velmi smutný, zejména proto, že pravoslavní věřící nejsou jednotní, nýbrž rozdělení na dva tábory — estonský a ruský. Estonská veřejnost se dosud obává mocného vlivu silnější ruské kultury a proto utiskuje ruské kněž-

stvo a vědomé opouští staré ruské tradice, Estonské duchovenstvo nápodobuje protestantské duchovní jak chováním, tak dokonce i zevnějškem — takže dnes možno mluviti o „luteranisaci estonského pravoslaví" — praví závěr dlouhého článku v pařížském listě „Poslednija novosti" (č. 4252). Po této stránce byl velmi charakteristickým letošní církevní sněm: třetina byla Rusů — ti přišli v tradičních ruských řízách kněžských. Dvě třetiny sněmu tvořili kněží estonští, kteří vypadali úplně odlišně: Někteří se sice objevili v klerikách, ale ušitých buď podle vzoru protestantského anebo katolického, a téměř všichni byli oholeni. Většina přišla však v obyčejném občanském šatě, jeden dokonce ve smokingu s nažehlenou náprsenkou. „Pangiu", to jest kněžský náprsní kříž schovávali tito „civilní" kněží v kapsičce vesty. Není to sice protějšek k sektářským náladám ruských pokrokových „živocerkovníků", avšak je to vnášení národního šovinismu do věcí náboženských a církevních — zjev zajisté náboženskému životu osudný.

Synod proti pravoslavnému biskupovi. Dne 4. listopadu pravoslavný biskup pečerský Jan byl nucen opustiti klášter v Pečerách, ač se dlouho zdráhal tak učiniti. Je to jedna ze smutných kapitol protiruského boje v Estonsku. Synod, který je pod vlivem estonských šovinistů, chtěl odstraniti oblíbeného biskupa Jana z pečerského kláštera, proto jej povýšil a jmenoval biskupem narvským. Jan nepřijal toto jmenování, nýbrž protestoval proti rozhodnutí synodu jako nezákonnému. Spor rozhodl světský soud, který se přiklonil k názoru synodu. Tak se musel biskup z kláštera odstěhovati do soukromého bytu. Odcházel pěšky, doprovázen zástupy věřícího lidu, který hlasitě projevoval věrnost svému biskupovi.

Bezbožecká propaganda, živená blízkostí bolševického ruského bezvěrectví, odvažuje se vystupovat v Estonsku s velikou útočností. V pohraničním městě Narvě sešli se proto protestantští duchovní s pravoslavnými kněžími ke společné poradě, jak čeliti zhoubné činnosti bezvěreckého Svazu. Usneseno organisovat výbory, které ve spojení s baltskou komisí pro Rusko povedou boj proti bezvěří. Zároveň zahájí zvýšenou tiskovou akci, aby upozornili široké vrstvy lidové na podvratný vliv bezbožecké propagandy.

Z JUGOSLAVIE

„Kržarski pokret" (Křižácké hnutí) mezi slovinskými akademiky vzalo si v letech 1926—1928 za úkol, potírat frázovitost a prázdnou povrchnost v náboženském a národním životě Slovinců po příkladu známého německého hnutí „Jugendbewegung". Mladí horlivci seskupili se okolo časopisu „Križ na gori" a odtud dostalo i jejich hnutí jméno. Dnes jsou starší pracovníci „Kržarskiho pokretu" roztroušeni po nejrůznějších působištích, a jejich časopisy se utopily ve finančních nesnázích. Ale bez vlivu jejich hnutí přece nepřešlo. Jedna část akademiků ztratila činný zájem o veřejný život (na příklad členové organisace „AO"), druhá však, a to větší část, přenesla své obrodné snahy na pole politické a připravuje půdu novým směrům pro dobu, až se vrátí politická svoboda v Jugoslavii. Vlastenečtí akademici slovinští osvědčují dnes svůj nacionalismus jen v opětných demonstracích proti vládnímu režimu, obětavě nastavujíce svá záda ranám policajtských obušků. V Lublani je několik domů pro akademiky, ale nejlepší z nich a nejmoderněji zařízen je „akademický dům sv. Cyrila". Je to část „Lidového domu", upravená pro 50 akademiků. Stalo se tak péčí lublaňského biskupského ordinariátu, který i do budoucnosti slibuje rozvinout úspěšnou činnost ke zlepšení sociálních poměrů slovinských katolických akademiků. — J. Kosorin ve „Svoradově".

Pro střední a odborné školy předepsal jugoslavský ministr osvěty na základě ústavy (4. bod, 11. čl.) království jugoslavského novou společnou modlitbu před vyučováním a po něm! Modlitbou před vyučováním je známá katolická modlitba (Actiones nostras, quaesumus, Domine...): „Prosíme Tě, všemohoucí Bože, činy naše milostí (vnuknutím) svou předcházej a pomoci svou provázej, aby všechna naše modlitba i každé naše dílo s Tebou se začínalo a s Tebou započato se končilo." Po vyučování pomodlí se

žáci všech uznaných vyznání jugoslavských tuto modlitbu: „Díky Tobě za všechna dobrodiná Tvá, všemohoucí Bože, který žiješ a kraluješ na věky věkův. Amen!" Ostatní jakékoliv modlitby jsou tímto ministerským nařízením ze středních a odborných škol vyloučeny. — Zní to sice podivně, že ministerstvo osvěty upravuje a zavádí společnou modlitbu do středních a odborných škol jugoslavských, ale jistě jsou tam věřící na tom lépe, než když u nás ministr Habermann vyhazoval už i z obecných škol jakoukoliv modlitbu a kříže.

V Záhřebě slavil se o svátku Neposkvrněného Početí Panny Marie den Apoštolátu svatého Cyrila a Metoděje, kdy se v katedrále konaly modlitby za sjednocení Církve. Večer pak pořádal v katedrále cyrilometodějský pěvecký sbor duchovní koncert, který přednesl vesměs jen staroslovanské skladby duchovní, a to klasické i moderní. Cyrilometodějský sbor ukázal už svou pěveckou zdatnost o letních eucharistických slavnostech v Sarajevě, na duchovním koncertě v Záhřebě zpíval však v plné síle 50 zpěváků.

Pravoslavný kostel sv. Marka v Bělehradě bude největším chrámem srbského pravoslaví. Do konce příštího roku má býti dostavěn pod střechu. Vedle kostela stavějí čtyřpatrový obytný dům, který ještě letos bude pod střechou. Důchody tohoto domu bude vydržován kostel svatého Marka. Jeho stavba bude stát 14 milionů dinarů; peníze ty jsou už sebrány, poněvadž fara svatého Marka je zámožná a jenom za stavební místa na svém velikém pozemku dostala 14 milionů dinarů.

Sněmu ruských biskupů ve Srěmských Karlovcích došly stížnosti, že ruská pravoslavná církev v Besarabii je pronásledována nejen rumunskou vládou, ale i rumunskou církví pravoslavnou. Karlovický sněm obrátil se s protestem jen na sekretariát „Společnosti národů", nemaje, nebo neuznávaje vyšší instance církevní, která by hájila svobody a práva ruských pravoslavných v Rumunsku. Kdo má řešit spory národních církví pravoslavných, není-li nadnárodního střediska křesťanského?! Mají čekat na rozhodnutí obecného sněmu církevního? Církev musí mít i viditelnou hlavu! — „Dnevník", čís. 38.

Apoštolský vojenský vikář dr. Ferdo Rožic, který byl ve svém úřadě referentem ministerstva vojenství, byl královým dekretem ze dne 27. září pensionován jako vyšší vojenský duchovní I. třídy. Záležitosti své služby odevzdal bělehradskému vojenskému faráři Davorimu Medvedovi. Poněvadž však úřad vojenského apoštolského vikáře podléhá církevní pravomoci, rozhodne definitivně tuto záležitost vyšší církevní úřad v dorozumění s vládou.

Pravoslavným metropolitou v Záhřebě zvolil sbor srbských biskupů známého u nás biskupa Dositeja z Nišu. Roku 1919 přednášel Dositej v Záhřebě a získal si tam mnoho přátel. Později jako nišský biskup byl vyslán srbskou pravoslavnou církví do Československa, aby pracoval pro spojení „čechoslováků" se srbským pravoslavím. Tato jeho činnost nebyla ovšem příliš šťastnou a vláda československá jej nakonec odmítla. Jako biskup nišský působil mírněji. Do Záhřebu se přestěhuje po Novém roce. Za svůj program na novém působišti prohlásil: pracovat pro národní jednotu pomocí duchovní jednoty.

Nábožné knihy pro lid vydává pod tímto názvem srbský pravoslavný duchovní Hranislav Tomič v Bělehradě. V této sbírce, kterou schválila srbská biskupská synoda, vyšla také knížka s nadpisem „Pazite, Rim se širi" (Pozor, Řím se roztahuje, sv. 40.) s poznámkou, že má úchvalu synodu. Knížka obsahuje vášnivé útoky na katolickou Církev a papeže. Katolíci ovšem nemlčeli. Snad proto oznamuje úřední list patriarchů v „Glasnik" (č. 32.), že rukopis této knížky nebyl předložen Synodu ke schválení a proto také knížka jeho úchvaly nemá. Budoucně může Tomičova sbírka uveřejnit jen ty knížky, jež budou schváleny censorem biskupské synody.

Z BULHARSKA

Ze života bulharských katolíků. Dosavadní redaktor „Istiny" O. Věnceslav Abram O. M. Cap., Slovinec z italského záboru, povolán byl do Říma za sekretáře do generalátu; mají mu býti svěřeny záležitosti slovanských kapucínských misií. Redakcí „Istiny" pověřen byl O. Josafat Mar-

kov, katecheta na naší škole sofijské, kněz neobyčejně vážený našimi krajany. (Učil se česky u nás, i v Olomouci!) Katechetou na německé škole jmenován byl O. dr. Damian Dulov, na kterého se jistě pamatují účastníci velehradských sjezdů. Doma je znám svým řízným slovem i perem v obraně Církve a katolických svých krajanů. Berou tedy katolickou péči do rukou OO. kapucíni-Bulhaři, jistě jen na prospěch dobré věci. Nic se totiž nevyčítá vůdcům katolíkům v Bulharsku tak často, jako to, že jsou cizinci. Pomalu výtka odpadne. Z celého počtu kapucínů v Bulharsku jsou pouze tři Nebulhaři.

Gornou Orechovici navštívil biskup Damian Theelen C. P. z Ruse, aby udělil dětem našich krajanů prvé svaté přijímání a svaté biřmování. Na nádraží čekal na vzneseného hosta stařičký sekretář tamějších závodů p. Hořejší. O ubytování postarala se vždy ochotná správa závodní. V neděli při mši svaté, sloužené ve školní budově, přistoupilo několik našich dětí ke svatému přijímání; po mši svaté byly biřmovány. Tato ochota katolického arcipastýře jistě upevnila zase svazky víry u našich krajanů. V pondělí nato biřmoval pan biskup v Trnovém, ve starém korunovačním městě bulharských králů.

Otázku bulharského pravoslavného exarchátu řeší svatý Synod novým statutem. Dosud byl totiž bulharský exarcha jen podle jména hlavou pravoslavné církve a žil nikoliv v Bulharsku, nýbrž v Cařihradě. Novým statutem se tento stav mění. Exarcha bude míti sídlo v Sofii a bude duchovní hlavou všech Bulharů, i v zahraničí. Současně bude sofijským metropolitou a bude volen všemi metropolity, kteří jsou na svém stolci nejméně 5 let. Pro případ, že by nynější sofijský metropolita nebyl zvolen exarchou, zůstane podle učiněné dohody až do smrti sofijským metropolitou. Sloučení metropole a exarchátu provedlo by se pak až po jeho smrti. — „Zora", čís. 4000.

Otázka církevního sněmu. „Velehradská akademie" a VI. velehradský sjezd unionistický mají nepopiratelnou zásluhu na tom, že byl vzbuzen zájem o první ekumenické sněmy církevní. Na podnět Akademie velehradské byla uspořádána svého času anketa, které se súčastnil ruský theolog Afanasjev; a na posledním sjezdě unionistickém byly dvě odborné přednášky (dra Salajky a dra Dvorníka) věnovány výlučně otázce církevních sněmů. O možnosti svolání nového obecného sněmu učinil významný projev i patriarcha cařihradský; a nyní o tomtéž tématě pojednává bulharský pravoslavný kněz Orfan St. Žerev v několika číslech poloměsíčníku sofijské diecése „Naroden Straž". Bulharský autor dokazuje, že při svolávání sněmů úloha císařova byla menší, nežli úloha církevní moci. „Kdykoliv se císařové pokoušeli svolat sněm, biskupové však s tím nesouhlasili, k sněmování nedošlo. Proto neměli právo svolávat sněmy císařové, nýbrž církevní moc," praví výslovně O. Žerev. Kdežto tedy dr. Afanasjev ve své předsjezdové studii ještě přecenil význam byzantského basileusa, takže byl nucen pochybovati o možnosti a vhodnosti svolání nového církevního sněmu, opravuje už O. Žerev jeho závěry, blíže se více stanovisku katolickému. V čem však chybuje i O. Žerev, velmi bystře zjišťuje odpověď katolického bulharského týdeníku „Istiny" v článku „Katoličeskata Crkva i Vselenskija sbor" (čís. 25., roč. IX.). Podle učení pravoslavné církve může pouze obecný sněm církevní rozhodnout, zdali východní či západní Církev jde správnou cestou. Patriarcha Cerularij neodvážil se takové rozhodnutí vznést na obecný sněm, a proto žádná pravoslavná církev nemůže vinit katolíky z bludu. Bulharská pravoslavná církev se necítí postižena ani odsouzením cařihradského patriarchy.

Bulharští pravoslavní metropolité sjeli se dne 23. listopadu v Sofii na biskupský sněm, který měl projednat nový „exarchální statut" církevní. Podle rozhodnutí sv. Synodu obmezena účast jen na diecésní metropolity — (jsou to zvláště Šimon z Varny, Naxim z Plovdiva, Neofit z Vidina, Makarius z Nevrokopu, Štěpán ze Sofie, Pavel ze Staré Zagory, Filip z Tyrnova, Ilarion ze Slivna a j.) a teprve sněm sám rozhodne, zdali mají býti připuštěni i ostatní biskupové.

Úprava církevního zřízení bulharského pravoslaví. Podle návrhu nového „exarchálního statutu" bude

míti pravoslavná církev v Bulharsku tuto vrchní správu: 1. Úřadující radou bude sv. Synod, pozůstávající z exarchy a všech diecésních metropolitů. Sv. Synod volí čtyři metropolity. 2. Církevní sněm bude tvořit všech dvanáct biskupů, ministr vnitra, pokud je pravoslavný, dva laikové a jeden jáhen z každé diecése — tedy dohromady 36 osob. Mimo to bude v něm zasedat 14 představitelů zahraničních Bulharů podřízených exarchátu, zástupce stavropigijních (cizích samostatných) klášterů, profesoři kanonického práva a pět osob jmenovaných sv. Synodem. Dohromady bude míti sněm 70 členů za předsednictví exarchova. 3. Sv. Synod jmenuje si užší církevní radu ze dvou laiků a dvou kněží. Předsedat jí bude jeden z členů úřadující rady sv. Synodu — tedy metropolita. 4. Nejvyšší církevní soud bude složen z předsedy, jenž je členem úřadující rady sv. Synodu, jednoho kněze, jednoho laika — právníka a dvou náhradníků. Laik-právník je ustanoven jednou provždy a nemůže býti zbaven svého úřadu. („Zora" č. 4010.)

Uvolňování předpisů manželského práva přináší návrh nového pravoslavného „exarchálního zákoníku" bulharského (v třetí kapitole třetího dílu, pojednávající o zasnoubení, sňatku a rozvodu). Uznává tam 11 důvodů k rozluce manželství, totiž: cizoložství, hříchy proti přirozenosti, impotenci, šílenství, epilepsii, syfilitidu, zmizení po dobu 3 let, úmyslné opuštění jednoho manžela druhým po dobu alespoň jednoho roku, odsuzující rozsudek trestního soudu anebo vyobcování z církve, hazardní hry a opilství. Rozluku manželství na základě vzájemné dohody sice nedovoluje, ale při nové právní praksi může býti snadno dosažena simulováním úmyslného opuštění, čímž se jen protáhne rozvodová pře, ale nezmaří. Nový církevní zákoník bulharský je tedy dalším krokem na cestě, která se víc a více vzdaluje od starých tradic pravoslavné církve. Zákonitě přípustných příčin k rozluce zavádí příliš mnoho; ruská církev uznávala před válkou jenom sedm.

Z kapitoly pojednávající o sňatku osob různých vyznání přináší „exarchální zákoník" též zajímavou změnu. Pravoslavný manžel není zavázán nyní k tomu, aby se snažil přimětí stranu druhou k přestoupení na pravoslaví. Postačí, když se strana nepravoslavná zaváže, že nebude překážeti svému manželu ve vykonávání náboženských předpisů a obřadů.

Katolický obzor.

Doma.

MORAVA

Z Papežského ústavu slovanského na Velehradě. Když jsem se letos chystal k návratu do našeho ústavu na Velehradě, byl jsem velmi zvědav na letošní změny. Po každých prázdninách nás překvapí něco nového; a letos zvláště jsme očekávali, že změny budou rozsáhlé, neboť již před prázdninami pracovali v domě zedníci. A byl jsem skutečně překvapen!

Do ústavu nás vítala prostorná brána, které tam ještě loni nebylo. V ústavě jsem pozdravil nového p. prefekta a spatřil neznámé spolužáky, nové primány. Přišlo jich 29, sekundánů 26, terciánů též 26 a kvintánů 15. Vrátili jsme se všichni, pouze několik nemocných přijelo později. Nyní je nás v celém ústavu 94.

Nejvíce nás překvapila nová jídelna na místě bývalé „Salatriny". Na jejích stěnách jsou malby ze Starého zákona. Na hřišti je upravena nová kuželna s dobře okovanými kuželkami a gumovými koulemi. Bohužel, nebyla ještě hotova.

Ve škole učí nás většinou titíž páni profesoři jako loni. V primě nemají však letos latiny a proto chtějí za rok probrati látku z první i druhé třídy a příští rok se spojiti s letošní sekundou. Kvintánům letos začala řečtina. Šlo to ovšem na počátku těžko, ale nyní již jsme si na ty podivné přídechy a přízvuky zvykli a s řečtinou se spřátelili.

V Cyrilometod. kroužku, který byl r. 1919 v našem ústavě založen, pořádali jsme hned 28. září akademii na počest sv. Václava;

zúčastnili se dp. P. rektor, někteří profesoři, jakož i vdp. dr. Mikulka z Uh. Hradiště. Nedávno zase jsme měli misijní akademii s divadelní hrou: „Syn bílého pohlavára"; akademie se líbila a proto se bude opakovati. Domácí náš časopis, který si sami píšeme a vydáváme, je ovšem též ve službách vznešené myšlenky unijní.

Začátkem října navštívil nás novokněz P. Šrahůlek, bývalý chovanec našeho ústavu, nyní salvatorián a udělil nám novokněžské požehnání. Vrátil se ještě do Říma pokračovat ve studiích.

Koncem října vykonali jsme si duchovní cvičení, jež nám dával vdp. P. Vraštil, ředitel arcib. gymnasia v Praze-Bubenči. Uplatnila se při nich naše duchovní knihovna, kterou náš generální prefekt pěkně uspořádal. Bohužel je ještě dosti chudá. Misiím pomáháme zatím aspoň tříděním známek v jejich prospěch.

Před nedávnem byla dokončena úprava chodby ze studoven k jídelně. Loňské i letošní opravy byly rozsáhlé a nákladné, avšak s Boží pomocí a s příspěním dobrodinců bylo možno ústav rozšířiti.

Zájem chovanců se stále obrací k unionistickým snahám, k slovanskému Východu a k slovanské bohoslužbě. Tak sloužil v den sv. Ludmily a na sv. Václava dp. P. rektor slovanskou mši svatou. Též v kroužku CM. jsme vzpomněli přednáškou ďakovského biskupa Strossmayera a probrali dějiny slovanské liturgie.

Všichni se pak vroucně modlíme za Boží požehnání pro unijní snahy cyrilometodějské a za milost pro trpící bratry slovanské, aby s námi jedno byli v pravé víře Kristově. — Hudec Josef V., chovanec misijního ústavu sv. Cyrila a Metoděje na Moravě.

Přerovský odbor ACM konává každoročně svou valnou schůzi spojenou s pobožností v kostele a s přednáškou o činnosti apoštolátní. Letos takovou apoštolátní manifestací byla neděle, dne 20. listopadu. Po tajemníkově kázání vykonány ve farním kostele před vystavenou nejsvětější Svátostí modlitby apoštolátní i přímluvné modlitby za členy odboru zemřelé v posledním roce. Po sv. požehnání podal v přeplněných místnostech Lidového domu výroční zprávu důvěrník ACM P. Rafael Rozsypal, kaplan v Přerově, a pak přednášel o unijní a misijní činnosti ACM v posledním roce ústřední tajemník ACM z Olomouce. Přerovský odbor vede si zásluhou horlivých členek z Mariánské družiny přesnou kartotéku členskou; celý okrsek mají rozděleny na menší úseky, kde každá horlitelka vede v evidenci členské příspěvky i předplatné apoštolátního časopisu, získavajíc na svém úseku nové členy i předplatitele, aby doplněny byly mezery nastalé úmrtím, nebo odstěhováním. Kdyby apoštolátní odbory aspoň ve větších místech následovaly přerovského příkladu, stal by se Ústřední Apoštolát náboženskou a vlasteneckou organisací, která bezobtížně a v plném rozsahu koná své důležité unijní i misijní poslání. Vivant sequentes!

Postup exercičního hnutí v českých zemích. V Přerově na Moravě konala se ve středu 16. listopadu porada kněží, horlitelů pro exerciční hnutí. Účastníků bylo 29 z celé olomucké arcidiecése, předsedal univ. prof. dr. J. Foltynovský z Olomouce a přítomen byl světící biskup msgre J. Stavěl. Mimo jiné podal diecésní exerciční referent P. Fr. Vídeňský T. J. ze sv. Hostýna, redaktor časopisu „Obrození", zprávu o postupu exercičního hnutí v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Vyjímáme z ní tato zajímavá data: V r. 1931 dávaly se exercicie na 22 místech a bylo asi 236 kursů. Nejvíce se soustřeďovaly na Velehradě (60), v Hlučíně (72), v Kardašově Řečici (16), v Želivě (13), ve St. Boleslavi (13), Rajhradě (12), na sv. Hostýně (6), ve Veltrusích (5), v Brně (5), v Čes. Budějovicích (4), v Nové Říši (4), v Hájku u Prahy, v Sloupnici, na Kladně, v Hradci Králové po 3, ve Štěkni, na Vranově u Brna, v Kutné Hoře, v Břevnově a v Jílovicích po 2 a 1 kursu. V r. 1932, tedy letos byly exercicie na 27 místech se 244 kursy. Soustředily se na Velehradě (55), v Hlučíně (55), v Kardašově Řečici (16), ve St. Boleslavi (16), v Nové Říši (13), v Želivě (12), v Praze 12, v Rajhradě (10), v Olomouci (5), ve Veltrusích (5), v Brně (4), v Hájku (4), v Chrudimi (4), ve

Skalici u Litoměřic (4), v Č. Budějovicích (3), v Předklášteří u Tišnova (3), na Moravci (3), na Sv. Kopečku, v Telči, Vranově, Řepčíně, Mor. Ostravě, Napajedlích, na Kladně, ve Sloupnici, Vimperku, Horažďovicích po 2 a 1 kursu. Podle toho je očividný vzestup exercicií. Kdežto minulého roku byly pořádány exercicie na 22 místech, byly dávány tohoto roku na 27. Kursů bylo pak loni 235, letos 244. Z toho jde najevo, že bylo i dosti nových účastníků, ač se to statisticky nekontrolovalo. — Přerovská porada se usnesla dáti natisknouti statistické popisné archy, jež budou rozeslány všem exercičním domům a klášterům, v nichž se exercicie konají, aby mohlo býti naše rostoucí exerciční hnutí po všech stránkách kontrolováno a popsáno. Vyplněné archy budou pak soustřeďovány za celý rok v redakci exercičního časopisu „Obrození" na sv. Hostýně na Moravě, která je zpracuje a pak celkovou statistiku k poučení uveřejní. Redaktor „Obrození" přijímá také s povděkem všechny doplňky svých dosavadních statistických záznamů za leta 1931 a 1932.

ČECHY

Svaz ruských spisovatelů a žurnalistů v ČSR vzpomínal koncem listopadu t. r. desátého výročí svého trvání. Náš tisk sice si už všiml tohoto jubilea, přesto však třeba zdůraznit význam Svazu ruských spisovatelů pro dílo česko-ruského sblížení. Jde tu přece a početný sbor ruských inteligentů a o velikou literární činnost. Ve „Svazu" je sorganisováno 28 univ. profesorů, 9 kandidátů univ. profesury, 27 spisovatelů-prosaistů, 26 spisovatelů beletristických a politických, 27 novinářů politických, 25 redaktorů z povolání atd. Členové „Svazu" psali ve 20 různých řečích a do 136 cizích a 158 ruských časopisů. Během 10 let vydali 36 knih literárních a 47 knih vědeckých; počet přečetných stručnějších článků nedá se ani přesně zjistit. Velmi mnoho z těchto článků, knih a statí — uveřejněných v cizích řečích — pojednávalo o Československu — tím vykonal tedy Svaz veliký kus propagandy české kultury. Proto je při nejmenším podivno, že si naše kruhy „oficiálně—literární" nevšímají obsáhlé práce ruských emigrantů, ale hledí si spíše sblížení se sovětskými literáty, kteří — jako třebas Erenburg — nejednou se českému národu vysmívali a viděli v nás jen příbuzné Švejkovy. Sovětské spisovatele zvou k nám na návštěvu a o jejich příjezdu píší ve všech novinách a literárních časopisech, ačkoliv jejich literární umění je často pochybné ceny stejně jako jejich láska k naší republice.

Praha. Intesivní činnost vyvíjí ruský Červený kříž v Praze, mluvíme ovšem o činnosti „intensivní" jen v rámci emigrantském, t. j. chudém hmotnými prostředky. Rozpočet této záslužné organisace je opravdu minimální, předsedkyně R. Č. K. pí Vergunová, choť ruského profesora, musí zápasiti s tisíci překážkami, jež se kladou v cestu jejímu dílu. Dosud Červený ruský kříž musel soustřediti svoji péči výhradně na děti: stál před ním dvojí úkol: 1. Pomáhati rodičům ve výživě těch dětí, které navštěvují nějakou místní školu, a 2. alespoň občas umožniti churavým dětem pobyt mimo Prahu. Pokud jde o první úkol, bylo vykonáno vše, co dovolila omezenost prostředků: za 2.495 Kč bylo pravidelně podporováno 24 ruských dětí. 8 dětí bylo nákladem 1720 Kč posláno na letní byt, 20 jiných bylo umístěno v letních táborech. Nyní v pokladně Červeného kříže není ani tisíc korun — bída však je stále větší a větší. Za účelem získání prostředků bude v prosinci organisován koncert v Obecním domě. Adresa předsedkyně je pí V. Vergunova, Bučkova ul., Ruský profesorský dům, Praha-Bubeneč. Vzpomeňte si před vánocemi i na ruské děti!

„Tovarystvo" ukrajinských katolických studentů bylo nedávno založeno v Praze. Úkolem si vytklo prohlubovat a posilovat katolický světový názor svých členů, vychovávat z nich muže pevné povahy, kteří by hájili práva a vážnosti katolické Církve, vnášeli katolického ducha v národní a společenský život a pracovali pro dobro svého národa. Také hmotnou pomoc chce poskytovat „Tovarystvo" svému členstvu ve studiích a pěstovat mezi ním upřímnou vzájemnost. Předsedou Tovarystva byl zvolen Stefan Rosocha a sekretářem Ivan Dolynaj.

SLOVENSKO

Obětavostí katolického slovenského kněžstva vydává krásné svědectví časopis vysokoškolského internátu „Svoradova" v Bratislavě (čís. 1.—2., 1932), když vzpomíná posledních darů, věnovaných „Svoradovu". Štefan Bučko, děkan z Orechova u Trenčína, založil ve „Svoradově" fundaci na jednu studentskou světnici obnosem 16.000 Kč, Rudolf Novák, děkan-pensista ve Svätom Juri, daroval ústavu 25.000 Kč, děkan Augustin Gramantik z Merašic věnoval obnos 50.000 Kč, aby z úroků byli podporováni nemajetní a hodní akademici. V době egoistického hmotařství, jež chce jenom brát a užívat, dávají skromní venkovští kněží příklad ideální lásky k vlasti a Církvi a živého porozumění pro naléhavé potřeby dneška; zabezpečit národu dobré vůdce, věřící, poctivou inteligenci!

Deset let stará se už Spolek kolégia sv. Svorada v Bratislavě o slovenskou katolickou mládež akademickou, která studuje na tamější universitě Komenského. Vybudoval za tu dobu moderní internát vysokoškolský „Svoradov" a letos v létě dovršil své dílo posvěcením svoradovského kostela „Matky ludského pokolenia", jež vykonal trnavský apoštolát administrátor, biskup dr. Pavel Jantausch za přítomnosti rektora magnifika z university Komenského, dra Dobroslava Orla, univ. profesora dra Babora, dra Honze, zástupců světských i duchovních úřadů, spolků a za veliké účasti studentstva a lidu. Reditelem „Svoradova" je msgre dr. Eugen Filkorn, který se o jeho vybudování velmi zasloužil. Počátkem letošního akademického roku ucházelo se o přijetí do Svoradova 273 posluchačů university Komenského, z nichž mohlo být však přijato no Nového Svoradova 225 akademiků, ostatní museli být odmítnuti pro nedostatek místa. Z přijatých akademiků je 208 Slováků, 1 Slovák americký, 1 Čech, 4 Rusíni, 2 Poláci a 9 Maďarů. Kromě toho umístil „Svoradov" v budově Dětského domova sv. Alžběty ještě 15 akademiků a 21 posluchačů učitelské akademie, takže celkový počet svoradovských akademiků činí letos 266.

PODKARPATSKÁ RUS

Otcové basiliáni pracují na Podkarpatské Rusi vedle redemptoristů východního obřadu velmi pilně v lidových misiích mezi řekokatolíky. Od roku 1924 do letošního listopadu měli OO. basiliáni celkem 111 misií se 1758 kázáními a 125.416 komunikanty (kteří přijali sv. svátosti). Vedle toho konali v této době 132 duchovních obnov (rekolekcí). V této radostné statistice nejsou však zahrnuty misie a rekolekce dávané řekokatolíkům v rumunském území.

Na Podkarpatské Rusi je na prodej deset dřevěných „cerkví" (kostelů). Také znamení tamějšího „blahobytu".

Hlavní město podkarpatoruské, Užhorod, má podle posledního sčítání 26.675 obyvatel; z nich je 8052 Čechoslováků (31.88 proc.), Rusínů 6246 (24.73 proc.), Židů 4834, Maďaři 4444, Němců 512, Poláků 52, cikánů 28, Rumuni 3 a j. národnosti. Největší vzrůst vykazují Čechoslováci, Maďaři poklesli od posledního sčítání se 36 proc. na 17 proc., podobně i Židé.

Za hranicemi.

Z ŘÍMA A ITALIE

Encyklika Sv. Otce Pia XI. „Quadragesimo anno" byla svého času pojata v anglickém překladu do denního protokolu v parlamentě Spojených států severoamerických na návrh jednoho demokratického a jednoho republikánského poslance, který byl jednomyslně přijat celou sněmovnou, a to z toho důvodu, aby každému poslanci byl tak zpřístupněn důležitý sociální projev papežův. Nyní vyslaly velké katolické organisace ze Spojených států zvláštního posla do Říma, který přivezl Sv. Otci darem knihu „Congressional Record", t. j. právě ten svazek oficielního parlamentního deníku, v němž je otištěna celá encyklika „Quadragesimo anno" v anglickém překladu. Kniha je ovšem umělecky provedena a vzácně vázána. Největší parlament nekatolického světa osvědčuje vážnost k papež-

ské sociální encyklice, zatím co u nás zaslepená nenávist nedouků jí pohrdla.

„Motu Proprio", jímž Svatý Otec Pius XI. dává kostel sv. Antonína Poustevníka katolikům slovanského obřadu, zní: Pius, papež XI. — Naše péče o duše Nám Kristem Vykupitelem svěřené a naše otcovská láska ke všem, jíž pro všechny zastáváme božský úřad, Nás nutí k tomu, aby i ti věřící katolíci východních obřadů, kteří žijí v Římě nebo do Říma putují, měli svůj chrám, v němž by mohli vzývati Boha podle zvyků svých předků; to již od našich předchůdců dostali Armeni, Syrové, Maroníté, Řekové, jakož i Rusíni a Rumuni. — Rusům též náš Předchůdce Pius X. přidělil kostel sv. Vavřince ad Montes, který však v poslední době byl do základů rozbořen.

Proto z plnosti své moci, o všem se dobře přesvědčivše a vše náležitě uváživ še, z vlastního popudu ustanovujeme a nařizujeme následující:

I. Chrám na Esquilinu, blízko basiliky Liberiovy, zasvěcený sv. Antonínu Poustevníku, jenž více než 60 let sloužil k účelům profánním a nyní šťastně našim nákladem byl opraven, ať opět slouží službám Božím a pod ochranou a správou naší papežské Komise pro Rusko všem katolíkům slovanského obřadu, kteří jsou na ni závislí, budiž určen a vyhražen, řádná iurisdikce milého našeho syna kardinála a Vikáře ve Městě zůstává ovšem nedotčena — a správa kostela budiž svěřena rektoru, který toho času naši kolej Rusikum spravuje.

II. V tomto chrámě každý pátek, slavněji však každý první pátek měsíce, zvláštní pobožnost se buďe konati podle starého slovanského bohoslužeb. řádu, jak se koná u našich Rusínů a též u samotných křesťanů odloučených od Apoštolské Stolice, jež začíná slovy „Nejsladší Ježíši". — Tomuto vzývání budtež přidána vzývání k nejblahoslavenější Bohorodičce Panně Marii a k oněm nebeským patronům, jimž jsme Rusko zvlášť svěřili a svěřujeme, totiž k sv. Mikuláši Divotvorci Myrenskému a sv. Terezii od Ježíška.

III. Každého roku ať se koná slavnější pobožnost za tytéž národy s touže liturgickou pobožností „Nejsladší Ježíši" v pátek, který následuje po druhé neděli po sv. Duchu, aby, jenž je tichý a pokorný srdcem, Kristus Spasitel a Král světa, národy Ruska k sobě a své Církvi ráčil přivést a jim pak doma i za hranicemi udělil pravý mír s křesťanskou radostí duší a též prospěch ve věcech časných.

IV. Aby však všichni naši synové slovanského obřadu byli více a více povzbuzováni k modlitbě za tyto milosti, nařizujeme, aby ti, kteří řídí společnost zvanou „Apoštolát modlitby", založili ji také v tomto kostele, jenž má nejvíce se snažit o odčinění a usmíření hroznych zločinů „bojujících bezbožníků".

V. Svátek sv. Terezie od Ježíška, jakožto druhé patronky tohoto chrámu, budiž zde slaven ve výroční den její kanonisace, totiž dne 17. května každého roku slovanským obřadem.

Toto vše nařizujeme a ustanovujeme bez jakýchkoliv překážek. Dáno v Římě u sv. Petra dne 28. října 1932, 13. našeho biskupství a jedenáctého Našeho Velekněžství. — Pius, papež XI.

V ruské koleji na Janikulu v Římě konaly se před svátkem sv. Josafata (14. listopadu) porady řecko-katolických biskupů z Polska, Československa a Jugoslavie, Nemocného lvovského metropolitu Septického zastupoval jeho pomocný biskup. Sv. Otec přijal řeckokatolický episkopát v audienci, při níž mu biskupové poděkovali za vybudování ruské koleje římské. Má nyní 40 chovanců a může jich přijat 60. Kolejní kaple není dosud hotova, proto nemohla být posvěcena o svátku sv. Josafata, jak bylo původně zamýšleno. Výsledky svých porad předložil řeckokatolický episkopát Východní kongregaci.

Řád dominikánský koupil od italské vlády bývalý svůj klášter zvaný Dominikus-Sixtus, ležící na jižním vrchu kvirinálském a umístil tam svoji slavnou universitu Angelicum. Klášter i s kostelem byl postaven od papeže Pia V., později byl rozšířen o velikou síň (aula maxima), která pojme 1500 lidí; je z něho výhled na staré římské forum. V roce 1870 byl klášter zabrán od italské vlády, která v něm umístila část ministerstva spravedlnosti. Budovy, v níž dosud byla universita „Angelicum", použije nyní řád dominikánský pro svoji kurii a

za byty svých universitních posluchačů. Slavnostní otevření nové budovy „Angelika" konalo se ve svátek sv. Alberta Vel. za přítomnosti 12 kardinálů, arcibiskupů, biskupů, prelátů a kněžstva.

Vynikající laici italští stali se řeholníky. Profesor římského práva na univerzitě ferrarské, dr. Ludvík Borettini, opustil universitní stolici a vstoupil do noviciátu Tovaryšstva Ježíšova. Vynikal i jako učený badatel, který v letech 1929 až 1930 vědecky pracoval na římské universitě u prof. Bonfanteho, i jako oblíbený profesor u svých posluchačů. — Do noviciátu Menších bratří v Rimini vstoupil zase předák katolického života spolkového, Adelmo Durelli, který po léta pracoval mezi katolickou mládeží, byl za rodnou diecési misijním delegátem a ve Ferraře zastával místo horlivého funkcionáře v sirotčincích a útulcích katolických.

Význam papežských projevů, jimiž se obrací Sv. Otec v tak zv. encyklikách k celému křesťanskému světu, oceňuje list amerického Žida, Morrise Moscowitze ze Scrantonu, uveřejněný v brooklynském časopise „The Tablet". List ten je výsledkem studia americké skupiny židovské, která podrobila zevrubnému badání poslední papežskou encykliku „Quadragesimo anno". Především prohlašuje Morris Moscowitz, že byl papež vždycky protivníkem každého násilí, ať se dálo kterémukoliv národu nebo národnostním skupinám, které se dovolávaly jeho spravedlnosti. Nezávislost papežského úsudku se opírá o šest základních skutečností: 1. Papežství má velké zkušenosti nabyté během dvou tisíc let pozorováním lidské přirozenosti, vládních forem ve všech třídách všech národů a ras a všech otázek s tím spojených. 2. Papež nemá zvláštního zájmu o jednu jen zemi, nýbrž o všechny země a o všechny formy vládní stejně se zajímá. 3. Vatikán sleduje vždy dobře politické, hospodářské, mravní, průmyslové a sociální poměry každého národa. 4. Svým povýšeným stanoviskem stojí papežství nad politickými a hospodářskými záležitostmi národů. 5. Papežství posuzuje všechny otázky pouze s hlediska všesvětového a jeho úsudky se týkají záležitostí zajímajících celý svět. 6. Papežství jest jedinou autoritou uznávanou jistě za všeobecnou autoritu a jedná bez obavy o věcech sporných, týkajících se mravů, politiky a hospodářství, i kdyby mělo proto ztratit sympatie vlád, zemí nebo i možných výhod. Je neprodejným, nepodléhá ani pochlebování, ani hrozbám. — Tak jeví se papežství nekatolickým soudcům čímsi jedinečným a velikým v řádě přirozeném, katolík však kromě toho vidí v něm daleko důležitější ještě zřízení v řádu nadpřirozeném, středisko obecné jednoty Kristovy Církve!

Uspořádání právních předpisů (kodifikace) východních sjednocených církví je dílem velmi obtížným, i když je svěřeno nejlepším církevnímu právníkovi XX. stol., kard. Gasparrimu, světovým učencům kardinálům Ehrlemu a Frühwirtovi a 30 konsultorům (poradcům), mezi nimiž jsou zástupci všech východních obřadů, řeholí a právních odborníků. Dosud je zpracováno 150 kánonů, t. j. hlavní obecná pravidla východního práva (normy). Nový zákoník obsáhne pouze materiál, jejž dodají právní předpisy jednotlivých východních církví, ale vyhne se jakékoliv jejich reformě. Zachována budou privilegia (výsady) jednotlivých církví východních, zvláště i taková, která se týkají zřízení a obnovení jejich hierarchie. Není tedy pravda, jako by nová úprava východního práva byla namířena proti starým, ctihodným tradicím Východu, nýbrž naopak i ona je vedena myšlenkou sjednocení Církve, jejíž silou je jednota víry a krásou různost a svéráznost obřadů i života.

Z Nepomucena. Prázdniny, které byly letos tolik krásné, utekly jako pohádka u krásného moře v Livorně pod ochranou P. Marie na Monte Nero. Vrátili jsme se před 3 týdny šťastně zas do Říma a už nám začala zase škola. Letos nových kolegů máme velice málo, jen 3. Jeden je z diecése pražské, druhý z královéhradecké a třetí, nastupující již do II. ročníku filosofie, z brněnské. Ještě když jsme byli v Livorně, často jsme se koupali s alumny ruské koleje, kteří nás už tehdy zvali na svěcení jejich nového kostela. Dočkali jsme se toho až na svátek Krista Krále.

Já již letos začínám IV. rok v Římě. O vánocích dostanu nižší svěcení a proto vás prosím o modlitbu, aby mě Pán Bůh šťastně přivedl k sv. kněžství. Mluvil jsem též již s P. Jurákem, navštívili jsme s P. spirituálem Štorkem novou dominikánskou universitu „Angelicum". P. Jurák mně vyprávěl, co viděl o prázdninách doma. Potěšilo mě jeho rozhodnutí pracovat pro apoštolát sv. unie tím, že chce přestoupit na slovanský ritus. Z krajanů tu máme z Moravy ještě 4 salvatoriány, z nichž 2 letos jsou už kněžími. Právě dnes jsem po prvé po prázdninách s nimi mluvil v nové pinakotece vatikánské, velice krásně vystavěné a inaugurované Sv. Otcem.

Náš P. spirituál (P. Štork, T. J.) s velkou ochotou pracuje jako postulátor pro kanonisaci bl. Anežky a též bl. Jana Sarkandra, zač ho žádal náš pan arcibiskup. Musíme se za něho hodně modlit, aby se mu to podařilo. Alumni v ruské koleji jsou letos četnější; je jich tam potřeba už jako soli. Stále je jich málo. Náš krajan z Moravy se jmenuje Štefan, přivezl ho do Rusika dr. Žůrek. Potom je tam ještě jeden Moravan z Rumunska, 2 noví Slováci, 2 Poláci, 1 Holanďan; mají ještě přijít 2 Gruzíni, kteří jsou teď ve Francii. Obtíže mají s pasy. Pozdrav!

Jar. Kantor.

Z ANGLIE

V Londýně právě vyšla zajímavá kniha bývalého britského konsula v Moskvě, Bruce Loskharte, „Memoirs of a British Agent". Loskhart vypravuje čistě lidský příběh z dějin rusko-anglického přátelství. V roce 1912 přijela do Ruska anglická parlamentní delegace, v níž bylo také několik anglikánských biskupů; tehdy se totiž ředrovala otázka sblížení mezi pravoslavnými a anglikány. Ruské pohostinství je obecně známo, avšak Rusové snesou více jídla a nápojů nežli cizinci — hosté. Parlamentní delegace byla nepřetržitě zvána s jednoho banketu na druhý, při čemž ani anglikánští biskupové nemohli odpírati moskevskému pohostinství. Největší banket byl pořádán před odjezdem na nádraží. Zkrátka, když příští den vlak přijel do Smolenska, anglikánští biskupové nebyli s to, aby přijali delegaci ruských kněží, jež chtěla jim tlumočiti své bratrské city. Pravoslavní kněží nechtěli věřiti omluvám průvodčího, že Angličané dosud spí — bylo již odpoledne — a cítili se uraženými. Konečně zachránil situaci člen delegace, známý spisovatel Morice Baring, který řekl Rusům: „Jděte si s Bohem. Naši biskupové skutečně spí, jsou opilí." A tak se přece rozešly obě strany v přátelství, ač osobní setkání bylo vinou moskevského pohostinství znemožněno.

Blížící se sté výročí t. zv. oxfordského hnutí, jež se stalo školou přečetných anglických konvertitů, vyvolává v řadách anglikánských filokatolíků nový ruch. Dne 11. listopadu t. r. vydalo padesát anglikánských duchovních manifest, ve kterém prohlašují spojení se Sv. Stolicí za jedinou cestu, jak vybřednout ze stávajícího náboženského zmatku. Manifest podepsalo 9 londýnských duchovních anglikánských, 2 anglikánští benediktini, anglikánský biskup Victor Seymour a řada kněží z Yorku, Colchesteru, Cambridge, Portsmouthu, Folkstone a j. Manifest chce vrátit „oxfordskému hnutí" jeho původní smysl, jenž byl časem zeslaben kompromisy a modernismem a jímž není nic jiného, nežli opětné sjednocení s Římem. Podle anglikánského časopisu „Church Times" obsahuje manifest přesné věroučné požadavky znamenající návrat ke katolické Církvi, jíž prohlašuje za jediné pravé náboženství křesťanské. Manifest odmítá vládní kontrolu nad církví v oboru duchovním, odsuzuje hříšné mlčení vedoucích kruhů anglikánsko-katolických, když byli jmenováni modernisté na vlivná místa v církvi, na universitách a v seminářích a protestuje proti postupnému usilování změnit anglikánskou církev na církev modernistickou.

Z FRANCIE

Svět chce být klamán, proto budiž klamán — takovým heslem se řídí francouzští socialisté. Nemohou umlčet ve svém tisku světových projevů, jimiž se staly sociální encykliky nynějšího Sv. Otce Pia XI., nemohou popřít spravedlnosti a lásky, s kterou se v nich Hlava křesťanského světa ujímá utištěných dělnických tříd, zbývá jediné východisko jejich

protikatolické nenávisti — klamání důvěřivého čtenářstva. Ničím jiným není počínání hlavního listu francouzských socialistů, pařížského „Le Populaire", který v jednom ze svých posledních čísel cituje celé odstavce z papežské encykliky „Quadragesimo anno" a připisuje je vůdci belgických socialistů Vandervelde vi. Přes odsouzeníhodnou nepoctivost je to zajímavé socialistické přiznání, či vroucí přání, aby jejich belgický vůdce smýšlel tak spravedlivě a láskyplně s dělnictvem, jako smýšlí a před celým světem projevuje římský papež!

Krajanské misie v Bordeauxu vykonal ve dnech 12. až 30. září 1932 apoštolský protonotář Dr. Rudolf Zháněl z Paříže. Děti byly vyučovány katechismu, biblické dějepravě a nejzákladnějším znalostem vlasteneckým a cvičen s nimi též zpěv; uspořádán dětský zájezd do Talance, kde v ústavě Školských bratří bývají Slováci a kde zrovna ty dni konaly se poutní slavnosti k Sedmibolestné Panně Marii. V neděli byla bohoslužba s českým kázáním, při níž děti zpívaly píseň „Tisíckrát pozdravujeme Tebe" a rodiče ovšem s nimi. Na konci zapěli všichni naše národní hymny. Byla též schůze rodičů, kde se debatovalo o důležitých běžných otázkách.

V Bordeauxu není již tolik sklářských rodin, kolik jich bylo před 5 až 6 lety. Majitel sklárny (sklárna se jmenuje Verrerie St. Jean, a je za nádražím St. Jean v ulici Rue Delacroix čís. 9), pan Adolf Domec, zamýšlí proměniti sklárnu v cooperativ, to jest, aby se i dělníci zúčastnili vklady vedení závodu a měli nejenom ve sklárně svůj výdělek, nýbrž též podíl na jejím čistém zisku.

Sklářské děti v Bordeauxu mluví pěkně česky, většinou ovšem nářečím valašským, neboť rodičové jejich jsou většinou od Vsetína a z moravského Valašska. Česky psáti, bohužel, neumí anebo jenom velice málo.

Vyučování katechismu bylo doprovázeno výkresy a obrázky. Děti se už na to těšily. Když přišel misionář, běžely mu již naproti s otázkou: Budeme malovat? Pro misii zvolena tentokráte doba, kdy ve Francii nezačala ještě škola. Děti musejí ovšem rodičům pomáhat, chodit nakupovat, nosit otcům „do huti" (jak sklárně říkají) „svačinu", ale pak najdou přece volnou chvíli, aby šly na katechismus. Ba i francouzské děti zúčastní se někdy tohoto vyučování. Katechismus je tak příležitostí, že děti mluví naším jazykem mateřským a též při tom alespoň něco píší a čtou. Ve škole se naučily zpívati „Tisíckrát pozdravujeme Tebe" a naše národní hymny „Kde domov můj?" a „Nad Tatrú sa blýská".

Z HOLANDSKA

Holandský parlament schválil většinou 28 hlasů proti 18 návrh zákona, jímž se stanoví tresty za rouhání. Parlamentu nešlo ovšem o zájem náboženský, o zachovávání Božích přikázání, nýbrž o potírání nebezpečí komunismu, který ve svém deníku „Tribuna" zahájil právě ostrý protináboženský boj proti stávajícímu řádu a vede jej nejpustějším rouháním. Holandsko není prvním státem, který zákonitě trestá rouhání jako zlo, přinášející zesurovění mravů. Záleží však na praxi státních úřadů, jež bývají, bohužel, často raněny slepotou i hluchotou i k nejcyničtějšímu rouhání. Církev je přečkala vítězná, jiná je otázka, jak poslouží státům surovost jejich obyvatel.

Z MAĎARSKA

„Apoštolskou tiskárnu" založili v Budapešti asi před 20 lety jesuité. S počátku se jí vedlo dobře. V r. 1918 byla však pobořena socialisty, přešla potom do jiných rukou, až ji konečně koupil bývalý ministr kultu Štěpán Haller. Byla tiskárnou katolickou, pracovala pro náboženské ústavy, kláštery, katolické organisace a kněžstvo. Ale mnozí ze zákazníků řádně neplatili, žádali jen slevy a výhody od katolické tiskárny, a když byli upomínáni, horšili se nad tvrdostí katolického podniku, který přirozeně padal do dluhů, až se v nich zcela utopil. Majitel, bývalý ministr Haller, octl se ještě na soudě, obžalován pro mnohonásobný podvod. Nepřátelský tisk už napřed s velikým rozhořčením ho odsuzoval jako „křesťanského bandita". Ředitel tiskárny E. Hedry podal soudu smutné vysvětlení, že

příčinou úpadku jejich závodu jsou nesvědomití dlužníci. Soud Hallera osvobodil, ale osud „Apoštolské tiskárny" je těžkou obžalobou takových katolíků, kteří nechtějí pochopit, že svými dluhy ubíjejí katolické podnikání takového významu, jakým jsou katolické tiskárny v dnešním úporném zápase kulturně-náboženském. Nezaplatit řezníkovi, krejčímu, obchodníkovi atd., pokládal by si takový katolík za hřích, ale zůstat dlužen za katolickou knihu, časopis, noviny právě katolickému podniku, jako by se ani svědomí jeho netýkalo!

Z NĚMECKA

Ve Frankfurtě nad Mohanem radilo se v říjnu „Volné sdružení pro pomoc v duchovní správě" (Freie Vereinigung für Seelsorgehilfe) o naléhavých úkolech dnešní duchovní správy a o spolupráci laiků v ní. Mezi referenty byli jak teoretikové (universitní profesor dr. Krebs z Fryburku v Brysgavě, profesor Kautz z Hambornu, školní inspektor Schramm z Frankfurtu), tak i praktikové (farář Bremer z Kolína nad Rýnem, univ. farář Nielen z Frankfurtu). Vývoj dějinný, sociální a psychologický oddalují lid, zvláště v průmyslových centrech, stejně jako inteligenci od farní organisace a od kněze. Propaganda nevěry a hmotařství, zbídačení lidových vrstev, dříve oddaných Církvi, veřejné nepřátelství vládnoucích tříd proti Církvi, zrychlený spád práce a života dnešního — to jsou všechno příčiny, jež uvolnily poměr mezi lidem a Církví. Je třeba dnes jisté přestavby farní společnosti pro úspěšnou pastoraci jejího rozdělení na skupiny podle věku, povolání a skutečných poměrů životních, ale při tom vzájemně se podporující a směřující k vytvoření jednotného království Božího. Návštěva rodin, buzení zájmu o liturgii, zdůrazňování soustřeďující moci nejsvětější Eucharistie a vyrovnávající síly novozákonní Oběti, moudrá opatrnost před výstřelky spolkaření — dají duchovní péči více vlivu na duši dnešních farníků. Tam, kde stará metoda pastorační utkvěla v mrtvý byrokratismus, zachovávat tradici, znamenalo by poškozovat skutečný prospěch duchovní správy. Spolupráce katolických laiků je všude žádoucna a má otevřeno široké pole činnosti, ale musí se díti pod vedením duchovních správců a lidmi ducha apoštolského.

Němečtí komunisté používají k šíření svých názorů tajné vysílací stanice radiové. Její rozhlas byl zachycen v Berlíně v den posledních sněmovních voleb a podával nejprve protináboženské přednášky o tématech „Bůh a náboženství" a „Co chceme my, bezbožci", ale pak silně útočil na sociální demokraty a presidenta Hindenburka. Tajná stanice komunistická užívá vlny přibližně stejně dlouhé, jako má berlínské studium Witzleben.

Pohřbívání ohněm zůstává v Německu výsadou bezvěrců. Ze 726.000 mrtvých za rok 1931 pohřbeno žehem bylo 58.000, to jest asi 8 procent. Podle náboženského vyznání bylo 40 tisíc zpopelněných protestantů (70 proc.), asi 2300 tak zvaných katolíků (4 proc.) a 870 Židů (1.5 proc.). Ostatní byli bezvyznání. V jakém poměru však je užíváno pohřbu žehem v jednotlivých vyznáních, ukazuje jasně statistika z roku 1931. Z protestantských zemřelých dalo se spálit asi 10 proc., z katolíků zemřelých jen asi 1 procento, zato z bezvěrců a volnomyšlenkářů přes 80 procent.

O správném hodnocení velikého významu katolického tisku v Německu svědčí zvláštní tiskový kurs, který se konal počátkem letošního listopadu v Passově. Zúčastnilo se ho 150 kněží z celého Německa. Časové referáty přednesli: tyrolský biskup Waitz, redaktor Jan W. Naumann z Augsburku, universitní profesor dr. d'Ester z Mnichova, hlavní ředitel tiskového Svazu bavorského dr. Müller a jiní.

O moderních proudech v soudobém německém protestantismu napsal kritickou studii J. L. Hromádka do 1. čísla VI. roč. „Křesťanské revue". „Z mnoha příznaků dá se soudit," píše Hromádka, „že je (německý protestantismus) rozemílán pod kamenem rostoucího a bouřlivého nacionalismu. Každý den téměř čteme zprávy o projevech vlastenecky hrdinných farářů německých, kterým se Kristův kříž ztratil za hákovitým křížem hitlerovských davů... Utvrzujeme se v přesvědčení, že dávka nacionalismu vyssává krev z žil německých evange-

líků." — Proti těmto horečným záchvatům protestantismu otevřeně však vystupují hlavně tři ideové skupiny: 1. Náboženští socialisté, poměrně slabí a také hodně nepopulární, jejichž projevy sledují nedůvěřivě jak církevní evangelické úřady, tak i akademická mládež bohoslovná. 2. Stoupenci t. zv. dialektické teologie (školy Barthovy), kteří ve svých počátcích byli blízko socialismu, ale v praxi životní zůstali teď pouhými školními teoretiky, připravujíce novou evangelickou pravověrnost a upevňujíce novou „církevnost". 3. Třetí skupinu tvoří tak zv. svobodný protestantism, vyznačující se osvícenstvím a suchou, často zápornou kritičností. V poslední době hledají svobodní protestanté cesty i k náboženským směrům mimokřesťanským, chtějí prý budovat universální jednotu náboženskou a duchovou a zdůrazňovat mravní sílu evangelia. Vystupují na jedné straně proti dogmatické výlučnosti evangelických církví, které sesazují podezřelé pastory (Leimbacha a Knoteho v Bavorsku, Hennecke-ho v Hamburku) a na druhé straně zase proti směrům klonícím se ke katolictví. Z článku Hromádkova je patrný bezútěšný zmatek v nejzákladnějších věcech křesťanství u německých protestantů.

Z RAKOUSKA

Katoličtí lékaři v Rakousku mají od počátku letošního roku svou organisaci pod názvem „St. Lukas Gilde", která udržuje živé styky se zahraničními organisacemi lékařů katolických a vydává francouzský a anglický buletin. Předsedou je známý chirurg dr. Rudolf Höfer. V prvém roce rozvinuli katoličtí lékaři rakouští důležitou činnost přednáškovou o akutních tématech, jako na příklad: Katolický lékař a zázraky, Povolání kněze a lékaře, Stanovisko lékaře a duchovního pastýře vůči teorii Knaus-Ogino (otázka plodnosti), Léčebné otázky ve vychování a v životě veřejném atd. Jistě důležité pole Katolické akce, na němž s úspěchem může pracovat katolický lékař!

Poslední statistika z roku 1930 uvádí celkový počet obyvatelstva v Rakousku na 6,712.794 duší. Z toho je 6,400.000 katolíků a jen něco přes 300 tisíc nekatolíků. Duchovní péči katolickou obstarává 4879 kněží světských a 2555 řeholníků, tedy celkem 7434 kněží. Počet kandidátů duchovního stavu (i v malých seminářích) činil koncem r. 1930 2439 a počet laických bratří klášterních 1830. Průměrně tedy připadá v Rakousku jeden kněz na 900 duší; poměr ten není ovšem všude stejný. Nejpříznivějším se jeví v solnohradské diecési, kde jeden kněz připadá už na 350 věřících, nejhorším pak v diecési vídeňské, kde jeden kněz musí vésti duchovní péči průměrně o 1750 věřících. Proto také se dařilo odpadové akci ve Vídni nejúspěšněji!

Z FINSKA

Na blízku finsko-sovětské hranice našla počátkem září finská pohraniční stráž skupinu ruských běženců úplně vysílených a neschopných jediného kroku. Když uprchlíky trochu občerstvila, zjistila, že je to universitní profesor Černavin s chotí a synem. Všichni byli vězněni v pověstném isolačním táboře trestaneckém na Soloveckých ostrovech, odkud šťastně uprchli. Finská vláda povolila jim v zemi pobyt.

ZE ŠPANĚLSKA

Tragický osud španělských katolíků, kteří se ještě bezprostředně před státním převratem namnoze utěšovali: „Aqui no pasa nada" (Zde se nemůže nic stát), budí nejen soucit celého katolického světa, ale také nutí hledat příčiny, jež vedly k tak neočekávané změně. Veliký katolický list holandský „De Maasbode" posuzuje minulost španělskou s odvážnou upřímností v článku: „Přehodnocení katolické tradice". Španělský katolicismus žil ze své staré tradice, jejíž formy zkostnatěly nezlomnou důvěrou v katolickou dynastii královskou. Zatím se však měnil z kořene skutečný život v zemi. Uzrávalo zde to, co se v literatuře jmenuje „illusionismus" (blouznění), vykvetlý právě ve Španělích v typickou postavu Don Quichota. „Mnozí zástupcové starého Španělska," píše „De Maasbode", „pracovali sice pilně a vykonali mnoho dobrého, ale jejich úvahy nespočívaly na skutečnos-

ti. Vedle nich bylo tu mnoho mladých katolíků, ke kterým nebylo důvěry. Mladí chtěli založit organisaci uvědomělých katolíků, chtěli svoji vniternou sílu hledati právě ve víře a tak vnésti nový pořádek do světového zmatku. Jejich zkušeným vůdcem byl dr. Angel Herrera, hlavní redaktor velikého katolického deníku „El Debate". Dovedl si vychovat a seskupit celou řadu spolupracovníků, kteří tvoří nyní, jak dnešní nepřátelé katolíků praví, sílu a moc španělského katolicismu. Nová strana „Accion nacional", založená redaktorem Herrerou, je dnes vším možným způsobem vládou potírána.

Těžko věru chápat velikost tragiky, která spočívala na španělském katolicismu, když se dnes dovídáme, že právě dra Herreru už před delší dobou byl odmítl toledský arcibiskup kardinál Segura. Není možno postavit proti sobě šlechetnějších lidí, nežli onoho prostého a horlivého církevního knížete a hlavního redaktora listu „El Debate", dva muže jednoznačně a ostře ztělesňující starou a novou dobu. Narazily tu na sebe povahy dvou velikých osobností. A co zní ještě podivněji, je skutečnost, že oba tito protivníci Segura a Herreru chovali k sobě navzájem největší úctu a vážnost. Teprve za revoluce došlo k poznání, že staré katolické Španělsko je už „vyřízeno". Veliký kardinál uznal svou chybu. Sám se potom přimlouval za zřízení nové strany „Accion nicional", která hájila ideje Herrerovy. A když se pak kardinál chystal všechny své síly věnovat nové straně, byl vládou ze země vypovězen. Tato oběť kardinálova za vlast nebude nadarmo přinesena. Právě takovéto okolnosti ukazují jasně, že svět je řízen od Boha, který nebere lidem jejich slabostí, ale za to dává jejich utrpení požehnané účinky."

Teologie španělská se zabývala skoro výhradně jen minulostí, duch. správa nepřizpůsobila se potřebám nové doby a nebyla vedena účelně, katolická činnost ponechána náhodným zájmům a horlivosti spolkové, hlásání slova Božího a náboženské vyučování omezovalo se jen na nejnutnější potřebu, příliš se spoléhalo na panujícího ducha katolického v zemi, dobročinnost katolická rozdávala sice štědře, ale nebylo školených katolíků, kteří by také v mnohotvárném, sociálním a veřejném životě španělském uplatňovali ducha Kristova. — Tak soudí katolický holandský list o španělském katolicismu, jehož utrpení teprve budí latentní síly k budoucí obrodě, ale dává též výstrahu katolíkům jiných zemí, aby se varovaly chyb, přinášejících tak osudné následky.

ZE ŠVÝCARSKA

Na březích ženevského jezera konala v září v místnostech Fellowship-School konferenci protestantská mládež. Svolal ji „Světový svaz mezinárodního sblížení prostřednictvím církví" a „Světový svaz praktického křesťanství". Na konferenci byly zastoupeny všechny státy a národy a bylo jednáno o významu křesťanství pro dnešní společenský řád a o možnosti přestavby soudobé společnosti v duchu praktického křesťanství, rozumí se ovšem protestantského.

„Federace ruských křesťanských dělníků" začala v Ženevě vydávat svůj věstník, časopis „Novyj put". Toto hnutí je opravdu potěšitelným zjevem: obrátilo-li se tak zvané „ruské křesťanské studentské hnutí" spíše k protestantismu, neleká se „federace ruských křesťanských dělníků" sbližování s katolickými kruhy. Vyhledává jednak spojení s bratrskými evropskými organisacemi, jednak se postavilo otevřeně na stanovisko velkých papežských encyklik „Rerum novarum" a „Quadragessimo anno". Tím koná dílo dalekosáhlého významu, poněvadž pravoslavný světový názor, jenž dosud postrádal sociálního zabarvení, usměrňuje nyní do rámce katolického a tím buduje nové pojítko mezi pravoslavným Ruskem a celým katolickým světem.

Z AFRIKY

Do **Alžíru** se vystěhovalo více ruských kozáků, kteří se nyní sdružili v zemědělské družstvo a chtějí trvale zůstati v Africe. Francouzská vláda přislíbila každému kozákovi 30 až 50 ha orné půdy a dlouholetý úvěr. První osadu založili kozáci na hranicích Maroka a Alžíru nablízku přístavu Oran. Administrativní střed celé akce bude v městysu Udža, nové osady bu-

dují podél železniční trati. Čestným předsedou družstva je ataman Krasnov, výkonným předsedou pak známý kozácký politik Bykadorov.

Literatura.

Klaverský misijní kalendář 1933, vydávaný Družinou sv. Petra Klavera, s pěknou obrázkovou přílohou a mnoha ukázkami z misijního života. Vychází již sedmnáctý rok. Cena jeho je jen 5 Kč. — Dětský misijní kalendář 1933 vychází již osmý ročník. Obsahuje 64 strany a má pěknou obrázkovou přílohu, provedenou umělým tiskem, která jistě potěší každého. Objednávky zašlete Družině svatého Petra Klavera do Brna, Petrov 7, která je vyřídí co nejrychleji.

„Květy mládí", časopis katolické mládeže, získávají, vychovávají a zachraňují už patnáctý rok mládež velké myšlence katolické. Časopis je vydáván za nejnižší cenu 50—60 haléřů měsíčně (ročně 5—6 Kč). Objednejte v administraci (Brno, Francouzská 34).

Pamätnica III. kongresu slovanských katolíckych akademikov v Bratislave 1931. Vydal Spolok Kolégia Sv. Svorada v Bratislave, zredigovali dr. Ján Kaššovic a dr. Karol Klinovský. Soubor přednášek konaných na III. sjezdu slovanských katolických akademiků v r. 1931 na Slovensku (v Bratislavě, Nitře a Levoči) vzrostl na knihu čítající přes 200 stran. Je vyzdoben význačnými obrázky z celého radostného sjezdování mládeže. Redakce sborníku, tak mnohojazyčného, jako je Pamätnica, není snadná věc, a proto se jeho vydání tak zpozdilo. Na vážná témata však, jež v referátech jsou uložena do Pamätnice, není nikdy pozdě. Kdo chce porozumět snahám mladé inteligence katolického Slovanstva, jistě rád sáhne k této knize. — Poznámka: Českého čtenáře překvapí snad vážné tvrzení prof. dra Juraje Hodála („Kresťanské ráno Slovenska a jeho medzinárodný význam", st. 43), že vedle zadunajských „Slovénov" „boli Češi druhý národ, ku ktorému dostalo sa od nás (Slováků) kresťanstvo". Taková násilná argumentace jistě neprospívá vědecké práci! Ruské pozdravy na poslední straně mají mnoho tiskových chyb!

Písně k svatým patronům českým. Napsal Josef Pospíšil, zhudbenil Josef B. Foerster. Vydalo Cyrilometodějské knihkupectví Gustava Francla v Praze. Cena 20 Kč. Kniha obsahuje 24 básně k svatým patronům českým, jež zhudebněny jedním z nejlepších našich skladatelů, přispějí ke zvýšení radostného kultu našich světců. Doporučujeme.

Ant. Šorm, Sbírky uměleckých předmětů biskupa dra Antonína Podlahy. Před veřejnou dražbou umělecké pozůstalosti dra Podlahy uspořádána byla výstava jeho bohatých sbírek. Jejich soupis vydal A. Šorm opravdu pietně. Výtisk na křídovém papíře prodává za výrobní cenu 10 Kč.

Matice cyrilometodějská vydává letos nový útržkový týdenní kalendář katolický a umělecký; je pečlivě vypraven. Za titulním obrazem Koehlerovy mosaiky z nového hejčínského chrámu má každý list vhodně volený obraz významného světce. Text sám skýtá veliké bohatství myšlenky náboženské a výchovné: zasvěcení měsíce, liturgická zkratka církevního roku je doplněna myšlenkou nedělního evangelia a epištoly, k nim se druží soustavná výchovná směrnice. Nepřeberné poklady jsou uloženy ve svěžích krátkých životopisech světců a světic jednotlivých dnů; bylo opravdovým uměním do několika řádek vtěsnati to, co mnohdy tvoří látku obsáhlých svazků, a vystihnouti podobu světcovu i jeho poslání k dnešku. Máme dnes dílo, ze kterého se opravdu můžeme radovati všichni. Nakladatelství Matice cyrilometodějské v Olomouci vydalo tuto nákladnou novinku za nízkou cenu 10 Kč za jeden exemplář. Odvděčme se mu hojným rozšířením katolického týdenního kalendáře na rok 1933.

Nejjemnější kostelní svítící olej, Glafeyovy noční knůtky, knůtky věčného světla Seraf a vhodné skleničky na věčné světlo

dodává za výhodné ceny

JIŘÍ SCHICHT AKC. SPOL.
V ÚSTÍ N. L.
VÝROBA MÝDEL, SVÍČEK, JEDLÝCH TUKŮ A OLEJŮ.

Čtěte
Rozšiřujte
Apoštolát
svatého Cyrila
a Metoděje!

BOHUMIL BEK HORA KUTNÁ
ODBORNÝ ZÁVOD SOCHAŘSKO-ŘEZBÁŘSKÝ PRO UMĚLECKÉ PRÁCE KOSTELNÍ

provádí pečlivě a levně

OLTÁŘE - SOCHY - JESLIČKY

VARHANY

všech velikostí a nejnovějších soustav, přesného provedení staví první česká firma na Moravě (založena r. 1862)

MATĚJ STRMISKA, Uher. Hradiště.

Největší varhany postaveny ve velechrámu na Velehradě. Přepravy, opravy varhan se co nejdůkladněji za levnou cenu provádí. Prospektové písťaly a elektrické ventilátory se výhodně dodávají **Vlastní výroba harmonií.** Rozpočty zdarma a franko.

Nahodilá koupě!

Celé kusy - i menší množství - trochu pošpiněných kanafasů, sypkovin, pláten, zefírů, grádlů, prostěradel a. j. obdržíte velice levně. Chyba v prádle ihned zmizí

Žádejte ceník u firmy **Josef Stolín, Náchod.**

ODZNAKY orelské, spolkové, organisační, sjezdové, Mariánských družin, pamětní medalie, upomínky slavnostní ke svěcení zvonů a eucharistickým kongresům zhotovuje vkusně a levně

ALOIS LOUDA, Žel. Brod 356, Čechy.

Korouhve - prapory
paramenta - baldachýny
vyrábí odborný závod

M. Nedomová a sp. v Olomouci

Kalichy, ciboria, svícny a všechny církevní věci ve velkém výběru na skladě.

LIDOVÉ ZÁVODY TISKAŘSKÉ A NAKLADATELSKÉ S.S.R.O. · OLOMOUC ·

NENÍ NAD ZDRAVÍ!

Pokud slouží zdraví, vesele se pracuje a trampoty života se snášejí lehce a s dobrou náladou. Lékaři a zkušení lidé Vám potvrdí, jak pomáhá mentholová francovka

ALPA proti nepřátelům Vašeho zdraví.

Při každé lahvičce je podrobný návod k použití. Vyplatí se, míti vždy po ruce láhev Alpy.

Proti zemdlenosti

potíráme čelo a spánky a provádíme masáž unavených svalů francovkou Alpou.

Proti bolestem

revmatickým, neuralgickým, bolení hlavy přikládáme obkladky s Alpou neb potíráme Alpou bolavé místo.

Proti nevolnosti

vdechujeme vůni Alpy a potíráme čelo i spánky.

Proti chřipce,

rýmě, pro vyplachování úst, desinfekci – proti mastnotě pleti a vlasů, pro ochlazení za parných dnů, osvědčuje se ve statisících rodin po mnoho let francovka Alpa.

ALPA – VAŠE ZDRAVÍ!

POLÁŠEK • URBAN

KAMENOPRŮMYSL, PŘEROV,

TELEFON 325

provádí veškeré kostelní práce, oltáře, kazatelny, křtitelnice, křížové cesty a obklady z mramoru, dále veškeré pomníky a náhrobky. Návrhy a rozpočty nezávazně zdarma. Četná odporučení důstojných farních úřadů.

Nejlepší nákupní pramen!

BENIŠ

Levné české peří!

1 kilo šedé, dobré, polodrané peří 12 Kč, lepší jakost 15 Kč, **polobílé** drané 18 Kč, **bílé prachovité** drané peří 25, 30, 40 a 50 Kč; **jemné poloprachové** drané peří 60, 70, 80 a 90 Kč. — Bílé, prachovité **nedrané** 18, 26, 36 a 46 Kč; 1 kg **bílého jemného prachu** 95 Kč a 110 Kč; nejjemnější 130 Kč Od 5 kg počínaje vyplaceně. **Hotové plněné peřiny** z hustotkané sv pk., dobré plnění 60, 80, 100, 120, 160 a 190 Kč. **Podhlavnice** 20, 26, 38, 48 a 60 Kč Zásilky na dobírku, výměna dovolena neb peníze zpět Obšírný ceník a vzorky zdarma

S. BENIŠ, Praha-Vinohrady, Americká ulice čís. 51.

Jos. Neškudla a spol.,

Jabloné nad Orlicí čís. 86

levně dodává

paramenta,
prapory, sochy,
církevní náčiní,
úplná kostelní
zařízení

kanský úřad, Kvasice, 562.05; římskokatolický farní úřad, Uherský Brod, 100; farní úřad, Uher. Brod, 100; farní úřad, Dolany u Olomouce, 18; farní úřad, Valašské Meziříčí, 250; Z Biskupic a Hrdibořic, 170; farní úřad, Hradečná, 880; farní úřad, Hlučín, 278.75; nejmenovaný 10; odbor Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje v Přerově 280; odbor Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje v Přerově 400; nejmenovaný, Olomouc, 10 Kč. Pán Bůh zaplať!

Známky, staniol a knihy darovali. P. T.: Dědictví cyrilometodějské v Brně (ze skladu Lidového knihkupectví v Olomouci); B. Vykydal, Brno-Husovice; římskokatolický farní úřad ve Zborovicích; Frant. Sehnal, Velke Prosenice; vdp. dr. A. Žalčík, profesor, Kyjov. Pán Bůh zaplať!

Z výborové schůze Ústředního ACM, konané ve středu 23. listopadu v poradní síni arcibiskupské konsistoře v Olomouci za předsednictví msgra J. Stavěla a za účasti 8 členů. P. rektor dr. Habeš T. J., dr. Vašica a dr. Žůrek se omluvili. Předsedající po zahájení schůze gratuloval jménem ÚACM členům výboru, jež p. arcibiskup nedávno vyznamenal, dru Vašicovi k assessorství, dru Matochovi k arcibiskupskému radovství a P. Hálovi k děkanskému límci. Podle pokladní zprávy p. profesora Horáka činil celkový příjem za měsíc říjen 7263.85 Kč, a vydání 1788.23 Kč. Z referátu tajemníkova: Zakládající členské příspěvky přijaty: odkaz zemřelého probošta P. Fr. Valouška z Kroměříže, 1000 Kč. Studentské misijní sdružení v Praze-Bubenči, arcib. gymnasium, 1000 Kč. Odkaz zemřelé Fr. Lužné z Vojnic, 811 Kč. Školní děti z Abie, Nebr., USA., zaslaly prostřednictvím msgra Mlejnka 3 dolary. Knihy pro krajanské zahraničí darovali: olomučtí bohoslovci, B. Vykydal z Brna-Husovic, šéfredaktor P. Zamykal z Olomouce, Mr. J. Köhler daroval české škole ve Winterslagu v Belgii veliký obraz svatého Cyrila a Metoděje. Projev sympatií poslal tajemník ÚACM k ruskému dni památky na oběti bolševického režimu v Praze. Referát o dobudování ACM a AM rozeslán prostřednictvím arcibiskupského ordinariátu do všech diecésí. Podána zpráva o valné schůzi přerovského odboru ACM. Ke spolupráci ACM se přihlásil profesor dr. J. Hewera, asistent německé pražské university a kroužek slovenských bohoslovců „Osvaldov" v Trnavě. České škole ve Winterslagu zasláno 26 katechismů, 37 knih a 79 brožur pro krajany. Krajané rýnští vyžadují prostřednictví ACM k obstarání potřebných úředních dokladů. Pro misie volyňské zůstává ještě nevyčerpán příslušný podpůrný fond. Vyúčtování unionu sjezdu podal za ubytovací a stravovací výbor msgr. Kutal. Příjem činil 16.465 Kč, vydání 16.747.80 Kč; naturalie (maso, mouku, zemáky a pod.) dodalo však ředitelství arcibiskupských statků zdarma. — Žádaná půjčka OO. cisterciákům ze Stična uskutečněna spojeným přičiněním Charity, Unity, Podpůrného spolku kněžského a ÚACM. Za podporu ÚACM. poděkovala slečna učitelka Kubíčková z Winterslagu, rektor P. Habeš T. J. za velehradský Papežský ústav, pan Voláček z Hambornu na Porýní za prázdninové ubytování krajanských dětí a monastýr v Michalovcích. Žádost o podporu pro chudé katolické kostely v Srbsku (v Niši) doporučují se v časopise apoštolátním.

Kde budou exercicie v prosinci a lednu? Na Velehradě pro jinochy z Olomucka od 7. do 11. prosince. — V Hlučíně pro muže od 12. do 16. prosince. — Na Velehradě pro jinochy od 14. do 18. prosince. — V Hlučíně pro jinochy od 16. do 20. prosince. — Na Svatém Kopečku pro dívky od 17. do 21. prosince. — V Českých Budějovicích pro dívky od 25. do 29. prosince. — V Horažďovicích pro dívky od 26. do 29. prosince. — Na Velehradě pro technické pracovníky z Orla čsl. od 26. do 30. prosince. — V Horažďovicích pro ženy od 29. prosince 1932 do 2. ledna 1933. — Na Velehradě pro muže z venkova od 2. do 6. ledna. — Na Velehradě pro muže z venkova od 2. do 6. ledna. — Na Velehradě pro dívky, zvláště z Orla čsl. a Omladiny od 9. do 13. ledna. — Na Velehradě pro muže od 16. do 20. ledna. — Na Velehradě pro ženy, zvláště ze Svazu, od 23. do 27. ledna 1933. — Přihlášky adresujte: Pro Hlučín: Exerciční dům, Hlučín,

Slezsko. Pro České Budějovice (poplatek 50 Kč a 10 Kč zálohy) a Horažďovice: Exerciční sekretariát, Praha II., Ječná 2. Pro Svatý Kopeček: Klášter sester premonstrátek na Svatém Kopečku. Pro Velehrad (pro jinochy z Olomucka): Lidový sekretariát v Olomouci, Wilsonovo nám. 16. Pro Velehrad jinak: Papežská kolej na Velehradě. — Poplatek 50 Kč, není-li uvedena cena zvláštní. — Exercicie začínají vždy večer prvního dne, který je uveden, a končí posledního dne ráno. Přihlaste se aspoň týden předem, aby vám mohlo býti odepsáno, kdyby už místa nebylo.

Církevní kalendář.

Prosinec:

4. Sv. Mikuláš, biskup, odsoudil s 318 katolickými biskupy na nicejském sněmu církevním r. 325 bludné učení Ariovo, popírající božství Kristovo. Je nejvíce uctíván na Rusi a Ukrajině.

8. Neposkvrněné Početí Panny Marie. Pod její ochranu postavili zakladatelé cyrilometodějského Apoštolátu jeho snahy. Panna Maria je pojítkem křesťanského Východu a Západu. Proto ji vzýváme v prosbě za sjednocení.

13. Sv. Lucie. Dvojí koruna zdobí hlavu světice, panenství a mučednictví.

16. Sv. Eusebius. Byl biskupem ve městě Vercelli, v horní Italii. Bojoval proti bludům Ariovým a vytrpěl proto přemnoho trpkostí, pronásledování a nakonec mučednickou smrt.

17. Kvatembrová sobota. V liturgii začínají při nešporách zvláštní antifony, zvané ó-antifony, v nichž je vzýván přicházející Vykupitel v předobrazení božských vlastností. „Ó Moudrosti, která jsi vyšla z úst Nejvyššího, sahající od konce do konce a pořádající všechno mocně a příjemně. Přijď a nauč nás cestě moudrosti!"

18. Antifona: „Ó Pane a Vůdce domu izraelského, který jsi se zjevil Mojžíšovi v ohni hořícího keře a na hoře Sinai dal jsi mu zákon, přijď a vysvoboď nás mocným ramenem svým!"

19. Antifona: „Ó kořeni Jesse, který jsi znamením národů, před tebou umlknou králové a prositi tě budou národové, přijdi vysvobodit nás a neváhej již!"

20. „Ó klíči Davidův a žezlo domu izraelského, který otevíráš, a nikdo nezavře, zavřeš, a nikdo neotevře, přijď a vyveď zajatce ze žaláře, který sedí v temnostech a ve stínu smrti."

21. Sv. Tomáše, apoštola, kterému řekl Pán: „Že jsi mne viděl, Tomáši, uvěřil jsi; blahoslavení, kteří neviděli a uvěřili."

Antifona: „Ó Východe, odlesku věčného světla a slunce spravedlnosti, přijď a osvětli sedící v temnotách a ve stínu smrti!"

22. Antifona: „Ó Králi národů, vytoužený od nich, kameni úhelný, který obě strany vážeš v jedno, přijď a zachraň člověka, kterého jsi stvořil z hlíny!"

23. „Ó Emanueli, Králi a zákonodárce náš, očekávání národů a Spasiteli jejich, přijď a zachraň nás, Pane Bože náš!"

24. Štědrý den. „Tak Bůh miloval svět, že svého Syna jednorozeného dal, aby žádný, kdo v Něho věří, nezahynul, ale měl život věčný."

25. Boží hod vánoční. Lidová zbožnost oslavila památku narození Spasitelova nejkrásnějšími zpěvy — koledami — do nichž zvláště citová duše slovanská vložila všechnu vroucnost své zbožnosti!

Sychravým, chladným a proměnlivým počasím nastávají reumatikům krutá muka. Masáží francovkou Alpou docílíte úlevy, krev se dokonale rozproudí, poskytne tělu náležité výživy, tím posílí svaly a působí blahodárně na nervy.

Získáním nového odběratele „Apoštolátu" pomáháš k vítězství veliké myšlenky sv. jednoty!

Tiskem Lidových závodů tiskařských a nakladatelských, sp. s r. o. v Olomouci.